PASAULINIO BESTSELERIO HIPNOTIZUOTOJAS
AUTORIAUS ROMANAS

PERSEKIOTOJAS

LARS KEPLER

OBUOLYS

LARS KEPLER

PERSEKIOTOJAS

Romanas

Iš švedų kalbos vertė
VIRGINIJA JURGAITYTĖ

OBUOLYS

UDK 821.113.6-31
Ke-123

Versta iš: Lars Kepler
Stalker
Albert Bonniers Förlag, 2014

ISBN 978-609-403-961-4

ĮRAŠU RIMČIAU SUSIDOMĖTA tik tada, kai buvo atrastas pirmasis kūnas. Bendruoju kriminalinės policijos elektroninio pašto adresu buvo atsiųsta nuoroda į vaizdo įrašą svetainėje *Youtube*. Laiške nebuvo parašyta nė žodžio, o siuntėjo neįmanoma išaiškinti. Kanceliarijos sekretorė padarė ką galėjo: atsidarė nuorodą, peržiūrėjo įrašą, pamanė, kad tai prastas pokštas, bet vis dėlto tą pranešimą užregistravo.

Po dviejų dienų Stokholme, pagrindinėje kriminalinės policijos būstinėje, nedideliame kabinete aštuntame aukšte, dėl to paties vaizdo įrašo susirinko trys patyrę tyrėjai. Vyriausiasis iš jų sėdėjo ant girgždančios biuro kėdės, o kiti du stovėjo.

Įrašas, kurį jie peržiūrėjo plačiame kompiuterio monitoriuje, truko tik penkiasdešimt dvi sekundes.

Drebančia ranka paslapčia per langą buvo nufilmuota maždaug trisdešimtmetė moteris, miegamajame besimaunanti juodas pėdkelnes.

Vyrai iš kriminalinės policijos susidrovėję tyliai stebėjo keistus moters judesius.

Kad pėdkelnės priglustų tinkamai, moteris plačiai žirgliojo per nematomas kliūtis, o paskui, plačiai pražergusi kojas, kelis kartus pritūpė.

Pirmadienio rytą toji moteris buvo rasta virtuvėje savo kotedže Lidingėje, netoli Stokholmo. Ji sėdėjo ant grindų keistai išsižiojusi.

Kraujas buvo ištiškęs ant lango ir baltos orchidėjos. Ji mūvėjo tik pėdkelnes ir segėjo liemenėlę.

Per skrodimą teismo medicinos ekspertai nustatė, kad moteris mirė nukraujavusi dėl daugybės pjautinių ir durtinių žaizdų, kurių dauguma buvo padaryta kakle ir veide. Iš sužalojimų galėjai spręsti, kad žudikas buvo be galo agresyvus.

Žodis „persekiotojas" vartojamas nuo aštuonioliktojo amžiaus pradžios. Iš pradžių jis reiškė „valkatą" arba „brakonierių".

1921 metais prancūzų psichiatras Gaetanas de Klerambo paskelbė studiją apie pacientą, kuris įsivaizdavo turįs meilės romaną. Daugelis šį atvejį laiko pirmąja šiuolaikine persekiotojo analize.

Šiandien terminas „persekiotojas" apibūdina žmogų, kuriam nustatytas persekiojimo sindromas – ligotas poreikis stebėti kitą žmogų.

Beveik dešimt procentų gyventojų bent kartą gyvenime patiria persekiojimą.

Persekiotojai dažniausiai būna arba buvo kaip nors susiję su savo auka, bet labai dažnai juos užvaldanti manija stebėti nepažįstamuosius arba kaip nors išgarsėjusius žmones kyla atsitiktinai.

Nors daugeliu atvejų nieko neatsitinka, policija rimtai žiūri į šį reiškinį, nes patologinė persekiotojų manija gali virsti neprognozuojamu pavojumi. Kaip debesys, per perkūniją judantys su vėjais aukštyn ir žemyn, gali sukelti tornadą, taip ir persekiotojo emocijos, svyruodamos tarp garbinimo ir neapykantos, staiga gali virsti didele agresija.

1

RUGPJŪČIO 22 D., PENKTADIENIS, be penkiolikos devinta. Po svajingų vidurvasario sutemų ir šviesių naktų netikėtai greitai atėjo tamsa. Anapus stiklinio Švedijos policijos valdybos įėjimo jau tamsu.

Margota Silverman išėjo iš lifto ir pasuko link kodinių durų. Ji vilkėjo juodą, diržu sujuostą megztinį, baltą palaidinę, išryškinančią krūtinę, ir juodas kelnes, kurių paaukštintas liemuo aptempė didėjantį pilvą.

Moteris neskubėdama ėjo link stiklinėje sienoje besisukančių durų. Budėtojas sėdėjo už medinio registratūros stalo ir žiūrėjo į monitorių. Stebėjimo kameros visą parą filmuoja kiekvieną šio didelio pastato kampelį.

Margotos plaukai šviesūs kaip šlifuotas beržas ir surišti į storą kasą. Jai trisdešimt šešeri, laukiasi trečio vaiko, akys švyti, skruostai žydi.

Baigėsi ilga darbo savaitė ir ji eina namo. Margota kiekvieną dieną dirbo viršvalandžius ir du kartus buvo įspėta, kad persistengia.

Ji yra naujoji serijinių žmogžudysčių, serijinių žudikų ir persekiotojų ekspertė. Nužudytosios Marijos Karlson byla jai pirmoji, kurią tirs savarankiškai po to, kai tapo komisare.

Nėra jokių liudininkų ir įtariamųjų. Auka gyveno viena, vaikų neturėjo, dirbo parduotuvėje *Ikea*, buvo atsakinga už asortimento reklamą. Mirus tėvui ir motinai išsikėlus į pensionatą, ji perėmė neįskolintą tėvų kotedžą.

Marija važinėdavo į darbą su bendradarbiu, bet tą rytą Bažnyčios gatvėje jo nelaukė. Bendradarbis nuvažiavo pas ją į namus ir paskambino į duris, pažvelgė vidun, apėjo namą, dirstelėjo per langą ir pamatė ją. Marija sėdėjo ant grindų, jos veidas buvo subadytas, kaklas beveik perpjautas, galva nusvirusi ant šono, o burna neįtikėtinai plačiai pražiota.

Pirmojoje teismo ekspertizės obdukcijos ataskaitoje buvo konstatuota, kad burna buvo pražiodyta po mirties, bet manoma, kad teoriškai įmanoma, jog burna šitaip atvipo savaime. *Rigor mortis** prasideda nuo širdies ir diafragmos, bet požymiai jau po dviejų valandų pastebimi sprande ir žandikauliuose.

Penktadienio vakarą didelėje fojė buvo tik keli žmonės. Kalbėjosi du policininkai tamsiai mėlynais megztiniais, iš vieno kabineto, pasibaigus posėdžiui dėl arešto, išėjo pavargęs prokuroras.

Dar tada, kai buvo paskirta ikiteisminio tyrimo vadove, Margota žinojo, kad esama pavojaus, jog turės per didelių ambicijų, norės apžioti per daug ir galvos per plačiai.

Jie būtų iš jos pasijuokę, jei būtų užsiminusi, kad nuojauta jai sako, jog turi reikalą su serijiniu žudiku.

Šią savaitę Margota Silverman daugiau kaip du šimtus kartų peržiūrėjo įrašą, kuriame Marija Karlson maunasi pėdkelnes. Viskas rodė, kad moteris nužudyta iškart po to, kai įrašas buvo įkeltas į *Youtube*.

Komisarė mėgino analizuoti tą trumpą įrašą, bet neįžvelgė nieko ypatinga. Nieko neįprasta, kad esama žmonių, kurių fetišu tampa pėdkelnės, tačiau šiuo atveju nebuvo jokių požymių, kad žmogžudys turėtų tokių polinkių.

Tai buvo tik trumpas filmukas iš įprasto moters gyvenimo. Ji vieniša, turi gerą darbą ir ruošiasi eiti į vakarinius komiksų piešimo kursus.

---

* Lot. lavono sustingimas (čia ir toliau – *vert. past.*).

Neįmanoma pasakyti, kodėl nusikaltėlis atsidūrė jos sode – ar tai tik atsitiktinumas, ar viskas buvo smulkiai suplanuota, – bet likus kelioms minutėms iki žmogžudystės jis moterį nufilmavo, o tam turėtų būti kokia nors priežastis.

Jis nusiuntė policijai nuorodą, vadinasi, stengėsi kažką parodyti.

Nusikaltėlis nori kažką parodyti šioje moteryje arba tam tikrose moteryse. Gal tai būdinga visoms moterims, gal visai visuomenei.

Tačiau Margota nei iš moters elgesio, nei išvaizdos neįžvelgė nieko ypatinga. Susiraukusi ir papūtusi lūpas moteris tiesiog stengėsi gerai užsitraukti pėdkelnes.

Kotedže Bredabliko gatvėje Margota lankėsi du kartus, pirmiau išstudijavusi nufilmuotą teismo ekspertizės įrašą iš nepaliestos nusikaltimo vietos.

Nusikaltėlio įrašas, palyginti su policijos, atrodė padarytas beveik su meile. Kriminalistikos ekspertai be jokio gailesčio iš arti nufilmavo žvėriško nusikaltimo padarinius: plačiai išsižergusi mirusioji nufilmuota iš įvairių padėčių besėdinti ant grindų patamsėjusiame kraujyje; supjaustyta liemenėlė kabo palei šoną, o balta krūtis nusvirusi ant susispaudusių pilvo „klosčių“; iš veido beveik nieko nelikę, tik išsižiojusi burna raudonoje masėje.

Margota lyg atsitiktinai stabtelėjo prie dubens su vaisiais ant stalo šalia minkštasuolių, dirstelėjo į budėtoją, kalbantį telefonu, ir atsuko jam nugarą. Kelias sekundes stebėjo budėtojo atspindį stiklinėje sienoje priešais kiemą, o tada susirinko šešis obuolius ir susidėjo į rankinę.

Iš tiesų ji žinojo, kad šešių per daug, bet negalėjo susilaikyti nepaėmusi visų. Pagalvojo, kad Jenė galbūt galėtų iškepti obuolių pyragą su sviesto gabalėliais, kurie kartu su cinamonu ir cukrumi virs karamele.

Mintis išsklaidė telefono skambutis. Pažvelgusi į jo ekraną išvydo Adamo Jusefo, priklausančio tyrėjų grupei, nuotrauką.

– Tu dar darbe? – paklausė Adamas. – Pasakyk, kad tu dar ten, nes mes...

– Aš jau automobilyje ir važiuoju Klarastrando plentu, – pamelavo Margota. – Ką norėjai pasakyti?

– Gavome dar vieną įrašą.

Ji pajuto spaudimą pilvo duobutėje ir prispaudė vieną ranką po sunkiu pilvu.

– Dar vienas įrašas, – pakartojo ji.

– Atvažiuosi?

– Aš sustosiu ir apsisuksiu, – pasakė ji ir pasuko atgal. – Pasirūpink, kad gautume įrašo kopiją.

Margota būtų galėjusi žengti pro paradines duris, važiuoti namo ir palikti šį reikalą Adamui. Pakaktų vieno skambučio, ir visiems metams galėtų gauti mokamas motinystės atostogas. Gal būtų taip ir pasielgusi, jei būtų žinojusi, kiek smurto bus jos pirmojoje byloje.

Ateitis slepiasi šešėliuose, bet planetos tuoj išsidėstys pavojingais deriniais. Kaip tik dabar komisarės likimas panašus į nejudančiame vandenyje plūduriuojantį skutimosi peiliuką.

Lifto šviesoje jos veidas atrodo vyresnis. Plona juoda akių pieštuko linija beveik nusitrynusi. Išvydusi save veidrodyje atlošta galva suprato, kodėl bendradarbiams atrodo, kad ji panaši į tėvą, buvusį apygardos policijos viršininką Ernestą Silvermaną.

Liftas sustojo aštuntame aukšte ir ji kaip galėdama skubiau, kiek leido didelis pilvas, perėjo tuščią koridorių. Juodu su Adamu perėmė Jono Linos kabinetą tą pačią savaitę, kai buvo surengtas jo minėjimas. Margota to vyro nepažinojo ir minėjimas nesukėlė jai jokių emocijų.

– Turi greitą automobilį, – pastebėjo Adamas ir šyptelėjo parodydamas aštrius dantis.

– Pakankamai, – atsakė Margota.

Adamui Jusefui – dvidešimt aštuoneri, bet jo veidas apvalus kaip paauglio. Nesikirpęs, trumparankoviai marškiniai nesukišti į džinsus. Jis kilęs iš sirų šeimos, užaugęs Siodertelјėje, yra žaidęs futbolą pirmajame Šiaurės divizione.

– Kiek laiko įrašas įkeltas į *Youtube* svetainę? – paklausė ji.

– Tris minutes, – atsakė Adamas. – Dabar jis ten. Stovi prie lango ir...

– Mes to nežinome, bet...

– Man taip atrodo, – pertraukė jis. – Man atrodo, kad jis turėtų ten būti.

Margota pastatė sunkią rankinę ant grindų, atsisėdo ant savo kėdės ir paskambino ekspertams.

– Sveiki, čia Margota. Ar atsiuntėte kopiją? – paklausė ji įsitempusi. – Klausykite, reikia išsiaiškinti vietą arba pavardę, nustatyti vietą arba moters tapatybę... Pasitelkite visas galimybes. Turite penkias minutes. Darykite, ką norite, bet praneškite man ką nors naudinga, ir aš pažadu paleisti jus ilsėtis penktadienį.

Padėjusi telefoną atidarė picos dėžę, gulinčią ant Adamo stalo.

– Nebevalgysi? – paklausė ji.

Skambtelėjo – gautas naujas laiškas. Margota skubiai įsikišo į burną gabalėlį picos. Kaktoje susimetė nekantrumo raukšlelė. Tyrėja spustelėjo įrašo pavadinimą ir padidino vaizdą per visą monitorių. Atmetusi kasą ant nugaros ji paleido įrašą ir atsistūmė su kėde, kad matytų Adamas.

Pirmiausia jie išvydo šviečiantį langą, virpantį tamsoje. Vaizdas atsargiai pritraukiamas, keli lapai brūkštelėjo per objektyvą.

Margotos rankos pašiurpo.

Šviesiame kambaryje kiek skersai prieš televizorių stovėjo moteris ir valgė ledus iš indelio.

Ji nutempusi žemyn sportines kelnes ir nusmaukusi vieną klešnę kartu su kojine.

Moteris dirstelėjo į ekraną, nusišypsojo ir nučiulpė šaukštą.

Policininkų kabinete girdėjosi tik kompiuterio ventiliatoriaus ošimas.

„Duokit man bent vieną detalę, pagal kurią būtų galima atsekti“, – pagalvojo Margota, stebėdama moters veidą, gražius bruožus, akis, skruostikaulius ir apvalainą pakaušį. Atrodė, kad jos kūnas vis dar alsuoja karščiu – ji ką tik sportavo. Baltų kelnaičių guma išsitampiusi po daugelio skalbimų, po prakaituotais marškinėliais matėsi liemenėlė.

Margota pasilenkė arčiau monitoriaus. Jos pilvas prisispaudė prie šlaunų, o kasa vėl užkrito ant peties.

– Liko viena minutė, – pasakė Adamas.

Moteris pastatė ledus ant stalelio ir išėjo iš kambario, vilkdama kelnes, pakibusias ant dešinės pėdos.

Kamera nusekė iš paskos, nuėjo palei namo šoną, pro siauras terasos duris ir prisiartino prie miegamojo lango, kuriame užsidegė šviesa ir pasimatė moteris. Primynusi kelnes ji nusitraukė jas visai ir paspyrė link minkštasuolio su raudona pagalvėle. Kelnės atsimušė į sieną ir šleptelėjo ant grindų už kėdės.

2

KAMERA LĖTAI NUSLINKO per tamsų sodą ir sustojo prie pat lango šiek tiek siūbuodama, tarsi plūduriuotų ant vandens.

– Jei ji pakeltų galvą, pamatytų jį, – sušnabždėjo Margota, jausdama, kad širdis plaka vis greičiau.

Šviesa iš kambario siekė rožių krūmus ir, atsispindėjusi jų lapuose, blizgėjo lęšio kraštelyje.

Adamas sėdėjo ranka užsidengęs burną.

Moteris nusitraukė marškinėlius, numetė juos ant kėdės ir kurį laiką stovėjo vilkėdama tik nuskalbtomis kelnaitėmis ir dėmėta liemenėle, žiūrėdama į besikraunantį telefoną šalia puspilnės vandens stiklinės ant naktinio stalelio. Moters šlaunys įsitempusios ir paraudusios nuo per treniruotę pritvinkusio kraujo, o kelnių juosmuo ant pilvo buvo palikęs raudoną dryžį.

Ant kūno nesimatė nei tatuiruočių, nei randų, tik baltos strijos po gimdymo.

Kambarys panašus į milijonus kitų miegamųjų. Nebuvo nieko, ką būtų buvę verta net tyrinėti.

Kamera suvirpėjo ir atsitraukė.

Įrašui besibaigiant moteris paėmė vandens stiklinę ir priglaudė prie lūpų.

– Po velnių, po velnių, – nusikeikė paniurusi Margota. – Visai nėra už ko užsikabinti.

– Pažiūrėkime dar kartą, – pasiūlė Adamas.

– Galime žiūrėti tūkstantį kartų, – atšovė Margota ir atsistūmė su kėde. – Po velnių, žiūrėk, prašau, bet šūdą pamatysi.

– Aš matau daugybę dalykų, matau...

– Tu matai dvidešimtojo amžiaus namą, vaismedžius, rožes, trijų stiklų langus, keturiasdešimt dviejų colių televizorių, ledus *Ben & Jerry*, – išvardijo ji mostelėjusi į kompiuterį.

Anksčiau ji nebuvo susimąsčiusi, kokie žmonės panašūs. Žiūrint į daugelį švedų per langą jie atrodo tokie suvienodėję, kad gali supainioti. Stebint iš išorės atrodo, kad mes gyvename vienodai, atrodome vienodai, darome tuos pačius veiksmus ir turime tokius pat daiktus.

– Tai nenormalu, – ištarė įsitempęs Adamas. – Kodėl jis viešina tokius įrašus? Po velnių, ko jis nori iš tikrųjų?

Margota pažvelgė per nedidelį langą į juodas Kronobergo parko medžių viršūnes, iškilusias iš miglos miesto šviesose.

– Be jokios abejonės, tai serijinis žudikas, – pareiškė ji. – Mes galime tik sudaryti pirmąjį profilį, kad...

– O kaip tai padės jai? – pertraukė Adamas ir perbraukė ranka plaukus. – Tas tipas styro prie jos lango, o tu šneki apie nusikaltėlio profilį.

– Tai gali padėti kitai.

– Po velnių, mes turime paskelbti...

– Užsičiaupk minutę, – pertraukė jį Margota ir pasiėmė telefoną.

– Pati užsičiaupk, – atšovė Adamas pakeltu balsu. – Aš turiu teisę pasakyti, ką galvoju, ar ne? Aš manau, kad turime įdėti moters nuotrauką į vakarinių laikraščių internetinius puslapius.

– Adamai, paklausyk... Mes tikėjomės iškart nustatyti jos tapatybę, tam reikia ne tiek jau suknistai daug, tačiau neturime nieko. Pakalbėsiu su ekspertais, bet nemanau, kad jie aptiks ką nors daugiau nei praeitą kartą.

– O jei paskelbtume jos nuotrauką...

– Kvailystėms neturiu laiko, – pertraukė ji. – Pagalvok... Viskas rodo, kad jis įkelia įrašą būdamas ten pat sode. Žinoma, yra teorinė galimybė ją išgelbėti.

– Aš apie tai ir kalbu.

– Bet praėjo jau penkios minutės. Jis išstovėjo prie lango jau pakankamai ilgai.

Adamas palinko priekin ir įsistebeilijo į ją. Jo pavargusios akys buvo paraudusios, plaukai pasišiaušę.

– Ir mes paprasčiausiai pasiduosime?

– Skubėti reikia, bet galvoti privalome lėtai.

– Puiku, – pasakė jis suirzęs.

– Nusikaltėlis įgavo pasitikėjimo savimi ir žino, kad mes gerokai atsiliekame, – paskubomis ėmė aiškinti Margota, paimdama paskutinį picos gabalėlį. – Bet kuo daugiau apie jį sužinosime, tuo labiau priartėsime...

– Sužinosime? Tai gerai, bet dabar mano nuojauta sako ką kita, – atšovė Adamas ir nusibraukė prakaitą panosėje. – Nepavyko išsiaiškinti ano įrašo siuntėjo, nusikaltimo vietoje nieko neradome, šio įrašo siuntėjo taip pat nerasime.

– Techniškai ne, to nereikia tikėtis, bet galime pamėginti daugiau sužinoti apie jį analizuodami įrašus ir smurtavimą, – atsakė Margota ir pajuto, kad pilve suspurdėjo kūdikis. – Ką mes pamatėme iš tikrųjų, ką jis mums parodė ir ką mato jis?

– Moterį po treniruotės, kuri valgo ledus ir žiūri televizorių.

– Kaip tai apibūdina žudiką?

– Kad jis nemėgsta moterų, kurios laižo ledus... Nežinau, – sudejavo Adamas ir užsidengė veidą rankomis.

– Susiimk.

– Atsiprašau, bet...

– Aš svarstau taip – žudikas paviešino įrašą, kuris rodo akimirkas prieš nužudymą, – kalbėjo Margota. – Jis neskuba, mėgaujasi akimirka iki to momento ir... nori mums parodyti tas moteris gyvas, nori įamžinti jas gyvas filme. Galbūt jį domina gyvieji.

– Vojeristas, – ištarė Adamas ir pajuto, kad rankos nemaloniai pašiurpo.

– Persekiotojas, – sušnabždėjo ji.

– Pasakyk, ką man atrinkti iš visų kuilių, išėjusių iš cypės arba psichiatrinės? – paprašė Adamas, prisijungdamas prie vidinio policijos tinklo.

– Prievartautojas, žiaurus išprievartavimas, persekiojimo sindromas.

Jis greitai surašė, kažką spustelėjo ir vėl parašė.

– Per daug tokių, kurie atitinka aprašymą. Laikas senka.

– Įrašyk pirmosios aukos vardą.

– Jokių atitikmenų, – atsiduso jis ir papešė sau plaukus.

– Serijinis prievartautojas, kuriam yra apribojimų, pavyzdžiui, atlikta cheminė kastracija, – pasiūlė Margota, svarstydama variantus.

– Turime palyginti registrus, bet tai užtruks per ilgai, – tarė Adamas ir pakilo nuo kėdės. – Taip negalima. Velniai griebtų, ką darom?

– Ji mirusi, – atsakė Margota atsilošdama. – Galbūt jai liko kelios minutės, bet...

– Nežinau, ar aš ištversiu, – prisipažino Adamas. – Galime ją matyti, jos veidą, jos namus... Viešpatie, mes stebime jos gyvenimą, bet nesužinosime, kas ji, kol kas nors nesuras jos negyvos.

3

NUSIMAUDAMA DRĖGNAS KELNAITES ir nuspirdama jas link kėdės Susana Kern jaučia, kaip po bėgiojimo dilgčioja šlaunys.

Kai sukako trisdešimt, ji tris vakarus per savaitę nubėga po penkis kilometrus. Po bėgiojimo penktadieniais ji valgo ledus ir žiūri televizorių, nes Bjornas grįžta namo tik apie vidurnaktį.

Kai Bjornas gavo darbą Londone, ji manė, kad jausis vieniša, bet gana greitai ėmė labai vertinti tą laisvą laiką, kurio turėdavo tomis savaitėmis, kai Morganas gyvendavo pas tėvą.

Šis ramus laikas tapo ypač vertingas, kai ėmė studijuoti aukštesnio lygio neurologijos kursą Karolinskos institute.

Nusisegdama suprakaitavusią sportinę liemenėlę ir įmesdama į skalbinių krepšį pagalvojo, kad vėl galės užsisegti ją sekmadienį.

Ji negalėjo prisiminti, kada paskutinį kartą buvo tokia karšta vasara.

Išgirdusi krebždėjimą atsisuko į langą.

Sodas už namo toks tamsus, kad lange matėsi tik miegamojo atspindys. Jis panašus į teatro sceną ar televizijos studiją.

Scenoje pasirodė ji pati ir dabar stovėjo nušviesta prožektorių šviesų.

„Tik pamiršau apsirengti“, – pagalvojo kreivai šyptelėjusi.

Ji pastovėjo kelias sekundes žiūrėdama į save nuogą. Jos kūnas dramatiškai apšviestas ir atrodo lieknesnis, nei yra iš tikrųjų.

Vėl sukrebždėjo, lyg kažkas būtų nagais braukęs per palangės skardą. Buvo per tamsu, kad galėtum įžiūrėti, ar ten ne paukštis.

Susana įsistebeilijo į langą, atsargiai prisiartino, mėgindama ką nors įžvelgti per atspindžius, prisitraukė jūros mėlynumo lovatiesę, prisidengė kūną ir pašiurpo.

Nenoriai, prisiversdama priėjo prie lango, priglaudė veidą arčiau stiklo ir išvydo tamsiai pilką sodo pasaulį, tarsi požemį Gustavo Dorė vario graviūroje.

Juoda žolė, aukšti krūmai, Morgano sūpynės, linguojančios vėjyje, taip ir nepastatytos verandos langai už žaidimų namelio.

Nuo jos kvėpavimo apgaravo stiklas. Moteris atsitiesė ir užtraukė užuolaidas. Ji paleido ant grindų sunkią lovatiesę ir nuoga nuėjo link durų, bet staiga pasijuto labai nejaukiai ir vėl atsisuko į langą. Per tarpelį tarp tamsiai rožinių užuolaidų matėsi juodo stiklo ruoželis.

Ji paėmė nuo naktinio stalelio telefoną ir paskambino Bjornui, klausėsi signalų ir negalėjo liautis spoksoti į langą.

– Labas, mieloji, – atsiliepė jis per garsiai.

– Ar tu oro uoste?

– Ką?

– Ar tu...

– Aš oro uoste, valgau mėsainį *O'Learys* ir...

Jo balsas dingo, nustelbtas vyriškų riksmų ir plojimų.

– Liverpulis vėl įmušė įvartį, – paaiškino jis.

– Valio, – ištarė ji dusliai.

– Skambino tavo mama ir klausė, ko norėtum gimtadienio proga.

– Kaip miela, – tarstelėjo ji.

– Pasakiau, kad nori permatomų apatinių, – pajuokavo vyras.

– Puiku.

Ji stovėjo įrėmusi akis į lango plyšį tarp užuolaidų. Telefonas traškėjo.

– Ar namuose viskas gerai? – aiškiai paklausė Bjornas.

– Aš tik truputį išsigandau tamsos.

– Ar Benas ne su tavimi?

– Prie televizoriaus.

– O Džeris?

– Abu manęs laukia, – atsakė ji šypsodamasi.

– Ilgiuosi tavęs, – pasakė vyras.

– Nepražiopsok lėktuvo, – sušnabždėjo ji.

Jie dar šiek tiek pasikalbėjo, atsisveikino ir „atsibučiavo". Po pokalbio ji prisiminė pacientą, kuris buvo atvežtas vakar naktį. Jaunas vyras važiavo motociklu be šalmo, padarė avariją ir patyrė sunkią smegenų traumą. Jo tėvas atvyko į ligoninę tiesiai iš naktinės pamainos. Jis vis dar vilkėjo purviną kombinezoną, o ant kaklo kabojo kaukė.

Į svetainę ji įėjo priekį prisidengusi rožiniu kimono ir užtraukė storas užuolaidas.

Staiga kambaryje įsivyravo keista atmosfera, beveik tyla.

Užuolaidos siūbavo. Nusisukus nuo jų Susanai nugara perbėgo šiurpas.

Ji paragavo ledų. Dabar jie daug minkštesni ir netrukus bus puikios konsistencijos. Burnoje pasklido stiprus šokolado skonis.

Moteris pastatė ledų indelį ir nuėjo į vonią. Užrakinusi duris atsuko vandenį, paleido plaukus ir padėjo plaukų gumelę ant praustuvės krašto.

Ji atsiduso, kai šiltas vanduo ėmė lietis per galvą, sprandą ir visą kūną. Ausyse ūžė, pečiai nusileido, raumenys atsipalaidavo. Ji išsimuilino, ilgiau stabtelėjusi ties tarpkoju, užčiuopusi, kad po paskutinės depiliacijos ataugo plaukai.

Susana delnu nubraukė apgaravusias stiklines dušo duris, kad matytų vonios durų užraktą ir rankeną.

Staiga prisiminė, kas jai, kaip manė, pasirodė miegamojo lange kaip tik tada, kai prisidengė lovatiese.

Ji nusipurtė nuo tos minties, nutarusi, kad pasivaideno. Kvaila taip mąstyti ir gąsdinti save. Susana drąsino save ir mėgino įtikinti, kad nieko nebuvo galima net įžvelgti – kambaryje buvo per šviesu, o sode aklina tamsa.

Bet ten, kur atsispindėjo tamsi lovatiesė, jai pasirodė, kad pamatė į ją spoksantį veidą.

Po sekundės jis dingo ir moteris pagalvojo, kad tik pasirodė, bet dabar nebegalėjo atsikratyti minties, kad vis dėlto matė.

Tai buvo ne vaikas. O gal kaimynas, kuris ieškojo katino ir stabtelėjo ją pamatęs?

Susana užsuko čiaupą, prisiminusi, kad virtuvės durys atidarytos į sodą. Jos širdis ėmė daužytis taip, kad tvinksėjo net kaklo duobutė. Kaip ji galėjo pamiršti? Visą vasarą laiko jas atviras, kad įeitų vakaro vėsa, bet prieš eidama maudytis jas užrakindavo.

Ji nubraukė apgaravusį stiklą ir vėl pažvelgė į durų užraktą. Niekas nepasikeitė. Tiesdama ranką link rankšluosčio pagalvojo, kad paskambins Bjornui ir paprašys nepadėti ragelio, kol ji apeis namus.

4

IŠĖJUS IŠ VONIOS KAMBARIO pasigirdo per televizorių sklindantis publikos džiūgavimas. Plonas kimono šilkas prilipo prie drėgnos odos.

Grindimis traukė šaltas oras.

Ant nutrinto parketo liko šlapi pėdsakai.

Langai už valgomojo tamsūs. Už vazonų su papparčiais blizga juodas stiklas. Susana jautėsi stebima, bet prisivertė nežiūrėti į lauką, bijodama išsigąsti dar labiau.

Artėdama link virtuvės ji vis dėlto laikėsi atokiau nuo uždarų durų į rūsį.

Šlapi plaukai sudrėkino kimono nugarą. Galiukai buvo tokie šlapi, kad vandens lašai bėgo nugara žemyn tarp sėdmenų.

Artėjant link virtuvės grindys darėsi vis šaltesnės.

Širdis daužėsi.

Ji vėl prisiminė jaunąjį vyrą su sunkia smegenų trauma. Jis buvo užmigdytas *Ketalar* preparatu. Visas veidas suknežintas, pastumtas link smilkinio. Tėvas per tyliai kartojo, kad jo sūnui viskas gerai. Jam būtų reikėję su kuo nors pasikalbėti, bet Susana neturėjo laiko.

Dabar ji įsivaizdavo, kad augalotas tėvas susirado ją, kaltindamas tuo, kas nutiko, ir stovi už virtuvės durų, vilkėdamas savo nešvarų kombinezoną.

Per televizorių pasigirdo nauja daina.

Vėjas pūtė tiesiai į virtuvę. Durys į sodą plačiai atvertos. Vidun pleveno užuolaida iš plonų plastikinių juostelių. Ji lėtai artinosi.

Sunku ką nors įžvelgti už čežančios užuolaidos. Iškart už jos gali stovėti žmogus.

Ji ištiesė ranką, atitraukė sūkuriuojančias juosteles, išlindo pro jas ir ištiesė ranką link durų rankenos.

Grindys vėsios nuo vidun srūvančio vakaro oro.

Kimono prasiskleidė.

Ji spėjo pamatyti, kad dukslus sodas tuščias. Vėjyje judėjo krūmai, virpėjo sūpuoklės.

Moteris greitai pritraukė duris, nekreipdama dėmesio, kad prispaudė dalį juostelių. Skubiai užrakino, ištraukė raktą ir atsitraukė atatupsta.

Padėjusi raktą į dubenėlį su monetomis pasitaisė kimono.

„Dabar bent jau užrakinta“, – pagalvojo ji, kai už nugaros kažkas tarkštelėjo.

Ji iškart atsisuko ir nusišypsojo dėl savo reakcijos. Uždarius duris skersvėjis trūktelėjo svetainės langą, todėl tarkštelėjo jį prilaikantis kabliukas.

Išgirdusi teisėjo verdiktą publika ūžė ir švilpė.

Susana nutarė pasiimti iš miegamojo telefoną ir paskambinti Bjornui. Dabar jis turėtų sėdėti ir laukti prie savo vartų. Prieš atsisėsdama priešais televizorių ji norėjo apžiūrėti namą, tuo pat metu kalbėdamasi su Bjornu. Ji per daug prisigąsdino ir dabar kitaip nebenurims. Vienintelė bėda, kad rūsyje visai nėra mobiliojo ryšio. Galbūt galėtų įjungti garsiakalbį ir padėti telefoną ant laiptų pusiaukelėje į rūsį.

Susana priminė sau, kad savo namuose neturi tykinti, bet vis tiek judėjo tyliai.

Praėjusi uždarytas rūsio duris ir akies kampučiu nužvelgusi tamsius valgomojo langus, nuėjo link kambario su televizoriumi.

Ji žinojo, kad grįžusi po bėgiojimo pagrindines duris užrakino, bet vis tiek norėjo patikrinti, kad galėtų apie tai nebegalvoti.

Per praviro kambario lango tarpelį ūžė vėjas, laukan ištraukęs užuolaidą.

Susana pasuko link valgomojo ir staiga sustojo kaip įbesta, pastebėjusi, kad vazoje ant didžiojo ąžuolinio stalo nuvyto pievų gėlės.

Pasijuto taip, lyg visas kūnas būtų apledėjęs. Į kraują žaibiškai išsiskyrė adrenalinas.

Trys valgomojo langai atstojo didelius veidrodžius. Juose atsispindėjo šviečiantis sietynas, stalas ir aštuonios kėdės, o už jų – žmogaus figūra.

Susana spoksojo į tą atspindį, o jos širdis daužėsi taip, kad tvinksėjo ir ausyse.

Tarpduryje į prieškambarį stovėjo žmogus su virtuviniu peiliu rankoje.

„Jis viduje, jis namuose“, – pagalvojo Susana.

Ji uždarė ir užrakino virtuvės duris, nors reikėjo bėgti į sodą.

Moteris ėmė lėtai trauktis.

Įsilaužėlis nejudėdamas stovėjo nugara į valgomąjį, žiūrėdamas į koridorių, vedantį į virtuvę.

Dešinė jo ranka spaudė didelį peilį ir šiek tiek nekantraudama trūkčiojo.

Susana traukėsi atatupsta, akis įsmeigusi į siluetą prieškambaryje. Dešinė pėda slystelėjo ir perkėlus svorį sugirgždėjo parketas.

Jai reikia ištrūkti laukan, bet jei eis į virtuvę, bus pastebėta koridoriuje. Gal spėtų pasiimti iš dubenėlio raktą, bet gali ir nepavykti.

Ji atsargiai traukėsi. Paskutiniame lange pamatė įsilaužėlį.

Po kaire pėda sugirgždėjo grindys, ji stabtelėjo ir pamatė, kad tas atsisuko į valgomąjį, pakėlė galvą ir pažvelgė į ją per vieną iš tamsių langų.

Susana lėtai žengė žingsnį atatupsta. Žmogus pasuko link jos. Moteris suinkštė iš baimės, apsigręžė ir nubėgo į svetainę.

Paslydusi ant kilimo neteko pusiausvyros, trenkėsi keliu į grindis, atsirėmė ranka ir sudejavo iš skausmo.

Į valgomojo stalą atsitrenkė kėdė.

Stodamasi ji nuvertė toršerą, tas atsitrenkė į sieną ir bilstelėjo ant grindų.

Už nugaros pasigirdo skubrūs žingsniai.

Nesidairydama ji įpuolė į vonios kambarį ir užsirakino. Čia vis dar šilta ir drėgna.

„To negali būti“, – šmėkštelėjo paniška mintis.

Praėjusi praustuvę ir klozetą atitraukė užuolaidą nuo nedidelio langelio. Drebančiomis rankomis pamėgino atkabinti vieną kabliuką. Tas nepasidavė. Susana ėmė traukti, mėgindama nusiraminti, šiek tiek patampė, trūktelėjo šonan ir, vos spėjus atkabinti, prie durų spynos pasigirdo krebždesys. Moteris puolė atgal prie durų ir sugriebė užraktą kaip tik tą akimirką, kai jis pradėjo suktis. Ji spaudė jį abejomis rankomis, o širdis daužėsi iš baimės.

5

ĮSILAUŽĖLIS ANAPUS DURŲ bus įkišęs atsuktuvą, o gal peilio geležtę. Susana laikė užraktą, bet drebėjo taip, kad bijojo, jog jis išsprūs iš rankų.

– Viešpatie, negali būti, – šnabždėjo ji pati sau. – Negali būti, negali būti...

Skubiai dirstelėjo į langą. Jis per mažas, kad galėtų tiesiog išsiversti per jį. Vienintelis būdas paspukti – pribėgti prie lango, atkabinti antrą kabliuką, atidaryti ir išlipti, bet ji nedrįso paleisti užrakto.

Dar niekada gyvenime nebuvo taip išsigandusi. Ją sukaustė nevaldoma mirties baimė.

Užraktas po įsitempusiais pirštais įšilo ir pasidarė slidus.

Anapus durų krebždėjo metalas.

– Ei? – tarė ji į duris.

Įsilaužėlis pamėgino atrakinti staigiai pasukdamas įrankį, bet Susana buvo pasiruošusi ir atlaikė.

– Ko tu nori? – paklausė ji kaip galėdama ramiau. – Pinigų? Tokiu atveju suprantu. Nieko tokio.

Jokio atsakymo, tik metalo brūžinimasis į metalą ir juntama vibracija užrakte.

– Gali paieškoti, bet namuose nėra nieko ypač vertinga... Televizorius gana naujas, bet...

Ji nutilo, nes drebėjo taip, kad buvo sunku suprasti, ką sako. Sau sušnabždėjo, kad privalo nusiraminti. Ji neleido pasukti užrakto ir pagalvojo, kad bijoti pavojinga, nes gali sukelti įsilaužėliui blogų minčių.

– Mano rankinė kabo prieškambaryje, – pasakė ji ir sunkiai nurijo seiles. – Juoda rankinė. Joje yra piniginė su šiek tiek grynųjų ir kortele *Visa*. Aš ką tik gavau algą ir pasakysiu kodą, jei nori.

Įsilaužėlis liovėsi sukęs.

– Gerai, klausyk, kodas yra 3945. Aš nemačiau tavo veido, gali dingti su pinigais, o aš tik rytoj pranešiu, kad kortelė dingo.

Spausdama užraktą Susana priglaudė ausį prie durų. Jai pasirodė, kad girdi nutolstančius žingsnius. Paskui viską užgožė televizijos reklama.

Nežinojo, ar kvailai pasielgė, nurodžiusi tikrą kodą, bet norėjo, kad viskas pasibaigtų, nes labiau bijojo netekti savo papuošalų, mamos tuoktuvių žiedo ir vėrinio su dideliais smaragdais, kurį gavo dovanų pagimdžiusi Morganą.

Susana laukė prie durų ir kartojo sau, kad dar ne viskas, kad negali prarasti budrumo nė sekundei.

Ji atsargiai perėmė užraktą kita ranka, nė akimirkos jo nepaleisdama. Dešinysis nykštys ir smilius buvo nutirpę. Ji papurtė ranką ir priglaudė prie durų ausį. Atrodė, kad nuo tos akimirkos, kai pasakė kortelės kodą, praėjo pusvalandis.

Turbūt tai narkomanas. Jis pamatė atidarytas virtuvės duris ir įsėlino paieškoti vertingų daiktų.

Pirmoji programos dalis baigėsi. Vėl prasidėjo reklama, o po jos bus žinios. Ji suėmė užraktą kita ranka ir laukė toliau.

Praėjus dar dešimčiai minučių ji atsigulė ant grindų ir pažvelgė po durimis. Už jų niekas nestovėjo.

Matėsi didelis plotas parketo, grindys po sofa, jų lakas atspindėjo ekrano švytėjimą.

Ramu.

Vagys įsilaužėliai nebūna agresyvūs, jie tik nori kuo greičiau ir paprasčiau gauti pinigų.

Drebėdama atsistojo, vėl palaikė užraktą, pastovėjo priglaudusi ausį prie durų, paklausė naujienų ir orų prognozės.

Paskui pasiėmė dušo grindų šepetį, kad turėtų kuo gintis, susikaupė, atsargiai atrakino duris ir lėtai atidarė.

Matėsi beveik visa svetainė. Įsilaužėlio nesimatė. Lyg jo niekada nebūtų buvę.

Drebančiomis iš baimės kojomis ji išslinko iš vonios. Įtempusi visus pojūčius ėmė artintis link kambario.

Tolumoje girdėjosi šuns lojimas.

Ji atsargiai judėjo pirmyn. Ant užtrauktų užuolaidų, baldų ir staliuko su ledų indeliu mirgėjo televizoriaus šviesa.

Kilo mintis nueiti į miegamąjį, pasiimti telefoną, vėl užsirakinti vonioje ir paskambinti policijai.

Kairėje blizgėjo sekcija su Bjorno paveldėta Dresdeno porceliano kolekcija. Širdis vėl ėmė plakti smarkiau. Netrukus ji pereis koridorių ir tik tada atsivers vaizdas iki pat prieškambario.

Ji įžengė į svetainę, nužvelgė ją, spėjo pamatyti, kad valgomasis tuščias, ir tada šalia savęs išvydo įsilaužėlį. Tik per žingsnį nuo savęs. Siaura figūra stovėjo ir laukė jos šalia sienos prie pat koridoriaus.

Kirtis peiliu buvo toks staigus, kad moteris nespėjo sureaguoti. Aštri geležtė pataikė tiesiai į krūtinę.

Raumenys aplink metalą giliai kūne įsitempė.

Širdis dar niekada nebuvo plakusi taip stipriai kaip dabar. Kelioms sekundėms viskas sustingo. Ji pagalvojo, kad visa tai vyksta ne iš tikro.

Užpuolikui ištraukus peilį, krūtinėje pajuto tik deginantį atpalaidavimą. Prispaudusi ranką prie žaizdos jautė tarp pirštų pulsuojantį šiltą kraują. Dušo šepetys barkštelėjo ant grindų. Ji susvirduliavo, galva pasidarė sunki. Matė, kad jos kraujas aptaškė blizgius drabužius nuo lietaus. Atrodė, kad šviesa mirga. Ji mėgino ką nors pasakyti, kad tai nesusipratimas, bet balsas dingo.

Susana apsigręžė ir pasuko link virtuvės, jausdama staigius smūgius – suprato, kad jai keliskart buvo smeigta į nugarą.

Ji susvyravo, ėmė ranka siekti atramos ir taip pastūmė sekciją, kad barškėdamos ir skambčiodamos nugriuvo visos porcelianinės figūrėlės.

Širdis daužėsi, po kimono tekėjo kraujas. Krūtinę persmelkė siaubingas skausmas.

Regos laukas susitraukė iki taško tunelio gale.

Ausyse ūžė. Ji suvokė, kad užpuolikas įsiaudrinęs kažką šaukia, bet Susana jo žodžių nesuprato.

Užpuolikas trūktelėjo ją atgal už plaukų ir jos smakras pakilo. Moteris mėgino įsikibti į fotelį, bet tas išslydo iš rankų.

Kojos sulinko ir ji griuvo ant grindų.

Suskaudo vieną plautį, kuriame prisikaupė skysčio, ir ji silpnai sukosėjo.

Galva nusviro ant šono, ir Susana pamatė, kad dulkėse po sofa mėtosi seni spragėsiai.

Per vidinį gaudesį ji girdėjo keistus riksmus ir juto nesibaigiančius dūrius į pilvą ir krūtinę.

Ji mėgino spirti. Pagalvojo, kad reikia grįžti į vonios kambarį. Grindys po ja slidžios, ji nebeturėjo jėgų.

Moteris pamėgino persiversti ant šono, bet užpuolikas suėmė ją už smakro ir ėmė badyti veidą. Jai nebeskaudėjo. Tik neapleido netikroviškumo jausmas. Šoko būsena, nesuvokiamas atitolimas persipynė su aiškiu suvokimu, kad jai pjausto veidą.

Geležtė vis smigo į kaklą, krūtinę ir vėl į veidą. Lūpas ir skruostus užliejo šiluma ir skausmas.

Susana suvokė, kad neišsigelbės. Kai liovėsi kovoti dėl gyvybės, ją tarsi praraja prarijo ledinė baimė.

6

PSICHIATRAS ERIKAS MARIJA BARKAS atsilošęs sėdėjo šviesiai pilkame avikailio fotelyje. Namuose jis turėjo didelį darbo kabinetą su lakuotomis ąžuolinėmis grindimis ir įmontuotomis knygų lentynomis. Tamsių plytų namas stovėjo seniausioje senosios Enšedės dalyje, iškart į pietus nuo Stokholmo.

Vidurdienis, bet jis ką tik po budėjimo, todėl keletą valandų turėtų nusnūsti.

Užsimerkęs prisiminė, kad būdamas mažas Benjaminas panoro sužinoti, kaip susitiko mama ir tėtis. Erikas atsisėdo ant lovos krašto ir pasakė, kad meilės dievas Kupidonas iš tiesų egzistuoja. Jis gyvena tarp debesų ir yra panašus į putlų berniuką su lanku rankoje.

„Vieną vasaros vakarą Kupidonas pažvelgė į Švediją ir pamatė mane, – aiškino Erikas sūnui. – Aš buvau universiteto šventėje – broviausi pro žmones ant stogo terasos. Kaip tik tada Kupidonas užsiropštė ant debesies krašto ir paleido į žemę strėlę.

Aš vaikštinėjau tarp svečių, šnektelėjau su draugais, pakramčiau žemės riešutų, persimečiau keliais žodžiais su prefektu.

Tą akimirką, kai man į akis pažvelgė rusvaplaukė moteris su šampano taure rankoje, mano širdį pervėrė strėlė."

Po dvidešimties metų santuokos Erikas ir Simona buvo galutinai nutarę skirtis, bet labiau norėjo turbūt ji.

Pasilenkęs užgesinti šviestuvo, siaurame veidrodyje prie knygų lentynos Erikas išvydo savo pavargusį veidą. Raukšlės kaktoje ir išilgai skruostų buvo gilesnės nei kada nors anksčiau. Tamsiai rudi

plaukai pražilę. Reikėtų apsikirpti. Krestelėjęs galvą nusimetė kelias į akis lendančias sruogas.

Kai Simona pranešė susipažinusi su Jūnu, Erikas suprato, kad viskas baigta. Benjaminas viską priėmė ramiai. Dar paerzino sakydamas, kad bus labai gerai turėti du tėčius.

Dabar Benjaminui aštuoniolika, jis gyvena dideliame name su Simona ir jos naujuoju vyru, jo vaikais ir šunimis.

Ant Eriko senojo rūkymo stalelio gulėjo paskutinis *American Journal of Psychiatry* numeris ir Ovidijaus *Metamorfozės* su įkištu tablečių lapeliu vietoje knygos skirtuko.

Per langus su švino rėmais matėsi, kad ant sodrios sodo žalumos krenta lietaus lašai.

Erikas ištraukė iš knygos lapelį su tabletėmis, išspaudė į delną vieną migdomųjų tabletę ir pamėgino apskaičiuoti, per kiek laiko kūnas įsisavins aktyviąją medžiagą. Pamėgino dar kartą, o paskui pasidavė. Dėl viso pikto perlaužė tabletę pusiau, nupūtė nubyrėjusius trupinėlius, kad nebūtų kartu, ir nurijo puselę.

Langais tekėjo lietaus lašai. Per garsiakalbius sklido pritildyta Džono Koltreino muzika iš *Dear Old Stockholm*.

Raumenimis ėmė sklisti cheminė tabletės šiluma. Jis užsimerkė, mėgaudamasis muzika.

Erikas Marija Barkas – diplomuotas gydytojas, psichiatras ir psichoterapeutas, kurio specializacija – psichikos traumatologija ir katastrofų psichiatrija; jis penkerius metus dirbo Raudonajame Kryžiuje Ugandoje.

Ketverius metus vadovavo progresyviam tyrimų projektui – Karolinskos institute tyrė gilios hipnozės grupinę terapiją. Jis priklauso Europos hipnozės specialistų asociacijai ir daugelio yra vertinamas kaip garsiausias klinikinės hipnozės autoritetas pasaulyje.

Dabar Erikas priklauso nedidelei komandai, kurios specializacija – pacientai, patyrę ūmią traumą arba esantys potrauminės būklės. Jie nuolat padeda policijai ir prokuratūrai per sudėtingas nusikaltimo aukų apklausas.

Jis dažnai pasitelkia hipnozę, kad liudytojai atsipalaiduotų ir galėtų susigaudyti prisiminimuose po stresinių situacijų.

Po trijų valandų Erikas turės susitikimą Karolinskos institute. Tikėjosi, kad iki to laiko spės pamiegoti.

Bet nespėjo.

Jis iškart nugrimzdo į gilų miegą ir ėmė sapnuoti nešantis seną, barzdotą vyrą per ankštą namą.

Kai Simona šaukė jį, stovėdama už durų, sudūzgė telefonas. Erikas krūptelėjo ir ėmė apgraibomis ieškoti ant stalo. Širdis daužėsi pagauta netikėto nerimo, kuris apima, kai žmogus pažadinamas iš gilaus atsipalaidavimo.

– Simona, – ištarė jis apsiblausęs.

– Labas, Simona... Na, nežinau, gal tau reikėtų mesti tas prancūziškas cigaretes, – pasišaipė Nelė, kaip visada lakoniškai. – Atsiprašau, kad taip kalbu, bet tavo balsas beveik panašus į vyro.

– Beveik, – šypsodamasis atitarė Erikas. Jo galva buvo apsunkusi nuo migdomųjų.

Nelė skambiai nusijuokė.

Nelė Brant – psichologė ir artimiausia Eriko kolegė iš Karolinskos instituto specialistų grupės. Ji labai kompetentinga, sunkiai dirba ir tuo pat metu yra labai juokinga, kartais netgi kiek vulgari.

– Atvyko iš policijos. Farai kaip į kelnes pridėję, – paskelbė ji ir Erikas tik tada iš balso suprato, kad bendradarbė labai įsitempusi.

Jis pasitrynė akis, kad geriau matytų, stengdamasis klausytis Nelės, – kad skubiai atvykę policininkai atsivežė šoko ištiktą liudininką.

Erikas prisimerkęs pažvelgė į lietaus plaunamą langą, atsiveriantį į gatvę.

– Mes tikriname somatinę būklę ir atliekame įprastas procedūras, – pranešė ji. – Kraujas ir šlapimas... kepenų būklė, inkstų ir *thyroidea** funkcijos...

– Gerai.

– Erikai, komisarė teiravosi tavęs... Tai aš kalta, pasakiau, kad tu geriausias.

– Pagyros manęs neveikia, – pasakė Erikas ir svyruodamas atsistojo, ranka perbraukė veidą, o eidamas link rašomojo stalo turėjo atsiremti į baldus.

– Tu jau atsikėlei, – pastebėjo ji žvaliai.

– Taip, bet aš...

– Tada pranešiu policininkams, kad tu pakeliui.

Po stalu gulėjo pora juodų kojinių dulkėtais padais, siauras taksi kvitas ir telefono kroviklis. Pasilenkus pakelti kojinių grindys staiga priartėjo ir jis būtų nugriuvęs, bet spėjo atsiremti ranka.

Daiktai ant stalo susitraukė, o paskui susidvigubino. Sidabriniai rašikliai skleidė ryškius atspindžius.

Jis ištiesė ranką link pustuštės vandens stiklinės, gurkštelėjo ir pagalvojo, kad turi susitvardyti.

---

* Lot. skydliaukė.

7

UNIVERSITETINĖ KAROLINSKOS LIGONINĖ yra viena iš didžiausių Europoje, turinti daugiau kaip penkiolika tūkstančių darbuotojų. Didžiulės teritorijos pakraštyje yra Psichologijos klinika. Iš viršaus pastatas panašus į vikingų laivą, senovėje išraižytą ant akmens, bet artinantis iš parko pusės statinys niekuo neišsiskiria iš kitų padalinių. Nikotino geltonumo fasadas vis dar drėgnas po lietaus, lietvamzdžiais nubėgęs rūdžių spalvos vanduo, o dviračių stove kabojo prirakintas priekinis dviračio ratas.

Įriedant į stovėjimo aikštelę po padangomis grikšėjo žvyras.

Nelė stovėjo ir laukė jo ant laiptų, laikydama du kavos puodelius. Erikas nesusilaikė nešyptelėjęs, pamatęs jos patenkintą šypseną ir tyčia nutaisytą vangų žvilgsnį.

Nelė gana aukšta ir liekna, pašviesinti plaukai visada tobulai sušukuoti, visada skoningai pasidažiusi.

Po darbo Erikas dažnai bendraudavo su ja ir jos vyru Martinu. Nelė galėtų nedirbti, nes jos vyras yra pagrindinis kompanijos *Datametrix Nordic* savininkas.

Pamačiusi įriedantį Eriko *BMW*, Nelė nuėjo jo pasitikti. Papūtusi į vieną puodelį ir atsargiai gurkštelėjusi, pastatė jį ant automobilio stogo ir atidarė galines duris.

– Nežinau, koks reikalas, bet pas mus sėdi komisarė ir atrodo gan įsitempusi, – pasakė ji, paduodama puodelį pro sėdynių tarpą.

– Ačiū.

– Aš paaiškinau, kad mums visada svarbu tai, kas geriausia pacientui, – kalbėjo Nelė, sėsdamasi į automobilį ir uždarydama duris. – Sumautas skystimas. Viešpatie, atsiprašau... Ar turi popierinių servetėlių? Išpyliau kavą... ant tavo sėdynės.

– Tebūnie.

– Supykai? Supykai.

Automobilyje pasklido kavos aromatas ir Erikas trumpam užsimerkė.

– Nele, ar gali pasakyti, ką jie papasakojo.

– Mano laukai nelabai dera su tos prakeiktos... norėjau pasakyti malonios policininkės.

– Ar turėčiau ką nors žinoti, prieš įeidamas vidun? – paklausė jis ir atidarė duris.

– Aš jai pasakiau, kad palauktų tavo kabinete ir pasiraustų stalčiuose.

– Ačiū už kavą... už abu puodelius, – padėkojo jis ir išlipo kartu su kolege.

Erikas užrakino automobilį, įsikišo raktus į kišenę, perbraukė ranka plaukus ir pasuko link klinikos.

– Apie stalčius aš neužsiminiau, – šūktelėjo ji iš paskos.

Erikas užlipo laiptais, pasuko į dešinę, perbraukė kortele per kodų skaitytuvą, surinko kodą, užlipo dar vienais laiptais ir priėjo prie savo kabineto. Vis dar jautėsi apdujęs. Pagalvojo, kad turėtų greitai liautis vartojęs tabletes. Išgėręs jų užmiega per giliai. Beveik tarsi nuskęstų. Po tokio apsvaigimo sapnai ėmė darytis klaustrofobiški. Vakar sapnavo du šunis, kurie suaugo į vieną, o prieš savaitę, užmigęs čia, klinikoje, susapnavo erotinį sapną apie Nelę. Dabar ne viską prisiminė, tik tiek, kad ji klūpėjo priešais jį, ištiesusi šaltą ledų rutuliuką.

Jo mintys išsisklaidė pamačius, kad komisarė sėdi ant jo kėdės, kojas pakėlusi ant šiukšlinės krašto. Viena ranka ji prilaikė savo didžiulį pilvą, o kitoje spaudė kokakolos skardinę. Kakta suraukta, smakras atkritęs. Ji kvėpavo pro pravirą burną.

Komisarės policininko pažymėjimas gulėjo ant jo rašomojo stalo. Moteris pavargusi mostelėjo į jį ir tuo pat metu prisistatė:

– Margota Silverman... Kriminalinė policija.

– Erikas Marija Barkas, – prisistatė gydytojas spausdamas jai ranką.

– Ačiū, kad atvykote taip greitai, – padėkojo ji ir apsilaižė lūpas. – Mes turime šoko ištiktą liudytoją... Visi sako, kad jūs turėtumėte dalyvauti. Bandėme jį apklausti jau keturis kartus, bet...

– Turiu pasakyti, kad mūsų grupėje dirba penki specialistai, o aš dažniausiai nedalyvauju nusikaltėlių ar įtariamų nusikaltėlių apklausose.

Jos šviesiose akyse atsispindėjo lubų šviestuvas. Iš storos kasos buvo išsipašę garbanoti plaukai.

– Gerai. Bet Bjornas Kernas nėra įtariamasis. Jis dirba Londone. Jam beskrendant namo kažkas nužudė jo žmoną, – susakė moteris ir traškindama suspaudė kokakolos skardinę.

– Aišku.

– Jis rado žmoną negyvą, taksi parvažiavęs iš Arlandos oro uosto, – tęsė komisarė. – Mes ne viską žinome, ką jis darė, bet aišku tiek, kad vietoje nesėdėjo. Kernas nutempė savo negyvą žmoną per visą namą... Nežinome, kur ji gulėjo iš pradžių. Radome paguldytą lovoje miegamajame... Jis buvo susitvarkęs, nušluostęs kraują... Sako, kad nieko neprisimena, bet baldai perstatyti, o kruvinas kilimas sukasi skalbimo mašinoje... Iškruvintu kostiumu ir basas jis buvo rastas už daugiau kaip kilometro nuo namų – jo vos nesuvažinėjo kaimynas.

– Aš būtinai jį aplankysiu, – pažadėjo Erikas, – bet iškart pasakau, kad negerai mėginti išpešti informaciją.

– Jis privalo kalbėti dabar, – užsispyrė komisarė ir sutraškino skardinę.

– Suprantu, kad jūs įsitempusi, tačiau jei spausite per stipriai, jam gali prasidėti psichozė... Duokite jam laiko ir jis liudys.

– Jūs esate padėjęs policijai ir anksčiau, tiesa?

– Daug kartų.

– Bet šį kartą... Tai antra serijinė žmogžudystė, – pasakė ji.

– Serijinė, – pakartojo Erikas.

Margotos veidas papilkėjo, lempos šviesoje išryškėjo plonos raukšlelės aplink akis.

– Mes gaudome serijinį žudiką.

– Gerai, suprantu, bet pacientas turi...

– Šiam žudikui prasidėjo aktyvioji fazė. Pats jis nesiliaus, – pertraukė komisarė. – O Bjornas Kernas, žiūrint mano akimis, yra katastrofa. Iš pradžių, prieš atvykstant policijai į nusikaltimo vietą, jis ten viską pakeitė... o dabar neįmanoma išpešti, kaip viskas atrodė.

Ji nuleido kojas ant grindų, sušnabždėjo sau po nosimi, kad reikia nuo kažko pradėti, ir liko sėdėti tiesia nugara, gaudydama orą.

– Jeigu dabar spausime, jis gali užsiverti visiems laikams, – įspėjo Erikas, atidarydamas beržinę spintą ir ištraukdamas dirbtinės odos fotoaparato dėklą.

Ji atsistojo, pagaliau pastatė skardinę ant stalo, pasiėmė policininko ženkliuką ir sunkiais žingsniais pasuko link durų.

– Aš, žinoma, suprantu, kad jam velniškai sunku galvoti apie tai, kas atsitiko, bet jis privalo susiimti ir...

– Taip, bet jam ne tik sunku... Iš tikrųjų gali būti, kad jis dabar nepajėgus apie tai galvoti, – pasakė Erikas. – Nes tai, ką apibūdinote, panašu į kritinio streso sindromą ir...

– Tai tik žodžiai, – pertraukė policininkė ir suirzusi išraudo.

– Po psichinės traumos gali prasidėti ūmus blokavimas...

– Kodėl? Aš tuo netikiu.

– Galbūt žinote, kad mūsų atsiminimus pagal vietą ir laiką rūšiuoja *hipocampus** ... o paskui perduoda informaciją *prefrontala cortex***, – kantriai ėmė aiškinti Erikas, rodydamas sau į kaktą. – Bet labai stipriai susijaudinus, patyrus šoką, viskas pasikeičia... Kai *amygdala**** nustato pavojų, aktyvinama ir autonominė nervų sistema, ir vadinamoji *kortisolaxeln*****, ir...

– Gerai, po velnių, supratau. Smegenyse vyksta daugybė dalykų.

– Svarbu tai, kad kilus tokio pobūdžio stresui, prisiminimai išsaugomi ne taip kaip visada, o esant afekto būklei... Tokius prisiminimus galima palyginti su sušaldytais ledo gabalėliais, kai kiekvienas gabalėlis yra tarsi... izoliuotas.

– Suprantu. Norite pasakyti, kad jis stengiasi, – pasakė Margota ir nuleido ranką ant pilvo. – Bet Bjornas galbūt matė ką nors tokio, kas padėtų sustabdyti serijinį žudiką. Turite jį nuraminti ir prakalbinti.

– Aš tai padarysiu, bet negaliu pasakyti, kiek laiko užtruks. Esu dirbęs Ugandoje su kare traumuotais žmonėmis... žmonėmis, kurių gyvenimai buvo sudaužyti į šipulius. Pirmyn judama mėginant suteikti saugumo jausmą, mėginant per miegą, pokalbius, pratimus, gydymą vaistais...

– Be hipnozės? – paklausė ji ir nevalingai nusišypsojo.

– Žinoma. Bet jei tik nepuoselėjami nepamatuoti lūkesčiai... Kartais negili hipnozė gali padėti pacientui restruktūrizuoti prisiminimus taip, kad įmanoma pasakoti.

---

* Lot. hipokampas – smegenų žievės dalis.

** Lot. prefrontalinė smegenų žievė.

*** Lot. migdolinė liauka.

**** Lot. pagumburio-hipofizės-antinksčio ašis.

– Dabar sutikčiau net ir su tuo, kad jam į makaulę įspirtų arklys – kad tik būtų rezultatas.

– Tai kito skyriaus paslaugos, – sausai nukirto Erikas.

– Atleiskite, būdama nėščia, tampu nekantri, – prisipažino ji. Erikas iš balso suprato, kad ji labai stengiasi atrodyti sukalbama. – Bet privalau rasti paralelių su pirmąja žmogžudyste, man reikia aptikti panašumų, kad nustatyčiau žudiką, o dabar neturiu nieko.

Juodu priėjo palatą. Prie durų stovėjo du uniformuoti policininkai.

– Jums tai svarbu, – pasakė Erikas. – Bet pagalvokite apie tai, kad jis ką tik rado nužudytą žmoną.

8

ERIKAS ĮĖJO PASKUI MARGOTĄ į palatą, kurioje stovėjo du foteliai, sofa, žemas baltas staliukas, dvi kėdės ir vandens pilstymo aparatas su plastikiniais puodeliais bei šiukšlinė.

Ant grindų po palange mėtėsi sudužęs vazonas, o ant linoleumo aplink jį – ištryptos žemės.

Ore tvyrojo įtampa ir prakaito kvapas. Vyras kiūtojo tolimiausiame kampe, lyg būtų bandęs pasitraukti kiek galima nuošaliau.

Pamatęs Eriką ir Margotą jis nuslinko prie sofos, nugara prisispaudęs prie sienos. Vyras atrodė labai išblyškęs, jo paraudusios akys neramiai lakstė. Šviesiai mėlyni marškiniai išsipašioję, pažastys šlapios nuo prakaito.

– Laba diena, Bjornai, – pasisveikino Margota. – Čia Erikas, jis gydytojas.

Sunerimęs vyras pažvelgė į Eriką ir vėl pasitraukė į kampą.

– Laba diena, – pasisveikino Erikas.

– Aš nesergu.

– Taip. Bet dėl to, ką patyrėte, turite teisę į slaugą, – dalykiškai paaiškino Erikas.

– Jūs nežinote, ką aš patyriau, – atsakė vyras ir kažką sušnabždėjo.

– Žinau, kad negavote raminamųjų, – ramiai pasakė Erikas. – Bet turėtumėte žinoti, kad yra galimybė, jei...

– Kokio velnio man ryti tabletes? – pertraukė vyras. – Ar jos padės? Pagerės?

– Ne, bet...

– Ar tada pamatysiu Saną gyvą? – rėkė jis. – Juk to nebus, tiesa?

– To, kas atsitiko, nepakeisi, – rimtai ištarė Erikas. – Bet jūsų požiūris į tai, kas atsitiko, pasikeis, nepaisant to, ką darysite...

– Aš net nesuprantu, ką sakote.

– Tik mėginu paaiškinti, kad jūsų jausmai yra proceso dalis ir kad galite pasirinkti, ar priimti mano pagalbą šiame procese.

Bjornas dirstelėjo jam į akis ir pasitraukė, nugara braukdamas per sieną.

Margota pastatė ant staliuko garso įrašų grotuvą, įjungė įrašymo funkciją ir pasakė datą, valandą bei nurodė, kas yra kambaryje.

– Tai penktas pokalbis su Bjornu Kernu, – užbaigė ji ir kreipėsi į vyrą, kuris tuo metu baksnojo sofos atkaltę. – Bjornai, ar galėtumėte savo žodžiais papasakoti...

– Apie ką? – iškart paklausė jis. – Apie ką?

– Kaip grįžote namo?

– Kam? – sušnabždėjo jis.

– Nes noriu žinoti, kas atsitiko ir ką matėte.

– O ką? Aš tiesiog grįžau namo. Juk tai teisėta?

Vyras užsidengė rankomis ausis ir ėmė tankiai alsuoti. Erikas pastebėjo, kad jo abiejų rankų krumpliai kraujuoja.

– Ką matėte? – pakartojo pavargusiu balsu Margota.

– Kodėl klausiate? Nežinau, kodėl vis dar klausinėjate. Po velnių...

Bjornas papurtė galvą bei šiurkščiai pasitrynė rankomis burną ir akis.

– Žinokite, kad čia, šiame kambaryje, esate saugus, – prabilo Erikas. – Jūs manote, kad negalite atsipalaiduoti, kad tai neįmanoma, bet tai įmanoma.

Vyras užkišo nagą už atsiknojusio tapeto ir atplėšė nedidelę juostelę.

– Aš galvoju taip, – pasakė Bjornas nežiūrėdamas į juos. – Aš galvoju, kad viską turiu perdaryti, bet šįkart teisingai... Turiu nuvažiuoti namo ir vėl įeiti pro duris, o tada viskas bus gerai.

– Ką norite tuo pasakyti? – paklausė Erikas, žiūrėdamas jam į akis.

– Žinau, kaip tai skamba. Bet pagalvokit, o jeigu yra būtent taip. Juk jūs nežinote, – pasakė jis ir apimtas nevilties mostelėjo, lyg norėdamas juos nutildyti. – Aš galiu įeiti į vidų, peržengti slenkstį ir pašaukti Saną... Ji žino, kad aš ko nors parvežiau – aš visada parvežu lauktuvių iš bemuitės parduotuvės... Aš nusiaunu ir einu vidun...

Jis atrodė visiškai palaužtas.

– Ant grindų žemės, – sušnabždėjo jis.

– Ar ant grindų buvo žemių? – paklausė Margota.

– Užsičiaupk! – suriko Bjornas taip, kad jo balsas nutrūko.

Perėjęs žemėtomis grindimis jis paėmė kitą vazoną ir sviedė į sieną. Plastikinis vazonas kaukštelėjo ir suskilęs nukrito, o žemės pabiro už sofos.

– Po velnių, – nusikeikė jis gaudydamas kvapą.

Vyras atsirėmė į sieną abiem rankomis, nuleido galvą ir iš jo burnos nutįso seilės.

– Bjornai?

– Po velnių, tai neįmanoma, – pasakė jis beveik verkdamas.

– Bjornai, – lėtai kalbino Erikas. – Margota turi sužinoti daugiau, kas atsitiko. Tai jos darbas. Mano darbas – padėti jums. Aš čia dėl jūsų... Aš įpratęs bendrauti su žmonėmis, kuriems sunku, kurie patyrė didelių netekčių, siaubingų dalykų... tokių, kurių neturėtų patirti nė vienas žmogus. Deja, kai kuriems iš mūsų tai yra gyvenimo dalis.

Vyras neatsakė. Jis tyliai verkė. Akys patamsėjusios, paraudusios, blizgios.

– Ar norite stovėti ten? – ramiai paklausė Erikas. – Ant fotelio nesėsite?

– Nesvarbu.

– Man taip pat.

– Gerai, – sušnabždėjo Bjornas ir atsisuko į jį.

– Aš jau sakiau ir prisimenu, ką man atsakėte, bet mano darbas – pasiūlyti jums visą prieinamą pagalbą... Galiu duoti raminamųjų. Jie nepanaikins siaubo, bet paniką – taip. Ji bus prislopinta.

– Galite man padėti? – po kiek laiko sušnabždėjo vyras.

– Galiu padėti žengti pirmuosius žingsnius, kad... išgyventumėte sunkiausią laiką, – ramiai paaiškino Erikas.

– Pagalvojęs apie namų slenkstį aš pradedu drebėti... nes turėjau peržengti kitą slenkstį, ne tą.

– Suprantu tą jausmą.

Bjornas atsargiai palietė lūpas, lyg jos būtų skaudžios.

– Norite, kad atsisėsčiau? – paklausė jis ir atsargiai dirstelėjo į Eriką.

– Jeigu jums taip patogiau.

Vyras atsisėdo pirmą kartą per tą laiką. Erikas juto, kad Margota stebi jį, bet neatsisuko.

– Kaip atrodo, jei peržengiate kitą slenkstį?

– Nenoriu apie tai galvoti.

– Bet prisimenate?

– Ar galite pašalinti... paniką? – sušnabždėjo vyras Erikui.

– Nuspręskite pats. Bet aš mielai sėdėsiu čia ir kalbėsiuosi su jumis kartu su Margota... arba jūs ir aš galime pasikalbėti atskirai... Taip pat galime išbandyti hipnozę – tai gali padėti pereiti sunkiausius dalykus.

– Hipnozę?

– Kai kurie mano, kad ji padeda, – paprastai atsakė Erikas.

– Ne, – šypsodamasis tarė Bjornas.

– Hipnozė yra tik atsipalaidavimo ir susikaupimo derinys.

Bjornas be garso nusijuokė, ranka užsidengęs burną, pakilo nuo sofos, nuėjo palei sieną, vėl atsistojo kampe ir atsisuko į Eriką.

– Manau, kad gal būtų gerai išgerti minėtųjų vaistų...

– Taip, – linktelėjo Erikas. – Galiu duoti jums *Stesolido**. Ar esate girdėjęs apie tokį vaistą? Jus apims šiluma ir nuovargis, bet pasijusite daug ramesnis.

– Gerai.

Bjornas kelis kartus vožė delnu į sieną, o paskui nuėjo prie vandens aparato.

– Paprašysiu, kad slaugytoja atneštų tabletę, – pasakė Erikas.

Jis išėjo iš kambario įsitikinęs, kad Bjornas Kernas netrukus paprašys hipnozės.

---

* *Stesolidas* – diazepamas, mažina nervinę įtampą, padidėjusį dirglumą ir agresiją.

9

4-ASIS MAŽOJO JANSO SKVERO NAMAS išsiskyrė iš aplinkinių pastatų tamsiu fasadu ir gotikiniais raštais, ornamentais, erkeriais, piliastrais ir tarsi nėriniuotais skliautais.

Apatiniame aukšte užuolaidos buvo užtrauktos, nes kitaip būtų buvę galima spoksoti vidun.

Erikas pažvelgė į lapelį su adresu, kiek padvejojo, o paskui įžengė pro dideles namo duris. Jis niekam apie tai nebuvo užsiminęs.

Einant link buto durų pilve kažkas virptelėjo. Laiptinėje girdėjosi tyli pianino muzika. Erikas dirstelėjo į laikrodį ir pamatęs, kad dar ankstoka, sustojo palaukti.

Pavasarį savo pašto dėžutėje jis rado lapelį, kuriame buvo reklamuojamos pianino pamokos. Jis kiek skubotai užsakė intensyvius kursus savo sūnui Benjaminui, kuriam vasaros pradžioje sukaks aštuoniolika.

„Niekada ne per vėlu išmokti groti kokiu nors instrumentu“, – pagalvojo jis. Pats visada svajojo skambinti pianinu, sėdėti vienatvėje ir groti kokį melancholišką Šopeno noktiurną.

Bet dieną prieš gimtadienį Nelė pareiškė, kad nereikia būti psichologu, kad suprastum, jog jis savo svajonę perkėlė Benjaminui.

Tada Erikas skubiai nupirko sūnui vairavimo pamokas. Benjaminas apsidžiaugė, o Simona pasakė, kad jis dosnus.

Erikas buvo įsitikinęs, kad atšaukė pianino pamokas, bet šįryt gavo elektroninį laišką, kuriuo buvo priminta apie pirmąją pamoką.

Erikas be galo drovėjosi, bet vis dėlto nusprendė nueiti ir suteikti sau galimybę.

Einant link durų, keliant prie skambučio pirštą ir spaudžiant šmėstelėjo mintis apsisukti ir nusiųsti trumpąją žinutę, kad jis jau atsisakė pamokų.

Pianino muzika nenutilo, bet kažkas lengvai pribėgo prie durų.

Duris atidarė vaikas, gal septynerių mergaitė didelėmis, šviesiomis akimis ir pasišiaušusiais plaukais. Ji vilkėjo taškuotą naminę suknelę, o rankoje laikė žaislinį ežiuką.

– Pas mamą mokinys, – pasakė ji tyliai.

Iš buto sklido graži muzika.

– Man paskirta ateiti septintą valandą... Aš mokysiuos skambinti pianinu, – paaiškino jis.

– Mama sako, kad reikia pradėti, kai esi mažas.

– Jei nori išmokti puikiai, o man nepavyks, – tarė jis šypsodamasis. – Džiaugsiuosi, jei pianinas neužsikiš ausų arba neapsivems.

Mergaitė nesusilaikiusi šyptelėjo.

– Ar galiu paimti jūsų striukę? – prisiminusi paklausė ji.

– Ar pakelsi?

Jis padėjo savo sunkią striukę ant jos plonų rankų ir žiūrėjo, kaip vaikas eina link aukštų spintų toliau prieškambaryje.

Koridoriumi artėjo maždaug trisdešimt penkerių moteris. Ji atrodė susimąsčiusi, o gal tik klausėsi pianino muzikos.

Jos plaukai juodi, nukirpti berniukiškai, o akis dengė maži saulės akiniai apvaliais stiklais. Lūpos – blyškiai rožinės, regis, visai nepasidažiusi, bet atrodė tarsi prancūzų kino žvaigždė.

Erikas suprato, kad ji ir yra Džekė Federer, pianino mokytoja.

Moteris vilkėjo retai megztą juodą megztinį ir segėjo odinį sijoną, avėjo balerinos stiliaus bateliais.

– Benjaminas?

– Aš Erikas Marija Barkas. Iš tikrųjų buvau užsakęs pamokas sūnui, Benjaminui... Turėjo būti gimtadienio dovana, bet jam nepasakiau... Atėjau aš, nes iš tikrųjų išmokti groti noriu pats.

– Norite išmokti groti pianinu?

– Galbūt esu per senas, – skubiai pridūrė jis.

– Įeikite, aš užbaigsiu pamoką.

Jis nusekė paskui moterį koridoriumi. Eidama ji braukė pirštų galiukais per sieną.

– Savaime suprantama, Benjaminas gavo kitą dovaną, – pasakė jis nusisukusiai moteriai.

Ji atidarė duris ir muzika suskambo garsiau.

– Sėskitės, – pasakė moteris, sėsdamasi ant paties sofos krašto.

Pro aukštus langus į žaliuojantį vidinį kiemą plūdo šviesa.

Prie juodo pianino tiesi sėdėjo šešiolikmetė mergina. Ji skambino sudėtingą kūrinį, linguodama visu kūnu, vertė lapus su natomis, pirštai bėgiojo klavišais, o pėdos atsargiai spaudė pedalus.

– Prašau išlaikyti taktą, – priminė Džekė, pakėlusi smakrą.

Mergina išraudo, bet grojo toliau. Skambėjo nuostabiai, bet Erikas matė, kad Džekė nepatenkinta.

Jis pagalvojo, kad galbūt moteris yra buvusi pasaulinė žvaigždė, garsi pianistė, apie kurią turėtų būti girdėjęs – Džekė Federer, *diva*, namuose nešiojanti akinius nuo saulės.

Kūrinys baigėsi, tik paskutiniai akordai dar skambėjo, tilo ir pamažu išnyko, kai mergina atleido dešinįjį pedalą, kad surdinos prislopintų stygų skambėjimą.

– Gerai, šiandien skambėjo daug geriau, – konstatavo Džekė.

– Ačiū, – padėkojo mergina, susirinko natų lapus ir išskubėjo.

Pasidarė tylu. Didelis medis vidiniame kieme metė ant šviesių medinių grindų linguojančius žalius šešėlius.

– Norite groti pianinu, – prabilo Džekė, pakildama nuo sofos.

– Aš visada apie tai svajojau, bet niekada neišmokau... Savaime suprantama, visiškai neturiu gabumų, – skubiai pasiaiškino Erikas. – Esu nemuzikalus.

– Gaila, – dusliai tarė ji.

– Hm.

– Teks pabandyti, – tarė ji ir atrėmė ranką į sieną, lyg norėdama pasilaikyti.

– Mama, aš padariau gaivos, – pasakė mergaitė, įėjusi į kambarį su padėklu, ant kurio stovėjo stiklinė.

– Paklausk svečio, ar jis ištroškęs.

– Ar jūs ištroškęs?

– Labai ačiū, kokia tu gera, – padėkojo Erikas ir gurkštelėjo gėrimo. – Ar tu taip pat skambini pianinu?

– Aš groju geriau negu mama, kai ji buvo mano amžiaus, – pareiškė mergaitė, lyg būtų girdėjusi šią frazę daugybę kartų.

Džekė nusišypsojo ir kiek negrabiai perbraukė dukrai pasišiaušusius plaukus ir sprandą, o paskui vėl atsisuko į Eriką.

– Jūs sumokėjote už dvidešimt pamokų.

– Aš trupučiuką perlenkiu lazdą, – prisipažino Erikas.

– Kokie būtų jūsų tikslai?

– Iš tiesų fantazuoju, kad galėsiu pagroti kokią Šopeno sonatą ar... noktiurną, – prisipažino Erikas, jausdamas, kad rausta. – Bet suprantu, kad teks pradėti nuo kokio *Kačių maršo*.

– Mes galime pradėti nuo Šopeno, bet gal geriau pabandykime kokį etiudą.

– Jei yra koks trumpas.

– Madelena, paduok man Šopeno... 25-ojo opuso pirmąjį etiudą.

Mergaitė ėmė ieškoti lentynoje prie pat Džekės, ištraukė vieną segtuvą ir išėmė iš jo natas. Tik tada, kai ji įspraudė lapus mamai į ranką, Erikas suprato, kad mokytoja akla.

10

SĖDĖDAMAS PRIEŠAIS JUODĄ blizgantį pianiną su auksiniu užrašu *C Bechstein, Berlin*, Erikas šypsojosi.

– Jam reikia nuleisti kėdutę, – pastebėjo mergaitė.

Erikas atsistojo ir nuleido sėdynę keliskart pasukęs didelę rankeną.

– Pradėsime nuo dešinės rankos ir laikysimės jos, bet kai kuriuos tonus akcentuosime kairiąja.

Jis nužvelgė šviesų moters veidą, tiesią nosį ir pravirą burną.

– Žiūrėkite ne į mane, o į natas ir klavišus, – įspėjo ji, pasilenkė Erikui virš peties ir mažuoju pirštu švelniai paspaudė juodą klavišą. Pianino viduje suskambo aukštas garsas.

– Žemoji E vadinama „es"... Pradėsime nuo pirmosios gamos, kuri sudaryta iš šešių natų, šešių šešioliktinių, – pasakė mokytoja ir pagrojo.

– Gerai, – sumurmėjo Erikas.

– Kur aš pradėjau?

Jis paspaudė klavišą – pasigirdo skambus garsas.

– Spauskite mažyliu.

– Iš kur jūs žinote...

– Nes tai natūralu. Grokite.

Erikas išvargo tą pamoką, klausydamasis mokytojos nurodymų, kreipdamas dėmesį į pirmąją natą iš šešių, bet susipainiojo, kai ji pridėjo dar vos kelias kairiąja ranka. Kartais moteris paliesdavo jo ranką ir paragindavo neįtempti pirštų.

– Gerai. Jūs pavargote, tad tuo ir baikime, – paprastai pasakė Džekė. – Gerai padirbėjote.

Ji pasakė, kada ateiti kitą kartą, o paskui paprašė, kad mergaitė palydėtų vyrą iki durų. Juodu praėjo pro uždarytas duris, ant kurių kabojo didelis lapas su vaikiškos rankos užrašu „Įeiti draudžiama!"

– Čia tavo kambarys?

– Gali įeiti tik mama.

– Kai buvau mažas, į mano kambarį negalėdavo įeiti net mama.

– Negalėdavo?

– Aš buvau nupiešęs didelę kaukolę ir pakabinęs ant durų, bet man atrodo, kad mama vis tiek įeidavo, nes kartais rasdavau pakeistą patalynę.

Erikas išėjo į gaivų vakaro orą. Jautėsi taip, lyg per pamoką būtų beveik nekvėpavęs. Nugara buvo įsitempusi iki skausmo. Vis dar kažkodėl buvo gėda.

Grįžęs namo ilgai stovėjo duše po šiltu vandeniu, o paskui paskambino pianino mokytojai.

– Džekė klauso.

– Sveiki, čia Erikas Marija Barkas, jūsų naujasis mokinys...

– Sveiki, – ištarė ji nustebusi.

– Skambinu... atsiprašyti. Veltui sutrukdžiau jums visą vakarą ir... suprantu, kad tai beviltiška, kad man per vėlu...

– Kaip sakiau, jūs gerai dirbote, – pasakė Džekė. – Atlikite pratimus, kuriuos daviau, ir greitai vėl pasimatysime.

Erikas nežinojo, ką pasakyti.

– Labanaktis, – ištarė ji ir padėjo ragelį.

Prieš eidamas miegoti jis įjungė 25-ąjį Šopeno opusą, kad suprastų, ko siekia. Išgirdęs čiurlenančius pianisto Mauricijaus Polinio tonus, galėjo tik nusijuokti.

11

SAULĖ KABOJO AUKŠTAI virš medžių, silpnas vėjas plazdeno baltos ir mėlynos spalvos plastikinę juostelę. Virš asfalto šokčiojo saulės apšviestas juostelės šešėlis.

Budintys policininkai praleido juodą *Lincoln Towncar*, kuris lėtai nuriedėjo Stenhamaro gatve. Automobilio lakas tarsi naktinis miškas atspindėjo žalius sodus.

Pasukusi į kelkraštį ir atsargiai sustojusi už policijos automobilio Margota Silverman dar pasėdėjo automobilyje padėjusi ranką ant rankinio stabdžio.

Ji prisiminė, kaip jie stengėsi nustatyti Susanos Kern tapatybę, kol dar ne vėlu, po valandos suprato, kad jau per vėlu, bet vis dar ieškojo.

Margota su Adamu buvo nuėję pas pavargusius informacinių technologijų ekspertus, kurie pareiškė, kad įrašo šaltinio neįmanoma atsekti. Tada atėjo pranešimas.

Netrukus po antros valandos nakties atvyko kriminalistikos ekspertai ir buvo atitverta visa teritorija tarp Bromos bažnyčios ir Lilengso gatvės.

Dieną vyko ypač sudėtingas nusikaltimo vietos tyrimas, tuo pat metu, padedant psichiatrui Erikui Marijai Barkui, buvo mėginta apklausti aukos vyrą.

Policija apėjo visus kaimynus, peržiūrėjo visus artimiausių eismo stebėjimo kamerų įrašus. Dabar Margota nusprendė susitikti su Adamu ir ekspertu Eriksonu.

Giliai atsikvėpusi, pasiėmė *McDonald's* maišelį ir išlipo.

Už apsauginės juostos prie Stenhamaro gatvės buvo išaugusi gėlių kupeta, degė trys žvakės. Keli šoko ištikti kaimynai buvo susirinkę bendruomenės namuose, bet dauguma nenukrypo nuo kasdienio gyvenimo arba savaitgalio planų.

Įtariamųjų nebuvo.

Buvusį Susanos vyrą policija rado su jų sūnumi futbolo aikštėje Kristinebergo stadione. Kai pasikvietė jį pakalbėti nuošaliau, jau buvo žinoma, kad vyras turi alibi.

Margotai buvo perduota, kad išgirdęs žinią jis sugrįžo į vartus ir gaudė vieną po kito kamuolius, spardomus sūnaus.

Neturėdama liudininkų ir teismo ekspertizės rezultatų ryte Margota sudarė grupei pradinio tyrimo planą.

Ypatingą dėmesį skirdami ką tik paleistiems arba atostogų išleistiems seksualiniams nusikaltėliams, jie turės surasti visus nusikaltėlius, paleistus iš institucijų ir klinikų pastaraisiais metais, o paskui dirbti su nusikaltėlių profilius sudarančia grupe.

Vis dar kramtydama Margota suspaudė maišelį ir padavė jį uniformuotam policininkui.

– Privalau valgyti už penkis, – pasakė ji.

Lyg pavargusi perkėlė plastikinę juostelę sau per galvą ir sunkiais žingsniais pasuko link Adamo, laukiančio prie vartelių.

– Girdėjai, kad jokio serijinio žudiko nėra, – pareiškė ji niūriai.

– Žinau, – atsiliepė jis ir praleido ją pirmą pro vartelius.

– Valdžia, – atsiduso ji. – Velniai griebtų, ką jie sau mano? Vakariniai laikraščiai apie tai paskelbs, nesvarbu, ką besakytume. Policininkai jiems kaip medžioklės taikinys. Mes privalome laikytis taisyklių, o tai tas pat, kaip šaudyti į sumautą kibirą.

– Žvejoti kibire, – pataisė Adamas.

– Mes nežinome, kaip žiniasklaida paveiks nusikaltėlį, – tęsė ji. – Jis gali pasijusti demaskuotas ir tapti atsargesnis, atsitraukti... Arba dėmesys paglostys jo savimeilę ir jis pasidarys pernelyg drąsus.

Per namo langus švietė prožektoriai – lyg viduje būtų filmuojama arba vyktų mados fotosesija.

Kriminalistikos ekspertas Eriksonas atidarė kokakolos skardinę ir paskubomis atsigėrė, lyg pirmuosiuose burbuliukuose slypėtų kokia magiška galia. Jo veidas suprakaitavęs, veido kaukė nusmaukta po smakru, o baltas apsauginis kombinezonas buvo aptempęs didžiulį pilvą.

– Ieškau Eriksono, – pasakė Margota.

– Ieškokite didžiulio verkiančio morengo, jei paminėsite 52 dydį, – pasakė Eriksonas ištiesdamas ranką.

Kol Margota ir Adamas vilkosi plonus apsauginius drabužius, Eriksonas papasakojo, kad ant lauko laiptų jam pavyko paimti 43-ojo dydžio guminių batų atspaudus, tačiau viduje visi pėdsakai sugadinti ir užteršti, nes aukos vyras išplovė grindis.

– Viskam reikia penkiskart daugiau laiko, – pasiskundė jis, balta nosine nusibraukdamas nuo skruostų prakaitą. – Ir nebus jokios įprastos rekonstrukcijos, bet turiu minčių, kaip viskas galėjo vykti. Apie tai galime pakalbėti.

– O kūnas?

– Susaną apžiūrėsime, bet ji buvo perkelta ir... Na, žinote patys.

– Paguldyta į lovą, – pridūrė Margota.

Eriksonas padėjo jai užsitraukti apsauginio kombinezono užtrauktuką, o Adamas atsiraitojo savo nepatogaus kombinezono rankoves.

– Mes galėtume pradėti programą vaikams apie tris morengus, – pasakė Margota, rankomis apglėbusi pilvą.

Jie užsirašė į buvusiųjų nusikaltimo vietoje sąrašą ir nuėjo su Eriksonu prie lauko durų.

– Pasiruošę? – paklausė netikėtai surimtėjęs Eriksonas. – Įprasti namai, paprasta moteris, visi tie geri praėję metai ir staiga – per kelias minutes namuose įvyksta pragaras.

Jie įėjo vidun, sučežėjo apsauginė plėvelė, už nugaros užsidarė durys, kurių vyriai sucypė tarsi pagautas zuikis. Dienos šviesos neliko. Staigus skirtumas tarp vėlyvos vasaros ir pustamsio koridoriaus apakino akis.

Jie stovėjo tol, kol akys apsiprato.

Buvo šilta, ant staktos ir aplink durų spyną matėsi kruvini rankų atspaudai – akivaizdu, kad braukė išsigandęs žmogus.

Ant plastikine plėvele uždengtų grindų riogsojo dulkių siurblys be antgalio. Iš vamzdžio buvo ištekėję tamsaus kraujo.

Adamo burnos kaukė tankiai kilnojosi, kakta išrasojo.

Jie nusekė paskui Eriksoną blizgančiomis apsauginėmis plokštėmis, išdėliotomis link virtuvės. Ant linoleumo matėsi kruvini pėdų atspaudai. Juos buvo bandyta nušluostyti, bet kažkas vėl pripėdavo. Viena plautuvė buvo užsikimšusi ištežusiu virtuviniu popieriumi, o drumzliname vandenyje matėsi dušo šepetys.

– Mes paėmėme Bjorno pėdų atspaudus, – pasakė Eriksonas. – Iš pradžių jis vaikščiojo kruvinomis kojinėmis, paskui basas... Kojinės įmestos tarp virtuvinių atliekų.

Jis nutilo. Jie nuėjo į koridorių, jungiantį virtuvę su valgomuoju ir svetaine.

Vykstant tyrimui, nusikaltimo vieta keičiasi ir nyksta. Kad neprarastų įrodymų, kriminalistikos ekspertai pradeda nuo šiukšlinių ir automobilių toje teritorijoje – patikrina juos, taip pat užfiksuoja kvapus ir kitas besikeičiančias detales.

Paprastai nusikaltimo vieta tiriama pradedant nuo lauko ir judant į vidų; link kūno ir nusikaltimo vietos artėjama atsargiai.

Svetainė buvo ryškiai apšviesta. Į nosį skverbėsi salsvas kraujo kvapas. Chaosas buvo keistai prislopintas, nes baldai buvo nuvalyti ir sustatyti į vietas.

Vakar vakare Margota žiūrėjo įrašą, kuriame Susana stovėjo šiame kambaryje ir šaukštu kabino ledus tiesiai iš pakuotės.

Netoliese esančiame oro uoste ūždamas nusileido lėktuvas, drebindamas sekciją. Margota atkreipė dėmesį, kad visos porcelianinės figūrėlės gulėjo, lyg miegotų.

Virš kruvinos šluotos, numestos už sofos, zirzė musės. Vanduo kibire buvo tamsiai raudonas, o grindys perbraukytos dryžiais. Pagal šlapius pėdsakus ant grindjuosčių ir aplink baldus buvo galima suprasti, kaip judėjo šluota.

– Iš pradžių jis mėgino kraują susiurbti, – paaiškino Eriksonas. – Man atrodo, kad jis mėgino išplauti su šluota, indų mazgote ir išvalyti virtuviniu popieriumi.

– Jis nieko neprisimena, – pasakė Margota.

– Beveik visi ištiškusio kraujo pėdsakai sunaikinti, bet jis nepastebėjo čia, – tarė Eriksonas, rodydamas į siaurą tapeto juostą, aptaškytą krauju.

Jis buvo panaudojęs senąją techniką – ištempęs ant sienos aštuonis siūlus tarp išorinių lašų, kad surastų konvergencijos tašką – vietą, iš kur kraujas tiško.

– Čia tiksli vieta... peilis įsmigo įstrižai iš viršaus, gana giliai, – pasakė pridusęs Eriksonas. – Panašu, kad tai vienas iš pirmųjų smūgių.

– Nes ji stovėjo, – tyliai ištarė Margota.

– Nes ji vis dar stovėjo, – patvirtino jis.

Margota vėl pažvelgė į sekciją su gulinčiomis statulėlėmis ir pagalvojo, kad Susana bus pastūmusi ją, kai susvirduliavo, mėgindama pabėgti.

– Šita siena nuplauta, – parodė Eriksonas. – Taigi dabar teks spėlioti, bet ji galbūt stovėjo nugara į sieną ir nuslydo remdamasi į ją ant grindų... galbūt pasivertė ant šono, spardėsi... nes ten gulėjo kurį laiką su perdurtu plaučiu.

Margota sunkiai pasilenkė ir išvydo ant sofos atkaltės įstrižai ištiškusį kraują, galbūt aukai iškvepiant arba sukosėjus.

– Bet kraujas tęsiasi link ten, ar ne – bent jau taip atrodo, – parodė ji. – Susana kovojo kaip žvėris...

– Ar mes bent jau žinome, kur Bjornas ją rado? – paklausė Adamas.

– Ne, bet čia buvo ištekėję daug kraujo, – pasakė rodydamas Eriksonas.

– Ir ten, – pastebėjo Margota mosteldama link lango.

– Taip, ji buvo ten, bet buvo nuvilkta ten... Mirusi ji buvo tampoma į kelias vietas: gulėjo ant sofos ir... vonios kambaryje ir...

– Bet dabar ji miegamajame, – pertraukė Margota.

12

BALTA PROŽEKTORIŲ ŠVIESA buvo nutvieskusi miegamąjį, languose atsispindėdama daugybe akinamų saulių. Viskas apšviesta – kiekvienas siūlas, kiekviena dulkė. Per šviesiai pilką kiliminę dangą iki lovos matėsi kraujo lašų eilutė, tarsi vėrinys iš mažų juodų perlų.

Margota sustojo prie durų, tačiau girdėjo, kad anie du nuėjo iki lovos ir sustojo, nes nebesigirdėjo čežančių kombinezonų.

– Viešpatie, – aiktelėjo Adamas pusbalsiu.

Margota vėl prisiminė įrašą – kaip Susana vaikščiojo paskui save vilkdama kelnes, užkibusias ant vienos pėdos, o paskui nuspyrė jas.

Komisarė nuleido akis ir pamatė, kad drabužiai guli ant kėdės tvarkingai sulankstyti.

– Margota, kaip jautiesi?

Ji pažvelgė Adamui į akis ir pamatė, kad jo vyzdžiai išsiplėtę. Šalia tingiai zvimbė musės. Ji prisivertė pažvelgti į auką.

Antklodė buvo užtraukta iki smakro.

Iš veido likusi tik tamsiai raudona, sumaitota masė. Žudikas bus kirtęs, pjaustęs, badęs ir kapojęs.

Prisiartinusi pamatė, kad viena akis įstrižai spokso į lubas.

Eriksonas nudengė antklodę, sukietėjusią nuo sukrešėjusio kraujo. Medžiaga buvo prilipusi prie odos. Čežėdami ėmė byrėti sudžiūvusio kraujo trupiniai.

Adamas skubiai užsidengė burną ranka.

Veidas, kaklas ir krūtinės ląsta žvėriškai sumaitoti. Mirusioji buvo nuoga, kruvina ir žaizdota, po oda matėsi kraujosruvos.

Eriksonas ėmė fotografuoti kūną, o Margota parodė į pilkšvai žalią dėmę dešinėje pilvo pusėje.

– Taip būna, – pasakė Eriksonas.

Aplink rusvą kuokštelį ant Veneros kauburėlio buvo pradėję ataugti plaukai. Vidinėje šlaunų pusėje nesimatė jokių smurto pėdsakų.

Eriksonas padarė kelis šimtus kūno nuotraukų – nuo galvos, padėtos ant pagalvės, iki pat kojų pirštų galiukų.

– Aš prašau, Susana, leisti man prisiliesti, – sušnabždėjo jis ir pakėlė jos kairę ranką.

Pasukęs apžiūrėjo žaizdas, padarytas moteriai ginantis ir rodančias, kad ji mėgino prisidengti nuo smūgių.

Įgudusiais judesiais jis pakrapštė aukos panages – būtent ten dažniausiai ieškoma užpuoliko DNR. Iš kiekvienos panagės paimtus pavyzdžius jis dėjo į atskirus indelius, užklijavo etiketes ir užsirašė pastabas kompiuteryje, kurį buvo pasistatęs šalia lovos staliuko.

Jos pirštai buvo lankstūs, nes kūnas buvo jau atsileidęs.

Baigęs procedūrą su nagais, prieš pradėdamas obdukciją, jis atsargiai užmovė ant rankos popierinį maišelį ir apvyniojo jį lipnia juostele.

– Kiekvieną savaitę lankausi paprastų žmonių namuose, – tyliai pasakė Eriksonas. – Pas visus būna sudaužytų stiklų, nuverstų baldų ir ant grindų pritaškyto kraujo.

Tada apėjo lovą ketindamas imtis kitos rankos. Staiga, jau ketinęs ją pakelti, stabtelėjo.

– Rankoje kažkas yra, – pasakė jis siekdamas kameros. – Matote?

Margota pasilenkė. Tarp mirusiosios pirštų blizgėjo tamsus daiktas. Anksčiau jo nesimatė, nes buvo suspaustas delne dėl *rigor mortis*, bet išlindo, kai delnas atsipalaidavo.

Eriksonas paėmė moters ranką ir atsargiai ištraukė daiktą. Atrodė, kad moteris vis dar nori priešintis, bet jau nebeturi jėgų kovoti.

Kol didžiulis eksperto kūnas užstojo auką, Margota nematė, kas moters delne.

Paskui aiškiai pasimatė maža, nudaužta porcelianinės stirnos galvutė.

Blizganti, kaštoninė, o apačia – balta kaip cukrus.

Kas įdėjo ją į delną – žudikas ar vyras?

Margota prisiminė porceliano kolekcijos sekciją. Ji buvo beveik įsitikinusi, kad figūrėlės, nors ir gulėjo, nebuvo sudužusios.

Ji atsitraukė, lyg norėdama apžvelgti kambarį. Eriksonas pasilenkė prie negyvos moters ir fotografavo rudą, blizgančią galvutę. Adamas susmukęs sėdėjo ant pufo, lyg stengdamasis susilaikyti, kad neapsivemtų.

Margota grįžo prie sekcijos ir ėmė apžiūrinėti nuverstas figūrėles. Visos gulėjo lyg negyvos, bet nė viena nebuvo sudaužyta, nė vienai netrūko galvos.

Kodėl tada aukos delne suspausta stirnos galvutė?

Ji pažvelgė į miegamajame žybčiojančią blykstę bei nutarė nueiti į kambarį ir paskutinį kartą apžiūrėti kūną, kol jo dar neperkėlė į teismo ekspertizės skyrių Solnoje.

13

RYTAS. ERIKAS MARIJA BARKAS stovėjo prie kasos psichologijos klinikos kavinėje, ketindamas sumokėti už kavą. Traukdamas piniginę pajuto, kad po pianino pamokos skauda pečius.

– Už kavą jau sumokėta, – pasakė moteris prie kasos.

– Sumokėta?

– Jūsų draugas sumokėjo už kavą iki pat Kalėdų.

– Ar jis prisistatė?

– Nestoras.

Erikas šypsodamasis linktelėjo, pasiėmė puodelį ir pagalvojo, kad reikės pasikalbėti su Nestoru dėl perdėto dėkingumo. Padėti žmonėms – Eriko darbas. Nestoras jam neskolingas.

Begalvojant apie buvusį malonų ir taktišką pacientą, už nugaros pasigirdo duslūs žingsniai ir jis atsisuko. Link jo lingavo nėščia komisarė, mojuodama sumuštiniu plastikinėje pakuotėje.

– Bjornas pamiegojo ir, regis, jaučiasi geriau, – pranešė ji uždususi. – Jis nori mums padėti ir yra pasiruošęs išmėginti hipnozę.

– Jei pradėsime dabar, galiu skirti valandą, – pasakė Erikas ir išgėrė kavą.

– Manote, kad suveiks? – paklausė komisarė jiems beeinant link pokalbių kambario.

– Hipnozė – viso labo būdas padėti jo smegenims atsipalaiduoti, kad jo atmintis galėtų pradėti rūšiuoti vaizdus nebe taip chaotiškai.

– Tačiau tuo, ką jis papasakos, prokuroras kažin ar galės pasinaudoti, – pastebėjo ji.

– Taip, – patvirtino Erikas šypsodamasis. – Bet tai gali padėti Bjornui liudyti vėliau... ir tai tikrai padėtų tyrimui.

Jiems įėjus į palatą Bjornas stovėjo už vieno iš fotelių, rankas pasidėjęs ant atkaltės. Jo akys buvo be jokios išraiškos, lyg būtų iš nuzulinto plastiko.

– Hipnozę esu matęs tik per televizorių, – pasakė jis trūkinėjančiu balsu. – Bet nežinau, ar tuo tikiu...

– Galvokite apie hipnozę taip, kad tai tik pagalba jums jaustis geriau.

– Bet aš noriu, kad ji išeitų, – pasakė vyras ir pažvelgė į Margotą.

– Žinoma, – sutiko Erikas.

– Ar galite su ja pakalbėti?

Margota sėdėjo ant sofos lyg niekur nieko.

– Turėsite išeiti ir palaukti, – tyliai pasakė Erikas.

– Man prasiskyrė dubens kaulai, todėl turiu sėdėti.

– Jūs žinote, kur kavinė.

Atsidususi komisarė pakilo, pasiėmė telefoną, nuėjo prie durų ir atidariusi jas atsisuko į Eriką.

– Gal galėtumėte trumpam išeiti, – maloniai paprašė ji.

– Gerai, – sutiko jis ir palydėjo ją į koridorių.

– Žaidimams neturime laiko, – sušnabždėjo ji.

– Suprantu, kaip jaučiatės, bet aš esu gydytojas ir mano darbas jam padėti.

– Aš taip pat turiu darbo, – sušnypštė suirzusi komisarė. – Reikia sustabdyti žudiką. Tai rimta, o Bjornas matė dalykų, kurie...

– Bet čia ne apklausa, – pertraukė jis. – Jūs jau žinote, apie tai jau kalbėjome.

Jis matė, kad komisarė kovoja su savo nekantrumu, nors ir linktelėjo, tarsi suprastų ir sutiktų su jo žodžiais.

– Bet jeigu jam nepakenktų... – tarė ji, – tai žinokite, kad iš mano pusės... Kiekviena smulkmena tyrimui gali būti svarbi.

14

ERIKAS UŽDARĖ PASKUI SAVE DURIS, išlankstė stovą ir pritvirtino kamerą. Bjornas stebėjo jį stipriai trindamas ranka kaktą.

– Ar būtina filmuoti?

– Tik tam, kad užfiksuočiau, ką darau. Be to, per seansą nenoriu rašyti.

– Gerai, – ištarė vyras taip, lyg nebūtų įdėmiai klausęsis.

– Pirma atsigulkite ant sofos, – pasakė Erikas, eidamas link lango ir užtraukdamas užuolaidas.

Kambarį apgaubė jauki prieblanda. Bjornas atsigulė, pasislinko kelis centimetrus ir užsimerkė. Erikas atsisėdo ant kėdės, pasislinko arčiau jo ir pamatė, kad vyras labai įsitempęs, vis dar varstomas chaotiškų minčių, o jo kūnas trūkčioja nuo įvairių impulsų.

– Lėtai kvėpuokite per nosį. Atpalaiduokite burną, smakrą ir skruostus... pajuskite, kad pakaušis visu svoriu sminga į pagalvę, o sprandas atsipalaiduoja... Dabar jums nereikia laikyti galvos, nes ji ilsisi ant pagalvės... Žandikaulių raumenys suminkštėja, kakta išsilygina, vokai apsunksta...

Erikas neskubėdamas suminėjo visas kūno dalis, nuo galvos iki kojų pirštų, paskui vėl pakilo iki pavargusių vokų ir apsunkusios galvos.

Su migdančia monotonija jis sklandžiai perėjo į hipnozinę indukciją, kalbėdamas vis tyliau ir tuo pat metu kaupdamasis pats bei mėgindamas rasti vidinę ramybę prieš tai, kas bus.

Po kiek laiko Bjorno kūnas nugrimzdo beveik į katalepsinį atsipalaidavimą. Būna, kad dėl psichinės traumos žmogus lengviau pasiduoda hipnozei, lyg smegenys ilgėtųsi naujos komandos, ieškotų išeities iš neištveriamos būsenos.

– Jūs klausotės tik mano balso... jei girdėsite ką nors kita, atsipalaiduokite dar labiau ir sutelkite dėmesį į mano žodžius... Netrukus pradėsiu skaičiuoti atgaline tvarka, o jūs po kiekvieno išgirsto skaičiaus atsipalaiduosite vis labiau.

Erikas galvojo apie tai, kas artėja, kas laukia namuose, ką išvydo Bjornas, peržengęs slenkstį – ryškią akimirką, kai žmogus patiria visą šoko smūgį.

– Devyni šimtai dvylika, – ramiai skaičiavo jis, – devyni šimtai vienuolika...

Kaskart iškvėpdamas Erikas tarė skaičius krentančia intonacija, lėtai ir monotoniškai. Po kurio laiko jis nutraukė loginę tvarką, bet vis dar skaičiavo. Bjornas jau buvo puikiai atsipalaidavęs. Gilios kaktos raukšlės sušvelnėjo, burna atsipalaidavo. Erikas skaičiavo ir grimzdo į hipnozinį rezonansą, pilve jusdamas malonų virpulį.

– Dabar jūs giliai atsipalaidavęs... jaučiate ramybę ir malonų poilsį, – lėtai kalbėjo Erikas. – Netrukus prisiminsite penktadienio vakarą... Kai suskaičiuosiu iki nulio, jūs stovėsite prie namo, bet būsite visiškai ramus, nes nėra nieko pavojinga... keturi, trys, du, vienas... Dabar stovite gatvėje priešais savo namą, taksi nurieda, po padangomis grikši žvyras ant asfalto...

Bjornas atsimerkė, jo akys blizgėjo, bet jis žvelgė į savo vidų, į atmintį. Apsunkę vokai vėl užsimerkė.

– Ar dabar žiūrite į namą?

Vėsią naktį Bjornas stovėjo gatvėje priešais savo namą. Danguje švytėjo keista, tarsi širdis lėtai pulsuojanti šviesa. Jai išsiplėtus, o šešėliams atsitraukus, atrodė, lyg namas palinktų į priekį.

– Jis juda, – pasakė vyras vos girdimai.

– Dabar jūs einate prie durų, – kalbėjo Erikas. – Vakaras vėsus, nėra nieko nemalonaus...

Bjornas krūptelėjo, kai nuo medžio purptelėjo kelios kuosos. Jos matėsi danguje, jų šešėliai nulėkė žole ir dingo.

– Jūs visiškai ramus, – tęsė Erikas, pamatęs, kad Bjorno ranka ant sofos neramiai virpa.

15

APIMTAS GILAUS TRANSO BJORNAS lėtai ėjo link durų. Jis žingsniavo akmeniniu taku, tačiau dėmesį patraukė juodas lango stiklo žvilgesys.

– Jūs esate prie durų, pasiimate raktą ir įkišate į spyną, – kalbėjo Erikas.

Bjornas atsargiai paspaudė rankeną, bet durys nepasidavė. Tada stipriau patraukė į save. Tos pagaliau atsivėrė, skleisdamos tokį garsą, lyg kas būtų prilipę.

Pastebėjęs, kad Bjorno kakta suprakaitavo, Erikas migdančiu balsu dar kartą patikino, kad nėra ko bijoti.

Bjornas pamėgino atsimerkti, kažką sušnabždėjo. Erikas pasilenkė ir pajuto vyro kvėpavimą į ausį.

– Slenkstis... keistas...

– Taip, tas slenkstis gali būti keistokas, – ramiai pritarė Erikas. – Bet kai peržengsite jį, viskas bus tiksliai taip, kaip penktadienį.

Erikas pastebėjo, kad Bjorno veidas ėmė blizgėti nuo prakaito, o smakras virpėti.

– Ne, ne, – sušnabždėjo jis ir papurtė galvą.

Erikas suprato, kad turi pritaikyti dar gilesnę hipnozę, kad vyras galėtų įeiti į namą.

– Dabar klausykitės tik mano balso. Nes visai netrukus panirsite į gilesnį atsipalaidavimą ir jau nebereikės dėl nieko jaudintis... Jūs leidžiatės man skaičiuojant: keturi... jūs leidžiatės, trys... nurimstate,

du... vienas, ir dabar jūs visiškai atsipalaidavęs ir matote, kad slenkstis nėra jokia kliūtis...

Bjorno veidas atsipalaidavęs, burna nukarusi, viename jos kamputyje blizgėjo seilės. Dabar jis buvo užhipnotizuotas giliau, nei Erikas buvo numatęs.

– Jei jaučiatės pasiruošęs, galite... dabar peržengti slenkstį.

Bjornas nenorėjo, galvojo, kad nenori, bet vis dėlto įžengė į prieškambarį. Nužvelgė koridorių link virtuvės. Viskas kaip visada. Ant prieškambario kilimo gulėjo reklaminis *Bauhaus* lankstinukas, batų spintelėje sukrauta per daug batų, nuvirto skėtis – kaip visada, subarškėjo ant komodos dedami raktai.

– Viskas kaip visada, – sušnabždėjo jis. – Visai kaip...

Akies kampučiu pastebėjęs keistą, banguojantį judesį, nutilo. Jis nedrįso pažvelgti į tą pusę, tik spoksojo priešais save, o tuo metu kažkas judėjo šalia jo regos lauko.

– Keistoka... šalia... aš...

– Ką pasakėte?

– Juda šalia...

– Taip, bet tebūnie. Žiūrėkite priešais save ir eikite toliau...

Bjornas perėjo prieškambarį, bet žvilgsnis nevalingai nukrypo į šoną, link koridoriuje kabančių drabužių. Jie lėtai plazdeno prietemoje, lyg judinami skersvėjo. Susanos palto rankovės pakilo lyg nuo vėjo, o paskui nusileido.

– Žiūrėkite į priekį, – liepė Erikas.

Aukai psichinė trauma panaši į prisiminimų chaosą, jie spaudžia iš visų pusių, netekdami vidinės sąrangos, tai atsitraukia, tai skverbiasi į priekį be jokios tvarkos.

Erikas galėjo tik pamėginti pervesti Bjorną per kambarius ir padėti suprasti pagrindinį dalyką, kad jis negalėjo užkirsti kelio žmogžudystei.

– Dabar aš virtuvėje, – sušnabždėjo vyras.

– Galite eiti toliau, – paragino Erikas.

Koridoriuje už durų į rūsį stovėjo maišas su laikraščiais, surinktais perdirbti. Bjornas atsargiai žengė žingsnį pirmyn, nesidairydamas į šonus, bet vis dėlto išgirdo, kad ištraukiamas virtuvinis stalčius, o tada subarškėjo.

– Ištrauktas stalčius, – sumurmėjo jis.

– Koks stalčius?

Bjornas žinojo, kad tai peilių stalčius virtuvėje, žinojo, kad jis pats atidaro tą stalčių po to, kai po kelių valandų bus nuplovęs didelį peilį.

– Viešpatie... neturiu jėgų, aš...

– Nėra ko bijoti. Jūs saugus, o aš būsiu kartu, kai eisite toliau.

– Einu pro rūsio duris, į svetainę... Susana, matyt, bus jau nuėjusi miegoti...

Tylu, televizorius išjungtas, bet kažkas kitaip, baldai, regis, stovi kažkaip keistai – lyg milžinas būtų pakėlęs namą ir atsargiai pakreipęs.

– Sana? – sušnabždėjo Bjornas.

Jis ištiesė ranką ir paspaudė šviestuvo jungiklį. Šviesu nepasidarė, tačiau nušvito languose į sodą. Vyras pasijuto stebimas ir panoro būtinai užtraukti užuolaidas.

– Dieve, Dieve, Dieve, – suaimanavo jis staiga, o jo veidas suvirpėjo.

Erikas suprato, kad pacientas kaip tik prisiminė tą šiurpią situaciją, tačiau beveik nieko nesako, užsidaro savyje.

Bjornas artinosi, juodame lange matydamas save, vėjo judinamus krūmus toli už atspindžių.

Jis staigiai įkvėpė, nors buvo paniręs į gilią hipnozę, kūnas įsitempė, nugara išsirietė.

– Kas atsitiko? – paklausė Erikas.

Bjornas sustojo pamatęs lange, kad į jį žiūri žmogus tamsiai pilku veidu. Visai prie pat stiklo. Jis žengė atatupstas, širdis smarkiai daužėsi krūtinėje. Linguojanti rožių krūmo šaka braižėsi į palangės skardą. Vyras suprato, kad pilkasis veidas ne lauke. Kažkas sėdi ant grindų priešais langą. Jie matė vienas kitą atspindyje.

Ramus balsas pakartojo, kad nėra ko baimintis.

Jis pasitraukė į šoną ir suprato, kad tai Susana. Tai ji sėdi ant grindų priešais langą.

– Sana? – ištarė jis tyliai, kad jos neišgąsdintų.

Matė jos petį, šiek tiek plaukų. Ji sėdėjo atsirėmusi į fotelį ir žiūrėjo laukan. Bjornas dvejodamas artinosi, pėdomis jusdamas, kad grindys šlapios.

– Ji sėdi, – sumurmėjo vyras.

– Sėdi?

Bjornas priėjo arčiau fotelio prie lango, o tada įsižiebė lubų šviestuvas ir televizorius, kambaryje pasidarė šviesu. Jis žinojo, kad pats paspaudė jungiklį, bet vis dėlto išsigando, kai ryški šviesa nutvieskė kambarį.

Viskas kruvina.

Jis vaikščiojo po kraują, juo aptaškytas televizorius, sofa ir sienos, lipnios drūžės nutįsusios grindimis ir nutekėjusios į plyšius.

Žmona sėdėjo tamsiai raudonoje baloje. Negyva moteris su Sanos kimono. Baloje aplink ją buvo prikritę dulkių.

Erikas pamatė, kad Bjorno veidas įsitempė, o lūpos ir nosies galiukas pabalo. Vos tik vyras suvoks, kad mirusioji yra jo žmona, Erikas prikels jį iš hipnozės.

– Ką jūs matote?

– Ne... ne, – sušnabždėjo Bjornas.

– Jūs žinote, kas ji, – pasakė Erikas.

– Susana, – ištarė jis pamažu ir atsimerkė.

– Dabar galite trauktis atgal, – pasakė Erikas. – Netrukus jus pažadinsiu ir...

– Čia daug kraujo. Dieve, aš nenoriu... Jos veidas sudarkytas, o ji sėdi visiškai nejudėdama su...

– Bjornai, klausykite mano balso. Skaičiuosiu nuo...

– Ji sėdi ranką priglaudusi prie ausies, o nuo alkūnės laša kraujas, – pasakė vyras gaudydamas kvapą.

Per kelias sekundes adrenalinui plūstelėjus į kraują, Eriką nupurtė šaltis, sprando ir rankų plaukai pastiro, širdis ėmė daužytis. Išgirdęs nubarškantį vežimėlį jis žvilgtelėjo į uždarytas skubios pagalbos palatos duris.

– Pažiūrėkite į savo rankas, – liepė jis, mėgindamas išlaikyti ramų balsą. – Žiūrite į savo rankas ir lėtai kvėpuojate. Kaskart įkvėpęs jaučiatės vis ramesnis...

– Nenoriu, – sušnabždėjo Bjornas.

Erikas žinojo, kad skubina įvykius, bet turėjo sužinoti, kaip sėdėjo moteris, kai Bjornas ją surado.

– Prieš pažadindamas jus panersiu giliau, – pasakė jis ir sunkiai nurijo seiles. – Po namu, kuriame esate, yra dar vienas namas, identiškas šiam... bet tik ten pamatysite Susaną aiškiai. Trys, du, vienas ir dabar jūs ten... ji sėdi ant grindų kraujo baloje, o jūs galite žiūrėti į ją be baimės.

– Veido beveik neliko, vien kraujas, – vos išspaudė Bjornas. – O ranka pakibo virš ausies...

– Tęskite, – liepė Erikas, vėl žvilgtelėjęs į duris.

– Ranka pakibo... kimono dirže.

– Bjornai, dabar aš jus iškelsiu... į namą virš jūsų, o ten žinosite tik tiek, kad Susana negyva ir jūs negalėjote padaryti nieko, kad ją išgelbėtumėte... Kai pažadinsiu jus, išsaugosite tik šį suvokimą, o visa kita paliksite.

16

ERIKAS UŽDARĖ SAVO KABINETO DURIS ir nuėjo prie rašomojo stalo. Atsisėdęs pajuto, kad nugara šlapia nuo prakaito.

– Nieko tokio, – įsitempęs sušnabždėjo pats sau.

Pajudinęs pelę pažadino kompiuterį ir prisijungė. Drebančia ranka ištraukė viršutinį stalčių, išsispaudė iš plokštelės vieną *Mogadono** kapsulę ir nurijo be vandens.

Greitai prisijungęs prie pacientų registro ir laukdamas, kol galės pradėti paiešką, pajuto, kokie šalti jo pirštai.

Jis krūptelėjo, kai komisarė Margota Silverman atidarė duris nepasibeldusi. Įėjusi ji atsistojo priešais, rankomis apkabinusi pilvą.

– Bjornas Kernas sako, kad neprisimena, apie ką kalbėjotės.

– Savaime suprantama, – patvirtino Erikas ir sumažino dokumentą monitoriuje.

– O kaip sekėsi per hipnozę? – paklausė ji, paliesdama medinį dramblį iš Malaizijos.

– Jis buvo lengvai paveikiamas...

– Pavyko jį užhipnotizuoti? – paklausė ji šypsodamasi.

– Deja, pamiršau įjungti įrašą, – pamelavo Erikas. – Būtumėt galėjusi stebėti, kaip jis beveik iškart patenka į transo būseną.

– Pamiršote įjungti įrašą?

– Juk žinote, kad tai buvo ne apklausa, – priminė jis kiek suirzęs, – o pirmas žingsnis į tai, ką mes vadiname afekto stabilizavimu, kad...

* *Mogadonas* – nitrazepamas, sutrumpina užmigimo laiką ir pailgina miego trukmę.

– Man nusišikt, – pertraukė komisarė.

– Kad vėliau turėtumėte liudininką, – užbaigė Erikas.

– Kada vėliau? Ar jis galės ką nors pasakyti šiandien?

– Manau, kad jis gana greitai supras, kas atsitiko, bet ar galės papasakoti – tai jau kitas dalykas.

– Kas atsitiko? Ką jis pasakė? Juk turėjo kalbėti, ar ne?

– Taip, bet...

– Tik nereikia čia malti visokio šūdo apie paciento privatumą, – pertraukė ji. – Man reikia žinoti, nes mirs žmonės.

Erikas nuėjo prie lango ir atsirėmė į palangę. Kažkur žemai apačioje stovėjo ir rūkė pacientas – sulysęs, susikūprinęs, vilkintis ligoninės drabužiais.

– Aš parvedžiau jį atgal, – neskubėdamas pasakė Erikas. – Į namą... tai buvo gana sudėtinga, nes viskas įvyko labai neseniai, vyro atmintyje daug siaubingų fragmentų.

– Bet jis viską matė? Ar galėjo viską matyti?

– Tik tam, kad suprastų, jog negalėjo jos išgelbėti.

– Jis matė nužudymo vietą ir žmoną? Ar matė?

– Taip, matė.

– Ką pasakė?

– Nedaug... Kalbėjo apie kraują... ir sužalotą veidą.

– Ar ji buvo palikta kokia ypatinga poza? Seksualia?

– To jis nepasakė.

– Ar ji sėdėjo ar gulėjo? Kaip atrodė burna, kur buvo plaštakos? Ar nuoga? Išniekinta?

– Jis beveik visą laiką tylėjo. Gali prireikti nemažai laiko, kol sužinosime detales...

– Prisiekiu, jeigu jis nepradės kalbėti, aš jį areštuosiu, – pagrasino ji pakeltu balsu. – Nusitempsiu jį į namą ir gainiosiu, kol...

– Margota, – pertraukė Erikas draugiškai.

Moteris pažvelgė į jį duksliu žvilgsniu, linktelėjo, kvėpuodama per burną, ištraukė vizitinę kortelę ir padėjo ant jo rašomojo stalo.

– Mes nežinome, kas bus kita auka. Gal jūsų žmona. Pagalvokite apie tai, – ištarė komisarė ir išėjo.

Erikas pajuto, kad jo veidas atsipalaiduoja. Gydytojas lėtai grįžo prie stalo. Atrodė, kad žemė slysta iš po kojų. Vos atsisėdus priešais kompiuterį, kažkas pabeldė į duris.

– Prašau.

– Malonioji komisarė išėjo iš pastato, – pranešė nosį įkišusi Nelė.

– Ji tik stengiasi dirbti savo darbą.

– Žinau. Iš tiesų atrodo simpatiška...

– Liaukis, – nutraukė Erikas, bet nesusilaikęs šyptelėjo.

– Tikrai, ji buvo gana smagi, – pridūrė Nelė ir nusijuokė.

Erikas pasirėmė galvą ranka. Bendradarbė surimtėjo, įėjo vidun, uždarė duris ir pažvelgė į jį.

– Kas yra? Kas atsitiko? – paklausė ji.

– Nieko.

– Pasakok, – paprašė ji ir atsisėdo ant rašomojo stalo krašto.

Kai ji susikėlė koją ant kojos, įsielektrinusi nuo nailoninių pėdkelnių, sučirškė raudona megzta suknelė.

– Nežinau ką pasakyti, – atsiduso Erikas.

– Kas tau? – paklausė ji juokdamasi.

Erikas atsistojo, įkvėpė ir pažvelgė į ją.

– Nele, – tarė jis ir pats pajuto, koks įsitempęs jo balsas. – Turiu paklausti tavęs apie vieną pacientą... Prieš tau pradedant dirbti, Nina Blum buvo subūrusi komandą vienam sudėtingam teismo psichiatrijos tyrimui.

– Tęsk, – paragino ji ir linksmai bei smalsiai pažvelgė į jį.

– Tu juk nuodugniai perskaitei medžiagą apie visus mano pacientus, bet to galbūt nebuvo tarp jų. Noriu pasakyti...

– Kuo vardu pacientas? – kantriai paklausė ji.

– Rokis Šiurklundas – prisimeni?

– Taip, palauk, – pratarė ji svarstydama.

– Jis buvo pastorius.

– Būtent. Prisimenu, tu gana daug apie jį pasakojai, – pasakė ji svarstydama. – Turėjai segtuvą nuotraukų iš nusikaltimo vietos ir...

– Ar pameni, kur tas vyras atsidūrė? – pertraukė jis.

– Tai nutiko prieš tūkstantį metų.

– O jis sėdi uždarytas?

– Tikėkimės. Juk buvo nužudęs žmonių.

– Moterį, – linktelėdamas patvirtino Erikas.

– Būtent, prisimenu, visas veidas buvo sudarkytas.

17

NELĖ STOVĖJO UŽ ERIKO, kai tas spaudinėjo skaitmeniniame pacientų registre, įrašė Rokį Šiurklundą ir per paiešką sužinojo, kad tas atsidūrė regioninėje ligoninėje Karsudene.

– Karsudenas, – tyliai tarė jis.

Nelė nusibraukė nuo skruosto šviesią sruogą, įsistebeilijo į jį ir prisimerkė.

– Ar gali pasakyti, kodėl mes kalbame apie šį pacientą?

– Rokio Šiurklundo auka buvo palikta ne bet kaip. Tu neprisimeni. Ji sėdėjo ant grindų, jos veidas buvo supjaustytas, o ranka buvo apkabinusi kaklą... Dabar, kai užhipnotizavau Bjorną Kerną... jis papasakojo detalių, gerokai primenančių aną žmogžudystę.

– Įvykdytą kunigo?

– Nežinau, bet Bjornas Kernas pasakė, kad žmonos veidas buvo visiškai subjaurotas... ir kad ji sėdėjo, o plaštaka buvo padėta ant ausies.

– Ką sako policija?

– Nežinau, – sumurmėjo Erikas.

– Juk tu užsiminei apie tai... puikiai, nėščiai būtybei?

– Nieko nesakiau.

– Nepasakei? – perklausė Nelė ir skeptiškai šyptelėjo.

– Nes tai paaiškėjo per hipnozę ir...

– Bet jis juk nori liudyti, tiesa?

– Gal ne taip išgirdau.

– Jis ne taip išgirdo, – pasišaipė bendradarbė.

– Taip bjauru, kad nebesugebu mąstyti.

– Erikai, tai tikrai nieko svarbaus, bet privalai papasakoti policijai – kaip tik todėl jie yra čia, – švelniai paragino Nelė.

Jis nuėjo prie lango. Ten, kur stovėjo ir rūkė pacientai, dabar tuščia. Net iš taip aukštai jis matė nuorūkas, ant žemės numestus saldainių popierėlius ir mėlyną antbatį, įgrūstą į peleninę.

– Tai nutiko seniai, bet man... Žinai, kas dėjosi tomis savaitėmis? Nenorėjau, kad Rokis būtų paleistas, – lėtai ištarė Erikas. – Viskas... žiaurumas, akys, rankos...

– Žinau, kad viską perskaičiau, – pasakė Nelė. – Bet dabar tiksliai neprisimenu, kokią išvadą parašei, bet kokiu atveju jis buvo apibūdintas kaip itin pavojingas ir nurodei, kad esama didelio pavojaus, jog jis tai pakartos.

– Tik pagalvok, o jeigu jis laisvėje? Turiu paskambinti į Karsudeną, – pasakė Erikas, išsitraukė telefoną, pasitikrino kompiuteryje ir paskambino vyriausiajam gydytojui Simonui Kasijui.

Kol jis šnekėjo su gydytoju, Nelė atsisėdo ant sofos ir šypsodamasi pažvelgė jam į akis, kai tas mandagiai atsisveikino dar pakartojęs, kad gydytojo straipsnis žurnale *Švedijos psichiatrija* buvo puikus.

Saulė pasislėpė už debesų ir kambarį užklojo tamsus šešėlis, lyg už lango būtų atsistojęs didžiulis vaiduoklis.

– Rokis vis dar D 4 skyriuje, – pranešė Erikas. – Jam nebuvo suteikta jokių atostogų.

– Jautiesi geriau?

– Ne, – sušnabždėjo jis.

– Jautiesi nebekontroliuojąs situacijos? – paklausė ji taip rimtai, kad Erikas nusišypsojo.

Atsidusdamas užsidengė delnais veidą ir ėmė braukyti jais žemyn, švelniai spustelėdamas vokus ir skruostus. Tada vėl pažvelgė į Nelę.

Ji sėdėjo tiesia nugara ir įdėmiai stebėjo jį. Tarp siaurų antakių buvo susimetusi ryški raukšlelė.

– Ką gi, klausyk, – prabilo Erikas. – Žinau, kad negerai, bet per vieną mūsų paskutinių pokalbių su Rokiu jis tvirtino turįs alibi žmogžudystės vakarui. Tačiau aš nenorėjau, kad jis būtų paleistas vien todėl, kad papirko liudininką.

– Ką nori tuo pasakyti? – paklausė ji tyliai.

– Aš niekam apie tai neprasitariau.

– Liaukis.

– Jį būtų galėję paleisti...

– Po velnių, juk šitaip negalima, – pertraukė jį Nelė.

– Žinau, bet jis buvo kaltas ir būtų žudęs vėl.

– Tai ne mūsų reikalas, mes tik psichologai, o ne policininkai, mes nesame teisėjai...

Ji atsistojo ir susijaudinusi žengė kelis žingsnius, sustojo ir papurtė galvą.

– Po velnių, – nusikeikė ir vėl giliai įkvėpė. – Tau ne visi namie, juk tu visai...

– Suprantu, tu pyksti.

– Taip, iš tikrųjų. Noriu pasakyti, juk supranti – jei reikalas išaiškės, tu neteksi darbo.

– Žinau, kad padariau klaidą, ir ji mane persekioja, bet visą laiką buvau įsitikinęs, kad sustabdžiau žudiką.

– Šūdas, – sumurmėjo ji.

Erikas dirstelėjo į vizitinę kortelę ant rašomojo stalo ir ėmė rinkti komisarės numerį.

– Ką darai? – paklausė Nelė.

– Privalau papasakoti apie Rokio alibi, apie plaštaką prie ausies ir...

– Taip ir padaryk, – pertraukė ji. – O jeigu tu buvai teisus, jei jis neturėjo alibi – tada nėra jokios paralelės.

– Man nesvarbu.

– Tada paklausk savęs, ką veiksi likusį gyvenimą. Turėsi baigti gydytojo karjerą, neteksi pajamų, galbūt būsi paduotas į teismą, skandalas, rašliava...

– Tai mano kaltė.

– Pirma išsiaiškink, ar tas alibi tikras. Jei taip, tada pati apie tave pranešiu.

– Ačiū, – nusijuokė Erikas.

– Aš rimtai.

18

ERIKAS IŠLIPO IŠ AUTOMOBILIO prie garažo ir nuskubėjo akmeniniu taku link savo tamsaus namo, atrakino duris ir įėjo vidun. Prieškambaryje uždegęs šviesą jis iškart, nenusirengęs, nusileido stačiais laiptais į rūsį, kur laikė didelį archyvą.

Užrakintoje plieninėje spintoje buvo saugomi visi dokumentai po kelių metų darbo Ugandoje, iš didelio tyrimų projekto Karolinskos institute ir iš pokalbių su pacientais psichologijos klinikoje. Visa rašytinė medžiaga buvo ligos žurnaluose, asmeniniuose žurnaluose ir išsamių užrašų sąsiuviniuose. Visų susitikimų įrašai buvo perkelti į aštuonis išorinius kietuosius diskus.

Eriko širdis daužėsi, kai jis atrakino vieną iš spintų ir susirado tų metų, kai susidūrė su Rokiu Šiurklundu, užrašus.

Ištraukęs juodo kartono segtuvą jis skubiai grįžo į viršų ir nuėjo į savo kambarį. Įjungęs šviestuvą dirstelėjo į juodą langą ir nuėmęs gumeles atvertė segtuvą priešais save ant rašomojo stalo.

Tai nutiko prieš devynerius metus, kai gyvenimas buvo kitoks. Benjaminas dar tik lankė pradinę mokyklą, Simona rašė menotyros disertaciją, o jis kartu su docentu Stenu V. Jakobsonu neseniai buvo įkūręs Krizių ir traumų centrą.

Dabar neatsimena, kaip atsitiko, kad jam buvo pasiūlyta, o jis sutiko prisijungti prie komandos, atliekančios psichiatrinį teismo tyrimą. Iš tiesų jis buvo nutaręs niekada nesiimti tokių užsakymų, tačiau persigalvojo, nes dėl ypatingų aplinkybių pagalbos paprašė jo kolegė Nina Blum.

Erikas prisimena, kaip leido tą vakarą savo naujajame darbo kabinete skaitydamas prokuroro atsiųstą medžiagą. Tiriamasis buvo vardu Rokis Šiurklundas. Jis buvo Salemo parapijos vikaras. Vyras buvo suimtas dėl Rebekos Hanson nužudymo – keturiasdešimt trejų metų moters, kuri sekmadienį prieš nužudymą dalyvavo mišiose ir buvo pasilikusi pasikalbėti.

Ji buvo nužudyta be galo žiauriai, su neapykanta. Veidas ir rankos buvo sudarkytos. Ji gulėjo ant linoleumo savo virtuvėje, o dešinė plaštaka buvo prispausta prie kaklo.

Daiktiniai įrodymai buvo gana įtikinami. Rokis buvo nusiuntęs jai grasinamų trumpųjų žinučių, aukos namuose rasta jo pirštų atspaudų ir plaukų, o ant jo batų – Rebekos kraujo.

Buvo paskelbta vyro paieška už žmogžudystę ir po septynių mėnesių jis buvo suimtas per rimtą eismo nelaimę prie įvažiavimo į greitkelį prie Brunbio. Vyras buvo pavogęs automobilį prie Finstos ir važiavo link Arlandos.

Per avariją Rokis Šiurklundas patyrė sunkią smegenų traumą, dėl kurios prasidėjo epileptinis aktyvumas abiejų smegenų pusrutulių, kaktos ir smilkinio skilčių srityse.

Po to visą gyvenimą jis kentės nuo automatizmo priepuolių ir atminties netekimo.

Kai Erikas pamatė Rokį Šiurklundą, jo veide ryškėjo daugybė raudonų randų, likusių po avarijos, ranka buvo sugipsuota, o plaukai pradėję ataugti po operacijos. Tai buvo griausmingo balso vyras, stambus, beveik dviejų metrų ūgio, plačių pečių, su didelėmis plaštakomis ir stambiu sprandu.

Kartais jis staiga nualpdavo, nugriūdavo nuo kėdės, nuversdamas menką stalą, ant kurio stovėdavo vandens stiklinės ir ąsotis. O kartais epilepsijos priepuoliai būdavo beveik nepastebimi: jis tik šiek

tiek paniurdavo, atitrūkdavo nuo aplinkos, o paskui negalėdavo prisiminti, apie ką juodu kalbėjosi.

Tarp Eriko ir Rokio užsimezgė geras ryšys. Negalėjai paneigti – pastorius buvo charizmatiška asmenybė. Kažkodėl atrodydavo, kad jis kalba iš širdies.

Erikas pavartė savo asmeninį žurnalą, kuriame buvo trumpų pastabų apie pokalbius. Iš kiekvieno pokalbio buvo galima suprasti, apie ką juodu kalbėjosi ir kokia seka.

Rokis nei paneigė, nei prisipažino nužudęs. Jis sakė, kad visai neprisimena Rebekos Hanson ir negalėjo atsakyti, kaip jo pirštų atspaudų atsirado moters name, o jos kraujo – ant jo batų.

Kai pokalbiai klostydavosi geriausiai, Rokis susitelkdavo ties nedidelėmis savo atminties salelėmis, stengdamasis prisiminti ką nors daugiau.

Kartą jis papasakojo, kad juodu su Rebeka Hanson zakristijoje turėjo neužbaigtą lytinį aktą. Vyras prisiminė detalę – šiurkštų rištinį kilimą, ant kurio jie gulėjo. Tai buvo sena dovana nuo parapijos merginų. Rokis pasakė, kad Rebekai buvo menstruacijos ir ji paliko ant kilimo dėmę tarsi nekalta mergina.

Per kitą pokalbį jis šito nebeprisiminė.

Tyrimo išvadose buvo konstatuota, kad nusikaltimas padarytas dėl sunkaus psichinio sutrikimo. Tyrimo grupė manė, kad Rokiui Šiurklundui būdingas sunkus, narcisistinis asmenybės sutrikimas su paranojos požymiais.

Erikas pravertė apibrauktą pastabą „sekso pirkimas ir piktnaudžiavimas narkotikais“, taip pat ir pastabas apie paskirtus vaistus.

Žinoma, jis neturėjo spręsti, kas kaltas, bet einant laikui įsitikino, kad Rokis kaltas, o dėl jo psichikos sutrikimo esama didelio pavojaus, kad bus daugiau sunkių nusikaltimų.

Per vieną iš paskutinių pokalbių Rokis pasakojo apie mokyklos metų pabaigos šventę papuoštoje bažnyčioje. Staiga jis pažvelgė į Eriką ir pasakė, kad nenužudė Rebekos Hanson.

– Dabar aš viską prisimenu, aš visą tą vakarą turiu alibi, – pareiškė jis.

Jis užrašė Olivijos vardą bei adresą ir padavė lapą Erikui. Juodu kalbėjosi toliau. Rokis ėmė kalbėti nuotrupomis, nutilo, pažvelgė į Eriką ir staiga jį ištiko stiprus epilepsijos priepuolis. Po to Rokis nieko nebeprisiminė, nebepažino Eriko, tik šnabždėjo labai norintis heroino, kad yra pasiryžęs nužudyti vaiką, kad tik gautų trisdešimties gramų buteliuką medicininio diacetilmorfino* su nepažeista plomba.

Erikas nekreipė dėmesio į Rokio teiginį dėl alibi. Geriausiu atveju tai buvo tik melas, o blogiausiu – Rokis buvo ką nors papirkęs arba prigrasinęs liudyti jo naudai.

Erikas lapą išmetė, o apylinkės teismas nutarė paskirti Rokiui Šiurklundui gydymą teismo psichiatrijos įstaigoje ir nepaleisti be specialaus patikrinimo.

„O po devynerių metų Bromoje nužudoma moteris – panašiai kaip Rebeka Hanson“, – pagalvojo Erikas ir užvertė segtuvą su Rokio vardu.

Žiaurus smurtas, nukreiptas į veidą, kaklą ir krūtinės ląstą.

Kita vertus, tokios žmogžudystės nėra neįprastos. Tai galėtų būti pavydus buvęs vyras; agresyvumas gali kilti dėl *Rohypnol*** tablečių ir anabolinių steroidų; tai gali būti susiję su išprievartavimu dėl garbės arba suteneriu, kuris norėjo parodyti pavyzdį, kas būna, kai prostitutė palieka „arklidę“.

---

* Diacetilmorfinas – tai cheminė heroino sudėtis.

** *Rohypnol* – flunitrazepamas, sukelia raumenų atsipalaidavimą ir amneziją.

Vienintelė konkreti sąsaja – nužudytosios Susanos Kern ranka buvo padėta ant ausies, visai kaip Rebekos Hanson atveju, kuri gulėjo ant grindų, o jos plaštaka buvo prispausta prie kaklo.

O gal Susanos Kern ranka per sumaištį netyčia įsipainiojo į chalato diržą.

Tai nebuvo vienprasmė paralelė, bet vis dėlto akivaizdi, todėl Erikas buvo priverstas padaryti tai, ką turėjo padaryti seniai.

Jis padėjo segtuvą į rašomojo stalo stalčių ir vėl paskambino Karsudeno ligoninės vyriausiajam gydytojui Simonui Kasijui.

– Kasijas klauso, – pasigirdo balsas, primenantis džiovintą odą.

– Erikas Marija Barkas iš Karolinskos instituto.

– Laba diena dar kartą.

– Aš pasitikrinau savo darbų kalendorių ir matau, kad galėčiau įterpti vieną vizitą.

– Vizitą?

Fone girdėjosi lyg ir stuksintis skvošo kamuoliukas, bumbsėjimas ir cypčiojantys batai.

– Aš dalyvauju tyrime Ošerio centre Karolinskos institute. Mes tikriname senus pacientus pagal visą programą... tad man reikia pakalbėti su Rokiu Šiurklundu.

Erikas suvokė pliurpiantis apie išgalvotą tyrimų projektą, sveikatos finansavimą, savivertę, interneto pagrindu sukurtą kognityvinę elgesio terapiją ir kažkokį daktarą Štiunkelį.

Jis lėtai padėjo telefoną ant stalo. Perėjęs į taupymo režimą nedidelis monitorius užgeso. Kambaryje tylu. Odinė kėdė lėtai girgždėjo tarsi pririšta valtis. Per atvirą langą girdėjosi sodais atšniokščiantis vakarinis lietus.

Jis palinko, pasiremdamas alkūnėmis į stalą, o veidą delnais, ir paklausė savęs, ką jis daro. „Ką aš iš tikrųjų pasakiau? Kas, po šimts, tas Štiunkelis?“

Jis suvokė, kad tai galbūt beprotybė. Bet taip pat žinojo, kad yra priverstas taip elgtis. Jei Rokio alibi buvo tikras, pastorius turi atgauti laisvę, net jei tai reikštų žiniasklaidos persekiojimą ir teisinį skandalą.

Erikas peržiūrėjo žurnalą – nebuvo jokių įrašų apie alibi. Tačiau pabaigoje rado išplėštą puslapį. Jis pravertė dar kelis lapus ir sustojo. Po paskutinės dienos su Rokiu buvo pieštuku padarytas įrašas, kurį Erikas buvo pamiršęs. Viduryje puslapio įstrižai per linijas buvo parašyta „pastorius nešvariais drabužiais", o toliau – tik tušti lapai.

Erikas pakilo ir nuėjo į virtuvę ko nors užkąsti. Eidamas per biblioteką kartojo sau, kad privalo išsiaiškinti, ar Rokio alibi buvo tikras.

Jei taip, vadinasi, šita žmogžudystė susijusi su ana, o tada Erikas viską prisipažins.

19

SAGA BAUER LĖTAI VAŽIAVO per didžiulę Karolinskos instituto teritoriją. Privažiavusi Retzijaus gatvės 5-ąjį namą pasuko į tuščią stovėjimo aikštelę ir sustojo priešais tuščią namą.

Nors buvo pavargusi ir visai nepasidažiusi, neišsitrinkusi plaukų ir apsivilkusi apdribusius drabužius, dauguma ją matančių, ko gero, būtų pasakę, kad tai gražiausias kada nors matytas žmogus.

Pastaruoju metu jos žvilgsnis atrodė alkanas ir žvitrus, o dėl mėlynos akių spalvos atrodė, kad grietinėlės baltumo oda švyti.

Ant grindų prie keleivio sėdynės gulėjo jos žalias krepšys su apatiniais drabužiais, dantų šepetėliu, apsaugine liemene ir penkiomis dėžutėmis 45-ojo kalibro *ACP* ekspansyviųjų kulkų.

Dėl sveikatos Saga Bauer daugiau kaip metus buvo atleista nuo darbo Saugumo policijoje. Per tą laiką ji nė karto nesilankė bokso klube.

Savo darbo buvo pasigedusi tik kartą – kai Stokholme lankėsi Barakas Obama. Ji stovėjo per atstumą ir stebėjo prezidento kortežą. Tai profesinė liga – visada dairytis grėsmių. Saga prisimena, kaip kūnu perbėgo šiurpuliukai, kai pastebėjo galimą šūvio kampą šauti raketiniu ginklu iš vieno nestebimo lango, bet po sekundės pavojinga akimirka praėjo ir nieko neatsitiko.

Teismo medicinos skyrius buvo uždarytas, visi šviestuvai raudonų plytų pastate, regis, išjungti, tačiau ant tako prie pat įėjimo stovėjo baltas jaguaras, kurio vienas priekinis sparnas sudaužytas per avariją.

Pasilenkusi Saga atidarė daiktadėžę ir išsiėmė stiklainį, o tada išlipo iš automobilio. Kvepėjo ką tik nupjauta žole, buvo šilta. Po kaire

ranka bumbsėjo *Glock 21* pistoletas, einant kliuksėjo skystis stiklainyje.

Kad apeitų Noleno automobilį, Sagai teko įrėplioti į gėlyną. Erškėtrožės spygliai krebždėdami kabinosi į jos kariškas kelnes. Linguojant šakoms ant žemės nusklendė keli rožiniai žiedlapiai.

Kad durys neužsitrenktų, kažkas į tarpą buvo įkišęs susuktą informacinį laikraštuką.

Ji lankėsi čia pakankamai daug kartų, tad kelią žinojo. Einant koridoriumi iki besisukančių durų, po kojomis ant prastai nuplautų grindų grikšėjo žvyras.

Pažvelgusi į drumzliną skystį stiklainyje, į plaukiojančias daleles, ji nesusilaikė nenusišypsojusi.

Nuo prisiminimų kūnu nubėgo virpulys, o laisvoji ranka nevalingai pakilo link vieno iš randų, kuriuos jis paliko veide – gilų pjūvį per antakį.

Kartais Saga pagalvoja, kad jis turėjo įžvelgti joje kažką ypatingo ir todėl paliko gyvą, o kartais jai atrodo, kad jis pamanė, jog mirtis būtų per lengva, ir panoro, kad ji gyventų jo sukurtame pragare ir mele, kuriuo privertė ją patikėti.

Saga niekada nesužinos, kaip buvo iš tikrųjų.

Tikrai aišku tik viena – jis nutarė jos nenužudyti, o ji nusprendė jį nužudyti.

Eidama tuščiu teismo medicinos skyriaus koridoriumi prisiminė tamsą ir gilų sniegą.

– Aš pataikiau, – sušnabždėjo ji.

Moteris apsilaižė lūpas. Atmintyje iškilo vaizdas, kaip ji iššovė ir pataikė jam į kaklą, ranką ir krūtinę.

– Trys šūviai į krūtinę...

Ji pasiėmė kitą šovinių dėtuvę ir vėl šovė į jį, kai tas įkrito į upę. Saga laikė aukštai iškėlusi fakelą ir matė aplink vyrą besiskleidžiantį

kraują. Ji bėgo pakrante šaudydama į tamsią dėmę net tada, kai srovės nusinešė kūną.

„Aš žinojau, kad jį nužudžiau“, – pagalvojo ji.

Bet jo kūno taip ir nerado. Policininkai nardė su narais po ledu, apžiūrėjo pakrantę su šunimis.

Prie Noleno kabineto kabojo daili metalinė iškaba „Nilsas Olenas, teismo medicinos profesorius“.

Durys buvo praviros, o plonasis teismo medicinos ekspertas sėdėjo prie savo tvarkingo rašomojo stalo skaitydamas laikraštį, nenusimovęs lateksinių pirštinių. Po gydytojo chalatu jis vilkėjo baltą golfą, o kai pakėlė galvą, sublizgo lakūno stiliaus akiniai.

– Saga, tu pavargusi, – pasakė jis draugiškai.

– Šiek tiek.

– Savaime suprantama, tu graži.

– Ne.

Jis padėjo laikraštį, nusimovė pirštines ir pastebėjo jos klausiamą žvilgsnį.

– Kad pirštai neliktų juodi, – paaiškino jis taip, lyg tai būtų savaime suprantama.

Saga neatsakė, tik pastatė priešais jį stiklainį. Spirite kartu su blyškiomis dalelėmis lėtai plūduriavo nupjautas pirštas – išburkęs, pusiau suiręs smilius.

– Tu manai, kad šis pirštas priklausė...

– Jurekui Valteriui, – nukirto Saga.

– Iš kur gavai?

Nolenas paėmė stiklainį ir pakėlė jį prieš šviestuvą. Pirštas pasisuko į vidinę sienelę, lyg rodytų į jį.

– Ieškojau daugiau kaip metus...

Iš pradžių Saga Bauer pasiskolino paieškos šunų ir išvaikščiojo pirmyn ir atgal abiem upės krantais nuo Bergašiono ežero iki pat

žiočių netoli Hiusingvyko. Ji ėjo pakrantėmis, iššukavo plotus palei krantą, išnagrinėjo jūros sroves Norfjerdene ir iki Vesterfladeno, iššniukštinėjo kiekvieną salą ir pakalbėjo su visais žvejojančiais toje vietoje.

– Tęsk, – tarė Nolenas.

Ji pakėlė galvą ir už blizgančių akinių stiklų pamatė jo ramų žvilgsnį. Ant stalo priešais vyrą kaip du maži kupsteliai gulėjo išverstos lateksinės pirštinės. Viena iš jų truputį virpėjo nuo skersvėjo ar įtempimo.

– Šįryt ėjau Hiogmašės salos pakrante, – pradėjo ji. – Esu buvusi ten anksčiau, bet nuvažiavau dar kartą... Šiaurinės pusės reljefas gana sudėtingas – daug medžių iki pat uolų iškyšulyje.

Ji prisiminė senuką, pasirodžiusį iš kitos pusės su glėbiu sidabro pilkumo šakų, išmestų iš jūros.

– Tu vėl nutilai.

– Atsiprašau... sutikau į pensiją išėjusį zakristijoną... jis, regis, matė mane ir aną kartą, tad paklausė, ko ieškau.

Saga nupėdino su juo į apgyvendintąją salos dalį. Ten nebuvo nė keturiasdešimties gyventojų. Už baltos koplyčios ir atskiros varpinės buvo zakristijono būstas.

– Jis pasakė, kad pakrantėje rado negyvą vyrą, buvo jau balandžio pabaiga...

– Ar kūnas buvo visas? – tyliai paklausė Nolenas.

– Ne, bet torsas visas ir viena ranka.

– Be galvos?

– Be torso gyventi negalima, – pasakė ji ir pati suprato, kad girdint jos balsą galima pamanyti, jog karščiuoja.

– Ne, – ramiai sutiko kolega.

– Senukas pasakojo, kad kūnas bus išgulėjęs vandenyje per žiemą, nes buvo labai didelis ir sunkus.

– Tada jie atrodo baisiai, – pritarė Nolenas.

– Jis pargabeno kūną per mišką karutyje ir paguldė ant grindų įrankių kamaroje už koplyčios... bet šuo nuo kvapo kone paklaiko, todėl teko nuvilkti lavoną į senąjį krematoriumą.

– Jį sudegino?

Saga linktelėjo. Krematoriumas buvo nenaudojamas dešimtmečiais, bet ant apaugusio akmeninio pagrindo tebestovėjo suodina plytinė krosnis su kaminu. Zakristijonas degindavo ten šiukšles, tad žinojo, kad krosnis veikia.

– Kodėl jis nepaskambino policijai? – nustebo Nolenas.

Saga prisiminė, kad pas senuką dvokė pridegusiais riebalais ir senais drabužiais. Jo kaklas buvo murzinas, o šaldytuve stovėję buteliai su namine buvo nučiupinėti pajuodusių pirštų.

– Jis varo naminę. Nežinau... Buvo padaręs keletą nuotraukų mobiliojo ryšio telefonu, jei būtų atklydę policininkai ir ėmę klausinėti... ir išsaugojo pirštą tolimiausiame šaldytuvo kampe.

– Ar nuotraukas turi?

– Taip, – atsakė ji ir išsitraukė telefoną. – Čia turi būti jis... Pažiūrėk į šautines žaizdas.

Nolenas pažiūrėjo į pirmą nuotrauką. Ant plikų betoninių grindų įrankių kamaroje gulėjo išpurtęs, dėmėtas lyg marmurinis torsas tik su viena ranka. Stora krūtinės oda buvo atsilupusi ir nusmukusi. Matėsi keturios išsiplėtusios kulkų įėjimo angos. Ant šviesiai pilkų grindų nuo vandens buvo susidariusi juoda dėmė, siaurėjanti link nuotekų šulinio grindyse.

– Atrodo gerai, tikrai gerai, – nutarė Nolenas ir atidavė telefoną.

Jam kylant žvilgsnis staiga pasidarė aštrus. Jis pasiėmė nuo rašomojo stalo stiklainį, dirstelėjo į Sagą taip, lyg ketintų pasakyti dar kažką, bet išėjo iš kabineto.

20

SAGA NUSEKĖ PASKUI NOLENĄ tamsiu koridoriumi, ant kurio grindų matėsi ratukų palikti rėžiai. Jie įžengė į artimiausią obdukcijos patalpą. Šalta dienos lempų šviesa sumirgėjo, o paskui užliejo baltomis plytelėmis išklotas sienas. Šalia vieno iš vežimėlių stovėjo rašomasis stalas su kompiuteriu ir didelis butelis *Trocadero*.

Galėjai užuosti valymo priemonių ir kanalizacijos kvapą. Prie vieno čiaupo buvo pritvirtinta ryškiai geltona žarna. Iš jos į nuotekų šulinį grindyse sruveno vanduo.

Nolenas nuėjo tiesiai prie ilgo, plastikine danga aptraukto skrodimo stalo su dviem plautuvėmis ir nutekėjimo grioveliais.

Jis pritraukė Sagai kėdę ir pastatė stiklainį ant stalo.

Vyras apsivilko apsauginius drabužius, užsidėjo kaukę ir apsimovė lateksines pirštines. Tada sustingo priešais stiklainį tarsi koks senis, nugrimzdęs į prisiminimus. Saga jau žiojosi kažką sakyti, kai Nolenas įkvėpė.

– Dešinės rankos smilius, priklausęs kūnui, rastam sūrokame vandenyje, keturis mėnesius laikytas alkoholyje aštuonių laipsnių temperatūroje, – pasakė pats sau.

Jis nufotografavo stiklainį su užrašu „BOB aviečių uogienė“ iš skirtingų pusių, o tada atsuko dangtelį.

Plieniniu pincetu ištraukęs ilgą pirštą palaikė, kad nuvarvėtų, ir padėjo ant plastikinės staltiesės ant skrodimo stalo. Nuo piršto atsikabinęs nagas liko plūduriuoti drumstame alkoholyje. Patalpoje pasklido vimdantis sugižusio jūros vandens ir supuvusios mėsos dvokas.

– Pirštas tikrai atskirtas nuo kūno praėjus daug laiko po mirties, – pasakė Nolenas Sagai. – Peiliu, o gal aštriomis replėmis, didesniu sekatoriumi...

Vyras garsiai šnopavo per nosį, atsargiai ridendamas pirštą, kad galėtų nufotografuoti iš visų pusių.

– Galima padaryti gerus atspaudus, – konstatavo jis rimtai.

Saga atsitraukė, burną užsidengusi delnu ir žiūrėdama, kaip Nolenas atsargiai kelia pirštą ir guldo ant atspaudų skenerio.

Kai pirštas buvo nuskenuotas, aparatas pyptelėjo.

Audinys buvo išburkęs ir išpurtęs, bet piršto atspaudas, pasirodęs nedideliame monitoriuje, vis dėlto buvo aiškus.

Papiliarinės linijos iš tikrųjų jungia ląstelių darinius ir prakaito poras, kurios susiformuoja poodyje dar embriono stadijoje.

Saga apžiūrinėjo ovalą su labirinto vingiais.

Patalpoje tvyrojo rimtis ir lemtingas laukimas.

Nolenas nusivilko apsauginius drabužius ir prisijungė prie kompiuterio įvesdamas slaptažodį, prijungė skenerį ir paspaudė ikoną *LiveScan*.

– Aš turiu vieną asmeninę *AFIS* sistemą, – pasakė jis nei iš šio, nei iš to, spustelėjo kitą ikoną ir įrašė dar vieną slaptažodį.

Saga matė, kad jis ieško Valterio vardo, o paskui spusteldamas vis naują komandą atidarė skaitmeninį daktiloskopavimo blanko atvaizdą, padarytą po suėmimo. Jame matėsi aiškūs Jureko pirštų ir abiejų delnų atspaudai, padaryti tušu.

Saga stengėsi kvėpuoti ramiau.

Prakaitas nuo pažastų tekėjo žemyn šonais.

Šnabždėdamas panosėje Nolenas nutempė geriausią atspaudą iš *LiveScan* į paieškos langelį *AFIS* sistemoje, spustelėjo mygtuką *Analizė ir palyginimas* ir iškart gavo atsakymą.

– Koks rezultatas? – paklausė Saga ir sunkiai nurijo seiles.

Noleno akiniais nuslydo dienos šviesos lempų atspindžiai. Ji matė, kad kolegos ranka, rodanti į monitorių, dreba.

– Pirmo lygio detalės silpnokos... tai linijų pluoštai ir raštai, – paaiškino Nolenas ir atsikrenkštė. – Antras lygis yra Galtono detalės... Tu matai papiliarinių linijų ilgį ir jų sąsajas. Nukrypimas iš tikrųjų yra tik todėl, kad pirštas išpurtęs... O trečias lygis – pirmiausia porų išsidėstymas, o čia atitikimas visiškas.

– Nori pasakyti, kad radome Jureką? – sušnabždėjo ji.

– Nusiųsiu DNR į Linšiopingą, nors iš tikrųjų nereikia, – atsakė jis ir nervingai nusišypsojo. – Tu jį radai, be jokių abejonių – tai jis. Viskas baigta.

– Gerai, – ištarė ji jausdama, kad akyse tvenkiasi karštos ašaros.

Pirmasis palengvėjimas sumišęs su prieštaringais jausmais ir tuštuma. Širdis vis dar daužėsi.

– Tu visą laiką tvirtinai esanti įsitikinusi, kad nušovei Jureką, kodėl buvo taip svarbu rasti kūną? – paklausė Nolenas.

– Aš negalėjau ieškoti Jono, kol kūnas nerastas, – atsakė Saga ir nusibraukė nuo skruostų ašaras.

– Jonas negyvas.

– Taip, – tarė ji ir nusišypsojo.

Jono švarkas ir piniginė buvo rasti pas benamį, kuris trainiojosi Striomeno parkelio iškyšulyje. Saga daug kartų peržiūrėjo liudininko apklausos įrašą. Benamis vadino save Konstantinu Pirmuoju. Vyras įsiropšdavo į vieną iš žvejybinių laivelių ir miegodavo prie ventiliatoriaus grotelių.

Jis sėdėjo apklausos kabinete. Didelė barzda, purvini pirštai, baikštus žvilgsnis, suskeldėjusios lūpos. Gergždžiančiu balsu jis papasakojo apie augalotą suomį, kuris liepęs jam laikytis per atstumą, tada nusivilkęs švarką ir ėmęs plaukti. Matęs jį plaukiantį link

Striombrūno tilto, tada vyras patekęs į srauniąją srovę ir dingęs po vandeniu.

– Tu netiki, kad jis miręs? – santūriai paklausė Nolenas.

– Jis man skambino prieš kelerius metus... Norėjo, kad paslapčia gaučiau informacijos apie moterį Helsinkyje. Tada pamaniau, kad moteris susijusi su žmogžudyste Birgitos namuose.

– Kaip ta moteris?

– Ji labai sirgo, buvo paguldyta operuoti... Jos vardas buvo Laura Sandyn, – pasakė Saga ir pažiūrėjo kolegai į akis. – Bet iš tiesų... iš tiesų jos vardas Suma Lina, jo žmona, ar ne?

– Taip, – linktelėjo jis.

– Mėginau surasti Laurą ir pranešti, kad Jonas mirė, – paaiškino Saga. – Ji buvo paguldyta į onkologinę kliniką paliatyviai slaugai, bet praėjus dviem dienoms po Jono savižudybės, ji buvo išrašyta, kad paskutines dienas praleistų namuose... Tačiau nei Lauros, nei dukters tuo adresu Elisabetos gatvėje nebėra.

– Nejaugi? – pratarė Nolenas, o jo siauros šnervės išbalo.

– Jų niekur nėra, – tęsė Saga ir žengė žingsnį link kolegos.

– Džiaugiuosi.

– Aš manau, kad Jonas suvaidino žmogžudystę, kad galėtų pasiimti žmoną ir dukrą ir pasislėpti su jomis.

Noleno akys atrodė paraudusios, o lūpų kampučiai trūkčiojo, kai jis prabilo:

– Vien tik Jonas manė, kad Jurekas turi kontaktą su išore, nepaisant izoliacijos, ir, kaip visada, buvo teisus... Jei mes nebūtume to padarę, Jurekas būtų nužudęs ir Sumą, ir Lumę, lygiai taip, kaip nužudė Disą.

– Nolenai, turiu važiuoti pas Joną ir papasakoti, kad Jurekas Valteris negyvas. Jis turi žinoti, kad kūnas surastas.

Ji palietė kolegos ranką ir pastebėjo, kad vyrui priėmus sprendimą jo pečiai nusileido.

– Nežinau, kur jie, – galiausiai pasakė jis. – Bet jei, kaip sakai, Suma merdi... tai žinau, kur gali ieškoti...

– Kur?

– Eik į Skandinavijos muziejų, – dusliai ištarė jis, lyg bijodamas persigalvoti. – Ten laikoma nedidelė nuotakos karūna, samiška nuotakos karūna, nupinta iš šaknų. Atidžiai ją apžiūrėk.

– Ačiū.

– Sėkmės, – rimtai palinkėjo Nolenas ir kažko sudvejojo sustojęs priešais. – Niekas nenori apkabinti morgo genijaus, bet...

Saga stipriai jį apkabino ir išėjo iš patalpos, o tada nuskubėjo koridoriumi.

21

SAGA PASISTATĖ AUTOMOBILĮ priešais didelius laiptus į Skandinavijos muziejų, gurkštelėjo šaltos kavos iš *Seven Eleven* kavinės puodelio ir nužvelgė vasariškai vilkinčius žmones. Pasijuto taip, lyg iki šiol nebūtų mačiusi savo aplinkos. Suaugusieji ir vaikai atrodė lyg pavargę nuo saulės po ilgų piknikų arba įsiaudrinę ir kupini lūkesčių traukė link didelio atrakcionų parko arba kokio nors restorano.

O ji beveik nepastebėjo, kad praėjo dar viena vasara. Kai dingo Jonas, Saga užsisklendė ir ieškojo Jureko kūno.

Dabar laikas tai užbaigti.

Saga išlipo iš automobilio ir pasuko link laiptų. Ant vienos iš viršutinių pakopų gulėjo sutryptas švirkštas.

Ji įėjo per aukštas duris, nusipirko bilietą, pasiėmė planą ir pasuko link įėjimo fojė. Didžiuliame mediniame soste sėdėjo Gustavas Vaza, aprengtas ryškių spalvų drabužiais, ir žvelgė į pokarinių namų modelį, pastatytą muziejaus.

Eidama link laiptų Saga akies krašteliu dirstelėjo į tekstą apie tautos namus ir socialdemokratų vizijas apie modernią, solidarią ir lygiateisę Švediją, kurioje visos šeimos turi teisę į namus, kuriuose yra šiltas vanduo, virtuvė ir vonios kambarys.

Ji užbėgo akmeniniais laiptais ir patraukė tiesiai į samių meno dirbinių skyrių. Keli pavieniai lankytojai slinko pro stiklines vitrinas, kuriose kabėjo papuošalai, peiliai su elnio rago rankenomis, kultūros atributai ir drabužiai.

Ji sustojo priešais vitriną su nuotakos karūna. Čia turėtų būti ta, kurią minėjo Nolenas. Gražus rankdarbis iš beržo šaknies su viršūnėlėmis, kurios susipynusios tarsi dviejų suglaustų rankų pirštai.

Saga pažvelgė į vitrinos spynelę – lengvai atrakinama, bet įjungta signalizacija, be to, koks nors budėtojas spėtų atbėgti pirmiau, nei ji apžiūrėtų karūną.

Šalia jos stabtelėjo pagyvenusi moteris ir itališkai kažką pasakė vyrui, kuris stovėjo kiek toliau su vaikštyne.

Vyras kalbėjosi su budėtoju, kuris padėjo jam nueiti link liftų. Šventinius samių drabužius apžiūrinėjo mergaitė tiesiais šviesiais plaukais.

Čirkštelėjo kibioji juosta – iš makšties ant kairiojo žasto Saga išsitraukė trumpą artimos kovos durklą. Ji atsargiai įsmeigė smaigalį šalia spynos stiklinėse duryse ir ėmė laužti. Durelių stiklas aplink plokščią svirtelę eižėdamas suskilo, ant grindų pažiro šukės ir įsijungė sirena.

Mergaitė nustebusi stebeilijo į Sagą, kuri neskubėdama įsikišo peilį, atidarė dureles ir ištraukė karūną.

Iškelta iš vitrinos ji atrodė mažesnė ir beveik besvorė. Sirena kaukė, o Saga spoksojo į karūną.

Nolenas papasakojo, kad Sumos motina buvo nusipynusi galvos papuošalą savo vestuvėms, ją dėvėjo ir Suma, o paskui padovanojo Luleo kraštotyros muziejui.

Pamačiusi parskubantį budėtoją Saga atsargiai apvertė karūną ir pažvelgusi į vidų išvydo kažkieno įdegintą užrašą „Natavara 1968“. Ji pastatė karūną į vietą ir uždarė sudaužytas dureles.

Saga nežinojo, kad Jono šeima turėjo ryšių su ta vietove, bet dabar spėjo, kad Jonas yra ten.

Moters širdis suspurdėjo pagalvojus, kad galės pranešti Jonui Linai, jog viskas baigta.

Budėtojas sustojo už penkių metrų. Išraudęs vyras rodė į ją savo racija negalėdamas ištarti nė žodžio.

22

TRAUKINYS PAJUDĖJO iš Stokholmo stoties ir linguodamas, girgždėdamas per geležinkelio iešmus išriedėjo iš nešvaraus perono. Kairėje pusėje Karlbergo ežeru pro šalį slydo dideli, balti sportiniai laivai, o dešinėje stūksojo betoninė siena su prastai uždažytu grafičiu.

Kadangi visos miegamosios kupė buvo užimtos, Sagai teko sėdėti paprastoje vietoje. Ji parodė konduktoriui bilietą, o paskui žiūrėdama per langą ėmė kramsnoti sumuštinį. Pravažiavus Upsalą, ji atsivarstė karinius aulinius, įvyniojo pistoletą į striukę ir pasikišo ją kaip pagalvę.

Daugiau kaip tūkstančio kilometrų kelionė į Natavarą užtruks beveik dvylika valandų.

Traukinys dundėjo tamsoje. Už langų tarsi žvaigždutės mirgėjo šviesos, kurių vis retėjo, kuo toliau į šiaurę. Radiatorius ant sienos šalia jos sėdynės alsavo karščiu.

Galiausiai naktis už lango virto kompaktiška tamsa.

Ji užsimerkė ir prisiminė, ką papasakojo Nolenas. Kai prieš daugelį metų Jonas ir jo kolega Samuelis Mendelis suėmė Jureką Valterį, tas, prieš uždaromas į saugomą izoliatorių Liovenstriomo psichiatrijos ligoninėje, atskleidė jiems savo keršto planą. Samuelis manė, kad tai tik tuščios kalbos, bet Jurekas kažkaip sugebėjo pasiekti iš savo celės ir pagrobti jo žmoną bei abu sūnus.

Jonas suprato, kad grėsmė tikra. Padedamas Noleno, imitavo savo žmonos ir dukrelės žūtį automobilių avarijoje.

Suma ir Lumė gavo naujas tapatybes ir daugiau niekada neturėjo ryšio su Jonu. Kol Jurekas buvo gyvas, išliko realios grėsmė pavojus. Paskui tapo aišku, kad Jonas, paaukodamas bendrą gyvenimą, išgelbėjo jas nuo siaubingos mirties.

Bet dabar Saga galės jį nuraminti. Atras jį ir nuramins. Jurekas Valteris negyvas, jo kūno liekanos rastos ir atpažintos.

Apie tai pagalvojus kūnu nubėgo beveik erotinis pojūtis. Ji atsirėmė į sėdynės atlošą, užsimerkė ir užmigo.

Tai pirmas kartas per tiek laiko, kai ji tikrai užmigo.

Kai pabudo, traukinys stovėjo, į vidų plūdo vėsus ryto oras. Atsisėdusi pamatė, kad ji Bodene. Saga išmiegojo beveik dešimt valandų. Dabar turės persėsti į traukinį, kuris nuveš likusį kelią iki Natavaros.

Moteris pasirąžė, susivarstė batus, įkišo ginklą į dėklą, pasiėmė striukę ir išlipo iš traukinio. Kioske nusipirkusi didelį popierinį puodelį kavos grįžo į peroną. Ji stebėjo būrelį jaunų vyrų su karinėmis uniformomis ir žaliomis beretėmis. Jie lipo į traukinį, vykstantį kita kryptimi.

Ant stoties laikrodžio stiklo kažkas buvo uždrėbęs čiulpiamojo tabako.

Girgždėdamas artinosi juodas sąstatas su kraujo raudonumo apačia. Per pabėgius vėjas nešiojo šiukšles. Garvežys sustojo ir lėtai sušnypštė prie tuščios platformos. Vienintelė Saga įlipo į traukinį link Malmbergeto ir važiavo viena visame vagone.

Kelionė iki Natavaros netruks ilgiau nei valandą. Saga išgėrė kavą, nuėjo į tualetą ir nusiprausė veidą, o paskui sėdėjo savo vietoje žiūrėdama į didžiulių miškų kraštovaizdį su pavieniais raudonais namais.

Jos planas – nusigauti iki vietinės parduotuvės arba bendruomenės namų ir paklausti, ar yra naujakurių, tokių juk neturėtų būti daug.

Buvo beveik vienuolikta dienos, kai Saga Bauer išlipo perone. Stoties pastatas – tik medinis namukas su iškaba ant stogo. Priešais namuką riogsojęs suolas su apsilupinėjusiais dažais ir surūdijusiu ranktūriu skendėjo piktžolėse.

Saga ėmė eiti kelkraščiu per tamsiai žalią, ošiantį mišką. Jokių žmonių, tolumoje girdisi šuns lojimas.

Asfaltas gumbuotas ir iškilnotas šalčio.

Einant tiltu, išlinkusiu virš upės Piku Venetjokės vagos, už nugaros pasigirdo automobilio gausmas. Artinosi senas pikapas *Volkswagen*. Ji stabdydama iškėlė rankas.

Saulėje įdegęs septyniasdešimtmetis vyras pilku megztiniu nuleido langą ir pasisveikindamas linktelėjo. Šalia jo sėdėjo tokio pat amžiaus moteris žalia vatine liemene ir akiniais su rožiniais rėmeliais.

– Sveiki, – tarė Saga. – Jūs gyvenate Natavaroje?

– Mes tik važiuojame per ten, – pasakė vyras.

– Mes iš Sarvisvaros... kito metropolio, – pridūrė moteris.

– Ar žinote, kur maisto parduotuvė?

– Pernai uždarė, – atsakė senukas ir bakstelėjo į vairą. – Bet dabar turime naują.

– Kaip gerai, – nusišypsojo Saga.

– Tai ne parduotuvė, – pataisė jį močiutė.

– Aš vadinu parduotuve, – sumurmėjo jis.

– Bet taip nėra. Tai paslaugų punktas.

– Tada turėsiu liautis ten pirkęs, – atsiduso jis.

– Kur tas paslaugų punktas?

– Tame pat name kaip senoji parduotuvė, – atsakė moteris ir mirktelėjo. – Šok į priekabą.

– Juk ji ne kokia šokinėtoja į aukštį, – paprieštaravo vyriškis.

Saga pasilipo ant rato, įsikabino į priekabos lentas ir užsiropštusi atsisėdo nugara į kabiną.

Važiuojant girdėjosi, kad senoji pora toliau barasi taip, kad vos neįvažiavo į griovį. Buferis subildėjo, po automobiliu subarškėjo žvyras, pakilo baltas dulkių debesis.

Jie įvažiavo į kaimą ir sustojo priešais didelį, raudoną namą su ledų reklaminiu stendu ir emblema, rodančia, kad parduotuvė teikia pašto, vaistinės, alkoholio parduotuvės ir lošimų centro paslaugas.

Saga išlipo iš priekabos, padėkojo už pavežimą ir pakilo laipteliais. Įėjus vidun prie durų skambtelėjo varpelis.

Lentynoje ji rado maišelį bulvių traškučių su krapais ir priėjo prie jauno vyro kasoje.

– Ieškau draugo, kuris atsikraustė čia kiek daugiau kaip prieš metus, – pasakė ji be užuolankų.

– Čia? – perklausė vyras ir akimirką žiūrėjo į ją, o paskui nuleido akis.

– Aukštas vyras... su žmona ir dukra.

– Taip, – linktelėjo jis ir išraudo.

– Ar jie dar gyvena čia?

– Eikite Lompolovaros gatve, – pasakė jis ir parodė ranka. – Iki posūkio prie Silmejervio...

Saga išėjo iš parduotuvės ir patraukė parodyta kryptimi. Žemė buvo iškilnota traktorių ratų, o griovys išmaujotas. Žolėje mėtėsi alaus skardinė. Medžių ošimas panašėjo į tolimos jūros šniokštimą.

Eidama ji užvalgė traškučių, likusius įsidėjo į krepšį, o ranką nusišluostė į kelnes.

Nuėjusi šešis kilometrus Saga išvydo tamsiai raudoną namą, prie kurio kelias suko link ežero. Nesimatė jokio automobilio, tačiau iš kamino rūko dūmai. Sode aplink namą augo aukšta pievų žolė.

Ji stabtelėjo. Griovyje zirzė vabzdžiai.

Iš namo išėjo vyras. Saga matė jį judantį tarp medžių.

Tai Jonas Lina.

Tai jis, bet sulysęs ir eina pasiramsčiuodamas lazda.

Šviesi, garbanota barzda, iš po juodos kepurės kyšo plaukų sruogos.

Saga pasuko link jo. Po batais gurgždėjo žvyras.

Jonas sustojo prie malkinės, lazdą atrėmė į sieną, paėmė kirvį ir perskėlė didelę kaladę. Perskėlęs dar vieną šiek tiek pailsėjo, surinko pliauskas ir ėmė skaldyti toliau.

Saga net nepravėrė burnos, nujausdama, kad Jonas jau bus ją pastebėjęs ir, ko gero, gerokai anksčiau, nei Saga pamatė jį.

Jis vilkėjo grubios odos piloto striukę, o po ja – samaninį flisinį megztinį. Striukės oda per linkius suskilinėjusi, o vidinė avikailio apykaklės pusė pageltusi.

Saga sustojo likus penkiems metrams. Jonas atsitiesė, atsisuko ir pažvelgė į ją. Jo akys buvo pilkos tarsi blyški liepsna.

– Tau nederėjo čia atvažiuoti, – ištarė jis tyliai.

– Jurekas negyvas, – priminė ji užgniaužusi kvapą.

– Taip, – pasakė jis ir ėmė vėl kapoti.

Paėmęs dar vieną medgalį pastatė jį ant kapojimo kaladės.

– Aš radau kūną, – tarė Saga.

Kirsdamas Jonas pataikė įstrižai, kirvis slystelėjo ir iškrito iš rankų. Minutėlę vyras stovėjo sustingęs ir nuleidęs galvą. Žvilgtelėjusi į didelį malkų krepšį Saga pastebėjo nupjautavamzdį šratinį šautuvą, priklijuotą prie krašto lipnia juosta.

23

NETARDAMAS NĖ ŽODŽIO JONAS nusivedė ją per tamsią priemenę, atidarė duris ir įleido į mažą virtuvę, ant kurios sienų karojo variniai puodai.

Po palange kabojo medžioklinis šautuvas su taikikliu, o ant grindų rikiavosi mažiausiai trisdešimt dėžučių su šoviniais.

Per užtrauktas užuolaidas skverbėsi saulės šviesa. Ant stalo stovėjo kavinukas ir du puodeliai.

– Suma mirė pavasarį, – pasakė jis.

– Užjaučiu, – tyliai ištarė Saga.

Jonas pastatė malkų krepšį ant grindų ir sunkiai atsitiesė. Virtuvėje kvepėjo dūmais, už geležinės krosnelės durelių spragsėjo eglinės malkos.

– Radai kūną? – prabilo jis ir pažvelgė į Sagą.

– Kitaip nebūčiau atvažiavusi, – atsakė ji rimtai. – Paskambink Nolenui – jis patvirtins.

– Tikiu tavimi.

– Vis dėlto paskambink.

Jonas papurtė galvą ir nieko nepasakęs, remdamasis į spintelę, priėjo prie kitų durų, stumtelėjo jas ir pusbalsiu pasakė kažką į tamsą suomiškai.

– Čia mano dukra Lumė, – pristatė jis į virtuvę įžengusią mergaitę.

– Labas, – pasisveikino Saga.

Lumės plaukai buvo rudi ir tiesūs, ji draugiškai ir smalsiai šypsojosi, bet akys buvo pilkos kaip ledas. Aukšta ir liekna, paprasti mėlyni medvilniniai marškiniai ir blukinti džinsai.

– Tu alkana? – paklausė Jonas.

– Taip, – prisipažino Saga.

– Sėskis.

Ji atsisėdo ant kėdės, o Jonas padėjo ant stalo duonos, sviesto, sūrio ir ėmėsi smulkinti pomidorus, alyvuoges ir aitriąsias paprikas. Lumė užkaitė vandens ir ėmė malti kavos pupeles rankiniu malūnėliu. Žvilgtelėjusi jiedviem už nugaros į kambarį, kuriame tvyrojo prieblanda, Saga išvydo sofą ir stirtas knygų ant stalo. Ant lašelinės stovo kabojo naktinio matymo žiūronai su mova, pritaisoma ant šautuvo per naktinę medžioklę.

– Kur jis gulėjo? – paklausė Jonas.

– Bangos išnešė kūną į krantą Hiogmašės saloje.

– Ką? – paklausė Lumė ir žvilgtelėjo į maždaug dvidešimt judesio detektorių kontroliuojantį valdymo pultą, kabantį ant sienos po prieskonių lentyna.

– Jureką Valterį, – paaiškino Jonas, mušdamas į keptuvę dvylika kiaušinių.

– Aš radau kūną, – pasakė Saga.

– Ar jis negyvas? – paklausė mergaitė skaidriu balsu.

– Lume, ar gali prižvelgti, – paprašė Jonas ir išėjo iš virtuvės.

Jo sunkūs žingsniai pasigirdo priemenėje, paskui trinktelėjo lauko durys. Paėmusi džiovintų bazilikų Lumė sutrynė juos tarp delnų.

– Tėtis sakė, kad buvo priverstas palikti mane ir mamą, – darbuodamasi ėmė pasakoti Lumė. – Jis sakė, kad Jurekas Valteris būtų mus nužudęs, jei būtume palaikę bet kokį ryšį.

– Jis teisingai pasielgė ir taip išgelbėjo jūsų gyvybes. Kito būdo nebuvo, – patvirtino Saga.

Lumė linktelėjo ir nusisuko į viryklę. Ant anglies juodumo geležies kaptelėjo kelios ašaros.

Mergaitė persibraukė ranka per skruostus, sumažino viryklės ugnį ir atsargiai apvertė omletą.

Per užtrauktas užuolaidas Saga matė Joną, stovintį ant žvyrkelio ir kalbantį telefonu. Vadinasi, kalbasi su Nolenu. Kakta suraukta, žandikaulių raumenys įsitempę.

Lumė išjungė viryklę ir ėmė dengti stalą, smalsiai dairydamasi į moterį.

– Aš žinau, kad jūs su tėčiu nesate pora, – po kiek laiko prabilo mergaitė. – Jis pasakojo apie Disą.

– Mes kartu dirbome, – paaiškino Saga šypsodamasi.

– Jūs nepanaši į policininkę.

– Tai Saugumo policija, – tepasakė Saga.

– Jūs vis tiek nepanaši į policininkę, – nusijuokė mergaitė ir atsisėdo priešais. – Jei jūs iš saugumo, vadinasi, jūs – Saga Bauer.

– Taip.

– Valgykite, kol maistas neataušo.

Padėkojusi Saga įsidėjo omleto, pasiėmė duonos bei sūrio ir abiem įpylė kavos.

– Kaip Jonas laikosi?

– Vakar turbūt būčiau atsakiusi, kad blogai. Jam nuolat šalta ir beveik nemiega, saugo mane, būdrauja... Nesuprantu, kaip jis gali išsilaikyti nemiegojęs.

– Jis užsispyręs.

– Tikrai?

Abi nusijuokė.

– Jūs žinote, kad aš tiek daug metų augau be tėčio, – pasakė mergaitė ir jos akys sudrėko. – Ankstyvųjų metų beveik neprisimenu. Noriu pasakyti, kad jų niekas nesugrąžins, bet... Dabar daugiau kaip

metus mes sėdime ir kalbamės... kiekvieną dieną, po daug valandų... Aš papasakojau apie save ir mamą, ką mes veikėme, kaip gyvenome... Jis pasakojo apie save... Turbūt maža žmonių, kurie tiek daug kalbėtųsi su savo tėvais.

– Bent jau aš tikrai nesikalbėjau, – tyliai tarstelėjo Saga.

Lumė atsistojo, kai vienas iš judesio detektorių sureagavo į pareinantį Joną. Ji išjungė signalizaciją, paskui atsidarė lauko durys ir priemenėje subildėjo žingsniai.

Jonas įžengė į virtuvę, pastatė lazdą, atsirėmė į stalą ir atsisėdo ant kėdės.

– Nolenas įsitikinęs savo teisumu, – pranešė jis ir įsidėjo maisto.

– Dabar mes atsiskaitę, Jonai, – pasakė Saga žiūrėdama jam į akis. – Man nerūpi, ką tu manai, bet mes atsiskaitę... Aš jį nužudžiau ir radau kūną.

– Tu niekada nebuvai man skolinga.

Kramtydamas Jonas sėdėjo šiek tiek palinkęs ir apglėbęs save rankomis. Lumė apgobė jį storu apklotu ir vėl atsisėdo.

– Lumė studijuos Paryžiuje, – pareiškė Jonas ir šypsodamasis pažvelgė į dukrą.

– To mes dar nežinome, – iškart atsiliepė toji ir šyptelėjo.

Saga pastebėjo, kad keliant puodelį ir geriant kavą Jono rankos dreba.

– Šįvakar paruošiu elnio filė, – pareiškė vyras.

– Traukinys išvyksta po dviejų valandų, – pasakė Saga.

– Su voveraitėmis ir grietinėle, – pridūrė jis.

– Aš privalau grįžti, – pasakė Saga šypsodamasi.

24

ERIKAS VĖL ATĖJO į pianino pamoką per anksti ir sustojo ant šaligatvio priešais 4-ojo namo duris Mažojo Janso skvere. Apatiniame aukšte užuolaidos buvo atitrauktos, todėl virtuvėje jis matė Džekę Federer – kaip ji braukė ranka per viršutines spinteles, pasiėmė stiklinę ir pakišusi po čiaupu pirštą įsipylė vandens. Moteris segėjo juodą sijoną ir vilkėjo nesusagstytą palaidinę. Jis atsitraukė į gatvę ir paėjėjęs arčiau lango aiškiai išvydo, kad šilkinės palaidinės nugara sudrėkusi nuo šlapių Džekės plaukų. Atsigėrusi moteris nusišluostė lūpas ranka ir atsisuko.

Pasistiebęs Erikas pamatė, kad po neužsagstyta palaidine šmėkščioja pilvas ir bamba. Kai ant šaligatvio stabtelėjo moteris su vaiko vežimėliu ir pažvelgė į jį, Erikas staiga suvokė, kaip atrodo žiūrint iš šono. Jis iškart grįžo ant šaligatvio ir įžengė į laiptinę. Stovėdamas prie durų ištiesė pirštą link skambučio mygtuko.

Po hipnozės jo neapleido mintis, kad Rokio alibi galėjo būti tikras. Kad galėtų užmigti, teko padvigubinti *Stilnokt** dozę. Užsiregistruoti vizitui Karsudeno ligoninėje galės tik rytoj ryte.

Kai Džekė atidarė duris, jos plona, šilkinė palaidinė buvo užsagstyta. Moteris ramiai nusišypsojo. Jos apvaliuose akiniuose nuo saulės atsispindėjo laiptinės lemputės šviesa.

– Atėjau kiek per anksti, – pripažino jis.

– Erikai. Prašau įeiti, – šypsodamasi pakvietė moteris.

---

* *Stilnokt* – zolpidemas, raminamasis ir migdomasis vaistas.

Įėjęs pastebėjo, kad po iškaba „Įeiti draudžiama" mergaitė pakabino kaukolės piešinį.

Eidamas paskui Džekę koridoriumi ir stebėdamas, kad ji dešine ranka liečia sieną, Erikas pagalvojo, kad nesimato, jog ji saugotųsi. Žvilgi palaidinė virš kryžkaulio dengė juodą sijoną.

Palietusi staktą moteris įjungė lubų šviestuvą ir nuėjo tiesiai į kambarį, o pasiekusi kilimo kraštą atsisuko į Eriką.

– Norėčiau išgirsti, ko jūs išmokote, – pasakė Džekė, mosteldama į pianiną.

Vyras atsisėdo, pasidėjo pirmą natų lapą, nusibraukė nuo kaktos plaukus, atsargiai padėjo dešinį nykštį ant reikiamo klavišo ir išskėtė pirštus.

– 25-asis opusas, – pasakė jis neva rimtai ir pradėjo nuo to, ką Džekė buvo uždavusi namų darbų.

Jis visą laiką žiūrėjo į ranką, nors mokytoja buvo liepusi to vengti.

– Tokie garsai jus tikriausiai vargina. Jūs pripratusi prie gražios muzikos.

– Aš manau, kad jums sekasi.

– Ar esama natų, parašytų Brailio raštu? Juk turėtų būti?

– Luisas Brailis buvo muzikas, tad savaime suprantama... Tačiau galiausiai, žinoma, tenka visus kūrinius išmokti mintinai, nes groti reikia abejomis rankomis.

Jis palietė klavišus ir giliai įkvėpė, bet tuo metu suskambo durų skambutis.

– Atsiprašau, turiu atidaryti, – pasakė Džekė ir pakilo.

Erikas žiūrėjo, kaip ji išeina į prieškambarį atidaryti durų. Jos laukė dukra su aukšta moterimi sportiniais drabužiais.

– Kaip sekėsi varžybos? – paklausė Džekė.

– Vienas – vienas, – pranešė mergaitė. – Įvartį įmušė Ana.

– Tu perdavei kamuolį, – maloniai priminė moteris.

– Ačiū, kad palydėjai Madę namo, – padėkojo Džekė.

– Man tai vienas malonumas... Pakeliui kalbėjomės, kad ji neprivalo būti pati geriausia pasaulyje, kad galbūt galėtų kiek paišdykauti.

Džekės atsakymo Erikas neišgirdo. Jis matė, kad durys užsidarė, Džekė atsiklaupė priešais dukrą ir atsargiai palietė jos plaukus ir veidą.

– Dabar turėsi pamėginti būti labiau išdykusi, – švelniai pasakė motina.

Grįžusi pas Eriką ji atsiprašė už pertrauktą pamoką, atsisėdo ant kėdės ir paaiškino, ką jis turi daryti.

Erikas net suprakaitavo besistengdamas derinti rankų judesius.

Po kiek laiko mergaitė įžengė į kambarį, atsisėdo ant grindų ir ėmė klausytis. Ji buvo persirengusi minkšta namine suknele.

Erikas pamėgino sugroti pradžią, bet ties ketvirtuoju taktu padaręs klaidą pradėjo iš naujo, vėl suklydo ir nusijuokė iš savo negabumo.

– Kodėl jums juokinga? – ramiai paklausė Džekė.

– Nes groju kaip sugedęs robotas.

– Mano ežiukas taip pat groja keistokai, – paguodė Madelena, rodydama savo minkštą žaislą.

– Blogiau groju kaire ranka, – pripažino Erikas. – Lyg pirštai nenorėtų nuspausti mygtukų tada, kai reikia.

Madė mirktelėjo, bet sugebėjo išlaikyti rimtą miną.

– Norėjau pasakyti klavišų, – skubiai pasitaisė Erikas. – Galbūt tavo ežiukas sako „mygtukai“, bet aš vadinu klavišais.

Mergaitė nuleido galvą ir plačiai nusišypsojo. Džekė pakilo nuo kėdės.

– Jums reikia pailsėti, – pasiūlė ji. – Prieš baigdami pamoką dar pakalbėsime apie įžanginę muzikos teoriją.

– Aš įjungsiu indaplovę, – nutarė mergaitė.

– Tu žinai, kad greitai turėsi eiti miegoti. Sek laiką pati.

Juodu atsisėdo prie stalo. Paėmęs ąsotį Erikas įpylė vandens į dvi stiklines. Negalėjo susivaldyti slapčia nežiūrėjęs į Džekę, aiškinančią apie G ir F tonacijas bei įvairius prieraktinius ženklus. Moteris atrodė susimąsčiusi. Jos palaidinė prie liemens susiglamžė. Po šilkiniu audiniu švietė balta liemenėlė ir krūtys.

Jaudinanti pagunda, kai gali žiūrėti į Džekę, jai to nepastebint.

Erikas atsargiai šiek tiek pasitraukė, kad galėtų žvilgtelėti jai tarp šlaunų, kur šmėkščiojo baltos, žvilgančios kelnaitės.

Širdis ėmė plakti greičiau, kai moteris kiek praskėtė kojas. Jam pasirodė, kad ji žino esanti stebima.

Džekė gurkštelėjo vandens.

Už tamsių akinių šiek tiek matėsi atviros akys.

Erikas vėl pažvelgė jai tarp šlaunų ir atsargiai pasilenkė arčiau, bet po akimirkos moteris sukryžiavo kojas ir pastatė stiklinę.

Nusišypsojusi pasakė, kad įsivaizdavo jį dirbantį universiteto dėstytoju arba pastoriumi. Erikas pasakė, kad tiesa yra kažkur per vidurį, ir papasakojo apie savo darbą psichologijos klinikoje bei hipnozės tyrinėjimus. Paskui nutilo.

Džekė surinko jo muzikos teorijos lapus, padėjusi ant stalo palygino apatinį kraštą ir padavė jam.

– Ar galiu paklausti vieno dalyko?

– Taip, – paprastai tarė ji.

– Kai kalbu, jūs atsisukate. Tai natūralus judesys ar reikia išmokti?

– Tai prisitaikymas prie reginčiųjų, nes jiems atrodo, kad tai malonu, – nuoširdžiai atsakė ji.

– Taip ir maniau.

– Dėl to paties įjungiu šviesą įeidama į kambarį, taip parodydama regintiesiems, kad atėjome...

Džekė nutilo ir plonais pirštais atsargiai palietė drėgną stiklinės kraštą.

– Atleiskite man. Suprantu, kad esu baisiai nemandagus ir nekuklus, klausinėdamas tokių dalykų...

– Daugumai neregių nepatinka kalbėti apie savo negalią. Aš juos suprantu. Juk visi nori būti vertinami kaip individai ir taip toliau... Bet man atrodo, kad reikia kalbėtis.

– Gerai.

Erikas nužvelgė jos švelniai rožine pomada padažytas lūpas, žandikaulių liniją, berniukišką šukuoseną ir žalią, kakle pulsuojančią kraujagyslę.

– Ar nekeista, kad galite užhipnotizuoti žmones, pažvelgti į jų slaptas, asmenines mintis?

– Bet tai ne tas pat, kas stebėti slapčiomis.

– Ne tas pat?

25

ERIKUI LĖTAI ĮRIEDANT į anglišką parką, cigarečių bloko plastikinėje pakuotėje, gulinčioje šalia ant sėdynės, atsispindėjo šviesus dangus. Vyras pravažiavo iškabą, įspėjančią, kad pašaliniams užsukti į teritoriją draudžiama ir kad apie atvykimą būtina pranešti iš anksto.

Regioninė Karsudeno ligoninė yra didžiausia teismo psichiatrijos įstaiga Švedijoje. Čia įrengta šimtas trisdešimt slaugos vietų nusikaltėliams, kurie dėl psichikos ligų buvo nuteisti ne kalėti kalėjime, o būti gydomi.

Eriką kankino negera nuojauta. Netrukus jis susitiks su Rokiu Šiurklundu ir pamėgins paklausti apie anuomet, jo teigimu, turėtą alibi.

Jei tai tiesa, tada naujoji žmogžudystė yra susijusi su ankstesniąja, tokiu atveju Erikas viską papasakos policijai. Jei Rokis buvo nuteistas nekaltas, tarp senosios ir naujosios žmogžudystės tikrai gali būti panašumų. Tada Susanos Kern ranka, pakelta prie ausies, nėra atsitiktinumas.

– Gali būti, kad darbo nepraradau, – balsu pasakė sau. – Priklausys nuo to, ar policija perduos šį reikalą prokurorui.

Priešais įėjimą į baltą administracijos pastatą kabojo iškaba su perbraukta kamera. „Nors čia pilna stebėjimo kamerų“, – dingtelėjo Erikui.

Pasiėmęs cigaretes jis patraukė link baltojo pastato.

Skersai per taką priešais registratūros įėjimą blizgėjo sraigės paliktas dryžis.

Įėjus pro duris, ryškioje saulės šviesoje matėsi lėtai ant apdaužytų baldų ir subraižytų grindų krentančios dulkės.

Erikui parodžius asmens dokumentą, jam buvo išrašyta vardo kortelė. Vos spėjus prieiti prie laikraščių stovo šalia minkštų baldų kampo, pasirodė vyras su nušviesintais plaukų galiukais.

– Erikas Barkas?

– Taip.

Vyras ištempė lūpas – neva nusišypsojo – ir prisistatė esąs Otas. Jo veidas atrodė suvargęs ir pažymėtas liūdesio, kurio nebeįmanoma nuslėpti.

– Kasijas mielai būtų atėjęs pats, bet...

– Suprantu, nieko tokio, – patikino Erikas, jausdamas, kad kaista, prisiminęs, ką primelavo apie daktarą Štiunkelį ir tyrimų projektą.

Jiems pajudėjus vyras ėmė pasakoti esąs dieninis slaugas, dirbantis čia daug metų.

– Eisime per lauką... Niekam nepatinka požeminiai koridoriai, – sumurmėjo Otas išėjus į lauką.

– Ar pažįstate Rokį Šiurklundą? – paklausė Erikas.

– Jis buvo čia, kai pradėjau dirbti, – atsakė Otas, mosteldamas į aukštas tvoras ir rudus niūrius pastatus.

– Ką manote apie jį?

– Daugelis jo prisibijo.

Jie įėjo per D įėjimą, paskui – į apžiūros kambarį, kur Erikas turėjo palikti visus palaidus daiktus.

– Ar galiu pasiimti cigaretes?

– Jos, ko gero, gali praversti, – linktelėjo Otas.

Dieninis slaugas sudėjo į maišelį Eriko raktus, rašiklį, mobilųjį telefoną ir piniginę, uždarė daiktus ir padavė Erikui kvitą.

Tada atrakino sunkias duris, vedančias link kitų su kodine spyna. Perėję jie atsidūrė koridoriuje, išklotame pilku linoleumu, su daug šarvuotų durų, už kurių buvo maži kambariai su lovomis.

Čia trenkė valymo priemonėmis ir įsigėrusiais cigarečių dūmais.

Iš vieno kambario sklido pornofilmo garsai. Pro praviras duris Erikas pamatė storą vyrą, kuris palinkęs sėdėjo ant plastikinės kėdės ir spjaudė ant grindų.

Perėję dar vieną saugumo zoną jie atsidūrė pavėsingoje poilsio aikštelėje. Du plytinius fasadus jungė šešių metrų aukščio tvora, sukurdama aplink išgeltusios žolės plotą su žvyro takais.

Ant suolelio sėdėjo plonas dvidešimtmetis vyras. Jo veido raumenys buvo įsitempę. Prie vienos plytų sienos stovėjo ir kalbėjosi du slaugai, o pačiame gale, nusisukęs į tvorą, stovėjo stambus vyras.

– Ar norite, kad palydėčiau? – pasiteiravo Otas.

– Nereikia.

Buvęs pastorius rūkė nusisukęs į aukštą tvorą, žvelgdamas į žaliuosius parko plotus ir lapuočių mišką. Ant žemės šalia kojų stovėjo puodelis su pridžiūvusia kava.

Erikas ėjo taku, ant kurio buvo primėtyta nuorūkų ir išspjautų čiulpiamo tabako paketėlių.

„Dabar susitiksiu su pastoriumi, kurį išdaviau, nes nuteisiau anksčiau laiko. Jei Rokis Šiurklundas turi alibi, prisipažinsiu policijai, ką padariau, ir susitaikysiu su pasekmėmis."

Einant sausu žvyru, aplink kojas kilo dulkės. Buvo aišku, kad Rokis girdi jį ateinantį.

– Roki?

– Kas klausia?

– Erikas Marija Barkas.

Rokis nuleido nuo tvoros ranką ir atsigręžė. Jis buvo aukštas, daugiau kaip metro devyniasdešimt. Pečiai dar platesni, nei Erikas prisiminė, veidas apžėlęs pražilusia barzda, plaukai sušukuoti atgal, akys žalios, o veidas skleidė šaltą išdidumą. Vyras vilkėjo karinės uniformos žalumo apsipūkavusį megztinį su nutrintomis rankovėmis. Stambios rankos nuleistos palei šonus, tarp atpalaiduotų pirštų – cigaretė.

– Vyriausiasis gydytojas pasakė, kad jums patinka *Camel*, – tarė Erikas, ištiesdamas bloką.

Rokis stovėjo aukštai pakėlęs smakrą ir žvelgdamas į jį iš aukšto, tylėdamas ir nerodydamas jokio ženklo, kad priims dovaną.

– Nežinau, ar mane prisimenate. Prieš devynerius metus dalyvavau teismo procese, priklausiau grupei, atlikusiai teismo ekspertizės tyrimą.

– Kokia buvo jūsų išvada? – niūriai paklausė Rokis.

– Būtina neurologinė ir psichiatrinė slauga, – ramiai atsakė Erikas.

Rokis nuspriegė žioruojančią cigaretę į Eriką. Ta pataikė jam į krūtinę ir nukrito ant žemės, pažerdama žiežirbų.

– Eik ramybėje, – pasakė Rokis ir papūtė lūpas.

Erikas užmynė nuorūką ir pamatė tiesiai per veją atskubančius anuos du slaugus, pasiruošusius skelbti pavojų.

– Kas čia dedasi? – priėjęs paklausė vienas.

– Netyčia nukrito, – nuramino Erikas.

Vyrai kiek pastovėjo, bet Erikas ir Rokis tylėjo. Galiausiai slaugai grįžo prie savo kavos puodelių.

– Tu pamelavai, – pasakė Rokis.

– Pasitaiko.

Rokio veidas išliko ramus, bet žvilgsnis išdavė, kad vyras šiek tiek susidomėjo.

– Ar jums buvo paskirtas neurologinis ir psichiatrinis gydymas? Jūs turite teisę. Aš gydytojas, tad jei norite, galėčiau paskaityti jūsų ligos istoriją ir reabilitacijos planą?

Rokis lėtai papurtė galvą.

– Jūs praleidote čia daug laiko ir nė karto nesikreipėte dėl paleidimo.

– O kam?

– Nenorite išeiti?

– Aš priimu bausmę, – niūriai burbtelėjo Rokis.

– Anuomet jums buvo sunku prisiminti. Ar atmintis vis dar prasta?

– Taip.

– O aš prisimenu mūsų pokalbius ir kartais man atrodydavo, kad laikėte save nekaltu dėl žmogžudystės.

– Žinoma... Kad išsisukčiau, aš prisidengiau pramanytais dalykais, kurie nedavė man ramybės tarsi bičių spiečius, ir ėmiau versti kaltę kitam žmogui.

– Kam?

– Visai nesvarbu... Aš buvau kaltas, bet leidau meluі mane užvaldyti.

Erikas pasilenkė, padėjo cigaretes Rokiui prie kojų ir atsitraukė per žingsnį.

– Ar norite papasakoti apie žmogų, kurį apkaltinote?

– Neprisimenu jo, bet žinau, kad laikiau jį pamokslininku, purvinu pamokslininku...

Pastorius nutilo ir vėl nusisuko į tvorą. Erikas atsistojo greta ir pažvelgė link miško.

– Kuo jis vardu?

– Aš neprisimenu vardų, neprisimenu veidų, išbarstytų pelenais...

– Vadinate jį pamokslininku. Ar jis buvo kolega?

Rokio pirštai sugniaužė tvoros grotas. Kvėpuojant jo krūtinė kilnojosi.

– Prisimenu tik tiek, kad bijojau. Turbūt todėl mėginau jį apkaltinti.

– Bijojote? Ką jis padarė? Kodėl jūs...

– Roki, Roki? – pašaukė vienas pacientas prieidamas. – Žiūrėk, ką aš tau turiu.

Atsigręžę jie pamatė, kad liesasis laiko ištiesęs servetėlėje sausainį su marmeladu.

– Pats valgyk, – patarė Rokis.

– Nenoriu, – užsidegęs atsakė likimo brolis. – Aš esu nusidėjėlis, Dievas ir jo angelai manęs nekenčia ir...

– Užsičiaupk! – suriko Rokis.

– Ką aš padariau? Kodėl tu...

Rokis suspaudė vyro smakrą, pažvelgė jam į akis ir spjovė į veidą. Rokiui paleidus smakrą, vyras neteko pusiausvyros ir sausainis nukrito ant žemės.

Slaugai vėl pasuko link jų.

– O jei kas nors ateitų šiandien ir suteiktų jums alibi? – paskubomis paklausė Erikas.

Rokis įrėmė į jį akis.

– Tada jis meluotų.

– Jūs įsitikinęs? Juk nieko neprisimenate...

– Aš neprisimenu alibi, nes jokio nebuvo, – pertraukė Rokis.

– Bet prisimenate savo kolegą. O jeigu Rebeką nužudė jis?

– Rebeką Hanson nužudžiau aš.

– Prisimenate?

– Taip.

– Ar pažįstate moterį vardu Olivija?

Rokis papurtė galvą, pažvelgė į artėjančius slaugus ir kilstelėjo smakrą.

– O prieš patekdamas čia?

– Ne.

Slaugai pastūmė Rokį į tvorą, trenkė per kelių linkius, prispaudė prie žemės ir surakino rankas.

– Atsargiau, – sušuko kitas pacientas.

Stambesnysis slaugas prispaudė Rokio nugarą keliu, o kitas įrėmė į sprandą lazdą.

– Atsargiau, – pravirko anas pacientas.

Išeidamas iš D 4 skyriaus paskui vieną iš prižiūrėtojų Erikas nusišypsojo. Rokis neturi alibi, jis nužudė Rebeką Hanson ir tarp žmogžudysčių sąsajų nėra.

Stabtelėjęs automobilių stovėjimo aikštelėje jis giliai įkvėpė ir nužvelgė parko medžius žydro dangaus fone. Šiai senai naštai nukritus nuo pečių, Erikas visu kūnu pajuto palengvėjimą.

26

ĮSUKĘS Į STOVĖJIMO AIKŠTELĘ, teismo medicinos profesorius Nilsas Olenas – Nolenas – pastatė savo baltą jaguarą įstrižai per dvi vietas.

Kriminalinė policija paprašė, kad jis ypač atidžiai apžiūrėtų dvi žmogžudysčių aukas.

Abu kūnai jau ištirti ir Nolenas skaitė protokolus – jie parašyti be priekaištų ir daug išsamesni, nei reikėtų. Tačiau ikiteisminio tyrimo tyrėjas paprašė papildomos abiejų kūnų apžiūros, nes vis dar niekas neaišku, tad reikėtų paieškoti netikėtų panašumų, požymių arba paliktos žinios.

Margota Silverman teigia matanti narcizo elgseną ir mano, kad žudikas tuo kažką demonstruoja.

Nolenas išlipo iš automobilio ir giliai įkvėpė rytinio oro. Beveik jokio vėjelio, saulėta, todėl ant visų langų nuleistos mėlynos žaliuzės.

Ties įėjimu kažkas gulėjo. Iš pradžių Nolenas pamanė, kad prie betoninių laiptelių su plieno turėklais kažkas bus palikęs maišą su šiukšlėmis, bet paskui suprato, kad tai žmogus. Atsirėmęs į betoninį plytinio namo pamatą, ant asfalto sėdėdamas miegojo barzdotas vyras. Jis buvo apsigobęs pledu, kaktą atrėmęs į pritrauktus kelius.

Buvo šiltas rytas. Nolenas tikėjosi, kad vyras spės išsimiegoti, kol jo neaptiko apsauginiai. Pasitaisęs savo piloto stiliaus akinius Nolenas pasuko link durų, bet sustojo pamatęs, kad vyro rankos švarios, o ant dešinės rankos krumplių šviečia baltas randas.

– Jonai? – tyliai pašaukė jis.

Jonas Lina pakėlė galvą. Atrodė, kad jis ne miegojo, o laukė, kol bus pašauktas.

Noleňas spoksojo į savo seną draugą. Jis labai pasikeitęs: vešli šviesi barzda, sulysęs, blyškus veidas papilkėjęs, paakiai pajuodę, o plaukai nekirpti ir susivėlę.

– Noriu pamatyti pirštą, – pasakė jis.

– Taip ir maniau, – šypsodamasis tarė Nolenas. – Kaip jautiesi? Atrodo, kad gerai.

Remdamasis į laiptus, Jonas sunkiai atsistojo ir pakėlė nuo žemės krepšį ir lazdą. Jis žinojo, kaip atrodo, bet nesvarbu – jo širdyje vis dar gedulas.

– Atskridai ar atvažiavai automobiliu? – paklausė Nolenas.

Jonas žiūrėjo į žibintą, pakabintą ant sienos virš durų. Po gaubtu, aplink lemputę, gulėjo sauja negyvų vabzdžių.

Po Sagos apsilankymo Jonas su dukra nuvažiavo prie Sumos kapo Purnu miestelyje. Paskui, kalbėdamiesi apie ateitį, jie nuėjo į nedidelį paplūdimį prie Autiojervio.

Jis žinojo, ko nori dukra, nors toji nebuvo apie tai užsiminusi.

Kad neprarastų vietos Paryžiaus meno koledže, Lumė turės ten prisistatyti po dviejų dienų ir užsiregistruoti. Jonas pasirūpino, kad ji galėtų gyventi pas jo draugės Korinos Meilero seserį aštuntajame rajone. Jie nespėjo daugiau nieko pasiruošti, bet jis davė Lumei pakankamai pinigų, tad mergaitė susitvarkys. „Turiu daugybę naudingų žinių apie kovą artimoje aplinkoje ir automatinius ginklus“, – pajuokavo Lumė.

Nuvežęs ją į oro uostą Jonas turėjo tvardytis, kad nepravirktų. Dukra apkabino jį ir sušnabždėjo, kad myli.

– Gal atvažiavai traukiniu? – kantriai klausinėjo Nolenas.

Grįžęs į namus Natavaroje jis išmontavo signalizaciją, užrakino ginklus rūsyje ir susikrovė kuprinę. Užsukęs vandenį ir užrakinęs

namą nuėjo į geležinkelio stotį ir išvyko į Jelivarę, iš ten – lėktuvu į Arlandą, paskui autobusu į Stokholmą. Paskutinius penkis kilometrus iki Karolinskos instituto jis atėjo pėsčias.

– Aš atėjau, – pasakė Jonas, nekreipdamas dėmesio į nustebusį Noleną.

Kol Nolenas rakino mėlynas duris, Jonas laukė laikydamasis už juodo geležinio turėklo. Juodu nuėjo šviesiai išdažytu koridoriumi su nutrintomis grindjuostėmis.

Remdamasis lazda Jonas negalėjo greitai judėti – vis turėdavo stabtelti, imdavo kosėti.

Praėję tualetų duris jie prisiartino prie lango, ant kurio palangės kėpsojo vazonas su dideliu augalu plačiai iškerojusiomis šaknimis. Lauke, saulės šviesoje, skrajojo pienių pūkai. Kieme kažkas sujudėjo. Jonas instinktyviai norėjo pasilenkti ir išsitraukti ginklą, bet prisivertė prieiti prie lango. Ant šaligatvio stovėjo sena moteris, o po kiaulpienes lakstė šuo.

– Kaip jautiesi? – paklausė Nolenas.

– Nežinau.

Visas drebėdamas Jonas įėjo į tualetą, pasilenkė virš praustuvės ir atsigėrė vandens tiesiai iš čiaupo. Atsitiesęs nusibraukė barzdą, išsitraukė popierinį rankšluostį ir nusišluostęs veidą grįžo į koridorių.

– Jonai, pirštas guli užrakintoje spintoje obdukcijos salėje, bet... Po pusvalandžio susitinku su Margota Silverman – ji nori, kad apžiūrėčiau du labai sudarkytus kūnus... Jei neturi jėgų, gali palaukti mano kabinete...

– Tai nesvarbu, – pertraukė Jonas.

27

NOLENAS ATIDARĖ DVIVĖRES DURIS į obdukcijos salę ir palaikė Jonui. Juodu įžengė į šviesią patalpą, išklijuotą baltomis žvilgančiomis plytelėmis. Jonas pasidėjo daiktus prie sienos visai prie pat durų, bet pledo nuo pečių nenusitraukė.

Nepaisant besisukančių ventiliatorių, patalpoje tvyrojo salsvas puvimo tvaikas. Ant dviejų stalų gulėjo po kūną. Paskutinė auka gulėjo apdengta, į nerūdijančiojo plieno kanalą lėtai tekėjo kraujas.

Juodu priėjo prie rašomojo stalo, ant kurio stovėjo kompiuteriai. Jonas tyliai laukė, kol Nolenas atrakino tvirtas spintos duris.

– Sėskis, – paragino Nolenas ir pastatė ant stalo stiklainį.

Paėmęs nespalvoto kartono segtuvą atvertė jį ir padėjo priešais Joną Švedijos kriminalistikos laboratorijos tyrimo rezultatus, senąją asmens pirštų atspaudų kortelę, pirštų atspaudų analizę ir padidintas nuotraukas, kurias Saga rodė savo telefone.

Jonas atsisėdo ir pažvelgė į stiklainį. Po kelių sekundžių pakėlė, pavertė prieš šviesą, pažvelgė iš arti ir linktelėjo.

– Viską turiu čia, nes spėjau, kad ateisi. Kaip sakiau telefonu, tu pastebėsi, kad viskas atitinka. Kaip matai iš pjūvio, senis, radęs kūną, pirštą nukirpo... Tai buvo padaryta praėjus daug laiko po mirties, kaip jis ir aiškino Sagai.

Jonas įdėmiai perskaitė laboratorijos tyrimų atsakymus. Remiantis trisdešimčia trumpų DNR atkarpų buvo sudarytas DNR profilis. Atitikimas – šimtaprocentinis, tai dar kartą patvirtino ir pirštų atspaudų analizė.

Net identiški dvyniai neturi tokių pat pirštų atspaudų.

Jonas išdėliojo prieš save torso nuotraukas ir ėmė tyrinėti violetines kulkų įėjimo angas.

Paskui atsilošęs užmerkė perštinčius vokus.

Viskas atitinka.

Šūvių kampas būtent toks, kaip apibūdino Saga. Kūno dydis ir sudėjimas, rankų stiprumas, DNR ir pirštų atspaudai.

– Tai jis, – tyliai tarė Nolenas.

– Taip, – sušnabždėjo Jonas.

– Ką dabar darysi?

– Nieko.

– Tu paskelbtas mirusiu. Buvo tavo savižudybės liudininkas, benamis, kuris...

– Taip taip, – tyliai pertraukė Jonas. – Aš susitvarkysiu.

– Tavo butas buvo aprašytas ir parduotas. Už jį sumokėjo beveik septynis milijonus. Pinigai buvo pervesti į Valstybinį paveldėjimo fondą.

– Gerai, – teištarė Jonas.

– Kaip į viską reagavo Lumė?

Jonas nusuko žvilgsnį į langą – įkypai krentančią šviesą ir šešėlius, atsiradusius dėl nešvaraus stiklo.

– Lumė? Ji išvyko į Paryžių.

– Turiu galvoje, kaip ji reagavo, kai pasirodei po tiek metų, kaip ji išgyveno mamos netektį ir...

Jonas nesiklausė – prieš jį atsiskleidė prisiminimų pasaulis. Daugiau kaip prieš metus jis slapta atvyko į Suomiją. Prisiminė tą popietę, kai atvažiavo į niūrią Helsinkio onkologinių ligų kliniką ir pasiėmė Sumą. Tada ji dar galėjo vaikščioti pasiremdama vaikštyne. Puikiai prisimena saulės šviesą fojė, atsispindinčią grindyse, languo-

se, šviesiose grindjuostėse ir neįgaliųjų vežimėlių eilėse. Lėtai praariedėję tuščią rūbinę ir saldumynų automatą jie išėjo į gaivų žiemos orą.

Pyptelėjo Noleno telefonas. Vyras aukščiau pastūmė akinius ant ilgos nosies ir perskaitė žinutę.

– Margota. Einu atrakinti, – įspėjo jis ir pasuko link durų.

Suma buvo pasirinkusi paliatyviąją slaugą savo bute Elisabetos gatvėje, bet Jonas išsivežė ją ir Lumę į močiutės namus Natavaroje, kur jie laimingi praleido pusmetį. Po kelių metų gydymo chemoterapija, švitinimu, kortizonu ir perpilant kraują liko tik nuskausminamieji. Suma prisiklijuodavo tris dienas veikiantį morfino pleistrą ir kasdien dar išgerdavo 80 miligramų *OxyNorm**.

Ji mėgo tą namą, jai patiko gamta, oras ir šviesa, sklindanti miegamajame. Šeima pagaliau buvo kartu. Suma lyso, neteko apetito, nuslinko visi kūno plaukai – tapo švelni kaip kūdikis.

Pabaigoje beveik nieko nebesvėrė, jai visur skaudėjo, bet vis tiek patiko, kad Jonas ją nešioja ir pasisodina ant kelių, kad jie galėtų bučiuotis.

---

* *OxyNorm* – oksikodonas, stiprus skausmą malšinantis opioidų grupės vaistas.

28

JONAS RAMIAI SĖDĖJO žiūrėdamas į stiklainį su nukirptu pirštu. Skystyje plūduriavusios dalelės buvo nusileidusios ant dugno.

Jis tikrai negyvas.

Jonas nusišypsojo, pakartojęs tai mintyse.

Jurekas Valteris negyvas.

Jonas paskendo prisiminimuose, kaip suvaidino savižudybę. Įėję Margota Silverman ir Nolenas rado jį besėdintį apsigaubusį pledu.

– Jonai Lina, visi tvirtino, kad jūs miręs, – šypsodamasi prabilo Margota. – Ar galima paklausti, kas, velniai griebtų, atsitiko iš tikrųjų?

Jonas pažvelgė jai į akis ir pagalvojo, kad pastaruosius keturiolika metų buvo priverstas taip elgtis ir daryti visus tuos dalykus.

Margota ramiai stovėjo, nenuleisdama žvilgsnio nuo pilkų Jono akių. Nolenui betraukiant sterilius įrankius sušiugždėjo apsauginis popierius.

– Aš grįžau, – dusliai ištarė Jonas su suomišku akcentu.

– Šiek tiek per vėlai. Aš jau užėmiau jūsų darbą ir kabinetą.

– Jūs gera policininkė.

– Anot Noleno, nepakankamai, – pasakė ji nerūpestingai.

– Aš pasakiau tik tiek, kad turėtumei parodyti tyrimą Jonui, – sumurmėjo Nolenas, pliaukštelėjo nepudruotomis vinilo pirštinėmis ir apsimovė jas.

Jam pradėjus išorinę Marijos Karlson kūno apžiūrą, Margota ėmė Jonui pasakoti apie tyrimą, visas detales apie pėdkelnes ir įrašo

kokybę, bet nesulaukusi reakcijos ir klausimų, kaip tikėjosi, po kiek laiko suabejojo, ar jis apskritai klausosi.

– Sprendžiant iš aukos darbo kalendoriaus, ji kaip tik turėjo išeiti į piešimo kursus, – pasakė Margota žvairuodama į Joną. – Mes patikrinome – taip tikrai turėjo būti. Tačiau nesuprantame, kodėl to paties puslapio apačioje parašyta maža „h“.

Legendinis komisaras atrodė pasenęs. Jo šviesi barzda tanki, pasišiaušę plaukai dengė ausis, o ant sprando prie kailiu muštos apykaklės vijosi garbanomis.

– Įrašai, savaime suprantama, rodo narcisizmą, – tęsė Margota, sėsdamasi ant nerūdijančiojo plieno taburetės ir plačiai išsižergdama.

Jonas galvojo apie nusikaltėlį, stebintį moterį per langą. Jis gali prieiti beveik prie pat, bet tarp jų dar lieka stiklas. Intymus pojūtis, bet tuo pat metu esi atribotas.

– Jis nori užmegzti ryšį, – aiškino Margota. – Nori kažką parodyti... arba varžytis, išbandyti jėgas prieš policiją, nes jaučiasi velniškai stiprus ir protingas, kai policija atsilieka... Nenugalimumo jausmas paskatins jį vėl žudyti.

Žvilgtelėjęs į pirmąją auką Jonas atkreipė dėmesį į jos baltą ranką prie klubo – ji buvo suspausta tarsi dubenėlis, tarsi kriauklės geldelė.

Vyras sunkiai atsistojo pasiremdamas lazda, svarstydamas, kad kažkas turėjo traukti nusikaltėlį prie Marijos Karlson, kažkas paskatino peržengti ribą ir jau ne tik stebėti.

– Ir kaip tik todėl, – tęsė Margota, – dėl to stipraus viršenybės jausmo, mano nuomone, gali būti pėdsakų arba požymių, kurių mes nepastebėjome...

Komisarė nutilo, kai Jonas tiesiog paliko ją vieną ir sunkiai nulingavo link vieno iš obdukcinių stalų. Sustojęs prie kūno pasirėmė lazda. Pro atsagstytą sunkią šiurkščios odos piloto striukę matėsi vidinė

avikailio pusė. Jonui pasilenkus virš kūno, dėkle pasimatė pistoletas *Colt Combat*.

Komisarė atsistojo ir pajuto, kad kūdikis pilve atsibudo. Jis miegodavo, kai ji judėdavo, ir atsibusdavo, kai ji atsisėsdavo arba atsiguldavo. Eidama link Jono ji apkabinusi ranka prilaikė pilvą.

Jonas iš arti apžiūrinėjo sumaitotą aukos veidą – tarsi netikėtų, kad ji negyva, lyg norėtų pajusti drėgną kvėpavimą į veidą.

– Apie ką galvojate? – paklausė Margota.

– Kartais pagalvoju, kad idėja apie teisingumą taip ir liks vaikystės stadijoje, – atsakė Jonas, nenuleisdamas akių nuo mirusiosios.

– Aha.

– O kas tokiu atveju yra įstatymas?

– Aš galiu atsakyti, bet įtariu, kad jūsų atsakymas kitoks.

Jonas atsitiesė ir pagalvojo, kad įstatymas gaudo teisingumą – taip, kaip Lumė vaikystėje mėgindavo pagauti saulės zuikučius.

Tuo metu Nolenas skaitė obdukcijos protokolą ir rašė savo. Įprastas išorinės apžiūros tikslas – aprašyti matomus sužalojimus, tokius kaip patinimas, spalvos pokyčiai, nudraskyta oda, kraujosruvos, įbrėžimai ir žaizdos. Tačiau šįkart jis ieškojo to, kas galėjo praslysti pro akis per pirmą apžiūrą, žiūrint į tai, kas akivaizdu.

– Dauguma kirčių nemirtini. Žudikas neturėjo tokio tikslo, – konstatavo Nolenas Margotai ir Jonui. – Kitu atveju jis nebūtų badęs veido.

– Neapykanta stipresnė už norą žudyti, – svarstė Margota.

– Jis norėjo sudarkyti veidą, – linkteldamas patvirtino Nolenas.

– Arba pakeisti, – pridūrė Margota.

– Kodėl ji išsižiojusi? – tyliai paklausė Jonas.

– Sulaužytas žandikaulis, – paaiškino Nolenas. – Ant pirštų yra jos pačios seilių.

– Burnoje arba gerklėje ką nors radai? – paklausė Jonas.

– Nieko.

Jonas įsivaizdavo žudiką, stovintį lauke ir filmuojantį, kai moteris maunasi pėdkelnes. Tą akimirką jis yra toks stebėtojas, kuriam reikalinga riba – plonas stiklas – arba jis bent jau susitaiko, kad tokia riba egzistuoja.

„Tačiau kažkas patraukia jį už ribos“, – vėl pagalvojo Jonas ir pasiskolinęs Noleno žibintuvėlį pašvietė mirusiajai į burną. Gleivinė buvo išdžiūvusi, o gerklė tapusi blyškiai pilka. Ten nieko nesimatė. Liežuvis buvo nusmukęs atgal, vidinės skruostų pusės patamsėjusios.

Vidury liežuvio, storojoje dalyje, buvo likusi skylutė papuošalui. Galėtų būti ir natūralus įdubimas, bet Jonas buvo įsitikinęs, kad liežuvis buvo pervertas.

Nuėjęs prie stalo ėmė skaityti pirmąjį protokolą apie burnos ir skrandžio apžiūrą.

– Ko ieškai? – paklausė Nolenas.

22 ir 23 punktuose buvo nurodytos tik žaizdos ant lūpų, dantų ir dantenų, o 62-ajame punkte pažymėta, kad liežuvis ir jo kremzlė nepažeisti, tačiau apie skylutę – nė žodžio.

Jonas skaitė toliau, tačiau nerado jokios pastabos, kad skrandyje ar žarnose būtų rastas papuošalas.

– Noriu pamatyti įrašą, – paprašė jis.

– Jis ištyrinėtas jau dešimt tūkstančių kartų, – tarstelėjo Margota.

Jonas sunkiai pasirėmė lazda ir pakėlė galvą, – dabar jo pilkos akys staiga buvo patamsėjusios kaip dangus per perkūniją.

29

POLICIJOS PRIIMAMAJAME MARGOTA užregistravo Joną kaip savo svečią ir prieš einant per saugomas duris davė prisisegti lankytojo kortelę.

– Tikriausiai yra daug žmonių, kurie norėtų su jumis susitikti, – kalbėjo Margota eidama link liftų.

– Neturiu laiko, – atkirto Jonas, nusiėmė kortelę ir išmetė ją į šiukšlių dėžę.

– Geriau pasiruoškite paspausti ne vieną ranką. Galėsite?

Jonas pagalvojo apie paslėptas minas už namo Natavaroje – iš amonio nitrato ir nitrometano jis buvo pagaminęs bombų, kad būtų stabili antrinė sprogstamoji medžiaga. Jis buvo jau užtaisęs dvi minas trimis gramais pentilo ir jau buvo pakeliui į pagalbinį pastatą pasigaminti trečio detonatoriaus, kai sprogo pentilo maišelis. Sprogimas išvertė tvirtas duris ir išmušė Jonui dešinį šlaunikaulį iš klubo sąnario.

Skausmas buvo panašus į juodų paukščių būrį, sunkias kuosas, kurios sutūpė ant jo, gulinčio, uždengdamos visą žemę aplinkui. Kai Lumė atsirado šalia ir paėmė jį už rankos, kuosos nuskrido, tarsi vėjo nupūstos.

– Juk rankas vis dar turiu, – pasakė Jonas Margotai, kai jie ėjo pro minkštų baldų kampą.

– Tada lengviau.

Ji prilaikė lifto duris laukdama, kol Jonas ją pasivys.

– Nežinau, ką tikitės išvysti įraše, – pasakė ji.

– Hm, – numykė jis įeidamas iš paskos.

– Jūs skleidžiate velniškai keistą charizmą, – pripažino ji šypsodamasi. – Bet, regis, man beveik patinka.

Išėjus iš lifto koridorius jau buvo pilnas kolegų. Jie buvo išėję iš kabinetų ir sustoję abipus koridoriaus.

Visi laukė paaiškinimo, bet Jonas nežiūrėjo jiems į akis, neatsakė šypsena į šypsenas, žengė tylėdamas. Žinojo, kaip atrodo: ilga barzda, nesutvarkyti plaukai, šlubuoja, pasiremdamas lazda, ir neturi jėgų atsitiesti.

Atrodė, kad nė vienas dorai nežino, kaip reaguoti į jo grįžimą – nori pamatyti jį, bet atrodo sutrikę.

Vienų rankose buvo pluoštai popierių, kitų – kavos puodeliai. Daug metų jis matydavo šiuos žmones kasdien. Jis praėjo pro Benį Rubiną, kuris valgė bananą ir nerodė jokių emocijų.

– Išeisiu iškart, vos tik pažiūrėjęs įrašą, – įspėjo Jonas Margotą, jiems einant pro jo buvusio kabineto duris.

– Mes persikėlėme į dvidešimt antrą, – pasakė Margota, rodydama į priekį.

Jonas stabtelėjo atgauti kvapo. Skaudėjo sužalotą koją. Pasirėmęs lazda pamėgino atsitiesti.

– Kokiame šiukšlyne tu jį atkapstei? – paklausė išsišiepęs Peteris Neslundas.

– Pusprotis, – atšovė Margota.

Pasitikti Jono atėjo kriminalinės policijos generalinis komisaras Karlosas Eliasonas. Ant kaklo, pakabinti ant juostelės, kabojo akiniai.

– Jonai, – šiltai pasveikino jis.

– Taip.

Juodu paspaudė rankas, koridoriuje nuaidėjo pavieniai plojimai.

– Nepatikėjau, kai išgirdau, kad tu čia, – prisipažino Karlosas, sunkiai slėpdamas šypseną. – Tai yra... beveik negaliu suvokti.

– Aš tik pažiūrėsiu vieną dalyką, – pasakė Jonas, mėgindamas praeiti.

– Paskui užeik pas mane. Pakalbėsime apie ateitį.

– O ką galima apie ją kalbėti? – pasakė Jonas ir nuėjo.

Darbas kriminalinėje policijoje atrodė buvęs kažkada seniai, seniau nei vaikystė. „Aš neturiu kur grįžti", – pagalvojo jis.

Šią akimirką jo čia nebūtų, jei anos aukos delnas nebūtų gulėjęs prie klubo tarsi baltas dubenėlis.

Nuo to vaizdo viduje ėmė rusenti tamsios žarijos.

Tie laibi pirštai galėtų būti Lumės. Prabudus senajam budrumui, Jonas staiga pajuto, kad būtinai turi prieiti prie kūno.

– Mums tavęs reikia, – sušnabždėjo Magdalena Ronander, jiems bespaudžiant rankas.

Tai jau ne jo darbas, bet priėjus prie anos aukos apėmė nuojauta dėl sąsajos, todėl norėjo pasitikrinti.

Galbūt šiek tiek galėtų padėti Margotai įveikti pradinį painų etapą, tik tol, kol ims ryškėti tinkamas kelias.

Koją pervėrė skausmas. Jonas susvyravo ir petimi atsitrenkė į sieną. Jo odinė striukė sučežėjo slysdama šiurkščiu paviršiumi.

– Per vidinį tinklą pranešiau, kad jūs ateisite, – paaiškino Margota, kai juodu sustojo prie durų su lentele „822".

Savo kabineto tarpduryje stovėjo Anja Larson, kuri visada buvo jo asistentė. Ji išraudusi. Kai Jonas sustojo priešais, jos smakras ėmė virpėti, o akyse tvenktis ašaros.

– Man tavęs trūko, Anja.

– Tikrai?

Jonas linktelėjo ir pažvelgė jai į akis. Jo šviesiai pilkos akys žvilgėjo, kaip būna karščiuojant.

– Visi sakė, kad tu miręs, kad tu... Bet aš tiesiog negalėjau patikėti, kad... Aš nenorėjau, aš... Aš visada maniau, kad tu per daug užsispyręs, todėl negali mirti, – prisipažino ji, skruostais tekant ašaroms.

– Tiesiog dar neatėjo laikas, – pasakė vyras.

Koridorius pradėjo tuštėti, visi, atsižiūrėję į nusmukusį didvyrį, grįžo į savo kabinetus.

– Kaip tu atrodai... – ištarė Anja, šluostydamasi ašaras palaidinės rankove.

– Žinau.

Moteris paplekšnojo jam per skruostą.

– Turi eiti, Jonai. Jie tavęs laukia.

30

JONAS ĮĖJO Į TYRIMŲ KABINETĄ ir uždarė duris. Ant ilgosios sienos kabojo didelis Stokholmo žemėlapis su pažymėtomis radinių vietomis. Šalia jo buvo pritvirtintos nuotraukos iš nusikaltimo vietų – pėdsakai, kūnai ir ištiškęs kraujas. Didelėje fotografijoje matėsi porcelianinė stirnos galvutė – raudonai nulakuotas kailis ir akys tarsi juodasis oniksas. Jonas pažvelgė į Marijos Karlson darbo kalendorių. Nužudymo dieną ji buvo įrašiusi „kursai 19:00, rastro popierius, pieštukai, tušas", o kitoje eilutėje žemiau buvo nukrapščiusi raidę „h".

Sprendžiant iš lapų ant kitos sienos, buvo mėginama sudaryti aukų profilius: buvo pradėti tirti jų šeimų saitai ir kiti ryšiai; sudėliota judėjimo schema – darbo vieta, draugai, maisto parduotuvė, sporto salė, kursai, autobusai, kavinės – buvo pažymėta smeigtukais.

Adamas Jusefas pakilo nuo kompiuterio, priėjęs paspaudė Jonui ranką ir pakabino ant sienos virtuvinio peilio nuotrauką.

– Ką tik patvirtino, kad šis peilis yra nužudymo įrankis. Bjornas Kernas nuplovė jį ir įdėjo į virtuvės stalčių... Buvo daugiau kirstinių žaizdų į krūtinkaulį, todėl nustatyti geležtę pasirodė gan lengva... O tada paaiškėjo, kad ant jos likę šiek tiek kraujo pėdsakų.

Jusefas įkvėpė, stipriai pasikasė galvą ir ėmė pasakoti toliau, dabar jau apie padidintą stirnos galvos nuotrauką.

– Skulptūrėlė pagaminta *Meissen Manufaktur* porceliano fabrike, – pasakė jis neatitraukdamas piršto nuo tamsių, žvilgančių žvėrelio akių. – Bet likusios skulptūrėlės dalies nusikaltimo vietoje nebu-

vo... Bjornas Kernas dar negali rišliai papasakoti, todėl nežinome, ar jis įdėjo šį daiktą žmonai į delną...

Jonas atsistojo ir ėmė apžiūrinėti Marijos Karlson kūno nuotraukas. Mirusioji, mūvinti pėdkelnes, sėdėjo atsirėmusi į radiatorių po langu.

Jis perskaitė nusikaltimo vietos tyrimo ataskaitą. Joje nebuvo paminėtas joks liežuvio papuošalas.

Kol Jonas buvo nusisukęs, Adamas klausiamai pažvelgė į Margotą.

– Jis nori peržiūrėti įrašą apie Mariją Karlson, – paaiškino ta.

– Kodėl?

– Kažko nepastebėjome, – šyptelėjo komisarė.

– Matyt, – nusijuokė Adamas ir pasikasė kaklą.

– Galite naudotis mano kompiuteriu, – draugiškai pasiūlė Margota.

Padėkojęs Jonas atsisėdo ant jos kėdės, padidino vaizdą ir paleido įrašą. Kaip Margota ir minėjo, jame matėsi per miegamojo langą slapčia filmuojama trisdešimtmetė moteris, besimaunanti juodas pėdkelnes.

Jonas matė nieko nenutuokiantį veidą, nuleistas akis, ramiai suspaustas lūpas, kurios vėliau išsiviepia – beveik panašu į nuovargį. Plaukai užkritę ant veido. Atrodo, kad ką tik ištrinkti. Ji segėjo juodą liemenėlę ir mėgino pasitaisyti pėdkelnes, kad jos gerai priglustų.

Ant palangės stovėjo šviestuvas su apdulkėjusiu baltu gaubtu ir alebastro stovu. Moters šešėlis krito ant komodos ir gėlėtų tapetų. Marija įkišo ranką tarp šlaunų, mėgindama dar timptelėti ploną nailoną aukštyn. Įrašui baigiantis Jonas pastebėjo, kad ji kvėpuoja pravira burna.

– Ar radote atsakymą? – paklausė Adamas, palinkdamas Jonui virš peties.

Jonas liko sėdėti priešais monitorių ir dar kartą paleido įrašą. Jis stebėjo, kaip moteris vėl vargsta su pėdkelnėmis, bet po trisdešimt penkių sekundžių vaizdą sustabdė ir tada ėmė žiūrėti kaip nuotraukų seką.

– Mes darėme tą patį, – pasakė Adamas ir susilaikė, kad nenusiraugėtų.

Jonas pasislinko arčiau monitoriaus ir įsmeigė žvilgsnį į nepaprastai lėtai judančią ir atvira burna kvėpuojančią Mariją Karlson. Jos akys mirksi, ant skruostų juda blakstienų šešėliai. Dešinė ranka lengvai nuslysta tarp šlaunų į tarpkojį.

– Tai tęstis negali, – pasakė Adamas Margotai. – Mes turime dirbti.

– Suteik jam galimybę.

Marija Karlson trūkčiodama atsisuko į kamerą, jos veidu nubėgo pilkas šešėlis, lyg moteris būtų ištraukta iš švino vonios. Lūpos prasivėrė, veidą apšvietė šviestuvas ant palangės, sublizgo akys, kažkas sublizgo burnoje ir įrašas baigėsi.

Jonui už nugaros Adamas ir Margota jau buvo ėmę kalbėti apie tai, kad reikia išsiaiškinti apie dalyvius komiksų piešimo kursuose, į kuriuos ruošėsi Marija; jie jau buvo apklausę tuos, kurių vardai prasideda raide „H“, bet nieko nepešė.

Jonas atitraukė rodyklę ir dar kartą peržiūrėjo paskutines penkias sekundes. Šviesa nuslysta plaukais, per ausį ir skruostą, sublizga drėgnose akyse ir blyksteli burnoje.

Jis dar padidino vaizdą, bet tiek, kad išliktų ryškus, nustatė burnos sritį ir dar kartą peržiūrėjo paskutinius vaizdus. Per visą monitorių matėsi praviros lūpos, ant jų krentanti šviesa išryškino rožinį liežuvio galiuką. Spaudydamas pelę Jonas ėjo per vaizdus. Drėgnas liežuvio gauburys, pasidaro šviesiau, o atvertus kitą vaizdą atrodo,

lyg visą burną būtų užpildžiusi balta saulė. Ji susitraukia, o priešpaskutiniame vaizde žvilgesys susitraukia į baltą tašką pilkame žirnyje.

– Jis pasiėmė papuošalą, – tyliai ištarė Jonas.

Abu tyrėjai nutilo ir atsisuko į jį ir monitorių. Prireikė kelių sekundžių, kol jie suprato, kas matosi padidintame vaizde – rožinis liežuvis ir neryškus rutuliukas.

– Aha, mes nepastebėjome, kad ji buvo prasidūrusi liežuvį, – kimiai pripažino Adamas.

Margota stovėjo plačiai pražergusi kojas ir apkabinusi pilvą. Ji žiūrėjo, kaip remdamasis į stalą Jonas keliasi nuo kėdės.

– Jūs pastebėjote, kad jos liežuvyje yra skylutė ir norėjote peržiūrėti įrašą, ar papuošalas dar ten, – pasakė ji imdama telefoną.

– Tik pamaniau, kad burna yra svarbi detalė, – paaiškino Jonas. – Aukos žandikaulis sulaužytas, o ant rankos buvo jos pačios seilių.

– Įspūdinga, – pripažino Margota. – Paprašysiu, kad ekspertai padarytų išdidinto vaizdo nuotrauką.

Kol Margota kalbėjo telefonu, Jonas ramiai stovėjo įsmeigęs žvilgsnį į nuotraukas ir žemėlapius ant sienos.

– Mes bendradarbiaujame su Vokietijos kriminaline policija, – pasakė Margota, padėjusi ragelį. – Vokiečiai yra labai daug pasiekę šioje srityje – kaip įvairiais būdais pagerinti vaizdą... Ar esate sutikęs Stefaną Otą? Stilingas vyras, garbanoti plaukai. Jis yra sukūręs programų, tokių kaip *JLab*...

– Gerai, įraše matome papuošalą, – garsiai mąstė Adamas. – Smurtas agresyvus, iš neapykantos... galbūt iš pavydo ir...

Skambtelėjęs signalas pranešė, kad į Margotos pašto dėžutę atėjo laiškas. Komisarė atidarė jį ir spustelėjusi ant nuotraukos atidarė ją per visą monitorių.

Kad išryškėtų pats papuošalas, vaizdų ryškinimo programa buvo pakeitusi visas spalvas. Marijos Karlson liežuvis ir skruostai buvo

mėlyni, beveik švietė kaip stiklas, tačiau papuošalas matėsi labai aiškiai.

– Saturnas, – sušnabždėjo Margota.

Ant sidabrinio kotelio, kuriuo buvo pervertas Marijos liežuvis, buvo sidabrinis rutuliukas su žiedeliu, visai kaip Saturno planetos.

– Tai ne „h“, – ištarė Jonas.

Policininkai pažvelgė ten, kur žiūrėjo Jonas, – į Marijos darbo kalendoriaus fotografiją, kurioje matėsi įrašas „kursai 19:00, rastro popierius, pieštukai, tušas“, o žemiau raidė „h“.

– Tai Saturno ženklas, – pasakė jis. – Iš tikrųjų juo vaizduojamas dalgis arba pjautuvas. Todėl raidė truputį palenkta, o kartais čia nubrėžiamas brūkšnelis.

– Saturnas... planeta, romėnų dievas, – ištarė Margota.

31

NUSIAVĘ JONAS IR MARGOTA stovėjo ir žiūrėjo per stiklą. Kambaryje buvo šilta ir drėgna.

– Esu atlikusi alergijos testą. *Mindfulness** man netinka, – pareiškė komisarė.

Skambant indiškai muzikai, ant jogos kilimėlių mechaniškai tiksliai judėjo trisdešimt suprakaitavusių moterų.

Margota paskyrė penkis bendradarbius dar kartą patikrinti Marijos Karlson internetinius ryšius, elektroninį paštą, *Facebook* ir *Instagram*. Liežuvio papuošalas matėsi tik keliose nuotraukose ir buvo paminėtas tik vienos iš jos *Facebook* draugių, o paskui ryšys tarp jų nutrūko.

You gotta lick it, before we kick it. Me too wanna pierce my tongue. **

Tai parašiusi moteris buvo Linda Bergman, dirbanti karštosios jogos trenere Stokholmo centre. Pusmetį jos labai dažnai susirašinėjo, o paskui Linda neįspėjusi išbraukė Mariją iš draugų sąrašo.

Linda Bergman išėjo iš personalo kambario vilkėdama džinsais ir pilku megztiniu. Moteris buvo įdegusi. Matėsi, kad išsimaudžiusi duše ir paskubomis pasidažiusi.

– Linda? Aš Margota Silverman, – prisistatė komisarė ir paspaudė Lindai ranką.

– Jūs nepaaiškinote, koks reikalas, o aš, tiesą pasakius, neturiu žalio supratimo, kodėl susitinkame.

---

* Dėmesingumo ir įsisąmoninimo praktika, besiremianti meditacijos principais.

** Angl. Jei nepalaižysi, tai nepadarysi. Aš taip pat noriu persidurti liežuvį.

Eidama šaligatviu link Nora Bantorgeto skvero, Margota klausinėjo apie karštąją jogą, mėgindama padėti Lindai atsipalaiduoti.

– Tai hathajogos variantas, bet treniruotės vyksta patalpoje, kurioje keturiasdešimt laipsnių šilumos ir labai drėgna, – aiškino Linda.

Jie įžengė į buvusį mokyklos kiemą priešais Nora Latino gimnaziją. Rutulio formos fontanas pulsavo sidabro baltumo vandeniu, o vėjas kartais atnešdavo blizgantį lašelių debesį.

– Pradininkas vardu Bikramas Čaudris... Jis sukūrė dvidešimt šešias asanas, kurios yra geriausios iš mano išbandytų, – tęsė moteris.

– Prisėskime, – plekšnodama sau per pilvą pasiūlė Margota.

Jie atsisėdo ant laisvo suoliuko prie tvorelės į Olofo Palmės gatvę.

– Jūs buvote Marijos Karlson *Facebook* draugė, – pasakė Jonas, lazda brėždamas žvyre gilų vertikalų brūkšnį – net dulkės sukilo.

– Kas atsitiko? – baikščiai paklausė moteris.

– Kodėl pašalinote ją iš savo draugų sąrašo?

– Nes tarp mūsų nebėra nieko bendra.

– Tačiau atrodė, kad kelis mėnesius bendravote gana dažnai, – pasakė Margota.

– Ji dalyvavo keliose treniruotėse, mes pradėjome kalbėtis ir...

Linda nutilo ir sutrikusi nusuko akis nuo Margotos į Joną.

– Apie ką kalbėdavotės? – pasiteiravo komisarė.

– Galiu sužinoti, ar esu kuo nors įtariama?

– Ne, nesate, – atsakė Jonas.

– Jūs žinote, kad Marija buvo įsivėrusi į liežuvį papuošalą? – tęsė Margota.

– Taip, – atsakė Linda ir kiek susidrovėjusi nusišypsojo.

– Ar ji turėjo įvairių papuošalų?

– Ne.

– Ar pamenate, kaip atrodė jos papuošalas?

Prieš atsakydama Linda trumpai įsistebeilijo į šešėlių žaismą aplink lapuočius ir į kažką už didelės mokyklos.

– Ant jo buvo mažutis Saturnas.

– Mažutis Saturnas, – švelniai pakartojo Margota. – Ką tai reiškia?

– Nežinau, – abejingai atsakė Linda.

– Ar tai susiję su astrologija?

Linda vėl nusuko žvilgsnį į medžius ir paspyrė žvyro akmenukus.

– Ar žinote, iš kur ji gavo papuošalą? Tokio nenusipirksi, bent jau iš įprastų internetinių parduotuvių.

– Nesuprantu, kur sukate. Aš greitai turėsiu naują grupę ir...

– Marija Karlson negyva, – ramiai, bet rimtai pertraukė ją komisarė. – Ji buvo nužudyta prieš savaitę.

– Kaip nužudyta? Ji nužudyta?

– Taip, ji buvo rasta...

– Kodėl jūs man tai sakote? – pertraukė Linda stodamasi.

– Būkite gera, atsisėskite, – paprašė Margota.

– Marija negyva?

Linda atsisėdo, pažvelgė link fontano ir pravirko.

– Bet aš... aš...

Ji užsidengė veidą rankomis ir papurtė galvą.

– Ar papuošalą padovanojote jūs? – paklausė Jonas.

– Po velnių, kodėl jūs visą laiką kalbate apie tą papuošalą? – iškošė moteris per dantis. – Verčiau suraskite žudiką. Juk tai visiška beprotybė!

– Ar papuošalą padovanojote jūs? – pakartojo Jonas ir nubrėžė ant žvyro horizontalų brūkšnį.

– Ne, aš nedovanojau, – atsakė Linda ir nusibraukė nuo skruostų ašaras. – Jai padovanojo vaikinas.

– Ar žinote jo vardą? – paklausė Margota.

– Nenoriu būti į tai įpainiota, – sušnabždėjo moteris.

– Mes gerbiame jūsų norą, – linktelėjo komisarė.

Linda pažvelgė į ją paraudusiomis akimis ir suspaudė lūpas.

– Jo vardas Filipas Kronstetas, – tyliai ištarė ji.

– Ar žinote, kur gyvena?

– Ne.

– Ar juodu su Marija buvo pora?

Linda neatsakė, tik nuleido akis, o iš jų vėl pradėjo byrėti ašaros. Jonas nubrėžė paskutinį ženklo brūkšnį ir atsilošė.

– Kodėl ji nešiojo papuošalą su Saturnu? – atsargiai paklausė Margota. – Ką tai reiškia?

– Nežinau. Nes gražu, – tyliai ištarė moteris.

– Marijos darbo kalendoriuje dešimtyje vietų įrašytas vienas ženklas – senasis Saturno simbolis, – pasakė Margota, rodydama į žemę.

32

PAMAČIUSI SIMBOLĮ ŽVYRE prie Jono kojų Linda paraudo. Stilizuotą pjautuvą jau buvo pradėjusios dengti smiltys, pustomos vėjo. Moteris tylėjo, bet jos kakta išrasojo.

– Apgailestauju, bet aš laukiu telefono skambučio, – pasakė Jonas ir atsistojo pasiremdamas lazda.

Margota žiūrėjo, kaip jis klibikščiuoja link Nora Latino gimnazijos laiptų ir išsitraukia telefoną. Ji suprato, kad Jonas suteikė jai galimybę pasikalbėti su Linda Bergman intymiau.

– Linda, aš bet kokiu atveju sužinosiu, kas čia atsitiko, bet norėčiau, kad papasakotumėte jūs.

Jaunosios moters pažastys patamsėjo nuo prakaito. Ji lėtai nusibraukė nuo veido plaukus.

– Tiesiog tai asmeninis dalykas, – ištarė ji ir apsilaižė lūpas.

– Suprantu.

– Jie tai vadina *saturnalijomis*, – sušnibždėjo Linda ir nuleido akis.

– Ar tai vaidmenų žaidimas? – atsargiai paklausė Margota.

– Ne, tai orgija, – atsakė Linda kaip galėdama santūriau.

– Grupinis seksas.

– Taip, bet „grupinis seksas“ skamba kaip... nežinau. Tai nėra joks senas svingerių klubas, – kalbėjo ji ir susidrovėjusi nusišypsojo.

– Atrodo, kad žinote, apie ką kalbate.

– Kelis kartus buvau nuėjusi su Marija, – prisipažino Linda ir vos matomai papurtė galvą. – Aš vieniša, tad nieko keista. Juk neprivalu santykiauti su visais tik todėl, kad ten esi.

– Juk dėl to ir einama?

– Aš nesigailiu pabandžiusi... bet ir nesididžiuoju.

– Papasakokite apie *saturnalijas*, – ramiai paprašė komisarė.

– Nežinau, ką pasakyti, – ištarė Linda ir sukryžiavo kojas. – Mane patraukė Marijos... nežinau, – visiškai laisvas požiūris į seksą. Bent jau tada taip maniau...

– Ar buvote ją įsimylėjusi?

– Padariau tai dėl savęs, – tęsė Linda, neatsakydama į klausimą. – Norėjau išmėginti ką nors nauja, nekeliant reikalavimų, atsipalaiduoti, kad būtų tik seksas.

– Suprantu jūsų mintį, – raminamai nusišypsojo Margota.

– Pirmą kartą, – kalbėjo Linda, niūriai pažvelgdama į komisarę, – tiesiog virpi visu kūnu... Tu galvoji: „Negali būti, kad aš tai darau." Su keliais vyrais iš karto... galybė narkotikų, užsiimi seksu su kitomis merginomis ir tai tęsiasi valandų valandas... beprotybė.

Moteris pažvelgė į Jono pusę ir smiliumi nusibraukė nuo viršutinės lūpos prakaitą.

– Bet jūs pasitraukėte, – pratarė Margota.

– Aš ne tokia kaip Marija. Norėjau būti su ja ir pabandžiau tai, kas jai patinka... Kurį laiką jaučiausi kitokia, drąsi ir taip toliau... bet po trečio karto kilo visokių minčių – nesakau, kad pasigailėjau... bet kilo mintis: „Hm, kodėl aš taip elgiuosi. Man nereikia gėdytis, galiu tuo užsiimti, bet... kam?"

– Geras klausimas.

– Aš pasirinkau pati, bet tarsi ne pagal savo sąlygas... Ko gero, vis dėlto jaučiausi šiek tiek išnaudojama.

– Todėl ir liovėtės?

Moteris timptelėjo sau už nosies ir tyliai pasakė:

– Man pasidarė gana, kai paaiškėjo, kad kažkas filmavo vieną iš *saturnalijų*. Tai draudžiama, negali būti jokių mobiliųjų telefonų...

Marija paskambino ir papasakojo. Ji buvo labai supykusi, o mane apėmė nerimas, atrodė, kad apsivemsiu... Įrašas buvo įkeltas į mėgėjų pornografinį puslapį. Vaizdas drebėjo, buvo tamsu, bet aš save atskyriau ir galiu pasakyti, kad nebuvo smagu.

Jas pasiekė fontano purslai. Linda pažvelgė į neryškų rutulį ir papurtė galvą.

– Negaliu suvokti, kad ji negyva, – sušnabždėjo Linda.

– O kaip tos *saturnalijos* vyksta?

– Organizuoja du vaikinai iš Ostermalmo – Filipas ir Eženas... Iš pradžių turbūt buvo tik tiek, kad jie rengdavo vakarėlius, kuriuose būdavo kokaino ir ekstazio... Bet paskui atsirado *spice*, *monkey dust*, *Spanish fly**, tada ir prasidėjo viskas, kas būna paskui... Dabar tai vyksta jau antrus metus... Per mėnesį būna gal dvi *saturnalijos*... ekskliuzyvinės, tik kviestiniams svečiams.

– Visada šeštadieniais?

– O kaip vadinasi šeštadienis angliškai?** – priminė Linda, žiūrėdama jai į akis.

Margota linktelėjo, o Linda vėl paspardė žvyrą.

– Noriu pasakyti tik tiek, kad nevartojau jokių narkotikų.

– Savo labui, – neutraliai ištarė komisarė.

– Vietoje jų gerdavau per daug šampano, – šyptelėjo Linda.

– Kur jūs būdavote?

– Kai aš dalyvavau, jie nuomojo liukso apartamentus *Birgerio Jarlo* viešbutyje... Prisimenu tik labai keistus, psichodelinius kambarius.

– Papasakokite apie papuošalą, kurį Marija turėjo įsivėrusi liežuvyje.

---

* Įvairių psichotropinių medžiagų pavadinimai: „prieskoniai“, „beždžionės dulkės“, „ispaniškoji muselė“.

** Angl. Šeštadienis – *Saturday*.

– Filipas ir Eženas tokius dovanodavo artimiausiam ratui priklausančioms merginoms.

– Ar žinote, gal Marija taip pat norėjo pasitraukti?

– Nemanau... arba...

Linda nutilo ir subraukė plaukus ant vieno peties.

– Ką ketinote pasakyti?

– Tik tai, kad Filipas ją įsimylėjo, norėdavo susitikti atskirai, nenorėjo, kad ji būtų su kitais vyrais. Marija tik pasišaipydavo... Tokia ji buvo.

Komisarė ištraukė ir parodė Susanos Kern nuotrauką.

– Ar ją pažįstate? Gerai įsižiūrėkite.

Linda nužvelgė besijuokiančios Susanos nuotrauką, šiltas, šviesiai rudas akis, žvilgančius plaukus ir papurtė galvą.

– Ne.

– Ar ji dalyvaudavo *saturnalijose*?

– Aš jos nepažįstu, – pasakė Linda ir atsistojo.

Margota liko sėdėti galvodama, kad dar nerado tarp aukų jokių sąsajų. Jos susijusios su serijiniu žudiku, kuris persekioja savo aukas, bet visiškai neaišku, kur jas randa ir kaip išsirenka.

33

MADELENA FEDERER SU MAMA ėjo taku skersai Humlegordeno parko. Po pamokų dukra palydėjo mamą į Šventojo Jakobo bažnyčią, kur ji turėjo groti. Džekė imdavosi visų papildomų darbų kaip vargonininkė, kad jos su dukra išsiverstų pačios.

Madelena žingsniavo greta mamos kalbėdama ir tuo pat metu dairydamasi į taką, nors žinojo, kad mamai pagalbos nereikia.

Džekė ėjo braukdama vieną pėdą žolės pakraščiu, kad jaustų augalus, ir klausydamasi lazdelės barškėjimo.

Prie bibliotekos suūžė kompresorius ir asfaltą ėmė daužyti galingi, metalu skambantys grąžtai. Dėl triukšmo mama neteko orientacijos, todėl Madelena paėmė ją už rankos.

Jiedvi praėjo žaidimų aikštelę su išlenkta čiuožykla, kurią mergaitė labai mėgo, kai buvo mažesnė. Čiuožykla taip skaniai kvepėdavo plastiku ir šiltu smėliu.

Išėjusi į gatvę mama padėkojo jai už pagalbą ir jos patraukė toliau link sankryžos.

Madelena taip pat girdi, kad garsas, kai lazdelė atsitrenkia į šaligatvio plyteles, yra skardesnis nei einant asfaltu, bet negirdi jokio skirtumo, kai jos praeina stulpelį, už kurio prasideda gatvė.

– Skamba kaip trumpa tuštuma tarp automobilių garsų, – paaiškino mama ir sustojo.

Ji kaip visada nuleido lazdelės galiuką nuo šaligatvio krašto, kad automobiliams sustojus ir pasigirdus dažnam šviesoforo pypsėjimui, būtų pasiruošusi nužengti nuo šaligatvio į gatvę.

Perėjusios gatvę jiedvi traukė palei didelį geltoną namą. Prie jo mama pasisuko į atvirą garažą ir caktelėjo liežuviu. Daugelis neregių šitaip daro tam, kad išgirstų aidą ir aptiktų kliūtis.

Grįžus namo Džekė uždarė duris, užrakino ir užkabino apsauginę grandinėlę. Madelena pasikabino striukę. Mama nuėjo į svetainę nedegdama šviesos ir padėjo natas ant stalo.

Madė pasuko į savo kambarį, sušnabždėjo „labas, Ežiuk" ir vos spėjusi persirengti naminiais drabužiais išgirdo mamos balsą:

– Made? – šūktelėjo ji iš miegamojo.

Įėjusi į apšviestą kambarį Madelena pamatė mamą stovinčią prie lango vienomis kelnaitėmis ir mėginančią užtraukti užuolaidą. Žolėje prie pat namo gulėjo rožinis vaikiškas dviratis. Užuolaida buvo užkibusi už drabužių spintos durų. Braukdama pirštais mama atkabino ją, o tada atsisuko.

– Ar čia įjungei šviesą? – paklausė ji.

– Ne.

– Turiu galvoje šįryt.

– Nemanau.

– Turi prisiminti prieš mums išeinant iš namų, kad neliktų įjungtų šviestuvų.

– Atleisk, – atsiprašė Madė, nors nemanė, kad paliko įjungtą šviestuvą.

Mama ėmė ieškoti ant lovos savo mėlyno chalato – čiuopdama atrado jį prie pagalvės.

– Galbūt Ežiukas išsigando tamsos ir įėjęs įjungė šviesą.

– Taip, – pritarė ji.

Mama išvertė chalatą į gerąją pusę, apsivilko jį ir atsiklaupusi delnais suėmė dukters veidą.

– Ar tu esi gražiausias pasaulyje vaikas? Taip, esi. Aš tai žinau.

– Mama, ar šiandien neturi mokinių?

– Tik Eriką.

– Galbūt turėtumei ką nors apsivilkti?

– Ačiū už mintį, – šypsodamasi tarė mama ir apsisiautė šilkiniu audiniu.

– Gal tą gražų sidabrinį sijoną.

– Padėk man ką nors rasti.

Mama turėjo spalvų indikatorių, bet vis dėlto visada klausdavo dukters, ar drabužiai tinka, ar dera spalvos.

– Ar man dabar parnešti spaudą?

– Ateik į virtuvę.

Perėjusi prieškambarį ir imdama nuo grindų prie durų gulinčią spaudą, Madelena užuodė drėgnos žemės ir dilgėlių kvapą.

Kai įėjo į virtuvę, mama jau sėdėjo prie virtuvinio stalo. Dukra atsistojo šalia.

– Ar yra meilės laiškų? – kaip visada paklausė Džekė.

– Čia... tarpininko reklama.

– Išmesk. Visą reklamą. Daugiau nieko?

– Priminimas sumokėti telefono sąskaitą.

– Malonu.

– Ir... laiškas iš mano mokyklos.

– Ką jie sako?

Atplėšusi voką mergaitė garsiai paskaitė laišką, išsiųstą visiems tėvams. Kažkas keverzoja bjaurius žodžius ant sienų koridoriuje ir tualetuose. Direktorius ragino tėvus pakalbėti su vaikais ir paaiškinti, kad dėl valymo išlaidų mažėja pinigų suma, skirta renovuoti mokyklos kiemui.

– Ar žinai, kas tai daro? – paklausė mama.

– Ne, bet užrašus mačiau. Labai bjauru ir labai vaikiška.

Pakilusi mama išėmė iš šaldytuvo vyšninius pomidorus, grietinę ir šparagus.

– Erikas man patinka, – pasakė Madelena.

– Nors klavišus pavadino mygtukais? – paklausė mama, pildama vandenį į didįjį makaronų puodą.

– Jis sakė, kad groja kaip sugedęs robotas, – sukikeno mergaitė.

– Tai visiška tiesa...

Madė nesusilaikė ir nusijuokė. Mama nusišypsojo ir įjungė viryklę.

– Mielas, mažas robotas, – tęsė Madelena. – Gal galėčiau jį pasilikti... Būtų mano nuosavas robotukas, galėtų miegoti lėlių lovoje.

– Ar jis tikrai mielas?

– Nežinau, – atsakė ji prisiminusi jo geraširdišką veidą. – Man taip atrodo. Jis šiek tiek panašus į aktorių, apie kurį visi pliurpia.

Mama papurtė galvą, bet berdama į vandenį druską atrodė patenkinta.

34

ERIKAS JAUTĖSI ESĄS ŠAUNUOLIS, kad nesustodamas sugebėjo pagroti dešine ranka iki aštuonioliktos natos, nors kairės rankos prireikė grojant tik šešis taktus. Kelias sekundes Džekė šypsojosi, bet, užuot pagyrusi, paklausė, ar jis atliko užduotus pratimus.

– Tiek dažnai, kiek galėdavau, – patikino jis.

– Ar galiu paklausyti?

– Aš mokiausi, bet skamba keistai.

– Daryti klaidas nėra pavojinga, – mėgino nuraminti Džekė.

– Jeigu aš grosiu per prastai, jūs nebenorėsite mokyti manęs.

– Erikai, nieko tokio, jei...

– O man čia labai patinka, – užbaigė jis.

– Smagu girdėti... Bet kad išmoktumėte groti, privalote...

Moteris nutilo vidury sakinio ir išraudo. Paskui vėl aukščiau kilstelėjo smakrą ir skeptiškai šypsodamasi paklausė:

– Ar jūs su manimi flirtuojate?

– Aš flirtuoju? – nusijuokė jis.

– Viskas gerai, – rimtai tarė ji.

– Aš pagrosiu, jei pažadėsite nesijuokti.

– O kas atsitiks, jei nusijuoksiu?

– Tai parodys, kad turite humoro jausmą.

Džekė plačiai nusišypsojo. Tuo metu įėjo Madė su naktiniais ir šlepetėmis.

– Labanaktis, Erikai.

– Labanaktis, Madelena, – atsakė jis šypsodamasis.

Mama atsistojo ir palydėjo dukrą į miegamąjį. Erikas žiūrėjo iš paskos. Jau buvo bededąs kairę ranką ant klavišų, kai pastebėjo, kad Madelena ant fotelio pamiršo savo ežiuką.

Paėmęs nusekė paskui jas į koridorių ir pasuko į prieškambarį dešinėje. Mergaitės kambario durys buvo praviros, degė šviesa. Jis matė Madės nugarą ir Džekę, atkeliančią antklodę.

– Made, – tarė jis ir atidarė duris. – Tu pamiršai...

Nespėjo ištarti daugiau nė žodžio, nes durys trenkė jam tiesiai į veidą ir atšoko. Madelena ėmė isteriškai klykti ir dar kartą pamėgino užtrenkti duris. Erikas išsvirduliavo atbulas ir atsimušė į koridoriaus sieną. Vos spėjus pakelti prie nosies ranką, pasipylė kraujas.

Madelena vis dar klykė. Kambaryje kažkas nukrito ir sudužo.

Jis nuėjo į vonios kambarį, padėjo ežiuką ir užspaudė nosį. Girdėjosi, kad mergaitė rimsta. Po kiek laiko Džekė išėjo į prieškambarį ir tyliai pabeldė į vonios kambario duris.

– Kaip jūs? Visiškai nesuprantu, kas...

– Pasakykite jai, kad aš atsiprašau, – pertraukė Erikas. – Pamiršau iškabą. Norėjau tik paduoti ežiuką.

– Ji prašė atnešti.

– Jis čia, ant spintelės, – pasakė Erikas ir atidarė duris. – Tik nenoriu jo iškruvinti.

– Jums bėga kraujas?

– Ne, tik šiek tiek iš nosies.

Paėmusi ežiuką mama nunešė jį dukrai, o Erikas nusiprausė veidą. Jam grįžus prie pianino, vėl pasirodė Džekė.

– Atleiskite, – tarė ji skėsteldama rankomis. – Nesuprantu, kas jai.

– Ji nuostabi.

– Iš tiesų, – linktelėjo moteris.

– Mano sūnui aštuoniolika, o dar nėra įjungęs indaplovės... Bet dabar jis gyvena pas mamą, o ji kietesnė už mane...

Įsivyravo tyla. Džekė stovėjo viduryje kambario. Ji užuodė Eriko kvapą, švaraus audinio ir šilto medžio kvapą, kurį skleidė jo tualetinis vanduo. Moteris atrodė rimta. Ji buvo susisupusi į megztinį, lyg būtų šalta.

– Gal taurę vyno?

35

ERIKAS IR DŽEKĖ SĖDĖJO vienas prieš kitą prie virtuvinio stalo, ant kurio ji buvo padėjusi butelį vyno, taures ir duonos.

– Ar jūs visada nešiojate juodus akinius?

– Mano akys jautrios šviesai. Aš nieko nematau, bet gali labai skaudėti.

– Čia beveik tamsu – dega tik nedidelė lemputė už užuolaidos.

– Norite pamatyti mano akis?

– Taip, – prisipažino jis.

Moteris atsilaužė duonos ir ėmė lėtai kramtyti, lyg svarstydama.

– Ar visada buvote akla?

– Kai gimiau, man nustatė pigmentinį retinitą. Pirmaisiais metais buvo neblogai, bet sulaukusi penkerių visiškai apakau.

– Ar jūsų negydė?

– Tik vitaminu A, bet...

Ji nutilo, o paskui nusiėmė tamsius akinius. Jos akys buvo tokios pat liūdnai žydros kaip ir dukters.

Keista, kad jų žvilgsniai nesusitinka, nors žiūri vienas kitam į akis. Džekė nusišypsojo ir beveik užsimerkė.

– Ar aklieji bijo tamsos?

– Aklasis tamsoje – karalius, – pasakė ji tarsi kažką cituodama. – Tik bijau susižeisti, pasiklysti...

– Suprantu.

– O šiandien man pasirodė, kad kažkas žiūri į mane per miegamojo langą, – pasakė ji ir nusijuokė.

– Štai kaip?

– Žinote, langų stiklas akliesiems yra keistas dalykas... Langas yra tik siena, vėsi ir lygi siena... Aš žinau, kad jūs matote per langą, tarsi jo nebūtų... Tad išmokau užtraukti užuolaidas, bet ne visada žinai...

– Aš žiūriu į jus dabar, – juk tai savaime suprantama, – bet noriu paklausti, ar jums visada nemalonu būti stebimai?

– Visai be įtampos... nebūna, – prisipažino ji ir nusišypsojo.

– Jūs negyvenate su Madelenos tėvu?

– Madės tėvas buvo... Baigėsi negerai.

– Kas atsitiko?

– Jis turėjo psichikos sutrikimą... Vėliau sužinojau, kad jis kreipėsi į specialistus pagalbos, bet jam buvo atsakyta.

– Gaila.

– Ypač mums...

Džekė papurtė galvą ir gurkštelėjo vyno, nusibraukė nuo lūpų likusį lašelį ir vėl pastatė taurę.

– Žmogus gali būti aklas įvairiomis prasmėmis. Jis buvo mano profesorius aukštojoje muzikos mokykloje. Kad jis sunkiai serga, supratau tik tapusi nėščia. Jis ėmė zyzti, kad tai ne jo vaikas, vadino mane visokiais bjauriais žodžiais, norėjo priversti pasidaryti abortą, sakė, kad įsivaizduoja, kaip nustums mane priešais metro traukinį...

– Reikėjo apie jį pranešti.

– Taip, bet neišdrįsau.

– Kas atsitiko?

– Vieną dieną tiesiog pasodinau Madę į vežimėlį ir išėjau pas seserį į Upsalą.

– Jūs ten nuėjote?

– Tiesiog džiaugiuosi, kad viskas baigta. Tačiau Madė... Neįmanoma suvokti, kiek ilgesio gali aprėpti vaiko širdelė, kiek vaikas gali

fantazuoti ir kurti stebuklingas istorijas, mėgindamas paaiškinti, kodėl tėtis niekada neateina...

– Tie niekada nepasirodantys tėčiai...

– Kai Madei buvo beveik ketveri, ji atsiliepė telefonu, o ten skambino jis... Dukra labai apsidžiaugė, pasakojo, kad jis pažadėjęs ateiti per gimtadienį ir padovanoti šuniuką...

Džekės lūpos suvirpėjo, ji nutilo. Erikas įpylė jiems dar vyno ir pakėlė jos šiltą ranką prie taurės.

– Jūs nesate vienas iš tų dingusių tėčių?

– Ne, aš toks nebuvau... Bet kai Benjaminas buvo mažas, aš piktnaudžiaudavau tabletėmis ir viskas krypo į blogą pusę, – prisipažino jis.

– O mama?

– Mudu su Simona buvome vedę beveik dvidešimt metų...

– Kodėl išsiskyrėte?

– Ji susipažino su architektu iš Danijos. Aš jos nekaltinu, Jūnas patinka ir man... Iš tiesų džiaugiuosi dėl jos.

– Netikiu, – pasakė ji šypsodamasi.

Erikas nusijuokė.

– Kartais paprasčiausiai tenka apsimesti, kad esi suaugęs, daryti tai, ką privalai, sakyti tai, ką sako suaugusieji...

Jis galvojo apie Simoną, jų išsiskyrimo ceremoniją, kai atidavė vienas kitam žiedus, atsisakė savo įžadų, o paskui valgė skyrybų tortą ir šoko skyrybų valsą.

– Ar ką nors sutikote? – tyliai paklausė Džekė.

– Po skyrybų buvau užmezgęs keletą romanų, – prisipažino jis. – Vieną moterį sutikau sporto salėje ir...

– Sportuojate?

– Pamatytumėte mano raumenis, – pašmaikštavo jis.

– Kas ji buvo?

– Marija... Nieko nepavyko. Ko gero, ji buvo man per sudėtinga.

– Bet jūs su savo profesore nemiegodavote?

– Ne, – nusijuokė Erikas. – Nors beveik. Tiesą pasakius, netyčia atsidūriau vienoje lovoje su kolege.

– Ai, ai.

– Ne, iš tikrųjų nieko tokio... Mes buvome girti, aš buvau išsiskyręs ir apleistas... Juodu su vyru buvo trumpam išsiskyrę. Nieko ypatinga... Nelė nuostabi, bet niekada nenorėčiau su ja gyventi.

– O kaip pacientės?

– Pasitaiko, kad pajunti potraukį, – prisipažino Erikas. – To neįmanoma išvengti, nes situacija būna neįtikėtinai intymi... Tačiau potraukis ir gundymas yra paciento būdas pamėginti išvengti to, kas skausminga.

Jis prisiminė, kaip Sandra nutildavo vidury pokalbio ir paliesdavo savo protingą ir gražų veidą pirštų galiukais. Jos miško žalumos akyse kaupdavosi ašaros. Pacientė norėdavo, kad ją apkabintų, o tada atsipalaiduodavo Eriko rankose, tarsi mylėtųsi su juo.

Erikas nežinojo, ar taip pasielgė sąmoningai, bet tada paprašė, kad pacientę perimtų Nelė. Sandra jau buvo ją sutikusi, tad viskas susiklostė natūraliai.

– Su kuo susitikinėjate dabar?

Erikas nužvelgė jos šypseną, veido formą švelnioje šviesoje, tamsius, trumpus plaukus ir baltą kaklą. Rokis Šiurklundas staiga pasitraukė kažkur siaubingai toli. Erikas negalėjo suprasti, kodėl taip nerimavo.

– Nežinau, kiek tai rimta, bet... Mes buvome susitikę vos kelis kartus. Tačiau man smagu būti su ja...

– Tai gerai, – sumurmėjo rausdama Džekė.

Ji vėl paėmė gabalėlį duonos.

– Kai esu pas ją, nenoriu eiti namo... Man patinka jos dukra, be to, mokausi groti pianinu kaip robotas, – pasakė jis ir padėjo ranką ant josios.

– Tavo rankos švelnios, – sušnabždėjo ji ir plačiai nusišypsojo.

Erikas ėmė glostyti jos plaštakas, riešus, rankas, perbraukė pirštais veidą, braukdamas per kontūrus, ir pasilenkęs švelniai pabučiavo kelis kartus į lūpas. Jis žiūrėjo į Džekę, jos sunkius vokus, ištiestą kaklą ir smakrą.

Moteris šypsodamasi laukė, kol jis vėl pabučiuos. Jie ėmė bučiuotis, pravėrę lūpas atsargiai lietė vienas kito liežuvius, jausdami vienas kito virpantį kvėpavimą. Staiga suskambo durų skambutis.

Abu krūptelėjo ir sustingo, stengdamiesi kvėpuoti tyliai.

Dar vienas skambutis.

Džekė skubiai atsistojo, o Erikas nusekė jai iš paskos. Tačiau atidarius duris, už jų nieko nebuvo. Laiptinėje buvo tamsu.

– Mama! – šūktelėjo Madė iš kambario. – Mama!

Džekė ištiesė ranką ir palietė Eriko veidą.

– Ko gero, tau reikia eiti, – sušnabždėjo ji.

36

BESTOVĖDAMAS BENAMIŲ EILĖJE Jonas Lina susvirduliavo. Šalia jo laukusi senyva moteris, ant drabužių užsitempusi plastikinius maišus, sunerimusi žvilgtelėjo į jį.

Jis mėgino pailsėti metro traukinyje, važiuojančiame žaliąja linija, tačiau susipažino su romu, kuris pasiūlė jam vietą pernakvoti. Susisukęs į pledą Jonas gulėjo ant grindų turistiniame namelyje Hudingėje. Užsimerkęs laukė miego, bet mintys nedavė ramybės.

Jis buvo nevalgęs ir nemiegojęs nuo tos dienos, kai Lumė išvyko. Atidavė jai visus savo pinigus, pasilikęs tik tiek, kad galėtų atvažiuoti pas Noleną.

Dėl miego trūkumo vis dažniau kartojosi migrenos priepuoliai. Atrodė, kad kitapus akies ją degina įkaitinta adata. Vis labiau gėlė klubą.

Iranietis draugiškomis akimis kantriai pilstė kavą alkaniesiems ir dalijo sumuštinius. Dauguma čia susirinkusių bus miegoję Centrinėje stotyje arba garažuose netoliese.

Jonas nebejautė alkio, tik sunkumą, todėl vos pastovėjo ant kojų. Gavęs puodelį ir sumuštinį pasijuto taip, lyg tuoj nualps. Pasitraukęs į šoną atlenkė popierių, atsikando sumuštinio ir nurijo, bet skrandyje prasidėjo spazmai ir jis vos neapsivėmė. Jonas užsidengė burną ir nusisuko nuo kitų. Dėl svaigulio teko atsiklaupti. Jis netyčia išliejo kavą ant žemės, dar atsikando sumuštinio, sukosėjo, išspjovė duoną ir pajuto, kad kaktą išpylė prakaitas.

– Kaip laikotės? – paklausė jį pastebėjęs iranietis.

– Kurį laiką nespėjau pavalgyti.

– Užsiėmęs vyras, – pasakė iranietis ir draugiškai nusišypsojo.

– Taip, – atsiliepė Jonas ir vėl sukosėjo.

– Pasakykite, jei reikia pagalbos.

– Ačiū, bet man viskas gerai, – sumurmėjo Jonas, pasiėmė lazdą ir nuklibikščiavo.

– Pirmą valandą dalijame nemokamą sriubą Šventosios Klaros bažnyčioje, – šūktelėjo vyras pavymui. – Ateikite, jums reikia pasėdėti ir sušilti.

Jonas perėjo Stadshusbruno tiltą, palesino duona gulbes ir sunkiai nukėblino ilga Amatininkų gatvės įkalne. Stabtelėjęs pailsėjo netoli Kungsholmeno gimnazijos, pačiupinėjo akmenuką kišenėje ir nuėjo link gaisrinės, o paskui pasuko į Kronobergo parką. Aukštai virš galvos saulėje žvilgėjo medžių lapija, o pavėsyje želė samanų spalvos žolė.

Jonas lėtai užlipo šlaitu, pasirėmęs lazda atkabino vielą anapus vartelių, atidarė juos ir įžengė į senas žydų kapines.

– Atleisk, kad šitaip atrodau, – pasakė jis dėdamas akmenuką ant Samuelio Mendelio šeimos kapo.

Lazda nukrapštęs saldainio popierėlį ėmė pasakoti savo senajam bendradarbiui, kad Jurekas Valteris pagaliau negyvas. Paskui stovėjo tylėdamas ir klausydamasis vėjo, švilpiančio tarp medžių, ir vaikų juoko, sklindančio iš žaidimų aikštelės netoliese.

– Aš mačiau įrodymus, – sušnabždėjo jis ir prieš nueidamas paplekšnojo akmenį.

Margota Silverman norėjo, kad Jonas dalyvautų tos dienos neoficialiame pasitarime. Tikriausiai ji tik geraširdiškai leidžia jam kurį laiką pažaisti komisarą.

Pakeliui link Flemingo gatvės Jonas mąstė apie orgijas, kuriose dalyvavo Marija Karlson.

Saturnalijos, karnavalai, girtuoklystės visada buvo žmonių gyvenimo dalis. Kiekvienas kvėptelėjimas pastumia mus arčiau mirties, o mes guodžiamės darbu ir kasdienybe, bet kartais turime apversti aukštyn kojomis savo būtį ir taisykles – gal tik tam, kad patys sau įrodytume esą laisvi.

Matyt, Marija Karlson ketino dalyvauti *saturnalijose* tą pačią dieną, kai buvo nužudyta. Neįmanoma nustatyti, ar orgijos yra sąsaja tarp aukų, tačiau Susana Kern savo darbo kalendoriuje buvo apibrėžusi tą patį liepos šeštadienį, kurį Marija Karlson buvo numačiusi dalyvauti orgijoje.

Seni vaikystės draugai, Filipas Kronstetas ir Eženas Kaselis, kartu valdo įmonę *Croca Communication AB*. Praėjusiais metais jų apyvarta siekė devyniasdešimt penkis milijonus eurų. Kaip fiziniai asmenys abu registruoti užsienyje, bet akivaizdu, kad didžiąją metų dalį jie praleidžia Švedijoje.

Pastarąjį pusmetį nė vienas iš jų nebuvo užsukęs į biurą Sibilės gatvėje, jau ilgą laiką nė vienas nedalyvavo valdybos posėdžiuose. Generalinis direktorius skambino Eženui vos prieš savaitę, o Filipas neskambino nuo Naujųjų.

Linda Bergman pasakojo, kad Filipui staiga pasitraukus iš *saturnalijų*, jos su Marija Karlson dar palaikė ryšį.

O Marija ir Eženas vis dar dalyvaudavo orgijose.

Atrodo, kad kaskart susirenka tam tikra grupė nuolatinių svečių, o keletas naujokų kviečiami pabandyti.

Anot Lindos, pats bilietas buvo raktas į viešbučio apartamentus.

Tyrimo grupė nesitikėjo rasti Filipo viešbutyje, tačiau buvo tikimybė, kad Eženas ten pasirodys.

Remiantis Marijos Karlson darbų kalendoriumi, viena orgija suplanuota šį šeštadienį, o kita – po trijų savaičių. Galbūt šie du kartai yra vienintelė galimybė surasti Eženą ir susekti Filipą.

37

ADAMAS, MARGOTA IR JONAS sėdėjo prie stalo naujojoje baro *The Doors* dalyje. Per televiziją buvo rodomos futbolo lygos varžybos. Margota valgė didelį mėsainį, užsigerdama vandeniu. Adamas ir Jonas gėrė juodą kavą.

– Neatrodo, kad Filipas būtų išvykęs iš Švedijos, – pasakė Adamas ir paklojo ant stalo kelis popieriaus lapus. – Jis čia, bet neregistruotas šalyje ir, regis, nesilankė nė viename iš įmonės butų.

Iš lapų į juos žvelgė Filipas Kronstetas – keturiasdešimtmetis vyras šviesiais antakiais ir atgal sušukuotais šviesiais plaukais. Jis panašus į malonų ir kantrų bankininką. Suraukta kakta, skruostų ir burnos linijos rodo, kad jo gyvenimas sunkus, bet dėl to atrodė tik simpatiškesnis.

– Aš neįsitikinęs, kad jis nužudė Mariją Karlson, – pridūrė Adamas, baksteldamas į nuotrauką smiliumi. – Kažkas ne taip... Jis nėra įsipainiojęs į jokias smurtines situacijas, nėra įtrauktas nei į nusikaltimų, nei įtariamųjų, nei socialinės rūpybos registrą.

– Jis gali sau leisti nusisamdyti gerus advokatus, – pabrėžė Margota.

– Taip, bet vis dėlto, – nepasidavė Adamas.

Jauna moteris grindimis vilko penkiasdešimties litrų alaus statinę. Pro subraižytą langą, išeinantį į Tulės gatvę, praėjo šeima su trimis mergaitėmis.

– Mes žinome, kad Filipas Kronstetas ėmė pavydėti Marijos, – kalbėjo Margota ir įsikišo į burną skrudintų bulvyčių. – Jis norėjo,

kad Marija nedalyvautų *saturnalijose*, bet ji neklausė... o dabar ji negyva... ir liežuvio papuošalo nebėra...

– Taip, bet...

– Man atrodo, – tęsė ji, – man atrodo, kad jis buvo apsėstas minties apie Mariją Karlson, laikėsi netoliese ir žiūrėdavo į ją per *saturnalijas*... Kol kas viskas atitinka, bet ar jis serijinis žudikas?

– Gal koks šėlstantis žudikas, *na,* koks nors *spree killeris*, – pridūrė Adamas. – Žinome tik apie dvi žmogžudystes, o to iš tiesų nepakanka, kad...

– Bet mes medžiojame serijinį žudiką, – pertraukė Margota.

– Iš tikrųjų tai visai nesvarbu, – tyliai pasakė Jonas. – Tačiau Margota teisi, nes...

Akį nudiegė migrenos skausmas ir Jonas užsimerkė, atsargiai priglaudė ranką prie kaktos. Kol skausmas nurimo, jis sėdėjo kaip sustingęs ir mėgino prisiminti, ką ketino pasakyti apie *spree killerius*. Sąvoka apibūdina žudiką, kuris nužudo mažiausiai du žmones skirtingose vietose beveik vieną po kito. *Spree killeris* neturi visą gyvenimą trunkančios, seksualizuotos priešistorės, būdingos serijinių žudikų žmogžudysčių dramaturgijai. Jų žmogžudystės tiesiogiai susijusios su asmenine krize.

– Taigi, – prabilo Adamas po kiek laiko.

– Vis dar per anksti ką nors spręsti apie Filipą, – kramtydama Margota suabejojo. – Gali būti jis, – manau, kad tai įmanoma, bet...

– Tokiu atveju, orgijos yra jo fantazijų dalis apie žudymą, – pasakė Jonas ir atsimerkė.

– Tęskime šia kryptimi, – nutarė Margota. – Šįvakar yra vienintelis kartas, kai žinome, kur yra Eženas Kaselis... Ir tik jis gali pasakyti, kur yra Filipas.

– Bet mes negalime įsiveržti į privačią orgiją, – išsišiepė Adamas.

– Pakaks, jei pateks bent vienas iš mūsų, suras Eženą ir pasikalbės, ramiai ir gražiai, – pasakė Margota ir atkando didelį mėsainio gabalą.

– Tu negali, nes laukiesi, – pastebėjo Adamas.

– Matosi? – paklausė ji kramtydama.

– Gerai, velniop, aš eisiu, – pasisiūlė Adamas.

– Čia ne reidas, – priminė Margota. – Nėra jokios galimos grėsmės... Pavadinkime tai susitikimu su slaptu informatoriumi, todėl nereikės iš anksto tartis su vyresnybe.

Adamas atsiduso ir atsilošė.

– Tai dabar turėsiu pasirodyti tarp krūvos...

Jis nutilo, akys sublizgo, vyras įbedė prieš save žvilgsnį ir papurtė galvą.

– Savaime suprantama, tokioje situacijoje kiek nejauku lįsti prie žmonių, bet ką padarysi, – nutarė Margota.

– Nesuprantu... Kokie žmonės gali dalyvauti orgijose?

– Nežinau. Grupiniu seksu nesu užsiėmusi jau mažiausiai dešimt metų, – pareiškė Margota ir pamirkė bulvytes į kečupą.

Adamas dėbsojo į ją išsižiojęs, o Margota šypsodamasi kramsnojo. Ji nusišluostė pirštus į servetėlę ir pažvelgė Adamui į akis.

– Pajuokavau, – tarė ji ir plačiai nusišypsojo. – Aš gera mergaitė, prisiekiu. Tiesą sakant, kai dirbau Helsingborge, esu dalyvavusi reide į svingerių klubą... Kiek pamenu, ten buvo beveik tik šešiasdešimtmečiai vyrai storais pilvais ir plonomis kojomis, kurie...

– Liaukis, – burbtelėjo Adamas ir susmuko ant kėdės.

– Rytoj paskambinsiu tavo žmonai ir paklausiu, kada grįžai. Taip ir žinok.

– Eik jau, – atsiduso tas šypsodamasis.

– Tai tik darbas, – priminė Jonas. – Kiti žmonės nesvarbūs. Jūs tiesiog įeisite ir pakalbėsite su Eženu, priversite jį pasakyti, kur yra Filipas, ir suimsite jį, kai tik būsite įsitikinęs, kad jau viską žinote.

– Suimti jį?

– Kad neįspėtų Filipo, – paaiškino Jonas ir pažvelgė Adamui į akis.

– Jei ką nors sužinosite apie Filipą, – pasakė Margota, – tai...

– ... tai paskambinsime tau, – užbaigė Adamas.

– Ne, aš miegosiu, – įspėjo ji ir įsikišo į burną paskutinį kąsnį. – Jei sužinosite ką nors vertingo, perduokite šį reikalą policijos patruliams.

Margotai išėjus iš baro, vyrai liko sėdėti prie stalo. Nuo vieno staliuko pakilo keli vyresnio amžiaus svečiai ir išėjo parūkyti.

– Kur jūs gyvenate? – paklausė Adamas pažvelgęs į Joną.

– Už Hudingės yra palapinių stovykla.

– Romų?

Jonas neatsakė, gurkštelėjo kavos ir pažvelgė per langą.

– Aš jus patikrinau, – prisipažino Adamas. – Žinau, kad... likus metams iki sužeidimo jūs mokėte specialiąją operatyvinę armijos grupę *Krav Maga* savigynos... Atsiprašau, bet žiūrint į jus sunku patikėti, kad buvote oro pajėgų desantininkas.

Jonas pažvelgė į savo rankas ir prisiminė, kad jam labiausiai patikdavo šuoliai iš didelio aukščio – tiesiog kristi per siaubingą audrą.

– Ar esate buvęs Leuvardene? – paklausė jis Adamo.

Jonas buvo vienintelis švedas, išsiųstas į Nyderlandus mokytis kariauti nekonvencinės artimos kovos ir prisitaikyti partizaninio karo sąlygomis. Vietovė buvo į šiaurę nuo Leuvardeno. Per atoslūgį jis bėgiodavo paplūdimiu palei Vatų jūrą.

38

LINDOS BERGMAN MINĖTAS psichodelinis kambarys *Birgerio Jarlo* viešbutyje iš tikrųjų vadinosi „Pamirštuoju kambariu". Jį galima išsinuomoti kaip ir visus kitus.

Šio amžiaus pradžioje viešbutyje buvo atliktas kapitalinis remontas. Visi kambariai buvo išardyti, jų interjeras pakeistas. Statybininkams išvykus paaiškėjo, kad 247-asis kambarys buvo pamirštas. Kaip visada per visus remontus nuo viešbučio pastatymo 1974 metais.

Kambarys iki šiol nepaliestas, tarsi nedidelė pamiršto laiko kapsulė.

2013 metais, pakeitus vieną sofą 247-ajame kambaryje, viešbutyje buvo nužudytas žmogus. Savaime suprantama, visi tvirtino, kad nėra jokių sąsajų, bet nuo to laiko darbuotojai atsisako ką nors keisti kambario interjere.

Stebėdamas viešbučio įėjimą Adamas išsėdėjo automobilyje prie senosios elektrinės penkias valandas. Jonas stovėjo lauke, apsigaubęs pledu ir atkišęs puodelį su keliomis monetomis.

Per tą laiką praėjo trisdešimt penki viešbučio svečiai, bet Eženo tarp jų nebuvo.

Toliau gatvėje, prie italų restorano, tupėjo ir rūkė žilaplaukis padavėjas. Bažnyčios laikrodžiui lėtai išmušus vienuoliktą Jonas paršlubavo prie automobilio.

– Turėsite eiti į vidų, – pasakė jis Adamui.

– Ar jūs negalite eiti kartu?

– Palauksiu čia.

Adamas nykščiais pabarbeno į vairą.

– Gerai, – linktelėjo jis ir perbraukė sau kelis kartus per smakrą.

– Viduje elkitės ramiai. Kad jie čia susirinko, dar nereiškia, kad tie žmonės yra nusikaltėliai. Ko gero, bus nemažai narkotikų, bet nesukite dėl jų galvos. Įsikiškite tik tada, jei pastebėsite seksualinę prievartą arba nepilnamečių.

Adamas linktelėjo, bet lipant iš automobilio ir einant į viešbutį širdį suspaudė nerimas.

Už lenkto registratūros stalo stovėjo tik vienas darbuotojas, kuris šnekėjo telefonu.

Adamas priėjo, parodė savo pažymėjimą, gavo kambario raktą ir pasuko link liftų. Pamirštasis kambarys buvo pačiame koridoriaus gale. Ant rankenos kabojo minkšto plastiko lentelė „Netrukdyti".

Padvejojęs Adamas atsitraukė juodą odinę striukę. Jo balti marškinėliai buvo sukišti į juodus džinsus, po kaire ranka kabojo pistoletas *Sig Sauer*.

„Tiesiog įeisiu, visiškai ramiai surasiu Eženą, pasikviesiu nuošaliau ir paklausinėsiu."

Adamas atsikrenkštė ir įkišo rakto kortelę į spyną. Užraktas caktelėjo, sužibo maža žalia lemputė, jis atidarė duris, įžengė į tamsų prieškambarį ir uždarė duris.

Girdėjosi muzika, tylūs balsai ir girgždanti lova.

Šviesa pritemdyta, bet tamsu nebuvo. Policininkas apsidairė. Jis stovėjo koridoriuje, prikabintame drabužių.

Iš vonios į prieškambarį išėjo šviesi moteris berniukiška šukuosena ir mirktelėjo jam tamsoje. Ji mūvėjo tik juodas šilkines kelnaites ir buvo tokia graži, kad Adamo širdis ėmė daužytis.

Burnos kamputyje prie lūpų blizgesio buvo prilipę baltų miltelių. Moteris pažvelgė į Adamą. Aplink išsiplėtusius vyzdžius matėsi

plonas ledinio mėlynumo lankelis. Ji apsilaižė lūpas ir ištarusi jam kažką nesuprantamo nuėjo į miegamąjį.

Adamas nusekė iš paskos ir negalėjo susilaikyti nespoksojęs į jos nuogą, žvilgančią nugarą.

Apytamsiame kambaryje tvyrojo salsvas dūmų kvapas.

Vyras sustojo ir pažvelgė į lovą, bet tuoj pat nusuko akis. Jis pasitraukė šonu palei sieną, praėjo nuogą vyrą su šampano taure ir sustojo.

Niekas nekreipė į jį dėmesio.

Nuleidusi akis pro juos link prieškambario prasibrovė moteris.

Kambario tapetai buvo rožiniai ir banguoto rašto, o kilimas rudas, su saulių ornamentu. Nešvietė nė vienas šviestuvas, tačiau pro naktinių užuolaidų viršų skverbėsi ir ant lubų skleidėsi miesto šviesos.

Kambaryje tvyrojo tirštas aistros apimtų kūnų kvapas. Kur bepažvelgęs Adamas matė blizgančius lyties organus, pražiotas burnas, krūtis, liežuvius, sėdmenis.

Jei ne muzika, kambaryje būtų beveik tylu. Tie, kurie užsiėmė seksu, visą dėmesį buvo sutelkę į savo arba kito malonumą. Kiti ilsėjosi šalia, stebėdami orgiją ir įsikišę ranką į tarpkojį.

Nuo padažnėjusio pulso Adamui tvinksėjo ausyse. Jis jautė, kad yra išraudęs. Reikia pamėginti surasti Eženą.

Praeidamas pro gražią trisdešimtmetę moterį Adamas nesusilaikė į ją nepažiūrėjęs. Ji vilkėjo batikos palaidinę ir užsimerkusi sėdėjo ant rašomojo stalo. Atrodė, kad jos nuoga lytis būtų papudruota ir panaši į šlifuotą marmurą, perbrauktą rožine kreida.

Aplinkui nebuvo nieko desperatiško ir bjauraus, kaip Adamas įsivaizdavo. Tai buvo labiau intymu ir sąmoninga.

Adamas apėjo lovą. Kilo mintis, kad galbūt visa tai yra tik madingo gyvenimo būdo dalis.

Jis to paties amžiaus kaip dauguma čia esančiųjų, bet tik atliks savo darbą ir sugrįš namo pas žmoną į Hegersteną, nors ir niekada nepamirš, ką čia matė. Jis žinojo, kad negalės su ja apie tai pasikalbėti, bent jau rimtai. Pajuokaus apie tai arba perteiks kaip pasišlykštėtiną dalyką.

Žiūrėdamas į žmones kambaryje jis galvojo, kad galėtų pavadinti juos išlepusiais, kad jam jų gaila, bet tai būtų netiesa, tik ne šią akimirką.

Adamas pavydėjo.

39

PRO ATVIRAS DURIS ADAMAS įžengė į gretimą kambarį. Ten tapetai buvo tamsesni, su ryškiais, dideliais raštais, panašiais į šviesiai žalius kristalus.

Čia muzika skambėjo garsiau. Du nuogi vyrai į lovą buvo įkėlę plastikinį oranžinį fotelį. Jame sėdėjo moteris tiesiais juodais plaukais ir juokėsi, tvirtai įsikibusi į fotelį, kurį vyrai judino siūbuodami čiužinį. Prisijungė daugiau vyrų, kažkas suėmė jos kojas ir moteris ėmė kvatotis dar garsiau.

Prie stiklinio stalo klūpėjo jau matyta moteris berniukiška šukuosena ir pirštu subraukusi baltų miltelių likučius įsikišo jį į burną.

Jis žengtelėjo į šoną ir beveik užmynė ant didelės lubrikanto tūbelės ant grindų. Lipnioje dėmėje buvo prikritę dulkių ir plaukų.

Ant palangės stovėjo apie dešimt taurių su šampanu. Dėl kondensacijos susidarę lašai tekėjo jomis į mažas balutes ant marmurinės plokštės.

Giliau kambaryje Adamas aptiko belangę nišą su drabužine spinta ir rankinių lentyna. Durys į vonią buvo praviros. Ant klozeto dangčio sėdėjo susitraukusi nuoga moteris. Jos pilvas buvo susiraukšlėjęs, o viena ranka įsitempusi.

– Kaip jūs? – pusbalsiu paklausė Adamas.

Moteris pakėlė galvą ir pažvelgė į jį. Jos akys buvo apdujusios ir blizgėjo. Policininkas pajuto, kad turėtų išeiti iš viešbučio.

– Padėk, – sušnabždėjo moteris.

– Kaip jautiesi?

– Negaliu atsistoti, – sumurmėjo ji.

Iš miegamojo link jų pasuko lieknas vyras ir sustojo tarpduryje. Jo sustandėjusi varpa šiek tiek siūbavo.

– Ar Paula čia? – pasiteiravo jis, prisimerkęs dėbtelėjo ir grįžo iš kur atėjęs.

– Padėk atsistoti, – paprašė moteris, kvėpuodama per burną.

Adamas paėmė ją už rankos ir kilstelėjęs pastatė ant kojų. Svirduliuodama iš vonios kambario moteris netyčia nutempė nuo pakabos rankšluostį. Adamas tik dabar pastebėjo, kad jai ant klubų buvo pritvirtintas vibratorius. Moteris kluptelėjo, bet griūdama ant policininko spėjo pasikabinti jam ant kaklo. Vibratorius įlindo Adamui tarp šlaunų.

Iš jos burnos sklido alkoholio kvapas, kojos linko, tad vyras turėjo ją prilaikyti, jausdamas į jį įremtas sunkias krūtis.

– Ar galite stovėti?

– Nežinau, ar šitas daiktas gerai pritvirtintas, – sumurmėjo moteris jam į kaklą. – Ar gali patikrinti dirželį man už nugaros?

Ji pasisuko į Adamą nugara ir ranka atsirėmė į ant sienos kabantį rudą laikrodį. Jo plastikinis gaubtas sutraškėjo.

– Ar matei Eženą? – paklausė policininkas.

Juodas odinis dirželis tarp jos sėdmenų buvo persivijęs kelis kartus. Moteris bandė suimti jį pavargusiais pirštais.

– Jis susipynęs, – pasakė Adamas.

Jis dvejojo nežinodamas ką daryti, bet paskui pamėgino jai padėti ir pasuko dirželį du kartus, bet tada pamatė, kad tas susipainiojęs giliau.

Moters oda buvo karšta ir suprakaitavusi. Adamas virpėjo. Braukiant žemyn dirželiu tarp sėdmenų, pirštai atrodė sušalę.

Pro juos prasibrovė nuogas vyras ir nusvirduliavo į vonios kambarį. Jis nusišlapino nė nežvilgtelėjęs ir nesistengdamas uždaryti durų.

Adamas pamėgino atsukti odinį dirželį tarp jos sėdmenų. Tas buvo šlapias ir slidus. Moteris susvirduliavo ir atsirėmė skruostu į sieną. Plastikinis laikrodis susiūbavo ant vinies.

Gretimame kambaryje inkštė moteris. Koridoriumi praėjo du vyrai. Paskui tarpduryje jis pamatė gražiąją moterį berniukiška šukuosena. Ji buvo jau be kelnaičių ir lėtai žingsniavo link kito kambario. Pamačiusi Adamą moteris kilstelėjo šampano taurę, ant kurios kraštų matėsi šviesūs lūpų atspaudai.

Moteris, kuriai mėgino padėti, nuslydo palei sieną, remdamasi į ją petimi, ir padėjo galvą ant kiliminės dangos.

Moteris berniukiška šukuosena priėjo prie Adamo. Jos kaklas buvo išmuštas raudonų dėmių. Ji priglaudė kaktą jam prie krūtinės ir šypsodamasi atvertė galvą.

Tą akimirką Adamas nesusivaldė ir pabučiavo moterį. Kai ji atsakė tuo pačiu, vyras savo burnoje pajuto moters liežuvio papuošalą.

Jam atrodė, kad nieko negali su savimi padaryti. Negerai. Jau tą akimirką žinojo, kad gailėsis ir siaubingai nerimaus, bet dabar troško tik vieno dalyko – įsiskverbti į ją.

Ant grindų gulėjusi moteris sumurmėjo, kad ji nugriuvo, ir taip timptelėjo Adamą už kojos, kad tas susvirduliavo.

Kai moteris berniukiška šukuosena atsegė jo kelnes, Adamą nupurtė ledinė baimė.

„Per lengva, per didelė pagunda", – dingtelėjo jam.

Bet rankos vis tiek lietė krūtis, šiltas ir stangrias, papudruotas kažkokia rupia ir blizgančia pudra.

Dar niekada nebuvo matęs tokios gražios moters.

Pakėlęs ją prispaudė prie sienos ir įsiskverbė. Kūną nupurtė baimė ir geismas. Adamas ėmė siūbuoti klubais, moteris prasižiojo ir jos burnoje sublizgo Saturnas. Jam padidinus tempą jos kūnas suvirpėdavo, krūtys krestelėdavo. Moteris užsimerkusi šypsojosi, bet

nedejavo, neaimanavo ir šiaip neatrodė susidomėjusi tuo, kas vyksta. Gal buvo per daug apsvaigusi nuo narkotikų.

Koridoriuje pasirodžiusios dvi moterys kurį laiką juos stebėjo, o paskui pasitraukė.

Moteris su vibratoriumi pakilo nuo grindų ir atsistojusi Adamui už nugaros staiga pakišo rankas jam po marškinėliais ir ėmė glamonėti jo liemenį ir nugarą. Adamas mėgino išsisukti. Galbūt ji užčiuopė pistoletą, nes staiga pasitraukė nuo jo, lyg elektros nupurtyta, kažką sumurmėjo ir nusvirduliavo į miegamąjį.

Adamas suvokė, kad gali būti demaskuotas, bet dabar neįstengė liautis. Moteris pasakė jam kažką, priglaudusi lūpas prie kaklo, ir vyras užuodė iš jos burnos sklindantį aviečių aromatą. Moteris mėgino jį pristabdyti glausdama ranką prie krūtinės, bet Adamas nustūmė jos ranką ir stipriai prispaudė moterį prie sienos.

40

ĮŽENGĘS Į TREČIĄJĮ KAMBARĮ Adamas iškart pamatė Eženą Kaselį. Jis buvo užsidėjęs ant galvos juodą cilindrą, nors šiaip buvo nuogas. Didelėje lovoje santykiavo penki žmonės. Pakrypęs stalinės lempos gaubtas virpėjo į taktą pagal lovos judėjimą. Eženas klūpėjo už keturpėsčios moters. Jai tarp krūtų siūbavo perlų vėrinys.

Į kambarį paskui Adamą įsvirduliavo moteris su vibratoriumi. Jis matė, kad ji atsisėdo ant lovos krašto, vos nenugriuvo, bet išsilaikė. Viena moteris sugriebė jos vibratorių, kažką pasakė ir nusijuokė. Ta kažką atsakė ir sukosėjo į alkūnės linkį.

– Ką sakei?

– Tra lia lia, – prasuokė ta ir nusišypsojo.

– Aha.

– Faras čia, tra lia lia, – pakartojo ji ir vėl sukosėjo.

Ją išgirdęs Eženas sustojo, atsisėdo ant lovos, laikydamas ranką ant moters sėdynės, ir atsisuko į Adamą.

– Čia privatus vakarėlis, – iškošė jis nepatenkintas.

– Ar galime pasikalbėti netrukdomi? – paklausė Adamas, rodydamas policininko pažymėjimą.

– Palikite vizitinę kortelę ir pirmadienį jums paskambins mano advokatų biuras, – pareiškė Eženas stodamasis.

Jam gal keturiasdešimt metų, tikriausiai vyriausias šiame viešbučio kambaryje. Nuogas, beplaukis kūnas gerai ištreniruotas, nors pilvas apvalainas. Erekcija jau pasibaigusi. Iš po skrybėlės krašto antakyje žybčiojo auksinis auskaras. Vyzdžiai išsiplėtę.

– Turiu rasti Filipą Kronstetą.

– Sėkmės, – šyptelėjo Eženas, kilsteldamas cilindrą. – Jo čia nėra, bet galiu pasufleruoti – sek paskui baltą triušį.

– Klausyk. Mes galime išeiti iš viešbučio ramiai ir gražiai, bet jei prireiks, tuoj pat uždėsiu tau antrankius ir nusitempsiu į savo automobilį.

Į kambarį įėjo moteris švytinčia balta oda. Jos ryškiai rusvi plaukai supinti į dvi kasas, gulinčias ant krūtų. Moteris priėjo prie Eženo.

– Ar užsakyti maisto? – paklausė ji ir priglaudė prie lūpų suktinę su žole.

– Vis dar alkana? – flirtuodamas paklausė jis.

Moteris šypsodamasi linktelėjo ir išpūtusi siaurą dūmų debesį pasuko link telefono ant rašomojo stalo.

– Ką gi, matau, kad būsiu priverstas suimti jus pagal Civilinio kodekso dvidešimt ketvirto straipsnio septintą punktą, – įspėjo Adamas.

– Ne aš kaltas, kad turėjai lankyti prastas mokyklas ir tapti policininku, – griežtai išrėžė Eženas. – Pasaulis neteisingas ir...

– Tu pažįsti Mariją Karlson, ar ne? – pertraukė Adamas.

– Aš ją myliu, – lėtai ištarė vyras.

– Pabučiuok ją, – drėbė policininkas ir parodė nuotrauką iš nusikaltimo vietos.

Ryškioje blykstės šviesoje matėsi sukapotas negyvos moters veidas, atvira burna ir sulaužytas žandikaulis. Eženas suinkštė, susvirduliavo atbulas ir nuvertė stalinę lempą. Jos rudas keraminis stovas sutrupėjo į šukes.

41

KOL EŽENAS KASELIS RENGĖSI, Adamas iškvietė patrulių ekipažą. Jie kartu išėjo viešbučio koridoriumi.

– Man labai gaila... jaučiuosi priblokštas. Tik pasakyk, ką galiu padaryti, mielai padėsiu, man tai garbės reikalas... bet pirma turiu paskambinti savo advokatui.

Ežensa buvo nusiprausęs. Jo išblyškę skruostai blizgėjo nuo prakaito.

– Turiu rasti Filipą, – pakartojo Adamas.

– Jis to nepadarė, – iškart atsakė Ežensa.

– Filipo nėra nė vienu iš adresų. Kur jis?

– Žinau, jis jaučiasi nekaip, – pripažino Ežensa ir skrybėle pasikasė kaktą. – Aš neketinu kalbėti apie jį bjauriai, bet su tokiu, koks jis dabar, bendrauti nenoriu. Mėginau įkalbėti jį kreiptis pagalbos, bet...

– Dėl ko?

Atsidarius lifto durims juodu pirma praleido moterį oranžiniu paltu.

– Jis visą laiką vartojo per daug „druskos“, – pasakė Ežensa, šyptelėjo ir pamojavo prie smilkinio.

– Ar jis vartoja narkotikus?

– Taip, bet vartojant per daug MDPV, MDPPP, MDPBP, MDAI narkotikų... baigiasi blogai. Žmonės tampa žiauriai paranojiški ir tik *bac* – protas pasimaišo, o būsena tokia, kad norisi mirti.

– Ar žmonės pasidaro agresyvūs? – paklausė Adamas, jiems išeinant iš lifto pirmame aukšte.

– Visą laiką kankina žiauri baimė, bet tuo pat metu galva veikia kuo aiškiausiai. Mąstai per greitai, visai nemiegi... Paskutinį kartą, kai buvau jį sutikęs, buvo virtęs visišku maniaku – sakė, kad *Google* naršyklėje esama tūkstančių jo nuotraukų, padarytų iš palydovo, pliauškė, kad Saturnas buvęs priverstas praryti savo vaikus... Ramiai nenustovėjo nė sekundės, mosikuodamas peiliuku įpjovė man ranką ir suriko, kad turiu tuo džiaugtis... Tada persirėžė sau skersai rankos ir taškydamasis krauju nulėkė žemyn į metro.

Praėję registratūrą jie žengė per duris į Tulės gatvę kaip tik tą akimirką, kai pririedėjo patrulių automobilis.

– Dabar man reikia sužinoti tik viena, – kur galima jį rasti, – pakartojo Adamas ir sustabdė Eženą.

– Na, dabar elgiuosi kaip išdavikas, bet jis sakė, kad niekas negali pamatyti jo sandėlyje.

– Sandėlyje?

– Vanadisės gatvėje jis nuomoja daug sandėliukų. Žinote, privatiems asmenims. Man atrodo, kad ten daugiau kaip pusė sandėliukų yra jo.

Du uniformuoti policininkai priėjo prie Adamo ir pasisveikino. Vienas atsisėdo su Eženu ant galinės sėdynės, o kitas klausėsi Adamo.

– Nuvežk jį į areštinės posėdžių kabinetą, – liepė Adamas. – Prižiūrėk, kad niekam nepaskambintų, duok mums šiek tiek laiko. Kai atvyks jo advokatas, turėsime paleisti.

42

JONAS VAŽIAVO GREITAI ir nekreipdamas dėmesio į raudonas šviesoforų šviesas pasuko į kairę, į Odeno gatvę.

Prie parduotuvės *Seven Eleven* sėdėjo ir snaudė benamė, šalia pasistačiusi du perkrautus parduotuvės vežimėlius.

Adamas papasakojo, kad Filipas per ilgą laiką perdozavo įvairių *MDPV** variantų. Eženas mano, kad jam prasidėjo paranojinė psichozė.

Dėl šio narkotiko Švedijoje buvo mirę keli žmonės. Vakarinėje spaudoje jis vadinamas „kanibalų narkotiku“, nes vienas apspangęs vyras mėgino suvalgyti benamio veidą.

– Reikalas, ko gero, gana skubus, nes Eženo ilgai neišlaikysime. Jį greitai paleis, o tada, manau, jis įspės Filipą, – pasakė įsitempęs Adamas.

Jonas aplenkė taksi iš vidinės pusės ir kirtęs priešpriešines eismo juostas pasuko į Vanadisės gatvę.

Buferiu atsitrenkęs į šaligatvį, užvažiavo ant jo ir sustojo priešais šviesia mokos spalva nudažytą namą su raudonais garažo vartais.

Įmonės, teikiančios sandėliavimo paslaugas centrinėse Stokholmo dalyse, galėjo sandėliais paversti turimus rūsius, nepakeisdamos miesto vaizdo. Po žeme, tarsi kokių senų kapų kriptos katedrose, plytėjo didžiuliai plotai mažų, užrakintų patalpų.

Jonas ir Adamas išlipo iš automobilio ir priėjo prie uždaryto biuro, kurio langai vėrėsi į nedidelę automobilių stovėjimo aikšte-

---

* *MDPV* – pirovalerono darinių psichotropinė medžiaga.

lę. Žiūrint per langą, prieblandoje matėsi šūsnys dar nesulankstytų kraustymosi dėžių, priimamasis ir didelis stebėjimo kamerų monitorius ant sienos.

– Aš noriu pamatyti sandėliukų planą ir kameras, – paprašė Jonas.

– Užrakinta. Teks kreiptis į prokurorą, – pasakė Adamas.

Jonas linktelėjo ir bakstelėjo lazda į šaligatvio krašto akmenį, prisimindamas, koks jausmas, kai grimzti per lūžusį ledą. „Kai tave sušildo, tu imi šalti“, – prisiminė Jonas nuolat persekiojantį šalčio pojūtį, imdamas sunkų kampinį akmenį. Ir sviedė jį į langą. Subildėjo, sudžeržgė byrantis stiklas, priimamajame ėmė žybsėti raudona lemputė.

– Dabar signalą gaus apsaugos firma, – tyliai ištarė Adamas.

Jonas lazda nukrapštė šukes nuo lango rėmo ir įsiropštė. Apsidairęs Adamas nusekė iš paskos.

Ant sienos kabojo languotas platesnių ir siauresnių koridorių planas.

Visi sandėliukai pažymėti numeriais ir sugrupuoti kvartalais. Šalia kabojo darbuotojų įėjimo į sandėliukus slaptažodis.

Jonas atsisėdo prie kompiuterio. Koridoriai tarp sandėliukų stebimi kamerų. Monitoriuje matėsi dvidešimt penki kvadratėliai. Visos kameros fiksavo belangę tamsą. Naktis, visos šviesos užgesintos.

– Pažiūrėkite, gal rasite nuomininkų sąrašą, – pasiūlė Adamas.

Jonas sumažino vaizdą, pamėgino atidaryti įvairias programas, bet toliau nepateko. Kad ir kur mėgino, visur reikėjo slaptažodžio.

Skubiai grįžęs prie kamerų transliuojamo vaizdo, padidino pirmąjį langelį ir įsižiūrėjo į pilkai juodą sąstingį, panašų į juodą lininį audinį. Tada padidino kitą langelį. Kamera filmavo tamsą. Adamas neramiai vaikštinėjo už jo, dirsčiodamas į planą ant sienos.

Viskas ramu ir paskendę tamsoje.

Trečioji kamera nukreipta į atsarginį išėjimą. Žalia iškaba virš durų skleidė drumzliną šviesą ant dėmėtų betoninių grindų ir gofruotos skardos sienų.

Prie vieno sandėliuko mėtėsi šiukšlių. Atsarginio išėjimo iškabos šviesa atsispindėjo pamirštame krovinių vežimėlyje.

Žvilgtelėjęs į planą ant sienos Jonas surado atsarginį išėjimą ir tada susigaudė, kaip pakabinta kamera.

Jis ėmė tikrinti padidintus visų kamerų užfiksuotus vaizdus. Vis dar buvo ramu. Staiga jį tarsi banga užliejo marinantis nuovargis ir teko porą sekundžių pasėdėti užsimerkus.

Visos kameros monitoriuje rodė tokią pat tamsą. Kartais žybtelėdavo kodinių spynų švieselės, bet daugiau nieko.

– Tamsu, – tarė Adamas.

– Taip, – atsakė Jonas ir padidino keturioliktąjį vaizdą.

Jau ketino pereiti prie kito, bet apatiniame vaizdo kamputyje blykstelėjo.

– Palauk, – tarė jis.

Adamas pasilenkė ir pažvelgė į tamsų kvadratą. Nieko nesimatė, niekas nejudėjo. Staiga kamputyje vėl blykstelėjo.

– Kas tai? – sušnabždėjo pasilenkdamas arčiau Adamas.

Vėl blykstelėjo. Silpnai, bet apšvietė tiek, kad šmėstelėjo betono pabėgių atspaudai grindyse.

Jonas vertė vaizdą po vaizdo, palaukdavo, bet visur buvo juoda. Tada atsidarė visus dvidešimt penkis langelius iškart. Keturioliktame vėl blykstelėjo, o kiti nerodė jokių ženklų.

– Šviesos šaltinis turėtų būti čia arba čia, – bakstelėjo planą Jonas. – Bet nė viena kamera jo nerodo. Kažkas ne taip.

– Kur mes? – paklausė Jonas, žiūrėdamas į planą ant sienos.

– Keturiolikta kamera turėtų būti pakabinta aukštai C koridoriuje.

Jonas padidino vaizdus vieną po kito. Visur juoda, ramu. Staiga Jonas sustingo.

– Kažką pamatėte? – paklausė Adamas.

Abu įdėmiai pažvelgė į tamsų monitorių.

– Hm. O kur žalioji šviesa? Juk kamera nukreipta į atsarginį išėjimą, – pastebėjo Jonas.

– Pažiūrėkime šitą, – pasiūlė Adamas, rodydamas pirštu. – Ji turėtų rodyti kito sektoriaus spynų šviesas.

Jonas iškart padidino vaizdą. Net ir čia buvo visiškai tamsu. Spynos durų fone nesimatė.

Priežastis gali būti tik viena – kameros sugadintos. Ten, rūsyje, buvo daug sugadintų kamerų.

– Nesimato didelio ploto, trūksta daug kamerų, – padarė išvadą Jonas, žiūrėdamas į Adamą.

– Kur?

– Visa viršutinė dalis palei koridorių, C, D ir E... Gal penkiasdešimt sandėliukų, – pasakė Jonas ir pažvelgė į keturioliktosios kameros rodomą vaizdą.

Ant nelygių grindų blykstelėjo silpna švieselė ir kelias akimirkas neužgeso, šiek tiek apšviesdama skardinių durų apačias. Paskui užgeso ir vėl užsidegė.

– Tai pagalbos signalas, – stodamasis pasakė Jonas.

Keturioliktoji stebėjimo kamera rodė pagalbos šauksmo signalus. Kažkur toliau koridoriuje, kur kameros neveikė, kažkas mirksėjo lempa. Tai buvo tarptautinis pagalbos šauksmo signalas pagal Morzės abėcėlę. Trys trumpi mirktelėjimai, trys ilgi ir vėl trys trumpi.

43

JIEMS UŽ NUGAROS ūždami užsidarė automatiniai garažo vartai. Leidžiantis stačia rampa Jonui taip iš skausmo vėrė klubą, kad pylė prakaitas. Sunkus pistoletas dunksėjo į šonkaulius. Jo lazdos stuksėjimas aidu sklido žemyn siauru koridoriumi iki sandėliukų.

– Mes turėtume paprašyti pastiprinimo, – priminė Adamas, išsitraukdamas *Sig Sauer* pistoletą.

Ištraukęs dėtuvę patikrino, ar ji pilna, įspaudė atgal ir įstūmė pirmą kulką į vamzdį.

– Nėra laiko. Aš galiu eiti vienas, – pasakė Jonas.

– Norėjau pasakyti, kad privalote laukti gatvėje, nes jūs jau ne policininkas, o aš negaliu už jus atsakyti, – paaiškino Adamas.

Jie atėjo į požeminį garažą. Plieninės durys skyrė jį nuo didelės sandėliukų teritorijos. Palubiu tęsėsi dideli ventiliacijos vamzdžiai.

– Dažniausiai susitvarkau pats, – sustojęs prieš duris pasakė Jonas ir išsitraukė stambaus kalibro pistoletą.

Tai *Colt Combat* su nauju taikikliu ir stipresne spyruokle. Jonas buvo nušlifavęs vieną rankenos, pagamintos iš palisandro medienos, pusę, kad ginklas tiktų ir jo kairei rankai.

Adamas priėjo prie kodinės spynos ant sienos ir išsitraukė lapelį su personalo kodu. Mažas monitorius apšvietė jo ranką ir baltai dažytą betoninę sieną mėlyna šviesa.

– Laikykitės už manęs, – sušnabždėjo jis ir atidarė duris.

Juodu įžengė vidun, atsargiai uždarė plienines duris ir nuėjo tamsiu koridoriumi. Tolyn į tamsą tęsėsi monotoniškos pilko metalo sienos ir sandėliukų durų eilės.

Jie artinosi prie pirmo platesnio pagrindinio įėjimo, kuris, sprendžiant iš rūsio plano, tęsėsi per visą patalpą.

Vyrai judėjo beveik be garso – girdėjosi tik Adamo kvėpavimas ir Jono lazdos stuksėjimas.

Adamas žengė pirmas. Kai buvo jau visai šalia skersai einančio koridoriaus, sulėtino žingsnį. Dešiniu petimi jis lietėsi prie skardinės sienos. Stabtelėjo, o tada, iškėlęs pistoletą, greitai užsuko už kampo.

Už dešimties metrų sutraškėjo įjungiamos lempos, – garsas buvo panašus į tokį, kai didelė papūga laipioja savo narvo grotelėmis. Adamas nuleido ginklą. Stengėsi kvėpuoti per nosį.

Dėl netikėtos šviesos Jono akį nuvėrė migrenos skausmas. Nieko baisaus, bet prieš sekdamas paskui Adamą turėjo minutėlę pastovėti atsirėmęs į sieną.

Didžiųjų koridorių šviestuvai reagavo į judėjimą, tad vyrams artinantis įsijungdavo patys.

Jonas dirstelėjo į stebėjimo kamerą – jos tamsi akis svajingai blizgėjo.

Spragsėjo palube tįstantys vamzdžiai. Jei ne visi šie garsai, garaže būtų buvę visai tylu.

Pasiekus šoninį koridorių vėl sutraškėjo pagrindiniame koridoriuje įsižiebiančios lempos, – lyg skubrus žvėries nagų krebždėjimas.

Juodu pasuko į kairę ir nužingsniavo pro uždarytus sandėliukus. Praėjus du nutrintus fotelius užgeso šviesa.

– Netrukus turėtume patekti į jo plotą, – sušnabždėjo Adamas.

Dėl netiesioginės šviesos, sklindančios nuo elektroninės kodinės spynos toliau koridoriuje, plotas, rodėsi, didėjo ir keitė formas.

Adamas sustojo ir sukluso.

Kažkur kažkas bildėjo ir tarškėjo. Abu girdėjo, kad kažkas stipriai daužo metalą.

Tada viskas nutilo.

Palaukę kelias sekundes jie vėl pajudėjo į priekį tamsoje.

Pasigirdo krebždesys. Kažkur toli metališkai švilpčiojo. Jonas parodė į kamerą palubėje – objektyvas buvo užklijuotas lipnia juosta.

Prieš kitą pagrindinį koridorių Adamas sustojo, perėmė pistoletą kairiąja ranka, dešinįjį delną nusišluostė į kelnes, truputį pakratė ranką ir vėl paėmė ginklą. Pastebėjęs, kad ant striukės rankovės liko prilipusių auksinių blizgučių nuo anos moters iš viešbučio, skubiai dirstelėjo į Joną, susikaupė ir dingo už kampo.

Lempoms netolygiai įsižiebiant, koridoriaus lubose kažkas traškėjo ir spragsėjo.

Ryškioje šviesoje išnirdavo sienos, grindys ir lubos, bet toliau, už lempų, buvo tamsu. Nors koridorius tęsėsi dar bent penkiasdešimt metrų, matėsi tik pirmieji dešimt.

– Sustok, – tyliai paprašė Jonas Adamui už nugaros.

Abu sustingo šviesiame koridoriuje. Nuo Adamo nosies galiuko nukrito prakaito lašas. Jonas pakabino lazdą. Jį apėmė keistas svaigulys.

Kiek toliau koridoriuje vėl pasigirdo švelnus skimbčiojimas, aukšto dažnio metališkas čirpimas.

Detektoriams nefiksuojant jokio judėjimo, pagrindiniame koridoriuje staiga užgeso šviesa. Vyrai stovėjo nejudėdami, akis įsmeigę į tamsą. Tolėliau ant grindų matėsi silpnas mirkčiojimas. Jis sklido iš šoninio koridoriaus. Švytėjimas dingdavo ir pasirodydavo tokiu pat dažniu – trys ilgesni šviesos signalai ir trys trumpi.

Vėl pasigirdo tas keistas barbenimas ir dunkstelėjimai į skardinę sieną, tik šįkart daug arčiau.

– Ką darysime? – sušnabždėjo Adamas.

Jonui nespėjus atsakyti, pagrindinio koridoriaus gale įsižiebė lempos.

Vidury koridoriaus svirduliavo moteris. Ji vilkėjo tik purvinas sportines kelnes ir striukę. Buvo basa, o plaukai susivėlę.

Jos liemuo buvo apvyniotas stora viela, besitęsiančia į šoninį koridorių. Moteriai žengtelėjus pirmyn, viela suvirpėdavo ir plieninėmis sienomis pasklisdavo metalinis aidas.

Dešinė ranka keistai judėjo – truputį trūkčiojo, pakildavo į šoną. Ant riešo buvo užrišta juoda juosta. Atrodė, lyg kažkas timpčiotų už tos juostos.

Ji žengtelėjo pirmyn. Ranka nusileido ir staiga už jos pasirodė didelis šešėlis. Šalia moters atsistojo didžiulis šuo su kruvina ausimi. Juodas pavadis laisvai kabojo jos rankoje, o antras jo galas vedė prie šuns kaklo.

Tai buvo vokiečių dogas. Jis siekė moteriai iki krūtinės ir svėrė greičiausiai dvigubai daugiau negu ji.

Šuo nervingai trypčiojo ir sunerimęs purtė galvą.

Kažką ištarusi moteris paleido pavadį. Šuo puolė į priekį ir pasileido koridoriumi vis labiau įsibėgėdamas. Didžiulis gyvūnas artėjo prie Jono ir Adamo galingais, begarsiais šuoliais. Nugaros ir strėnų raumenys judėjo tarsi bangos. Viena po kitos įsijungė lempos.

Juodu atsitraukė ir pakėlė ginklus. Tuo metu koridoriaus gale užgeso šviesa ir jaunosios moters nebesimatė.

Vyrai negalėjo šauti, nes moteris galėjo būti tamsoje už šuns.

Aiškiai girdėjosi šuns lekavimas ir nagų brūžinimas į grindis.

Vyrai įbėgo į šoninį taką ir pasileido palei pakabinamas spynas, žybčiojančias šoninio koridoriaus šviesoje, tačiau už penkiolikos metrų susidūrė su barikada, sukrauta iš baldų ir kraustymosi dėžių.

Dabar šuns lojimas girdėjosi ir iš anapus barikados.

Jono akį pervėrė aštrus skausmas. Atrodė, lyg kas būtų įbedęs jam į galvą karštą peilio geležtę, o ją ištraukus kelioms sekundėms dingo regėjimas.

Iš skausmo Jonas vos nepametė ginklo.

Šuo slystelėjo ant betoninių grindų. Išlindęs iš už kampo jis pastebėjo Joną ir vėl įsibėgėjo.

Jonas pakėlė pistoletą, stipriai prisimerkė, kad geriau matytų, bet taikiklis labai drebėjo.

Nors buvo per tamsu, bet jis vis dėlto iššovė. Šūvio aidą daugybę kartų atkartojo skardinės sienos ir betonas. Šūvis buvo netaiklus ir kulka rikošetu atsitrenkė į sienas.

Šuo artėjo galingais šuoliais.

Sumirksėjęs Jonas įtempė akis ir išskyrė šuns siluetą tarp mirgančių vaizdų – jo stačias ausis, raumenis ir stiprias šlaunis. Jonui petimi atsirėmus į gofruotos skardos duris, jo lazda barkštelėjo ant grindų. Vyras vėl nusitaikė.

– Jonai, – sušuko Adamas.

Drebantis taikiklis nukrypo nuo šuns galvos. Jonas paspaudė nuleistuką. Tada nusitaikė į tamsų kūną. Dar vienas šūvis ir kulka pataikė šuniui į krūtinę iškart po kaklu. Dėl atatrankos Jonas susvirduliavo atbulas. Mėgindamas išlaikyti pusiausvyrą mostelėjo ranka ir brūkštelėjo pistoleto vamzdžiu per skardą.

Šuns kojos sulinko ir sunkus kūnas žnektelėjo ant grindų, bet iš inercijos dar pačiuožė betonu ir atsitrenkė į Jono kojas. Vyras atsiklaupė ant vieno kelio ir aiktelėjo. Akyse sužaibavo ir aptemo, nieko nebematė, išskyrus kampuotas, pulsuojančias ir besiplečiančias dėmes.

Jonui besistojant ir keliant lazdą, šuns kojos dar spurdėjo.

Gerokai toliau Adamas ropštėsi per barikadą iš senų baldų, dėžių ir suvyniotų kilimų, bet įstrigo dviratyje, nugriuvo ant šono ir trenkėsi galva į skardines duris.

Priešais Joną stovėjo lova, trumpuoju galu atremta į sieną. Nuvertęs ją ant šono užvertė ant viso to šlamšto, Jonas įsispraudė į atsiradusį tarpą tarp sienos. Per kėdžių stirtas, maišelius su plastikinėmis pakabomis ir plaukų džiovintuvus ant stovo Jonas matė, kaip Adamas atsikėlė ir tą pat akimirką buvo užpultas kito šuns.

44

ADAMAS SURIKO IŠ SKAUSMO. Jonas brovėsi per tarpą tarp lovos ir sandėliuko sienos. Kažką prispaudus sueižėjo kažkas iš stiklo. Šviesa pagrindiniame koridoriuje nedegė, bet Jonas vis dėlto pamatė, kad didelis šuo įkando Adamui į dilbį ir stipriai tempė į save, urgzdamas ir nagais braižydamas grindis.

Adamas išsižiojęs gaudė kvapą, mėgindamas trenkti šuniui.

Jonas negalėjo šauti tamsoje, tad stengėsi prasibrauti arčiau, bet jo drabužiai užkibo už toršero, įkišto tarp kėdžių stirtų.

Šuo Adamo nepaleido. Juodu trenkėsi į skardinę sieną. Adamo kraujas tekėjo tarp surakintų gyvūno žandikaulių.

Šuns letenos slydo šlifuotomis betoninėmis grindimis, jis niekaip negalėjo atsispirti.

Gyvūnas vėl trūktelėjo į save, mėgindamas parversti Adamą, bet vyras išsilaikė ant kojų.

Jonas trūktelėjo šviestuvą ir to laidas kirto jam per skruostą tarsi botagas. Prasibrovęs pro lovą vyras ėmė lipti per dėžes su knygomis.

Staiga šuo trūktelėjo žemyn, o Adamas kluptelėjo, tada keturkojis paleido ranką ir griebė už kaklo, tačiau įsikibo tik į striukės apykaklę. Atplėšęs skiautę vėl pamėgino įkąsti. Adamas metėsi atgal, nukrito ant nugaros ir ėmė spardytis. Šuo sugriebė jį už pėdos ir ėmė tempti į save.

Nuvertęs dėžę su knygomis Jonas klupdamas nušoko ant grindų ir pribėgo iškėlęs pistoletą, bet šuo staiga paleido Adamą ir dingo.

– Dideli šunys, – sugargė Jonas.

Jis pasirėmė ant lazdos atsipūsti ir žiūrėjo, kaip Adamas dejuodamas ima nuo grindų pistoletą ir keliasi. Jonas trumpam užsimerkė ir pagalvojo, kad galbūt tuoj subyrės į gabalus.

Juodu nuėjo prie kito didelio koridoriaus, priekyje įsižiebė lempos. Vėl kažkas subarškėjo.

– Ten, – pratarė Adamas.

Tą pat akimirką juodu pamatė žmogų, įsmunkantį į šoninį taką. Subarškėjo, suvibravo kietos vielos, ištemptos palei skardines sienas.

– Matei? Ar ten ta pati moteris?

– Nemanau, – atsakė Jonas ir pamatė, kad Adamo veidas išblyško ir suprakaitavo. – Kaip jautiesi?

Adamas neatsakė, tik nukrėtė nuo plaštakos tekantį ir ant grindų lašantį kraują. Jo dilbis sužeistas, bet nesudraskytas – apsaugojo odinė striukė.

Vyrai laikėsi dešinės pusės, kad pamatytų taką kairėje. Viela brūžinosi ir skimbčiojo į skardą.

Ant tako svyruodama stovėjo jauna moteris. Kita. Jos balti džinsai ir languoti marškiniai buvo labai purvini.

– Jis sakė, kad jūs ateisite, – sumurmėjo ji drebančiu balsu.

– Mes policininkai, – įspėjo Adamas.

Moteris susvirduliavo ir ėmė čiuopti mažo šunų dresavimo švilpuko, kuris kabojo ant juostelės jai ant kaklo.

– Nedarykite to, – paprašė Adamas, pamatęs šunį, kuris artinosi pastatęs ausis.

Matėsi, kad moteris apsiverkusi – makiažas buvo nubėgęs per visą veidą. Plaukai kybojo susivėlę kuokštais.

Languotų marškinių liemuo buvo kruvinas.

Moteris pasukiojo švilpuką tarp pirštų ir priglaudė prie lūpų.

Adamas pakėlė pistoletą, nusitaikė ir iššovė šuniui į kaktą. Tas susmuko. Aidas dingo koridoriuose.

Moteris nusišypsojo sukandžiotomis lūpomis ir svirduliuodama ėmė trauktis atbula – kažkas tempė ją už vielos, pritvirtintos aplink liemenį.

– Mes pastebėjome SOS signalą, – pasakė Adamas.

– Aš sumani, ar ne, – atsakė ji pavargusi.

Kažkieno traukiama už vielos ji ėmė judėti koridoriumi. Viela barškėjo į sienas ir grindis.

– Kiek jūsų čia yra? – paklausė Adamas, sekdamas paskui ją.

Jie perlipo šunį ir didėjančią juodą kraujo balą ant grindų.

– Kur jūs einate?

Moteris neatsakė. Visi pasuko už kampo. Tolėliau tako prieblandoje matėsi silpna šviesa. Jie praėjo atidarytą sandėliuką, kuriame prieblandoje spėjo pamatyti čiužinį ant grindų, dėžių, senų slidžių ir stirtas konservų dėžučių.

Kažkas stipriau truktelėjo už vielos ir moteris svirduliuodama paėjo dar, atidarė kitas duris ir klupdama dingo sandėliuke.

Priekinė siena buvo apšviesta, ant gofruotos skardos ir lygių sienų siūbavo moters šešėlis.

Vis labiau dvokė senomis šiukšlėmis.

Jonas ir Adamas sekė nukreipę vamzdžius į grindis. Šviesą skleidė pakabintas kišeninis žibintuvėlis. Matėsi didelio sandėlio pakraščiai. Tarp kartoninių dėžių ir paveikslų rėmų stovėjo sulysęs vyras, apsigobęs audinių kailiniais.

Tai buvo Filipas Kronstetas.

Jonas ir Adamas pakėlė ginklus.

Vyras buvo purvinas, jo lūpų kampučiuose kaupėsi baltos putos. Nuoga krūtinė kraujavo nuo paviršinių pjautinių žaizdų.

Pirmoji jų pastebėta moteris su nudėvėta striuke sėdėjo priešais jį ant kartoninės dėžės ir pirštais valgė pievagrybius iš konservų skardinės.

Filipas jų dar nepastebėjo. Jis kruopščiai vyniojo vielą aplink didžiulę ritę. Pasikasęs sprandą ir nepakėlęs akių, arčiau prisitraukė moterį su languotais marškiniais.

– Filipai, – sušnabždėjo ta.

– Tu man reikalinga kaip sargybinė, Sofija... Aš nenoriu tavęs užrakinti, bet juk esu perspėjęs, kad lempa gali būti įjungta tik tada, kai durys uždarytos.

– Filipas Kronstetas? – garsiai ištarė Adamas.

45

FILIPAS KRONSTETAS PAKĖLĖ GALVĄ ir įsistebeilijo į Adamą pavargusiomis akimis. Jo vyzdžiai buvo išsiplėtę.

– Aš esu skrybėlininkas, – pratarė jis tyliai.

Jono nugara žliaugė prakaitas. Jis neturėjo jėgų išlaikyti pakelto pistoleto.

Papūtus skersvėjui, palubyje kabantis žibintuvėlis ėmė siūbuoti, sienomis nuslinko šešėliai, dideliame grindų veidrodyje žybtelėjo šviesa.

Jonas pasislinko šonu, sumirksėjo ir per veidrodį pamatė, kad į dėžę priešais Filipą įsmeigtas peilis.

– Reikia pakalbėti, – prabilo Adamas, atsargiai artindamasis.

– Keliuose filmuose tave parodo per dieną? – paklausė Filipas, stebeilydamas į grindis. – Kur atsiduria ta medžiaga? Kokie sprendimai paskui priimami?

– Apie tai pasikalbėsime, jei paleisi merginas.

– Man nusispjauti į Snoudeną* ir optinius nervus, – lėtai pasakė jis ir parodė į lubas.

– Tiesiog paleisk merginas ir...

– Tai ne *Prism*, *XKeyscore* arba *Echelon***, – pertraukė tas pakėlęs balsą. – Čia velnioniškai rimčiau.

---

* Edvardas Snoudenas (Edward Snowden) – garsus JAV ir anglų specialiųjų tarnybų demaskuotojas, iškėlęs totalinio žmonių sekimo ir žmogaus teisių klausimus.

** Kompiuterinės žvalgybos programos ir informacijos bazės.

Jonas įsikišo pistoletą ir atsargiai priėjo prie moters, kurios vardas, regis, buvo Sofija. Jautė, kad netenka paskutinių jėgų. Jausmas toks pat, kai ledinis vanduo viską sustingdo ir tave apima šildantis mieguistumas.

Filipo ranka siekė iš dėžės peilio.

Sofijai susvirduliavus, tyliai subarškėjo viela.

– Saturnas prarijo savo vaikus, – pareiškė Filipas ir sukikeno. – Noriu pasakyti, kad NSA* yra dar didesnė... o mes esame jų vaikai...

Jonas spėjo pamatyti, kad vyras suspaudė peilio rankeną, bet akyse sužaibavo ir teko atsiremti į sieną, kad nenugriūtų.

Kai ėmė narplioti storą vielą nuo Sofijos liemens, akyse dar mirgėjo taškeliai. Teko vėl pailsėti, atrėmus kaktą į Sofijos petį. Jonas girdėjo, kad jos kvėpavimas paviršutinis.

Kol išlaisvino moterį, teko atvynioti gal dvidešimt kartų aplink ją apsuktą vielą. Jonas padarė tai visiškai ramiai.

– Ar jūsų čia yra daugiau? – paklausė jis pusbalsiu, vesdamasis ją iš sandėlio.

– Tik aš ir mano sesuo.

– Mes jus išvesime, – sušnabždėjo Jonas. – Kuo vardu sesuo?

– Karola.

Viela tarškėdama nukrito ant betoninių grindų.

Filipas truktelėjo peilį, dėžės šonas toje vietoje išlinko, bet jis paleido rankeną.

– Dabar mes čia, bet nežinome, kas atsidurs Gvantaname, – sumurmėjo jis, nežiūrėdamas į policininkus.

– Karola, – pakvietė Jonas lyg niekur nieko. – Būk gera, ateik čia.

Moteris uždarė pievagrybių skardinės dangtelį ir papurtė galvą, nepažvelgusi jam į akis.

---

* *National Security Agency* – JAV Nacionalinio saugumo agentūra.

– Karola, ateik pas mane, – paragino Sofija.

Ta sėdėjo toliau ir krapštė skardinę. Filipas dirstelėjo į ją ir pasikasė pakaušį.

– Nagi, ateik, – paragino Jonas ir palietė prie šonkaulių siūbuojantį ginklą.

– Eženas su jais. Žinote, GCHQ*... NSA – tai tas pat... Mane taip maustė kelerius metus... Visi nuogi, visiems smagu... bet kaip apsisaugoti, jei esi visiškai nuogas, jei visi gali filmuoti tavo sumautą nugarą?

Pakabintas žibintuvėlis ėmė sukiotis, mesdamas tamsius šešėlius ant jų veidų ir pečių.

– Sofija nori, kad ateitum, – kalbino Jonas.

Karola pakėlė galvą ir nusišypsojo seseriai. Sofija nusibraukė nuo skruostų ašaras ir ištiesė ranką.

– Ar dabar galime važiuoti namo? – sušnabždėjo Karola ir pagaliau atsistojo.

Vos tik pasuko link jų, Filipas sugriebė ją už plaukų, trūktelėjo atgal, ištraukė iš dėžės peilį ir prispaudė moteriai prie kaklo.

– Palauk, palauk, ramiai, – sušuko Adamas. – Žiūrėk, aš nuleidžiu ginklą.

– Eikit po velnių, – suriko Filipas ir smogė sau pačiam į kaktą, o tada vėl prispaudė ašmenis Karolai prie kaklo.

– Nieko nedaryk, – suinkštė Sofija.

Kraujas iš žaizdos Filipo kaktoje tekėjo per antakį ir kapsėjo ant skruosto.

– Aš žinau, kad tu mėgini tik apsaugoti ją, – ramiai kalbėjo Jonas.

– Taip, bet jūs...

---

* *Government Communications Headquarters* – Didžiosios Britanijos žvalgybos agentūros padalinys.

– Paklausyk manęs, – pertraukė tankiai alsuodamas Adamas. – Turi padėti peilį.

Sofija verkė delnu užsidengusi burną. Filipas pažvelgė į Adamą ir plačiai nusišypsojo.

– Aš žinau, iš kur tu, – pareiškė jis ir stipriau prispaudė peilį Karolai prie kaklo.

– Tuoj pat padėk peilį, – suriko Adamas ir pasitraukė į šoną, kad turėtų atvirą šūvio liniją.

Filipas sekė Adamą žvilgsniu ir įsitempęs laižėsi lūpas. Buvo tamsu, bet matėsi, kad nuo ašmenų varva kraujas.

– Filipai, tu ją sužeisi, – pasakė Jonas, stengdamasis suvaldyti svaigulį. – Tau nereikia šito daryti, mes tau negrasiname...

– Užsičiaupk!

– Mes čia tik todėl, kad...

– Užsičiaupk!

– Mes čia tik todėl, kad norime paklausti apie Mariją Karlson, – užbaigė Jonas.

– Mariją? Mano Mariją? – paklausė jis tyliai. – Kodėl...

Jonas linktelėjo ir pagalvojo, kad šaus Filipui į petį, nuginkluos jį, o tada atsiguls ant grindų. Per ilgai delsė – beveik nieko nebematė, akį pervėrė skausmas.

– Žiūrėk, aš išsitraukiu pistoletą ir atiduodu tau, – atsargiai traukdamas savo koltą kalbėjo Jonas.

Filipas dėbsojo į jį paraudusiomis akimis.

– Marija sakė, kad NSA pradėjo šmižinėti jos sode, – paaiškino jis. – Aš nuėjau ten ir pats pamačiau – liekną vyrą geltonu kostiumu, kokius dėvėdavo žvejai Lufutene, kai buvau mažas. Tas vyras filmavo ją per langą ir...

Jonas nusibraukė nuo panosės kraują. Staiga galvoje sprogo ir jo kojos sulinko.

Sofija ėmė klykti, kai jis nugriuvo ant šono, pamėgino atsistoti, bet apsivertė ant nugaros ir liko gulėti. Jo vokai virpėjo.

Moteris pasilenkė prie jo. Purslojanti, pulsuojanti jėga anapus akies užgniaužė jam kvėpavimą. Dar ne visai aptemus sąmonei pajuto, kad moteris traukia jam iš rankos pistoletą.

Ji atsistojo, atsitiesė, gaudydama kvapą, ir nukreipė pistoletą į Filipą.

– Paleisk mano seserį, – griežtai pareikalavo ji. – Paleisk ją!

– Padėk ginklą, – ištarė Adamas drebančiu balsu ir atsistojo tarp jų. – Aš policininkas, turi manimi pasitikėti.

– Pasitrauk! – suriko ji. – Filipas neketina jos paleisti!

– Nedaryk kvailysčių, – ramino Adamas, ištiesdamas ranką.

– Neliesk manęs! Šausiu!

Sofija suspaudė pistoletą abiem rankomis, bet ginklas vis tiek drebėjo.

– Atiduok man ginklą ir...

Ausis apkurtino skardus šūvis. Kulka įdrėskė Adamui šoną ir pataikė Filipui į žastą. Peilis nukrito ant grindų. Filipas nustebęs spoksojo į Sofiją. Tarp jo pirštų tekėjo kraujas.

– Pasitrauk! – vėl suriko ji.

Adamas susvirduliavo. Juto, kad po rūbais pulsuoja šiltas kraujas. Sofija iššovė dar kartą ir pataikė Filipui tiesiai į krūtinę. Kraujas aptaškė už jo stovinčias dėžes ir veidrodį. Ant betoninių grindų skambtelėjo tuščia tūta.

Karola tebestovėjo nuleidusi akis. Ji pamažu pakėlė prie kaklo ranką. Sofija nuleido ginklą ir nieko nereginčiomis akimis spoksojo į Filipą, kuris susmuko ant grindų ir atsisėdo atsirėmęs į dėžę.

Jis vangiai bakstelėjo į žaizdą krūtinėje, iš jos plūstelėjo kraujas. Kai pamėgino kažką pasakyti, jo vokai suvirpėjo.

46

PAKELIUI Į PIANINO PAMOKĄ Erikas sustojo prie parduotuvės *Ica Supermarket* šalia sporto ir pramogų arenos *Globen*. Ketino nupirkti kelis maišelius spragintų kukurūzų, nes žinojo, kad Madei patinka. Parduotuvės pieno produktų skyriuje pastebėjo savo buvusį pacientą Nestorą. Aukštas, lieknas vyras mūvėjo kelnes, išlygintas presu, vilkėjo baltus marškinius ir pilką megztinį. Jo siauras, švariai nuskustas veidas, maža galva ir balti plaukai, šukuojami su sklastymu, atrodė lygiai taip pat kaip anksčiau.

Nestoras jį pamatė ir nustebęs nusišypsojo, bet Erikas tik pamojavo ir nuėjo į kitą skyrių.

Pasiėmęs kukurūzų jau buvo besukąs link kasos, bet atkreipė dėmesį į kukurūzų spraginimo aparatą, parduodamą už akcinę kainą. Žinojo, kad dažnai perlenkia lazdą, bet aparatas buvo nesunkus, be to, ne toks jau ir brangus.

Išėjęs į automobilių stovėjimo aikštelę su kukurūzų maišeliais ir aparatu, vėl išvydo Nestorą. Vyras laukė prie perėjos, vedančios į metro. Prie jo plonų kojų stovėjo šeši perpildyti maišeliai. Jie buvo tokie sunkūs, kad Nestoras panešdavo juos tik kelis metrus.

Atidaręs bagažinę Erikas įdėjo dėžę. Jis buvo įsitikinęs, kad pacientas jo nepastebėjo. Kuklusis Nestoras kažką sumurmėjo, pakėlė maišelius, šiaip ne taip paėjo kelis metrus ir vėl turėjo nuleisti juos ant žemės. Kai Erikas priėjo, jis stovėjo pūsdamas sau delnus.

– Atrodo sunkūs, – prakalbo Erikas.

– Erikai? Ne, nieko b-baisaus, – šypsodamasis atsakė Nestoras.

– Kur gyveni? Pavešiu.

– Nenoriu kelti rūpesčių, – sušnabždėjo vyras.

– Jokių problemų, – patikino Erikas, imdamas keturis maišelius.

Sėdėdamas šalia Eriko automobilyje Nestoras pakartojo, kad būtų susitvarkęs pats. Erikas pasakė tai žinąs ir atsargiai išsuko iš aikštelės.

– Ačiū už kavą... Bet nieko nereikia pirkti, – paprašė Erikas.

– Tu išgelbėjai m-man gyvybę, – tyliai atsakė Nestoras.

Erikas prisiminė, kad psichozė šį vyrą ištiko prieš trejus metus, kai teko užmigdyti jo sunkiai sergantį šunį.

Kai Nestoras buvo atsiųstas pas jį iš uždarojo psichiatrijos skyriaus, kuriame buvo gydomas, aukštojo vyriškio ligos istorijoje buvo surašyta, kad jis kalbasi su mirusiaisiais: pilka dama, kuri šukuoja sau iš plaukų pleiskanas, ir piktu seniu, kuris visaip sukioja Nestorui rankas.

Kalbantis su Nestoru paaiškėjo, kad jam neduoda ramybės šuns užmigdymas. Pacientas daug kartų pasakojo apie kaniulę dešinėje priekinėje kojoje ir kaip buvo suleista migdomųjų. Šuns kūnas trūkčiojęs, o raumenims atsipalaidavus ant stalo ištekėję šlapimo. Vyras jautėsi apgautas veterinaro ir jo žmonos.

Erikui dirbant su Nestoru stabilizacijos procesas praėjo gerai, bet kai pamėgino po truputį mažindamas atsisakyti risperdalio*, pacientas vėl pradėjo girdėti keistus balsus.

Erikas nebuvo įsitikinęs, kad jam pavykdavo užhipnotizuoti Nestorą. Galbūt jis buvo iš tų nedaugelio pacientų, kurie hipnozei nepasiduodavo. Tačiau per atsipalaidavimo valandėles pustamsiame kambaryje juodu vis dėlto ėmė kalbėtis apie situaciją ir žingsnis po žingsnio ją narplioti.

---

* Risperdalis (risperidonas) – vaistas, priklausantis antipsichozinių vaistų grupei. Juo gydoma šizofrenija, manija, agresija.

Nestoras užaugo su mama, jaunesniu broliu ir juodu labradoru. Kai jam buvo septyneri, jo penkiametis brolis sunkiai susirgo plaučių uždegimu, dėl kurio dar labiau paaštrėjo ir taip sunki astma. Mama pasakė Nestorui, kad broliukas numirs, jeigu jie neužmigdys šuns. Nestoras nusivedė šunį prie Siodерbiošiono ežero ir nuskandino jį ledo ritulio krepšyje prikrovęs akmenų.

Broliukas vis tiek numirė.

Nestoro pasąmonėje tie du įvykiai persipynė, todėl jam nuolatos atrodė, kad krepšyje jis nuskandino brolį, o šuns visai neprisiminė.

Erikui padedant Nestoro įtūžis dėl pavojingų motinos manipuliacijų išsisklaidė, o po mėnesio pacientas galiausiai atsikratė kaltės jausmo ir fantazijos, kad kartais jo rankas valdanti motina iš kapo.

Dabar Nestoras vėl pats tvarkėsi gyvenimą, jam nebereikėjo vaistų, todėl buvo be galo dėkingas Erikui.

Pravažiavę Šventojo Morkaus bažnyčią Bjorkhagene juodu sustojo Aksvalio gatvėje prie 53-iojo namo.

Nestoras atsisegė saugos diržą ir Erikas padėjo jam sunešti maišelius prie apatinio aukšto durų.

– Ačiū už viską, – droviai padėkojo buvęs pacientas. – Aš turiu le-ledų, sulčių ir turiu laiko...

– Man reikia važiuoti.

– Bet aš privalau k-kuo nors pavaišinti, – spyrėsi Nestoras, atidarydamas duris.

– Nestorai, aš turiu susitikimą.

– Eina per mirusius be g-garso. Eina per mirusius ir girdi jų murmėjimą.

– Dabar mįslėms neturiu laiko, – atsiprašė Erikas ir išėjo.

– Lapai! – šūktelėjo vyras pavymui.

47

DŽEKĖ IR MADĖ SĖDĖJO ant sofos triaukšdamos spragėsius, o Erikas mėgino pagroti savo etiudą.

Kaskart, padarius klaidą, Madė jį pagirdavo. Mergaitė buvo pavargusi ir vis plačiau žiovavo.

Džekė mėgino jam paaiškinti apie aštuntinių pauzes ir ritminius derinius, galiausiai priėjusi uždėjo savo ranką ant jo dešinės.

Paprašiusi jo pradėti groti kaire ranka nuo dvidešimt antrojo takto ji staiga nutilo ir grįžo prie dukters pasiklausyti jos kvėpavimo.

– Ar pajėgsite nunešti ją į lovą? – paprašė ji. – Man skauda alkūnę.

Priėjęs Erikas pakėlė vaiką. Džekė ėjo pirma, atidarė duris į mergaitės kambarį, užgesino šviesą ir nutraukė antklodę.

Erikas atsargiai paguldė Madeleną ir nubraukė nuo veidelio plaukus.

Džekė apkamšė dukrą, pabučiavo į skruostą, kažką sušnabždėjo į ausį ir įjungė ant naktinio stalelio stovinčią rožinę lemputę.

Tik dabar Erikas pastebėjo, kad kambario sienos aprašinėtos keiksmažodžiais, bjauriais ir nepadoriais žodžiais. Vieni – kreida ir vaiko ranka, netaisyklingai, o kiti – tvirta rašysena. Erikas spėjo, kad Madelena tai daro ne vienus metus. Vien tik mama šito nemato.

– Kas yra? – paklausė Džekė, pajutusi, kad jis tyli.

– Nieko, – atsakė jis ir atsargiai uždarė duris.

Juodu nuėjo į prieškambarį. Erikas svarstė, ar pasakyti Džekei, ką pamatė, ar ne.

– Man išeiti?

– Nežinau.

Moteris ištiesė rankas ir palietė jo veidą, perbraukė skruostus ir smakrą.

– Atsigersiu vandens, – kimiai ištarė ji, nuėjo į virtuvę ir atsidarė spintelę.

Erikas padėjo jai. Stovėdamas greta pripylė ir padavė stiklinę. Kai Džekė atsigėrė, dar nespėjus jai nusišluostyti smakro, Erikas pabučiavo jos vėsias lūpas.

Juodu apsikabino, Džekė pasistiebė ir jie ėmė bučiuotis, gosliai, susidauždami kaktomis.

Eriko rankos nuslydo jos nugara ir klubais. Sijono audinys pasirodė keistas – krebždėjo kaip plonas popierius.

Ji kiek atsitraukė, nusuko veidą ir įrėmė delną jam į krūtinę.

– Mums nebūtina, – prašnabždėjo jis.

Džekė papurtė galvą, vėl apkabino Eriko kaklą, prisitraukė jį, pabučiavo ir ėmė ieškoti kelnių sagų, bet staiga liovėsi ir paklausė:

– Ar užuolaidos užtrauktos?

– Taip.

Priėjusi prie durų pasiklausė ir atsargiai uždarė.

– Gal dabar nereikia to daryti.

– Gerai, – sutiko jis.

Ji stovėjo prasižiojusi, nugara į plautuvę, viena ranka atsirėmusi į kraštą.

– Ar matai mane? – paklausė ji, nusiimdama juodus akinius.

– Taip.

Jos palaidinė buvo išsipašiusi, o trumpi plaukai kiek susitaršę.

– Atleisk, su manimi sudėtinga.

– Nėra kur skubėti, – sumurmėjo Erikas, priėjęs apkabino ją per pečius ir vėl pabučiavo.

– Gal nusirenkime? – sušnabždėjo ji.

Juodu ėmė nusirenginėti ten pat virtuvėje, o Džekė tuo pat metu ėmė lėtai perpasakoti radijo reportažą apie krikščionių persekiojimą Irake.

– Dabar Prancūzija visiems suteikia prieglobstį, – pasakė ji šypsodamasi.

Žiūrėdamas, kaip ji deda drabužį po drabužio ant kėdės ir galiausiai atsisega liemenėlę, Erikas atsisegė kelnes.

Vyras stovėjo priešais ją visiškai nuogas. Keista, bet jam tai atrodė labai natūralu. Nesistengė įtraukti net pilvo.

Menkoje šviesoje sublizgo Džekės dantys. Ji nusitraukė kelnaites ir pajudinusi kojas nusimetė jas.

– Aš nesu drovi, – pasakė ji tyliai.

Jos speneliai buvo šviesiai rudi. Atrodė, kad tamsoje ji švyti. Po šviesia oda vos matėsi kraujagyslių tinklas. Dėl tamsių gaktos plaukų kirkšnys atrodė pažeidžiamos.

Erikas paėmė jos ištiestą ranką ir pabučiavo. Džekė traukėsi, kol pasiekė kėdę ir atsisėdo. Jis pasilenkė, vėl pabučiavo į lūpas, atsiklaupė ir ėmė bučiuoti krūtis ir pilvą. Atsargiai pritraukęs ją prie kėdės krašto praskėtė kojas. Sulankstyti drabužiai nukrito ant grindų.

Moteris jau buvo sudrėkusi. Skonis – kaip šilto cukraus. Šlaunys virpėjo jam į skruostus, kvėpavimas pasunkėjo.

Druskinė, stovėjusi ant stalo, nuvirto ir nuriedėjo puslankiu.

Džekė laikė jo galvą tarp kojų, jos kvėpavimas padažnėjo. Kėdė pasislinko ir Džekė šypsodamasi atsargiai nusileido ant grindų.

– Galbūt aš nesu santykių žinovė, – prisipažino ji ir nepatogiai atrėmė sprandą į kėdės kraštą.

– O aš esu tik mokinys, – sušnabždėjo jis.

Ji apsivertė ant pilvo ir ėmė ropoti po stalu. Jis nusekė iš paskos ir palietė jos sėdmenis, kai ji ketino apsiversti ant nugaros.

Džekė atsargiai prisitraukė jį tarp šlaunų, oda jausdama jo karštą kūną. Erikas trinktelėjo galvą į stalą.

Džekė stipriai įsikabino jam į nugarą ir kvėpavo trūkčiodama, kai jis įsiskverbė į ją ir sustojo.

– Nesustok, – sušnabždėjo ji.

Širdis daužėsi, pagaliau nutilo minčių šurmulys. Ji judino klubus, spaudėsi prie jo, pilvo apačioje jausdama karštį.

Po nugara dingo kietos grindys, drebančios šlaunys išsiskėtė, o Erikas ėmė judėti greičiau. Ji įtempė sėdmenis, kojų pirštus ir suaimanavo jam į petį, trūkčiodama nuo orgazmo.

Erikas pabudo tamsoje, pažadintas tylių pianino garsų. Jie buvo keistai duslūs, lyg pianinas būtų po žeme. Iš pradžių pamanė, kad sapnuoja. Ištiesė ranką – Džekės šalia nebuvo. Per užuolaidą skverbėsi mėnulio šviesa, mesdama į kambarį ilgus, keistus šešėlius. Krūptelėjęs išslinko iš lovos ir nuėjo į svetainę. Džekė nuoga sėdėjo prie pianino, kurį buvo užklojusi storu pledu, kad skambėtų tyliau.

Prieblandoje jos kūnas švelniai siūbavo, o rankos, regis, slydo tarsi per vandenį. Basos pėdos spaudė žalvario pedalus. Ji sėdėjo ant pat kėdės krašto. Erikas matė jos liekną liemenį ir tiesios nugaros vidurinę liniją.

– *Nam et si ambulavero in medio umbrae mortis**, – sumurmėjo ji pati sau.

Erikas pamanė, kad ji pajuto, jog jis atėjo, bet Džekė sugrojo kūrinį iki galo ir tik tada atsisuko.

– Kaimynai skundėsi, – tyliai paaiškino ji. – Bet iki rytojaus vestuvių turiu išmokti gana sunkų kūrinį.

---

* (Lot.) Nors einu per tamsiausią slėnį, nebijau jokio pavojaus, nes tu su manimi. (Dovydo psalmė)

– Bet kokiu atveju skambėjo nuostabiai.

– Grįžk į lovą, – sušnabždėjo ji.

Jis atsigulė ir jau buvo beužmiegąs, kai staiga atėjo mintis apie Bjorną Kerną. Juk policija dar nežino, kad mirusioji sėdėjo priglaudusi ranką prie ausies. Pagalvojus, kad galbūt apsunkino tyrimą, išlakstė visi miegai.

Po valandos muzika nutilo ir Džekė grįžo į lovą. Lauke buvo jau šviesu, kai jis pagaliau užmigo.

Ryte lova buvo tuščia. Erikas nuėjo į vonios kambarį, nusimaudė duše ir apsirengė. Išėjęs išgirdo, kad Džekė ir Madelena kuičiasi virtuvėje.

Nuėjęs pas jas buvo pavaišintas kava. Madelena valgė dribsnius su pienu ir avietėmis.

Džekė pasakė, kad netrukus išeis į Adolfo Fredriko bažnyčią parepetuoti prieš vestuves.

Vos tik ji nuėjo persirengti, Madelena padėjo šaukštą ir pažvelgė į Eriką.

– Mama sakė, kad nunešėte mane į lovą.

– Ji paprašė, kad padėčiau.

– Ar kambaryje buvo tamsu? – paklausė mergaitė ir įrėmė į jį akis.

– Aš mamai nieko nepasakiau... Geriau tu pati.

Madelena papurtė galvą ir apsipylė ašaromis.

– Tai ne taip baisu, kaip tau atrodo, – ramino Erikas.

– Mama labai nusimins, – kūkčiojo mergaitė.

– Viskas bus gerai.

– Nežinau, kodėl aš viską gadinu, – prisipažino ji verkdama.

– Negadini.

– Gadinu. Jų neįmanoma nuvalyti, – pasakė ji nusišluostydama ašaras.

– Aš esu padaręs daug blogesnių dalykų...

– Ne.

– Made, nieko baisaus... Paklausyk... Mes galime... Gal mudu perdažykime sienas tavo kambaryje?

– Galima?

– Taip.

Mergaitė pažvelgė į jį. Smakras virpėjo. Ji keliskart linktelėjo.

– Kokios spalvos nori?

– Mėlynos... mėlynos kaip mamos naktiniai, – pasakė ji šypsodamasi.

– Ar jie šviesiai mėlyni?..

– Apie ką kalbatės? – paklausė Džekė.

Ji stovėjo tarpduryje jau pasiruošusi: juodas sijonas ir švarkelis, švelniai rožinė palaidinė, apvalūs juodi akiniai, lūpos padažytos rožine spalva.

– Madė sako, kad jau laikas perdažyti jos kambarį, o aš pažadėjau, kad mielai padėsiu.

– Štai kaip? – nustebo Džekė.

48

MARGOTA PAMATĖ ADAMĄ belaukiantį jos požeminiame policijos rūsyje. Jo marškinėliai buvo pasipūtę dėl sutvarstytos krūtinės. Komisarė pasuko link kolegos, bet kūdikiui sujudėjus stabtelėjo. Ant plastiku uždengtų stalų gulėjo išrikiuoti, sunumeruoti ir analizei paruošti daiktai iš Filipo Kronsteto sandėlio.

Iš kitos pusės priėjęs kitas kolega pagyrė Adamą ir nuėjo link liftų.

Pavargęs, apžėlęs Adamo veidas ryškioje lempų šviesoje atrodė trapus.

Tai, kas dėjosi jam už nugaros, buvo panašu į turto surašymą. Ant pirmojo stalo gulėjo aukso spalvos lovos galvūgalis, medinė dėžė su krakmolytais ir sulankstytais lininiais audiniais, nutrintos knygos bei trys poros sportinių batų.

– Kaip jautiesi? – paklausė Margota.

– Čia nieko tokio, – pasakė Adamas, uždėdamas ranką ant šonkaulių. – Tik mintys neapleidžia – vis prisimenu tą situaciją ir pagalvoju, kad būčiau miręs, jei ji dar bent kiek būtų kryptelėjusi vamzdį – būtų užtekę trijų milimetrų į kairę.

– Jūs neturėjote eiti į rūsį be pastiprinimo.

– Tą akimirką aš taip nusprendžiau... Bet, ko gero, nesupratau, kad Jonas buvo visiškai nusibaigęs. Jis susmuko ant grindų ir pametė pistoletą.

– Jis neturėjo eiti kartu.

– Baigėsi visai sumautai, – linktelėjo Adamas. – Bus vidinis tyrimas... savaime suprantama, juk į mane pataikė... bet gali būti, kad reikalas atsidurs Policininkų bylų skyriuje, tad mums reikėtų pasitarti.

Margota dirstelėjo į išblukusį mokyklinį moters anatomijos plakatą. Akys buvo užteptos mėlyna kreida.

– Be Jono mes nebūtume sugavę Filipo Kronsteto, – pastebėjo ji.

– Aš sugavau Filipą, aš, o Jonas tysojo ant grindų, velniai griebtų...

Plastikas tarp daiktų, kuriuo buvo aptraukti stalai, atspindėjo ryškią dienos lempų ir didinimo lempų šviesą. Margota sustojo prie didelės dėžės, kurioje gulėjo trys filmavimo kameros sudaužytais objektyvais su apsauga nuo savaiminio išlydžio.

– Ar tikrinama, gal Filipo kameros gali būti tos, kuriomis buvo nufilmuotos aukos? – paklausė ji.

– Spėju, kad taip.

– Jūs neradote liežuvio papuošalo arba likusios stirnos figūrėlės dalies?

– Viskas bus, – patikino Adamas šypsodamasis. – Čia tik daiktai iš sandėliukų. Nėra kur skubėti. Svarbiausia, kad viskas baigta, kad mes jį sugavome.

Juodu praėjo krūvelę ranka nuspalvintų alavinių kareivėlių. Margota pagalvojo, kad likusi stirnos figūrėlės dalis ir Saturno papuošalas vis dėlto turėtų būti čia, nes tuo metu, kai buvo įvykdytos žmogžudystės, Filipas gyveno sandėliuke.

– Ar galime būti tikri, kad tai jis? – paklausė ji.

– Filipas operuojamas Karolinskos ligoninėje, bet kai galės kalbėti – prisipažins.

– Ar pastatei ten apsauginį?

– Jo krūtinė peršauta, plautis subliuškęs, tad nemanau, kad reikia.

– Vis dėlto nusiųsk.

Nedideliame plastikiniame segtuve gulėjo apie dvidešimt nuotraukų, padarytų *Polaroid* fotoaparatu. Visose matėsi pusnuogės moterys.

– Jeigu tau dėl to bus ramiau, aš pasirūpinsiu, kai išeisime iš čia, – pažadėjo Adamas.

– Aš kalbėjau su Jonu ligoninėje. Atrodo, kad jis mano, jog Filipas dėl žmogžudysčių nekaltas ir...

– Po velnių, – pertraukė Adamas ir suirzęs šyptelėjo. – Leidau jam eiti kartu tik todėl, kad pasigailėjau. Tai buvo mano klaida ir neketinu jos pakartoti. Mes negalime leisti jam žaisti policininko.

– Sutinku, – skubiai pritarė Margota.

– Jis apsijuokė ir daugiau prie tyrimo jo neprileisime.

– Tik norėjau pasakyti, kad viskas atrodo šiek tiek per paprasta, – ramiai pasakė Margota ir nuėjo palei stalą.

– Filipas buvo beprisipažįstąs, bet buvo pašautas. Jis sakė tykinęs aplink Marijos Karlson langus, – kalbėjo Adamas ir šypsodamasis atsisuko į kolegę. – Jis neturi jokio alibi tais vakarais, kai moterys buvo nužudytos. Filipas išskirtinai agresyvus, paranojiškas ir užvaldytas minties apie kameras ir stebėjimą...

– Žinau, bet...

– Jis buvo užsidaręs su dviem moterimis. Reikėjo pamatyti – jos buvo pririštos viela.

Nors jo paakiai įkritę ir iš veido aiškiai matėsi, kad mažai miegojo, Adamo akys keistai degė, o skruostai buvo išraudę.

Jis stabtelėjo, įkvėpė, atsirėmė krumpliais į stalą ir užsimerkė.

Tiek baimės sukėlę nakties įvykiai vis primindavo apie save, tarsi sugrįžtanti sunki švytuoklė. Jis prisiminė, kaip po paskutinio šūvio aidėjo ausyse, kaip šonu tekėjo kraujas ir smelkėsi po džinsų liemeniu, kai iš moters atėmė ginklą.

Prisiminė didelį šunį, mėginusį jį parversti ant žemės, ir apie orgiją *Birgerio Jarlo* viešbutyje, kur nesisaugodamas dulkinosi su nepažįstama moterimi.

Pagalvojus, kaip nesugeba savęs kontroliuoti, kaip mažai save pažįsta, akyse ėmė tvenktis ašaros.

Staiga apėmė nenumaldomas noras važiuoti namo pas žmoną, įsiropšti į šiltą lovą už Katrynos, uosti jos rankų kremo kvapą; nesvarbu tos bjaurios naktinės kojinės ir apgamai ant nugaros, kurie beveik sudaro Grįžulo Ratus.

Praėjusi pro senovinį kelioninį gramofoną Margota sustojo prie kelių papuošalų ant kartono lakšto. Išsitraukusi rašiklį ėmė stumdyti patamsėjusius sidabrinius žiedus, seges, susipainiojusias grandinėles ir kryželius. Pakėlus širdies formos medalioną suskambo jos telefonas.

Margota numetė širdelę atgal ant kartono, išsitraukė telefoną ir atsiliepė pasakydama savo pavardę.

Išgirdęs jos intonaciją Adamas atsigręžė.

Vėliau Margota prisimins šią akimirką – kaip jie stovėjo ryškioje lempų šviesoje tarp Filipo daiktų, o jos širdies plakimas kelias minutes nustelbė visus kitus garsus.

– Kas atsitiko? – paklausė Adamas.

Ji spoksojo į Adamą ir negalėjo prabilti, nes gerklė atrodė visiškai sausa. Paskui pajuto, kad jos smakras virpa.

– Įrašas, – sušvokštė ji. – Atsiųstas dar vienas įrašas.

– Po velnių, – nusikeikė Adamas ir tekinas pasileido link liftų.

– Paskambink į ligoninę, – paliepė Margota, skubėdama pro stalus ir gaudydama kvapą. – Patikrink, ar Filipas nepabėgo.

Kai Margota pasivijo Adamą prie liftų, jis laikė telefoną prie ausies ir jau buvo paspaudęs lifto mygtuką. Įrenginys tyliai ūžė. Dėl to, kad ėjo per greitai, Margotai ėmė varstyti dubenį.

Nepaleisdamas telefono ir žiūrėdamas į kolegę Adamas papurtė galvą.

– Jis dingo? – gaudydama kvapą paklausė ji.

– Niekas neatsako, – įsitempęs atsakė kolega.

Liftas sustojo dviem aukštais aukščiau. Margota vėl paspaudė mygtuką ir sudirgusi tyliai nusikeikė.

Galiausiai ligoninėje kažkas atsiliepė. Kažkas neskubėdamas pasakė, kad tai Intensyviosios slaugos skyrius.

– Mano vardas Adamas Jusefas. Aš esu kriminalinės policijos tyrėjas ir noriu sužinoti apie pacientą... ar Filipas Kronstetas dar pas jus?

– Filipas Kronstetas, – nutęsė vyras ligoninėje.

– Klausykite, jūs privalote klausytis, – kalbėjo Adamas, pats suprasdamas, kad šneka nerišliai. – Noriu, kad nueitumėte pažiūrėti, ar jis palatoje.

Vyras atsiduso, lyg tektų vykdyti kažkieno užgaidas, bet padėjo ragelį ant stalo ir nuėjo.

– Jis eina patikrinti, – paaiškino Adamas Margotai.

– Žiūrėk, kad jie patikrintų jo tapatybę, – liepė ji tuo pat metu, kai užsidarė lifto durys.

Kildami juodu nerimastingai sukiojosi kaip sunerimę gyvuliai. Petimi Adamas suglamžė skelbimą apie policijos choro koncertą.

– Filipas Kronstetas dar miega po migdomųjų injekcijos, – pagaliau išgirdo Adamas neskubrų balsą.

– Filipas dar miega, – pakartojo Adamas.

49

ADAMAS BĖGO KORIDORIUMI, o Margota jam iš paskos. Anksti ryte atvežtas į Traumatologijos skyrių Filipas Kronstetas iškart buvo užmigdytas ir vis dar miegojo.

Tikrasis serijinis žudikas vis dar laisvas.

Margota įėjo paskui Adamą į jų kabinetą. Blyškioje dienos šviesoje per mažus langus matėsi Kronobergo parko medžių viršūnės.

– Ar gavome kopiją?

– Atrodo, kad taip, – patvirtino Adamas.

Gaudydama kvapą Margota klestelėjo ant kitos kėdės šalia kompiuterio kaip tik tada, kai Adamas paspaudė įrašo ikoną. Jai gėlė strėnas, tad atsilošė. Pakilę marškiniai atidengė didelį pilvą.

– Įrašas buvo įkeltas prieš dvi minutes, – sušnabždėjo Adamas ir įjungė jį.

Kamera judėjo gana greitai, braukdama per gyvatvorės kraštą. Kurį laiką per lapus nieko nesimatė, o paskui objektyvas parodė miegamojo langą, truputį aprasojusį apačioje.

Sode daug šešėlių, bet palangės skardoje atsispindėjo baltas dangus.

Kamera atsitraukė, kai į kambarį įėjo apatiniais vilkinti moteris. Ant kėdės ji pakabino baltą kilpinį rankšluostį su senomis plaukų dažų dėmėmis, sustojo ir ranka atsirėmė į sieną.

– Liko minutė, – pasakė Adamas.

Lubų šviestuvas skleidė blyškią šviesą. Ant veidrodžio matėsi pirštų atspaudai. Ant sienos pakrypęs kabojo įstiklintas Pikaso parodos plakatas iš Moderniojo meno muziejaus.

Kamera pasislinko šonu ir parodė ant naktinio stalelio stovinčią rudą porcelianinę stirną.

– Stirna, – aiktelėjo Margota ir pasilenkė arčiau monitoriaus. Jos kasa nusviro ant krūtinės.

Nudaužtoji stirnos galvutė, kurią Susana Kern laikė rankoje, bus priklausiusi lygiai tokiai pat skulptūrėlei.

Moteris miegamajame ranka užsidengė burną, lėtai priėjo prie naktinio stalelio, ištraukė stalčių ir kažką išsiėmė. Lovos lemputės šviesoje jos veidas matėsi geriau: šviesūs antakiai, tiesi nosis, akių nesimatė už žvilgančių akinių juodais rėmeliais, burna atsipalaidavusi. Raudona liemenėlė nudėvėta, o į baltas kelnaites turėjo įsidėjusi įklotą arba ploną higieninį paketą. Ji kažkuo pasitepė šlaunį ir prispaudė prie jos mažą baltą vamzdelį.

– Ką ji daro? – nustebo Adamas.

– Tai insulino injekcija.

Moteris laikė prispaudusi vatą prie kojos ir kurį laiką stovėjo stipriai užsimerkusi. Paskui pasilenkė padėti švirkštą į stalčių, bet netyčia stumtelėjo skulptūrėlę ir ta nuvirto. Ryškioje šviesoje matėsi, kad pažiro šukės, o galvutė nukrito ant grindų.

– Po šimts, kas čia dabar? – sušnabždėjo Adamas.

Moteris bodėdamasi pasilenkė ir pakėlusi galvutę padėjo ją ant naktinio stalelio, tada apėjo lovą ir prisiartino prie aprasojusio lango, kažkodėl stabtelėjo, pažvelgė į lauką ir apsidairė.

Kamera atsargiai atsitraukė, per objektyvą brūkštelėjo keli lapai.

Moteris atrodė sunerimusi. Ji ištiesė ranką, paėmė žaliuzių virvutę ir trūktelėjusi į šoną ėmė leisti jas. Tačiau besileisdamos žaliuzės pakibo skersai. Moteris patampė virvutę, paskui paleido ir numojo ranka. Pro žaliuzių tarpą matėsi, kad moteris atsisuko į kambarį ir pasikasė dešinį sėdmenį, o tada įrašas baigėsi.

– Aš šiek tiek pavargęs, – ištarė Adamas drebančiu balsu ir atsistojo. – Bet tai beprotybė, ar ne?

– Tai visiška beprotybė, – pritarė Margota ir pasitrynė veidą.

– Ką darysime? Žiūrim įrašą dar kartą?

Ant stalo ėmė vibruoti telefonas. Atvertusi jį Margota pamatė, kad skambina vienas iš ekspertų.

– Ką sužinojote? – paklausė ji.

– Tas pats – neįmanoma atsekti nei įrašo, nei šaltinio.

– Tada laukime, kol kas nors atras kūną, – pasakė Margota ir išjungė pokalbį.

– Ji gal metro septyniasdešimties, sveria mažiau kaip šešiasdešimt, – vardijo Adamas. – Plaukai, kai sausi, ko gero yra šviesūs.

– Ji serga pirmojo tipo cukriniu diabetu, rudenį lankėsi Pikaso parodoje, vieniša, kasdien dėvi džinsus, – monotoniškai papildė Margota.

– Blogos žaliuzės, – pridūrė Adamas ir išspausdino didelę spalvotą nuotrauką, kurioje moters veidas buvo gerai apšviestas.

Priėjęs prie ilgosios sienos pakabino ją kaip galėdamas aukščiau. Vieniša nuotrauka – be vardo, be vietos.

– Trečia auka, – ištarė jis tyliai.

Iš kairės kabojo pirmųjų dviejų aukų nuotraukos, išspausdintos iš įrašų *Youtube* puslapyje. Skirtumas tik toks, kad po jomis buvo pavardės, taip pat nuotraukos iš nusikaltimo vietų, kriminalistinių tyrimų ekspertų ataskaitos ir teismo ekspertizės obdukcijos protokolas.

Marija Karlson ir Susana Kern.

Daug durtinių ir pjautinių žaizdų veide, kakle, krūtinėje, plaučiuose, širdyje, perpjauta miego arterija.

50

SANDRA LUNDGREN IŠĖJO iš miegamojo. Staiga pašiurpo nugara – pasirodė, lyg kas stebėtų.

Ji stipriau suveržė ilgo – iki pat grindų – rytinio chalato diržellį. Dėl vaistų ji vis dar jautėsi apdujusi didesnę dienos dalį. Įėjusi į virtuvę atsidarė šaldytuvą ir paėmusi lėkštę su šokoladinio torto likučiais pastatė ant plautuvės spintelės.

Moteris pasitaisė akinius. Jos chalatas vėl prasiskleidė atidengdamas pasipūtusias šilkines kelnaites. Sandra suvirpėjo, ištraukė iš peilių stovo platų peilį, atsipjovė gabalėlį torto ir įsidėjo į burną tiesiog pirštais.

Ji buvo pradėjusi vilkėti dryžuotą Stefano chalatą, nors dėl to jai būdavo liūdna. Bet Sandrai patiko prie krūtų priglundanti sunki medžiaga, nukarę pečiai ir nuo rankovių kabantys siūlai.

Šalia žvakidžių ant sulankstomo stalo gulėjo laiškas iš Siodertiorno aukštosios mokyklos. Dirstelėjo į jį dar kartą, nors buvo perskaičiusi jau trisdešimt kartų. Sandra buvo priimta į rezervinę vietą mokytis kūrybinio rašymo. Užpildyti paraišką padėjo mama. Tuo metu Sandra neturėjo jėgų padaryti tai pati, bet mama žinojo, kaip svarbu dukrai patekti į tuos kursus.

Pavasarį, sužinojusi, kad negavo vietos, ji apsiverkė. Gal tai buvo perdėta reakcija. Iš tiesų niekas nepasikeitė, tiesiog toliau mokėsi ketvirtą semestrą pagal Studijų ir profesinio orientavimo vadovo programą.

Sandra nežinojo, kiek laiko laiškas išgulėjo ant grindų tarp senos korespondencijos, bet dabar jis buvo perskaitytas ir gulėjo ant stalo virtuvėje.

Mergina nusprendė paskambinti mamai ir pranešti naujieną.

Žvilgtelėjusi per langą, anapus kelio pamatė du vyrus, einančius link Vintervykeno įlankos. Ji gyveno apatiniame aukšte, bet negalėjo priprasti, kad žmonės kartais sustodavo ir pažvelgdavo per jos langą.

Prieškambaryje sutraškėjo grindys. „Lyg sėlintų suaugęs žmogus“, – pagalvojo ji.

Sėsdamasi ant virtuvinės kėdės surinko numerį, priglaudė telefoną prie ausies, kol girdėjosi signalai, žnaibė laiško kraštą.

– Labas, mama, čia aš.

– Labas, mieloji. Kaip tik ketinau skambinti... Ar dėl šio vakaro pagalvojai?

– Apie ką?

– Ar atvažiuosi pas mane pavalgyti.

– Hm, tikrai... Nemanau, kad turėsiu jėgų.

– Juk vis tiek turėsi pavalgyti. Aš galėčiau tave pasiimti, o paskui vėl parvešiu.

Staiga kažkas sukrebždėjo ir Sandra pažvelgė į tamsų prieškambarį, drabužius ir batus.

– Ar galime taip padaryti? Mažute?

– Gerai, – sušnabždėjo ji, žiūrėdama į laišką rankoje.

– Ar pasakysi, ką nori valgyti?

– Nežinau...

– Gal paruošti *Biff à la Rydberg*? Juk tau patinka. Žinai – jautienos filė gabalėliai, keptos bulvės, svogūniukai ir...

– Gerai, mama, – pertraukė ji ir nuėjo į vonios kambarį.

Ant praustuvės krašto gulėjo *Prozac** plokštelė su blizgančiomis žalios ir baltos spalvos kapsulėmis.

Sandra pažvelgė sau į akis veidrodyje. Vonios durys už jos liko atviros ir ji matė viską iki pat prieškambario. Jai pasirodė, kad ten stovi žmogus. Žinojo, kad ten jos juodas paltas, bet širdis suspurdėjo.

– Šiandien trys muškietininkės pietavo...

Kai Sandra išėjo iš vonios kambario, mama pasakojo, kad su seserimis buvo nuvažiavusi į Vaksholmo viešbutį, kur valgė keptą silkę su bulvių koše, bruknių uogiene ir tirpytu sviestu, užsigerdamos šaltu nestipriu alumi.

– Kaip Malina? – paklausė Sandra.

– Sunerimusi. Nesuprantu, kaip ji gali visą laiką laikytis taip optimistiškai... Jai buvo atlikta paskutinė švitinimo procedūra. Jaučiasi gana gerai... Kaip gerai, kad gyvename Švedijoje... Ji niekada nebūtų galėjusi susimokėti už tokį gydymą pati...

– Ar daugiau nieko negalima padaryti?

– Karolina siūlo mums visoms persikelti į Jamaiką, visą laiką rūkyti žolę ir skaniai valgyti, kol pasibaigs pinigai.

– Aš sutinku, – nusišypsojo Sandra.

– Taip jai ir perduosiu, – nusijuokė mama.

Sušilęs telefonas ėmė lipti prie skruosto. Sandra perkėlė jį prie kitos ausies ir nuėjo į miegamąjį, kur sustingo vidury kambario. Ji negalėjo atitraukti akių nuo lango. Už persikreipusių žaliuzių matėsi judantis didelis slyvmedis.

– Peržvelgiau ketvirto semestro literatūros sąrašą, – pasakė mama. – Dabar mokysitės apie darbo rinkos politiką.

– Aha, – blankiai atsakė Sandra.

---

* *Prozac* – fluoksetinas, priklauso vaistų nuo depresijos grupei.

Ji nežinojo, kodėl nepasako mamai apie vietą Siodertiorno mokykloje.

Pamažu prisivertusi nusisukti nuo lango ji pažvelgė į veidrodį. Chalatas buvo prasiskleidęs. Ji stovėjo ir žiūrėjo į save, vilkinčią apatiniais, žiūrėjo į savo šviesią odą, krūtų apvalumus, lygų pilvą ir ilgą, rožinį randą per dešinę šlaunį.

Per Velykų atostogas juodu su Stefanu išsinuomojo namelį Orėje. Kol važiavo link Ostersundo, ji vairavo, o Stefanas miegojo. Buvo tamsu. Slidžių dėžėje ant stogo kažkas bildėjo. Važiuojant per juodą eglyną kelis kilometrus teko sekti paskui miškovežį, kurio platūs linguojančios priekabos galiniai ratai išmesdavo aukštyn galybę sniego. Galiausiai Sandra pasuko kairėn, ketindama aplenkti, bet išvydusi atvažiuojančio autobuso šviesas grįžo į savo juostą.

Po autobuso priešine juosta pravažiavo dar ir trys lengvieji automobiliai, o paskui nieko nesimatė. Sandra vėl pasuko į kairę ir paspaudė greičio pedalą. Buvo kaip tik prasidėjusi ilga nuokalnė, todėl miškovežio greitis padidėjo. Mergina važiavo greta didžiulio sunkvežimio, įsikibusi į vairą abiem rankomis ir jausdama stiprų šoninį vėją.

Kad aplenktų, Sandra paspaudė pedalą kiek per stipriai ir ratus sumėtė sniego sankaupa. Mergina nesuvaldė automobilio ir jis nušliuožė po miškovežio priekaba.

Automobilis įstrigo ir miškovežis vilko juos purtydamas, o juodu rėkė. Sandrai ant akių užtiško kraujo, bet ji matė šalia bildant didžiules padangas. Jų automobilio stogas neatlaikė ir susiplojo virš Stefano. Kai vairuotojas ėmė stabdyti, vidun pasipylė stiklo šukės, miškovežis pasisuko, cypdama priekaba taip pat suskersavo.

Ji liko gyva, o Stefanas žuvo. Sandra matė nuotraukas ir perskaitė šykščius straipsnius apie to vakaro įvykius, kai buvo nustumta nuo kelio.

– Ar geri vaistus, kaip nurodyta? – atsargiai paklausė mama ir Sandra suprato, kad vėl bus nutilusi.

– Liaukis, nebeturiu laiko kalbėtis.

– Bet šįvakar atvažiuosi? – skubiai paklausė mama, neslėpdama nerimo.

– Nežinau, – atsiduso Sandra, atsisėdo ant lovos ir užsimerkė kaip galėdama stipriau.

– Būtų labai smagu. Aš pasiimsiu tave, o jeigu persigalvosi, parvešiu atgal, kada tik panorėsi.

– Pakalbėsim vėliau, – numykė Sandra ir išjungė pokalbį.

Ji padėjo telefoną ant naktinio stalelio šalia gliukozės kiekio matuoklio.

Už lango lingavo krūmai.

Sandra nusivilko chalatą ir padėjo ant lovos, tada užsitraukė džinsus ir atidarė komodą. Sudaužyta stirnos skulptūrėlė gulėjo šalia sulankstytų drabužių krūvelės. Keista – dingo galvutė. Sandra nusiėmė akinius ir apsivilko švarius marškinėlius. Vėl pasijutusi stebima, pažvelgė į pakrypusias žaliuzes, šešėliuotą sodą ir vėjo judinamus lapus.

Mergina krūptelėjo, kai prieškambaryje kažkas bilstelėjo. Greičiausiai kažkas įmetė reklaminių leidinių, nepaisydamas iškabos ant durų. Ji vėl pasiėmė telefoną, ketindama paskambinti mamai ir atsiprašyti bei pamėginti paaiškinti, kad iš tikrųjų džiaugiasi, bet džiaugsmas suteikė daugybę skausmo.

Ji vėl nuėjo į virtuvę, pažvelgė į laišką ant stalo ir atsistojo prie plautuvės spintelės atsipjauti dar gabalėlį torto, bet peilis buvo dingęs.

Dar spėjo pagalvoti, kad per tuos vaistus painiojasi, kad bus palikusi peilį vonioje arba miegamajame. Staiga iš prieškambario link jos dideliais žingsniais ėmė artintis žmogus geltonais drabužiais.

Sandra stovėjo sustingusi, nes tai buvo per daug nerealu.

Negalėjo ištarti nė žodžio, tik iškėlė kairę ranką lyg gindamasi.

Peilis įsmigo į krūtinę įstrižai iš viršaus.

Sandros kojos sulinko. Jai krentant, peilis išlindo iš krūtinės, ji skaudžiai žnektelėjo ant grindų ir taip trenkėsi galva į stalą, kad žvakės iškrito iš žvakidžių ir nuriedėjo nuo stalo.

Mergina juto ant pilvo trykštantį karštą kraują. Giliai krūtinėje siaubingai skaudėjo. Atrodė, kad širdis dreba.

Sandra sėdėjo ir negalėjo pajudėti, negalėjo suprasti. Smūgis į galvą, aštrus skausmas skruoste. Ji nukrito ant nugaros ir neteko sąmonės. Pasidarė tamsu ir šilta, čiurleno vanduo. Bet paskui ėmė deginti plaučius. Ji atsipeikėjo ir ėmė kosėti krauju, kelias sekundes spoksojo į lubas, jausdama krūtinėje judantį peilį.

Širdis kelis kartus sudrebėjo ir sustojo. Pasidarė ramu, jautėsi lyg brendanti į šiltą vandenį, į sidabrinę upę, lėtai tekančią naktį.

51

POLICIJA BUVO GAVUSI ĮRAŠĄ tik prieš aštuoniasdešimt minučių, kai į Pagalbos centrą paskambino moteris ir monotonišku balsu pranešė, kad buvo nužudyta jos dukra.

Be penkiolikos penktą Margota pasistatė savo *Lincoln Towncar* prie virpančių policijos juostų.

Policininkas, kuris įėjo pažiūrėti, ar auką galima išgelbėti, sėdėjo ant laiptų prie gretimo įėjimo. Jo veidas buvo papilkėjęs, o žvilgsnis niūrus. Greitosios pagalbos darbuotojai buvo apgaubę jį pledu ir tikrino kraujo spaudimą, o Adamas jį kalbino. Dukrą suradusi moteris buvo ligoninėje su seserimi. Margota nusprendė, kad pakalbės su ja vėliau, kai raminamieji vaistai bus sumažinę deginantį skausmą ir šoką.

Ji praėjo atitvaras ir įžengė pro duris. Ryškios prožektorių šviesos siekė net laiptinę, atsispindėdamos įstiklintoje lentoje su gyventojų vardais.

Margota užsimovė apsauginius antbačius ir praėjo pro ekspertus, kurie tylėdami dėliojo apsaugines plokštes.

Ji sustojo ryškioje prožektorių šviesoje. Traškėjo vis labiau kaistantis metalas. Tvyrojo stiprus, gaižus šilto kraujo ir šlapimo kvapas. Vienas ekspertas filmavo kambarį pagal nustatytą schemą. Ant linoleumo gulėjo moteris visiškai sudarkytu veidu ir atviru krūtinkauliu. Akiniai buvo nukritę į nutįsusią kraujo balą šalia stalo.

Jos ranka buvo padėta ant kairės krūties. Minkštieji kūno audiniai švietė tarsi baltas perlas po ranka, pajuodusia nuo kraujo.

Buvo visiškai akivaizdu, kad po mirties ji buvo paguldyta šitaip tyčia, bet iš tiesų poza neatrodė seksualizuota.

Margota pastovėjo, pažiūrėjo į sudarkytą kūną, pasidairė prievartos pėdsakų, nužvelgė kraują, ištiškusį nuo peilio juo užsimojant, kaip arterinis kraujas tryško ant lygių apatinės spintelės durų, kaip jis išterliotas ant grindų aukai kovojant ir kai kūną tampė spazmai.

Apie antrąją žmogžudystę jie vis dar žino per mažai, bet šita tikrai buvo įvykdyta pagal tą pačią schemą kaip pirmoji. Nesuvokiamas smurtas tęsėsi ir tada, kai auka jau seniai buvo mirusi.

Įtūžiui nuslopus, kūnas buvo paguldytas pagal kažkokį sumanymą ir paliktas nužudymo vietoje.

Pirmosios aukos pirštai buvo įkišti į burną, o šįkart ranka gulėjo ant krūtinės.

Margota žengtelėjo į šoną, užleisdama vietą ekspertui, kuris pasilenkęs toliau dėliojo plokštes.

Apkabinusi didelį pilvą ji nuėjo į miegamąjį ir pažvelgė į atidarytame komodos stalčiuje gulinčią porcelianinę kaštoninę stirną ir nudaužtą vietą, kur turėjo būti galva. Tada grįžo prie paguldytos aukos ir dar kartą apžiūrėjo ant krūties padėtą ranką. Staiga sukirbėjusi mintis dingo lygiai taip pat staiga.

Kažkas pasirodė pažįstama.

Margota pastovėjo, pagalvojo ir išėjusi iš buto grįžo prie savo automobilio. Užvedusi variklį vieną ranką padėjo ant vairo, o kitą ant pilvo. Braukdama ja žemyn pirštų galiukais pajuto greitus kūdikio judesius, nestiprius bakstelėjimus anapus, kur pradžių pradžia.

Moteris pamėgino atsisėsti patogiau, bet pilvą spaudė vairas.

„Kodėl aš neprisimenu? – svarstė ji. – Tai buvo gal prieš penkerius metus, kitame komisariate, bet aš apie tai skaičiau."

Buvo kažkas panašaus su rankomis arba stirna.

Kilo mintis, kad šiąnakt negalės užmigti, jei neprisimins.

Komisarė pasuko į Polhemo gatvę, pavažiavo palei uolą ir pastatė automobilį.

Suskambo telefonas. Ekrane matėsi Jenės nuotrauka, kurioje ji su kaubojiška skrybėle iš Tuksono.

– Kriminalinė policija, – atsiliepė ji.

– Turiu pranešti apie nusikaltimą, – prabilo Jenė.

– Jei skubu, skambink 112. Kitu atveju...

– Tai susiję su nusižengimu padorumui, – pertraukė Jenė.

– Ar galėtum apibūdinti konkrečiau? – paprašė Margota, atidarydama automobilio duris.

– Atvažiuok, parodysiu...

Išlipdama iš automobilio ir jį rakindama Margota turėjo patraukti telefoną nuo ausies.

– Atsiprašau, ką sakei?

– Skambinu, nes noriu sužinoti, kur dingai, – prabilo Jenė jau kitokiu tonu.

– Aš Kungsholmene, nes...

– Tu pavėluosi. Privalai iškart važiuoti namo, – pertraukė ji.

– Apie kokį įvykį norite pranešti?

– Margota, aš rimtai... Nagi, suprask, taip negalima. Po velnių, juk tu pati prižadėjai, kad sekmadienį. Visi susirinks čia bet kurią akimirką...

– Nepyk ant manęs... Aš negaliu palikti šios bylos, kol...

– Tu neparvažiuosi? – pertraukė Jenė. – Tai nori pasakyti?

– Maniau, kad kitą savaitę, – pasiteisino Margota.

– Po galais, kaip galėjai šitaip pagalvoti?

Margota visiškai pamiršo vakarienę su šeima. Jiedvi su Jene ketino padėkoti už paramą *Pride* festivalyje. Visi žygiavo su plakatais, kuriuose buvo parašę „Išdidūs tėvai, broliai ir seserys“.

– Perduok, kad parvažiuosiu kiek vėliau, – sustojusi už dešimties metrų nuo policijos įėjimo pasiūlė Margota.

– Na žinai... taip negalima, – papriekaištavo Jenė ir įkvėpė. – Tiesą pasakius, jaučiuosi apgauta... Tu gavai progą daryti karjerą, aš tave palaikiau ir sakiau...

– Kad tu rūpinsiesi vaikais, o aš dirbsiu. Ir dabar aš dirbu, būtent kaip...

– Bet tu dirbi visą sumautą laiką, o...

– Juk taip susitarėme, – pertraukė Margota.

Komisarei pasukus link įėjimo, pro jį išėjo kolega ir nuėmė nuo motociklo galinio rato stambią spyną.

– Gerai... Mes taip susitarėme, – nusileido Jenė.

– Turiu eiti, bet grįšiu namo, kai tik...

Margota nutilo supratusi, kad Jenė išjungė pokalbį. Komisarė įžengė į fojė, įėjo per šarvuotas duris ir pasuko link liftų.

„Marijos Karlson, pirmosios aukos, pirštai buvo įkišti į burną“, – vėl prisiminė Margota.

To nebūtų pakakę atpažinti to paties braižo. Bet pamačius Sandrą Lundgren, gulinčią su ranka ant krūties, komisarei pasirodė, kad tarp jų esama neapčiuopiamos sąsajos.

Tai atrodė ne natūralu, o dirbtina.

Margota nuėjo tuščiu koridoriumi į savo kabinetą, uždarė duris ir atsisėdusi prie kompiuterio ėmė ieškoti kūnų, paliktų nenatūraliomis pozomis.

Kažkur kaukė išskubančių policijos ekipažų sirenos.

Margota nusispyrė batus. Ji tikrino paiešką atitinkančius dokumentus, bet nė viename nerado panašumų su pastarosiomis žmogžudystėmis.

Pradėjo tempti pilvą, todėl Margota visai atsegė diržą.

Tada išplėtė paiešką per visą šalį ir pamačiusi paieškos rezultatus suprato radusi tai, ko ieškojo.

Žmogžudystė Saleme.

Aukos ranka gulėjo ant kaklo. Ji buvo taip padėta po mirties.

Ikiteisminį tyrimą atliko Siodertelj̇ės policijos komisariatas.

Skaitydama dokumentus komisarė prisiminė detales. Į spaudą buvo nutekėję per daug informacijos. Žmogžudystė buvo žiauri, smurtas nukreiptas į veidą ir viršutinę kūno dalį.

Mirusioji buvo rasta vonioje, ranka apkabinusi savo kaklą.

Aukos vardas buvo Rebeka Hanson. Ji vilkėjo pižamą. Obdukcija parodė, kad moters net nebuvo mėginta išprievartauti.

Radus informaciją apie pastorių Rokį Šiurklundą širdis ėmė plakti smarkiau. Čia buvo parašyta, kad pareikalauta pastorių suimti jam nedalyvaujant, o paskui jis buvo sulaikytas per automobilio avariją. Įrodymų prieš jį buvo daugiau nei pakankamai. Rokiui Šiurklundui buvo atlikta teismo psichiatrijos ekspertizė, jis buvo uždarytas Karsudeno regioninėje ligoninėje, paskyrus specialųjį tyrimą prieš išleidžiant.

„Aš radau žudiką“, – pagalvojo Margota ir drebančia ranka paėmusi telefoną paskambino į Karsudeno ligoninę.

Sužinojusi, kad Rokis Šiurklundas užrakintas ir niekada nebuvo išleistas, ji pareikalavo, kad nedelsiant galėtų susitikti su asmeniu, atsakingu už saugumą.

Nepraėjus nė dviem valandoms Margota jau sėdėjo saugumo vadovo Nylo Lindegreno kabinete baltajame pagrindiniame pastate ir kalbėjosi apie saugumo lygį skyriuje D 4.

Nylas buvo stambus vyras mėsinga kakta ir išpuoselėtomis, putliomis rankomis. Jis sėdėjo atsilošęs ir aiškino jai apie komplekso

perimetro, stogo, sienų ir grindų apsaugą, signalizacijos sistemą, saugumo koridorius ir patekimą į patalpas.

– Atrodo gerai, – pripažino Margota, nutilus Nylui. – Bet vis dėlto, ar Rokis Šiurklundas galėjo pabėgti?

– Galite nueiti jo aplankyti, jei norite pasijusti geriau, – pasiūlė jis šypsodamasis.

– Ar tikrai esate įsitikinęs, kad pastebėtumėte, jeigu jis pabėgtų ir sugrįžtų tą pačią dieną?

– Niekas nepabėgo.

– O vis dėlto, hipotetiškai, – spyrėsi Margota. – Jei pabėgtų iškart po vizitacijos aštuntą valandą, kada turėtų grįžti šiandien, kad niekas nepastebėtų?

Nylo šypsena dingo, jis lėtai nuleido rankas ant kelių.

– Šiandien sekmadienis, – ištarė jis lėtai. – Pakaktų, jei grįžtų prieš penkias, bet žinote... durys užrakintos, signalizacija įjungta, visa teritorija stebima kameromis.

52

DIDELIAME MONITORIUJE trisdešimtyje langelių matėsi tai, ką užfiksuoja trisdešimt skyriaus stebėjimo kamerų.

Šešiasdešimtmetis technikas parodė Margotai sistemą, sudarytą iš stebėjimo kamerų, į judesį reaguojančių kamerų, kamerų, įtaisytų ant stulpų, linijinių detektorių ir infraraudonųjų spindulių barjerų.

Pagal įstatymą stebėjimo kamerų įrašytą medžiagą galima saugoti ne ilgiau kaip trisdešimt dienų.

– Čia skyrius D 4, – parodė jis. – Koridorius, dienos kambarys, poilsio aikštelė, tvora, išorinė tvoros pusė, išorinė skyriaus fasado pusė... o visos šitos rodo parką ir įvažiavimą.

Ekrane matėsi toks ligoninės vaizdas, kokia ji buvo penktą valandą ryto. Statiškoje gatvės žibintų šviesoje parkas atrodė keistas ir negyvas. Keitėsi tik laikrodžio skaičiukai monitoriaus kampe, o visa kita buvo sustingę.

Kai vyriškis leido įrašui suktis greičiau, galėjai matyti, kad kai kurių medžių lapus virpina vėjas. Koridoriais praėjęs naktinis sargas dingo personalo kambaryje.

Staiga technikas sustabdė įrašą ir parodė pilką tarsi marios vejos plotą. Pasilenkusi arčiau, tarp apvalių krūmų ir lapuočių Margota išvydo kelias tamsias dėmes.

Technikas padidino vaizdą ir vėl paleido įrašą. Gatvės žibinto šviesoje išryškėjo trys stirnos – jos žingsniavo per žolę, sustojo, nejudėdamos pastovėjo ištempusios kaklus ir dingo.

Vyras vėl sumažino vaizdą ir paleido įrašą suktis greičiau. Monitoriuje aušo rytas, o saulei tekant permatomi šešėliai tapo ryškesni.

Privažiavo automobilių, darbuotojai suėjo vidun ir pasklido koridoriuose bei požeminiuose tuneliuose.

Technikas sustabdė vaizdų tėkmę, kad galėtų apžiūrėti visus išeinančius naktinės pamainos darbuotojus. Margota tylėdama stebėjo rytinę apžiūrą įvairiuose skyriuose.

Kadangi sekmadienis, ligoninės teritorijoje nebuvo beveik jokio judėjimo. Tarp pacientų, išėjusių į lauką, Rokio Šiurklundo nebuvo.

Technikas paleido įrašą dar greičiau, kartais sustabdydamas iš arčiau pažvelgti į žmones koridoriuose, tačiau valandoms slenkant viskas buvo ramu.

– O čia ateinate jūs, – parodė technikas šypsodamasis.

Jis padidino vaizdą, kuriame matėsi Margota, sunkiai besiropščianti iš automobilio. Jos suknelė pasikėlė, atidengdama rožines kelnaites.

– Oi, – tyliai ištarė ji.

Margota matė save einančią per automobilių aikštelę su didele odine rankine ant peties, rankomis apkabinusią pilvą, sukančią į taką link pagrindinio pastato. Ji apėjo pastatą, dingo iš akių ir vėl pasirodė kitame monitoriaus langelyje jau prie įėjimo. Tuo pat metu kita kamera virš registratūros fojė rodė ją kitu kampu.

– Aš dingau kelioms sekundėms, kai užėjau už namo, – pastebėjo ji.

– Ne, – ramiai tarė vyras.

– Bet atrodė taip, – spyrėsi ji.

Jis grįžo prie vaizdo, kur ji išlipa iš automobilio, kur matosi kelnaitės, eina per aikštelę, tada sustabdė įrašą, kur suka už kampo ir dingsta iš akių.

– Ten yra kamera ant stulpo, kuri turėtų...

Technikas padidino kitą langelį, kuriame matėsi pastato galas, medžių lapija, bet jos nebuvo. Jis paleido įrašą suktis lėčiau ir tada Margota pasirodė prie įėjimo.

– Taip, jūsų nesimatė kelias sekundes, – pripažino jis galiausiai. – Sistemoje visada būna spragų.

– Ar galima jas išnaudoti ir pabėgti?

Vyras atsilošė ir papurtė galvą. Po lūpa buvęs pakištas čiulpiamo tabako maišelis išlindo ir pakibo ant vieno danties.

– Neįmanoma net teoriškai, – atsakė jis ryžtingai.

– Ar jūs visiškai įsitikinęs?

– Iš principo – šimtu procentu.

– Gerai, – tarė Margota, sunkiai atsikėlusi nuo kėdės, ir padėkojo už pagalbą.

Jeigu Rokis negali pabėgti, reikia viską pergalvoti. Jo įvykdyta žmogžudystė turi būti susijusi su naujosiomis.

Tokių atsitiktinumų nebūna.

„Pastorius laisvėje turi padėjėją arba mokinį", – pagalvojo ji.

Arba tai su Šiurklundu nesusijęs mėgdžiotojas, arba juodu bendrauja.

Technikas palydėjo komisarę tuščiais koridoriais iki Nylo Lindegreno kabineto. Kai Margota įėjo, Saugumo skyriaus vadovas sėdėjo ir kalbėjosi su moterimi, vilkinčia chalatą.

– Man reikia pasikalbėti su Rokiu Šiurklundu, – pareiškė ji.

– Nėra jokios garantijos, kad jis prisimena bent tai, ką darė šiandien, – įspėjo Nylas, ranka parodydamas gydytoją.

– Šiurklundas patyrė sunkią neurologinę traumą, – paaiškino moteris. – Jis atsimena tik mažas akimirkas... Kartais daro tai, ko pats nesuvokia.

– Ar jis pavojingas?

– Jis jau būtų pradėtas ruošti išėjimui į visuomenę, jei pats būtų parodęs bent mažiausią norą, – pasakė Nylas.

– Jis pats nenori, ar tai turite galvoje? – pasitikslino Margota.

– Daugumą pacientų anksti pradedame ruošti socialiniam gyvenimui... Jie gali pamėginti susitikti su žmonėmis ne ligoninėje, gauna laisvadienių, kurių metu būna stebimi. O Rokis laikosi atskirai ir nepriima lankytojų... Jis niekam neskambina, nerašo laiškų, nesinaudoja internetu, – paaiškino gydytoja.

– Ar su kitais pacientais kalbasi?

– Man atrodo, kad kartais kalbasi, – pasakė Nylas.

– Man reikia sąrašo žmonių, kurie buvo išleisti iš D 4 skyriaus per tą laiką, kai jis čia uždarytas, – paprašė komisarė ir atsisėdo į tą pačią kėdę.

Kol Nylas naršė kompiuteryje, Margota dairėsi po puikiai sutvarkytą kabinetą. Čia nebuvo jokių nuotraukų, knygų ar meninių puošmenų.

– Ar ką nors randate? – paklausė ji ir pati pajuto, koks įsitempęs jos balsas.

Nylas pasuko monitorių į ją.

– Nedaug. Šiame skyriuje labai maža pacientų kaita. Keli buvo perkelti į kitas teismo psichiatrines ligonines, o per tą laiką, kiek Rokis čia, buvo išrašyti tik du.

– Du per devynerius metus?

– Tai normalu, – atsakė gydytoja.

Atsidariusi savo odinę rankinę Margota išėmė užrašų sąsiuvinį ir užsirašė pavardes.

– Dabar noriu pakalbėti su Rokiu Šiurklundu.

53

DU SARGYBINIAI, ant diržų pasikabinę užpuolimo signalizaciją, lazdas ir elektrošoko pistoletus, lydėjo Margotą per šliuzus į koridorių, kuriame buvo Rokio Šiurklundo skyrius.

Jis sėdėjo ant lovos savo kambaryje ir žiūrėjo „Formulės-1" varžybas per televizorių, pritvirtintą palubėje.

Automobiliai buvo panašūs į laumžirgius – jie žvilgėjo metalo spalvomis ir trūkčiodami lėkė stadiono juostomis.

– Aš esu Margota Silverman, kriminalinės policijos komisarė, – prisistatė ji ir atsirėmė į Rokio rašomąjį stalą.

– Adomas iškrušo Ievą, ji tapo nėščia ir pagimdė Kainą, – pareiškė Rokis, žiūrėdamas į jos pilvą.

– Atvažiavau iš Stokholmo pasikalbėti su jumis.

– Jūs nešvenčiate poilsio dienos, – konstatavo Rokis ir nusisuko į televizoriaus ekraną.

– O jūs? – paklausė Margota ir prisitraukusi kėdę atsisėdo. – Ką jūs veikėte šiandien?

Rokio veidas buvo ramus. Nosis, regis, kažkada buvusi sulaužyta, skruostus dengė pražilusi barzda, ant stambaus sprando susidarė kelios odos klostės.

– Ar šiandien buvote lauke? – paklausė ji ir kelias sekundes palaukusi atsakymo tęsė pati. – Jūs nebuvote kieme, bet galbūt yra kitų būdų išeiti.

Rokis išliko abejingas ir žiūrėjo į automobilius ekrane. Vienam iš sargybinių, stovinčių prie durų, perkėlus svorį ant kitos kojos, skambtelėjo prie diržo pakabinti raktai.

– Su kuo laisvėje palaikote ryšį? Su draugais, giminaičiais arba kitais pacientais?

Turbininiai varikliai ūžė visu pajėgumu ir skleidė tokius garsus, lyg kas diskiniu pjūklu nesiliaudamas pjaustytų sausą medieną.

Margota pažvelgė į jo kojines, jų nuzulintus kulnus. Viena buvo nemokšiškai užadyta.

– Kaip supratau, jūs lankytojų nepriimate?

Rokis neatsakė. Jo pilvas po džinsiniais marškiniais sunkiai kilnojosi. Vyras buvo atsirėmęs nugara į dvi pagalves. Viena jo ranka gulėjo tarp kojų.

– Ar bendraujate artimai su kuo nors iš darbuotojų? Juk kai kurie dirba čia jau daug metų... Turėtumėte būti susipažinę, ar ne?

Šiurklundas tylėjo.

Ekrane matėsi, kaip vienas „Ferrari" staigiai įsuko į techninės pagalbos zoną. Dar jam nesustojus, padangas keičiantys mechanikai jau buvo pribėgę.

– Jūs valgote su kitų skyrių pacientais, kartu leidžiate laiką poilsio aikštelėje... Kuris iš pacientų jums labiausiai patinka? Jei reikėtų pasakyti vardą?

Ant staliuko prie lovos gulėjo Biblija su gal šešiasdešimt įkištų raudonų virvelių, žyminčių puslapius. Šalia jos – nešvari pieno stiklinė. Per vertikalias lango grotas vidun pro lapus skverbėsi šviesa.

Margota atsisėdo patogiau ir išsitraukė iš rankinės popierių su pacientų pavardėmis.

– Ar pažįstate Jensą Rambergą? Mareką Semiovičių? Juk pažįstate, ar ne?

Susidūrus dviem automobiliams, vienas ėmė suktis dūmų debesyje, aplinkui skraidant nudaužtoms detalėms.

– Ar prisimenate, ką veikėte bent jau šiandien?

Minutėlę palaukusi atsistojo ir pažiūrėjo avarijos įrašo pakartojimą. Ekrano šviesa krito ant Rokio kūno ir veido.

Išeinant iš kambario sargybiniai nežiūrėjo jai į akis. Atrodė, kad Rokis visai nekreipia dėmesio, jog ji išeina.

Grįždama į automobilių aikštelę komisarė juto, kad technikas stebėjimo kambaryje spokso į ją per kažkurią iš trisdešimties kamerų.

Kurį laiką ji dar sėdėjo automobilyje skaitydama medžiagą apie Rebekos Hanson nužudymą. Komisarei atrodė, kad Rokis Šiurklundas turi būti kažkaip susijęs su naujosiomis žmogžudystėmis, gal per atstumą kaip kokia piktam darbui gundanti lemtis.

Margota pamatė, kad Erikas Marija Barkas buvo tarp komisijos narių, atlikusių teismo psichiatrinę ekspertizę. Išvados, kurios tapo nuosprendžio pagrindu, buvo paremtos ilgais Eriko ir Rokio pokalbiais. Matyt, Erikui pavyko laimėti jo pasitikėjimą. Sprendžiant iš medžiagos, Erikas Marija Barkas buvo dalyvavęs beveik šimte teismo psichiatrijos ekspertizių ir kviestas į keturiasdešimt teismo posėdžių kaip savo srities žinovas.

54

ADAMAS JUSEFAS SĖDĖJO automobilyje šalia žmonos Katrynos. Galėjai užuosti kremo, kuriuo ji tepėsi rankas, kvapą. Jau buvo pradėję temti. Eismas Valhalos gatvėje buvo ramus. Juodu buvo nuėję į Dramos institutą pažiūrėti jos brolio Fuado diplominio darbo apie vėlyvųjų pankų grupę *The Cure*.

Viduramžis dainininkas Robertas Smitas sėdėjo be jokio grimo ant karuselės arkliuko ir pasakojo apie Noterdamo vidurinę mokyklą.

Adamas sustojo prie raudonos šviesos ir dirstelėjo į žmoną. Ji buvo per daug išsipešiojusi antakius, todėl veidas atrodė rūstokas.

– Tu nieko nesakai, – pakalbino jis.

Katryna gūžtelėjo. Adamas pažvelgė į jos nagus, kuriuos ji buvo nusilakavusi violetine spalva, prie galiukų pereinančia į rožinę. Reikėtų ką nors apie tai pasakyti.

– Katryna, kas nutiko?

Žmona pažvelgė jam į akis taip rimtai, kad Adamas išsigando.

– Aš nenoriu to vaiko, – pasakė ji.

– Nenori?

Žmona papurtė galvą. Raudona šviesa jau neatsispindėjo jos veide. Adamas pažvelgė į šviesoforą, kuriame užsidegė žalia šviesa, bet negalėjo prisiversti važiuoti.

– Aš apskritai nesu įsitikinusi, kad noriu vaikų, – sušnabždėjo ji.

– Tu ką tik sužinojai, kad laukiesi, – priminė jis bejėgiškai. – Ar negali palaukti – gal persigalvosi?

– Nepersigalvosiu, – išspaudė ji.

Adamas linktelėjo ir nurijo gumulą gerklėje. Vienas automobilis pasignalizavo porą kartų, o paskui aplenkė juos iš dešinės. Vėl užsidegė raudona. Adamas dirstelėjo į avarinių šviesų mygtuką, bet nepajėgė paspausti.

– Gerai, – tarė jis.

– Aš apsisprendžiau ir užsiregistravau abortui kitą savaitę.

– Ar nori, kad eičiau kartu?

– Nereikia.

– Aš galiu palaukti automobilyje...

– Nenoriu, – pertraukė ji.

Jis žiūrėjo į automobilius, kertančius sankryžą kita gatve, nusekė žvilgsniu kelis juodus paukščius, kurie leisdamiesi plačiu lanku nutūpė priešais Stokholmo olimpinį stadioną.

Jis praranda Katryną, nesulaikomai.

Pastaruoju metu jis stengėsi rodyti meilę kiekvieną dieną. Juk jie myli vienas kitą, tikrai. Bent jis taip manė.

O jeigu žmona meluoja, kad kiekvieną ketvirtadienį po darbo su bendradarbėmis eina į *Sephoros* grožio konsultančių susitikimus? Ji niekada apie tai nepasakoja, o jis niekada nesidomėjo tiek, kad paklausinėtų arba eitų kartu.

Vėl žalia šviesa. Adamas paspaudė greičio pedalą ir ėmė važiuoti. Artinantis prie Svėjos gatvės suskambo jo telefonas.

– Ar gali pažiūrėti, kas skambina?

Žmona pakėlė telefoną iš skyrelio prie pavarų lazdos ir apvertė jį.

– Tavo šefė.

Paimdamas telefoną Adamas kelioms sekundėms nusuko žvilgsnį nuo kelio.

– Margota? – atsiliepė jis pavargusiu balsu.

– Tai ta pati stirna.

Stirnos, rastos Sandros miegamajame, kūnas dūžio vietoje šimtu procentų atitiko galvutę, rastą Susanos Kern saujoje.

– Kai pamatėme įraše, atrodė visiškai neįtikėtina, – pasakė gaudydama kvapą Margota. – Bet tai reiškia tik viena, – kad žmogžudystės buvo suplanuotos gerokai anksčiau, kad kažkas filmavo moteris, o paskui laukė – gal ištisas savaites.

– Bet kodėl? – paklausė Adamas. Jo ranka ant vairo suprakaitavo.

„Žmogžudystės sekė viena po kitos kaip karoliukų vėrinys, kaip rožinis, – svarstė jis. – Aukų tvarka nustatyta daug anksčiau, nei pirštai pasieks kitą karoliuką. Teoriškai tai suteikia mums laiko, bet ne tikrovėje, nes žudikas paviešina įrašą tik tada, kai būna jau per vėlu atpažinti vietą arba moterį."

– Radau panašumų su viena sena byla, – pasakė Margota.

– Ką sakei?

– Klausaisi?

– Taip, atsiprašau...

Jis dirstelėjo į nusisukusią Katryną, klausydamasis, ką Margota pasakoja apie panašumus su seniai įvykdyta žmogžudyste Saleme, apie suimtą pastorių, apie sudarkytą Rebekos Hanson veidą ir ne bet kaip padėtą ranką.

Komisarė pasakė patikrinusi saugumo situaciją Karsudeno ligoninėje. Atrodo, kad visai neįmanoma kam nors pabėgti nepastebėtam.

– Vadinasi, jis turi padėjėją, mokinį arba... mėgdžiotoją.

– Nejau, – suabejojo Adamas.

– Manai, kad perdedu?

– Galbūt, – atsakė jis sąžiningai.

– Suprantu tave, bet nesvarbu. Pats suprasi, kai pamatysi.

– Ar nori, kad mes nuvažiuotume pakalbėti su pastoriumi? – paklausė Adamas.

– Aš kaip tik iš ten grįžtu.

– Argi judvi su Jene neplanavote šįvakar didelės vakarienės?

– Bus kitą savaitgalį, – nukirto ji.

– O ką pasakė pastorius?

– Jis visą laiką tylėjo, net nežiūrėjo į mane. Matyt, buvau visiškai neįdomi.

– Kaip malonu, – tarstelėjo Adamas ir suėmė vairą abiem rankomis.

– Atrodo, kad tai įprasta elgsena, – kantriai paaiškino ji. – Štai kodėl jie pakvietė Eriką Mariją Barką į teismo psichiatrijos ekspertų grupę – jis žmones prakalbina...

– Išskyrus mūsų liudininką, – pastebėjo Adamas.

– Beveik visas tyrimas paremtas jo ir Šiurklundo pokalbiais – daugybė medžiagos. Reikės pasodinti prie jos kolegas, kad ištyrinėtų iki smulkmenų.

– Kiek laiko užtruks?

– Todėl dabar ir važiuoju namo pas Eriką Mariją Barką.

– Dabar?

– Šiaip ar taip, sėdžiu automobilyje, tai...

– Aš taip pat, – juokdamasis pasakė Adamas. – Bet man nešautų į galvą...

– Nors būtų gerai, kad būtum su manimi, – draugiškai pertraukė ji.

55

ERIKAS SĖDĖJO FOTELYJE pasidėjęs ant kelių Švedijos psichiatrijos draugijos žurnalą ir galvojo apie vakarienę pas Nelę ir Martiną. Juodu gana dažnai kviesdavosi jį į savo didžiulius stilingus namus su užapvalintais langais ir terasa, primenančia kapitono tiltelį prabangioje jachtoje.

Po vakarienės Martinas nusirišo kaklaraištį ir nusivedė jį per namą padavęs taurę kalvadoso. Jo darbo kambaryje stovėjo gana nedidelis paveikslas, nutapytas aliejiniais dažais – ką tik buvo gavęs iš tetos, gyvenančios Vestfalijoje. Jame buvo pavaizduotas niūrus angelas. Nelei jis atrodė baisus, tad pamėgino padovanoti jį Erikui. Martinas žmonai pritarė, bet Erikas dovanos nepriėmė, nes buvo akivaizdu, kad draugas nori pasilikti paveikslą.

Martinui teko atsiliepti į skambutį iš Sidnėjaus, tad Erikas su Nele nuėjo į biliardo kambarį. Nelė įsipylė dar vyno, nors jau buvo apsvaigusi, akys blizgėjo. Ji atsirėmė į paaukštintą stalo kraštą.

– Martinas žiūri pornofilmus, – sušvebeldžiavo ji.

– Kodėl taip manai? – paklausė Erikas ir stumtelėjo kamuoliuką žaliu gobelenu.

– Man nesvarbu, ten nieko iškrypėliško.

– Tau liūdna?

– Aš nepavydžiu, bet... Nežinau. Pamatytum tas merginas... Jaunos, gražios ir daro tokius dalykus, kokių niekada neišdrįsčiau, – pasakė ji ir ištiesusi ranką palietė Eriko lūpas.

– Pasikalbėk su juo.

– Ar svarbiausia tik jaunystė? – suvapėjo ji.

– Ne man.

– Tai kas tada svarbu? Ko tu nori? Ko iš tikrųjų nori vyras? – pliurpė ji ir susvyravo.

Erikas padėjo nueiti jai į miegamąjį, bet paliko vieną, dar jai nenusivilkus mokos spalvos suknelės.

Kai Nelė paskambino jam norėdama pasitarti dėl dviejų pacientų iraniečių, gulinčių Danderiudo ligoninės kankinimo aukų skyriuje, Erikas pasinaudojo proga ir padėkojo už vakarienę. Ji tik nusijuokė ir pasakė, kad jis turėtų džiaugtis, jog ji nespėjo prisigerti ir pradėti gėdingai priekabiauti.

Dabar Erikas atsilošęs sėdėjo fotelyje ir galvojo apie šaldytuve stovintį šampano butelį, kurį atidarė iš vienatvės. Buvo uždaręs jį inertinėmis argono dujomis, tad dabar įsipylus į taurę, skonis būtų lyg ką tik atidaryto.

Žiūrėdamas į automobilio šviesas, blykstelėjusias per didelius langus, jis pagalvojo, kad šampanas padės atsikratyti galvos skausmo.

Trumpai atsidusęs atsistojo, padėjo žurnalą ant rūkomojo staliuko ir neapsiavęs šlepečių nuėjo atidaryti durų. Jo kieme iš automobilio sunkiai ropštėsi Margota. Komisarė pamojavo jam. Paskui į garažo keliuką įsuko dar vienas automobilis.

Iš jo išlipęs jaunas vyras trumpais, tamsiais plaukais nuskubėjo prie Margotos ir kažką pasakė. Paskui juos ėjo graži, jauna moteris giedromis akimis. Tačiau jos veidas buvo rimtas.

Erikas paspaudė ranką Margotai, o paskui ir jaunajam vyrui, kurį ji pristatė kaip kolegą, su kuriuo tiria žmogžudystę.

Jaunoji moteris dvejojo prie slenksčio. Jos juodas paltas blizgėjo dulksnos lašeliais. Atrodė sušalusi.

– Aš nespėjau parvežti žmonos namo, – paaiškino Adamas ir staiga sutriko. – Čia Katryna.

– Adamas nenorėjo, kad laukčiau automobilyje, – švelniai pasakė ji.

– Labai kviečiu užeiti, – paragino paspausdamas jai ranką Erikas.

– Dėkoju.

– Kokie nagai, tiesiog nuostabūs, – pagyrė jis, nepaleisdamas jos pirštų kelias sekundes.

Moteris nustebusi nusišypsojo, jos tamsios akys pasidarė šiltos.

Erikas pasiūlė jiems pasikabinti drabužius, o pats išėjo į prieangį gerai uždaryti durų. Ant alyvų lapų tolygiai krapnojo lietutis, po žibintais blizgėjo gatvė. Staiga jam pasirodė, kad savo sode mato aukšto žmogaus siluetą. Jis uždegė laiptų žibintą. Turbūt ten tik smailusis kadagys šalia karučio.

Erikas uždarė duris ir nusivedė svečius per biblioteką. Staiga Katryna sutrikusi sustojo.

– Man, ko gero, negalima girdėti šio pokalbio.

– Jei norite, galite pasėdėti čia, – pasiūlė šeimininkas, traukdamas iš lentynos meno albumą. – Nežinau, kaip jūs, bet aš esu priklausomas nuo Karavadžo.

Jis padėjo albumą ant skaitymo stalelio ir nusivedė policininkus į darbo kambarį. Adamas uždarė duris.

– Šiandien rasta trečioji auka, – iškart pranešė Margota.

– Trečioji auka, – pakartojo Erikas.

– To reikėjo tikėtis, bet vis dėlto sunku.

Ji nuleido galvą. Lūpų kampučiai virpėjo lyg iš nuovargio. Kaktoje tarp antakių buvo susimetusi gili raukšlė.

– Kuo galiu padėti? – paprastai paklausė Erikas.

– Ar pažįstate vyrą vardu Rokis Šiurklundas? – paklausė Margota ir vėl pažvelgė į jį.

– Turėčiau?

– Turėtumėte žinoti, kad prieš devynerius metus, po teismo psichiatrijos ekspertizės, jis buvo nuteistas kalėti gydymo įstaigoje.

– Nežinojau, bet tikiu, kad vyko būtent taip, – ramiai atsakė Erikas.

Vos jai paminėjus Rokio vardą, Eriką pervėrė mintis, kad komisarė viską žino, kad jis demaskuotas.

– Jūs priklausėte ekspertų komandai.

– Taip.

Erikas buvo paskyręs tam ne vieną valandą, mėgindamas įsivaizduoti įvairius akistatos scenarijus, svarstydamas, kokios tinkamos pozicijos laikytis, kaip atsakinėti, kad nebūtų panašu į melą, bet vis dėlto į nieką neįsiveltų.

– Mes supratome, kad jis atsivėrė jums...

– Neprisimenu to, bet...

– Saleme jis nužudė moterį. Viskas primena dabar mano tiriamas žmogžudystes, – pareiškė Margota be užuolankų.

– Jeigu jis laisvėje ir vėl žudo, tada per patikrinimą prieš paleidžiant į laisvę buvo padaryta didžiulė klaida, – pateikė Erikas iš anksto sugalvotą atsakymą.

– Jis ne laisvėje, o Karsudeno ligoninėje ir nėra buvęs paleistas nė vienos dienos. Aš ką tik buvau ten ir kalbėjausi su Saugumo skyriaus viršininku.

56

IŠ SAVO ODINĖS RANKINĖS MARGOTA ištraukė ir padavė Erikui nuosprendžio ir teismo psichiatrijos ekspertizės išvadų kopiją.

Ąžuolinių grindų lake ir odinių knygų nugarėlėse atsispindėjo šilta minkšto toršero šviesa. Lauke už švinu įrėmintų langų buvo taip tamsu, kad nesimatė tankių sodo šakų.

Erikas atsisėdo prie aštuonkampio stalelio priešais Adamą, peržvelgė medžiagą, linktelėjo ir tarė:

– Žinoma, aš jį prisimenu...

– Mes manome, kad jis turi padėjėją arba mokinį... gal mėgdžiotoją.

– Gali būti... jei panašumai tokie akivaizdūs... Iš tikrųjų nieko negaliu pasakyti.

Pasitaisydama apyrankę Margota papurtė riešą.

– Šiandien kalbėjau su Rokiu Šiurklundu. Uždaviau daug klausimų, bet jis tik tylėjo, sėdėjo ant lovos ir žiūrėjo televizorių.

– Jis patyrė sunkią smegenų audinių traumą, – pasakė Erikas, mosteldamas į išvadų kopiją.

– Jis girdėjo ir suprato, ką sakau, bet nesiteikė atsakyti, – šypsodamasi pasakė Margota.

– Pradžioje su tokiais pacientais dažnai būna sunku.

Komisarė palinko į priekį. Jos pilvas atsigulė ant šlaunų.

– Ar galite mums padėti?

– Kaip?

– Pakalbėkite su juo. Anuomet jumis pasitikėjo. Jūs jį pažįstate.

Eriko širdis ėmė plakti greičiau. Negalima parodyti, ką jaučia. Erikas lėtai sudėjo rankas, kad jos nevirpėtų.

Dabar jie, ko gero, atras teismo psichiatrijos ekspertizės įrašą, kuriame Rokis pasakoja apie savo alibi. Kadangi Rokis kaltas, Erikas galės prisipažinti, kad į jo alibi rimtai nežiūrėjo, – jeigu toks reikalas iškils.

– Ką norite sužinoti?

– Su kuo jis bendradarbiavo.

Erikas linktelėjo ir pagalvojo, kad po šito jis bus laisvas, kad nebereikės vilkti naštos žinant, kad tos informacijos niekam negali pasakyti. Jis gali papasakoti apie asmenį, kurį kaltino Rokis. Nesvarbu, ar pats Rokis tylės, ar ne. Jis netgi galėtų dar kartą užhipnotizuoti Bjorną Kerną, o tada papasakoti apie ranką prie ausies.

– Tai jau šiek tiek peržengia mano įprastas darbo ribas, – pasakė jis.

– Savaime suprantama, mes sumokėsime už...

– Norėjau pasakyti ne tai... Man reikia žinoti, kokia šios užduoties esmė, ką turiu pasakyti savo darbdaviui.

Margota linktelėjo prasižiojusi, lyg ketindama kažką sakyti, bet susilaikė.

– Taip pat turiu žinoti, ką galiu atskleisti pacientui, – tęsė Erikas. – Turiu galvoje, ar galiu pasakyti, kad jūs manote, jog jo senasis padėjėjas vėl pradėjo žudyti?

Margota sumosavo ranka. Erikas pastebėjo, kad jos bendradarbio, kuris sėdėjo sukryžiavęs rankas, žvilgsnis sustingo.

– Savaime suprantama, mes apsvarstysime, ar galime suteikti jums veiksmų laisvę, – patikino ji. – Mes dar nežinome, bet galbūt galėsite pasiūlyti jam laisvadienius laisvėje, prižiūrint darbuotojams.

Komisarė nutilo, lyg būtų uždususi. Ranka nusileido prie pilvo. Plonas sutuoktuvių žiedas spaudė patinusį pirštą.

– Ką jam šiandien pasakėte? – pasiteiravo Erikas.

– Paklausiau, su kuo jis palaikė gerus ryšius.

– Ar paaiškinote, kodėl tuo domitės?

– Ne... jis nereagavo apskritai į nieką, ką sakiau.

– Jo smegenyse vyksta epilepsijos sąlygoti procesai, kurie veikia atmintį. Be to, kaip išvadose parašyta, jis yra narcizas, turintis paranojinį sutrikimą... Bet viskas rodo, kad jis protingas...

Erikas nutilo.

– Ką galvojate? – paklausė Margota.

– Norėčiau gauti leidimą paaiškinti jam, kodėl užduodu klausimus.

– Papasakoti jam apie serijinį žudiką?

– Kitu atveju, jis greičiausiai pastebės, kad aš meluoju.

– Margota, aš privalau... – prabilo Adamas.

– Ką?

Jis atrodė sutrikęs.

– Tai policijos darbas, – pasakė jis tyliau.

– Mes neturime pasirinkimo, – nukirto komisarė.

– O man atrodo, kad tu dabar eini per toli.

– Tikrai?

– Iš pradžių įtraukėme Joną Liną, o dabar leisi policijos darbą dirbti hipnotizuotojui.

– Jonas Lina? – paklausė Erikas.

– Aš kalbu ne su jumis, – atrėžė Adamas.

– Jis grįžo, – pasakė Margota.

– Kur?

– „Grįžo“ – galbūt ne visai tinkamas žodis, – įsiterpė Adamas. – Jis, matyt, gyvena su rumunų čigonais Hudingėje, geria ir...

– Iš tiesų mes to nežinome, – pertraukė jį Margota.

– Na, gerai – jis juk geriausias, – įgėlė Adamas.

Margota pažvelgė į nieko nesuprantantį Eriką.

– Jonas nualpo ir atsidūrė Šventojo Jorano ligoninės greitosios pagalbos skyriuje.

– Kada? – paklausė Erikas keldamasis.

– Vakar.

Nieko nelaukęs Erikas paėmė telefoną, surinko kolegos, dirbančio intensyviosios slaugos skyriuje, numerį ir ėmė laukti, kol jis atsilieps.

– Kada galėsite pakalbėti su Rokiu? – keldamasi iš fotelio paklausė Margota.

– Nuvažiuosiu ten rytoj ryte, – pažadėjo Erikas ir išgirdo ragelyje kolegos balsą.

57

TRUMPAI PAKALBĖJĘS su Šventojo Jorano ligoninės gydytoju, Erikas palydėjo policininkus prie durų. Jis aiškiai pajuto, kad Katryna ir Adamas bus susipykę, nes eidami į prieškambarį jie nepažiūrėjo vienas į kitą.

Trijulė išėjo iš namo ir dingo tamsoje, vos tik užsidarė durys. Erikas girdėjo juos žingsniuojant žvyro taku link įvažiavimo į garažą. Dar kartą pamatė juos automobiliuose, kai įlipus užsidegė lemputės. Grįžęs į darbo kambarį pamatė faksu atsiųstą ligos istoriją, vardas ir asmens kodas buvo gerai užtepti.

Greitoji atvežė Joną į ligoninę po skubaus iškvietimo. Erikas peržvelgė išvadas apie kraujo spaudimą, širdies ritmą, kvėpavimą, prisotinimą deguonimi, temperatūrą ir sąmonės lygį.

Jis buvo sutrikęs, išsekęs, karščiavo, jam buvo nustatytas kraujotakos sutrikimas.

Triažo* slaugytoja, remdamasi gyvybiniais parametrais, buvo padariusi tinkamą išvadą – ji įtarė sepsį, kraujo užkrėtimą.

Atlikusi arterinio kraujo dujų ir laktato tyrimą ji nustatė, kad paciento triažo lygis oranžinis – beveik pats aukščiausias.

Dėl prastų gyvybinių parametrų Jonas Lina buvo paguldytas į intensyvaus stebėjimo palatą, prie jo buvo prijungtas monitorius.

Belaukiant kraujo tyrimų rezultatų, jam buvo suleista plataus spektro antibiotikų ir koloidinio tirpalo atkurti apytakai ir skysčių pusiausvyrai.

---

* Triažas – pacientų skirstymas pagal pagalbos teikimo svarbą. (*Red. past.*)

Tačiau Jonas dingo antibiotikams dar nepradėjus veikti. Nenurodęs jokios gyvenamosios vietos. Su tokiais simptomais ir tokios būklės negydomas jis galėjo numirti.

Erikas išėjo iš darbo kambario ir prieškambaryje pasiėmė striukę. Iš namų išėjo neišjungęs šviesos.

Lauke nebelijo. Naktinis oras buvo vėsus, automobilio langai aprasoję. Įjungęs valytuvus nubraukė nuo langų drėgmę ir išriedėjo.

Beveik vidurnaktis, gatvės praktiškai tuščios. Anapus kelio žibintų geltono švytėjimo, greičio matavimo kamerų, sulankstytų kelio atitvarų ir nuo triukšmo izoliuojančių sienų viešpatavo tamsi kaip sunkus aksomas vasaros pabaigos naktis.

Erikas važiavo Stūrengsledo plentu, pasuko į Centrinę gatvę, vedančią link Dalhemo gatvės, tada į pramoninį rajoną, aptvertą aukšta tvora, už kurio prasidėjo miškas.

Anksčiau Švedijoje elgetų nebūdavo, bet jau kelerius metus visuose miestuose galima pamatyti imigrantų iš ES. Jie atvyko čia prašyti pagalbos, klūpo per pūgas prie maisto parduotuvių ištiesę rankas arba tuščius popierinius puodelius.

Erikas ne kartą yra pagalvojęs, kad šiuolaikiniai švedai reagavo į šias permainas netikėtai dosniai, turint galvoje tamsią diskriminacijos ir prievartinio sterilizavimo istoriją šalyje.

Tarp medžių švystelėjo kažkokia šviesa. Jis sulėtino greitį, privažiavo arčiau ir įsuko į žvyrkelį. Prie rakto užvedimo spynelėje kabojo maža beždžionėlė.

Per properšą pasimatė ant ištemptos virvės plevėsuojantys audiniai. Sukaltos faneros lakštai buvo apdengti brezentu ir plastiko plėvele.

Erikas apsisuko aikštelėje ir sustojo dviem ratais įvažiavęs į griovį. Užrakinęs automobilį įsižiūrėjo tarp medžių.

Trenkė bulvėmis ir žibalu. Ten stovėjo keturi nutriušę turistiniai nameliai ant ratų, o tarp jų – palinkusios pašiūrės. Iš sulankstytos statinės rūko dūmai, kilo žaižaruojančios atplaišos, aplink tvyrojo degančio plastiko kvapas.

„Jonas Lina turėtų būti čia, – pagalvojo Erikas. – Toli pažengusi kraujo užkrėtimo stadija...“ Jis mirs, jei labai greitai negaus antibiotikų. Nė vienas žmogus nėra padaręs tiek daug dėl Eriko, kaip aukštasis komisaras.

Skarele galvą apsirišusi moteris baikščiai žvilgtelėjo į Eriką ir iškart dingo, vos tik jis prisiartino.

Erikas priėjo prie artimiausio namelio ir pasibeldė. Po nameliu, ant gražaus kilimo, stovėjo penkios poros įvairaus dydžio nunešiotų sportbačių.

– Jonai? – garsiai pašaukė Erikas ir vėl pabeldė.

Namelis šiek tiek sulingavo ir netrukus duris atidarė senyvas vyras kataraktos aptrauktomis akimis. Už jo ant čiužinio sėdėjo vaikas. Šalia jo ant grindų miegojo visiškai apsirengusi moteris su kepure ir žieminiu paltu.

– Jonai, – pusbalsiu pašaukė Erikas.

Staiga už jo atsirado stambus vyras, vilkintis mundurą su pamušalu, ir laužyta švedų kalba paklausė, ko jam reikia.

– Ieškau draugo, jo vardas Jonas Lina.

– Mes nenorime problemų, – pasakė vyras. Nekrustelėjo nė vienas jo veido raumenėlis.

– Gerai, – tarė Erikas, nuėjo prie antro namelio ir pasibeldė. Durys buvo nusėtos apvalių deginimo žymių, lyg kažkas būtų gesinęs cigaretes.

Duris atsargiai pravėrė jauna moteris su akiniais. Ji vilkėjo storą megztinį ir nukarusias sportines kelnes, kurių keliai buvo drėgni.

– Ieškau sergančio draugo.

– *Next house**, – išsigandusi sušnabždėjo ji.

Prie Eriko priėjo pavargęs vaikas ir bakstelėjo plastikiniu krokodilu.

Perlipęs du ant žemės gulinčius ramentus Erikas priėjo prie trečiojo namelio. Išdaužyti langai buvo uždengti kartono lakštais.

Tamsoje tarp medžių stovėjo pavargęs, nesiskutęs vyras. Jo lūpose žybčiojo cigaretė.

Erikas pasibeldė, bet niekas neatsiliepė, tad duris atsidarė pats. Įėjęs radijo laikrodžio šviesoje išvydo savo draugą. Jonas Lina gulėjo ant drėgno čiužinio, po galva pasikišęs sulankstytą antklodę. Šalia jo sėdėjo sena moteris nedėvėta striuke ir mėgino šaukštu sugirdyti jam vandens.

– Jonai, – tarė jis tyliai.

Erikui lipant į namelį sugirgždėjo grindys, plastikiniame bakelyje suteliuškavo vanduo. Kilimas buvo sušlapęs nuo lietaus. Tvyrojo stiprus šlapių audinių ir cigarečių dūmų kvapas.

Ant kartonu uždengtų langų kabojo pilkai mėlynos medžiagos atraižos. Erikui einant gilyn, ant sienos susiūbavo kryžius.

Jono veidas sulysęs, apžėlęs žila barzda, jo krūtinė nenatūraliai įdubusi, akių baltymai pageltę, o žvilgsnis toks vangus, jog Erikas nebuvo įsitikinęs, ar Jonas yra sąmoningas.

– Dabar aš tau suleisiu vaistų, o paskui mes išeisime, – pasakė Erikas, statydamas savo krepšį ant grindų.

Jonas nejudėjo, kai Erikas atitraukė jo rankovę, dezinfekavo vata, surado veną ir suleido benzilpenicilino ir aminoglikozido tirpalo**.

---

* (Angl.) Kitas namas.

** Antibiotikai.

– Ar gali atsistoti? – paklausė jis, priklijuodamas vatą alkūnės linkyje.

Jonas kilstelėjo galvą ir sausai sukosėjo. Erikui padedant jis atsirėmė ant vieno kelio. Grindimis nuriedėjo skardinė. Jonas vėl sukosėjo ir parodė į moterį, mėgindamas kažką pasakyti.

– Aš negirdžiu, – pasakė Erikas.

– Krinai reikia sumokėti, – sušvokštė Jonas stodamasis. – Ji... padėjo man.

Erikas linktelėjo ir išsitraukęs piniginę padavė moteriai penkis šimtus kronų. Ta linktelėjo ir nusišypsojo suspaustomis lūpomis.

Erikas atidarė duris ir padėjo Jonui nulipti laiptais. Jiems duris palaikė lauke stovėjęs plikagalvis vyras susiglamžiusiu kostiumu.

– Ačiū, – padėkojo Erikas.

Iš kitos pusės link jų ėjo šviesiaplaukis vyras juoda, blizgančia striuke. Jis kažką slėpė už nugaros.

Šalia kito namelio stovėjo dar vienas vyras su suodinu puodu rankoje. Jis vilkėjo džinsais ir džinsine striuke, rankos buvo tamsios nuo ištatuiruotų runų.

– Jūsų puikus automobilis, – šūktelėjo jis šypsodamasis.

Erikas ir Jonas pasuko link aikštelės, bet blondinas pastojo kelią.

– Reikia susimokėti nuomą, – pareikalavo jis.

– Aš jau sumokėjau, – pasakė Erikas.

Plikis kažką šūktelėjo į namelio pusę, senoji išėjo į tarpdurį ir parodė ką tik gautus pinigus. Vyras išpešė banknotą jai iš rankos, suirzęs kažką burbtelėjo ir spjovė į ją.

– Visi, kurie čia yra, turi susimokėti, – paaiškino blondinas, rodydamas geležinį strypą rankoje.

Erikas pritardamas sumurmėjo ir pagalvojo, kad geriau bus tiesiog nusigauti iki automobilio. Tačiau Jonas sustojo.

– Atiduok jai pinigus, – liepė jis rodydamas į plikį.

– Nameliai mano, – pareiškė blondinas. – Čia viskas mano, kiekvienas čiužinys ir sumautas puodas.

– Aš kalbu ne su tavimi, – pasakė Jonas ir sukosėjo į alkūnę.

– Jonai, neverta, – sušnabždėjo Erikas, jausdamas, kad širdis daužosi.

– Po velnių, mes su jais turime sutartį, – šūktelėjo tatuiruotasis.

– Erikai, sėsk į automobilį, – liepė Jonas ir nušlubavo link blondino.

– Dabar kainuos dar daugiau, – pareiškė tas.

– Aš dar turiu šiek tiek pinigų, – pasakė traukdamas piniginę Erikas.

– Nereikia, – tarė Jonas.

Erikas padavė blondinui dar kelis banknotus.

– Dar trūksta, – pareikalavo tas.

– Tu viską grąžinsi, – pasakė nusilpęs Jonas blondinui.

– Tai tik pinigai, – skubiai įsiterpė Erikas, atiduodamas paskutinius banknotus.

– Ne, Krinai, – pasakė Jonas.

– Bėkit namo ir pasislėpkit, kol mes nepersigalvojome, – šypsodamasis pagrasino blondinas, rodydamas į juos strypu.

58

JONAS STOVĖJO NEJUDĖDAMAS, apglėbęs save rankomis ir šiek tiek pasviręs į priekį. Jis matė, kad blondinas tvirčiau suėmė strypą ir pasitraukė į šoną. Plikis nusivilko švarką ir pakabino jį ant plastikinės kėdės.

Jonas lėtai pakėlė galvą ir pažvelgė jam į akis.

– Grąžink Krinai pinigus, – griežtai pakartojo jis.

Plikis nustebęs išsišiepė ir žengė į šoną, slėpdamasis prieblandoje. Caktelėjo sulankstomas peilis.

– Jei dabar nenumesi peilio ant žemės, aš tave sužeisiu, – įspėjo Jonas savo liūdnu suomišku akcentu ir žengė link jo.

Plikis pasilenkė ir pasitraukė į šoną, suspaudęs peilį klasikiniu būdu – kaip kūjį – ir ištiesęs ranką pamėgino kelis kartus smogti.

– Saugokis, – įspėjo Jonas ir kostelėjo.

Aštrus peilis blizgėjo menkoje šviesoje. Jonas nepaleido ašmenų iš akių, mėgindamas numatyti neritmiškus vyro judesius.

– Nori mirti? – alsuodamas išspaudė vyras.

– Aš atrodau lėtas, bet atimsiu peilį ir nulaušiu tau ranką prie alkūnės... o jeigu negulėsi, perdursiu dešinį plautį.

– Nudurk jį, suomi, – šūktelėjo blondinas. – Nudurk.

– Tave paguldysiu iškart po jo, kai atimsiu peilį, – įspėjo Jonas ir svirduliuodamas užlipo ant surūdijusio dviračio.

Plikis netikėtai mostelėjo iš šono ir perrėžė Jonui plaštakos viršų. Ištryško kraujas.

Blondinas pasitraukė atatupstas ir įsitempęs nusišypsojo.

Jonas nusibraukė kraują į kelnes. Plikis blondinui kažką šūktelėjo. Kažkuriame iš namelių pravirko kūdikis.

Blondinas užėjo Jonui už nugaros. Tas jį pastebėjo, bet buvo per silpnas, kad spėtų pasitraukti.

Kai Jonas dirstelėjo per petį, plikis puolė. Jis taikėsi žemai, į inkstus. Balti ašmenys šovė priekin tarsi driežo liežuvis.

Viskas įvyko greitai, kūnas prisiminė visus judesius. Jonas visai negalvojo, tik automatiškai nustūmė ranką į šoną, pagavo ją ir pirštais suspaudė šaltus vyro krumplius.

Žaibiškai automato tikslumu atliekamas judesys po judesio. Jonas sulenkė vyro riešą, kitą savo ranką pakišo po jo alkūne ir trūktelėjo aukštyn.

Lūžtanti alkūnė pokštelėjo tarsi šaka, užminta po giliu sniegu. Per raiščius ir kūno audinius išlindo stipinkaulio atplaišos, ant purvino kibiro užtiško kraujo. Vyras klykdamas susmuko ant kelių ir susirietė ant žemės.

– Už tavęs! – sušuko Erikas.

Jonas atsigręžė, bet staiga užėjo svaigulys ir jis įlipo į balą. Atrodė, kad pušų viršūnės plaukia dangumi. Vis dėlto jam pavyko atgauti pusiausvyrą.

Jis pasuko peilį tarp pirštų, suėmė už rankenos ir artindamasis link blondino paslėpė už nugaros.

– Eik velniop! – suriko vyras, mosikuodamas strypu.

Jonas žengė tiesiai link jo, priėmė smūgį petimi, brūkštelėjo vyrui per kaktą ir vožė ranka iš apačios tiesiai į pažastį, šitaip išmušdamas petį iš sąnario. Strypas barškėdamas nukrito ant žvyro.

Gaudydamas kvapą blondinas suspaudė žastą ir pasitraukė atatupstas, bet nieko nematydamas dėl akis užliejusio kraujo nukrito ant malkų krūvos ir liko tysoti ant nugaros.

Vyras su puodu dingo tamsoje už barakų. Jonas priėjo prie gulinčiųjų ir tankiai alsuodamas paėmė iš jų pinigus.

Paskui pasibeldė į namelio duris ir atsirėmė į staktą, kad nenugriūtų. Pribėgęs Erikas prilaikė jį, kad nenukristų.

– Atiduok pinigus Krinai, – alsuodamas paprašė Jonas ir atsisėdo ant laiptų.

Erikas atidarė namelio duris. Moteris tūnojo kampe, prieblandoje. Pagavęs jos žvilgsnį parodė, kad pinigus padeda po kilimu.

Jonas susileido ant žolės ir atrėmė galvą į betoninį blokelį, kuriuo buvo paremtas namelis.

Iš už pirmojo namelio išlindo tatuiruotasis ir pasuko link jų dideliais žingsniais su šratiniu šautuvu rankoje.

Supratęs, kad Jonas neturės jėgų bėgti, ėmė šliaužti po nameliu, mėgindamas įsitempti ir Joną.

– Pamėgink man padėti, – sušnabždėjo jis komisarui.

Atsispirdamas pamažu palindo ir Jonas. Po jo striuke girkšėjo žvyras. Šalia pasigirdo žingsniai.

Vyras su šautuvu atidarė namelį ir suriko ant senosios moters. Jam įlipus vidun, virš Jono ir Eriko subildėjo grindys.

– Šliaužiam, – sušnabždėjo Erikas ir ėmė ropoti gilyn, bet susidaužė galvą į lovelį, dengiantį kabelius.

Jonas šliaužė iš paskos, bet jo striukė užkibo už skersinio. Išropojęs į kitą pusę Erikas pasislėpė dilgėlėse.

Gulėdamas Jonas matė, kad tatuiruotasis išlipo iš namelio.

Pasigirdo balsai. Staiga vyras pasilenkė ir atsirėmęs į žemę rankomis pažvelgė tiesiai į gulintį Joną.

– Nušauk juos! – šūktelėjo blondinas.

Mėgindamas išsilaisvinti Jonas pasimuistė taip, kad subraškėjo striukės siūlės. Tatuiruotasis pasuko aplink namelį per brūzgynus.

Erikas skubiai vėl palindo po nameliu, prišliaužė prie Jono ir atkabino striukę.

Juodu nusirideno į kitą pusę, nušliaužė tarp betoninių blokelių ir sulindo į piktžoles. Nuvertę surūdijusį skardos lakštą, sugulė šalia pašiūrės.

Vyras apėjo namelį, slystelėjo ant žvyro, pakėlė šautuvą ir nusitaikė.

Erikas patraukė Joną iš šūvio linijos.

Vyras sekė juos iškėlęs ginklą. Jonas su Eriku susigūžė už spintelės tarp dviejų medžių.

Nugriaudėjo šūvis. Į orą išlėkė stirta ant spintelės stovėjusių lėkščių. Ant judviejų pažiro šukės.

Tarp medžių aidėjo šūksniai ir balsai. Erikas nusitempė Joną už pašiūrės. Tatuiruotasis iš paskos. Po jo batais grikšėjo keramikos šukės. Vyras ištraukė tūtą ir įstūmė naują šovinį.

Vedant Joną per mišką Eriko kojos drebėjo. Juodu skubiai žingsniavo nelygia žeme, braudamiesi pro tankų eglyną, braižomi spygliuotų šakų.

Jono nugara tekėjo prakaitas, skausmas varstė klubus, jis nebejautė vienos pėdos. Akyse liejosi. Kūną užliedavo tai karščio bangos, viena po kitos, tai ledinis šaltis, stingdantis gyslas ir verčiantis drebėti.

Eidamas tamsia pamiške link automobilio Erikas tvirtai laikė jį už dilbio. Tarp medžių mirgėjo kišeninių žibintuvėlių šviesos. Apie dešimt imigrantų jau buvo nuginklavę tatuiruotąjį ir dabar pykosi.

Prieš išeidamas su Eriku į aikštelę, Jonas turėjo pailsėti.

Kojos nebelaikė. Jis beveik įgriuvo ant priekinės sėdynės ir užsimerkė. Kosulys degino plaučius.

Erikas apibėgo automobilį, įsėdo ir užrakino duris kaip tik tą akimirką, kai kažkas smogė į priekinį stiklą. Automobilio žibintų švie-

soje jis išvydo blondiną kruvinu veidu. Kai tas vėl užsimojo sunkia šaka, Erikas užvedė automobilį ir paspaudė greičio pedalą. Priekinis ratas prasisuko griovyje, žerdamas po automobiliu žvyrą ir smulkius akmenis.

Po dar vieno smūgio į langą nulūžo šoninis veidrodėlis ir pakibo ant laidų, bet jie pagaliau išvažiavo į kelią. Už miškelio jau girdėjosi policijos ekipažų sirenos.

59

KAD UŽMIGTŲ, naktį Erikas išgėrė dvigubą dozę tablečių, bet vis tiek atsibudo anksti ir atsikėlė su pirmaisiais spinduliais. Jam atrodė, kad vakar prieš važiuodamas į Karsudeną ant kėdės buvo pasikabinęs mėlynus marškinius, bet dabar negalėjo jų rasti, todėl turėjo grįžti į drabužinę pasiimti kitų.

Trys paskutinės žmogžudystės priminė aną senąją, bet Rokis buvo užrakintas. Policininkė mano, kad jis turėjo bendrininką, mokinį, kuris dėl kažkokios priežasties vėl ėmėsi to paties. Erikas išsiaiškins, ką Rokis prisimena, ir paklaus jo apie purvinąjį pamokslininką.

Kai išėjo iš namų, Jonas vis dar miegojo svečių kambaryje. Erikas pritvirtino šoninį veidrodį lipnia juosta ir išvažiavo.

Pakeliui aplenkė priekabą su žirgu. Paskui prisiminė, kaip padėjo Jonui nusirengti, įlipti į dušą, o tada paguldė į lovą svečių kambaryje.

Plaudamas peiliu įpjautą plaštaką, sukruvino visą rankšluostį, paskui suklijavo žaizdos kraštus. Jonas visą laiką išliko sąmoningas ir ramiai žiūrėjo į jį. Erikas suleido jam į raumenis skiepų nuo stabligės, tada penicilino į veną, privertė jį atsigerti vandens, nuryti karštį mažinančių vaistų, o tada apžiūrėjo sužalotą klubą. Dėl senos traumos prasidėjo kraujavimas; kraujas nutekėjo poodžiu žemyn koja. Niekas nelūžę. Erikas suleido kortizono virš šlaunikaulio kaklelio ir paguldė į lovą.

Grįždamas iš Karsudeno ligoninės užsuks į vaistinę nupirkti *Topiramat** tablečių nuo Jono klasterinių galvos skausmų.

Keliuose buvo ramu. Pravažiavus Katrineholmą ir artėjant prie didžiojo komplekso vis dar buvo ankstyvas rytas.

Kasijas stovėjo ant laiptų prie registratūros ir kratė savo pypkę. Erikui artinantis taku, jis ištiesė ranką pasisveikinti.

– Atlikome keletą neurologinių tyrimų, – pranešė jis judviem einant link niūrių plytinių pastatų. – Tai ne mano sritis, tačiau ekspertai mano, kad operuoti negalima, kad smegenų audiniai pažeisti negrįžtamai... Jis gyvens, tačiau turės susitaikyti su sąmonės užtemimais ir užplūstančiais atminties fragmentais.

Po vizitacijos D 4 skyriuje juos pasitiko dieninės pamainos slaugė su juoko raukšlelėmis akių kampučiuose.

– Rokis Šiurklundas laukia jūsų ramybės kambaryje, – pranešė ji paspaudusi ranką Erikui.

Nesvarbu, kas paaiškės per šį susitikimą, – dabar Erikas galės papasakoti komisarei apie purvinąjį pamokslininką, vyrą, kuriam Rokis bandė suversti kaltę jau prieš devynerius metus.

Jie sustojo ir Kasijas paaiškino slaugei, kad ji turės laukti prie ramybės kambario, o paskui palydėti Eriką atgal.

Erikas praskleidė karoliukų užuolaidą ir įžengė vidun. Rokis sėdėjo vidury vienos sofos, rankas pasidėjęs ant jos atlošo krašto – buvo panašus į nukryžiuotąjį. Ant žemo staliuko priešais jį buvo padėtas kavos puodelis ir bandelė su cinamonu. Iš dviejų garsiakalbių, pritvirtintų prie sienos, sklido rami klasikinė muzika.

Rokis pasikasė pakaušį į sieną ir visiškai ramus pažvelgė į Eriką.

– Šiandien be cigarečių? – paklausė jis po ilgokos pauzės.

---

* *Topiramat* – topiramatas, juo gydoma epilepsija ir traukuliai, naudojamas migreninių galvos skausmų prevencijai.

– Galiu parūpinti.

– Geriau duokite man plokštelę *Mogadon*, – pasakė Rokis ir nubraukė plaukus už ausies.

– Mogadono?

– Ir Jėzus atleis jums jūsų kaltes.

– Galiu pakalbėti su atsakinguoju gydytoju...

– Juk jūs gyvas mogadonu, – pertraukė Rokis. – O gal rohypnoliu?

Pagraibęs vidinėje kišenėje Erikas atidavė jam visą plokštelę. Rokis išspaudė vieną kapsulę ir nurijo niekuo neužsigerdamas.

– Praėjusį kartą klausiau jūsų apie vieną žmogų, jūsų kolegą, – priminė Erikas, sėsdamasis ant fotelio.

– Aš neturiu jokių kolegų, – niūriai atsakė Rokis. – Nes Dievas pametė mane pakeliui... ir negrįžo ieškoti.

Jis perkėlė baltą plastikinį puodelį ir smiliumi prispaudė perlinio cukraus kruopelę.

– Ar prisimenate, kad per žmogžudystę turėjote bendrininką?

– Kodėl klausiate?

– Kalbėjomės apie tai praeitą kartą.

– Ar sakiau, kad turėjau bendrininką?

– Taip, – sumelavo Erikas.

Rokis užsimerkė ir lėtai linktelėjo.

– Žinote... Aš negaliu pasitikėti savo atmintimi, – pasakė jis ir atsimerkė. – Kartais atsibundu naktį ir prisimenu dieną prieš dvidešimt metų, tada viską užsirašau, bet kai skaitau po savaitės, viskas atrodo kaip fantazija, lyg to niekada nebūtų įvykę... o aš nežinau... Tas pat su trumpąja atmintimi – gali pradingti visas pusdienis, nors išgėriau vaistus, žaidžiau biliardą, plūdausi su keliais idiotais, valgiau kotletą...

– Jūs neatsakėte, ar turėjote bendrininką, kai nužudėte Rebeką.

– Man nusispjaut. Sakote, kad čia buvote, bet aš niekada nebuvau jūsų sutikęs...

– O man atrodo, kad prisimenate, kad aš čia jau lankiausi.

– Manote?

– Ir dar manau, kad kartais meluojate.

– Sakote, kad aš meluoju?

– Jūs ką tik užsiminėte apie cigaretes, kurių gavote praeitą kartą.

– Tik norėjau patikrinti, ar susivoksite, – atsakė Rokis šypsodamasis.

– Tai ką prisimenate?

– Kodėl turėčiau atsakyti? – paklausė jis, gurkštelėjo kavos ir apsilaižė lūpas.

– Jūsų bendrininkas pradėjo žudyti pats.

– Tokiu atveju – taip jums ir reikia, – sumurmėjo Rokis ir staiga ėmė drebėti.

Puodelis iškrito iš rankos ant grindų, išsitaškė paskutinė kava. Vyro smakras ėmė virpčioti, akys užvirto, vokai užsimerkė ir ėmė trūkčioti. Epilepsijos priepuolis truko tik kelias sekundes. Tada vyras vėl išsitiesė, nusišluostė burną, pakėlė galvą ir, regis, suvokė, kas atsitiko.

– Anksčiau pasakojote apie pamokslininką, – priminė Erikas.

– Rebeką Hanson nužudžiau vienas, – tyliai ištarė Rokis.

– O kas yra „purvinasis pamokslininkas"?

– Koks skirtumas?

– Tiesiog pasakykite tiesą.

– Kas man iš to?

– Ko norėtumėte?

– Gryno heroino, – pasakė Rokis, žiūrėdamas Erikui į akis.

– Jei padėsite, gausite laisvadienių.

– Vis tiek nieko neprisimenu, viskas išnyko, tai beprasmiška.

Sėdėdamas minkštame fotelyje Erikas pasilenkė į priekį.

– Galiu padėti prisiminti, – pasiūlė jis galiausiai.

– Man niekas negali padėti.

– Neurologiškai – ne. Bet aš galiu padėti prisiminti, kas atsitiko.

– Kaip?

– Užhipnotizuosiu.

Rokis sėdėjo nejudėdamas, prisimerkęs, pakaušį atrėmęs į sieną. Jo lūpos buvo kiek papūstos.

– Noriu pasakyti, kad hipnozė nėra koks nors keistas dalykas. Tai tik sąmonės lygis, kurį žmogus pasiekia būdamas labai giliai atsipalaidavęs, – pradėjo aiškinti Erikas.

– Aš skaitau žurnalą *Cortex* ir prisimenu ilgą straipsnį apie neuropsichologiją ir hipnozę, – pareiškė Rokis numodamas ranka.

60

JUODU NUĖJO Į ROKIO KAMBARĮ, užsidarė duris ir prigesino šviesą. Blyški lemputė atsispindėjo *Playboy* plakate. Erikas pastatė kameros stovą, nustatė kameros filmavimo kampą ir ryškumą, pakreipė mikrofoną.

Raudona lemputė rodė, kad vyksta filmavimas.

Šiurklundas sėdėjo ant kėdės. Jo pečiai atpalaiduoti, apvalūs kaip lokio, galva nukarusi. Jis iškart nugrimzdo į gilų atsipalaidavimą ir gerai pasidavė indukcijai.

Tikras ekspertas yra ne tas, kuris išmano praktinę hipnozę, o tas, kuris jaučia tikslų atsipalaidavimo gylį ir gali pacientą įtikinti maksimaliai atpalaiduoti smegenis, bet tuo pat metu gebėti atskirti tikrus prisiminimus nuo sapnų.

Erikas stovėjo už Rokio kiek pasitraukęs į šoną ir lėtai skaičiavo atgaline tvarka, ruošdamas Rokį priimti atsiminimus.

– Du šimtai dvylika, – ištarė jis monotoniškai. – Du šimtai vienuolika... Netrukus būsi prie Rebekos Hanson namo...

Kai pacientas atsiduria gilioje hipnozėje, ir pats hipnotizuotojas dažnai patiria tam tikrą transą. Tai vadinama hipnozės rezonansu.

Erikui būtina atskirti visiškai sąmoningą „aš" ir aiškiai stebintįjį „aš".

Jo asmeninio transo stebintysis „aš" visada atsiduria po vandeniu. Šitaip hipnozinį atsipalaidavimą įsivaizdavo pats Erikas.

Grąžindamas pacientus į prisiminimus Erikas panyra į šiltą jūrą, leisdamasis palei stačias uolas arba koralus.

Tai padeda jam aiškiai stebėti paciento hipnozės eigą ir tuo pat metu išlaikyti saugų atstumą.

– Aštuoniasdešimt aštuoni, aštuoniasdešimt septyni, aštuoniasdešimt šeši, – monotoniškai skaičiavo Erikas. – Egzistuoja tik mano balsas ir tavo noras jo klausytis... Su kiekvienu skaičiumi tu dar labiau atsipalaiduoji... tau vis ramiau ir ramiau... aštuoniasdešimt penki, aštuoniasdešimt keturi... čia nėra jokio pavojaus, jokios grėsmės...

Skaičiuodamas Erikas niro kartu su Rokiu į keistą rožinį vandenį. Jie leidosi palei inkaro grandinę. Surūdijusios grandys buvo pilnos dumblių draiskanų. Virš jų matėsi didelio laivo dugnas, prie sidabrinio paviršiaus – stovintys sraigtai.

Juodu grimzdo.

Rokio akys užmerktos, iš barzdos kilo oro burbuliukai. Rankos nuleistos palei šonus, bet drabužius judina vanduo.

– Penkiasdešimt vienas, penkiasdešimt, keturiasdešimt devyni...

Iš violetinės tamsos kyšojo didžiulio povandeninio kalno viršūnė, pilkai juoda, tarsi pelenų kalnas.

Rokis pakėlė galvą ir pamėgino pažiūrėti, bet subolavo tik jo akių baltymai. Burna prasivėrė, o akys vėl užsimerkė. Grimztant siūravo jo plaukai, iš šnervių kilo burbuliukai.

– Vienuolika, dešimt, devyni... Kai liepsiu, tu papasakosi, ką tikrai prisimeni apie Rebeką Hanson...

Grimzdamas vandenyje Erikas stebėjo Rokį, sėdintį ant kėdės kambaryje. Iš burnos jam nutįso seilės. Baltų Rokio marškinėlių pažastys buvo suplyšusios.

– Trys, du, vienas... Dabar tu atsimerki ir matai Rebeką Hanson tokią, kokia ji buvo paskutinį kartą...

Rokis stovėjo priešais Eriką ant povandeninio kalno viršūnės. Drabužiai siūravo judinami švelnios jūros srovės, banguojantys

plaukai buvo panašūs į lėtas liepsnas. Vyrui prasižiojus ir burnos pabiro ir aukštyn veidu ėmė kilti dideli oro burbulai.

– Papasakok, ką matai, – paprašė Erikas visiškai ramiai.

– Matau ją... Stoviu sode už namo... Per altanos duris matau, kad ji sėdi ant sofos ir žiūri televizorių. Juda virbalai, šalia jos šlaunies nuo judesių kruta mėlynų siūlų kamuoliukas... Ji sakė, kad nenori manęs matyti, bet manau, kad ji vis tiek praskės šlaunis.

– Kas vyksta?

– Aš beldžiu į stiklines duris, ji nusiima akinius ir įsileidžia mane... Ji sako, kad turi eiti miegoti, nes rytoj įprasta darbo diena... bet jei noriu, galiu pernakvoti...

Erikas jo nepertraukė, laukė kito atminties fragmento, kad anas susijungtų su kitu.

– Atsisėdu ant sofos ir imu knebinėti jos vėrinį... Ant grindų mėtosi senas rašto pavyzdys iš žurnalo *Šeimininkė*... Rebeka padeda mezginį ant stalo, o aš įkišu ranką jai tarp šlaunų, bet ji pasitraukia, sako, kad nenori... bet aš vėl atsmaukiu naktinius...

Rokis sunkiai kvėpuoja.

– Ji priešinasi, bet žinau, kad ji persigalvojo – iš akių matau, kad dabar pati nori... Aš bučiuoju ją ir įkišu ranką tarp kojų.

Vyras nusišypsojo, bet paskui surimtėja.

– Ji sako, kad eitume į miegamąjį. Aš įkišau jai į burną pirštą, ji ėmė čiulpti, o paskui... Lauke.

Rokis nutilo, jo akys išsiplėtė.

– Lauke kažkas yra! Aš mačiau veidą. Per langą kažkas žiūrėjo.

– Prie namo? – paklausė Erikas.

– Ten buvo veidas. Prieinu prie stiklinių durų, bet nieko nematau... Tamsu, lange atsispindi kambarys... ir tada pajuntu, kad už manęs kažkas stovi... aš apsisuku pasiruošęs smogti, bet ten tik Re-

beka... Ji išsigąsta ir liepia man eiti namo... Ji tikrai to nori ir aš einu į prieškambarį, ir pasiimu visus jos pinigus iš rankinės, ir...

Šiurklundas nutilo, jo kvėpavimas pasunkėjo. Biolaukas kambaryje pasikeitė, Erikas pajuto lėtai artėjantį pavojų.

– Roki, aš noriu, kad tu dar pasiliktum pas Rebeką. Tas pats vakaras, tu jos namuose ir...

– Aš nuėjau į „Zoną“, – pertraukė jis vangiu balsu.

– Nori pasakyti – vėliau vakare?

– Man nusišvilpt į striptizo šokėjas didžiojoje scenoje, – sušnabždėjo jis. – Man nusišvilpt į narkotikų prekeivius, nes aš ieškau...

– Grįžti pas Rebeką?

– Ne, mes užsidarėme neįgaliųjų tualete, kad mums niekas netrukdytų.

– Apie ką kalbi?

– Savo merginą... kurią myliu. Tiną, kuri... Ji čiulpia man be prezervatyvo, jai tas nerūpi, nes dabar ji skuba, visa šlapia nuo prakaito.

Erikas pagalvojo, ar nevertų pažadinti jo iš hipnozės, nes buvo aišku, kad jis šokinėja per prisiminimus per greitai. Hipnotizuotojas jau nebuvo įsitikinęs, ar galės išlaikyti tinkamą hipnozės lygį.

– Tina kosėja palinkusi virš praustuvės ir veidrodyje spokso į mane išsigandusi... Aš žinau, kad ji sumautai jaučiasi, bet...

– Ar Tina yra tavo bendrininkė? – paklausė Erikas ir dirstelėjo į atvirą Rokio veidą.

– Po velnių, jie man skolingi šimtą tūkstančių. Kitą savaitę atgausiu, – sumurmėjo jis. – O dabar galiu sau leisti tik... sumautą rudą bjaurastį ir turiu ištirpdyti rūgštyje, kad galėčiau susistumti.

Rokis ėmė neramiai purtyti galvą, jo kvėpavimas pasidarė trūkčiojantis.

– Čia nepavojinga, – kaip galėdamas ramiau pasakė Erikas. – Tu visiškai saugus ir gali pasakoti, kas vyksta.

Rokio kūnas vėl šiek tiek atsipalaidavo, bet veidas buvo išprakaitavęs ir susiraukęs.

– Aš lieku sėdėti, leidžiu jai paimti šaukštą... Malonumo bangos jau atslūgo, bet jaučiuosi žiauriai gerai ir pradedu snausti. Matau, kad ji užveržia alkūnės linkį su laidu... Adapteris sukasi ir susipainioja, ji negali jo nuimti... Aš per daug atsijungęs, kad galėčiau jai padėti. Girdžiu, kad ji beveik verkdama prašo pagalbos...

Rokis tyliai suinkštė. Kambarį užgulė įtampa.

– Kas vyksta dabar?

– Durys atsidaro. Tai tas velnias, kuris atkrapštė spyną... Aš užsimerkiu, turiu pailsėti, bet suvokiu, kad pamokslininkas mane surado...

– Iš kur žinai?

– Užuodžiu bjaurų pridvisusio heroino kvapą. Tai abstinencija, atsiduoda mineraline medžiaga, kaip žuvų atliekos...

Rokis vėl papurtė galvą ir ėmė kvėpuoti per tankiai. Erikas vėl pagalvojo, kad turėtų pažadinti jį iš hipnozės, bet to nedaro.

– Kas vyksta? – sušnabždėjo jis.

– Aš atsimerkiu. Pamokslininkas atrodo siaubingai. Turbūt susirgo hepatitu, nes akys visiškai geltonos... Jis įtraukia snarglį ir staiga ima kalbėti plonu balsu.

Rokis Šiurklundas ėmė tankiai kvėpuoti, sukiotis ant kėdės ir nerimastingai kriokti tarp žodžių.

– Pamokslininkas prieina prie Tinos... Ji jau susišvirkštusi, bet nesugeba nusiimti laido... Viešpatie Dieve, gelbėk mano sielą, Viešpatie Dieve...

– Roki, aš pradėsiu tave žadinti ir...

– Pamokslininkas paima mačetę... Garsas toks, kaip smeigiant kastuvą į molį...

Vyras ėmė žiaukčioti, gaudyti orą, bet kalba toliau.

– Pamokslininkas nukirto jai ranką prie peties, atleido užveržtą laidą ir ėmė gerti...

– Dabar klausykis mano balso.

– ...kraują iš rankos... o Tina ant grindų baigia nukraujuoti... Viešpatie Dieve... Dieve...

– Trys, du, vienas... dabar tu esi virš neįgaliųjų tualeto, aukštai virš jo ir tai, ką matai, yra nepavojinga...

– Dieve, – pravirko Rokis ir nusvarino galvą.

– Tu lieki giliai atsipalaidavęs... Pasakyk man, kas iš to, ką papasakojai, yra sapnai... Juk tu vartojai narkotikus ir sapnuoji košmarus... Žiūri į save iš viršaus, tu ant grindų. Kas vyksta iš tikrųjų?

– Nežinau, – lėtai iškošia vyras.

– Kas jis?

– Pamokslininko veidas kruvinas... Jis rodo polaroidinę Rebekos nuotrauką... kaip ir Tinos aną savaitę ir...

Šiurkštus Rokio balsas dingo, bet lūpos kurį laiką dar judėjo. Jis palenkė savo didelę galvą į šoną ir pažvelgė į Eriką lyg kiaurai, nieko nematydamas.

– Neišgirdau, ką pasakei.

– Tai mano kaltė... turėčiau išsiplėšti akį, jeigu ji mane klaidina. Geriau jau netekti akies, negu matyti tai.

Rokis pamėgino atsikelti, bet Erikas švelniai sulaikė jį ranka spausdamas petį ir pajuto, kad didžiulis kūnas virpa, dreba iš baimės.

– Tu dabar visiškai atsipalaidavęs, – pasakė Erikas. Jo nugara žliaugė prakaitas. – Bet noriu, kad prieš pabusdamas pažvelgtum tiesiai į pamokslininką ir... papasakotum, ką matai.

– Aš guliu ant grindų ir matau aulinius... užuodžiu kraują... užsimerkiu.

– Truputį grįžk.

– Nebeturiu jėgų, – suniurzgė Rokis ir ėmė busti iš hipnozės.

– Pabūk dar minutėlę... Nieko pavojinga, tu atsipalaidavęs, papasakok man apie pirmą kartą, kai pamatei pamokslininką.

– Bažnyčioje...

Jis trumpam atsimerkė, vėl užsimerkė ir sumurmėjo kažką nesuprantama.

– Papasakok apie bažnyčią. Kas vyksta?

– Nežinau, – kvėptelėjo vyras. – Pamokslo nėra...

– Ką matai?

– Jis užsitepęs kosmetikos ant barzdos šerių... o rankos taip žiauriai subadytos, kad...

Rokis pamėgino atsistoti, tačiau kėdė nugriuvo, o jis tėškėsi ant grindų, susidauždamas pakaušį.

61

ROKIS PASIVERTĖ ANT ŠONO. Erikas padėjo jam atsistoti. Vyras ištiesė nugarą, ranka persibraukė burną ir nustūmęs Eriką nukėblino prie lango ir pažvelgė į lauką pro vertikalias grotas.

– Ar ką nors prisimenate iš hipnozės? – paklausė Erikas, pakeldamas kėdę.

Rokis atsisuko ir įsistebeilijo.

– Ar buvau juokingas?

– Jūs vėl daug kalbėjote apie pamokslininką. Iš tikrųjų žinote, kuo jis vardu, ar ne?

Vyras papūtė lūpas ir lėtai papurtė galvą.

– Ne.

– Man atrodo, kad žinote, bet nesuprantu, kodėl saugote jį...

– Pamokslininkas yra tik atpirkimo ožys...

– Vis dėlto pasakykite man vardą, – spyrėsi Erikas.

– Neprisimenu.

– Tada vieta – kur jis? Kur yra *Zona*?

Saulė iš lauko krito ant apžėlusių, raukšlėtų skruostų.

– Ar čia buvo pirmas kartas, kai mane užhipnotizuojate?

– Taip.

– Teismo psichiatrijos ekspertizė buvo idiotiška, – pareiškė Rokis nesiklausydamas. – Bet man patiko kalbėti su jumis.

– Prisimenate? Praėjo beveik dešimt metų...

– Prisimenu jūsų rudą velvetinį švarką. Jis turėjo būti žiauriai senamadiškas jau tada... Mes sėdėjome abipus stalo... padaryto iš

medžio drožlių plokštės, dengtos buko lakštu – jaučiau iš kvapo... Du popieriniai puodeliai su vandeniu, diktofonas, užrašų knygutė... Man vėl pradėjo skaudėti makaulę... Iš tikrųjų reikėjo morfino, bet pirma norėjau papasakoti apie alibi...

– Nepamenu, – pasakė Erikas ir žengtelėjo atatupstas.

Rokis bakstelėjo į langą tarp grotų.

– Aš užrašiau Olivijos adresą, bet teisme jis nebuvo paminėtas.

– Juk prisipažinote, kad jūs nužudėte...

– Tiesiog pasakyk, kas nutiko alibi, – pertraukė vyras.

– Man tai nepasirodė rimta.

Rokis atsisuko, priėjo, šiek tiek pasilenkė ir nuleido galvą, lyg norėtų apžiūrėti Eriką geriau.

– Mano gynėjui nieko nepasakei?

Erikas skubiai dirstelėjo per petį. Sargybinio, stovėjusio prie durų, nebuvo. Rokis koja nustūmė tarp jų stovėjusią kėdę.

– Nepamenu, kad būčiau gavęs kokį adresą, – skubiai pasiteisino jis. – O jei gavau, esu įsitikinęs, kad atidaviau gynėjui.

– Tu jį išmetei, ar ne? – niūriai tarė Rokis artindamasis.

– Nusiramink, – tarė traukdamasis link durų Erikas.

– Tu pasmerkei mane šitam! – suriko vyras. – Tai tavo darbas! Tai tu šitaip su manim pasielgei!

Erikas stovėjo nugara į duris. Jis iškėlė rankas sulaikyti Rokį, bet apsiginti neturėjo nė mažiausios galimybės. Šiurklundas nustūmė jo rankas ir smogė kumščiu tiesiai į krūtinę. Tarsi kūju. Erikas pasijuto taip, lyg iš plaučių būtų išspaustas visas oras – jis negalėjo įkvėpti. Šiurklundas trenkė jam antrą kartą tiksliai ten pat ir Eriko galva dusliai dunkstelėjo į duris.

Erikas iš visų jėgų stengėsi išsilaikyti ant kojų. Šonu traukiantis palei sieną, striukės sagtys brūžino tapetus. Gindamasis iškėlė ranką, sukosėjo ir įtraukė oro.

– Ar man ištirti alibi? – sušvokštė jis.

– Melagis, – užriko Rokis ir sugriebęs žandikaulį užspaudė Erikui burną.

Prisitraukęs jį, vožė tokį stiprų antausį, kad Erikui akyse pajuodavo. Tas susvirduliavo nuo smūgio ir griuvo ant plastikinės kėdės, paskui plojosi į plieninį lovos kojūgalį – net stuburas sutraškėjo. Slysdamas nuo lovos nusitempė antklodę ir liko sėdėti ant grindų. Skruostas degė.

– Gana, – pasakė gaudydamas orą ir slinkdamasis tolyn nuo Rokio Erikas.

– Užsičiaupk, – suriko Rokis ir nuvertė plastikinę kėdę.

Kai vyras pasilenkė priekin, Erikas spyrė iš apačios ir pataikė jam į krūtinę. Rokis pagavo pėdą, bet Erikas spyrė kita koja. Batas nusmuko ir Šiurklundas susvirduliavo atatupstas kaip tik tą akimirką, kai įlėkė sargybinis su elektrošoko pistoletu.

– Roki, stok prie sienos! Rankos už galvos, kojos plačiai pražergtos.

Erikas sunkiai atsistojo ir pasitaisė drabužius, drebėdamas pakėlė antklodę ir padėjo ant lovos.

– Galbūt atrodo keistai, – žiopčiojo jis gaudydamas orą ir burnoje jausdamas kraujo skonį, – bet mėšlungis sutraukė man koją, o Rokis padėjo nusimauti batą.

Sargybinis spoksojo jį.

– Mėšlungis?

– Jau geriau.

Rokis ramiai stovėjo prie sienos, pirštus sunėręs ant sprando. Jo balti marškinėliai buvo šlapi nuo prakaito per visą nugarą.

– Ką pasakysi, Roki?

Tas nuleido rankas ir lėtai atsisuko, pasikasė barzdą ir linktelėjo.

– Aš padėjau gydytojui nusimauti batą, – patvirtino jis šiurkščiu balsu.

– Mes šaukėme, bet niekas negirdėjo. Aš mėginau atsigulti į lovą, bet nugriuvau ant grindų.

– Ar dabar jaučiatės geriau? – paklausė Rokis, imdamas nuo grindų batą.

– Daug geriau, ačiū.

Sargybinis stovėjo su elektrošoko pistoletu rankoje ir dėbčiojo į juos. Galiausiai linktelėjo, nors buvo akivaizdu, kad čia kažkas ne taip.

– Lankymas baigtas, – paskelbė jis.

– Jei tik žinočiau Olivijos pavardę, surasčiau ją, – pasakė Erikas, žiūrėdamas Rokiui į akis.

– Olivija Tūrebiu.

Erikas išėjo su sargybiniu. Dienos kambaryje jis pamatė Kasiją, kuris stovėjo ir kalbėjosi su skyriaus vedėju.

– Ar pavyko? – šūktelėjo Kasijas.

Erikas stabtelėjo tarpduryje. Skruostas tebedegė po smūgio.

– Turiu pasakyti, kad jūs puikiai padirbėjote su pacientu, – pasakė jis.

– Ačiū, – padėkojo šypsodamasis Kasijas. – Tiesą pasakius, aš manau, kad jis jau būtų buvęs paleistas, jei būtų paprašęs teismo dar vieno tyrimo... Bet atrodo, kad jis nemano jau atlikęs bausmę.

Erikas nušlubavo link automobilio, paėmė telefoną ir surinko Margotos numerį, ketindamas papasakoti apie Oliviją Tūrebiu.

62

JONAS ATSIMERKĖ IR PAŽVELGĖ į baltas lubas. Dienos šviesa skverbėsi pro tarpus aplink ritininę užuolaidą. Pro pravirą langą skverbėsi gaivus oras, vėsindamas švarią patalynę.

Sode čiulbėjo varnėnai.

Pažvelgęs į žadintuvą pamatė, kad išmiegojo trylika valandų. Erikas buvo palikęs jam telefoną, ant lovos stalelio padėjęs dvi rožines kapsules ir tris tabletes bei lapelį „Dabar nuryk mus, gerk labai daug vandens ir pasidairyk šaldytuve."

Jonas nurijo vaistus, išgėrė stiklinę vandens ir dejuodamas ėmė keltis. Vis dėlto pastovėti galėjo. Skaudėjo, bet ne taip baisiai. Nebepykino, neskaudėjo pilvo – lyg skausmų nė nebūtų buvę.

Priėjęs prie lango pažvelgė į obelis, tuo pat metu rinkdamas Lumės numerį.

– Čia tėtis, – pratarė jis ir pajuto, kad širdis suspurdėjo.

– Tėti?

– Kaip tu? Ar Paryžius patinka?

– Didesnis už Natavarą, – atsakė ji. Dukters balsas buvo labai panašus į Sumos.

– Ar mokykla gera?

– Aš vis dar šiek tiek sutrikusi, bet manau...

Jonas išklausinėjo, ar jai nieko netrūksta, o Lumė liepė jam nusiskusti barzdą ir vėl pradėti dirbti policijoje.

Erikas buvo padėjęs jam juodas sportines kelnes ir baltus marškinėlius. Drabužiai buvo per maži – kelnių klešnės maskatavosi apie

blauzdas, o marškinėliai veržė krūtinę. Prie lovos gulėjo baltos maudymosi šlepetės, tokios kaip viešbutyje.

Jonas pagalvojo, kad paslapčių būna tik tol, kol nepašalini neįmanomų dalykų.

Dabar jie žinojo, kad įrašai buvo padaryti gerokai iki žmogžudysčių.

Marija Karlson turėjo tik juodus apatinius, tačiau pėdkelnių, kurias ji mūvėjo po mirties, siūlė šiek tiek skyrėsi nuo tų, kurios matėsi įraše. Šaukštas, kuris buvo rastas Susanos Kern ledų dėžėje, skyrėsi nuo matyto įraše; obdukcija parodė, kad Sandra Lundgren nužudymo dieną nebuvo susileidusi į šlaunį insulino.

Tai klasikinis persekiojimo pavyzdys. Moterys buvo stebimos ir tyrinėjamos ilgą laiką.

Eidamas per namą link virtuvės Jonas rėmėsi į sienas. Ko nors užvalgęs ketino iškart skambinti į Hudingės policiją sužinoti apie vakarykščius įvykius.

Jis atsigėrė vandens, užsikaitė kavos ir dirstelėjęs į šaldytuvą rado pusę picos bei pakelį jogurto.

Ant virtuvės stalo, šalia Eriko tuščio kavos puoduko, gulėjo išrašai iš beveik dešimties metų senumo bylos, nagrinėtos Siodertelјės apylinkės teisme.

Valgydamas šaltą picą perskaitė nuosprendį, teismo ekspertizės išvadas ir visą ikiteisminio tyrimo protokolą.

Senoji žmogžudystė turėjo akivaizdžių panašumų su naujosiomis.

Už moters, vardu Rebeka Hanson, nužudymą buvo sulaikytas ir nuteistas Salemo parapijos pastorius Rokis Šiurklundas.

Vakar, kai Erikas parsivežė Joną, jis buvo apsvaigęs, bet dabar prisiminė, ką gydytojas sakė. Margota Silverman norėjo, kad Erikas

nuvažiuotų pakalbėti su vyru, nuteistu kalėti teismo psichiatrijos įstaigoje, ir išsiaiškintų, ar jis turėjo bendrininkų arba mokinių.

Galvoje ji greičiausiai turėjo Rokį Šiurklundą.

„Margota mąsto teisingai", – tarė sau Jonas ir pasirėmęs į stalą atsistojo. Basas iššlepsėjo į sodą už namo, atsisėdo į sūpynes-hamaką be pagalvių, pasisupo, o paskui įlindo į sandėliuką.

Ant trumposios sienos kabojo drėgmės sugadinta smiginio lenta. Jonas susirado pagalves ir nusinešė prie sūpynių, paskui grįžo uždaryti durų, bet stabtelėjo ir įsižiūrėjo į tvarkingai meistravimo ir sodo įrankiais nukabinėtą sieną.

Toliau gatvėje, apsisukimo aikštelėje, pasigirdo ledų sunkvežimio melodija. Jonas nusikabino seną kompanijos *Mora* gamybos peilį su raudonu mediniu kotu ir patikrino jo pusiausvyrą, paskui nusikabino mažesnį peilį plastiko makštyje, o tada išėjo ir uždarė duris.

Mažesnįjį padėjo ant žemės šalia sūpynių, o pats atsistojo vidury vejos ir dešinėje rankoje pasvėrė *Moros* peilį. Pavartė jį, ieškodamas pusiausvyros taško, įvertindamas svorį, priglaudė jį prie šlaunies, ištiesė kitą ranką, bet pajuto tempimą žaizdoje.

Atsargiai pamėgino atlikti katą su peiliu prieš du užpuolikus. Judesius atlikdavo ne iki galo, o kiekvieno veiksmo pabaigoje neviltį kėlė sunkios kojos.

Jonas pasisuko ir atsistojo taip, kad užpuoliko torsas būtų neapsaugotas. Jis kirto įstrižai iš apačios aukštyn, sulaikė antrojo užpuoliko ranką, nukreipė nuo savęs smūgį, tuo pat metu peiliu smogė žemyn ir išsisuko iš situacijos.

Vyras lėtai ir nuosekliai kartojo judesių schemą. Skaudėjo klubą, bet gebėjimas susikaupti nebuvo prarastas.

Atskiros katos dalys yra sudėtingos, nes atrodo nenatūraliai, tačiau susidūrus su netreniruotais užpuolikais jos neįtikėtinai padeda.

Devyniais susijusiais judesiais ir atakos atmušamos, ir užpuolikai nukenksminami. Tai kaip spąstai – jei pulsi, jie užsitrenks.

Katos ir boksavimasis su įsivaizduojamu priešininku niekada neatstos treniruočių su partneriu ir tikrų situacijų, bet tai būdas padėti kūnui įsiminti judesius ir vis kartojant išmokyti jį, kad kai kurie judesiai yra susiję.

Jonas pasukiojo pečius, atsistojo taip, kad išlaikytų pusiausvyrą ir smogė kelis nestiprius smūgius kumščiu, o tada alkūne ir pakartojo katą, bet jau greičiau. Jis kirto peiliu vertikaliai, nukreipė įsivaizduojamą puolimą, norėjo sugriebti peilį kitaip, bet pametė.

Vyras sustojo ir išsitiesė. Aplink čiulbėjo paukščiai, vėjas šlamėjo medžiuose. Giliai įkvėpęs pasilenkė peilio, nupūtė nuo jo žoles ir vėl susirado pusiausvyros tašką. Greitai perėmė peilį į dešinę ranką ir sviedė jį pro hamaką tiesiai į smiginio lentą. Švilpt – visos į lentą susmigusios strėlytės nuskriejo ant žolės.

Staiga kažkas ėmė ploti. Atsisukęs Jonas sode išvydo aukštą, šviesią moterį, žiūrinčią į jį ir ramiai besišypsančią.

63

JONĄ STEBINTI MOTERIS stovėjo atsipalaidavusi, bet tuo pat metu ir pasitempusi, kaip būdinga manekenėms. Plonos rankos, gausiai šlakuotos plaštakos. Skoningai pasidažiusi. Atrodė lyg truputį paraudusi.

Jonas pasilenkė ir pakėlęs nuo žemės antrą peilį, pasvėrė jį rankoje ir sviedė per petį į lentą. Peilis atsidūrė tarp beržo šakų ir nukrito į žolę šalia sandėliuko. Moteris vėl paplojo ir šypsodamasi priėjo prie Jono.

– Jonas Lina?

– Sunkokai įmatomas per barzdą, bet manau, kad tai aš.

– Erikas sakė, kad jūs gulite lovoje ir...

Atsidarė verandos durys ir laukan išėjo susirūpinęs Erikas.

– Turėtumei elgtis atsargiau, kol mes nepadarėme tavo klubo rentgeno nuotraukos, – įspėjo jis.

– Viskas gerai, – tarė Jonas.

– Aš suleidau jam kortizono į...

– Jau sakei, – pertraukė jį šypsodamasi moteris. – Regis, padėjo.

– Čia Nelė. Ji yra mano artimiausia kolegė... puiki psichologė, geriausia traumuotų vaikų specialistė šalyje.

– Jis nori man įsiteikti, – pasakė Nelė šypsodamasi ir paspaudė Jonui ranką.

– Kaip jautiesi?

– Gerai, – tyliai atsakė jis.

– Rytoj turėtų galutinai suveikti penicilinas ir tu pasijusi daug stipresnis, – pasakė Erikas ir nusišypsojo, pastebėjęs, kad Jono vilkimi drabužiai gerokai per ankšti.

Sėsdamasis ant hamako Jonas sudejavo. Anie du įsitaisė šalia ir visi pamažėle ėmė suptis. Girgždėjo spyruoklės, pagalvės atsidavė vasarnamio drėgme.

– Ar skaitei ikiteisminio tyrimo protokolą? – po kiek laiko paklausė Erikas.

– Taip, – atsakė Jonas ir žvilgtelėjo į jį.

– Šįryt buvau nuvažiavęs pakalbėti su Rokiu... Po avarijos jis turi baisių problemų dėl atminties, bet norėjo išmėginti hipnozę...

– Tu jį užhipnotizavai? – susidomėjo Jonas.

– Nebuvau įsitikinęs, kad suveiks, turint galvoje pažeistus smegenų audinius ir epilepsijos priepuolius...

– Ar jis pasidavė įtaigai? – paklausė Jonas ir atlošęs galvą pažvelgė į dangų.

– Taip, bet nelengva suprasti, kas buvo tikrieji prisiminimai... Anuo metu Rokis intensyviai vartojo narkotikus, tam tikri per hipnozę papasakoti dalykai buvo panašesni į kliedesius...

– Po šimts, kaip sunku, – atsiduso Nelė ir ištempė kulkšnis.

Erikas taip staigiai atsistojo, kad supynė sulingavo.

– Iš tikrųjų norėjau paklausti tik apie Rebekos Hanson žmogžudystę, kad išsiaiškinčiau, ar jis turėjo bendrininką, bet per hipnozę jis kalbėjo taip, lyg būtų visai nekaltas.

– Ką jis sakė? – paklausė Jonas.

– Rokis vis mini vyrą, kurį vadina pamokslininku... purvinuoju pamokslininku.

– Mane ima šiurpas, – prisipažino Nelė.

– Ir staiga prisiminė, kad žmogžudystės vakarą turėjo alibi, – tyliai pridūrė Erikas.

– Ar jis tai pasakė per hipnozę? – paklausė Jonas.

– Ne, po jos.

– Ar kas nors gali patvirtinti jo alibi?

– Jos vardas Olivija Tūrebiu... Tada jis prisiminė, bet dabar turbūt jau pamiršo, – pasakė Erikas ir nusisuko.

– Alibi, – nutęsė Nelė.

– Bet kokiu atveju verta patikrinti, – tarė Erikas.

– Ar kalbėjaisi apie tai su Margota? – paklausė Jonas.

– Žinoma.

– Psichologai laimi rezultatu 1:0, – šypsodamasi pastebėjo Nelė ir patapšnojo į pagalvę šalia savęs, kad Erikas vėl atsisėstų.

Tas atsisėdo ir trijulė dar šiek tiek pasisupo, užsimiršę klausydamiesi lėto metalinių spyruoklių girgždėjimo, paukščių čiulbėjimo ir įsiaudrinusių žaidžiančių vaikų klegesio kažkuriame tolimesniame sode.

Suburzgė ant pagalvės gulintis Eriko telefonas. Skambino Margota. Atsiliepė Jonas.

– Manau, kad jūs jau tikrinate nusikaltimų ir įtariamųjų registrus bei tiriamosios veiklos duomenų bazę, – pasakė jis nepasisveikinęs.

– Malonu girdėti, kad jaučiatės jau geriau, – pasigirdo šiurkštus komisarės balsas.

– Žudikas gali būti sėdėjęs arba tuo metu galėjo būti užsienyje, – tęsė Jonas. – Aš turiu gana gerų ryšių ir Europole, ir...

– Jonai, aš neturiu teisės kalbėti su jumis apie ikiteisminį tyrimą, – pertraukė Margota.

– Žinau, bet noriu pasakyti, kad devyneri metai yra labai ilgas *cooling off** periodas tokiam kaip...

* (Angl.) Nusiraminimo, atvėsimo, nuslopimo laikas.

– Aha, dabar supratau... dabar supratau, ką turite galvoje, bet Rokio Šiurklundo alibi nepasitvirtino.

– Radote ją?

– Olivija Tūrebiu neturėjo nė žalio supratimo, apie ką mes kalbam... Tuo metu ji gyveno Jonšiopinge. Mes neįžvelgiame visiškai jokios sąsajos tarp jos ir Rokio Šiurklundo.

– Vis dar manote, kad jis turėjo mokinį? Kad jis susijęs su žmogžudyste?

– Todėl ir skambinu Erikui, – tvardydamasi kalbėjo Margota. – Noriu, kad jis grįžtų pas Rokį ir gerai išklausinėtų jo apie bendrininką.

– Kalbėkite su juo, – pasakė Jonas ir perdavė telefoną.

Kol Erikas kalbėjosi su Margota, Jonas paėmė peilius ir padėjo juos į sandėliuką, atsirėmė į žoliapjovės rankeną ir šiek tiek pailsėjo. Pastogėje kabojo vapsvų lizdas, o patalpos gale, už kelių sulankstomų kėdžių, matėsi rankų darbo sunkvežimiukas.

Kai grįžo pas anuos du, Erikas jau buvo padėjęs telefoną ir sėdėjo išsitiesęs šalia Nelės.

– Ar įprasta skambinti liudininkams ir apklausti dėl alibi? – paklausė jo Erikas.

– Visaip būna, – atsakė Jonas.

– Tik noriu pasakyti... Negalima tikėtis, kad žmonės norės būti įpainioti. Negali būti tikras, kad policijai paskambinus po tiek daug laiko, žmonės pasakys teisybę.

– Na, taip, – sutiko Jonas.

– Aš turiu pakalbėti su ja, kad galėčiau grįžti pas Rokį ir pažiūrėti jam į akis, – pasakė Erikas.

64

JONAS NORĖJO VAŽIUOTI kartu pas Oliviją Tūrebiu, bet turėjo pripažinti, kad jam dar per anksti. Erikas suleido jam dar penicilino, dar vieną injekciją kortizono į klubą ir privertė išgerti penkiasdešimt miligramų topiramato*, kad sustabdytų migrenos priepuolius.

Nelė atsisėdo keleivio vietoje. Išvažiuodamas galinio vaizdo veidrodėlyje Erikas pamatė, kad Jonas vėl susmuko ant sūpynių.

– Ar parvežti tave namo?

– Sakei, kad ji gyveno Jonšiopinge? – paklausė Nelė.

– Prieš penkerius metus persikraustė į Eskilstiuną.

– Iki ten maždaug valanda kelio, ar ne?

– Taip.

– Martinas šiandien dirbs iki vėlumos... Kad man netektų sėdėti vienai name su daug langų... Man vaidenasi, kad kažkas mane stebi... Tik todėl, kad tu vis kalbi apie tą žudiką. Žinau, bet vis tiek bijau.

– Ar tave kas nors stebi iš tikrųjų?

– Ne, – nusijuokė ji. – Tik bijau tamsos.

Juodu nuvažiavo Enšedės keliu link Siodertelјės palei ilgą, pilką, triukšmą izoliuojančią sieną ir ilgai tylėjo.

– Juk sakei, kad buvai įsitikinęs pastoriaus kalte, – prabilo Nelė ir pažvelgė į jį.

* Topiramatas – vaistas, priklausantis antikonvulsantų ir antiepilepsinių vaistų grupei.

– Jis pats sakė, kad nužudė Rebeką... bet po hipnozės staiga prisiminė.

– Ką prisiminė? Staiga prisiminė moterį, kuri patvirtintų jo alibi? – paklausė ji skeptiškai.

– Iš pradžių prisiminė, kad buvo man minėjęs apie alibi.

– Šūdas. Kas atsitiko? Ar jis supyko?

– Taip, man truputį skauda krūtinę...

– Susimušėt? Galiu pažiūrėti?

Nelė pamėgino pakelti jo marškinius, bet Erikas suspaudė vairą kaire ranka, o dešine atstūmė moterį.

– Nuvažiuosiu į griovį, – įspėjo jis juokdamasis.

Nelė atsisegė saugos diržą ir pasisuko į kolegą, kad geriau jį matytų.

– Tau skauda? – paklausė ji ir prasegė marškinius. – Viešpatie, juk tu visas mėlynas. Po velnių, ką jis tau padarė? Tau turėtų žvėriškai skaudėti...

Pasilenkusi pabučiavo jam į krūtinę, į kaklą ir skubiai į lūpas, jam nespėjus nusisukti.

– Atleisk, – atsiprašė ji.

– Aš negaliu, Nele.

– Žinau, aš nenorėjau... bet kartais prisimenu tą kartą, kai mylėjomės.

– Mes buvome nesuvokiamai girti, – priminė Erikas.

– Aš nieko nesigailiu, – pasakė ji švelniai prie pat veido.

– Aš taip pat, – atsakė jis, viena ranka kišdamas marškinius į kelnes.

Kurį laiką tylėdami važiavo 20-uoju Europos greitkeliu link Geteborgo. Juos pralenkė keli policijos ekipažai su įjungtomis sirenomis. Nelė pasiėmė rankinę, nuleido apsauginį skydelį nuo saulės, kurio antroje pusėje buvo veidrodėlis, pasipudravo ir pasidažė lūpas.

– Jei norėtume, galėtume tai pakartoti, – staiga pasiūlė ji.

– Tai neįmanoma.

– Ne, žinau... Kalbu tokius dalykus, kurių iš tikrųjų nenoriu pasakyti. Tai buvo tik fantazija, kad kitoje dimensijoje viskas galėjo atrodyti kitaip.

– Visi tie gyvenimai, kurių nenugyvenome, – tyliai tarė Erikas.

– Kai pradedi šitaip galvoti, tai jau tikras senatvės požymis, – pasakė ji šypsodamasi.

– Bet kuris mažiausias pasirinkimas uždaro tūkstančius durų ir atveria tūkstantį naujų. Aš pamelavau dėl alibi ir tas melas pasivijo mane po devynerių metų. Dabar aš rizikuoju...

– Taip, tu esi kvailys, – pertraukė Nelė ir atsilošė. – Aš netikiu alibi, bet jei ta moteris patvirtintų jį, turėčiau pranešti apie tave.

Erikas sužvairavo į Nelę.

– Jei nori pranešti – pranešk.

– Rokis išsėdėjo psichinėje devynerius metus. Uždarytas, gydomas ir...

– Nele, būk gera, – pertraukė Erikas. – Man gaila, bet negaliu apie tai kalbėtis ir neketinu ko nors tavęs prašyti. Daryk, kaip išmanai, elkis taip, kaip manai esant teisinga.

– Tada pranešiu apie tave, – nutarė ji.

– Man nusispjauti, – sumurmėjo jis.

– Bet būtų daug lengviau, jei nebūtum toks gražus, kai supyksti, – pareiškė ji šypsodamasi.

– Ko gero, man reikia terapijos, – atsiduso Erikas.

– Tau reikia vaistų, – nutarė ji ir ištraukė iš rankinės plokštelę *Mogadon* tablečių.

Išspaudusi dvi kapsules vieną nurijo pati, o kitą padavė Erikui. Tas sumurmėjo „į sveikatą“, atlošė galvą ir nurijo.

65

ERIKAS PASTATĖ AUTOMOBILĮ prie mokyklos, kurioje Olivija Tūrebiu dirbo mokytoja. Nelė stovėjo nepaleisdama durelių rankenos.

– Ar man eiti kartu? Kaip manai?

– Nežinau... ne, gal geriau palauk.

– Kad galėtumei pasinaudoti savo žavesiu, – pasišaipė ji.

– O kaip kitaip.

– Aš liksiu su tavo svajonių mergina, – pasakė Nelė, rodydama į beždžionėlę rožiniu sijonuku, kabančią šalia rakto užvedimo spynelėje.

Erikas perėjo kiemą, paklausė ūkvedžio, kur rasti Oliviją Tūrebiu, ir jam buvo parodyta penkiasdešimtmetė, liekna moteris išblyškusiu, suvargusiu veidu. Ji stovėjo sukryžiavusi rankas ir stebėjo lipynėmis laipiojančius vaikus. Kartais kuris nors iš vaikų šūkteldavo jai, kartais pribėgdavo ir paprašydavo kokios nors pagalbos.

– Olivija? Mano vardas Erikas Marija Barkas. Aš gydytojas, – prisistatė jis, paduodamas vizitinę kortelę.

– Gydytojas, – pakartojo ji ir įsikišo kortelę į kišenę.

– Turiu pakalbėti su jumis apie Rokį Šiurklundą.

Jos liesas veidas akimirką surūstėjo, bet paskui vėl atrodė abejingas.

– Vėl policija.

– Kalbėjausi su Rokiu Šiurklundu ir jis...

– Aš jau sakiau, kad nepažįstu tokio vyro, – pertraukė mokytoja.

– Žinau, – kantriai atsakė Erikas. – Bet jis pasakojo apie jus.

– Neįsivaizduoju, iš kur jis ištraukė mano vardą.

Pastebėjusi, kad keli vaikai, žaidžiantys arklius, užsimovė ant kaklo virvę, moteris skubiai priėjo ir užrišo ją ant liemens.

– Tiesą pasakius, mano darbo diena baigėsi, – grįžusi pasakė ji.

– Skirkite man kelias minutes.

– Deja, privalau eiti namo ir pasiruošti pokalbiui apie mokymosi rezultatus su dvidešimt dviem vaikais, – pasakė ji ir pasuko link mokyklos.

– Man atrodo, kad Rokis Šiurklundas buvo nuteistas už žmogžudystę, kurios neįvykdė, – pasakė skubiai žingsniuodamas iš paskos Erikas.

– Apgailestauju, bet...

– Jis buvo pastorius, tačiau tuo metu buvo priklausomas nuo heroino ir išnaudojo aplinkinius žmones...

Moteris sustingo priešais laiptus ir atsisuko.

– Iš tikrųjų jis buvo be galo šiurkštus, – pasakė ji bejausmiu balsu.

– Taip ir supratau, – pritarė Erikas. – Bet vis dėlto nenusipelnė būti nuteistas už žmogžudystę, kurios neįvykdė.

Olivija nupūtė ant kaktos užkritusius žilus plaukus.

– Ar man gali kilti problemų dėl to, jei anksčiau policijai pamelavau?

– Tik tuo atveju, jei buvote davusi priesaiką teisme.

– Aišku, – tarstelėjo ji. Jos siauros lūpos nervingai trūkčiojo.

Juodu atsisėdo ant laiptų. Olivija pažvelgė į savo sportinius batelius, kažką nukrapštė nuo džinsų ir atsikrenkštė.

– Tada buvau kitas žmogus ir nenorėjau būti įpainiota, – tyliai paaiškino ji. – Bet tuo metu tikrai jį pažinojau.

– Jis sako, kad galite suteikti jam alibi.

– Galiu, – prisipažino ji ir sunkiai nurijo seiles.

– Jūs įsitikinusi?

Olivija linktelėjo, smakras ėmė virpėti ir moteris vėl nuleido akis.

– Praėjo devyneri metai, – priminė Erikas.

Ji pamėgino nuryti gumulą gerklėje, perbraukė sau per panosę, pažvelgė į Eriką žvilgančiomis akimis ir dar kartą sunkiai nurijo seiles.

– Mes buvome klebonijoje Rioningėje... Jis ten gyveno, – pasakė ji virpančiu balsu.

– Mes kalbame apie balandžio penkioliktosios vakarą, – patikslino Erikas.

– Taip, – ištarė ji ir skubiai nusibraukė kelias ašaras.

– Kodėl prisimenate?

Moters lūpos ėmė drebėti, ji stipriai prikando apatinę lūpą, mėgindama susitvardyti.

– Mes buvome kartu, kai abiem *kaifas* ėjo į pabaigą, – sušnabždėjo ji. – Pradėjome penktadienį, o... naktį į pirmadienį buvo sunkiausia...

– Ar esate tikra dėl datos?

Ji linktelėjo ir jau nebegalėjo suvaldyti balso.

– Penkioliktą dieną savo lovelėje mirė mano berniukas... radau jį kitą dieną... Buvo įrodyta, kad tai staigios kūdikių mirties sindromas, kad aš nekalta, bet jeigu jis būtų buvęs su manimi, galbūt to nebūtų nutikę...

– Užjaučiu dėl...

– O Dieve, – pravirko ji ir atsistojo.

Olivija nusisuko nuo mokyklos kiemo, apglėbė save ir prisivertė nutilti, kad skausmas nesiveržtų į išorę. Erikas ištiesė jai nosinę, bet moteris nematė, tik braukė ašaras. Jos kvėpavimas pasidarė trūkčiojantis.

– Po to daug metų norėjau tiesiog numirti, – tęsė ji ir vėl sunkiai nurijo. – Tačiau narkotikų neliečiau, su niekuo nesidulkinau... Aš daugiau niekada nepastosiu – neturiu teisės... Jis viską išsinešė... nekenčiu jo už tai, kad įkalbėjo mane išmėginti heroiną, nekenčiu už viską...

Juos pertraukė po suolu pariedėjęs kamuolys. Jo pasiimti atbėgo vienas vaikas. Erikas padavė Olivijai savo nosinę.

– Nieko baisaus, Markusai, – ėmė ji šiltai raminti vaiką, kuris stovėjo su kamuoliu po pažastimi ir žiūrėjo į mokytoją. – Tik nosį nusišnypšiu.

Vaikas linktelėjo ir nubėgo. Erikas pagalvojo apie permainingą Rokio atmintį. Kai kuriomis akimirkomis, būdamas Karsudene, jis turėjo žinoti, kad buvo nekaltai nuteistas ir kad dėl to kaltas Erikas.

– Olivija, – tyliai tarė Erikas. – Aš suprantu, kad jums nelengva, bet ar jūs pasirengusi prisiekti teisme, kad žmogžudystės metu Rokis buvo su jumis?

– Taip, – tarė ji ir pažvelgė gydytojui į akis.

Erikas padėkojo ir tą akimirką pastebėjo už laipynės stovinčią ir juos stebinčią Nelę. Jis pasuko atgal prie automobilio. Kažin ar kolegė įskųs jį, kai sužinos šią naujieną? Gal jam pačiam pranešti valdžiai, kol to nepadarė Nelė?

66

SIENŲ DAŽAI dar nebuvo visai išdžiūvę, kai Erikas su Made atsargiai nuplėšė apsauginę juostą nuo grindjuosčių ir staktos, sulankstė standų apsauginį popierių ir nutraukė plastiko plėvelę nuo vidury kambario sustatytų baldų. Nors buvo išgėręs dvi raminamųjų tabletes, širdyje dar suvirpėdavo nerimas, kai pagalvodavo, kad pastorius praleido uždarytas daugiau metų, nei dabar yra Madei. Per jo, Eriko, melą.

Juodu tvarkėsi tol, kol į duris paskambino picerijos pasiuntinukas. Eidama į prieškambarį atidaryti durų, Madelena įsikabino į Eriko ranką.

– Ar dabar gražu? – paklausė Džekė, kai juodu įėjo į virtuvę.

– Labai gražu, – žiūrėdama į Eriką patvirtino Madė.

Lauke švietė blyški saulė ir lijo, buvo malonu, kad diena eina taip lėtai, kaip vaikystėje. Erikas supjaustė picą ir įdėjo į lėkštes.

– Robotai valgo picą, – patenkinta pasakė mergaitė.

Ji buvo visiškai atsipalaidavusi ir jautė tokį palengvėjimą, kad ėmė dainuoti dainą iš Disnėjaus filmo „Ledo šalis“, nors Džekė kelis kartus įspėjo, kad valgant nedainuojama.

– Šaunuolis robotas, – vis pagirdavo Madė Eriką.

– O jeigu jis ims rūdyti, – pasišaipė Džekė šypsodamasi, pajutusi kažką prie pėdos.

– Nesurūdys, – atšovė dukra.

– Made, kas čia? – paklausė ji ir atsargiai pakratė plokštelę tablečių *Morfin Meda**, matyt, iškritusių iš Eriko švarko, pakabinto ant kėdės atlošo.

– Čia mano, – pasakė Erikas. – Tai tik alvedonas**.

Jis paėmė tabletes ir įsikišo į kišenę.

– Erikai, ar galiu paprašyti paslaugos... Trečiadienį Madei varžybos, o man reikia groti vakarinėse pamaldose Heselbio bažnyčioje... Nenoriu tavęs prašyti, atrodo netinkama, bet Rosita, kuri palydi Madę namo, serga jau visą savaitę.

– Man ją paimti?

– Mama, aš pati galiu pareiti. Juk tai tik Ostermalmo stadionas, – iškart pareiškė Madė.

– Jokiu būdu – tau negalima vaikščioti vienai, – griežtai užprotestavo Džekė.

– Aš ją paimsiu, – pažadėjo Erikas.

– Tai išties gyvybei pavojingas kelias, – rimtai paaiškino moteris.

– Lidingės ir Valhalos gatvės yra beprotiškos, – pritarė Erikas.

– Ji turi raktą. Jums nereikia likti su ja namuose, jei negalite. Aš grįšiu apie aštuntą.

– Gal spėsiu pažiūrėti varžybas, – viltingai pasakė Erikas Madei.

– Erikai, aš be galo dėkinga ir daugiau nieko neprašysiu.

– Liaukis. Tai savaime suprantamas ir malonus dalykas.

Džekė sušnabždėjo vos girdimą „ačiū“. Erikas pakilo nukraustyti stalo, bet marškinių kišenėje suzvimbė telefonas.

Skambino Kasijas iš Karsudeno regioninės ligoninės. Pakalbėjęs su Olivija Tūrebiu, Erikas paskambino jam aptarti galimybės duo-

---

* *Morfin Meda* – stiprus skausmą malšinantis vaistas, kartu sukeliantis euforiją.

** Alvedonas – švediškas paracetamolio, malšinančio skausmą ir karščiavimą, atitikmuo.

ti Rokiui Šiurklundui laisvadienių ir pradėti jo parengimo išleisti į laisvę procesą.

– Šiandien kalbėjau su administraciniu teismu, – pranešė Kasijas. – Nebus jokių sunkumų, jei mes su jumis susitarsime.

– Kaip gerai.

– Didžiausia problema – atsisako pasirašyti pats Rokis... Jis sako, kad nužudė moterį ir nėra vertas laisvės.

– Galiu pakalbėti su juo, – iškart pasisiūlė Erikas.

– Bet tai reikia padaryti skubiai, jei tyrimą norime surengti šį ketvirtį.

Po pusantros valandos Erikas jau ėjo per šarvuotas D 4 skyriaus duris ir buvo palydėtas koridoriumi iki aptvertos poilsio aikštelės. Visi pacientai Rokio skyriuje buvo įvykdę sunkių smurtinių nusikaltimų, paveikti rimtų psichikos sutrikimų, tačiau dauguma, gydomi vaistais, dabar jautėsi gana gerai ir iš tikrųjų jau nebuvo pavojingi.

Anapus aukštos tvoros buvo žema gyvatvorė. Krūmai spaudėsi į tvorą, lyg norėdami įsibrauti į aikštelę.

Erikui artinantis žvyruotu taku Rokis Šiurklundas žiūrėjo į jį prisimerkęs nuo saulės.

– Jokių skanių tablečių šiandien, gydytojau?

– Ne.

Vienas toliau stovintis vyras kažką šūktelėjo Rokiui, bet tas nekreipė dėmesio.

– Pasišnekėjau su Olivija Tūrebiu.

– Kas ji tokia?

– Kalbėjome apie ją aną kartą... Ji patvirtino tavo alibi.

– Kokį alibi?

– Dėl Rebekos Hanson nužudymo.

– Gerai, – šypsodamasis tarė Rokis ir didžiule ranka perbraukė plieno pilkumo plaukus.

– Tais laikais ji vartojo heroiną, tad nemanau, kad teismas tada būtų ja patikėjęs. Tačiau noriu pasakyti, kad žinotum, jog viskas rodo, kad esi nekaltas.

– Nori pasakyti, kad tai tiesa? – suabejojo Rokis.

– Taip.

– Alibi, – pakartojo Rokis.

– Olivija Tūrebiu šiandien gyvena kitaip ir yra įsitikinusi tuo, ką sako. Kai įvyko žmogžudystė, jūs buvote kartu.

Vyras įdėmiai žiūrėjo Erikui į akis.

– Aš nenužudžiau Rebekos Hanson? – neskubėdamas ištarė jis.

– Nemanau, – nenuleisdamas akių atsakė Erikas.

– Ar ji įsitikinusi? – paklausė Rokis. Jo žandikauliai įsitempė.

– Taip, nes žmogžudystės naktį jūs kartu *kaifavote*... Ir tą pačią naktį staiga mirė jos kūdikis.

Rokis linktelėjo ir įrėmė žvilgsnį į baltą dangų.

– Ir tai užfiksuota mirties priežasčių registre, – užbaigė Erikas.

– Visą šitą šūdą kentėjau be priežasties, – ištarė Rokis, traukdamas iš džinsų kišenės susiglamžiusį cigarečių pakelį.

– Ji buvo narkomanė, todėl netikiu, kad teismas tuo metu būtų atkreipęs dėmesį į jos liudijimą, – pakartojo Erikas.

– Aš būčiau papuolęs čia bet kokiu atveju, bet būčiau jautęsis geriau, jei būčiau žinojęs...

Tarp pastatų pūstelėjęs skersvėjis sukėlė dulkes bei šiukšles ir jos aiškiai pasimatė saulės šviesoje. Vyras, kuris rėkė, dabar rioglino per aikštelę link jų. Jam praeinant Erikas spėjo pamatyti nuo vaistų išpurtusį veidą, grubias tatuiruotes ant skruostų ir kaktos.

– Laikas tau sutikti, kad būtų surengtas patikrinimas prieš išleidžiant į laisvę...

– Galbūt.

– Ką veiksi išėjęs į laisvę?

– O kaip tu manai? – šypsodamasis paklausė Rokis ir ištraukė iš pakelio pusę cigaretės.

– Nežinau.

– Aš atsiklaupsiu ir dėkosiu Dievui, – ironiškai tarstelėjo Rokis.

– Tu būsi laisvas, bet tavo alibi reiškia dar vieną dalyką, apie kurį turiu pakalbėti.

– Malonu.

– Aš čia atėjau todėl, kad policija ieško serijinio žudiko, kurio stilius primena to, kuris nužudė Rebeką Hanson.

– Pakartok tai dar kartą.

Švelnus vėjas išpūtė tuščią plastikinį maišelį ir ėmė ridenti jį aikštele, lyg tas būtų nepavaldus laikui.

67

ROKIS SUSPAUDĖ ŽANDIKAULIUS ir nugara atsirėmė į tvorą, užstodamas šviesą, kritusią per tinklo akis. Nutįso kelių metrų šešėlis.

– Policija ieško serijinio žudiko, – pakartojo Erikas. – Žmogžudystės primena Rebekos Hanson nužudymą.

– Aš mėginu suvokti, kad esu nekaltas, – ištarė Rokis pakeltu tonu. – Mėginu suprasti, kad nenužudžiau kito žmogaus...

– Aš suprantu, kad...

– Po velnių, aš devynerius metus gyvenau su žudiku, – užbaigė jis rodydamas sau į širdį.

– Roki? – šūktelėjo artindamasis sargybinis.

– Ar negalima būti gerai nusiteikusiam?

– Kas atsitiko? – paklausė sargybinis, sustojęs priešais juos. – Grįši vidun?

– Ar žinote, kad aš esu nuteistas be kaltės? – paskelbė Šiurklundas.

– Tada visi Karsudene bus šimtu procentų nekalti, – atrėžė sargybinis ir nuėjo.

Rokis šypsodamasis nusekė jį žvilgsniu ir įsikišo cigarečių pakelį į kišenę.

– Paaiškink, kodėl turėčiau padėti policijai, – pasakė jis delnuose paslėpdamas degtuką.

– Miršta nekalti žmonės.

– Dėl to galima pasiginčyti, – sumurmėjo vyras.

– Tikrasis žudikas leido tave uždaryti čia. Supranti? Tai jis ir tik jis šitaip pasielgė su tavimi.

Rokis įtraukė dūmų ir nusibraukė lūpų kampučius dideliu nikotino spalvos nykščiu. Erikas žiūrėjo į jo suvargusį veidą ir giliai įdubusias akis.

– Aukščiausiasis teismas tave visiškai išteisintų, – pamėgino Erikas. – Galbūt atgautum pastoriaus pareigas.

Kiek parūkęs Rokis nuspriegė likusią pusę cigaretės link kito paciento, kuris padėkojo ir pakėlė ją nuo žvyruoto tako.

– Kuo galėčiau padėti policijai?

– Galbūt esi liudininkas. Gali būti, kad pažinojai nusikaltėlį. Iš tavo pasakojimo buvo galima suprasti, kad jis – tavo kolega.

– Kodėl?

– Kalbėjai apie pamokslininką, – priminė Erikas, žiūrėdamas į Rokį. – Apie purvinąjį pamokslininką, kuris galbūt vartojo heroiną kaip ir tu.

Pastorius užsižiūrėjo į medžių pulkelius. Toli prie įvažiavimo, tarp medžių, šmėkštelėjo vienas iš kalėjimo automobilių.

– Aš neprisimenu, – lėtai ištarė Rokis.

– Atrodė, kad tu jo bijai.

– Bijau tik vieno – narkotikų prekeivių... Žinau, kad kai kurie buvo visiškai nenormalūs. Vieno tipo visi žabtai buvo auksiniai... Prisimenu jį, nes jam labai patiko, kad aš pastorius... visada būdavau priverstas padaryti visokių bjaurasčių... pinigų jam neužtekdavo – dar norėdavo, kad atsiklaupčiau ir atsisakyčiau Dievo... arba kas nors panašaus... kad galėčiau nusipirkti heroino...

– Kuo jis vardu?

Vyras papurtė galvą ir gūžtelėjo.

– Dingo iš galvos, – pasakė jis tyliai.

– Ar tas, kurį pavadinai pamokslininku, galėjo būti narkotikų prekeivis?

– Nežinau... Bet tada jaučiausi persekiojamas. Taip jaučiausi garantuotas dėl abstinencijos, bet aš žinau... Kartą, kai turėjau gauti naujų liturginių audinių... Buvo rytas. Šviesa, kuri krito per lango vitražą... tada altorius nusidažo tūkstančiais spalvų, o palei centrinį taką...

Rokis nutilo ir liko stovėti nusvarinęs rankas.

– Kas atsitiko?

– Ką?

– Tu pasakojai apie bažnyčią.

– A, tikrai. Audiniai gulėjo išmėtyti ant grindų priešais altorių... Jie buvo apšlapinti, šlapimas buvo nutekėjęs per visas grindis, į plyšius tarp plytų.

– Atrodo, kad tu turėjai priešą.

– Prisimenu, kad man atrodė, jog naktimis aplinkui kleboniją kažkas šmirinėja. Užgesindavau šviesas, bet niekada nieko nepastebėjau... Nors – kartą sniege prie miegamojo lango aptikau didelius batų atspaudus.

– Ar turėjai kokį priešą, kuris...

– O kaip tu manai? – nekantriai pertraukė Rokis. – Pažinojau tūkstančius idiotų, kurie beveik visi būtų nužudę savo brolius už dvi dozes... O aš buvau atsivežęs amfetamino iš Vilniaus ir laukiau pinigų.

– Taip, bet čia serijinis žudikas. Jo motyvas – ne pinigai ir ne narkotikai.

Rokis įrėmė į Eriką šviesiai žalias akis.

– Galbūt aš buvau sutikęs žudiką, kaip tu sakai. Bet iš kur man žinoti? Tu man nieko nesakai... Nurodyk man kokią detalę, kuri išjudintų atmintį.

– Aš juk nedalyvauju ikiteisminiame tyrime.

– Bet tu žinai daugiau už mane, – spyrė Rokis.

– Aš žinau, kad viena iš aukų buvo Susana Kern... Iki vedybų ji buvo Susana Erikson.

– Tokios neprisimenu.

– Ji buvo subadyta peiliu į... krūtinę, kaklą ir veidą.

– Jie sakė, kad taip padariau Rebekai.

– O kūnas buvo padėtas, kad ji sėdėtų ranką pasidėjusi ant ausies.

– Ar tas pat ir kitoms aukoms?

– Nežinau...

– Bet aš negalėsiu padėti, jei nežinosiu daugiau. Mano atminčiai reikia už kažko užsikabinti.

– Suprantu, bet aš ne...

– Kuo vardu kitos aukos?

– Aš nedalyvauju ikiteisminiame tyrime, – užbaigė Erikas mintį.

– Tai kokio velnio tu čia?! – užriko Rokis ir nužirgliojo per veją.

68

BUVO JAU PENKTA POPIET, kai Erikas ėjo Psichologijos klinikos koridoriumi, nešdamasis puodelį kavos. Gofruoto stiklo fone prie laiptų pamatė nejudančią aukštą figūrą. Jis išsitraukė raktus ir tik sustojęs prie savo kabineto durų suprato, kad žmogus prie stiklo – jo buvęs pacientas Nestoras.

– Laukiate manęs? – paklausė Erikas, eidamas link jo.

– Ačiū, kad pavežėte.

– Jau dėkojote.

Nestoras, glostęs sau krūtinę plona, pilka kaip šilkas plaštaka, sustingo.

– Tik norėjau pasakyti, kad a-aš ketinu įsigyti naują š-šunį, – pasakė jis tyliai.

– Kaip gerai. Bet juk žinote, kad neprivalote man to papasakoti.

– Žinau, – sutiko Nestoras kiek paraudęs. – Bet kadangi buvau netoliese – buvau atėjęs pažiūrėti m-mamos kapo, tai...

– Ar viskas gerai?

– Kaip manote, ar g-galima palaidoti ją giliau?

Pamatęs ateinančią Nelę jis nutilo ir žengtelėjo atatupstas. Ji šypsodamasi pamojavo Erikui, bet pamačiusi, kad jis užsiėmęs, sustojo prie savo kabineto ir blizgančioje rankinėje ėmė ieškoti raktų.

– Galime sutarti laiką ir pasikalbėti, – pasiūlė Erikas Nestorui, dirstelėjęs į savo duris.

– Ne-nereikia, viskas gerai, – skubiai atsakė Nestoras. – Š-šuo man – didelis žingsnis... tai...

– Dabar jūs sveikas ir galite elgtis taip, kaip norite.

– Aš žinau, koks buvau, k-kai atėjau pas jus. Aš... Erikai, prašykite manęs, ko tik norite.

– Ačiū.

– Jums reikia eiti, – susiprato Nestoras.

– Taip.

– Aš ėjau, ėjau, ėjau ir staiga ra-radau šitą, – pasakė Nestoras. Jo balsas netikėtai įsitempė. – Aš pasilenkiau ir...

– Tik be mįslių, – pertraukė jį Erikas.

– Oi, atleiskite, – atsiprašė aukštasis vyras ir išėjo.

Erikas pažvelgė į laikrodį. Liko tik kelios minutės iki susitikimo su Margota Silverman, bet iki jo gal spės persimesti keliais žodžiais su Nele. Nuėjęs prie jos kabineto pasibeldė į duris ir atidarė.

Kolegė jau sėdėjo prie kompiuterio, užsidėjusi skaitymo akinius – tai retai pasitaikydavo. Ji vilkėjo baltą po kaklu surišamą palaidinę su juodais taškeliais ir prigludusį vyšninį sijoną.

– Ko norėjo Nestoras? – paklausė ji, nenuleisdama nuo monitoriaus akių.

– Jis pirks šunį ir norėjo apie tai pasikalbėti.

– Gal derėjo papasakoti jam apie bambagyslę ir žirkles?

– Jis geras.

– Ne-nežinau, – pasakė Nelė.

Eidamas prie lango Erikas nesusilaikė nešyptelėjęs ir pasakė, kad jos idėja dėl naujosios krizių grupių struktūros jau puikiai veikia.

– Taip, atrodo gerai, – pritarė ji ir nusiėmė akinius.

– Dabar susitiksiu su komisare, bet...

– Gaila, kad neturiu laiko eiti kartu, – pasakė ji šypsodamasi.

– Nele, aš tik turiu pasakyti, kad tu teisi. Kai meluoji, visada prasideda problemos.

– Ar galime pakalbėti apie tai vėliau?

– Tik tiek, kad... Žinok, aš padarysiu viską, kad kuo greičiau ištraukčiau Rokį iš Karsudeno ir...

– Palauk, – pertraukė ji. – Nenoriu, kad nusimintum, bet aš kalbėjau su Martinu. Tu žinai, kad jam patinki, tikrai, bet jis sako, kad turiu pranešti apie tave ir policijai, ir Slaugos ir priežiūros inspekcijai.

– Gerai, – tarė jis ir pasuko link durų.

– Erikai, aš nežinau, kas yra teisinga...

Jis išėjo iš kabineto ir pamatė Margotą Silverman ir jos kolegą, laukiančius prie jo durų. Jie pasisveikino ir nusileido į kitą aukštą.

Pasitarimų kambario siena į koridoriaus pusę buvo stiklinė. Naujos kėdės kvepėjo plastiku. Erikas atidarė langą ir pakvietė juos sėstis. Margota prisipylė puodelį vandens iš automato, išgėrė ir vėl prisipylė.

– Taigi jūs žinote, kad Olivija Tūrebiu persigalvojo, – pradėjo jis.

– Rokis prisimena devynerių metų senumo alibi, bet nė mažiausios suknistos detalės, kuri mums praverstų, – pasakė Margota ir sunkiai atsisėdo.

– Jūs norėjote, kad paklausčiau apie bendrininką, bet dabar viskas pasikeitė... Rokis buvo nekaltai nuteistas ir...

– O jeigu jis tik apsimeta netekęs atminties? – spėjo ji.

– Ne, taip nėra, bet...

– Jis įsipainiojęs, kažkaip sumautai įsipainiojęs.

– Jei galėčiau pratęsti, – priminė Erikas ir delnu perbraukė stalą. – Tikrasis žudikas liko laisvas ir staiga vėl ėmėsi seno... Ir kalbantis, ir per hipnozę Rokis vis prisimena pamokslininką, kuris...

– Pastorių? – paklausė Adamas.

– Pamokslininką, kurio, atsiradus alibi, ko gero, reikia rimtai imtis.

– Bet jūs nežinote nei vardo, nei vietos...

– Reikės laiko, kol susigaudysiu jo chaose... bet per hipnozę jis papasakojo, kad pamokslininkas nužudė moterį nukirsdamas jai ranką... Problema tokia, kad nesu įsitikinęs, kur jo košmarai, o kur tikri prisiminimai.

– Ar manote, kad tame esama tiesos? – paklausė Adamas, palinkdamas į priekį.

– Apie pamokslininką jis kalbėjo kelis kartus, nebūdamas užhipnotizuotas.

– Bet ne apie žmogžudystę?

– Rokis sako, kad yra pasiruošęs padėti policijai, jei galės. Bent jau buvo pasiruošęs. Bet tai buvo gana absurdiška situacija – aš mėginu jam padėti prisiminti, bet juk nieko nežinau.

– Viskas griežtai įslaptinta, – perspėjo Margota.

– Jei norite, kad jis padėtų, turite nuvažiuoti pas jį ir papasakoti detalių, pasakyti vardus – tokių dalykų, kurie paskatintų prisiminimo procesą.

– Ko gero, bus geriau, jei ir toliau kalbėsitės jūs, – pasakė komisarė.

– Galiu, bet...

– Ką jums reikia žinoti, kad galėtumėte judėti pirmyn?

– Jūs nuspręskite.

– Mes vis dar mėginame ribotis nuo žiniasklaidos, nors mūsų spaudos atstovas sako, kad ilgiau delsti nebegalima, – paaiškino Adamas.

– Tik tiek, kad... Nežinome, kaip serijinis žudikas sureaguos į daugybę dėmesio, – pasakė Margota. – Galbūt jis tik išnyks arba...

– Taigi reikalas skubus, – pasakė Adamas.

– Jūs gausite aukų nuotraukas, kurias galėsite parodyti Rokiui, – sutiko Margota. – Mes sudarėme nusikaltėlio profilį. Aš galiu šiek

tiek papasakoti apie žudiko veikimo manierą ir specifinius požymius.

– Ar ketinate išplatinti ir išgalvotos informacijos?

– Žinoma.

– Kad žinočiau, – paaiškino Erikas.

Margota įkvėpė ir ėmė pasakoti apie žudiko *modus operandi** ir aukų pasirinkimą.

– Iki šiol tai tik tokios moterys, kurios namuose būna vienos, – pradėjo ji neskubėdama. – Iš pradžių nusikaltėlis filmuoja jas per langą, paskui planuoja, o kai apsisprendžia nužudyti...

– Atsiunčia įrašą mums, – niūriai papildė Adamas. – Nužudymo įrankį susiranda ten pat vietoje ir visada palieka.

Jis pasilenkė ir iš savo krepšio ištraukė tris nuotraukas, kurias padėjo ant stalo nugarėle į viršų.

– Po to, kai parodysite jas Rokiui, iškart sunaikinkite.

Erikas pažiūrėjo į vardus, užrašytus ant nugarėlių: Marija Karlson, Susana Kern, Sandra Lundgren.

– Sandra Lundgren? – tarė Erikas, atvertė nuotrauką ir aiktelėjo.

– Kas? – sukluso Margota.

– Ji mūsų pacientė... Dieve... Ar ji negyva?

– Pažinojote ją?

---

* (Lot.) Veikimo būdas.

69

ERIKAS SĖDĖJO PASITARIMŲ KAMBARYJE ir spoksojo į spalvotą spausdintą nuotrauką. Burna visiškai išdžiūvo. Nuotrauka nauja, matėsi, kad Sandra prisivertė atrodyti linksma. Akinių stiklai blizgėjo, bet žalios akys matėsi aiškiai. Jos niūriai šviesūs plaukai buvo ilgesni, užsirietę prie pečių.

– Dieve, – pakartojo jis. – Ji pateko į avariją... jos vaikinas žuvo ir... Mes kiek pavėlavome pradėti gydymą... Iš pradžių jai prasidėjo gana sunki depresija, jautė kaltę dėl to, kad išgyveno, panikos priepuoliai...

– Ji buvo jūsų pacientė, – lėtai ištarė Margota.

– Iš pradžių... bet ją perėmė mano kolega.

– Kodėl?

Erikas prisivertė nusukti akis nuo simetriško Sandros Lundgren veido ir vėl pažvelgė į Margotą.

– Taip būna dažnai, – pradėjo aiškinti jis. – Tai susiję su gydymo fazėmis.

Atvertus kitą nuotrauką, širdis ėmė plakti greičiau – joje buvo Marija Karlson, kurią taip pat pažinojo. Prieš sutikdamas Džekę buvo užmezgęs trumpą romaną su Marija. Juodu lankė tą patį sporto klubą ir pradėjo kartu važinėti autobusu, nuėjo į kiną ir vieną kartą permiegojo. Erikas prisiminė papuošalą jos liežuvyje ir kimų juoką, kuris jam atrodė labai patrauklus.

Apėmė nemalonus jausmas, pasidarė sunku kvėpuoti. Žinojo, kad jeigu prieš tai nebūtų išgėręs mogadono, dabar jo rankos būtų pradėjusios drebėti ir nebūtų galėjęs nuslėpti pykčio.

– O ne... Man regis, esu matęs ir ją, sporto salėje... Beveik šiurpu, – pasakė jis ir pamėgino nusišypsoti.

– Kokį sporto klubą lankote? – paklausė Adamas ir pasiėmė užrašų knygelę.

– *SATS* Meistro Samuelio gatvėje, – atsakė jis ir sunkiai nurijo seiles, bet šiurpumo jausmas vis stiprėjo.

Adamas pažvelgė į gydytoją, jo veidas buvo bejausmis.

– Matėte ją ten? – paklausė jis ir parodė į Marijos nuotrauką.

– Aš gerai atsimenu veidus, – dusliai atsakė Erikas.

– Pasaulis mažas, – pasakė Margota, nenuleisdama nuo jo akių.

– Ar buvote sutikęs ir Susaną Kern? – pasiteiravo Adamas ir ištiesė ranką link paskutinės nuotraukos.

– Ne, – atsakė Erikas juokdamasis.

Bet pamatęs Adamo atverstą nuotrauką Erikas buvo įsitikinęs, kad buvo matęs šią moterį anksčiau. Tik kur? Susanos Kern vardas buvo nepažįstamas, bet atpažino jos veidą.

Mėgindamas susigaudyti Erikas papurtė galvą. Po Susanos žmogžudystės jis buvo pakviestas pakalbėti su jos vyru. Erikas užhipnotizavo Bjorną Kerną ir įžengė su juo į kraujo pritaškytą namą, bet moters nuotraukos nematė.

– Ar jūs įsitikinęs? – paklausė Adamas ir iškėlė nuotrauką.

– Taip.

Besišypsančios Susanos nuotrauka nulinko Adamo rankoje. Erikas paėmė spausdintą atvaizdą, pažiūrėjo į veidą ir papurtė galvą. Sukosi šimtai minčių. Atrodė, kad kambarys susitraukė.

Gydytojas pajuto, kad jį tuoj ištiks panikos priepuolis. Burna džiūvo vis labiau. Jis lėtai pasidėjo rankas ant kelių, kad jos nepradėtų drebėti.

– Papasakokite apie... apie nusikaltėlio profilį, – paprašė Erikas. Jam pasirodė, kad kalba ne savo balsu.

Vyras prisivertė ramiai sėdėti, kol policininkai aiškino, kad daug kas rodo, jog nusikaltėlis yra išsiskyręs, gana aukšto socialinio ir ekonominio statuso.

Gydytojas stengėsi susikaupti ir klausytis jų, bet širdis daužėsi, o mintys lėkė pasiutusiu greičiu, stengiantis suvokti schemą arba prasmę.

„Kaip tai įmanoma?“ – klausė savęs, stengdamasis įžvelgti sistemą. Jis turėjo trumpą romaną su Marija Karlson, Sandra Lundgren buvo jo pacientė, ir jis žino, kad buvo sutikęs Susaną Kern.

Trys moterys, kurias buvo sutikęs.

Tai buvo panašu į pasikartojantį sapną, kai negali užčiuopti, ką atpažįsti tokioje siaubingoje situacijoje. Pasilenkusi per stalą Margota pasiėmė skambantį telefoną. Adamas atsistojo ir priėjo prie lango. Ant palangės kažkas buvo pamiršęs kavos puodelį.

Staiga Erikas suvokė, kad nuojauta dėl panašumo susijusi su Rokiu.

Užhipnotizuotas Rokis pasakojo, kad purvinasis pamokslininkas rodė Tinos ir Rebekos nuotraukas.

Rokis kaltino save, kriokė iš baimės ir nerimo, kartojo žodžius iš Biblijos: „O jei tave gundo nusidėti tavoji akis, – išlupk ją.“

Erikas vėl pasijuto taip, kad ant jo griūva kažkas nesuvokiama. Kažkokia beprotybė. Jis buvo sutikęs visas tris aukas.

Jis vėl pamelavo policijai. Atrodė visiškai neįmanoma prisipažinti, kad buvo sutikęs visas tris moteris.

Pajutęs, kad dabar sugebės valdyti savo balsą ir kūną, jis atsistojo.

– Turiu eiti. Netrukus susitinku su pacientu, – pasakė jis tyliai.

– Kada vėl galėsite pakalbėti su Rokiu? – žiūrėdama į jį paklausė Margota.

– Manau, rytoj.

– Nepamirškite nuotraukų, – priminė Adamas ir ištiesė jas Erikui.

Ištiesęs ranką jas paimti, Erikas susvirduliavo ir pagalvojo, kad yra veidrodinis Rokio atspindys. Prakeiksmas prašvilpė pro šalį tarsi vėjas prieš audrą. Sekundę jautėsi taip, lyg pats žiūrėtų per šešių metrų aukščio tinklinę tvorą Karsudeno poilsio aikštelėje.

70

JONAS TOBULINO KOVOS JUDESIUS su peiliu, smūgių ir atmušimo alkūne kombinacijas, šokinėjo per virvutę, bėgiojo, darė jėgos pratimus. Jam buvo toli iki buvusio lygio, bet visą laiką stiprėjo. Nubėgus penkis kilometrus pradėjo šiek tiek skaudėti klubą, todėl likusį galą ėjo.

Buvo septinta valanda, kai pamatė Eriko *BMW* įsukant į kiemą. Jonas įkišo mėsą į orkaitę ir į dvi burgundiško vyno taures įpylė *Pomerol* vyno. Trinktelėjo lauko durys, ant komodos subarškėjo raktai.

Paėmęs taures Jonas nuėjo prie bibliotekos, koja pastūmė duris ir įžengė vidun.

Eriko striukė gulėjo ant grindų. Jis rausėsi tarp popierių, suverstų ant stalo darbo kambaryje.

– Vakarienė bus už keturiasdešimt minučių, – pasakė Jonas, eidamas link durų.

– Nuostabu, – sumurmėjo Erikas ir paskubomis dirstelėjo į jį. – Tu nusiskutai... gražu.

– Atėjo laikas.

– Kaip jautiesi? – paklausė Erikas ir įjungė kompiuterį.

– Gerai, – atsakė eidamas Jonas.

– Kaip klubas? – žiūrėdamas į kompiuterio monitorių pasiteiravo Erikas.

– Aš galėjau mankštintis ir...

– Ar galime pasikalbėti? – pertraukė Erikas ir pažvelgė Jonui į akis. – Aš ką tik buvau susitikęs su Margota ir Adamu ir... aš nesu

paranojikas, bet... esu sutikęs visas tris aukas... Tai beprotybė, nieko nesuprantu, bet man tai neatrodo sutapimas. Ar ne?

– Iš kur tu...

– Kokia tikimybė, kad taip gali būti? – paklausė Erikas, nenuleisdamas akių nuo Jono.

– Iš kur pažįsti aukas? – užbaigė sakinį Jonas ir pastatė taurę ant rašomojo stalo.

– Atrodo, kad viskas nukreipta prieš mane. Gal tai tik fantazija, bet jeigu taip yra iš tikrųjų...

– Sėskis, – ramiai liepė Jonas.

– Atleisk, aš tik... aš siaubingai sukrėstas, – prisipažino Erikas, susmuko ant kėdės ir giliai įkvėpė.

– Iš kur pažįsti aukas? – trečią kartą paklausė Jonas.

Erikui braukiant nuo kaktos plaukus jo pirštai drebėjo.

– Su Marija Karlson šią vasarą turėjau trumpą romaną... Sandra Lundgren buvo mano pacientė klinikoje... o Susaną Kern atpažįstu... Buvau ją sutikęs, bet neprisimenu kur.

– Ką sako Margota?

– Na, aš taip nustebau, kad apie Susaną Kern nepapasakojau... bet, žinoma, pasakysiu...

Suskambus telefonui, Erikas krūptelėjo.

– Iš darbo. Aš neatsiliepsiu, – sumurmėjo jis ir atmetė skambutį, bet spaudžiant mygtuką telefonas išsitėškė ant grindų.

– Be to, negalėjau pasakyti, kad permiegojau su Marija, – tęsė jis pakeldamas telefoną. – Pasakiau tik tiek, kad lankėme tą patį sporto klubą.

– Dar kas nors?

– Pasakiau, kad Sandra buvo pacientė, bet ne... Aš vis dar manau, kad tai nesusiję, – pasakė jis šypsodamasis ir pasikasė kaktą, – bet vis dėlto pasakysiu... Neretai pacientai nori kontroliuoti situaciją mė-

gindami sugundyti savo gydytoją... Natūralu, kad visada užsimezga ryšys, bet tąkart situacija susiklostė tokia, jog perdaviau pacientę Nelei.

– Tarp jūsų nieko neatsitiko?

– Ne...

Imant taurę Eriko ranka drebėjo. Jis išgėrė kelis didelius gurkšnius.

– O gal yra koks nors pacientas, kuris už kažką tau keršija...

– Aš nebedirbu su pavojingais pacientais, – įsiterpė Erikas.

– Bet juk tyrinėjai...

– Tai buvo prieš penkiolika metų.

– Kokio senumo tavo pacientų žurnalai?

– Aš viską filmuoju ir saugau archyve.

– Ar gali jį peržiūrėti?

– Kad bent žinočiau, ko ieškoti.

– Paralelių, sąsajų, bet ko: persekiojimo, sudarkytų veidų, tam tikra tvarka paliktų kūnų... Galbūt tai susiję su tam tikrais trofėjais...

Erikas atsistojo ir ėmė žingsniuoti pirmyn ir atgal po kambarį. Jis perbraukė ranka per plaukus ir panosėje sumurmėjo:

– Tai beprotybė, visiška nesąmonė...

– Sėskis ir pasakok, kas...

– Nenoriu sėdėti, – pertraukė Erikas. – Aš turiu...

– Klausyk – gali stovėti, bet turiu žinoti kiek įmanoma daugiau... O jei atvirai, atrodai taip, kad tau reikia prisėsti.

Erikas pasiėmė taurę, stovėdamas gurkštelėjo vyno, išsitraukė iš vidinės kišenės tablečių plokštelę, išspaudė porą ir užgėrė vynu.

– Šūdas, – atsiduso jis.

– Vėl ėmeisi tablečių? Nebūčiau patikėjęs, – pasakė Jonas įsmeigęs į jį pilkas, veriančias akis.

– Situacija valdoma, jokių problemų.

– Gerai.

Erikas atsisėdo ant biuro kėdės, nusišluostė kaktą ir pamėgino kvėpuoti ramiau.

– Negaliu susikaupti, – sumurmėjo jis. – Mėginau išsiaiškinti, ar Rokis turi bendrininką arba pasekėją.

– Neseniai buvai jį sutikęs.

– Atskirti, kas yra tikri prisiminimai – mano, kaip eksperto, darbas... Bet Rokio hipnozės procesas buvo neįprastai sudėtingas. Aš prasibroviau pro jo natūralią amneziją ir patekau į heroino svaigulio ir kliedesių pasaulį...

– Kas atsitiko?

– Nežinau, kaip interpretuoti, – prisipažino Erikas virpančiu balsu. – Šiandien, sėdėdamas su Margota ir Adamu, kai suvokiau, kad esu sutikęs visas aukas, kai žiūrėjau į jų fotografijas... vėl prisiminiau hipnozę... Kažkokia beprotybė.

– Aš klausau, – paragino Jonas ir gurkštelėjo vyno.

Erikas linktelėjo ir prisimerkė, mėgindamas atpasakoti tai, kas atsitiko.

– Būdamas gilioje hipnozėje Rokis papasakojo, kad pamokslininkas parodė jam moters, kurią paskui jo akivaizdoje nužudė, nuotrauką... O paskui parodė Rebekos Hanson nuotrauką... Būčiau galėjęs prisiekti, kad tai tik košmariškas sapnas.

– Tai tas pats žudikas, – įsiterpė Jonas. – Pamokslininkas grįžo – matome tuos pačius bruožus.

Erikas išblyško kaip popierius.

– Tokiu atveju šįkart Rokio vaidmenį atlieku aš, – sušnabždėjo jis.

– Ar Rokis turėjo ryšį su abiem moterimis?

– Taip.

– Tuoj pat skambink Simonai, – rimtai liepė Jonas.

Erikas paėmė telefoną, atsikrenkštė ir sunerimęs atsistojo.

– Simona klauso, – nuskambėjo puikiai pažįstamas balsas.

– Labas, Siksa, čia Erikas.

– Kas atsitiko? Iš balso girdžiu, kad tu įsitempęs.

– Turiu paprašyti tavęs paslaugos... Ar Benjaminas ir Jūnas su tavimi?

– Taip, bet kodėl...

– Man atrodo, kad turiu pacientą, kuris mane persekioja. Noriu, kad kol viskas išaiškės, judu su Benjaminu neliktumėte namuose vieni.

– Kas atsitiko?

– Negaliu sakyti...

– Tau gresia pavojus?

– Tiesiog nenoriu rizikuoti. Būk gera, daryk, kaip prašau...

– Gerai, pasistengsiu nepamiršti.

– Pažadėk.

– Erikai, tu mane gąsdini.

– Puiku, – tarė jis ir išgirdo pavargusį Simonos juoką.

71

NUSIPRAUSĘS ERIKAS ATĖJO į virtuvę ir, kol Jonas dengė stalą, ėmė pasakoti viską, ką išgirdo iš Rokio apie purvinąjį pamokslininką: kad jis buvo išsidažęs šeriuotą veidą, vartojo heroiną ir rodė nuotraukas.

Jonas buvo iškepęs ėrienos su šakniavaisiais ir česnakais. Jis pabarstė ant mėsos prieskoninių žolelių ir įpylė judviem dar vyno.

– Kaip gražu, – pagyrė Erikas ir atsisėdo.

– Aš tik noriu pasakyti, kad... Sumos paskutinės dienos... – prabilo Jonas ir pažvelgė Erikui į akis. – Kartu praleidome pusmetį, visa šeima... Jei ne tu, tai būtų neįmanoma. Be tų vaistų, kuriuos jai išrašei, ir viso kito... Aš žinojau, kad galiu tavimi pasikliauti ir to niekada nepamiršiu.

Juodu susidaužė taurėmis, gurkštelėjo ir ėmė kalbėtis apie tai, kaip susitiko, bet netrukus kalba vėl nukrypo prie Rokio ir nuotraukų.

– Margota turi suprasti, kad tas pamokslininkas – rimtas reikalas, – pasakė Erikas.

– Ji supras, – užtikrino Jonas. – Policija sudarė nusikaltėlio profilį, kuris...

– Mačiau.

– Aš tyrime juk nedalyvauju, bet Anja papasakojo, kad jie padarė pirmą atranką... Ji pradėjo nuo Salemo tikinčiųjų bendruomenės, – pasakojo Jonas, pastumdamas dubenį Erikui, – ir visų aplinkinių bendruomenių: Romos katalikų, sirų, rusų, graikų ortodoksų...

scientologų, Misionierių bažnyčios, Išgelbėjimo armijos, Jehovos liudytojų, Paskutinės dienos šventųjų, metodistų, sekmininkų... Dabar jie plečia tą ratą ir ypač įdėmiai tiria visus dvasininkus, kurie dirba su narkomanais ir atstumtaisiais, kalėjimuose, institucijose ir ligoninėse...

Eriko rankos beveik nedrebėjo, bet maisto dėjosi atsargiai, lyg ne visai pasitikėtų savimi.

– Kiek pavardžių sąraše? – paklausė jis ir pastūmė dubenį Jonui.

– Jau daugiau kaip keturi šimtai. Jei tau pavyktų padėti Rokiui prisiminti pamokslininko pavardę... vardą, kokį išskirtinį bruožą, bendruomenę, tai...

– Labai sunku, – pertraukė Erikas. – Jo smegenų trauma ir dar narkotikai...

– Galime pakalbėti apie tai rytoj, – pasiūlė Jonas ir ėmė valgyti.

– Jo atminties fragmentai iškyla nenuspėjama tvarka, – garsiai mąstė pjaustydamas mėsą Erikas.

– Bet per hipnozę jis juk atsimena daug geriau.

– Taip, bet tada atrodo, kad durys tarp košmarų ir atsiminimų lieka atviros...

– Bet dalis to, ką jis sako, turėtų būti tikri prisiminimai.

– Iš tikrųjų viskas turėtų būti tikra... tik tiek, kad atrodo, jog kalba psichozės ištiktas žmogus.

– Jeigu Rokis sutiktų vėl būti užhipnotizuotas, imkis to iškart... Pamėgink sužinoti konkrečių detalių – vardų ir vietų.

– Aš tai galiu. Žinau, kad galiu.

– Tada aš sustabdysiu tą serijinį žudiką.

– Nuvažiuosiu pas jį ryt iš ryto.

Juodu valgė tylėdami. Karamelizuotų daržovių saldumas derėjo su raudonojo vyno padažo rūgštele, salotos buvo apšlakstytos balza-

miniu actu ir triufelių aliejumi, o ėriena pagardinta stambiai maltais juodaisiais pipirais ir supjaustyta vos rausvais griežiniais.

– Šiandien atrodai išties daug geriau, – pastebėjo Erikas, kai Jonas įsidėjo dar maisto. – Šešios penicilino injekcijos ir šiek tiek kortizono...

Jį pertraukė kišenėje suskambęs telefonas. Išsitraukęs ekrane pamatė, kad tai Margota.

– Taip, Erikas klauso.

– Ar Jonas su jumis? – paklausė ji. Sprendžiant iš balso komisarė buvo sukrėsta.

– Kas atsitiko?

– Rokis Šiurklundas pabėgo.

Erikas perdavė telefoną Jonui, o pats užsidengė veidą delnais, stengdamasis surikiuoti mintis.

Margota Jonui papasakojo, kad atsakingas vyriausiasis gydytojas nutarė, jog prieš išleidžiamas į laisvę, jau šį vakarą, Rokis turėtų pradėti mokytis, kaip elgtis mieste.

Vyras turėjo pamėginti užsisakyti maisto ir pavalgyti picerijoje *Pizzeria Primavera*, esančioje Didžiojoje gatvėje Katrineholme. Du slaugai sėdėjo prie kito stalo kiek atokiau, kad netrikdytų. Rokis suvalgė picą, išgėrė didelę stiklinę vandens, užsisakė kavos ir nuėjo į tualetą, o ten išlipo per langą.

Keli paaugliai matė jį bėgantį palei geležinkelį link miško už Liovoseno, o po to jis dingo.

– Paieškos neskelbsime, – pasakė Margota. – Administracinis teismas jau buvo priėmęs nutarimą jį paleisti, tad Karsudeno ligoninė tvarkysis pati.

– Kaip? – paklausė Jonas.

– Nekeldami nė šūdo. Kalbėjau su vyriausiuoju gydytoju, bet jis jautėsi toks velniškai ramus, kad aš minutėlę užsnūdau... Matyt,

jiems gana įprasta, kad pacientai pabėga vos tik gavę pirmą progą. Beveik visada grįžta patys, pamatę, kad viskas pasikeitę, kad draugų nebėra... neturi darbo, buto, žmonos.

Jonas užbaigė pokalbį, servetėle nusišluostė burną, padėjo popierių ant lėkštės ir pakėlęs akis pamatė į jį žiūrintį pavargusį Eriką.

– Aš paraginau duoti jam laisvadienių, – pasakė Erikas ir ranka perbraukė plaukus. – Bet jis grįš, jie beveik visada grįžta.

– Mes negalime sėdėti ir laukti, – tarė Jonas. – Turime surasti jį ir prakalbinti, kol pamokslininkas vėl ko nors nenužudė.

– Jis neturi šeimos, nėra minėjęs jokių draugų... Klebonijos nebėra...

– Ar gali pasislėpti bažnyčioje arba netoliese?

– Aš beveik įsitikinęs, kad jis gana greitai nusigaus į vietą, kurią vadino *Zona*... Ten jis gaudavo heroino. Be to, atrodė, kad jis manė turintis pasiimti iš ten pinigų.

– Apie *Zoną* nesu girdėjęs, – pasakė Jonas.

– Atrodo, kad toje vietoje gaunama sunkiųjų narkotikų... Tai gana didelė vieta, nes yra scena ir daugybė prostitučių.

– Išsiaiškinsiu, kur tai yra, – nutarė Jonas ir atsistojo.

– Ačiū už vakarienę.

– Desertui bus ledai, – pranešė Jonas ir nuėjo į prieškambarį.

Erikas pradėjo tvarkyti stalą, bet staiga pasijuto toks pavargęs, kad tiesiog paliko viską ir nusvirduliavo į biblioteką. Jo sidabro spalvos akinių dėklo, gulėjusio prie knygų stirtos, jau nebuvo. Eriką nukrėtė šiurpas ir jis pažvelgė į langą, kuris trūkčiojo prikabintas kabliuku. „Lauke dar šviesu, bet greitai sutems“, – pagalvojo jis, susmuko į avikailiu dengtą fotelį ir užsimerkė.

Reikėjo susikaupti ir pamėginti suvokti, kas jam darosi.

Neatsimerkdamas paėmė nuo stalo plokštelę imovano*, išlukšteno vieną tabletę, palaikė ją suprakaitavusioje rankoje ir įsikišo į burną.

Mintis nustūmė šilkinis sąstingis, tarsi sunki banga jau artinosi miegas, bet staiga suskambo telefonas. Vos atplėšęs akis Erikas nesugebėjo perskaityti ekrane, kas skambina, ir vėl vos nenumetė telefono, bet spėjo pagauti ore.

– Alio? – atsiliepė jis kimiu balsu, priglaudęs telefoną prie ausies.

– Tu nepamirši Madės, ar ne?

– Ką?

– Erikai, kas tau? – paklausė susirūpinusi Džekė.

– Nieko, aš tik sėdėjau... ir...

Nesumodamas, ką pasakyti, jis nutilo ir atsikrenkštė.

– Tu turi paimti Madę. Prisimeni?

– Žinoma, viskas gerai... Įrašyta mano darbo kalendoriuje.

– Ačiū, – šiltai padėkojo ji.

– Aš padariau pratimus, – sušvebeldžiavo jis ir užsimerkė.

– Paskambink, jei kils kokių problemų. Tada aš atvažiuosiu, o jie turės susitvarkyti be vargonininkės. Pažadėk, kad paskambinsi.

---

* Imovanas – zopiklonas, priklauso migdomųjų ir raminamųjų vaistų grupei.

72

JONAS VAŽIAVO ERIKO AUTOMOBILIU link Stokholmo centro ir laukė, kol jam atskambins Anja Larson iš Kriminalinių tyrimų biuro. Jam vėl skaudėjo klubą, todėl buvo pasiėmęs lazdą. Pravažiavęs *Gaublio* areną buvo jau pakeliui į tunelį, kai nušvito telefono ekranas.

Pranešdama Jonui, kad kol kas nieko nerado, ji ir toliau kaukšėjo nagais per klaviatūrą.

– Mūsų registre *Zonos* nėra ir niekada nebuvo, – pasakė ji nusivylusi.

– Galbūt iš tikrųjų ta vieta vadinama kitaip.

– Aš prispaudžiau pasienio kontrolės skyrių, žvalgybos skyrių, informacinių technologijų skyrių ir sekimo skyrių... Įdėjau užklausas į daugybę puikių forumų ir jaukių puslapių, priklausančių sąvadautojams.

– Ar gali rasti Milaną?

– Nenorėčiau, – atvirai pasakė Anja.

Įvažiuojant į siaurą tunelį, ūžtelėjo vėjas. Pro šalį lėkė lubų ir sienų žibintų šviesos, o Anjos balsas dingo.

– Turiu surasti Rokį Šiurklundą, – pasakė Jonas, nežinodamas, ar pokalbis nutrūko.

– Palauk prie durų, – pasigirdo jos balsas kažkur toli. – Aš nusileisiu ir...

Garsas dingo Jonui besileidžiant gilyn į tunelį. Jis prisiminė, ką papasakojo Erikas.

Po dešimties minučių Jonas pastatė automobilį stačioje įkalnėje prie parko, pasiėmė lazdą ir nuėjo prie šviesaus Švedijos policijos valdybos įėjimo.

Per stiklines sienas jis pamatė Margotą, einančią sunkiais žingsniais laukan per kelias kodines duris.

– Netyčia išgirdau, kad Anja suorganizavo tau susitikimą su Milanu ant laiptų po Barnhuso tiltu, – pasakė Margota.

– Laikykitės atokiai.

Juodu kartu ėjo Kalno gatve pro akliną Kronobergo baseino fasadą ir plačius grotinius areštinės vartus.

– Kada atgausiu pistoletą? – paklausė Jonas. Žengiant kiekvieną žingsnį jam teko pasiremti lazda.

– Aš neturiu teisės net kalbėtis su jumis, – atšovė ji.

Eidama pro senesnes pastato dalis, kur įkurtas apskrities policijos viršininko biuras, Margota pranešė, kad Bjornas Kernas pradėjo kalbėti. Matyt, hipnozė padėjo, kaip Erikas ir tikėjosi. Tai buvo raktas, padėjęs prasiskverbti per šoką ir atkurti atmintį.

– Bjornas sako, kad kai rado žmoną, ji sėdėjo ant grindų, ranka užsidengusi ausį.

– Tas pats braižas, – linktelėjo Jonas.

– Mes nieko neturim, tik žmogžudystes ir pasikartojančią veiksmų seką. Esame prisirinkę velniškai daug paslapčių, bet kol kas neturime jokių atsakymų.

Juodu kirto Rotušės parką – Jonas šlubuodamas, o Margota abiem rankomis apsikabinusi didžiulį pilvą.

– Svarbiausia – filmavimas per langą, – pasakė Jonas po kiek laiko.

– Kokios mintys jums kyla? Aš atsidūriau akligatvyje, – prisipažino komisarė ir dirstelėjo į jį iš šono.

Nuo drėgmės medžiai atrodė pilki ir žvilgantys, viršūnėse matėsi geltonų lapų.

Jonas manė, kad žudikas yra vojeristas, persekiotojas, kuris susipažįsta su auka ir nutaria filmuodamas įamžinti pasikartojančią gyvenimo situaciją.

– Ir rankos, – sumurmėjo jis.

– Po šimts, ką rankos?

– Nežinau, – atsakė jis ir pagalvojo, kad rankos parodo tam tikras kūno dalis.

Liežuvio papuošalą su Saturnu iš Marijos paėmė ne Filipas Kronstetas, o nusikaltėlis, kurį jis buvo pastebėjęs sode, lietuje stovintį su kamera.

Galbūt tas papuošalas tapo pretekstu įsilaužti, tas dirgiklis, kuris privertė peržengti ribą.

Juodu praėjo pro *Seven Eleven* parduotuvę ir stendus, reklamuojančius testą, kuris parodys, ar jūsų viršininkas yra psichopatas.

Jono galvoje sukosi mintis: „Pamokslininkas nužudė moterį, išėmė papuošalą, pažymėjo vietą, padėdamas aukos ranką, kad mes žinotume kodėl, o gal kad suprastume tai kaip kaltinimą."

Tai tarsi kaltinimo deklaracija, kaip ir ta, pakabinta virš Jėzaus ant kryžiaus.

Rebeka Hanson sėdėjo, o jos ranka buvo prispausta prie kaklo, Marijos Karlson ranka buvo burnoje, Susanos Kern – ant ausies, o Sandros Lundgren – ant krūties.

– Jis kažką pasiima iš kiekvienos aukos... Gal papuošalą, gal kitą daiktą, – pasakė jis.

– Bet kodėl?

– Nes jos nusižengė taisyklėms.

– Jonai, aš suprantu, kad jūs eisite savo keliu. Bet jei toje vietoje rasite Rokį ir ką nors sužinosite, praneškite, prašau, ir man.

– Paskambinsiu asmeniškai jums, – patylėjęs pažadėjo jis.

– Kaip jūs tai padarysite, man nusispjaut, aš noriu sustabdyti tą velnio žudiką, kol jis nenužudė dar ko nors... Ir būtų gerai, kad neprarasčiau darbo.

Praėjus Flemingo gatvę ir artėjant link vietos, kur susitiks su Milanu, jis liepė komisarei sustoti.

– Laikykitės atokiai, – dar kartą įspėjo jis.

– Kas, po šimts, tas Milanas?

Milanas nesiartino prie policijos pastato šešerius metus. Jonas matė jį vienintelį kartą, stebėjimo kameros įraše.

Milanas Plašilas dirbo narkotikų skyriuje, ilgalaikėse operacijose, kai reikėdavo infiltruotis. Jis turėjo patį didžiausią informatorių tinklą visame Stokholme.

– Jis gana sumanus, – pasakė Jonas.

Sklido gandas, kad jis turi vaiką su moterimi iš bosnių mafijos klano, bet tiesos niekas nežinojo. Milanas tapo pilka dėme. Dėl nuolatinio buvimo tarpiniame infiltracijos pasaulyje ir amžinai slaptų užduočių jis visiems tapo nepažįstamuoju.

– Galima pagalvoti, kad jis neginkluotas, bet ant kulkšnies turi, ko gero, pistoletą *Beretta Nano*.

– Kodėl man tai sakote? – nustebo komisarė.

– Todėl, kad jis gali paaukoti mus, jei iškils pavojus, kad gali būti atpažintas.

– Ar man dabar išsigąsti?

– Milanas yra kiek savotiškas, todėl laikykitės labai atokiai, – vėl pakartojo Jonas.

Palikęs ją kitoje gatvės pusėje, vienas nuėjo pro didelius namus iki tilto pradžios ir nusileido akmeniniais laiptais iki pirmos aikštelės, kur būriuodavosi alkoholikai.

Gaižiai dvokė pradvisusiu šlapimu, žemė buvo nuklota nuorūkomis ir žalio vyno butelio šukėmis.

Ant visų riestų plieninių tilto atramų buvo pritvirtintos juostos su išlindusiomis vinimis, – kad netūptų balandžiai, – bet betoniniai pamatai vis tiek buvo apdergti išmatomis.

Taku artėjo šešėlis. Supratęs, kad tai Milanas, Jonas atrėmė lazdą į sieną ir ėmė laukti, kol ateis į aikštelę.

Milanas Plašilas buvo trisdešimtmetis vyras skusta galva ir tamsiomis šuns akimis, lieknas kaip paauglys. Jis vilkėjo juodą, blizgantį sportinį kostiumą ir avėjo brangius sportbačius.

– Esu girdėjęs apie tave, Jonai Lina, – pasakė Milanas ir dirstelėjo į vandenį.

– Man reikia rasti vietą, vadinamą *Zona*.

– Dažniausiai nešiojiesi keturiasdešimt penktą.

– *Colt Combat*.

– Jai negalima stovėti ten, viršuje, – perspėjo Milanas, kryptelėdamas galva viršun.

Jonas atsiduso supratęs, kad Margota atsekė iš paskos, atsigręžė ir šūktelėjo:

– Margota, ateikite čia!

Ta pažvelgė per turėklą žemyn, kiek padvejojo, o paskui ėmė leistis, laikydamasi už turėklo.

– *Zona*, – pratarė Milanas.

– Tai vieta, egzistuojanti daugiau kaip dešimt metų, gal į pietus nuo Stokholmo, bet mes to nežinome...

– Gali stovėti ten, – paliepė Milanas Margotai, kai ta buvo nusileidusi beveik iki aikštelės.

– Ten galima įsigyti sunkiųjų narkotikų ir prostitučių paslaugų, – pasakojo Jonas.

– Jei norite, kad ką nors pasakyčiau, prašau mane pabučiuoti, – pareiškė Milanas šypsodamasis.

– Gerai, – tarė Jonas.

– Ji taip pat turės pabučiuoti.

– Ką, ką? – paklausė Margota prisimerkusi.

– Aš noriu bučinio, – pareiškė Milanas, rodydamas sau į lūpas.

– Na, ne, – nusipurtė komisarė.

– Tada turėsi pažiūrėti į mano pimpalą, – pareiškė jis rimtai ir nusismaukė kelnes ir trumpikes.

– Gražus, – ramiai pasakė Margota.

– Po velnių, aš juokauju, pagauni? Tikrinu tave. Tu juk iš Kriminalinių tyrimų biuro, ar ne?

– Taip.

– Tarnybinis ginklas? – paklausė jis užsitraukdamas kelnes.

– *Glock*.

Milanas nusijuokė be garso ir dirstelėjo į taką. Šalia laiptų ore zvimbė mažų vabzdžių spiečius.

– Vienintelė vieta, primenanti tą, apie kurią pasakoji, buvo Barkabio priemiestyje, – pasakė jis dirstelėjęs į Joną. – Vadinosi *Club Noir*. Bet jo nebėra... Nei šita šalis, nei laikmetis dideliems viešnamiams netinka. Dažniausiai būna butas, kuriame gyvena pora merginų iš Rytų Europos, viskas vyksta internetu, daugybė grandžių, niekas už nieką neatsako...

– Bet *Zona* yra veikusi, – nenusileido Jonas.

– Tokiu atveju iki manęs, nes dabar tokios nėra ir negali būti, nes niekas nekalba...

– Kieno klausti?

Milanas atsisuko į jį. Dėl mažyčių ūsiukų jo lūpos atrodė dar siauresnės. Mažos, juodos, giliai įdubusios akys, mažas tarpuakis.

– Manęs. Jei ten būtų galima nusipirkti heroino, aš žinočiau... jei tik tai nėra mažas rusų anklavas.

– Tai kur nusipirkti heroino? – paklausė Margota.

– Neturint ryšių – vis dar Sergelio aikštėje – niekas nesikeičia... Piliečių aikštėje ir Rinkebio centre – galima... Dabar turėjome ilgą periodą, kai pasiūla buvo gana gausi... Atveža iš Afganistano, bet kelis kartus perpakuoja įvairiose šalyse. Vėlgi – niekas nekaltas...

Milanas stipriai pasitrynė panosę, nusispjovė šalia Margotos kojų ir pakartojo, kad *Zona* neegzistuoja.

73

DVI DIENAS ERIKUI siaubingai skaudėjo galvą. Ryte jis skaitė Rainerio Marijos Rilkės poeziją, kol niūrus vyras derino rojalį, prieš tai įkeltą per altanos duris.

Erikas pažvelgė į Joną Liną, išėjusį iš darbo kambario. Jis buvo persirengęs sportiniais drabužiais ir dingo prieškambaryje kaip tik tą akimirką, kai kažkas paskambino į duris.

– Erikas nusipirko rojalį, – pasigirdo susijaudinusios mergaitės balsas.

– Tu tikriausiai Madelena, – spėjo Jonas.

Išgirdęs jų balsus Erikas padėjo knygą, skubiai nuėjo į tualetą ir nusiprausė veidą. Pamačius savo paraudusias akis ėmė drebėti rankos ir sukaustė nerimas. Trys nuotraukos, plastiko kvapas pasitarimų kambaryje, žalios Sandros akys ir atvira Marijos Karlson šypsena – jo mintys sukosi apie visa tai.

Grįžęs į kambarį pamatė, kad Džekė ir Madė jau stovi priešais rojalį, šnabždėdamosi ir kikendamos.

Džekė sulankstė savo baltą lazdelę ir padėjo ranką dukrai ant peties.

– Bandai padaryti man įspūdį? – paklausė ji.

– Jis labai gražus, – pagyrė Madelena.

– Išbandyk, – pasiūlė Erikas kimiu balsu.

– Ar jis suderintas po atvežimo? – paklausė Džekė.

– Tai buvo įskaičiuota į kainą, – atsakė jis.

Madė atsisėdo ant kėdės ir ėmė groti Eriko Sačio noktiurną, grakščiai kilnodama pirštukus, sėdėjo tiesi ir susikaupusi. Nuskambėjus paskutinei natai mergaitė atsisuko ir plačiai nusišypsojo. Erikas ėmė ploti. Jautėsi taip, kad tuoj apsiverks.

– Neįtikėtina... Kaip tu taip sugebi?

– Netrukus vėl reikės jį paderinti, – pastebėjo Džekė.

– Gerai.

Ji nusišypsojo ir pirštais perbraukė juodą, žvilgantį nuleistą dangtį. Atrodė, kad lake atsispindinti ranka padaryta iš akmens.

– Skamba labai gražiai.

– Gerai, – tarė Erikas.

Madė timptelėjo jam už rankos.

– Dabar noriu paklausyti, kaip groja robotas, – pareiškė ji.

– Ne, – užprotestavo Erikas.

– O taaaiiip, – nenusileido Madė ir Džekė juokdamosi.

– Gerai, aš juk žinau savo kartelę, – sumurmėjo Erikas ir atsisėdo.

Padėjo pirštus ant klavišų, bet kadangi visas virpėjo, net nepradėjo groti.

– Žinai, Made... Tu padarei man didžiulį įspūdį.

– Tu taip pat gerai groji.

– Ar taip pat gerai žaidi futbolą?

– Ne...

– Aš manau, kad tu tikrai gerai žaidi, – šiltai pagyrė Erikas. – Ketinu atvažiuoti anksti, kad pamatyčiau, kaip tu rytoj įmuši įvartį.

Mergaitė prikando lūpą ir sunerimo.

– Kaip tai? – paklausė Džekė.

– Juk aš turėsiu paimti Madę po varžybų.

Džekės veidas išblyško ir tapo rūstus.

– Jos buvo vakar, – rūsčiai kirto ji.

– Mama, aš... aš radau kelią į...

– Tu ėjai viena?

– Nieko nesuprantu, – sumurmėjo Erikas. – Aš maniau...

– Nutilk. Made, ar Erikas po varžybų neatėjo?

– Mama, viskas gerai, – pasakė mergaitė ir pravirko.

Erikas sėdėjo nuleidęs rankas. Galvoje dunksėjo, vėl ėmė pykinti.

– Aš labai gailiuosi, – tyliai ištarė jis. – Nesuprantu, kaip...

– Tu man pažadėjai!

– Mama, baik! – sušuko dukra.

– Džeke, aš turėjau tiek siaubingai daug...

– Man nusispjaut! – užriko ji. – Nenoriu klausytis.

– Baik šaukti, – verkdama paprašė mergaitė.

Erikas atsiklaupė prieš Madę ir pažvelgė į akis.

– Made, aš maniau, kad varžybos rytoj, aš ne taip supratau.

– Viskas gerai...

– Nekalbėk su juo, – sušnypštė Džekė.

– Būk gera, aš tik...

– Taip ir žinojau, – rėžė ji žybčiodama juodais akiniais. – Tabletės buvo ne alvedono. Kas ten buvo?

– Aš gydytojas, – mėgino pasiaiškinti Erikas stodamasis. – Aš gana gerai tvarkausi.

– Puiku, – sumurmėjo Džekė, tempdama Madę link durų.

– Bet šįkart...

Džekė atsitrenkė į stalą, kuris buvo patrauktas į šoną, kai reikėjo padaryti vietos rojaliui. Ant žemės nukrito ir į tris dalis sudužo vaza su džiovintomis gėlėmis.

– Mama, tu sudaužei...

– Man nusispjaut, – sušvokštė moteris.

Išsigandusi Madelena sekė paskui mamą ir pasikūkčiodama verkė.

– Džeke, palauk, – meldė eidamas iš paskos Erikas. – Aš vis dar turiu problemų su tabletėmis, nežinau, kaip čia atsitiko, bet...

– Tu manai, kad man rūpi? Gal man dabar tavęs gailėtis? Dėl to, kad svaiginiesi, o per tave mano dukrai gali iškilti pavojus? Turi suprasti, kad nebegaliu tavimi pasitikėti. Nesiartink prie jos.

– Aš iškviesiu taksi, – pasiūlė nusiminęs Erikas.

– Mama, jis nekaltas. Mama, būk gera...

Džekė vedėsi dukrą tylėdama, jos skruostais riedėjo ašaros.

– Atleisk man, aš viską sugadinu, – raudojo Madė.

74

TEN, KUR MEISTRO SAMUELIO gatvė kerta Malmšilnado gatvę, tarp didelių pastatų susidaro tarsi sąsiauris, kuriame kyla gūsingas ir stiprus vėjas. Dulkės ir šiukšlės nerimastingai sukosi aplink bronzinę mergaitę, kuri daugiau kaip tris dešimtmečius stovi nuleidusi akis, apsupta prostitučių.

Erikas atėjo su Jonu, kad galėtų padėti, jei jiems pavyktų rasti Rokį. Gydytojas atsisėdo restorane *Mozzarella* ir užsisakė puodelį kavos.

Jis buvo paskambinęs Džekei ir palikęs dvi balso žinutes – paprašė atleidimo ir pamėgino paaiškinti, kad gali būti persekiojamas kažkokio paciento. Kalbėdamas pats suprato, kaip nerealistiškai skamba jo įtikinėjimai, kad Džekė, pasiėmusi Madę, išvažiuotų pas seserį.

Jis gurkštelėjo kavos. Stikle atsispindėjo jo susirūpinęs veidas. Negalėjo suvokti, kad pats viską sugriovė. Vienatvė, išėjus Simonai, jo negąsdino, bet staiga jam buvo suteikta dar viena proga gyventi, Kupidonas užsiropštė ant savo debesies krašto ir iššovė į jį dar kartą.

Erikas paėmė telefoną, dirstelėjo į laikrodį ir paskambino Džekei trečią kartą. Kai jos įrašytas balsas pasiūlė palikti žinutę, vyras užsimerkė ir pasakė:

– Džeke... aš siaubingai gailiuosi, tai jau sakiau, bet žmonės klysta... Aš neketinu išsisukinėti, bet aš čia... laukiu tavęs, mokausi etiudo... ir esu pasirengęs padaryti viską, kad vėl pasitikėtumei manimi.

Padėjus telefoną šalia kavos puodelio, tuo pat metu Jonas gatvėje sustojo priešais dvi moteris šalia namo. Pasiremdamas lazda jis pa-

mėgino užmegzti su jomis pokalbį, bet supratusios, kad jis ne klientas, damos nusisuko nuo jo ir ėmė tyliai kalbėtis tarpusavyje.

– Ar esate girdėjusios apie vietą, vadinamą *Zona*? – neatlyžo jis. – Galiu neblogai sumokėti, jei pasakysite, kur ji yra.

Jos nusisuko eiti šalin, o Jonas šlubčiojo joms iš paskos, mėgindamas išsiaiškinti, gal iš tikrųjų *Zona* vadinama kaip nors kitaip.

Jonas sustojo ir apsisukęs nuėjo į priešingą pusę. Toliau, prie Karaliaus bokštų, į baltą furgoną įlipo liesa moteris.

Praėjęs kelis statybinius pastolius, šalia fasado Jonas išvydo primėtytų latekso pirštinių ir prezervatyvų.

Kitame įėjime sėdėjo keturiasdešimtmetė moteris, susisupusi į storą striukę. Plaukai atmestinai subraukti į uodegą, raudoni, dėmėti šortai, kojos nuogos ir žaizdotos.

– Atsiprašau, – tarė Jonas.

– Aš pakeliui, – suvapėjo moteris.

Iš to, kaip ji atsistojo, galėjai suprasti, kad yra įpratusi būti kažkur vežiojama. Jos striukė prasiskleidė, atidengdama nukirptus marškinėlius. Moteris pakėlė galvą.

– Liza? – tarė Jonas.

Moters akys buvo pavandenijusios, veidas raukšlėtas ir suvargęs.

– Jie sakė, kad tu negyvas, – sumurmėjo ji.

– Grįžau.

– Tu grįžai, – nusijuokė ji kimiai. – Argi ne visi grįžta?

Ji stipriai pasitrynė akį, išterliodama makiažą.

– Tavo sūnus, – pasakė Jonas ir pasirėmė ant lazdos. – Jis buvo globėjų šeimoje, juk buvai pradėjusi jį lankyti.

– Tu manimi nusivylei? – paklausė ji ir nusisuko.

– Tiesiog maniau, kad tu lioveisi.

– Aš taip pat, bet, po velnių...

Moteris svirduliuodama žengtelėjo kelis žingsnius, sustojo ir ranka atsirėmė į perpildytą šiukšlinę.

– Ar galiu pavaišinti kava ir bandele su sūriu? – pasiūlė Jonas.

Liza papurtė galvą.

– Juk tau reikia pavalgyti, ar ne?

Moteris pakėlė akis ir nupūtė sau nuo veido kelis plaukus.

– Tiesiog pasakyk, ką nori sužinoti.

– Ar esi girdėjusi apie vietą, vadinamą *Zona*? Atrodo, kad ten dirba gana daug merginų. Galbūt ji priklauso rusams ir egzistavo dešimt metų. Ten gana lengvai galima gauti heroino...

– Anksčiau buvo viena vieta Barkabyje... Po velnių, kaip ji vadinosi?

– *Club Noir*... jo nebėra.

Iš medžių purptelėjo pulkas žvirblių.

– Solnoje vis dar yra *Nugaros centras*, bet...

– Ne, per mažas.

– Pažiūrėk internete, – pasiūlė ji.

– Taip ir padarysiu, ačiū, – padėkojo jis ir nusisuko eiti.

– Dauguma vyrų yra neblogi, – sumurmėjo ji.

Jonas sustojo ir vėl pažvelgė į ją. Moteris netvirtai stovėjo, ranka atsirėmusi į šiukšlinę, ir laižėsi lūpas.

– Ar žinai, kur dabar Peteris Dalinas? – paklausė jis.

– Pragare, tikiuosi.

– Žinau... o jeigu ten dar nespėjo?

Moteris pasilenkė ir pasikasė koją.

– Girdėjau, kad grįžo į mamos butą Feltiovešteno kvartale, – ištarė ji tyliai ir žvilgtelėjo į savo nagus.

75

ERIKAS PASISTATĖ AUTOMOBILĮ garaže po parduotuvių galerija *Fältöversten*. Judviem beeinant link liftų Jonas pranešė, kad jam draudžiama čia lankytis.

– Man uždrausta čia lankytis, – pasakė jis šypsodamasis, bet nuo tos šypsenos Eriką nukrėtė šiurpas.

Šeštame aukšte juodu patraukė nuobodžiu koridoriumi; ant pašto angų butų duryse matėsi vardai ir pavardės, prie durų – dulkėti kilimėliai, vaikiški vežimėliai ir sportbačiai.

Jonas paskambino į duris, ant kurių buvo žalvarinė lentelė su įmantriai išgraviruota Dalino pavarde.

Netrukus jas atidarė dvidešimtmetė moteris. Jos akys buvo baikščios, oda nesveika, o plaukai susukti ant senamadiškų suktukų.

– Ar Peteris sėdi prie televizoriaus? – paklausė Jonas ir įėjo vidun.

Erikas sekė iš paskos ir uždarė duris. Jis apsidairė niekuo neišsiskiriančiame prieškambaryje, ant kurio sienų buvo prikabinėta siuvinėtų gėlių paveikslėlių ir spalvotų nuotraukų, kuriose matėsi senutė su dviem katinais glėbyje.

Jonas lazda stumtelėjo stiklines duris, įėjo tiesiai į svetainę ir atsistojo priešais pagyvenusį vyrą, sėdintį ant rudos odinės sofos su dviem rainais katinais. Jo akiniai buvo stori, vyras vilkėjo baltus marškinius ir ryšėjo raudoną kaklaryšį. Jo banguoti plaukai buvo sušukuoti ant pliko lopo pakaušyje.

Televizija transliavo seną serialą apie komisarą Franką Kolumbą. Aktorius Peteris Falkas susikišo rankas į susiglamžiusio chalato kišenes ir nusišypsojo pats sau.

Ant sofos sėdintis vyras dirstelėjo į Joną, iš dulkėto maišelio ištraukė kačių skanėstų, numetė ant grindų ir pauostė savo pirštus.

Abi katės be didelio noro nušoko ant grindų ir pauostė gabaliukus. Jaunoji moteris nušlubavo į virtuvę ir išgręžė ten pašluostę.

– Padarei kaip visada? – kreipėsi Jonas.

– Tu nieko nežinai, – burbtelėjo Peteris Dalinas nosiniu balsu.

– Ar ji bent nutuokia, kad tu tik pradedi?

Peteris Dalinas nusišypsojo, bet akių kampučiai ėmė nervingai trūkčioti.

– Aš buvau kastruotas savo noru, tu juk žinai. Apylinkės teismo buvau išteisintas ir gavau žalos atlyginimą, o tu neturi teisės prie manęs artintis.

– Išeisiu, kai tik gausiu atsakymą į klausimą.

– Būk tikras, kad aš vis tiek skųsiuos dėl tavęs, – perspėjo vyras ir pasikasė kirkšnį.

– Turiu rasti vietą, vadinamą *Zona*.

– Sėkmės.

– Peteri, tu esi buvęs visur, kur nereikia būti, ir...

– Aš toks blogas, toks blogas... – ironiškai nusišaipė vyras.

Mergina virtuvėje priglaudė vieną ranką prie pilvo ir užsimerkė.

– Ji be kelnaičių, – pasakė Peteris ir susikėlė kojas ant sofos ranktūrio. – Jos mirksta acte po lova.

– Erikai, išsivesk ją. Pasakyk, kad mes iš policijos. Man regis, jai reikia nueiti pas gydytoją.

– Aš susirasiu kitą, – abejingai tėškė vyras.

Erikas išsivedė merginą į prieškambarį. Audamasi aulinius ji susiėmė už pilvo ir susvyravo.

Dar jiems nespėjus uždaryti durų Jonas sugriebė Peteriui už kulkšnies ir žengė link virtuvės. Vyriškis įsitvėrė ranktūrio. Jonas tempė jį su visa sofa, po kuria susigarankščiavo persiškas kilimas.

– Paleisk mane, tu neturi teisės...

Prie slenksčio sofa užstrigo ir tempiamas Peteris per ranktūrį žnektelėjo ant grindų ir sudejavo. Jonas vilko jį linoleumu per virtuvę. Katės išlakstė į šonus, nagais braižydamos grindis. Peteris pamėgino įsitverti stalo kojos, bet nepasiekė.

Jonas pastatė lazdą kampe, atidarė balkono duris, išvilko vyriškį ant plastikinės žolės ir paleido koją.

– Ką tu darai, aš nieko nežinau, o tu...

Jonas sugriebė jį ir švystelėjo per turėklą taip, kad vyras dunkstelėjo į raudonas išorines balkono plokštes, bet nepaleido jo tol, kol neįsitikino, kad Peteris tvirtai įsikabino.

– Aš neišsilaikysiu, aš neišsilaikysiu, – klykė vyras.

Jo krumpliai pabalo, o akiniai nukrito ant žemės kažkur toli apačioje po balkonu.

– Pasakok, kur yra *Zona*.

– Niekada apie tokią negirdėjau, – žiopčiojo tas, gaudydamas orą.

– Didelė vieta, gal priklauso rusams... prostitutės, scena, daug narkotikų.

– Aš nežinau, – inkštė Peteris. – Turi manimi patikėti!

– Tai aš jau einu, – pasakė Jonas ir nusisuko.

– Gerai, Jonai, aš esu girdėjęs pavadinimą! Aš nebeišsilaikysiu. Nežinau, kur tai yra, nieko nežinau.

Jonas pažvelgė į jį ir ištraukė. Drebėdamas visu kūnu Peteris pamėgino nusigauti į virtuvę.

– To negana, – perspėjo Jonas ir pastūmė jį atgal prie turėklų.

– Prieš keletą metų... buvo tokia mergina, ji pasakojo apie vaikinus iš Volgogrado, – skubiai išbėrė jis traukdamasis palei turėklą

link sienos. – Bet tai buvo ne viešnamis, labiau panašu į ratą... žinai, kietos taisyklės, visi saugo visus...

– Kur tai buvo?

– Nežinau, prisiekiu, – sušnabždėjo jis. – Jei žinočiau, pasakyčiau.

– Kur galiu rasti moterį, kuri papasakojo apie tą vietą?

– Tai buvo viename bare Bankoke. Ji buvo gyvenusi porą metų Stokholme. Vardo nežinau.

Jonas grįžo į virtuvę, o Peteris Dalinas jam iš paskos ir uždarė balkono duris.

– Tu negali šitaip elgtis, – pasakė jis susitvardęs ir nusišluostė ašaras virtuviniu popieriumi. – Tave išmes iš darbo ir...

– Aš jau nebe policininkas, – atšovė Jonas ir pasiėmė iš kampo lazdą. – Taigi turiu daug laiko tave stebėti.

– Kaip tai stebėti? Ko tu nori?

– Jei darysi, kaip liepsiu, išgyvensi, – įspėjo Jonas ir rankose pasuko lazdą.

– Ką turiu daryti? – išsigando Peteris Dalinas.

– Iškart po to, kai apsilankysi ligoninėje, nueisi į policiją ir...

– Ką aš darysiu ligoninėje?

Jonas rėžė lazda jam per veidą. Vyras susvirduliavo atatupstas, susiėmė abiem rankomis už nosies, užkliuvo už kėdės ir griūdamas ant nugaros taip susitrenkė pakaušį į grindis, kad kraujas ištiško ant kačių maisto jų dubenėliuose.

– Po ligoninės nueisi į policiją ir prisipažinsi apie visus išnaudojimo atvejus, – liepė Jonas ir lazda paspaudė jam kaklo duobutę. – Mirjam buvo keturiolikos, kai nusižudė; Ana Lena neteko kiaušintakių, Liza pavirto prostitute, o mergina, kuri dabar čia buvo...

– Taaaip! – rėkė Peteris. – Taaaip!

76

NUVEŽĘS JAUNĄJĄ MOTERĮ pas pažįstamą ginekologą *Sofijos namuose*, Erikas pasiėmė Joną Valhalos gatvėje.

– Dabar žinome, kad *Zona* egzistuoja, – įsėdęs į automobilį prabilo Jonas. – Bet tai, regis, bus rusų ratas... kur reikia išsipirkti narystę, pačiam prisidedant prie rimtos veiklos.

– Ir tada pačiam svarbu, kad visi tylėtų, – pratęsė Erikas ir pabarbeno į vairą. – Todėl niekas nieko nežino.

– Mes niekada jų nesuseksime, o infiltruotis prireiktų gal kelerių metų.

Dirstelėjęs į telefoną Jonas pamatė, kad Nolenas pastarąją valandą skambino jam tris kartus.

– Jei norime rasti *Zoną*, dabar galime sekti tik vienu pėdsaku – tai moteris, kurią Rokis pavadino Tina, – pasakė Jonas.

– Bet jos juk nėra?

– Registre ne. Švedijoje šitaip niekas nebuvo nužudytas. Nukirsta ranka nebūtų likusi nepastebėta.

– Gal tai tik košmaras.

– Tu taip manai? – paklausė Jonas.

– Ne.

– Tada važiuojam pas Noleną.

Teismo medicinos ekspertizės pastate buvo daug paskaitų salių, bet tik vienoje patalpoje buvo demonstruojami lavonai. Salė priminė

anatomijos teatrą. Puslankio formos patalpoje klausytojų vietos eilėmis kilo vis aukščiau aplink nedidelę pakylą su obdukcijos stalu.

Šaižų Noleno balsą jie išgirdo dar fojė, per visas uždarytas duris. Jis kaip tik buvo bebaigiąs paskaitą.

Juodu įėjo kaip galėdami tyliau. Nolenas, vilkintis baltą chalatą, stovėjo šalia pajuodavusio kūno. Tai buvo mirtinai sušalęs vyriškis.

– Iš to, ką šiandien sakiau, jums negalima pamiršti vieno dalyko – žmogus nėra miręs tol, kol nėra ir miręs, ir šiltas tuo pat metu*.

Nolenas padėjo pirštinėtą ranką ant lavono krūtinės ir nusilenkė aidint medicinos studentų aplodismentams.

Jonas ir Erikas nesileido prie pakylos, kol studentai neišėjo iš salės. Nuo lavono sklido aštrus rūgimo ir dumblo kvapas.

– Aš taip pat peržiūrėjau mūsų registrą, – prabilo Nolenas. – Bet tokie sužalojimai neminimi... Peržiūrėjau smurtinius nusikaltimus, nelaimes ir savižudybes... Tokios moters nėra.

– Bet tu man skambinai, – tarė Jonas.

– Peršasi savaime suprantamas atsakymas, kad kūno niekas nerado, – sumurmėjo Nolenas ir nusiėmęs akinius ėmė juos blizginti.

– Suprantama, bet...

– Vienų neranda niekada, – pertraukė Nolenas. – Kitus randa po daugelio metų... o kai kurių atrastųjų neįmanoma identifikuoti... Analizuojami dantys, atliekamas DNR tyrimas, kūnai išlaikomi porą metų... Teismo medicinos tarnyboje dirba geri specialistai ir vis dėlto kasmet tenka palaidoti po kelis neatpažintus kūnus.

– Bet sužalojimai vis tiek turėtų būti užregistruoti, – nepasidavė Jonas.

---

* Labai sušalęs žmogus pagal visus požymius gali atrodyti miręs, ir nė vienas pasaulio gydytojas nepagalvotų kitaip, nors žmogų vis dar galima išgelbėti. Gydytojas gali būti visiškai įsitikinęs, kad žmogus tikrai miręs, tik tada, kai kūnas yra šiltas, ir turi visus požymius, kad ištiko mirtis.

Nolenas nuleido balsą, jo akys keistai sužibo.

– Pagalvojau apie dar vieną galimybę. Anksčiau buvo grupė teismo medicinos gydytojų, kurie bendradarbiavo su keliais policininkais... Jie buvo vadinami mokesčių taupytojais ir manėsi galintys jau iš anksto numatyti, kurie tyrimai niekur nenuves.

– Tu šito niekada nepasakojai, – nustebo Jonas.

– Tai buvo praktikuojama devintajame dešimtmetyje... Mokesčių taupytojai nenorėjo užkrauti Švedijos mokesčių mokėtojams išlaidų už beprasmius policijos tyrimus ir beviltiškus mėginimus identifikuoti kūnus. Nebuvo jokio didelio skandalo, kai kurie gavo papeikimus, bet man kilo klausimas... Kai apibūdinai Tiną kaip nuo heroino priklausomą prostitutę, gal dar ir prekybos žmonėmis auką...

– Manai, kad mokesčių taupytojai galbūt vis dar egzistuoja? – paklausė Jonas.

– Jokio popierizmo, – tęsė Nolenas ir spragtelėjo pirštais. – Jokio tyrimo, jokio Interpolo, kūnas atsiduria kape kaip nežinomas, o gyvenimas tęsiasi ir lėšas galima sutaupyti kitiems reikalams.

– Tokiu atveju Tina turi būti Teismo medicinos ekspertizės tarnybos registre, – spėjo Erikas.

– Ieškokite neatpažinto kūno, natūralios mirties, ligos, – patarė Nolenas.

– Su kuo kalbėtis? – paklausė Jonas.

– Su Johanu iš Teismo genetikos skyriaus. Pasakyk, kad nuo manęs. Arba pats paskambinsiu, juk vis tiek čia stoviu...

Telefone suradęs numerį priglaudė aparatą prie ausies.

– Sveiki, čia profesorius Nilsas Olenas, kuris... taip, ir jums ačiū, buvo malonu... Manau, kad pakankamai beprotiška...

Kalbėdamas Nolenas apsuko aplink kūną du ratus. Baigęs pokalbį, kelias sekundes stovėjo ir tylėjo. Vienas lūpų kamputis trūkčiojo.

Tuščios žiūrovų vietų eilės aplink juos buvo panašios į didžiules metines medžių rieves.

– Iš Stokholmo yra tik viena nežinoma moteris, kurios amžius tuo metu atitinka Tinos, – galiausiai ištarė Nolenas. – Arba tai ji, arba kūnas niekada nebuvo rastas.

– Ar gali būti ji? – paklausė Erikas.

– Mirties liudijime įrašytas infarktas... Yra nuoroda į protokolą, kuris neegzistuoja...

– Ar apie kūną nieko neparašyta?

– Savaime suprantama, buvo atliktas DNR tyrimas, paimti pirštų atspaudai, patikrinta dantų kortelė, – išvardijo Nolenas.

– Kur ji dabar? – paklausė Jonas.

– Miško kapinėse, – nusišypsojo Nolenas. – Bevardis kapas, tik numeris – 32253332.

77

MIŠKO KAPINĖS Į PIETUS nuo Stokholmo yra įtrauktos į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą. Jose yra daugiau kaip šimtas tūkstančių kapų. Erikas ir Jonas žingsniavo puikiai prižiūrėtais takais, praėjo Miško koplyčią, atkreipė dėmesį, kad prie Gretos Garbo paminklinio raudono akmens padėta geltonų rožių.

53-iasis kvartalas buvo toli, netoli tvoros prie Senojo Tiuresės kelio. Kapinių darbininkai jau buvo iškrovę iš savivaldybės sunkvežimio juostinę kasamąją ir spėję nukasti žemę iki pat karsto. Vejos gabalai gulėjo šalia drėgnos žemės krūvos, iš kurios kyšojo išsišakojusios šaknys ir blizgantys sliekai.

Nolenas ir jo padėjėjas Fripė atėjo iš kitos pusės ir keturi vyrai pusbalsiu pasisveikino. Fripė buvo apsikirpęs, jo veidas šiek tiek suapvalėjęs, bet vyras vis dar segėjo tą patį seną diržą su kniedėmis ir vilkėjo išblukusius marškinėlius su juodu *Hammerfall* užrašu.

Kasamosios kabina sklandžiai sukiojosi, vamzdžiui nusileidžiant ir išsitiesiant sušnypšdavo hidraulinė įranga. Aprūdijęs kaušas atsargiai gramdė karsto dangtį.

Nolenas kaip visada ką nors aiškino Fripei, šįkart apie tai, kad yrant baltymams ir angliavandeniams išsiskiria amoniakas, vandenilio sulfidas ir angliavandenilis.

– Galutinėje puvimo proceso stadijoje, kai išsiskiria skysčiai, audiniai visiškai atsiskiria nuo kaulų.

Nolenas davė ženklą kasamosios mašinistui atsitraukti. Nuo kaušo ant žolės krito molini žemės gabalai. Jis nuslydo į duobę, ranka

laikydamasis už krašto. Karsto dangtis per vidurį buvo įlūžęs nuo žemės svorio.

Jis nukrapštė karsto kraštus kastuvu, paskui švariai nubraukė rankomis, pakišo kastuvą po dangčiu ir pamėgino jį atkelti, bet fanerinė plokštė lūžo, nes tvirtumo visai nebelikę, ji buvo panaši į ištižusį kartoną.

Nolenas kažką sušnabždėjo, nusviedė kastuvą ir ėmė rinkti dangčio gabalus rankomis, perduodamas juos Fripei. Galiausiai palaikai buvo visiškai atidengti.

Negyvas kūnas nebuvo atgrasus, atrodė tik bejėgis.

Skeletas atrodė mažas, lyg būtų vaiko, bet Nolenas užtikrino, kad tai suaugusi moteris.

– Maždaug metro šešiasdešimt penkių, – sumurmėjo jis.

Ji buvo palaidota su marškinėliais ir kelnaitėmis. Audinys apgulė skeletą, šonkaulių skliautas nepažeistas, tik medžiaga buvo nusmukusi ant dubenkaulio.

Ant marškinėlių vis dar buvo galima įmatyti kobalto mėlynumo angelą.

Fripė apėjo kapą, fotografuodamas skeletą iš visų pusių. Nolenas buvo pasiėmęs mažą šepetuką, kuriuo dabar braukė nuo kaulų žemę ir faneros likučius.

– Kairysis žastas nukirstas netoli peties, – konstatavo Nolenas.

– Štai ir turime košmarą, – tyliai ištarė Jonas.

Jie žiūrėjo, kaip profesorius atsargiai pasuko kaukolę. Apatinis žandikaulis buvo nukritęs, bet šiaip kaukolė buvo sveika.

– Gilūs kirčiai plačiu smaigaliu kaukolės priekyje, – nustatė Nolenas. – Kaktos kaulai, skruostikauliai, viršutinio žandikaulio kaulai... kapota per raktikaulį ir krūtinės kaulus...

– Pamokslininkas grįžo, – ištarė Erikas, pervertas baisios nuojautos.

Toliau krapštydamas žemę aplink skeletą Nolenas šalia klubo kaulo rado rankinį laikrodį su subraižytu stiklu. Odinė apyrankė buvo virtusi pilka materija.

– Panašu į vyrišką laikrodį, – pastebėjo jis, paėmė laikrodį ir apsuko jį.

Antroje pusėje matėsi kirilicos raidės. Nolenas išsitraukė mobilųjį telefoną ir nufotografavo raides.

– Nusiųsiu Marijai į Slavistikos katedrą, – sumurmėjo jis.

78

ERIKAS SUŠVIRKŠTĖ JONUI į klubą dar vieną porciją kortizono. Dabar jis buvo pavėsingame sode anapus Eriko namo ir tobulino kovos ilga medine lazda techniką.

Nolenas mėgino išsiaiškinti, kas iš kolegų parašė Natalijos mirties priežasties pažymą. Tuo pat metu jie laukė, kol bus išversti ant laikrodžio išgraviruoti žodžiai – gal jie nuves toliau.

Erikas sėdėjo prie rojalio ir stebėjo, kaip draugas vis kartojo tuos pačius blokavimo ir puolimo judesius, kurių šešėliai judėjo ant plonos lininės užuolaidos. „Kaip kinų šešėlių teatre", – pagalvojo jis ir pažvelgė į klavišus priešais save.

Norėjo pasimokyti groti etiudą, bet neprisivertė. Mintys per daug išsibarsčiusios. Jis dar nebuvo pakalbėjęs su Džeke, o prieš valandą iš darbo paskambino Nelė ir ketino atvažiuoti.

Jis lėtai padėjo ant klavišo mažąjį pirštą ir paspaudė. Suskambėjus pirmai natai suskambo ir telefonas.

– Erikas Marija Barkas klauso.

– Laba diena, – suskambo plonas balselis. – Mano vardas Madelena Federer ir...

– Made? – aiktelėjo Erikas. – Kaip tu?

– Gerai, – atsakė ji tyliai. – Aš pasiskolinau Rositos telefoną... Tik norėjau pasakyti, kad būdavo smagu, kai tu ateidavai pas mus.

– Man labai patikdavo būti su tavimi ir tavo mama.

– Mama tavęs ilgisi, bet yra kvaila ir apsimeta, kad...

– Tu turi jos klausyti ir...

– Made, – šūktelėjo kažkas. – Ką darai su mano telefonu?

– Atleisk, kad aš viską sugadinau, – skubiai atsiprašė mergaitė ir pokalbis nutrūko.

Erikas nusileido nuo pianino kėdės ant grindų ir užsidengė veidą. Po kurio laiko atsigulė ant nugaros ir įbedė žvilgsnį į lubas. Laikas suimti gyvenimą į savo rankas ir mesti tabletes.

Jis įpratęs vesti pacientus pirmyn. „Po tamsiausio laikotarpio gali pasidaryti tik šviesiau“, – dažnai sakydavo jis.

Erikas dūsaudamas atsistojo, nuėjo nusiprausti veido ir atsisėdo ant laiptų už stiklinių durų.

Sukdamasis Jonas sudejavo, smogė lazda pažeme, tada vienu galu atgal už nugaros, sustojo ir pamatė Eriko žvilgsnį.

Jo veidu bėgo prakaitas, raumenys buvo prisipildę kraujo. Jonas kvėpavo giliai, bet nebuvo uždusęs.

– Ar spėjai prisiminti senus pacientus?

– Radau kelis, kurių tėvai yra pastoriai, – pasakė Erikas ir išgirdo, kad kieme kitoje namo pusėje sustojo automobilis.

– Perduok pavardes Margotai.

– Bet aš dar tik pradėjau tikrinti archyvą.

Nelė apėjo namą, pamojavo ir pasuko link jų. Ji vilkėjo tarsi nulietą jodinėjimo švarką ir prigludusias juodas kelnes.

– Mes turėtume dalyvauti Rachelės Jehudos paskaitoje, – pranešė ji sėsdamasi šalia Eriko.

– Ji šiandien?

Suskambo Jono telefonas, bet vyras pirma nuėjo prie sandėliuko ir tik tada atsiliepė.

Erikas pastebėjo, kad Nelė atrodo pavargusi ir prislėgta. Plona paakių oda papilkėjusi, kakta suraukta.

– Ar tu pats negalėtum pranešti apie save valdžiai? – paklausė ji.

– Svarsčiau apie tai.

Nelė tik papurtė galvą ir dėbtelėjo į jį.

– Ar tau atrodo, kad mano burna bjauri? Kasmet lūpos vis plonesnės. O Martinas... jam labai svarbu, kaip atrodo lūpos.

– O kaip atrodo Martinas? Ar jis nesensta?

– Nesišaipyk, aš svarstau, gal pasidaryti operaciją... Aš nepasiruošusi pasenti. Nenoriu, kad kas nors sakytų, koks Martinas geras, kad miega su manimi.

– Nele, tu patraukli.

– Pasakoju ne tam, kad susilaukčiau pagyrų, bet aš nebejaučiu...

Kolegės smakras ėmė virpėti ir ji nutilo.

– Kas atsitiko?

– Nieko, – atsakė ji ir prieš pakeldama akis atsargiai nusibraukė ašaras.

– Jeigu tave liūdina, turi pasikalbėti su Martinu apie pornofilmus.

– Neliūdina, – pasakė ji šypsodamasi.

Baigęs kalbėti telefonu Jonas pasuko link jų.

– Slavistikos katedra išsiaiškino raides ant vyriško rankinio laikrodžio... Raidės, matyt, buvo baltarusiškos.

– Kas ten parašyta? – pasidomėjo Erikas.

– „Andrejui Kaliovui už išskirtinius nuopelnus. Jankos Kupalos universiteto Karinis fakultetas".

Visi trys nuėjo į darbo kabinetą ir Jonui neprireikė nė penkių minučių, kad surastų pavardę. Interpolui priklauso šimtas devyniasdešimt šalių narių. Per tarptautinio policijos bendradarbiavimo skyrių Jonas buvo nukreiptas į Baltarusiją, į Nacionalinio centrinio biuro atstovybę Minske.

Ten jam buvo pranešta, kad Andrejaus Kaliovo nėra tarp ieškomų asmenų, tačiau ieškoma Natalija Kaliova iš Gomelio.

Moteris su britišku akcentu telefonu pasakojo, kad spėjama, jog Natalija – moteris, kurią Rokis vadino Tina, – tapo prekybos žmonėmis auka.

– Artimieji sakė, kad jai paskambino draugė iš Švedijos ir sugundė atvažiuoti per Suomiją be leidimo gyventi šalyje.

– Ar tai visa informacija? – paklausė Jonas.

– Galite pakalbėti su jos seserimi.

– Seserimi?

– Ji išvyko į Švediją ieškoti vyresniosios sesers ir, matyt, liko ten. Čia nurodyta, kad ji mums reguliariai skambina pasiteirauti, ar nėra naujos informacijos.

– Kuo vardu sesuo?

– Irina Kaliova.

79

CENTRINĖJE *NBA* BARO VIRTUVĖJE Kungsholmene kvepėjo virtomis bulvėmis. Prie viryklių sukosi baltai vilkintys virtuvės darbuotojai su tinkleliais ant plaukų. Tarp plytelėmis išklijuotų sienų ir skarda dengtų darbastalių aidėjo pjaustyklės zvimbimas.

Erikas paprašė Nelės kartu važiuoti pas Iriną Kaliovą. Kai ji sužinos, kad sesuo tapo sekso prekybos auka, o paskui buvo nužudyta, gali būti, kad prireiks psichologės moters.

Irina kaip ir visi kiti buvo su baltu chalatu ir tinkleliu ant plaukų. Ji stovėjo prie daugybės didžiulių puodų, pakabintų ant stovų. Moteris susikaupusi stebėjo monitorių; pamaigius mygtukus ir trūktelėjus už rankenos prieš ją nusileido puodas.

– Irina? – pasiteiravo Jonas.

Moteris pakėlė galvą ir klausiamai pažvelgė į juos. Jos skruostai išraudę, kakta išrasojusi nuo verdančio vandens garų, iš po tinklelio ant kaktos išsprūdusi plaukų sruoga.

– Ar kalbate švediškai?

– Taip, – patvirtino ji ir vėl ėmė darbuotis.

– Mes iš policijos, Kriminalinių tyrimų biuro.

– Aš turiu leidimą gyventi, – skubiai pasakė ji. – Spintelėje yra viskas – pasas ir visi popieriai.

– Ar galime kur nors nueiti pakalbėti?

– Pirma turiu atsiklausti viršininko.

– Mes su juo jau kalbėjome, – nuramino Jonas.

Irina kažką pasakė vienai iš moterų, ta nusišypsojo. Nusiėmusi plaukų tinklelį Irina įsikišo jį į kišenę ir nusivedė juos per triukšmingą patalpą, pro eilę maisto pristatymo vežimėlių. Jie įėjo į mažą personalo kambarį. Plautuvėje buvo sustatyti nešvarūs puodeliai. Čia stovėjo stalas su šešiomis kėdėmis, o ant jo – dubuo su obuoliais.

– Pamaniau, kad mane išmes iš darbo, – prisipažino ji ir nervingai šyptelėjo.

– Ar galime prisėsti? – paklausė Jonas.

Irina linktelėjo ir atsisėdo ant vienos iš kėdžių. Jos veidas apvalus ir mielas tarsi keturiolikmetės. Žiūrėdamas į jos siaurus pečius po baltu chalatu Jonas prisiminė nedidelį jos sesers skeletą, matytą kape.

Natalija, kuri tapusi prostitute pasivadino Tina, buvo nužudyta ir užkasta kaip šiukšlė, nes buvo vieniša, be dokumentų ir bejėgė. Švedijoje ji buvo „sunaudota" ir nebeverta nė tiek, kad apsimokėtų leisti pinigus jos tapatybei nustatyti.

Policininko darbe nėra sunkesnio dalyko, kai atliekant ikiteisminį tyrimą ateina akimirka, kai esi priverstas pranešti artimiesiems apie mirtį.

Neįmanoma priprasti prie vaizdo, kai žmogaus akyse susitvenkia skausmas, o skruostai išblykšta. Niekas nebesugeba toliau palaikyti pokalbio, šypsotis ir juokauti. Ilgiausiai dar matomos pastangos išlikti racionaliam, mėginama užduoti reikalingus klausimus.

Drebančia ranka Irina subraukė ant stalo trupinius. Jos veide atsispindėjo ir viltis, ir baimė.

– Mes turime pranešti labai liūdną žinią, – prabilo Jonas. – Jūsų sesuo Natalija negyva, ką tik buvo rasti jos palaikai.

– Dabar? – paklausė ji sustingusi.

– Ji mirė prieš devynerius metus.

– Aš nesuprantu...

– Bet buvo rasta tik dabar.

– Švedijoje? Aš jos ieškojau. Aš nieko nesuprantu.

– Ji buvo palaidota, bet tada nebuvo galima nustatyti jos tapatybės. Štai kodėl praėjo tiek laiko.

Mažos rankos, braukiusios trupinius, dabar nusileido ant kelių.

– Kas atsitiko? – paklausė Irina. Jos akys buvo vis dar išsiplėtusios ir tuščios.

– Kol kas dar ne viską žinome, – pasakė Erikas.

– Jos širdis visada... ji nenorėjo mūsų gąsdinti, bet kartais širdis nustodavo plakusi, atrodydavo, kaip visa amžinybė, kol...

Moters smakras suvirpėjo, ji užsidengė burną ranka, nuleido akis ir sunkiai nurijo seiles.

– Ar turite su kuo pasikalbėti po darbo? – kreipėsi Nelė.

– Ką?

Irina skubiai nusišluostė nuo skruostų ašaras, vėl nurijo seiles ir pakėlė galvą.

– Gerai, – ištarė ji susitvardžiusi. – Ką turiu daryti, ar turiu už ką nors sumokėti?

– Nieko, bet mes turime užduoti jums kelis klausimus, – pasakė Jonas. – Kaip manote, ar galėsite kalbėti?

Ji linktelėjo ir vėl ėmė maigyti trupinius ant stalo. Virtuvėje sutarškėjo metalas, kažkas trūktelėjo už kambario durų rankenos.

– Ar palaikėte ryšį su seserimi, kai ji buvo Švedijoje?

Irina papurtė galvą, pakrutino lūpas, o paskui pakėlė akis.

– Tik aš žinojau, kad ji išsiruošė į Stokholmą, bet pažadėjau niekam nesakyti. Buvau maža, nieko nesupratau... Ji būdavo man griežta. Pasakė, kad nori nustebinti mamą gavusi pirmą algą... Pi-

nigų mes negavome, bet kartą kalbėjausi su ja telefonu. Ji sakė, kad viskas susitvarkys...

Irina nutilo ir užsigalvojo.

– Ar sakė, kur gyvena?

– Brolių mes neturime. Tėtis mirė, kai buvome mažos. Natalija jį prisiminė, o aš ne... Kai ji išvyko, likome tik mudvi su mama... Mama jos taip ilgėjosi, verkdavo ir nerimavo dėl jos širdies, nujautė, kad atsitiko kažkas baisaus... O aš galvojau, kad jei tik rasiu seserį ir parsivešiu namo, vėl viskas bus gerai... Mama nenorėjo, kad išvažiuočiau. Ji mirė viena.

– Labai jus užjaučiu, – pasakė Jonas.

– Ačiū. Dabar žinau, kad Natalija mirusi, – pasakė Irina ir atsistojo. – Galbūt nujaučiau, o dabar tikrai žinau.

– Ar žinote, kur ji gyveno?

– Ne.

Moteris žengtelėjo link durų – matyt, norėjo tiesiog pabėgti nuo šios situacijos, dingti iš čia.

– Dar prisėskite trumpam, – paprašė Erikas.

– Taip, bet turiu grįžti prie darbo.

– Irina, – kreipėsi Jonas. Jaunoji moteris sukluso išgirdusi jo niūrų žemo balso toną. – Jūsų sesuo buvo nužudyta.

– Ne, aš juk sakiau, kad jos širdis...

Irinos chalatas užsikabino už kėdės atlošo ir moteriai žengus atatupsta, kėdė pasislinko iš paskos. Suvokusi žinią moteris nebesusivaldė. Jos skruostai išbalo, lūpos ėmė virpėti, išsiplėtė vyzdžiai.

– Ne, – suaimanavo ji.

Moteris atsirėmė nugara į plautuvę ir papurtė galvą, mėgindama ranka atsiremti į šaldytuvo duris. Nelė pabandė ją raminti, bet Irina atstūmė ją.

– Irina, jūs turite...

– Viešpatie, tik ne taip, ne Natalija, – šaukė Irina. – Ji pažadėjo...

Ji laikėsi įsikabinusi šaldytuvo rankenos, bet suklupo ir netyčia atidarė šaldytuvą. Iš jo iškrito lentyna su kečupu ir uogienėmis. Nelė atsiklaupė prie jos ant grindų ir apkabino siaurus pečius.

– *Nie maja siastra,* – aimanavo moteris. – *Nie maja siastra...**

Ji susigūžė Nelės glėbyje ir verkė, rėkė užsidengusi burną ranka, drebėdama visu kūnu.

Po kiek laiko aprimo ir atsisėdo, bet po šitokio verksmo kvėpavimas vis dar buvo nelygus, su pertrūkiais. Ji nusišluostė ašaras, tyliai atsikrenkštė ir pamėgino pradėti kvėpuoti lygiai.

– Ar ją kas nors nuskriaudė? – prikimusi paklausė ji. – Ar mušė? Ar jie mušė Nataliją?

Moters veidas vėl persikreipė, jai stengiantis susivaldyti ir nepravirkti, bet ašaros vėl pasipylė.

Ištraukęs iš pakelio ant spintelės kelias baltas popierines servetėles Jonas padavė jas Irinai, prisitraukė kėdę ir atsisėdo priešais ją.

– Jei ką nors žinote, papasakokite mums. Tai labai svarbu, – paprašė Jonas.

– Ką aš galiu žinoti? – nustebo ji ir sutrikusi pažiūrėjo į juos.

– Mes tik bandome surasti kaltininką, – pasakė Nelė, nubraukdama plaukus nuo Irinos veido.

– Jūs kalbėjote su seserimi telefonu, – tęsė Jonas. – Ar ji nesakė, kur gyvena arba dirba?

– Juk yra vyrų, kurie suvilioja merginas iš neturtingų šalių žadėdami puikų darbą. Bet Natalija buvo protinga. Ji sakė, kad viskas gerai, kad viskas iš tikro. Ji prisiekė, bet aš buvau nuvažiavusi į bal-

* (Baltarus.) Ne mano sesuo.

dų fabriką... Ten niekas nebuvo girdėjęs apie jokią Nataliją, *durnaja dziaučynka**... Jie nieko nebuvo įdarbinę, jau daug metų.

Moters akys buvo paraudusios nuo verkimo, balta kakta buvo išmušta raudonomis dėmėmis.

– Kaip vadinosi fabrikas? – paklausė Erikas.

– *Sofų zona*, – atsakė ji dusliai. – Jis yra Hiogdalene.

Nelė sėdėjo su Irina ant grindų, glostydama jai galvą ir žadėdama pabūti su ja tiek, kiek Irina norės. Erikas skubiai susižvalgė su Nele ir išėjo paskui Joną per tarškančią virtuvę.

---

* (Baltarus.) Kvaila mergaitė.

80

MARGOTA SILVERMAN SĖDĖJO priešais kompiuterį tyrimų kambaryje ir dar kartą žiūrėjo Eriko nufilmuotą Rokio hipnozę.

Vyras sėdėjo nusvarinęs didelę galvą ir vangiai pasakojo, kad buvo nuėjęs į *Zoną*, kad turi pasiimti iš ten pinigų, pasakojo apie narkotikų prekeivius ir striptizo šokėjas.

Klausydamasi Margota žvalgėsi į tyrimų kambario sienas. Dideliame žemėlapyje skirtingomis spalvomis buvo pažymėtos aukų judėjimo schemos, kiekviena vieta ir takas, kur galėjo būti kontakto su pamokslininku taškai.

Monitoriuje Rokis purtė galvą, sakydamas, kad pamokslininkas dvokia kaip žuvies atliekos.

Margota pamatė smeigtuką, žymintį Rebekos Hanson namus Saleme.

Serijiniai žudikai paprastai laikosi netoli savo gyvenamosios vietos, bet šiuo atveju vietos pasklidusios po visą tankiausiai apgyvendintą Skandinavijos didmiestį ir jo apylinkes.

„Pamokslininkas įtraukia snarglį ir staiga ima kalbėti plonu balsu", – pasakė Rokis ir ėmė tankiai alsuoti.

Margotą nupurtė šiurpas. Stambusis vyras pasisuko ant kėdės ir ėmė kriokti iš baimės, pasakodamas, kaip pamokslininkas nukirto moteriai ranką.

„Garsas toks, kaip smeigiant kastuvą į molį..."

Miško kapinėse atradus kūną, niekas jau neabejojo, kad jų ieškomas serijinis žudikas yra pamokslininkas.

Komisarė žinojo, kad tai Jonas įtikino Noleną gauti leidimą atkasti kapą. Būtų daug lengviau, jei ji galėtų bendradarbiauti su Jonu visiškai atvirai, bet dabar tam priešinosi prieš jį susivieniję Benis Rubinas, Peteris Neslundas ir Adamas.

Margota neturėjo teisės prileisti Jono prie tyrimo, bet neketino trukdyti jam užsiimti tuo savarankiškai.

Rokis purtė galvą, jo šešėlis judėjo jam už nugaros ant blizgančios *Playboy* merginos plakate ant sienos.

„Pamokslininkas nukirto jai ranką prie peties, – pasakė Rokis, gaudydamas orą, – nutraukė laidą ir ėmė gerti..."

– „Dabar klausykis mano balso", – pasakė Erikas.

– „...kraują iš rankos... o Tina ant grindų baigia nukraujuoti... Viešpatie Dieve..."

Kūdikis Margotos gimdoje sujudėjo taip stipriai, kad ji turėjo atsilošti ir trumpam užsimerkti.

Ikiteisminis tyrimas buvo sistemingai atliekamas pagal nustatytą metodą, bet iš tikrųjų nė vienas netikėjo, kad jie pasieks rezultatų laiku.

Policininkai apėjo ir apklausė šimtus kaimynų, peržiūrėjo visų aplink nusikaltimų vietas buvusių stebėjimo ir eismo kamerų įrašus.

Jei Rokis greitai negrįš į Karsudeno ligoninę ir Erikas negalės gerai jo išklausinėti, teks griebtis paskutinės priemonės – kreiptis į visuomenę per žiniasklaidą ir prašyti pagalbos.

Margota išjungė įrašą. Staiga ją apėmė stipri nuojauta, kad yra stebima. Moteris atsistojo ir užtraukė lango, išeinančio į parką, užuolaidas.

Atidariusi rankinę išsiėmė pudrinę, pažvelgė į save veidrodyje ir šiek tiek pasipudravo. Nosis buvo pradėjusi blizgėti, patamsėjo paakiai. Ji pasidažė lūpas, nusausino jas laišku iš Švedijos policijos valdy-

bos, pasitaisė kiek banguojančius plaukus, kad jie kristų ant pečių, ir paskambino Jenei skaipu.

Žiūrėdama į save ekrane ir laukdama, kol Jenė atsilieps, atsegė vieną palaidinės sagutę ir kiek atsitraukė, kad šviesa kristų ant skruostų.

Jenė atsiliepė beveik iškart. Ji atrodė supykusi, bet graži. Juodi, susitaršę plaukai krito ant siaurų pečių. Ji vilkėjo išblukusius marškinėlius, kaklo duobutėje žvilgėjo auksinė širdelė.

– Labas, mažute, – pusbalsiu pasisveikino Margota.

– Ar jau sugavai tą niekšą?

– Maniau, kad tai aš niekšė.

Jenė šyptelėjo ir vos susilaikė nenusižiovavusi.

– Ar paskambinai į banką dėl to idiotiško priminimo, kuris...

– Taip, bet, matyt, viskas teisinga, – atsakė Jenė.

– Negali būti.

– Pati paskambink.

– Aš tik norėjau pasakyti... Gerai, man nesvarbu... tik tiek, kad labai erzina, kai jiems reikia sumokėti už... ai, tiek to.

– Ko norėjai? – paklausė Jenė, krapštydama pažastį.

– Kaip mergaitės?

– Lyg ir gerai, – tarė Jenė, dirstelėjusi į šoną. – Tik Linda vis dar blogos nuotaikos. Ji turi išmokti susirasti daugiau draugų. Ji per gera.

– Juk gerai, kad ji gera, – paprieštaravo Margota.

– Bet ji nežino, ką daryti, kai geriausia draugė pasako, kad jai nusibodo. Linda nusimena, sėdi ir laukia.

– Išmoks.

Margota norėtų papasakoti Jenei apie tyrimą, apie beprasmiškos neapykantos jausmą ir nuojautą, kad pamokslininkas visai arti ir juos visus stebi.

Ji bijojo pati savęs, kad pamiršo visa tai, ką jaučia normalūs žmonės, kad ji turės vaikelį, kad žmonės gali būti laimingi ir saugūs.

– Gražiai atrodai, – pagyrė Jenę Margota ir palenkė galvą ant peties.

– Ne, – išsišiepė Jenė ir dabar jau plačiai nusižiovavo. – Aš einu toliau žiūrėti kartojamos laidos *Stockholm horse show*.

– Gerai, paskambinsiu vėliau.

Jenė atmestinai pasiuntė oro bučinį ir išjungė pokalbį. Ryšys nutrūko ir Margota liko sėdėti žiūrėdama į save monitoriuje. Tėčio nosis ir tankūs, visiškai šviesūs antakiai. „Aš panaši į pagyvenusią moteriškę, – pagalvojo Margota. – Tėčio atspindys, jei jis būtų moteriškė."

Begalvojant, kad tarp jos ir Jenės kažkas negerai, į kabinetą įėjo Adamas ir atidarė langą į parką.

Jis grįžo iš pasitarimo su Natanu Poloku ir Eltonu Eriksonu iš Žmogžudysčių tyrimo komisijos. Jie bandė atrinkti mažesnę grupę galimų nusikaltėlių, kad ikiteisminis tyrimas vyktų toliau.

– Kai pasirinkau specializaciją, Polokas buvo mano dėstytojas, – pasakė Margota.

– Taip, jis sakė, – tarė Adamas, atsisėdo ir pervertė pluoštą popierių.

– Ar čia naujasis profilis? – paklausė Margota.

Adamas nusivylęs perbraukė tankius plaukus.

– Jie pakartojo tik tai, ką mes jau žinome...

– Taip daroma – savaime suprantami dalykai tampa parametrais, – atsakė ji ir atsilošė.

– Žmogžudžiui būdinga tai, kad jis nebijo didelės rizikos, puikiai suvokia teismo ekspertizę ir naudoja perdėtą smurtą, – perskaitė Adamas. – Aukos – vaisingo amžiaus moterys, nusikaltimo vietos – aukų namai... Motyvas instrumentinis, o smurtas, ko gero, ekspresyvus.

Margota klausėsi standartinių formuluočių ir galvojo, kad Anjos sąrašas dar pailgės.

„Kaip labiausiai sekuliarizuotoje pasaulio šalyje čia, po šimts, gyvena baisiai daug pastorių ir pamokslininkų“, – pagalvojo ji.

Sąraše jau beveik penki šimtai asmenų, aiškiai susijusių su kokia nors religine kongregacija Stokholmo regione ir visi atitinka bendrąjį profilį.

„Tyrimas įstrigo, – vėl pagalvojo ji. – Jei būtų bent vienas liudininkas, bent kokie nors tikri duomenys, kuriais būtų galima remtis.“

Reikia atsijoti griežčiau.

Bet ištirti daugiau kaip penkis šimtus asmenų nėra laiko, nes sprendžiant iš pertraukų tarp žmogžudysčių, bet kada galima tikėtis naujo įrašo.

„Kad galėtume sutrumpinti sąrašą, turime vadovautis nepatikimais parametrais, – galvojo ji. – Tokiais kaip anksčiau įvykdyti smurtiniai nusikaltimai ir asmenybės sutrikimai.“

– Keturiasdešimt du žmonės yra įtariamųjų registre, devyni nuteisti už smurtinius nusikaltimus, nė vieno už persekiojimą, nė vieno už žmogžudystę ir nė vieno už smurtą, kuris būtų panašus į serijinio žudiko, – raportavo Adamas. – Vienuolika nuteistų už seksualinius nusikaltimus, trisdešimt asmenų turi priklausomybių...

– Tiesiog duok man ką nors nušauti, – ištarė pavargusi komisarė.

– Turiu tris pavardes... Nė vienas iš jų neatitinka visiškai, bet prieš du iš pamokslininkų buvo pradėti tyrimai dėl smurtinių nusikaltimų prieš daugiau nei vieną moterį...

– Gerai.

– Vienas iš jų yra Svenas Hugas Andersonas, Danderiudo parapijos klebonas... Antras – Pasis Jokala, anksčiau priklausęs sekmininkams, o dabar turi subūręs savo bendruomenę, kurią pavadino Jertunos prisikėlimo bendruomene...

– O trečias?

– Nežinau... Jis yra vienintelis iš penkių šimtų, kuriam diagnozuotas asmenybės sutrikimas neatitinka sukurtojo profilio. Jam prieš dvidešimt metų diagnozuotas ribinis asmenybės sutrikimas, artimas psichozei. Bet tas vyras nėra įvykdęs jokių nusikaltimų, jo nėra nei policijos, nei socialinių įstaigų registruose... Be to, jis dešimt metų vedęs, o tai irgi neatitinka profilio.

– Vis geriau negu nieko, – pabrėžė komisarė.

– Jis vardu Tomas Apelis, yra Jėzaus Kristaus Paskutinių dienų šventųjų bažnyčios prezidentas Jakobsberge.

– Pradėkime nuo smurtautojų, – pasiūlė ji ir atsistojo.

Adamas nuėjo į savo kabinetą paskambinti žmonai, kad turės dar pasilikti po darbo, o Margota pasuko į virtuvėlę, užmetė akį į maisto spintelę ir įsikišo į rankinę Peterio Neslundo skardinę su sausainiais.

Klausydamasi Adamo pasakojimo apie nusikaltėlio profilį ji prisiminė persekiotoją ir serijinį žudiką Denisą Reiderį, apie kurį rašė darbą studijuodama. Jis paskambindavo policijai bei žiniasklaidai ir papasakodavo apie savo žmogžudystes. Atsiųsdavo policijai netgi daiktų, paimtų iš aukų.

Jo atveju, sukurtasis nusikaltėlio profilis visai neatitiko tikrovės. Policija ieškojo išsiskyrusio impotento vienišiaus, o Reideris buvo vedęs, turėjo vaikų ir aktyviai dalyvavo bažnyčios ir skautų veikloje.

81

JIE VAŽIAVO PATOGIU Margotos linkolnu. Kad pilvas tilptų už vairo, ji buvo atstūmusi sėdynę tiek, jog kojomis vos siekė pedalus.

Iš trijų pavardžių liko dvi. Paaiškėjo, kad tą dieną, kai buvo nužudyta Sandra Lundgren, Svenas Hugas Andersonas gulėjo Danderiudo ligoninėje – jam buvo atliekama šuntavimo operacija.

Už Siodertelјės jie riedėjo 225-uoju keliu palei geltoną rapsų lauką, pravažiavo didelę pramoninę teritoriją, kurios didžiąją dalį užėmė šviesiai pilki kompanijos *Astra Zeneca* pastatai, paskui pasuko po aukštos elektros įtampos linijomis ir nuvažiavo miškinga vietove.

Margota įsikišo į burną sausainį ir ėmė kramtyti, mėgaudamasi cukraus ir sviesto skoniu bei tąsios uogienės rūgštele.

– Čia Peterio sausainiai? – paklausė Adamas.

– Jis man davė, – burbtelėjo Margota ir įsikišo dar vieną sausainį.

– Jis net savo žmonos nepavaišintų.

– O dabar labai nori, kad ir tu paimtum porą, – pareiškė ji, paduodama jam skardinę dėžutę.

Adamas paėmė sausainį ir šypsodamasis suvalgė, po smakru laikydamas delną, kad nepritrupintų kolegės automobilyje.

Kelias susiaurėjo. Jiems už nugaros nuo žvyro kilo dulkės. Margota turėjo sulėtinti greitį. Prie ežero matėsi keli namai.

Pasis Jokala buvo teistas už žiaurų sumušimą, išprievartavimą ir bandymą išprievartauti.

Pastojusi Margota, savaime suprantama, atlikti užduočių nevykdavo, bet šįkart nutarė, kad ši išvyka – jos darbo kabinete tęsinys, nes Pasis Jokala neturėjo telefono.

– Kaip manai, ar jis pavojingas?

Abu žinojo, kad nebūtų čia važiavę be Švedijos specialiųjų pajėgų būrio, jei tikrai būtų manę, kad rado purvinąjį Pamokslininką. Bet Margota dėl visa pikta buvo pasiėmusi savo *Glock* ir keturias papildomas šovinių dėtuves.

– Jam sunku suvaldyti savo agresiją ir impulsus, – įspėjo Margota. – Bet, po šimts, kam taip nenutinka?

Pasis Jokala buvo registruotas tuo pačiu adresu kaip ir Jertunos prisikėlimo bažnyčia.

Komisarė įsuko į siaurą žvyrkelį, einantį per retą mišką, ir vėl išvydo ežerą. Vienoje kelio pusėje buvo pastatyta gal penkiolika automobilių, Margota nuvažiavo iki pat tvoros ir sustojo.

– Mums nebūtina tai daryti dabar, – priminė Adamas.

– Aš tik apsidairysiu, – pažadėjo Margota ir patikrino pistoletą prieš įsikišdama jį į dėklą. Paskui šiaip ne taip išsiropštė iš automobilio.

Jie stovėjo priešais tamsiai raudoną vasarnamį, ant kurio galo per visą sieną kabojo baltas kryžius, padarytas iš šviesios diodų lemputių. Atrodė, kad šviesa skverbiasi per sienas, per siaurus tarpelius. Už namo link ežero leidosi laukine žole apaugęs šlaitas.

Langai uždengti iš vidaus.

Per sienas sklido stiprus balsas – šūkavo vyras. Staiga Margota pasijuto nejaukiai.

Ji pasuko link namo, jausdama į šoną besitrinantį dėklą. Po to, kai pilvas išsipūtė, dėklas kybojo per aukštai.

Juodu praėjo pro vandens statinę, metro aukščio usnis ir surūdijusią rankinę žoliapjovę. Šešėlio dengiamoje žolėje pasienyje šliaužiojo plikšliužiai.

– Gal palaukime čia, kol jie baigs? – pasiūlė Adamas.

– Aš einu vidun, – nukirto Margota.

Jie atidarė duris ir įėjo į prieškambarį, bet dabar viduje buvo visiškai tylu, lyg visi lauktų, kol juodu įeis.

Ant sienos kabojo plakatas apie vasarinius susitikimus pakrantėje ir bendruomenės kelionę į Alabamą. Ant stalo šalia įlenktos aukų dėžutės ir dvidešimties giesmynų „Pergalės garsai" gulėjo pluoštas išspausdintų kopijų apie aukas naujai Jertunos prisikėlimo bažnyčiai.

Adamas dvejojo, bet Margota pamojo prieiti. Taip, čia tik bažnyčia, bet komisarė vis dėlto norėjo, kad jis stovėtų tinkamoje pozicijoje, jei prasidėtų susišaudymas.

Žengdama per dar vienas duris Margota viena ranka prilaikė apkabinusi pilvą.

Tada pasigirdo murmesys.

Likusi namo dalis buvo tik vienas baltas kambarys. Stogo sijos paremtos kolonomis, viskas nudažyta baltais blizgančiais dažais.

Ant baltų grindų stovėjo eilės baltų kėdžių, o priekyje buvo scena.

Prie kėdžių stovėjo apie dvidešimt žmonių. Jų žvilgsniai buvo įbesti į vyrą ant scenos.

Margota suprato, kad tai Pasis Jokala. Jis vilkėjo kraujo raudonumo marškinius su nukarusiais prasegtais rankogaliais. Vienoje galvos pusėje plaukai pasišiaušę, veidas suprakaitavęs. Šalia gulėjo nugriuvusi kėdė. Nedidelis būrelis choristų tylėjo ir spoksojo į jį išsižioję. Pasis pakėlė galvą ir nužvelgė bendruomenę. Atrodė pavargęs.

– Aš buvau žemė po jo kojomis, dulkė jo akyje, purvas po jo nagais. Aš nusidėjau ir dariau tai sąmoningai... Jūs žinote, ką esu padaręs sau ir kitiems, žinote, ką sakiau savo tėvams, savo mamai ir tėvui.

Tikintieji atsiduso ir neramiai sukruto.

– Manyje siautėjo nuodėmės liga...

– Pasi, – ėmė šniurkščioti viena moteris, žvelgdama į jį drėgnomis akimis.

Visi ėmė patyliukais melstis.

– Jūs žinote, kad apiplėšiau vyrą ir smogiau jam akmeniu, – tęsė Pasis vis labiau įsijausdamas. – Žinote, ką padariau Emai... O kai ji atleido man, palikau ją ir Miką... Žinote, kad gėriau tol, kol atsidūriau ligoninėje...

Bendruomenė judėjo vis aktyviau, brazdėjo, virto stumdomos kėdės, vienas vyras parklupo.

Įtampa augo, Pasio balsas bepamokslaujant užkimo. Atrodė, kad tuoj bus pasiekta susibūrimo kulminacija. Margota atsitraukė link durų. Dvi moterys susiėmė už rankų ir ėmė melstis balsu, vis greičiau ir greičiau kartodamos nesuvokiamus žodžius.

– Bet aš atidaviau savo gyvenimą į Dievo rankas ir buvau pakrikštytas Šventąja Dvasia. Dabar aš esu kraujo lašas, tekantis Jėzaus skruostu, aš esu kraujo lašas...

Tikintieji ėmė šaukti ir ploti. Kelių asmenų choras iš visų plaučių užtraukė: „Dabar nuodėmės pančiai sutraukyti, aš laisvas, aš laisvas. Nuo savo nuodėmės išlaisvintas, aš laisvas, išpirktas ir laisvas. Aleliuja, aleliuja, Jėzus mirė dėl manęs! Aleliuja, aleliuja! Aš laisvas, aš laisvas...“

Bendruomenė dainavo kartu, plodama į taktą, o Pasis Jokala stovėjo užsimerkęs ir suprakaitavęs.

82

MARGOTA IR ADAMAS LAUKĖ prie bažnyčios, stebėdami išeinančius žmones, kurie, matėsi, jautė ramų palengvėjimą, šypsodamiesi kalbėjo, įsijungė telefonus, tikrino, ar negavo žinučių, nuėjo prie automobilių ir atsisveikino mojuodami vieni kitiems.

Po kiek laiko išėjo vienas Pasis.

Raudoni marškiniai ant krūtinės prasagstyti, pažastys patamsėjusios nuo prakaito. Laikydamas *Statoil* maišelį kruopščiai užrakino duris.

– Pasi? – pašaukė Margota ir pasuko link jo.

– Padėklai stovi garaže... bet aš turiu spėti į parduotuvę, kol ji neužsidarė, – pasakė jis, eidamas link vartelių.

– Mes iš kriminalinės policijos, – prisistatė Adamas.

– Ar galite sustoti, – įsakmiau šūktelėjo Margota.

Vyras sustojo vieną ranką laikydamas ant vartelių stulpo ir atsisuko į Margotą.

– Aš maniau, kad jūs dėl skelbimo... Turiu penkis padėklus lenkiškų maisto papildų „Ponas Galiūnas“, kuriuos pardavinėju žemų kainų parduotuvei, bet jie sumažino...

– Jūs gyvenate čia?

– Žemiau yra mažesnis namas.

– Ir garažas, – pridūrė Margota.

Vyras tylėjo judindamas surūdijusį vamzdį, įkištą į žemę.

– Ar galime užeiti? – paklausė Adamas.

– Ne, – išsišiepė Pasis.

– Mes prašysime jūsų važiuoti kartu...

– Aš nemačiau jūsų pažymėjimų, – beveik sušnabždėjo jis.

Adamas parodė jam savo policininko pažymėjimą, bet tas beveik nė nepažvelgė, tik linksėdamas ištraukė iš žemės vamzdį.

– Mesk ant žemės, – įsakė Margota.

Suėmęs vamzdį abiem rankomis Pasis ėmė lėtai link jos artintis. Adamas atsitraukė į šoną ir išsiėmė savo *Sig Sauer*.

– Aš nusidėjau, – pasakė Pasis švelniai, – bet aš...

– Sustok, – sušuko Adamas.

Įsitempęs Pasio kūnas staiga atsipalaidavo, vyras sustojo ir numetė vamzdį į žolę.

– Aš ieškojau nuodėmės, bet man buvo atleista, – ištarė jis pavargusiu balsu.

– Gal Dievas ir atleido, bet aš noriu žinoti, kur buvai pastarąsias dvi savaites, – pareikalavo komisarė.

– Alabamoje, – susikaupęs atsakė jis.

– JAV?

– Mes aplankėme tenykštę bendruomenę Trojoje, praleidome ten du mėnesius. Namo grįžau užvakar... Jie rengė prisikėlimo susirinkimus ant medinio tilto su stogu, – šypsodamasis pasakojo Pasis. – Buvo panašu į patrankos vamzdį, pripildytą maldų ir giesmių – buvo verta nuvažiuoti vien dėl to.

Margota ir Adamas nepaleido Pasio tol, kol Pasų skyrius nepatikrino jo duomenų. Viskas, ką jis sakė, buvo tiesa. Policininkai atsiprašė už sutrukdymą, susėdo į automobilį ir pasuko atgal per tamsią žalumą.

– Ar pasijutai išganyta? – po kiek laiko prabilo Adamas.

– Beveik.

– Man reikia važiuoti namo.

– Gerai, – sutiko ji. – Aš pati pasikalbėsiu su Tomu Apeliu.

– Ne.

– Juk žinai, kad jis neagresyvus.

Tomas Apelis buvo Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčios pirmininkas Jakobsberge. Vienintelis iš penkių šimtų, turėjęs asmenybės sutrikimą, artimą psichozei.

– Važiuokim ten rytoj, – paprašė Adamas.

– Gerai, – sumelavo ji.

Adamas pažvairavo į ją.

– Reikalas toks, kad Katryna nemėgsta būti namuose viena.

– Na taip, juk tavęs gana dažnai nebūna.

– Ne dėl to...

Komisarė lėtai važiavo siauru, vinguriuojančiu miško keliuku. Kūdikis jos pilve sujudėjo ir išsitiesė.

– Aš galiu pakalbėti su Jene. Ji tikrai užsuktų pas Katryną.

– Nemanau, – tarė jis šypsodamasis.

– Kodėl? – nusijuokė ji.

– Ne, liaukis...

– Bijai, kad Katryna neteks nekaltybės?

– Liaukis, – burbtelėjo Adamas ir pasimuistė ant sėdynės.

Margota pasiėmė sausainį ir ėmė laukti, kol kolega ryšis pasakyti, ką norėtų.

– Aš pažįstu Katą – ji nenori, kad surasčiau jai kompanionę. Ji tik nori, kad parodyčiau, jog man rūpi mūsų santykiai... Aš važiuosiu namo iškart, kai tik pakalbėsime su Tomu Apeliu.

– Gerai, – atsiduso Margota ir vis dėlto pajuto palengvėjimą, kad Jenė nemiegos pas Katryną.

83

PAAIŠKĖJO, KAD PRIVATI akcinė bendrovė *Sofų zona* buvo įsikūrusi Hiogdaleno pramoniniame rajone, Kviksundo gatvėje netoli Hiogdaleno sandėlių.

Erikas ir Jonas važiavo palei spygliuotos vielos tvorą link gal trisdešimties stovinčių šiukšliavežių. Krapnojo pilkas, tarsi smėlis žybčiojantis lietus.

Prie užvedimo spynelės suposi prie rakto prikabinta beždžionėlė.

Tolėliau, už aukštos įtampos linijos stulpų, iš vieno kamino tumulais virto balti dūmai.

Jie kirto plačius tuščius kelius tarp žemų pramoninių pastatų, ant kurių kabojo nudriskusios įmonių vėliavos ir iškabos, įspėjančios apie privačias signalizacijos įmones, apsaugos firmas ir stebėjimo kameras.

Priešais aikšteles, kuriose stovėjo vilkikų priekabos, krautuvai ir konteineriai, buvo ištemptos spygliuotos vielos tvoros.

Valytuvai mechaniškai nubraukdavo lietaus lašus, o ten, kur nepasiekdavo, susidarė purvinas trikampis.

– Pasuk prie kelkraščio, – paprašė Jonas.

Erikas aplenkė pradurtą padangą, sulėtino greitį ir sustojo.

Kitapus kelio palei aukštą tvorą, virš kurios ėjo keturios eilės spygliuotos vielos, vešėjo brūzgynai ir peržydėjusios kiaulpienės.

Jie žiūrėjo į didelį gofruotos skardos pastatą. Rūdys buvo sutepusios didelę iškabą nuo varžtų skylių iki teksto *Sofų zona*.

– Tai čia yra *Zona*, ar ne? – rimtai paklausė Erikas.

– Aha, – linktelėjo Jonas ir užsigalvojo.

Vos išjungus valytuvus, priekinį stiklą padengė lietaus lašai. Susitvenkę maži lašeliai nutekėdavo skubriomis srovelėmis.

Vienintelis *Zonos* langas buvo į kontorą pastato priekyje. Jis buvo apdulkėjęs ir grotuotas. Nuomojamose vietose stovėjo devyni automobiliai ir du motociklai.

– Ką darysime? – paklausė Erikas po kiek laiko.

– Jei Rokis čia, pamėginsime jį išsivesti. O jeigu nesutiks, turėsi apklausti jį čia, vietoje, bet... nebeužteks sužinoti, kad Pamokslininkas yra narkomanas, išsidažęs ir...

– Žinau, žinau.

– Mums reikia adreso ir vardo.

– Kad bent į vidų patektume...

Jonas atidarė automobilio duris. Plūstelėjo vėsus, šlapia žole kvepiantis oras. Per stiprėjantį lietų girdėjosi didžiulės elektros pastotės ūžimas.

Jie išlipo iš automobilio ir perėjo kelią. Lietui vėsinant asfaltą nuo jo kilo garai.

– Kaip klubas? – pasiteiravo Erikas.

– Gerai.

Jie įėjo per vartus į fabriko teritoriją. Ant žemės gulėjo šlapias kartono lakštas su išsiliejusiu tekstu apie trivietę ir dvivietę sofas. Per dulkėtą kontoros langą matėsi, kad viduje tamsu.

Aikštelėje sustojo automobilis. Iš jo išlipęs vyras tamsiai pilku kostiumu dingo už namo kampo.

Kiek palaukę jie nusekė paskui vyrą palei belangį fasadą. Jonas išsitraukė telefoną ir praeidamas nufilmavo stovinčių automobilių registracijos numerius.

Prie namo galo buvo betoninė krovinių rampa ir metaliniai laiptai. Šalia pakeliamųjų vartų buvo įlinkusios plieninės durys.

Jie nuėjo palei trumpąjį namo galą, pro medinių padėklų stirtą, kirto juodą asfaltuotą aikštelę.

Vyro nesimatė.

Erikas su Jonu susižvalgė ir pasuko už kampo.

Virš šlapios žemės sūkuriavo plastikinės pakuotės draiskanos.

Už pastato, aplink šiukšlių konteinerį, augo dirviniai vijokliai ir usnys. Iki pat tvoros buvo susikaupusios smėlio krūvos, panašios į smailius kūgius.

Šlapiame smėlyje ryškėjo tik Jono ir Eriko pėdsakai. Akivaizdu, kad žmogus, kurį jie sekė, čia nepraėjo. Vadinasi, įėjimas – anos plieninės durys ant krovinių rampos.

Juodu nuėjo smėliu palei fasadą, lietui tekant žemyn sprandu. Netoli kito namo galo žemyn leidosi laiptai su bėgiais vežimėliui, kuriuo išvežami šiukšlių konteineriai. Apačioje buvo plieninės durys.

Jonas nusiuntė Anjai įrašą su registracijų numeriais, o paskui nuėjo prie durų ir paspaudė rankeną.

– Duok automobilio raktus.

Erikas padavė. Jonas atsegė raktų pakabuko žiedą, atidavė draugui raktą ir beždžionėlę, o žiedą skubiai ištiesino ir viename gale padarė kabliuką. Iš striukės kišenės išsitraukęs rašiklį nulaužė jo metalinį segtuką ir įkišo jį į spyną, tada – vielutę, pastūmė jos smaigalį kaip galima giliau ir pasuko segtuką.

84

ŠIUKŠLIŲ PATALPOJE kabanti lemputė buvo perdegusi. Grindys dėmėtos nuo ištekėjusių skysčių, iš keturių konteinerių sklido sugedusio maisto kvapas. Ant sienos kabojo pusiau nudrėkstas lapas su tvarkos taisyklėmis. Menkoje, iš lauko sklindančioje šviesoje Jonas pamatė dar vienas duris patalpos gilumoje.

– Einam, – tarė jis Erikui.

Jis atsargiai pravėrė duris ir pažvelgė į virtuvėlę. Joje stovėjo aplamdyta plautuvės spintelė. Per sienas sklido ritmingas dunksėjimas. Lemputė degė, bet virtuvė buvo tuščia. Ant stalo, ant pjaustymo lentelės, apibirusios trupiniais ir perliniu cukrumi, gulėjo riebaluotas popierinis maišelis.

Galinėje sienoje buvo dvejos uždarytos medinės durys. Vienos buvo užrakintos, o kitose nebuvo spynos.

Jonas paspaudė rankeną ir juodu, budriai dairydamiesi, įžengė į tuščią persirengimo kambarį. Per sienas sklido muzika.

Durys į vonios kambarį uždarytos.

Jie atsargiai praėjo tris atskiras dušo kabinas, pastatytas ant betoninių grindų, makiažo staliuką su veidrodžiu ir eilę drabužių spintų.

Tualete kažkas nuleido vandenį. Juodu skubiai perbėgo kambarį ir įmuko į siaurą koridorių, kuriame buvo apie dešimt durų. Kambarėliai buvo be langų, juose stovėjo siauros lovos su blizgančiais plastikiniais čiužiniais.

Už vienų uždarytų durų girdėjosi ritmingas inkštimas.

Vienintelis šviesos šaltinis – lempučių girlianda palubyje. Plikas sienas pagyvino blyškių spalvų širdelės ir gėlės.

Koridoriaus gale buvo didelis sandėlis. Aukštai palubiu tęsėsi folija dengti ventiliaciniai vamzdžiai.

Mirgančiose scenos šviesose matėsi gal trisdešimt vyrų ir dešimt moterų. Visur stovėjo sofos ir foteliai. Palei vieną sieną žvilgėjo plastiku apvynioti padėklai su baldais.

Patalpoje buvo taip tamsu, kad veidų nesimatė.

Visą laiką vienodai dunksėjo muzika. Ant scenos aplink metalinį strypą sukosi nuoga moteris.

Menkai apšviestoje patalpoje Jonas ir Erikas atsargiai slinkosi pirmyn. Atsidavė drėgnais drabužiais ir šlapiais plaukais.

Juodu dairėsi aukštos Rokio figūros. Jei atsistotų, turėtų matytis nuo scenos sklindančioje šviesoje.

Jie žinojo, kad tai tik sėkmės reikalas. Galbūt Rokis jau buvo apsilankęs čia ir dingo. Bet jeigu gavo pinigų, gali būti, kad nusipirko heroino, o tada gali būti likęs *Zonoje*.

Vienas apsvaigęs vyras bandė derėtis su moterimi dėl kainos, bet prie jų tuoj pat priėjo apsauginis ir kažką paaiškino. Vyras tik palinksėjo.

Be jokios pauzės pasikeitusi muzika ėmė dunksėti kitu ritmu. Moteris scenoje atsitūpė plačiai išsižergusi priešais strypą.

Patalpą stebėjo prie baro stovintis apsaugininkas akmeniniu veidu.

Jonas pastebėjo tarp fotelių ir sofų ramiai šmirinėjantį aviganį, kuris ką nors suėsdavo nuo grindų ir uostinėdamas eidavo toliau.

Iš koridoriaus išsirioglino augalotas vyras. Jis nusišnypštė ir pasuko link baro. Jonas pasitraukė į šoną ir nusekė jį žvilgsniu.

– Čia ne jis, – pasakė šalia stovintis Erikas.

Jie atsistojo prie sienos šalia scenos. Buvo beveik tamsu, bet palubyje kabančių lempų šviesos kartais švystelėdavo ant marškinių ir veidų.

Tiesiai priešais sceną raudoname fotelyje, ant kurio ranktūrio kabojo etiketė, sėdėjo vyras su akiniais juodais rėmeliais. Viršutinėje plaštakos pusėje buvo ištatuiruotas kryžius su spinduliuojančia žvaigžde viduryje.

Ant žemo staliuko pagal muzikos ritmą skimbčiojo du susiliečiantys buteliai. Nesimatė beveik jokių narkotikų. Vienas traukė į nosį kokainą, vienas kitas nurydavo tabletę, bet aktyviausiai vyko prekyba seksu.

Prie Eriko priėjo jauna moteris su juodu lateksiniu bikiniu ir kniedėmis puoštu antkakliu. Nusišypsojusi jam pasakė kažką nesuprantama ir, žiūrėdama į jį žibančiomis akimis, perbraukė ranka per savo trumpus, šviesius plaukus. Kai Erikas papurtė galvą, ji paprasčiausiai nuėjo prie kito vyro.

Televizoriaus ekrane už baro buvo rodomas filmas: po kambarį ratus suko agresyvus vyras, daužydamas duris ir traukydamas stalčius. Kažkas į kambarį įstūmė moterį. Ji iškart apsigręžė ir pamėgino atidaryti duris. Vyras iškart priėjo prie jos, patraukė už plaukų ir taip smogė į veidą, kad ji tėškėsi ant grindų.

Skersai priešais Eriką ir Joną sustojo vyras šiurkščiu veidu ir mėsinga kakta. Jo pilko švarko pečiai buvo šlapi nuo lietaus.

– Anatolijau? Aš palikau pinigus per vizitaciją, – sududeno jis šiurkščiu balsu.

– Aš žinau, sveiki atvykę, – pasigirdo mutacijos paveiktas balsas.

Pasislinkęs šonu Jonas pamatė, kad balsas priklauso aukštam, labai jaunam vyrui gelsva oda ir tamsiais ratilais po akimis.

– Ketinau eiti į kambarį. Ar galiu nusipirkti dvi dozes rudojo?

– Gali nusipirkti, ko tik nori, – atsakė jaunasis vyras. – Gavome gryno iš pietų Helmando, turime rūkomojo iš Irano, turime tramadolio*, turime...

Daugiau Jonas su Eriku neišgirdo, nes vyrai nuėjo kalbėdamiesi ir braudamiesi tarp sofų ir žmonių.

Juos pasivijęs šuo lyžtelėjo jaunajam ranką. Jonas pasekė juos ir pamatė, kad prie scenos jie pasuko į dešinę.

Erikas atsitrenkė į žemą staliuką. Nuo jo nukrito ir grindimis nuriedėjo alaus butelis. Vyras pasuko į kitą pusę, pakeliui užmynė šlapią skėtį, paskui apėjo odinę sofą.

Apsaugininkas prie scenos sekė jį žvilgsniu.

Vienam vyrui, vilkinčiam odinę liemenę, ant kelių sėdėjo jauna moteris apvalainais rauplėtais skruostais. Kalbėdamas telefonu vyras suko tarp pirštų jos tamsią garbaną.

Tamsoje Jonas pametė iš akių jaunąjį vyrą, prekiaujantį heroinu. Visur buvo per daug žmonių. Dairydamasis po patalpą pastebėjo, kad juodasis šuo įsmuko tarp siūbuojančios draperijos iš karoliukų. Susiglaudus karoliukams akimirką šmėstelėjo Monos Lizos veidas, paskui jie vėl prasiskyrė, kai per draperiją įėjo pusnuogė moteris su aptemptomis odinėmis kelnėmis.

---

* Tramadolis – sintetinis vaistas, stimuliuojantis opioidų receptorius centrinėje nervų sistemoje, todėl malšina skausmą.

85

ERIKUI IR JONUI EINANT per Moną Lizą, subarškėjo karoliukai. Oras staiga pasikeitė – jis buvo prisotintas saldžių dūmų, prakaito kvapo ir nešvarių drabužių dvoko. Visur ant grubiai nušlifuotų grindų stovėjo nutrintos, sulaužytos sofos ir foteliai. Muzika nuo scenos girdėjosi ir čia, bet jau tik kaip sunkus bosinis dunksėjimas.

Ant sofų arba tiesiai ant betoninių grindų sėdėjo pusnuogiai žmonės. Dauguma, regis, miegojo, o kai kurie vangiai judėjo.

Visi buvo pamėkliškai lėti, po truputį nykstantys palaužtųjų karalystėje.

Vyrai praėjo pro vidutinio amžiaus moterį, sėdinčią ant išterliotos sofos be minkštosios dalies. Ji mūvėjo per didelius džinsus ir segėjo kūno spalvos liemenėlę. Siauraveidė moteris susikaupusi kaitino susiglamžiusią foliją žiebtuvėliu, o paskui skubiai įkvėpė dūmų per siaurą plastikinį vamzdelį. Link gofruotos skardos lubų vinguriavo dūmų sruoga.

Ant betoninių grindų mėtėsi nuorūkos, tušti saldainių pakeliai, plastikiniai buteliai, kaniulės, prezervatyvai, kapsulių likučiai ir audinių pavyzdžių katalogas.

Per dūmus Jonas pamatė jaunąjį vyrą, pavadintą Anatolijumi, sėdintį su naujuoju svečiu ant supjaustytos kanapos su išsipašiojusiu kamšalu.

Jonas ir Erikas sukiojosi toliau tarp baldų.

Ant gėlėtos sofos su juodomis dėmėmis tarp dviejų jaunų moterų kiūtojo liesas septyniasdešimtmetis.

Už sofos ant grindų tysojo dar vienas vyras be sąmonės, tik su trumpikėmis ir baltomis kojinėmis. Jis priminė vaiką, tik akys ir skruostai buvo įdubę. Švirkšto nesimatė, bet vidury plaštakos, venoje styrojo kaniulė su plastikiniu antgaliu. Gretimame fotelyje sėdėjo apatiška moteris. Po kiek laiko ji pasilenkė, ištraukė vyrui iš rankos kaniulę, bet pametė ant grindų.

Jonas matė, kad apsauginis išvilko vemiantį vyrą. Ši vieta – turtingųjų *saturnalijų* priešingybė.

Zonoje neišpildomi jokie troškimai. Čia tik kaliniai arba vergai, o pinigai srūva tik viena kryptimi. Visi vieniši su savo priklausomybėmis, iš šių žmonių išsunkiama viskas, ką jie gali duoti, kol numiršta.

Atsigręžęs Jonas pamatė, kad Anatolijus atsistojo ir nuėjo per kambarį. Juodasis šuo nusekė jam iš paskos. Storas vyras kamufliažinėmis kelnėmis ir juoda striuke nustūmė moterį rožiniais apatiniais ir aukštakulniais. Ji vėl prislinko ir pamėgino pabučiuoti jam rankas, prašydama bent vienos dozės. Vyras nekantriai atrėžė, kad ji turi susiimti, nes neuždirbo pakankamai.

– Aš negaliu, jie mane sužeidė, jie...

– Tylėk, man nusispjaut. Tu priimsi dar tris klientus.

– Bet, brangusis, aš blogai jaučiuosi, man reikia...

Ji pamėgino paglostyti vyro skruostą, bet tas čiupo jos ranką, suėmė mažąjį pirštą ir nulaužė jį. Viskas įvyko taip greitai, kad moteris, regis, iš pradžių nesuprato, kas atsitiko. Ji spoksojo į nulaužtą pirštą išpūtusi akis.

Prie jų priėjo vyras pražilusiais ūsais, persimetė su anuo vyru keliais žodžiais ir nusitempė kūkčiojančią moterį per kambarį link draperijos. Ji susvirduliavo ir pametė batą. Vyras vožė jai tokį antausį, kad ji nugriuvo nuversdama toršerą.

Jonas su Eriku pasitraukė į šoną.

Sugriebęs moterį vyras pastatė ją ant kojų. Toršeras nuriedėjo į šoną, apšviesdamas augalotą barzdočių.

Tai buvo Rokis Šiurklundas.

Jis sėdėjo visiškai nuogas raudoname fotelyje ir miegojo. Galva nusvirusi, barzda atrodė suaugusi su krūtinės plaukais. Jis buvo susišvirkštęs į dešinę koją. Kulkšnimi tekėjo šiek tiek tamsaus kraujo.

Rokis buvo ne vienas. Greta jo, ant ištemptos sofos-lovos be čiužinio, sėdėjo plaukus nusišviesinusi moteris ruda liemenėle. Šalia mėtėsi šviesiai mėlynos kelnaitės. Ant kelio matėsi pusiau atlipęs pleistras.

Ji kaitino aprūkusį šaukštą ir blizgančiomis akimis stebėjo kylančius mažus vandens burbuliukus. Laukdama, kol milteliai ištirps ir skystis šaukšte taps šviesiai geltonas, ji laižėsi lūpas.

Erikas peržengė per taburetę ir nuėjo link jų. Sustojęs užuodė silpną heroino ir įkaitusio metalo kvapą.

– Roki? – tyliai kreipėsi Erikas.

Vyras lėtai pakėlė galvą. Jo vokai buvo apsunkę, o vyzdžiai susiaurėję iki juodų taškelių.

– Judas Iskarijotas, – sumurmėjo jis, pamatęs Eriką.

– Taip.

Rokis patenkintas nusišypsojo ir lėtai užsimerkė. Moteris tirpalu sumirkė vatą, priglaudė prie jos švirkštą, sutraukė tirpalą ir uždėjo ant švirkšto kaniulę.

Jonas matė, kad vyras kamufliažinėmis kelnėmis vėl atsisėdo ant kėdės prie personalo kambario ir spoksojo į telefoną. Kitame kambario gale pro karoliukų draperiją išlindo vyras su žilais ūsais ir moteris.

– Ar prisimeni, kad pasakojai apie purvinąjį Pamokslininką? – paklausė Erikas, atsitūpęs priešais Rokį.

Tas atplėšė sunkius vokus ir papurtė galvą.

– Ar tai aš tas Pamokslininkas?

– Nemanau. Man atrodo, kad turėjai galvoje kažką kitą. Kalbėjai apie išsidažiusį vyrą su randuotomis venomis.

Moteris, sėdinti šalia jo, užsiveržė ranką savo kelnaitėmis, kiek galėdama stipriau sukdama jas perkištu rašikliu.

– Ar prisimeni, sakei, kad jis *Zonoje* nužudė moterį?

– Ne, – išsišiepė Rokis.

– Jos vardas buvo Tina, bet tikrasis vardas – Natalija.

– Taip, tai... tai buvo jis, Pamokslininkas, – sumurmėjo Rokis.

Moteris ant sofos spaudinėjo ranką, ieškodama venos, kur ji lengviausiai iškils, kur minkštesnė vieta ir mažiau randų.

– Man reikia žinoti... ar mes kalbame apie tikrą pamokslininką? Apie pastorių?

Rokis linktelėjo ir užsimerkė.

– Iš kokios bažnyčios?

Rokis kažką sušnabždėjo, Erikas pasilenkė ir užuodė dvoką iš jo burnos.

– Pamokslininkas pavydus... visai kaip Dievas, – vapėjo jis.

Moteris įsmeigė adatą. Prieš sušvirkščiant geltoną skystį tas susimaišė su lašeliu kraujo. Moteris paskubomis atleido užveržtas kelnaites ir, kai kūną užliejo palaima, pratisai sudejavo. Erikas matė, kaip ji ištiesė kojas, įtempė kulkšnis, paskui atsipalaidavo ir visiškai atsijungė.

– Atrodo, kad Pamokslininkas nužudė mažiausiai penkias moteris. Mums reikia vardo, bendruomenės arba adreso.

– Ką tu sakai? – sumurmėjo Rokis ir vėl užsimerkė.

– Tu ketinai papasakoti apie Pamokslininką, – užsispyręs kamantinėjo Erikas. – Man reikia vardo arba...

– Liaukis pliurpęs, – burbtelėjo moteris ir susmuko prie plaukuotų Rokio šlaunų.

– Pasisveikink su Jing, – sumurmėjo Rokis, čiupinėdamas jos galvą.

Kol Erikas bandė priversti Rokį prisiminti, Jonas stebėjo kambarį. Storulis kamufliažinėmis kelnėmis pakilo nuo kėdės prie personalo kambario ir prisimerkęs dirstelėjo į patalpą. Jonas pamatė, kad jis įsikišo telefoną į kišenę ir pasuko tarp sofų. Jis stabtelėjo prie gulinčio užsimerkusio vyro su cigarete, žioruojančia tarp lūpų, o paskui grįžo į savo vietą.

– Nori, kad papasakočiau, – pasakė Rokis. – Bet po skaistyklos aš prisimenu tik vieną dalyką, – kad tupėjau nedideliame beždžionės narve... ten buvo ilgos medinės lazdos su žioruojančiais aštriais galais...

– Bla bla bla, – pertraukė Jing ir kimiai nusijuokė.

– Aš rėkiau ir mėginau išsisukti, apsisaugoti dubenėliu... ir bla bla bla, – pasakė jis šypsodamasis.

– Dabar rimtai, – prabilo Erikas garsiau. – Aš tavęs nebetrukdysiu, tik papasakok ką nors, kad mes galėtume jį rasti.

Atrodė, kad Rokis užmigo. Jo burna prasivėrė kelis milimetrus, ant barzdos nutekėjo seilės.

Iš kito kambario grįžo žilaūsis vyras. Geltonai žvilgėdama prieblandoje užuolaida siūbavo, kol Monos Lizos veidas atgavo formą.

Jing mėgino apsimauti kelnaites, bet tos įstrigo tarp kojų pirštų. Užsimerkusi moteris atsilošė pailsėti.

– Mano smegenys kaip košė, – sumurmėjo Rokis. – Tu turi...

– Bla bla bla, – sumurmėjo Jing.

– Pasakyk man vardą, – nenusileido Erikas.

– Ko gero, turėsi mane užhipnotizuoti, jei...

– Ar gali atsistoti? Aš tau padėsiu.

Jonas pamatė, kad storulis vėl pakilo nuo kėdės, kažką pasakė telefonu ir pasuko link jų.

Moteris su kniedžių antkakliu stovėjo tarpduryje link scenos, atitraukusi užuolaidą. Ji, regis, dvejojo, ar eiti į vidų.

Už jos Jonas pamatė aukštą žmogų geltonu plastikiniu paltu. Anksčiau tokius turėdavo profesionalūs žvejai.

Iš pradžių jis nesuprato, iš kur žino, kad šią akimirką mato Pamokslininką, bet atmintyje staiga ryškiai sušvito praeities akimirka.

– Erikai, – tyliai tarė Jonas. – Pamokslininkas čia. Jis stovi ten, prie užuolaidos, su geltonu lietpalčiu.

Moteris su antkakliu kažkam pamojo ir įsvirduliavo į kambarį. Užuolaidos karoliukai kaip švytuoklė grįžo atgal ir ėmė siūbuoti priešais geltoną figūrą.

Staiga Jonas prisiminė, kaip Filipas Kronstetas apibūdino vyrą, filmavusį Mariją Karlson.

Paskutinis dalykas, kurį išgirdo prieš susmukdamas ant tako tarp sandėliukų, – kad plonasis vyras su kamera vilkėjo geltoną plastikinį paltą, kaip Lufuteno žvejų.

Jonas pasuko link vyro, bet jį sustabdė tipas su kamufliažinėmis kelnėmis, apėjęs gėlėtą trivietę sofą.

– Turiu paprašyti jūsų ir jūsų draugo eiti su manimi.

– Erikai, – kreipėsi Jonas. – Tu jį matei, ar ne? Prie užuolaidos. Tai Pamokslininkas. Privalai eiti paskui jį ir pasistenk pamatyti jo veidą.

– Šis klubas tik nariams, – įspėjo vyras.

– Mes ketinome nusipirkti sofą, – pasakė Jonas, matydamas, kad Erikas skuba link užuolaidos.

86

STORULIS ŠŪKTELĖJO ERIKUI sustoti, bet tas toliau skubinosi tarp sofų. Vyras užriko Jonui pasitraukti. Subrazdėjo pastumtas fotelis.

– *Pyydän anteeksi**, – pasakė Jonas suomiškai ir vėl jį sulaikė.

Vyras nustūmė Jono ranką, atsitraukė ir išsiėmė elektrošoko pistoletą.

– *Nyt se pian satuttaa***, – pridūrė Jonas šypsodamasis.

Jis žengtelėjo atgal, pasitraukdamas iš šūvio linijos, ranka nustūmė vamzdį ir taip spyrė vyrui į kelį, kad to koja sulinko, vyras aiktelėjo ir nuspaudė nuleistuką. Du šoviniai su spiraliniais laidais įsmigo į lovos atkaltę. Jonas išsuko jam iš rankos ginklą ir išmušė juo vyrui raktikaulį, laidus apsuko aplink kaklą ir trūktelėjęs pargriovė ant grindų. Tas apsivertė ir pamėgino atsikelti. Jonas prispaudė jį koja ir apsivyniojęs aplink ranką laidus tempė juos tol, kol vyras susmuko netekęs sąmonės.

Erikas dingo tarpduryje link scenos.

Kitame kambario gale atsidarė personalo kambario durys. Iš jo išėjo ir apsidairė plačiapetis vyras blizgiu kostiumu, priglaudęs prie ausies telefoną.

Jonas atsisėdo, kad jo nesimatytų, bet suprato, kad turi sutrukdyti tam vyrui sulaikyti Eriką.

---

* (Suom.) Atsiprašau.

** (Suom.) Netrukus tau skaudės.

Vis dar užsimerkęs Rokis įsikišo tarp lūpų cigaretę.

Prostitutė su antkakliu ir aukštakulniais įkišo tarp sofos pagalvių panaudotą servetėlę ir priėjo prie Jono.

– Gal eikime į kambarį? Aš suteiksiu tau malonumą, – pasiūlė ji artindamasi.

– Nesiartink, – griežtai liepė Jonas.

Ta persibraukė ranka lūpas ir patraukė link užuolaidos.

Vyras blizgiu kostiumu pastebėjo Joną ir eidamas link jo dideliais žingsniais nuvertė kėdę. Jonas atsistojo ir pamatė, kad vyras slepia už šlaunies stambiakalibrį pistoletą su trumpu vamzdžiu.

Ant žemės gulintis storulis nusivyniojo nuo kaklo laidus, sukosėjo ir pamėgino atsistoti.

Vyras blizgiu kostiumu sustojo priešais Joną kitapus gėlėtos sofos ir pradėjo sukti ant *Sig Pro* pistoleto duslintuvą.

– Jei neisi su manimi, peršausiu tau abu kelius.

Jonas ramindamas iškėlė ranką, pamėgino atsitraukti, bet storulis ant grindų sugriebė jį už kojų.

– Aš nežinojau, kad čia privatus klubas, – pasakė Jonas, mėgindamas išsilaisvinti.

Anas vyras užsidėjo duslintuvą, iškėlė ginklą ir paspaudė nuleistuką. Jonas puolė ant šono, nugriuvo ant peties ir susitrenkė į grindis smilkinį.

Nesigirdėjo jokio šūvio, bet ore sklaidėsi parako dūmai, o už Jono atsistojo nuogas vyras, kuriam iš kulkos skylės pilve tekėjo kraujas. Viena moteris suklykė, ėmė trauktis nuo jo ir vos nenugriuvo.

– Dabar tu mirsi, – sušvokštė vyras ir užlipo ant sofos, kad matytų iš aukščiau.

Jonas čiupo ant grindų gulintį toršerą ir užsimojęs jo sunkiu pagrindu pataikė vyrui į petį, nublokšdamas jį į šoną, iš paskos atšvil-

piant toršero laidui. Vyras ranka atsirėmė į sofos atlošą, bet Jonas prišoko prie jo pirmiau, nei tas spėjo iššauti, ir nustūmęs pistoletą smogė tiesiai į gerklę.

Sugriebęs už karšto vamzdžio Jonas užlaužė jį aukštyn, bet tuo pat metu sulaukė stipraus smūgio į skruostą.

Susiėmęs už kaklo kostiumuotasis susvirduliavo atatupstas. Jis negalėjo įkvėpti, iš burnos tiško seilės.

Jonas atsitraukė per žingsnį ir apsukęs ginklą peršovė vyrui dešinį plautį.

Jokio šūvio triukšmo, tik trakštelėjimas.

Ant betono skambtelėjo nukritusi tuščia tūta.

Vyras susvyravo, prispaudė ranką prie kulkos skylės, sukriokė ir susmuko ant sofos.

Storulis šiaip ne taip atsistojo nuo grindų, jo rankoje buvo peilis. Vienas jo petys pakrypęs, ant kaklo vis dar kybojo elektrošoko pistoleto laidai.

Jonas atsitraukė ir skubiai dirstelėjo link užuolaidos.

Vyras žengė link jo porą žingsnių ir kirto peiliu. Jonas atsitrenkė į stalą ir pajuto, kad peilio galiukas grybštelėjo striukę. Užpuolikui atitraukiant ranką, Jonas puolė pirmyn, pistoletu nustūmė peilį, pasisuko ir dešine alkūne iš visų jėgų smogė vyrui į skruostą. To galva loštelėjo į šoną, taškydama prakaitą. Jonas žengtelėjo į priekį, kad išlaikytų pusiausvyrą. Klubą pervėrė skausmas.

Sąmonės netekęs vyras nudribo ant grindų, o Jonas pasitraukė į šoną ir nužvelgė patalpą.

Netrukus bus nebeįmanoma iš čia išeiti. Jis pasilenkė ir nuskubėjo link užuolaidos, laikydamas pistoletą nukreiptą į grindis.

Paskutinis svečias, nusipirkęs iš Anatolijaus heroino, tysojo šalia sofos be gyvybės ženklų. Lūpos papilkėjusios, akys atmerktos.

Jonas apėjo žemą staliuką. Tarp sofų jį pasitiko iš kažkur vėl pasirodžiusi moteris su antkakliu.

– Išsivesk mane iš čia, – sušnabždėjo ji desperatiškai žiūrėdama į Joną. – Būk geras, aš turiu išeiti iš čia...

– Ar gali bėgti?

Moteris nusišypsojo ir staiga pakinksėjo galva. Iš smilkinio jai pliūptelėjo kraujas.

Jonas staigiai apsisuko tą pat akimirką, kai į sofos atlošą šalia jo įsmigo kulka ir ant grindų prikrito kamšalo. Link Jono iškėlęs pistoletą artinosi vyras pražilusiais ūsais.

Jonas nusitaikė į krūtinę, bet jį iš nugaros stumtelėjo susvirduliavusi moteris su antkakliu.

Iš vyro pistoleto vamzdžio kilo parako dūmai.

Jonas vėl nusitaikė, nuleido vamzdį per milimetrą ir tris kartus paspaudė nuleistuką. Iš garso atrodė, kad pistoletas neužtaisytas, bet vyrui už nugaros purkštelėjo kraujo debesis.

Vyras žengė dar du žingsnius ir susmuko ant kelių, pametė pistoletą ir ranka atsirėmė į taburetę.

Moteris su antkakliu vis dar stovėjo. Kūnu tekėjo iš smilkinio pulsuojantis kraujas. Ji pažvelgė į Joną ir prasižiojo, lyg norėtų kažką pasakyti.

– Aš iškviesiu pagalbą, – pažadėjo Jonas.

Moteris nustebusi palietė savo kruvinus plaukus, paskui nukrito šonu ant fotelio ir susitraukė į kamuoliuką, lyg ketindama miegoti.

Iš kito kampo slapstydamasis už sofų artinosi vyras apvalainais pečiais. Jonas ėmė bėgti. Šalia jo į sieną kaukštelėjus kulkai pažiro gipsas. Jis išlindo per užuolaidą, slėpdamas ginklą prie šono, ir kuo skubiausiai nuėjo link koridoriaus.

Ant scenos šoko storas vyras, išsipešęs iš kelnių marškinius.

Eriko nesimatė. Vos atsidūręs siaurajame koridoriuje Jonas pasileido bėgti.

Įbėgęs į persirengimo kambarį ir išgirdęs, kad jį vejasi, Jonas skubiai užrakino duris. Kažkas prausėsi duše – kabinoje nuo svorio girgždėjo grindys. Jonas prabėgo pro dvi moteris, kurios grūdosi prie makiažo veidrodžio.

Virtuvėje stovėjo žemas vyras ir kepė šaldytus mėsos kukuliukus. Jis spėjo sugriebti peilį, bet Jonas peršovė jam šlaunį.

Vyras nugriuvo. Bėgdamas link išėjimo per senas kartonines dėžes stambiųjų atliekų sandėlyje Jonas girdėjo jo riksmą. Išbėgęs į lauką visu greičiu pasileido aplink pastatą, per aukštą žolę, per vartus, palei spygliuotą tvorą ir išbėgęs iš už furgono pamatė, kad Eriko automobilio nėra. Teko šlubuojant žingsniuoti link Hiogdaleno sandėlių, iš kur galės pranešti policijai ir greitosios pagalbos tarnybai.

87

KELIU PRAVAŽIAVO VOS VIENAS kitas automobilis. Važiuodamas per visą pramoninę zoną ir Elvšės keliu Erikas stengėsi laikytis atokiai. Pamokslininkas važiavo mėlynu *Peugeot*, tokiu purvinu, kad nesimatė registracijos numerio. Erikas turėjo tik vieną planą – sekti tol, kol liks nepastebėtas.

Gintarinės kelio žibintų šviesos tai užliedavo automobilio saloną, tai vėl išnykdavo tarp stulpų – tarsi lėtas kvėpavimas.

Erikas svarstė, kodėl Pamokslininkas atėjo į *Zoną* – nusipirkti heroino ar susitikti su Rokiu.

Gydytojas nerimavo dėl to, kas galėjo atsitikti Jonui po to, kai jis, Erikas, buvo priverstas nesidairydamas išeiti iš kambario, pilno narkomanų, išlindo per karoliukų užuolaidą ir nužingsniavo tarp žmonių.

Žemas bosinis muzikos ritmas dunksėjo vis greičiau; kažkam padidinus garsą, nuo ritmo ėmė vibruoti kūnas.

Blyksinčioje scenos šviesoje jis staiga išvydo geltoną paltą. Pamokslininkas brovėsi link išėjimo. Erikas nusekė iš paskos. Viena moteris norėjo jį sustabdyti, bet jis tik papurtė galvą ir judėjo toliau.

Einant per apžiūros kambarį niekas į jį nežiūrėjo. Jis išėjo per plienines duris ant krovininės rampos.

Jonas atrodė įsitikinęs, kad žino, ką sako, todėl Erikas galvojo tik apie tai, kad negali pamesti Pamokslininko, kai jie taip arti.

Geltonas paltas šmėkščiojo prie automobilių toliau tamsoje. Erikas skubinosi iš paskos kaip galėdamas greičiau ir tyliau.

Dabar jis penkiolika minučių važiavo paskui raudonas galines šviesas, kartodamas sau, kad negali per daug atsilikti. Kelio atkarpa pro žvyruotą futbolo aikštelę ir mokyklą buvo ilgoka, tad jis paspaudė greičio pedalą. Per augmeniją mirgėjo didelio gyvenamojo kvartalo šviesos.

Iš vienos stotelės išsuko naktinis autobusas, todėl Erikas turėjo sulėtinti greitį ir pametė Pamokslininką iš akių. Jis paspaudė pedalą ir aplenkė autobusą, pasukęs už eismo salelės iš dešinės.

Toliau priekyje įsižiebė raudona šviesoforo šviesa. Erikas padidino greitį, staigiai pasuko vairą ir pralėkė kaip tik už automobilio, važiuojančio kertančiu keliu.

Jis per vėlai pamatė, kad mėlynasis *Peugeot* nusuko į dešinę – automobilio šviesos sumirgėjo tarp privačių namų.

Svarstyti nebuvo laiko, kitaip visai pames Pamokslininką iš akių.

Erikas išsuko iš kelio kitu išvažiavimu. Bagažinėje sutarškėjo maišelis su tuščiais buteliais. Važiuodamas tarp kuplių sodų ir tamsių namų Erikas bandė susigaudyti, kur nuvažiavo mėlynasis automobilis.

Sulėtinęs greitį pasuko į kairę, užkabindamas pašto dėžutę, paskui visu greičiu pralėkė pro kelis namus. Kitoje sankryžoje pamatęs, kad kelias baigiasi akligatviu, taip staigiai nuspaudė stabdį, kad sucypė padangos, sumetė vairą ir staigiai pasuko į dešinę.

Automobilio galas neteko sukibimo su kelio danga ir kairysis sparnas trenkėsi į elektros stulpą. Buteliai bagažinėje nuvirto ir sudužo, bet Erikas vėl išvažiavo į pagrindinį kelią.

Važiuodamas į įkalnę jis paspaudė greičio pedalą ir ant kalno dar spėjo pamatyti Pamokslininką, įvažiuojantį į viaduką po greitkeliu.

Gydytojas sulėtino greitį. Jo rankos ant vairo drebėjo. Vėl nukritęs šoninis veidrodis tabalavo pakibęs ant laidų.

Ant betoninės tunelio sienos kažkas buvo išpurškęs „Įmanomas ir kitas pasaulis“.

Pasidarė tamsu, bet kitą akimirką jis išvažiavo į gražių keturaukščių namų kvartalą.

Peugeot aplenkė šiukšliavežę, kuri lėtai tuštino sustatytus konteinerius. Kažin, gal Pamokslininkas gyvena Hiokmosene?

Nors žinojo, kokia yra tikrovė, mintis apie serijinio žudiko kasdienybę atrodė nereali. Vyras supjausto jau mirusios aukos veidą, o paskui grįžta į savo jaukius namus, supamus obelų ir vandens purkštuvų, bei susėda su šeima prie televizoriaus.

Erikas sekė iš paskos, kai mėlynasis automobilis pasuko iš Korpmosės gatvės į Klensmedo dešinėje.

Pamokslininkas sulėtino greitį ir sustojo iškart už trečio skersgatvio.

Nemažindamas greičio Erikas pravažiavo pro *Peugeot* ir pažvelgė per galinio vaizdo veidrodį kaip tik tą akimirką, kai aname automobilyje užgeso šviesa. Gydytojas pravažiavo nedidelį miškelį, pasuko į kitą kelią, sustojo ir puolė bėgti atgal. Geltonasis paltas pradingo miške į kairę nuo kelio. Erikas sustojo ant šaligatvio, pajutęs, kaip dreba kojos.

88

PASTARŲJŲ DIENŲ šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčia buvo Jerfelos gatvėje šalia didelės asfaltuotos automobilių aikštelės. Tai buvo žemas pastatas su terakotos spalvos fasadu ir skardiniu stogu. Šalia stovėjo raudonas bokštas iš akmenų, sudėtų rato viduryje.

Bendruomenės pirmininkas Tomas Apelis su žmona ir dviem vaikais gyveno betono pilkumo name visai šalia maldos namų. Stovint medinėje terasoje su uždengtu griliu, matėsi virš medžių ir čerpinių stogų kyšantis raudonas bokštas.

Adamas ir Margota sėdėjo svetainėje, rankose laikydami limonado stiklines. Tomas Apelis ir jo žmona Ingrida sėdėjo priešais. Tomas buvo lieknas vyras. Jis vilkėjo pilkomis kelnėmis ir baltais marškiniais, buvo pasirišęs šviesiai pilką kaklaryšį. Šviesūs antakiai, maža, kreiva burna, liesas, švariai nuskustas veidas.

Margota buvo ką tik paklaususi, kur Tomas buvo lemtingomis žmogžudysčių valandomis, o jis atsakė, kad namuose su šeima.

– Ar yra daugiau žmonių, galinčių tai patvirtinti? – pasiteiravo Margota ir pažvelgė į Ingridą.

– Namuose, savaime suprantama, buvo vaikai, – maloniai pasakė žmona.

– Daugiau nieko? – paklausė Adamas.

– Mes gyvename ramų gyvenimą, – pasakė Tomas, lyg tai turėtų viską paaiškinti.

– Jūsų namai gražūs, – pagyrė Margota, apsidairiusi tvarkingame kambaryje.

Ant sienos šalia paveikslo, vaizduojančio moterį juoda suknele su raudona knyga ant kelių, kabojo afrikietiška kaukė.

– Ačiū, – padėkojo Ingrida.

– Kiekviena šeima yra karalystė, – pasakė Tomas. – Ingrida yra mano karalienė, o mergaitės – princesės.

– Žinoma, – šypsodamasi tarė Margota.

Ji nužvelgė nepadažytą Ingridos veidą, mažus perliukus ausyse ir ilgą suknelę su aukšta, iki kaklo, apykakle ir ilgomis rankovėmis, dengiančiomis pusę plaštakų.

– Galbūt jums atrodo, kad mes rengiamės nešiuolaikiškai arba niūriai, – pasakė žmona, pagavusi komisarės žvilgsnį.

– Atrodo jaukiai, – pamelavo Margota ir pamėgino patogiau įsitaisyti gilioje sofoje su nertais apdangalais ant atlošo.

Tomas pasilenkė ir įpylė jai daugiau limonado. Margota dėkodama sukrutino lūpas.

– Mūsų gyvenimas nėra nuobodus, – ramiai pasakė Tomas. – Jis nėra nuobodus vien dėl to, kad mes nevartojame narkotikų, alkoholio, tabako... taip pat kavos ir arbatos.

– Kodėl netinka kava? – susidomėjo Adamas.

– Nes kūnas yra Dievo dovana, – atsakė jis paprastai.

– Jeigu tai dovana, žmogus juk gali gerti kavą, jei nori, – paprieštaravo Adamas.

– Žinoma, tai nėra įrašyta akmeninėse Dievo plokštėse, – nerūpestingai pasakė Tomas. – Tai tik patarimai...

– Gerai, – linktelėjo Adamas.

– Bet jeigu klausysime šių patarimų, Viešpats žada, kad mirties angelas aplenks mūsų namus ir nenužudys, – šypsodamasis pridūrė Tomas.

– Kaip greitai angelas prisistato, jei labai nusikalsti? – paklausė Margota.

– Jūs sakėte, kad norite pamatyti mano darbo kalendorių, – pakeitė temą Tomas. Kraujagyslės jo smilkiniuose patamsėjo.

– Atnešiu, – pasisiūlė stodamasi Ingrida.

– Aš atsigersiu vandens, – nutarė komisarė ir nuėjo iš paskos.

Tomas jau ketino stotis, bet Adamas sulaikė jį paklausdamas apie pirmininko pareigas.

Kai Margota įėjo į tvarkingą virtuvę, Ingrida stovėjo prie komodos ir ieškojo darbo kalendoriaus.

– Ar galiu atsigerti vandens? – paklausė Margota.

– Taip, žinoma.

– Ar buvote čia praeitą sekmadienį?

– Taip, – pasakė moteris. Jai virš nosies susimetė nedidelė raukšlelė. – Mes buvome namuose.

– Ką veikėte?

– Mes... kaip visada – pavalgėme vakarienę ir žiūrėjome televizorių.

– Ką rodė?

– Mes žiūrime tik mormonų televiziją, – pasakė Ingrida ir patikrino, ar čiaupas gerai užsuktas.

– Ar jūsų vyras vakarais išeina vienas?

– Ne.

– Net į bažnyčią?

– Paieškosiu miegamajame, – tarstelėjo paraudusi moteris ir išėjo iš virtuvės.

Komisarė atsigėrė, pastatė stiklinę į plautuvę ir grįžo į svetainę. Ji pastebėjo, kad Tomas įsitempęs, jo panosė išprakaitavusi.

– Ar vartojate vaistus? – paklausė Adamas.

– Ne, – atsakė Tomas ir nusibraukė delnus į šviesiai pilkas kelnes.

– Nei psichotropinių, nei antidepresantų? – paklausė Margota ir atsisėdo ant sofos.

– Kodėl klausiate?

Vyras pažvelgė į komisarę. Jo akys blizgėjo.

– Nes prieš dvidešimt metų jums buvo suteikta psichiatrinė pagalba.

– Man tai buvo sunkus laikas, kol dar nesiklausiau Dievo.

Vyras nutilo ir draugiškai pažvelgė į grįžusią Ingridą. Ji stovėjo tarpduryje su raudonu darbo kalendoriumi.

Margota paėmė knygą, užsidėjo akinius ir ėmė vartyti.

– Ar turite filmavimo kamerą? – paklausė Adamas, kol kolegė skaitinėjo.

– Taip, – patvirtino nustebęs Tomas.

– Ar galiu pamatyti?

Virš kaklaryšio mazgo sujudėjo vyro Adomo obuolys.

– Kodėl?

– Tai įprasta procedūra.

– Gerai, bet ji remontuojama, – pasakė Tomas šypsodamasis. Jo kreiva burna įsitempė.

– Kur?

– Pas draugą, – švelniai pasakė jis.

– Pasakykite draugo pavardę.

– Žinoma, – sumurmėjo Tomas, kai Adamo kišenėje suskambo telefonas.

– Atsiprašau, – tarė policininkas, atsistojo ir nusisukęs nuo Tomo ėmė ieškoti telefono striukės kišenėje.

Per langą, išeinantį į užpakalinę namo pusę, jis pamatė kaimyną kitapus tvoros, žiūrintį į juos. Tuo pat metu lange išvydo savo atspindį – tankius plaukus ir vešlius antakius. Radęs telefoną pamatė, kad skambina Adė, policijos kompiuterininkas, taip pat gyvenantis Hiokmosene.

– Adamas klauso.

– Naujas įrašas, – beveik suriko Adė.

– Mes atvyksim, kai tik...

– Ten tavo žmona, Katryna...

Adamas daugiau nieko nebegirdėjo. Jis išlėkė į prieškambarį ir norėdamas atsiremti į sieną numetė įstiklintą spalvotą dviejų mergaičių nuotrauką.

– Adamai? – šūktelėjo Margota. – Kas atsitiko?

Palikusi kalendorių ant sofos, keldamasi ji išvertė ant žemo staliuko stovėjusią stiklinę su limonadu.

Adamas buvo jau prie lauko durų. Margota nematė jo veido. Jai pasidarė bloga. Prilaikydama pilvą ji nusekė paskui Adamą. Tas bėgo taku link automobilio. Dar nespėjus jai išeiti per duris, Adamas jau buvo užvedęs variklį. Komisarė sustojo gaudydama orą, o Adamas paspaudė greičio pedalą, bet staigiai sukantis, ratai slystelėjo ir automobilis įvažiavo į ledo ritulio vartus, kuriuos vaikai buvo pasistatę šalikelėje. Margota ėjo taku mojuodama Adamui sustoti, bet suskambo jos telefonas.

89

BULTO GATVĖS 5-AJAME NAME buvo tik trys kambariai, bet dalis virtuvės paskirta puikiam valgomajam kampeliui. Be to, ten buvo rūsys ir sodelis, kuris ribojosi su mišku. Namą jie įsigijo gana pigiai, persikėlė arčiau centrinių miesto rajonų, bet jei nerenovuos, daugiau žiemų čia neišgyvens.

Katryna Jusef sėdėjo ant baltos sofos priešais televizorių. Ji vilkėjo minkštas mėlynas *Hollister* kelnes ir rožinius marškinėlius.

Ji žinojo, kad nagų lakas išdžiūvo jau seniai, bet siekdama taurės vis dėlto išskėtė pirštus. Kadangi Adamo nebuvo namuose, ji pasinaudojo proga susitvarkyti nagus, nes kitaip jis turėtų pasėdėti automobilyje, kad nepradėtų skaudėti galvą.

Ji gurkštelėjo vyno ir dirstelėjo į *iPad* ant kelių. Karolina dar nebuvo atnaujinusi savo statuso. Ji tylėjo jau visą valandą, bet juk negali būti, kad taip ilgai maudosi.

Katryna žiūrėjo seną amerikietišką trilerį *Face / Off**, bet tas jai pasirodė gana perspaustas.

Rytoj ji dirbs, todėl turėtų ne Adamo laukti, o eiti miegoti.

„O aš ir nelaukiu", – pagalvojo ji ir dirstelėjo į langą, kai į jį stipriai brūkštelėjo krūmo šakos.

Moteris įkišo ranką į apdribusias kelnes ir ėmė masturbuotis. Kelias sekundes sėdėjo užsimerkusi, o tada žvilgtelėjo per langą į sodą, nesiliaudama masturbuotis, bet paskui nustojo pagalvojusi, kad gali

* (Angl.) „Beveidis" (Lietuvoje filmo pavadinimas buvo išverstas kaip „Dviveidis").

ateiti kaimynas ir atnešti grėblį, kurį šįvakar pasiskolino. Ji neturėjo jėgų užtraukti užuolaidų. Labiau nuobodžiavo, negu jautėsi įsiaudrinusi.

Katryna nusižiovavo ir pasikasė kulkšnį. Nors prieš tai valgė tuno salotų, bet vėl jautėsi alkana. Ji patikrino *iPad*, grįžo į ankstesnius puslapius, perskaitė savo komentarus ir parašė dar vieną.

Nepaaiškinamai užsispyrusi peržiūrėjo paskutines Karolinos Vinberg nuotraukas, tos, kurią ji beveik persekioja.

Karolina buvo pastebėta metro, einanti į futbolo treniruotę, o dabar tapo supermodeliu. Sakoma, kad ji keliasi iš lovos tik tada, kai gauna ne mažiau negu 25 000 dolerių.

Katryna stebėjo ją visuose forumuose ir visada žinodavo, kur ji ir ką daro.

Tiesiog taip susiklostė.

Vėl ištiesusi ranką link taurės Katryna pašiurpo suvokusi, kad sodo žibintai neveikia. Per langą matėsi juodi krūmai. Ji nebuvo įsitikinusi, ar šviestuvai veikė visą vakarą. Tai ne pirmas kartas, kai šviesos sugenda. Adamas turės patikrinti saugiklius elektros skydinėje. Ji į rūsį tikrai neis. Tik ne po įsilaužimo.

Ji matė savo atspindį tamsiame lange. Gurkštelėjusi vyno ėmė apžiūrinėti savo nagus.

Aną ketvirtadienį, kai juodu su Adamu buvo darbe, kažkas buvo įsilaužęs – ir dabar rūsio durų spyna sugadinta. Jie užrišo virvutę, kad patraukus už rankenos atrodytų, jog durys užrakintos. Iš namų nieko nebuvo pavogta: nei namų kinas, nei muzikos centras, nei žaidimų kompiuteris.

Galbūt jie suprato, kad Adamas – policininkas, ir persigalvojo? Galbūt pastebėjo įstiklintą Aukštosios policijos mokyklos diplomą ir dingo kaip galėdami skubiau.

Adamas mano, kad tai nuobodžiaujantys paaugliai.

„Vis dėlto keista, – svarstė Katryna. – Jie būtų paėmę bent viskį ir vyną arba papuošalus." Miegamajame gulėjo *Prados* delninukė, kurią jai Adamas padovanojo prieš dvejus metus.

Ji pastebėjo, kad dingo tik vienas daiktas – nedidelė jos močiutės siuvinėta servetėlė. Adamas ja nepatikėjo, sakė, kad jie atras servetėlę, ir atsisakė įtraukti į pranešimą policijai.

Lamasu – dvasia globėja, kurią močiutė buvo išsiuvinėjusi baltoje medžiagoje blyškiai raudonu siūlu, visada gulėjo knygų lentynoje šalia sidabrinio kryžiaus.

Katryna žinojo, kad ją kažkas paėmė.

Kai buvo maža, jai ta servetėlė atrodė šiurpi. Mama sakydavo, kad Lamasu gina namus, bet Katryna matydavo tik pabaisą. Mažais dygsneliais buvo išsiuvinėtas vyras su supinta barzda. Jo kūnas buvo kaip jaučio, o ant nugaros – didžiuliai sparnai.

Ji vėl prisiminė tą virvutę, kurią Adamas buvo apvyniojęs aplink rūsio durų rankeną ir pririšęs prie skalbimo mašinos vandens vamzdžio. Tąkart ji privertė Adamą apžiūrėti namus kelis kartus.

Jai baisu ne tik rūsyje, baugina ir didelė ūkinė spinta tarp televizoriaus kambario ir virtuvės.

Ji panaši į drabužinę, bet turi neįprastai storas dvivėres duris. Anksčiau jos būdavo uždaromos sukama kaladėle, bet ji nukrito. Dabar juodu su Adamu tik prispaudžia duris, bet tos juda, trinasi viena į kitą ir visą laiką prasiveria kelis centimetrus, lyg kas nors žiūrėtų pro plyšį.

Paauksuotoje ikonoje ant miegamojo sienos blykstelėjo automobilio šviesos, o kitą sekundę – Adamo įrėmintų varžybų marškinėlių stikle.

„Baisių vietų būna visuose namuose, – pagalvojo ji ir pašiurpo. – Kambarių arba užkampių, kuriuose susikaupia senoji tamsos baimė iš vaikystės."

Išgėrusi likusį vyną moteris atsistojo ketindama eiti į virtuvę.

90

KATRYNA PATRAUKĖ VYNO DĖŽUTĘ arčiau spintelės krašto ir pakišusi po čiaupu prisipylė taurę, apsitaškydama ranką.

Virtuvės gartraukyje ūžė vėjas. Per stiklines duris tarp putino krūmų šakų matėsi tuščia gatvė.

Koridoriuje, vedančiame link svetainės, taukštelėjo ir užsidarė dvivėrės ūkinės spintos durys.

Ji pastatė taurę ant reklaminės firmos *Sephora* skrajutės, nučiulpė nuo plaštakos vyno lašelius, dirstelėjo į taurę, į blondinę reklamoje ir nutarė pasilikti vaikelį – aborto nedaryti.

Reikėtų nusiųsti Adamui žinutę, kad ji persigalvojo. Ji lėtai nuėjo koridoriumi, visą laiką žiūrėdama į tvirtas medines duris. Negalėjo nežiūrėti, net stabtelėjo, kai durys šiek tiek prasiskyrė. Katrynai užėmė kvapą. Ji skubiai praėjo pro šalį, prisivertusi nebėgti, bet dėl judančių durų per nugarą nubėgo šiurpuliukai.

Atsisėdusi ant sofos ji vėl įsijungė filmą.

Džonas Travolta ir Nikolas Keidžas susikeitė veidais, bet patys atrodė lygiai taip pat.

Ji negalėjo išmesti iš galvos kaimyno. Atėjęs pasiskolinti grėblio jis taip keistai nužvelgė ją, kad Katryna negalėjo liautis galvojusi, ar jis žino, jog ji namuose viena.

Jos *iPad* buvo išsijungęs. Katryna pirštu palietė monitorių ir iškart paspaudė pasirodžiusį besišypsantį Karolinos veidą.

Katryna žinojo, kad pasukusi galvą į kairę lange pamatytų ūkinės spintos durų atspindį.

Reikia liautis, tai įkyrios mintys.

O jei įsilaužęs buvo kaimynas? Jeigu jis pavogė staltiesėlę ir porą kelnaičių iš skalbinių krepšio?

Jei kas žinotų, kad rūsio duris prilaiko tik virvutė, galėtų įsigauti be jokio triukšmo.

Tą akimirką, kai Katryna priėjusi prie lango ėmė traukti užuolaidą, per sodą, kaip jai pasirodė, kažkas nubėgo.

Ji pasilenkė arčiau stiklo.

Tamsoje nieko nesimatė.

„Stirna, ten turėjo būti stirna“, – pagalvojo ji ir daužantis širdžiai užtraukė užuolaidą.

Ji atsisėdo ant sofos, išjungė televizorių ir ėmė rašyti Adamui žinutę. Staiga suskambo telefonas ir ji taip išsigando, kad net krūptelėjo. Numeris nepažįstamas.

– Katryna klauso, – dvejodama ištarė ji.

– Sveika, Katryna, – paskubomis pasisveikino kažkoks vyras. – Aš esu Adamo kolega iš kriminalinės policijos ir...

– Jo nėra...

– Klausykit, – pertraukė jis. – Jūs namuose?

– Taip, aš...

– Eikite prie durų, lauk iš namų, nesukite galvos, jei neapsirengusi ir neapsiavusi, tiesiog eikite į gatvę, tolyn nuo namų.

– Ar galiu paklausti, kodėl...

– Jau einate lauk?

– Einu.

Ji atsistojo, perėjo svetainę, žvilgtelėjo į spintos duris, apėjo sofą ir pasuko link koridoriaus.

Prieškambaryje, nugara į ją, stovėjo vyras geltonu lietpalčiu ir darė paskui save duris.

Katryna staigiai atsitraukė už kampo ir sustingo.

– Viduje kažkas yra, – sušnabždėjo ji į ragelį. – Aš negaliu išeiti.

– Kur nors užsirakinkite ir neišjunkite telefono.

– Viešpatie, nėra kur...

– Nekalbėkite, nebent tada, kai bus neišvengiama. Eikite į vonios kambarį.

Drebančiomis kojomis eidama link virtuvės ji pastebėjo, kad ūkinė spinta kiek pravira. Negalėdama aiškiai mąstyti ji atidarė vienas duris, skubiai įsmuko, atsistojo šalia dulkių siurblio ir pritraukė duris.

Jas uždaryti ne taip paprasta, nes pirštai netilpo plyšyje. Ji užkišo nagus ir pritraukė duris.

Išgirdusi prie spintos žingsnius Katryna sulaikė kvapą. Vyras praėjo pro šalį link virtuvės. Spintos durys kaukštelėjo vienos į kitas ir truputį prasivėrė.

Katryna stovėjo tamsoje išpūtusi akis. Vyras virtuvėje ištraukė stalčių, subarškėjo metalas. Moteris tankiai alsavo. Staiga ji prisiminė relikviją Siodérteljės bažnyčioje. Adamas nenorėjo eiti į vidų, o ji užsuko pažiūrėti. Tai buvo apaštalo Tomo kaulo gabaliukas. Pastorius sakė, kad tame pageltusiame kauliuke stikliniame vamzdelyje ant marmurinio stalo vis dar yra Šventoji Dvasia.

Ji ištiesė ranką ir pamėgino pritraukti duris, bet negalėjo užkabinti – nagai nuslydo per medieną. Ji atsargiai pasislinko į šoną, bet atsitrenkė į kibirą su šluota. Šluotkotis atsirėmė į jos paltą ir šalia tyliai subarškėjo kelios pakabos.

Katryna vėl truputį pritraukė duris, bet nagai nuslydo ir durys lėtai vėl šiek tiek prasivėrė. Už jų stovėjo tamsi figūra.

91

VYRAS ATPLĖŠĖ DURIS ir atsitraukė. Jo rankoje buvo pistoletas. Prasižiojęs vyras spoksojo į ją tamsiai rudomis akimis. Nuo jo trenkė prakaitu. Tą sekundę Katryna užfiksavo kiekvieną detalę: nudėvėtus džinsus su atvartais, žolės dėmę ant dešinio kelio, pasipūtusią juodą nailono striukę ir sportinę kepuraitę su išsiuvinėta, išsipašiusia emblema *New York Yankees.*

– Aš policininkas, – ištarė jis gaudydamas kvapą ir nuleido ginklą.

– Dieve, – sušnabždėjo ji ir pravirko.

Vyras paėmė ją už rankos ir nusivedė link prieškambario, per radijo stotelę raportuodamas savo vadovybei:

– Katrynai nieko nenutiko, įtariamasis pabėgo per virtuvės duris... Taip, atitverkite kelius ir atsiųskite čia kinologus su šunimis...

Moteris ėjo šalia jo ir ranka remdamasi į sieną netyčia stumtelėjo *Leeps* makiažo kursų baigimo sertifikatą.

– Palaukite sekundę, – įspėjo policininkas ir atidarė duris norėdamas patikrinti išėjimą.

Tą pat akimirką, kai Katryna pasilenkė apsiauti sportbačių, ant prieškambario veidrodžio pliūptelėjo kraujas. Paskui pokštelėjo šūvis ir jo aidas iš anapus gatvės.

Civilio rūbais vilkintis policininkas mostelėjo ranka, įsikabino į kabančius drabužius ir nugriuvo nutempdamas ir juos. Jis nukrito ant nugaros tarp batų. Subarškėjo pakabos. Iš skylės juodoje striukėje kliuksėjo kraujas.

– Slėpkitės, – iškošė jis. – Vėl pasislėpkite...

Nuaidėjus dar dviem šūviams Katryna ėmė trauktis atatupsta. Lauke pasigirdo žvėriškas riksmas. Ji negalėjo atplėšti žvilgsnio nuo sužeisto policininko ir kraujo, bėgančio į tarpelius tarp grindų plytelių. Staiga sudužo lango stiklas ir tarp namų nuaidėjo dar vienas šūvis.

Pasilenkusi Katryna nubėgo per svetainę. Slystelėjusi ant Tebrizo kilimo, petimi atsitrenkė į sieną, bet nenugriuvo, o nubėgusi į koridorių atidarė vienas ūkinės spintos duris. Iš jos ant grindų nuvirto šluota, kartu apversdama raudoną kibirą. Nuo jo nukrito ir grindimis nutarškėjo plastikinė gręžimo detalė. Katryna pakėlė šluotą ir kibirą ir pamėgino atremti juos į drabužius, bet viena striukė nukrito ant storos dulkių siurblio žarnos ir ta krisdama atidarė antras duris.

Išgirdusi dar du šūvius ji puolė į virtuvę, bet pamačiusi už stiklinių durų tamsą, atidarė rūsio duris ir ėmė leistis stačiais mediniais laiptais.

Ji buvo taip išsigandusi, kad vos sugebėjo įkvėpti, o galvoje sukosi tik viena mintis, – kad tai organizuotas neapykantos išpuolis, kad juos aptiko rasistai, kad juos suerzino tai, jog Adamas nusipirko naują jaguarą.

Per akmenines sienas girdėjosi policijos automobilių sirenos. Ji nusprendė pasislėpti katilinėje, kol policininkai sugaus įsilaužėlį.

Leidžiantis į tamsą jai darėsi vis baisiau.

Moteris leidosi laiptais laikydamasi už vėsaus turėklo vamzdžio, mirksėdama ir išplėsdama akis, bet beveik nieko nematė.

Kvepėjo akmeniniais pamatais, drėgnais vamzdžiais ir šiluminio katilo tepalu.

Katryna judėjo tyliai, bet nuo svorio laiptai vis tiek traškėjo. Galiausiai pasiekė plytelėmis išklotas grindis. Sumirksėjus tamsoje išryškėjo šviesesnė dėmė – skalbimo mašina šalia durų, kurių rankena

buvo pririšta virvute. Apsisukusi ji nuėjo į kitą pusę, pro senąjį Adamo kinišką biliardą, kol atsidūrė katilinėje. Uždariusi duris ji išgirdo inkštimą.

Katryna sustingo padėjusi ranką ant rankenos ir įsiklausė. Kai kur sutraškėdavo vamzdžiai, bet šiaip buvo tylu.

Ji atsargiai ėjo gilyn, toliau nuo durų, ketindama prasėdėti čia, kol atvyks policininkai, – juk jie turėtų neužtrukti.

Vėl inkštimas. Visiškai arti.

Ji atsisuko, bet nieko nesimatė.

Vėl inkštimas ir šnypštimas – tai vandens šildytuvo apsauginis ventilis.

Katryna slinko į priekį ištiesusi rankas, kol rado dažais aptaškytas kopėčias, atremtas į sieną.

Moteris be garso išskėtė jas ir pastatė prie sienos po langu palubėje.

„Kažkas pavogė Lamasu“, – pagalvojo moteris. Jos staltiesėlė – angelas sargas, namų globėjas. Štai kodėl visa tai vyksta.

Ji negalėjo likti name, niekada nenorės čia grįžti. Atkabinusi abu lango kabliukus ji stumtelėjo langelį į piktžolių pusę. Staiga kulkšnimis pajuto šaltą skersvėjį.

Ji buvo visiškai įsitikinusi, kad už nugaros kažkas artinasi.

Kažkas nupjovė rūsio duris prilaikiusią virvutę ir įsigavo į vidų.

Katryna niekaip negalėjo atidaryti lango iki galo. Ji pamėgino dar kartą, bet langas atsiremdavo į kažką išorėje. Gaudydama kvapą ištiesė ranką, perbraukė ranka per piktžoles ir užčiuopė žoliapjovę – ji stovėjo per arti.

Moteris pamėgino nustumti ją, nors jautė, kad kopėčios pradeda slysti. Galiausiai, pasukus žoliapjovės ratą, Katrynai pavyko nustumti ją keletą centimetrų.

Langas atsidarė ir moteris pradėjo ropštis lauk, bet tą akimirką atsidarė katilinės durys ir užsidegė šviesa. Sena dienos šviesos lempa mirksėjo. Katrynai bemėginant išlipti, jai iš po kojų buvo pastumtos kopėčios ir tos barškėdamos nuvirto ant grindų. Moters kojos atsitrenkė į sieną. Kelius nuvėrė skausmas, bet ji laikėsi įsikabinusi į lango rėmą ir iš visų jėgų mėgino prisitraukti ir išlįsti lauk.

Pirmas dūris peiliu buvo toks stiprus, kad nugarą pervėrę ašmenys grybštelėjo betoninę sieną.

92

ADAMAS JUSEFAS GULĖJO pilvu ant akmeninio tako prie savo namo. Jo rankos surakintos už nugaros, iš skausmo tvinksėjo šlaunis. Juodi džinsai buvo šlapi nuo kraujo, bet paviršinė šautinė žaizda nebuvo labai skausminga. Virš tamsios sodų žalumos keistu ritmu blyksėjo mėlynos policijos šviesos.

Vienas iš policininkų laikė prispaudęs jį keliu tarp menčių ir vis surikdamas liepė tylėti, ir tuo pat metu aiškino policijos ekipažui, kas atsitiko.

– Viduje yra Katryna, – išspaudė Adamas.

Operatyvinės grupės vadovas mėgino koordinuoti šią skubią operaciją, tuo pat metu tiesiogiai bendraudamas su Stokholmo ekipažo koordinavimo štabo vadovu. Pirmojo atvykusio ekipažo vyrai įsiveržė į vidų per duris ir langus, patikrino įėjimą ir įleido greitosios pagalbos darbuotojus.

Pašautasis policininkas buvo nuvežtas ant gulto. Tuo pat metu medikai pagalbos telefonu įspėjo Karolinskos ligoninę Hudingėje, kad nukentėjusįjį reikės iškart užmigdyti ir operuoti.

Pamėginęs išsilaisvinti Adamas gavo tokį smūgį per inkstus, kad jam užėmė kvapą ir jis ėmė kosėti. Policininkas prispaudė jo sprandą keliu ir sugriebęs už striukės užriko, kad gulėtų ramiai.

– Aš policininkas ir...

– Užsičiaupk!

Kitas policininkas paėmė Adamo piniginę, atsitraukė po batais grikšint žvyrui ir pažvelgė į Adamo policininko ženklelį ir pažymėjimą.

– Kriminalinių tyrimų biuras, – patvirtino jis.

Policininkas, kuris laikė prispaudęs Adamo sprandą ir nugarą, alsuodamas atsistojo. Adamas giliai įkvėpė ir pamėgino apsiversti ant šono.

– Tu pašovei civiliais drabužiais vilkintį kolegą, – pranešė policininkas.

– Su juo buvo mano žmona. Pamatęs juos pagalvojau, kad...

– Jis atvyko pats pirmas ir jau vedė ją iš namo... Visiems buvo pranešta.

– Tiesiog atveskite ją, – paprašė Adamas.

– Po velnių, ką jūs darot? – sušuko moteris.

Tai Margota. Per gervuogių krūmus šalikelėje Adamas išvydo jos kojas. Ji įžengė per vartus ir sustojo.

– Jis policininkas, – pasakė komisarė ir kelis kartus greitai įkvėpė. – Ten jo žmona...

– Jis pašovė kolegą, – pasakė vienas policininkas.

– Tai buvo nelaimingas atsitikimas, – aiškino Adamas. – Aš pagalvojau...

– Daugiau nieko nesakyk, – pertraukė Margota. – Kur Katryna?

– Nežinau, nieko nežinau... Margota...

– Aš einu į vidų, – pareiškė ji ir nuėjo žvyruotu taku.

– Pasakyk jai, kad ją myliu, – sušnabždėjo Adamas.

– Padėkite jam atsistoti, – liepė Margota policininkams. – Nuimkite antrankius. Tegul kol kas palaukia automobilyje.

Ji nuėjo link namo apsikabinusi pilvą.

Per duris išėjo jaunas vieno ekipažo policininkas su šalmu rankoje. Prasilenkęs su Margota jis apsivėmė ten pat priebutyje, paskui nieko netaręs nuėjo sodo taku, sagstydamasis apsauginę liemenę, leido nusmukti jai ant žemės, pasuko į gatvę ir dar kartą apsivėmė tarp dviejų policijos automobilių. Paskui atsirėmė ranka į variklio dangtį ir nusispjovė.

Anie du policininkai suėmė Adamą už žastų, pakėlę pastatė jį ant kojų ir nuvedė nuo namo. Adamas juto, kad iš šautinės žaizdos į batą teka kraujas. Nusivedę jį prie vieno automobilio pasodino ant galinės sėdynės, bet antrankių nenuėmė.

Pro užtvaras buvo įleistas dar vienas greitosios pagalbos automobilis. Vienas iš policininkų mojo privažiuoti arčiau. Pasigirdus sraigtasparnio traškesiui Adamas pažvelgė link namo durų laukdamas, kada pasirodys Margota su Katryna.

Kai Kriminalinių tyrimų biuras gavo ketvirtą įrašą, sistema iškart suveikė.

Vienas iš ekspertų buvo geras Adamo Jusufo draugas. Įraše atpažinęs Katryną, iškart išplatino informaciją vidiniu biuro tinklu ir tada paskambino Adamui.

Kad būtų išlošta laiko ir kad veiksmų taktika būtų efektyvi, buvo paskelbta vadinamoji „ypatingoji padėtis“, policininkai susivienijo štabais, kad įvairios jų grupės kuo greičiau įvykdytų koordinuojamą operaciją.

Aliarmas buvo paskelbtas kanalais, jungiančiais Sioderorto, Stokholmo centro, Vesterorto, Nakos ir Siodertiorno komisariatus.

Arčiausiai Bulto gatvės 5-ojo namo buvo ne budintis policijos ekipažas, o civilio drabužiais vilkintis pareigūnas. Jis atsidūrė nurodytoje vietoje praėjus vos septynioms minutėms po to, kai filmas buvo atsiųstas policijai.

93

KOL VĖL IŠVYDO MARGOTĄ, praėjo, regis, visa amžinybė. Ji išėjo lėtai, laikydamasi turėklo, pilvą apkabinusi ranka. Sustojo. Jos nosies galiukas išbalęs, kakta išrasojusi prakaitu. Paskui ji priėjo prie Adamo, sėdinčio automobilyje.

– Nuimkit tuos prakeiktus antrankius, – pusbalsiu paliepė ji policininkams.

Tie skubiai nuėmė. Adamas pasitrynė riešus ir pažvelgė Margotai į akis. Išvydus jos išsiplėtusius vyzdžius, Adamui staiga pasidarė negera.

– Kas atsitiko? – paklausė jis išsigandęs.

Kolegė papurtė galvą, priėjo arčiau, metė žvilgsnį į namą, paskui vėl į Adamą.

– Adamai, man labai gaila. Aš nemoku išreikšti, kaip man gaila.

– Dėl ko? – paklausė jis griežtai ir atidarė automobilio duris.

– Atsisėsk.

Tačiau jis išlipo, atsistojo priešais ją ir pasijuto labai keistai, – lyg būtų visiškai besvoris.

– Katryna? Tiesiog pasakyk. Ji sužeista?

– Katryna negyva.

– Aš mačiau ją tarpduryje, mačiau ją...

– Adamai...

– Tu įsitikinusi? Ar kalbėjai su greitosios personalu?

Margota apkabino Adamą, bet tas išsilaisvino, žengtelėjo atatupstas ir pamatė ant plonos šakos siūbuojančias tamsias gervuoges.

– Man nenusakomai gaila.

– Ar tu įsitikinusi, kad ji negyva? Juk greitoji... ką čia daro greitoji, jeigu ji...

– Katryna liks čia, kol bus ištirta nusikaltimo vieta.

– Ji prieškambaryje? Ar galiu sužinoti, kur ji?

– Katilinėje. Ji, matyt, slėpėsi katilinėje...

Adamas žiūrėjo į ją, jausdamas, kad skausmas šlaunyje staiga tapo pulsuojantis ir veriantis. Jis matė, kad visi policininkai išėjo iš namo ir susirinko aptarti situacijos prie operatyvinio autobuso.

Blykstelėjo suvokimo sekundė – jo žmona buvo beveik išgelbėta, bet jis nušovė policininką, vedantį ją iš namo.

– Aš nušoviau kolegą...

– Dabar negalvok apie tai... Šiąnakt miegosi pas mane. Aš paskambinsiu viršininkui.

Ji norėjo paimti Adamą už rankos, bet tas nusisuko.

– Aš turiu pabūti vienas... atleisk, aš...

Šiek tiek atokiau, regis, virš stadiono, ore kabojo sraigtasparnis.

– Ar jie sugavo Pamokslininką? – paklausė Adamas.

– Adamai, mes jį sugausime. Jis netoli. Mes padarysim viską, absoliučiai viską.

Jis linktelėjo porą kartų ir vėl nusisuko.

– Duok man sekundę, – sušnabždėjo jis, paėjo kelis žingsnius ir palietė vieno krūmo šaką.

– Tu turi likti čia, – pasakė Margota.

Pažiūrėjęs į ją kelias sekundes, Adamas ėmė lėtai vaikštinėti po sodą, užsidengęs veidą rankomis, apsimesdamas, kad mėgina suvokti tai, ką ji pasakė, bet iš tikrųjų galvojo apie tai, kad turi pamatyti Katryną. Netikėjo jais, taip negali būti, tai netiesa, Katryna su tuo nesusijusi.

Jis pasuko už namo. Nepjautoje žolėje tysojo žalia vandens žarna. Žybsinčioje mėlynoje šviesoje matėsi mašalų spiečius. Užėjus už namo pasidarė tamsiau.

Adamas matė savo siluetą raudoname grilio dangtyje. Pasukęs už kampo jis pastebėjo, kad rūsio durys atidarytos. Virvutė buvo nupjauta. Jis įėjo. Apačioje degė šviesos.

Girdėjosi viršuje vaikštantys žmonės. Vienas iš ekspertų dėliojo ant grindų plokštes.

Adamas žengė dar žingsnį ir šaltoje dienos lempos šviesoje išvydo Katryną. Ji sėdėjo atsirėmusi į geoterminį siurblį. Visur aplinkui kraujas – ant kelnių, marškinėlių, grindų. Plaukai užkišti už ausies, bet veido beveik nelikę – jis sukapotas. Ant krūtinės blizgėjo tamsus kraujas. Atrodė, kad kaire ranka laiko suspaudusi dešinės rankos pirštus.

Adamas susvirduliavo atatupstas, girdėdamas savo paties kvėpavimą. Jis nuvertė skalbimo miltelių pakelį, užmynė ant savo guminių batų ir išsvirduliavo į sodą gaudydamas orą, bet niekaip neįstengdamas pakankamai įkvėpti, įsikišo į burną pirštą.

Nieko neįmanoma suprasti.

Aliarmas buvo paskelbtas vos prieš pusvalandį, o dabar nieko nebeįmanoma pakeisti.

Adamas pasuko atgal, praėjo komposto krūvą, bet staiga miške trakštelėjo šaka. Vienas iš kolegų apėjo namą ir pašaukė jį, bet Adamas pasuko link pamiškės, klausydamasis to, kas ten juda.

Už nugaros jo namuose įsižiebė prožektoriai ir visą sodą nutvieskė šviesa. Medžių kamienai sušvito pilkai, lyg būtų padengti pelenais. Adamas pasijuto lyg požeminiame miške.

Gal už dvidešimties metrų stovėjo vyras ir spoksojo į jį. Stovint tarp vos švytinčių kamienų jų žvilgsniai susitiko. Praėjo kelios sekundės, kol Adamas suprato, kas čia toks.

Tai buvo psichiatras Erikas Marija Barkas.

Susivokęs Adamas pasijuto tarsi žaibo trenktas. Suvokimas atėjo taip staiga, kaip kirvis perskelia pliauską.

Adamas pasilenkė ir nusitraukė nuo kulkšnies mažą pistoletą. Čirkštelėjo plėšiamas lipukas. Jis įstūmė į lizdą šovinį ir iššovė.

Atsimušusi į viršutinę šakos dalį priešais Eriko veidą, kulka pakeitė kryptį. Pažiro skeveldros. Psichiatras ėmė trauktis.

Adamo ranka drebėjo. Pamėgino nusitaikyti žemiau. Psichiatrui besitraukiant iššovė dar kartą. Kulka prapuolė tarp tamsių šakų, linguojančių tarp judviejų.

Jis matė, kad psichiatras nubėgo pasilenkęs, nuslydo nuo šlaito ir dingo už stambaus kamieno. Adamas nusekė iš paskos, tiesiai per eglišakes, bet jo nebematė. Išgirdę šūvius, iš sodo atbėgo policininkai, pamiškę nutvieskė prožektorių šviesos.

– Padėk ginklą! – sušuko kažkas. – Adamai, padėk ginklą!

Adamas atsisuko ir iškėlė rankas.

– Žudikas dar miške! Tai hipnotizuotojas, tas prakeiktas hipnotizuotojas!

94

ERIKAS ĮKVĖPĖ ir atsimerkęs pamatė naktinį dangų ir juodas medžių viršūnes. Matyt, bus nualpęs krisdamas. Nugara degė. Prisiminė, kad nusibrozdino slysdamas nuo šlaito.

Atsistojęs atsirėmė ranka į šlapią uolą. Kvepėjo samanomis ir šertvėmis. Pakėlęs akis išvydo virš medžių blyksinčias ryškias prožektorių šviesas.

Pasilenkęs prasibrovė pro brūzgynus ir patraukė tolyn nuo skardžio.

Tolimas šunų skalijimas sumišo su artėjančio sraigtasparnio traškesiu.

Erikas sekė Pamokslininką siauru taku, bet kai įžengė į tankumą, pasidarė taip tamsu, kad pametė vyrą iš akių. Kurį laiką stovėjo klausydamasis, bet nebuvo jokių kitų garsų išskyrus vėją, traukiantį per šakas aukštai virš galvos. Galiausiai, kai nutarė grįžti į automobilį ir palaukti ten, pasigirdo kelių automobilių sirenos, kurios paskui susiliejo į vieną kažkur gatvėje anapus miško.

Tada Erikas pasuko į tą pusę pagalvojęs, kad Jonas nukreipė policiją teisinga linkme. Netgi kilo mintis, kad jie galbūt sugavo Pamokslininką.

Miške buvo pilna brūzgynų ir uolų, be to, judėti tamsoje nebuvo lengva, bet po kiek laiko tarp medžių jis išvydo blyksinčią mėlynai pilką šviesą ir staiga atsidūrė priešais Adamą Jusefą iš Kriminalinių tyrimų biuro.

„Adamas žiūrėjo man į akis ir iššovė, – svarstė Erikas, bėgdamas žemyn šlaitu. – Kas atsitiko? Kas atsitiko *Zonoje*, kai aš išėjau?“

Iš po kojų ėmė riedėti pabiri akmenys ir jis vos nepaslydo, bet sugriebė šaką ir kažkuo persirėžė delną. Ranka sušlapo nuo kraujo. Erikas sustojo gaudydamas orą ir pamėgino išlyginti kvėpavimą. Virš medžių viršūnių vėl pasigirdo artėjantis sraigtasparnis.

Ar jie mano, kad jis susijęs su žmogžudystėmis, nes nepasakė visos tiesos, – kad pažinojo aukas?

Erikas pagalvojo apie tai, kad pamelavo policijai, nuslėpė Rokio alibi ir nutylėjo tai, ką Bjornas pasakė per hipnozę.

Sraigtasparnis kabojo virš miško, pasišviesdamas prožektoriumi, ir po truputį artinosi. Reikia pasislėpti. Šnarėjo lapija, viršūnės siūravo krėsdamos lapus ir tie sūkuriuodami leidosi.

Sraigto traškesys ėmė drebinti Eriko kūną. Jis prisispaudė prie kamieno ir stovėjo visiškai nejudėdamas, plakamas šakų.

„Tai visiška nesąmonė, – galvojo Erikas. Vėjo sūkurys ėmė draskyti jo drabužius. – Manęs vos nenušovė.“

Sūkurys bloškė į veidą sausą žemę ir senus spyglius.

Sraigtasparnis nuskrido toliau, jo prožektoriaus spindulys braukė ir šokinėjo tarp kamienų.

Policija medžiojo jį, Eriką.

Blykstelėjus šviesoms, už dvidešimties metrų jis išvydo du sunkiai ginkluotus specialiųjų pajėgų grupės policininkus su šalmais, apsauginėmis liemenėmis ir žaliais automatiniais karabinais.

Vienas iš jų pasisuko į Eriką kaip tik tą akimirką, kai jį per medžių viršūnes apšvietė sraigtasparnio prožektorius.

Erikas pajuto tokį adrenalino antplūdį, lyg jam į gyslas būtų buvę sušvirkšta ledo.

Tą pat akimirką, kai šviesa dingo, pasigirdo šūvis. Tą pat sekundę, kai žybtelėjo liepsna, į kamieną virš jo galvos kaukštelėjo kulka.

Atsimušdamas tarp uolų nuskriejo aidas.

Sraigtasparnis pakilo aukščiau. Nuo jo traškesio užgulė ausis.

Pasilenkęs ir nesidairydamas Erikas perbėgo proskyną, nučiuožė žemyn ir perbėgo tankius krūmokšnius. Pro šakas suspindo gatvės šviesos.

Jis ėjo toliau, atsargiai artindamasis prie kelio. Pravažiavo automobilis. Toliau matėsi atitvėrimo juostos, vinių juostos, automobiliai su radijo ryšiu ir policininkai juodomis uniformomis.

Erikas slėpėsi už krūmų. Jo nugara buvo šlapia nuo prakaito. Policininkai buvo visai arti – girdėjo juos kalbantis radijo ryšiu. Paskui jie patraukė toliau, į kitą pusę, kur stovėjo operatyvinės grupės autobusas juodais langais.

Sraigtasparnis ėmė sukti dar vieną ratą virš miško. Jo skleidžiamo triukšmo aidas skardžiai atsikartojo tarp gatvės namų. Erikas nusileido į griovį ir nežiūrėdamas į policininkus kirto asfaltuotą kelią. Įėjęs pro kreivus vartus šalia aprūdijusio turniketo, jis nužingsniavo žvyro taku link Vestbergos mokyklos stadiono. Ant aukštų stulpų švietė prožektoriai, po kuriais matėsi raudonas bėgimo takas, panašus į didžiulę elipsę.

Širdis taip daužėsi, kad skaudėjo net gerklę. Erikas paėmė vieną iš futbolo kamuolių, gulinčių už vartų, ir nuėjo aikštės pakraščiu. Jis lėtai žingsniavo per apšviestą aikštę varydamasis kamuolį priešais save.

Einant per centrą vėl atskrido sraigtasparnis. Nekeldamas galvos Erikas ėjo toliau spardydamas kamuolį.

Su kiekvienu žingsniu jis tolo nuo policininkų ir taip, varydamasis kamuolį, kirto visą stadioną.

Sraigtasparnis buvo jau nutolęs, kai Erikas įmušė įvartį, perėjo bėgimo taką, perlipo vartus ir atsidūrė gatvėje, kurioje eismas, regis,

buvo normalus. Praėjus Telefono skvero metro stotelę ir tolstant nuo nusikaltimo vietos paskambino Jonas.

– Jonai, kas vyksta? – paklausė jis valdydamasis, kad nedrebėtų balsas. – Policija medžioja mane sraigtasparniu ir mėgina nušauti. Tai beprotybė, aš nieko nepadariau, tik sekiau Pamokslininką...

– Palauk, Erikai, palauk... Kur tu dabar? Ar tu saugus?

– Nežinau. Einu tuščia gatve, pro Telefono skverą... Nieko nesuprantu.

– Tu nusekei Pamokslininką iki Adamo namų. Naujoji auka – jo žmona. Ji negyva.

– O ne! – aiktelėjo Erikas.

– Visi apimti panikos, – kalbėjo Jonas jam būdingu žemu balsu. – Atrodo, kad jie mano, jog tu esi kaltas dėl žmogžudystės, nes...

– Pakalbėk su jais.

– Tave pastebėjo prie namo iškart po žmogžudystės.

– Taip, bet aš...

Išgirdęs artėjantį automobilį Erikas nutilo, įėjo į vieno namo prieangį ir nusisuko nuo gatvės.

– Ar negaliu tiesiog pasiduoti? – paklausė jis dingus automobiliui.

– Pirma reikia plano.

– Tu nepasitiki policija?

– Jie ką tik mėgino tave nušauti, o jeigu tai ne klaida, vadinasi, yra kolegų, kurie norės atkeršyti.

Erikas persibraukė rankomis šlapius plaukus, karštligiškai mėgindamas suvokti pastarosiomis dienomis užvirusią beprotybę.

– Ką dar galiu padaryti? – galiausiai paklausė jis. – Kaip manai, ką turiu daryti?

– Jei duotum man truputį laiko, aš išsiaiškinsiu, kas atsitiko per gelbėjimo operaciją. Sužinosiu, kas apie tave kalbama policijoje ir ar mes galime prisistatyti išlikdami saugūs.

– Gerai.

– Bet kol kas turi niekam nesirodyti.

– Ką man daryti? Kaip?

– Jie jau paėmė tavo automobilį. Tu negali važiuoti namo, negali važiuoti pas draugus. Po šio pokalbio išmesk telefoną – juk žinai, kad jie gali susekti net tada, kai jis išjungtas. Gali būti, kad jau dabar bando nustatyti koordinates, todėl neturime daug laiko.

– Supratau.

Klausantis Jono nurodymų Eriko skruostais ėmė tekėti prakaitas.

– Susirask bankomatą ir išsiimk pinigų, kiek tik gali, nes tai vienintelis kartas, kai galėsi tai padaryti... Bet prieš tai turi suplanuoti, kaip greitai nusigauti į kitą miesto dalį, nes jie laukia mažiausios tavo klaidos.

– Gerai.

– Nusipirk naudotą telefoną su papildymo kortele ir paskambink man, kad žinočiau tavo numerį. Daugiau niekam neskambink ir įsikurk tuose nakvynės namuose, kur nereikalaus asmens dokumento.

– Po viso šito jie tikrai manys, kad aš kaltas.

– Palauk, kol rasiu Pamokslininką.

– Jei man pavyktų užhipnotizuoti Rokį, esu įsitikinęs, kad galėčiau sužinoti detalių, kurios...

– Tai jau neįmanoma – jis areštuotas.

95

KAI KITĄ RYTĄ JONAS įžengė į savo buvusį kabinetą, Margota jau sėdėjo už rašomojo stalo. Ji vilkėjo marškinėlius su užrašu *Guys with trucks are not lesbians**. Stora kasa beveik išsipynusi, paakiai patamsėję, kelios raukšlelės aplink burną pagilėjusios.

– Buvau neeiliniame pasitarime su vadovais, – kalbėjo ji kramtydama saldainius iš maišelio. – Dalyvavo apskrities policijos viršininkas, Karlosas, Anika iš Švedijos policijos valdybos. Ikiteisminiam tyrimui suteiktas aukščiausias prioritetas, mums paskirti dideli ištekliai... Jau paskelbta paieška visoje šalyje, o rytoj ruošiamasi spaudos konferencijai.

– Kaip Adamas?

– Nežinau. Jis nušalintas nuo tarnybos, nenori susitikti su kuratoriumi... Jo šeima su juo, bet...

– Siaubinga, – ištarė Jonas.

Jis tikėjosi, kad Erikas paklausė jo nurodymo po pokalbio sunaikinti telefoną.

Per didelę policijos ir gelbėjimo komandos operaciją *Sofų zonoje* Hiogdalene teko išnuomoti autobusą išvežti visus suimtuosius į Hudingės areštinę. Ten jie turės laukti prokuroro arešto orderio. Nemažai rastų negyvų ir sužeistų žmonių galėjo būti kruvinos požeminio pasaulio kovos pasekmė.

---

* (Angl.) Vaikinai, vairuojantys sunkvežimius, nėra lesbietės.

Vienas iš suimtųjų už tai, kad turėjo narkotikų, buvo Rokis Šiurklundas. Drabužiuose, kuriuos jis apsivilko, buvo rasta vienuolika kapsulių su 250 miligramų trisdešimties procentų heroino.

– *Zonoje* mes pastebėjome žudiką. Erikas nusekė jį iki Katrynos, – pasakė Jonas pasilenkdamas į priekį.

– Iš kur jūs žinote?

– Nužudė ne Erikas.

– Jonai, – atsiduso Margota. – Jūs galite kalbėti apie tai su manimi. Žinau, kad judu draugai, bet per pasitarimą su kitais būkite atsargus.

– Jie turi išgirsti, kad jis nekaltas.

– Jūs nenorite, kad tai būtų Erikas, bet gal jus apgavo, – kantriai dėstė komisarė.

– *Zonoje* aš mačiau vyrą geltonu lietpalčiu ir prisiminiau, kad Filipas Kronstetas pasakojo apie geltonus drabužius nuo lietaus... Erikas pasekė tą vyrą ir atsidūrė namuose pas Adamą.

– O kaip paaiškinsite tai, kad jis buvo susitikęs su visomis aukomis, taip pat ir Katryna? – paklausė Margota, nenuleisdama žvilgsnio nuo jo akių.

– Kada buvo ją sutikęs?

– Ji buvo su manimi ir Adamu, kai mes apsilankėme namuose pas Eriką. O Susana Kern dirbo Karolinskos ligoninėje slaugytoja ir dalyvavo kvalifikacijos kėlimo kursuose, kuriuose Erikas buvo vienas iš lektorių... Stebėjimo kameros yra užfiksavusios, kaip juodu stovi ir kalbasi.

Jonas mostelėjo ranka, lyg duodamas suprasti, kad tai neesminė informacija.

– O kodėl Erikas vadintųsi pamokslininku? – paklausė jis.

– Jis sumanus, apgavo jus... Jis gali priversti Rokį prisiminti viską, ką nori.

– Bet kodėl?

– Jonai, aš dar ne viską žinau, bet Erikas buvo netoliese ir apsunkino tyrimą... Mes pagaliau apklausėme Bjorną Kerną. Akivaizdu, kad Erikas mums nepranešė, jog Susanos kūnas buvo paliktas ne bet kaip, o padėjus ranką ant ausies.

– Ar jis turėjo sužinoti tai per hipnozę?

– Erikas žinojo, kad ši detalė būtų nuvedusi mus pas Rokį, o paskui pas jį patį ir...

– Margota, viskas ne taip.

– Be to, Erikas lankėsi pas Rokį Karsudene kelios dienos prieš tai, kai jo paprašiau.

Jono akys pasidarė šaltos kaip ledas. Jis padėjo ranką ant segtuvo.

– Tai ne įrodymai. Juk žinote, ar ne?

– Jų pakanka, kad būtų galima Eriką sulaikyti, pakanka, kad būtų atlikta krata, pakanka paskelbti paieškai visoje šalyje, – griežtai nukirto ji.

– O man atrodo, kad jis tyrė pėdsakus savarankiškai, o visa kita tėra tik atsitiktinumai.

– Jis atitinka nusikaltėlio profilį: išsiskyręs, vienišas, turi priklausomybę ir...

– Kaip pusė policininkų, – pertraukė Jonas.

– Žmogžudystės itin vojeristinės... Mes žinome, kad Erikas kaip apsėstas filmuoja savo pacientus, net per hipnozę, kai jie šito nežino.

– Tik tam, kad jam nereiktų užsirašinėti.

– Bet jo archyve tūkstančiai užfiksuotų valandų ir... O persekiotojai beveik visada numato toli į priekį ir neatleidžia nuoskaudų... Sugaištas laikas yra savinimosi išraiška, dalis užsimezgusio keisto ryšio.

– Margota, aš suprantu, ką sakote, bet ar jums atrodo įmanoma, kad Erikas yra nekaltas.

– Žinoma, tai įmanoma, – sąžiningai atsakė ji.

– Tada turite priimti ir tokią mintį, kad mes pamesime tikrąjį žudiką iš akių – tą, kurį vadiname Pamokslininku.

Komisarė nusuko akis ir dirstelėjo į laikrodį.

– Prasideda pasitarimas, – pasakė ji stodamasi.

– Jei norite, galiu surasti Pamokslininką, – pasiūlė Jonas.

– Mes jį jau turime.

– Man reikia mano ginklo ir visos medžiagos – nusikaltimų vietų tyrimų, skrodimo protokolų.

– Aš neturėčiau su tuo sutikti, – pasakė ji praverdama duris.

– Ar galite suorganizuoti man susitikimą su Rokiu Šiurklundu areštinėje?

– Jūs nepasiduodate, – šypsodamasi pratarė ji.

Jie lėtai nuėjo koridoriumi. Prie pasitarimų kambario durų Margota sulaikė Joną.

– Prisiminkite, kad čia laukia Adamo kolegos, – įspėjo ji laikydama rankeną. – Jų tonas gali būti gana griežtas. Jiems reikia išsisakyti – tai jų būdas parodyti paramą Adamui ir visiems policininkams.

96

JONAS ĮĖJO PASKUI MARGOTĄ į didelį pasitarimų kambarį. Komisarės mostas tuo pat metu reiškė ir pasisveikinimą, ir prašymą likti savo vietose.

– Prieš pradedant... Žinau, kad dabar kyla daug emocijų, nes patiriame įtampą, bet noriu paraginti visus išlaikyti civilizuotą toną. Ikiteisminis tyrimas perėjo į naują etapą – dabar vadovavimą perima prokurorė, o mūsų tikslas – greitai suimti nusikaltėlį.

Margota nutilo ir atsikvėpė.

– Mano vyresnybė nori, kad pakviesčiau Joną Liną, kadangi jis yra ištyręs daugiausia žmogžudysčių... Tiesą pasakius, jam nėra lygių ir...

Keli policininkai paplojo, o likusieji sėdėjo nuleidę akis.

– Savaime suprantama, jis nedalyvauja ikiteisminiame tyrime, bet vis dėlto tikiuosi, kad galės duoti mums, eiliniams mirtingiesiems, patarimų, – pajuokavo Margota, bet jos akyse nesimatė jokio džiaugsmo.

Jonas išėjo į priekį ir prieš prabildamas nužvelgė buvusius kolegas, sėdinčius aplink šviesų stalą.

– Erikas nėra žudikas.

– Po velnių, – sumurmėjo Peteris.

– Mes jį išklausysime, – nukirto Margota.

– Aš suprantu, kad daug detalių yra nukreipta prieš Eriką... ir jis, žinoma, turėtų būti iškviestas apklausai, bet kadangi atėjau čia išdėstyti, ką manau...

– Jonai, aš tik noriu perspėti, kad ką tik buvau susitikęs su prokurore, – įsiterpė Benis. – Jos nuomone, mūsų įrodymai labai svarūs.

– Dėlionė dar nėra sudėliota vien todėl, kad atitinka trys detalės.

– Po velnių, Erikas buvo ten, – tęsė Benis. – Už namo. Mes radome jo automobilį, jis pažįsta aukas, meluoja policijai ir taip toliau, ir taip toliau.

– Kaip supratau, jau šaudėte į jį, – pasakė Jonas.

– Manoma, kad jis ypač pavojingas ir, ko gero, ginkluotas, – pasakė Benis.

– Bet tai klaida, – tarė Jonas ir išsitraukė kėdę.

Jis atsisėdo prie stalo ir atsilošė, braškindamas kėdės atkaltę.

– Mes suimsime Eriką, – pareiškė Margota. – Pareikalausime jį areštuoti ir įvyks teisingas teisminis procesas.

– Pamėginkite pagauti saulės zuikutį, – tyliai sumurmėjo Jonas ir pagalvojo, kad įstatymas yra pasmerktas niekada nepasiekti teisingumo.

– Apie ką jis? – nesuprato Benis.

– Kad jūs nukreipiate savo baimę prieš nekaltą žmogų, kad...

– Po velnių, mes nebijome, – užsipuolė Peteris.

– Nusiramink, – liepė Margota.

– Bet aš neketinu sėdėti ir klausytis...

– Peteri, – griežtai nutildė komisarė.

Visi užsičiaupė. Magdalena Ronander šiek tiek patraukė savo vandens stiklinę ir pamėgino pagauti Jono žvilgsnį.

– Jonai, galbūt jūs galvojate kitaip, todėl kad jau nesate policininkas, – priminė ji. – Nenoriu pasakyti, kad tai blogai, bet galbūt mes nesuprantame vieni kitų.

– Aš sakau, kad jūs leisite išsisukti tikrajam žudikui.

– Velniai griebtų, man jau gana, – užriko Benis, rankomis trenkdamas į stalą.

– Ar jis girtas? – sušnabždėjo kažkas.

– Jonui nusispjauti ant policijos, nusispjauti ant mūsų, – pareiškė Peteris pakeltu tonu. – Nesuprantu, ko visi kaip užsukti tiek apie jį kalba. Pažiūrėkit į jį. Po velnių, juk jis pametė pistoletą, per jį buvo pašautas Adamas, o dabar...

– Gal bus geriau, jeigu jūs išeisite, – pasiūlė Margota, padėdama ranką Jonui ant peties.

– O dabar atėjo čia mūsų mokyti, kaip atlikti tyrimą, – užbaigė Peteris.

– Dar vienas dalykas, – pasakė Jonas ir atsistojo.

– Tiesiog užsičiaupk, – pasiūlė Peteris.

– Leisk jam kalbėti, – liepė Magdalena.

– Esu matęs tai daug kartų, – pradėjo Jonas. – Kai šeima, draugai arba kolegos yra susiję su nukentėjusiuoju, jiems dažnai kyla mintys apie kerštą.

– Nori pasakyti, kad mes nesugebėsime dirbti profesionaliai? – paklausė sarkastiškai šypsodamasis Benis.

– Noriu pasakyti, kad yra tikimybė, jog Erikas susisieks su manimi, noriu turėti galimybę užtikrinti jo saugumą, – rimtai nusiteikęs tęsė Jonas. – Kad jis nebijotų ateiti pats ir dalyvauti teismo procese, kad būtų išnagrinėtas klausimas dėl jo kaltės.

– Jokių problemų, – patikino Magdalena ir pažvelgė į kitus. – Ar ne?

– Bet jeigu tiesa tai, kad jūs į jį jau šaudėte, kaip man įtikinti žmogų pasiduoti?

– Tiesiog pasakyk, kad garantuojame jam saugumą, – pasiūlė Benis.

– O jei to negana? – nenusileido Jonas.

– Sumaniau meluok, – išsišiepė tas.

– Jonai, ar tu bent matei Katrynos nuotraukas? – pasipiktinęs užsiplieskė Peteris. – Aš negaliu suvokti, kad ten ji... Ką man pasakyti savo žmonai? Prakeikta beprotybė... Pagalvok apie Adamą, įsivaizduok, kaip jis dabar jaučiasi... Man asmeniškai nusispjaut, kas atsitiks tavo draugui.

– Mes tik pikti, – įsiterpė Margota. – Bet, savaime suprantama, norime, kad Erikui Barkui būtų lengviau čia prisistatyti ir, žinoma, dalyvauti teisingame teismo procese...

– Jei tik pats pirma nepasikars kalėjimo kameroje, – pareiškė jaunas, iki šiol tylėjęs policininkas.

– Liaukitės, – sudraudė Magdalena.

– Arba nuris stiklo šukę, – sumurmėjo Benis.

Jonas pristūmė kėdę prie stalo ir linktelėjo grupei.

– Paskambinsiu, kai rasiu tikrąjį žudiką, – pasakė jis ir išėjo.

– Sumautas apgailėtinas tipas, – sumurmėjo Peteris, kai žingsniai koridoriuje nutolo.

– Prieš tęsdama, noriu pasakyti vieną dalyką, – kreipėsi Margota. – Aš kaip ir jūs manau, kad žudikas yra Erikas, bet jei visi atsitrauktume per žingsnį... Ar bent įmanoma mintis, kad Erikas tikrai nekaltas. Gal mes klystame.

– Ar tu nesiruoši greitai gimdyti? – pašaipiai paklausė Benis.

– Gimdysiu, kai ištirsiu šią bylą, – atrėžė ji.

– Imkimės darbo, – paragino visus Magdalena.

– Taigi... Dabar situacija yra tokia, – pradėjo Margota. – Paskelbta paieška visoje šalyje, tačiau žinome, kad Erikas turi pakankamai pinigų išvykti iš šalies... Jo namuose ir darbo vietoje pradėta krata... Mes bandome atsekti jo mobiliojo ryšio telefoną... Jo banko

kortelės užblokuotos, bet šiąnakt jam pavyko išsigryninti nemažą sumą... Teritorija aplink bankomatą buvo ištirta... Mes stebime penkias vietas ir...

Kažkas pabeldė į duris. Į kambarį įžengė Anja Larson, nepasisveikinusi pasilenkė prie Margotos ir kažką ėmė šnabždėti.

– Gerai, – po kiek laiko tarė Margota. – Atrodo, kad mums pavyko susekti Eriko telefoną. Jis yra kažkur Vekšės apylinkėse, Smolando regione. Regis, juda į pietus.

97

ERIKAS GULĖJO SUSISUPĘS į pilką užklotą, kurį buvo nutraukęs nuo stovinčio motociklo. Vyras pabudo nuo šalčio. Buvo prašvitę ir dabar jis pamatė, kad guli tarp dekoratyvinių krūmų, po medlieva. Bus išmiegojęs tris valandas. Nuo šalčio kūnas buvo įsitempęs, kai Erikas atsisėdo apsidairyti, visur ėmė gelti. Nuo paaukštinimo į jį spoksojo tamsi bronzinė moteris senoviniais drabužiais.

Saulė atsispindėjo žaliuose, šaltai blizgančiuose lapuose.

Erikas perlipo per tamsiai raudoną tvorą ir nuėjo šešėliuota gatvės puse. Pamažu jis apšilo. Buvo sunku patikėti tuo, kas atsitiko vakar.

Jis kalbėjo su Jonu telefonu eidamas link Aspudeno. Draugas paragino atsikratyti telefono. Erikas užėjo į vieną prieangį, nusirašė svarbiausius numerius ir išjungė telefoną.

Prie dviračių parduotuvės Hegersteno gatvėje stovėjo autobusas, ant kurio šono buvo užrašyta „Smolando autobusas“. Ant šaligatvio stovėjo pavargę paaugliai susiglamžiusiais drabužiais. Jų tėvai padėjo traukti iš bagažinės krepšius ir miegmaišius.

Erikas įlipo į autobusą, lyg ieškotų pamiršto daikto, ir skubiai įspraudė telefoną tarp dviejų sėdynių.

Išlipęs per galines duris, nuo vieno krepšio pasiėmė sportinę kepuraitę, pasikišo ją po striuke, nuėjo prie metro stotelės, kur buvo *Nordea* bankomatas, ir išsiėmė maksimalią sumą. Stovėjo nuleidęs galvą, nes žinojo, kad jį filmuoja stebėjimo kamera. Paskui grįžo link autobuso, pamatė, kad durys užsidarė ir autobusas nuriedėjo.

Ant šaligatvio buvo likę tik pora paauglių.

Erikas užsismaukė kepuraitę ir nuskubėjo Siodertеljės gatve, paskui perėjo Liljeholmo tiltą. Kioske *Zinkengrillen* nusipirkęs vandens ir didelį mėsainį nuėjo į gretimą gatvę, atsistojo vieno namo prieangyje ir pavalgė. Tada vėl ėjo, vengdamas didelių gatvių, kur būtų bankų ir eismo stebėjimo kamerų. Žingsniavo tol, kol turėjo jėgų ir galiausiai atsidūrė Vitabergo parke.

Erikas perbraukė pirštais plaukus, kad jie nebūtų pasišiaušę. Jo drabužiai buvo susiglamžę, bet dar ne tiek nešvarūs, kad jau trauktų dėmesį. Kol nepakalbės su Jonu, reikia slapstytis. Negalima rizikuoti, net jei nesusipratimas dabar jau išspręstas, – ko jis labai tikėjosi.

Erikas jau ketino kirsti gatvę, bet sustojo kaip įbestas tarp dviejų pastatytų automobilių, kai žvilgsnis užkliuvo už vienos maisto parduotuvės. Nuo to, ką pamatė, jam pasidarė negera.

Tarp skelbimų apie laimėtus loterijos prizus ir loterijos reklamos pirmieji bulvarinės spaudos puslapiai skelbė apie serijinio žudiko paiešką.

POLICIJA IEŠKO SERIJINIO ŽUDIKO ŠVEDO.

Specialiai užtušuotoje nuotraukoje Erikas atpažino save. Dėl žiniasklaidos etikos jo tapatybė nebuvo atskleista. Bet tai tik laiko klausimas. Šį rytą jo veidas jau publikuojamas, nors dar paslėptas po daugybe susiliejusių kvadratėlių.

Kitame rytiniame laikraštyje nebuvo jokios nuotraukos, bet per visą puslapį parašyta:

PAIEŠKA VISOJE ŠALYJE – ŠVEDAS PSICHIATRAS IEŠKOMAS UŽ KETURIAS ŽMOGŽUDYSTES.

Po pavadinimu turinio santrauką atspindėjo tokie žodžiai kaip *aukos, nuotraukos, smurtas, policija.*

Erikas nuėjo šaligatviu pro parduotuvę. Pamažu jis ėmė suvokti, kad policininkai tikrai mano, jog jis nužudė Katryną ir kitas moteris.

Policija ieško būtent jo.

Erikas pasuko į mažesnę gatvę. Jo kojos pradėjo taip virpėti, kad turėjo žingsniuoti lėčiau, o galiausiai visai sustojo. Stovėjo sustingęs, ranka užsidengęs burną.

– Dieve, – sušnabždėjo jis.

Visi, pažįstantys Eriką, supras, kad tai jis. Kaip tik dabar jie skaito, skambina vienas kitam, apimti šoko, egzaltacijos, pasišlykštėjimo.

Vieni apimti piktdžiugos, kiti nusiteikę skeptiškai.

Jausmas toks, lyg kristum, nors stovi.

„Benjaminas žino, kad tai netiesa, – pagalvojo Erikas ir ėmė judėti į priekį. – Bet kai mano tapatybę pagarsins visa žiniasklaida, Madė išsigąs."

Eidamas pro automobilį su nuleistu langu jis nugirdo pokalbį ir jam pasirodė, kad buvo paminėtas jo vardas.

Erikas galvojo, kad vis dėlto turėtų pasiduoti teisingumo institucijoms, kad galėtų apsiginti.

Taip negali tęstis.

Jis išsitraukė plokštelę mogadono, išspaudė į delną vieną kapsulę, bet persigalvojo ir viską išmetė į šiukšlinę.

Ostjotos gatvėje aptiko krautuvėlę, kurioje buvo galima nusipirkti naudotą telefoną. Belaukiant eilėje prasidėjo radijo žinios. Neutralus balsas abejingai pranešė, kad įtariamojo serijinio žudiko paieškos tęsiasi antrą dieną.

Erikui sutraukė skrandį, atrodė, kad tuoj apsivems, kai išgirdo, jog buvo pareikalauta sulaikyti Karolinskos ligoninės psichiatrą,

kuris pagrįstai įtariamas nužudęs keturias moteris Stokholmo apylinkėse.

Policija daugiau nieko nekomentuojanti dėl vykstančio tyrimo ir tikisi visuomenės pagalbos.

Už prekystalio stovintis vyras, kurio akinių rėmelis buvo apvyniotas lipnia juosta, paklausė, ko Erikas norįs. Prašydamas telefono ir papildymo kortelės tas mėgino šypsotis.

Policijos viršininkas gergždžiančiu balsu informavo, kad buvo verta panaudoti didelius išteklius – tyrimas buvęs sėkmingas.

Vos išėjęs iš parduotuvės Erikas pasuko į kitą pusę. Keletą kartų perėjo iš vienos gatvės į kitą, ketindamas dingti iš miesto centro per Danvikstulį.

Sustoti ir išsitraukti telefoną išdrįso tik tada, kai praėjo Tramvajaus muziejų. Jis nusisuko į geltonų plytų namą ir paskambino Jonui.

– Jonai, tai neįmanoma, – skubiai pasakė jis. – Ar matei pirmuosius laikraščių puslapius? Aš negaliu slapstytis.

– Turi duoti man daugiau laiko.

– Ne, aš apsisprendžiau. Noriu, kad suimtum mane ir nuvežtum į policiją.

– Bet aš negaliu garantuoti tavo saugumo.

– Tai nesvarbu.

– Dar niekada nemačiau tokių sunerimusių policininkų ir kalbu ne tik apie Adamo kolegas. Tai palietė visus. Vienas dalykas – rizikuoti savo gyvybe. Mes žinome, kad per operacijas taip būna. Bet kai šitaip nužudoma policininko žmona...

– Turi pasakyti, kad aš nekaltas, tu turi...

– Aš bandžiau, bet tu susijęs su kiekviena auka, tave matė nusikaltimo vietoje...

– Ką man daryti?

– Slėpkis, kol aš rasiu Pamokslininką. Aš nuvažiuosiu pakalbėti su Rokiu. Jis Hudingės areštinėje.

– Aš galėčiau pasiduoti kuriam nors iš vakarinių laikraščių, – pasakė Erikas ir pats suprato, kaip desperatiškai nuskambėjo pasiūlymas. – Aš pasistengčiau papasakoti savo istoriją, savo versiją ir eidamas į policiją pasikviesčiau su savimi žurnalistų.

– Erikai, net jeigu taip padarytum, jau kalbama apie tavo savižudybę areštinėje – gal tu iki teismo pasikarsi ar nurysi stiklo šukę... Tai kalbos, bet nenoriu, kad dabar rizikuotum.

– Paskambinsiu Nelei. Ji mane pažįsta, žino, kad aš to nepadariau...

– Negalima... Policija stebi jos namą... Turi susirasti kitą žmogų, pas kurį gali pasislėpti, kokį tolimesnį, kurio policija nesitikėtų.

Juodu užbaigė pokalbį. Automobiliai nejudėjo – tiltas buvo pakeltas. Link Baltijos jūros plaukė trys burlaiviai.

98

HUDINGĖS AREŠTINĖ yra viena iš didžiausių Probacijos tarnybos padalinių. Rokis Šiurklundas įtariamas tik nedideliu nusikaltimu dėl narkotikų, jam nenustatyta jokių ypatingų apribojimų, bet tuo pat metu jis buvo įvertintas kaip linkęs pabėgti.

Tai didžiulis V formos, rudų plytų pastatas su įėjimu tarp aukštų kolonų. Užpakalinėje pusėje buvo du priestatai, panašūs į vėduokles. Abiejų viršutiniuose aukštuose buvo po aštuonias poilsio aikšteles.

Vienintelis Rokis žino, kas yra purvinasis Pamokslininkas. Jie buvo susitikę, kalbėjosi, Rokis matė jį žudant.

Patikros kabinete Jonas turėjo palikti raktus ir telefoną. Policininkai peršvietė jo batus ir striukę, jis buvo patikrintas metalo detektoriumi, po to dar kartą apieškotas. Aplink jį sukosi juodmargis kokerspanielis, uosdamas sprogstamųjų medžiagų arba narkotikų.

Prie durų jo laukęs areštinės pareigūnas prisistatė Arne Melanderiu. Kol ėjo link liftų, jis pasisakė dalyvaujantis sportinės žūklės varžybose ir vasaros pradžioje laimėjęs trečią vietą Švedijos čempionate, o kitą savaitgalį važiuosiąs į Fiurisoną.

– Aš visą dėmesį skyriau dugninei žūklei, – aiškino Arnė, spustelėjęs lifto mygtuką. – Naudojau rožinės ir bronzinės spalvos masalus.

– Skamba skaniai, – rimtu tonu pasakė Jonas.

Arnė taip nusišypsojo, kad jo skruostai pakilo ir suapvalėjo. Žila vyro barzda siekė kaklą, jis buvo su akiniais ir vilkėjo tamsiai mėlyną NATO megztinį, kuris buvo aptempęs pilvą.

Einant iš lifto ir žingsniuojant per apsaugines duris pareigūnui prie diržo siūbavo lazda ir aliarmo pultelis. Jonas ramiai laukė, kol pareigūnas perbraukė savo kortelę per skaitytuvą ir suspaudė kodą.

Jie pasisveikino su budinčiu vyresniuoju – baltaplaukiu, siauralūpiu vyru su nusileidusia akimi.

– Šiandien mes šiek tiek vėluojame, – pasakė vyresnysis. – Šiurklundas ką tik išėjo prasivėdinti. Bet galime paklausti, ar jis nori grįžti į vidų.

– Prašyčiau, – tarė Jonas.

Po to, kai buvo nužudyta prižiūrėtoja Karena Gebreab, visi darbuotojai tapo ypač atsargūs, kad neliktų su vadinamaisiais klientais vieni. Suimtieji dažnai būna apimti nevilties, nestabilios psichikos po neseniai padaryto nusikaltimo, po pažeminimo sulaikant ar gniuždomi suvokimo, kad jiems gyvenime nepasisekė.

Jonas stebėjo Arnę Melanderį, stovintį kiek atokiau ir kalbantį radijo ryšiu, nužvelgė plikas sienas, blizgantį linoleumą ir kodines spynas.

Akivaizdu, kad Hudingės areštinė yra labai gerai apsaugota, sustiprintas stogas, įėjimai ir sienos, įeinantieji patikrinami, visur kabo stebėjimo kameros. Tačiau personalas nešiojasi tik lazdas.

„Galbūt jie turi ašarinių arba pipirinių dujų balionėlius, bet jokių šaunamųjų ginklų“, – pagalvojo Jonas.

Prieš įstodamas į Aukštąją policijos mokyklą, Jonas buvo atrinktas į naujai suburtą oro desantininkų specialųjį būrį, kur buvo apmokytas *Krav Maga* kovos metodų, pritaikytų kovai mieste, be to, inovatyviais ginklais.

Įžengęs į bet kurią patalpą jis nesąmoningai vis dar imdavo dairytis galimų ginklų. Šįkart jau buvo atkreipęs dėmesį į nerūdijančiojo plieno durų apkaustus. Varžtų galvutės buvo nušlifuotos, kad

jų nebūtų galima atkelti jokiu įrankiu, bet po kelių dešimtmečių plieninės juostos palei grindis daugelyje vietų buvo kiek atšokusios. Galbūt buvo užsikabinę maisto vežimėlių ratukai, gal kliudė grindų valymo mašina.

Jonas pastebėjo, kad kai kurias juostas būtų galima atknebenti batų priekiu, o apsivyniojus rankas audiniu galima atplėšti jas nuo pat grindų iki lubų, du kartus perlenkti ir per dvidešimt sekundžių pasidaryti lanką, kurį galima užmesti priešui ant kaklo ir užveržti spaudžiant galus.

Jonas prisiminė Nyderlandų leitenantą Rinusą Advokatą – gyslotą vyrą randuotu veidu ir negyvu žvilgsniu. Kaip tik jis ir parodė tokį ginklą, kaip juo galima kontroliuoti priešo judesius ir beveik nupjauti galvą spaudžiant abiem galais.

– Jis tuoj ateis, – draugiškai pranešė Arnė.

Rokis ėjo priešais du prižiūrėtojus. Jis vilkėjo blyškiai žalius kalėjimo drabužius, avėjo paplūdimio šlepetes, o už ausies buvo užsikišęs cigaretę.

– Ačiū, kad atėjote, nors jums pertrauka, – padėkojo artindamasis Jonas.

– Šiaip ar taip, man narvai nepatinka, – burbtelėjo Rokis ir atsikrenkštė.

– Kodėl?

– Geras klausimas, – atsakė tas ir susidomėjęs pažvelgė į Joną.

– Jūs užsisakėte stebimą apklausų kambarį, vienuoliktas numeris, – pranešė Arnė. – Aš sėdėsiu kitapus stiklo.

– Prisimenu vėžių bučius, kai buvau mažas, eidavome naktį... Tokiu, va, metų laiku... – ištarė Rokis.

Kol Arnė atrakino duris, jie stovėjo šalia.

– Aš šviesdavau į vėžius žibintuvėliu ir taip priversdavau ropoti į bučių, – paaiškino Rokis.

Apšiurusiame vienuoliktame apklausų kambaryje buvo stalas, keturios kėdės ir greitojo reagavimo telefonas, kuriuo galėjai iškviesti areštinės pareigūnus.

„Kėdžių kojų nenulauši, bet jei paguldysi kėdę ant grindų ir šoksi nuo stalo ant išlenktos atkaltės, laminatas suskils ir būtų galima greitai pasidaryti durklą, paprastą duriamąjį ginklą", – įvertino Jonas.

– Prižiūrėtojas žiūrės į mane per stiklą? – paklausė Rokis linktelдамas į tamsų langą.

– Tai tik saugumo priemonė.

– O tu manęs nebijai, – šypsodamasis pasakė Rokis.

– Ne, – ramiai atsakė Jonas.

Augalotas pastorius atsisėdo ant kėdės, kuri nuo jo svorio subraškėjo.

– Ar mes buvome susitikę anksčiau? – paklausė jis susiraukęs.

– *Zonoje*, – ramiai atsakė Jonas.

– *Zonoje*, – pakartojo Rokis. – Ar turėčiau žinoti, kas tai?

– Ten, kur policija jus suėmė.

Rokis prisimerkė, lyg žiūrėtų į tolį.

– Aš nieko neprisimenu... Jie sako, kad turėjau daug heroino, bet kaip galėčiau sau tai leisti?

– Neprisimenate *Zonos*? *Sofų zonos* Hiogdalene?

Rokis papūtė lūpas ir papurtė galvą.

– Pramoninis pastatas su daugybe sofų ir fotelių, prostitučių, atvirai pardavinėjami sunkieji narkotikai, ginklai ir...

– Aš per avariją patyriau neurologinį sužalojimą ir labai sunkiai ką nors prisimenu.

– Žinau.

– Norite, kad prisipažinčiau nusižengęs narkotikų įstatymui?

– Man nusispjauti, – pasakė Jonas ir atsisėdo priešais. – Tiesiog pasakykite, kad tai ne jūsų striukė, kad apsivilkote tokią, kurią radote ant grindų.

Tyla. Rokis ištiesė ilgas kojas.

– Tai norite kažko kita, – spėjo Rokis.

– Kelis kartus esate minėjęs žmogų, kurį pavadinote „purvinuoju pamokslininku“... Man reikia jūsų pagalbos nustatant jo tapatybę.

– Ar aš esu jį sutikęs?

– Taip...

– Jis pastorius?

– Nežinau.

Rokis pasikasė barzda apžėlusį kaklą.

– Neturiu nė žalio supratimo, – pasakė jis po kiek laiko.

– Pasakojote, kad jis nužudė moterį vardu Natalija Kaliova, kad nukirto jai ranką.

– Pamokslininkas...

– Tai jis nužudė Rebeką Hanson.

– Ką tu čia, po velnių, šneki? – suriko Rokis ir staigiai atsistojo nuversdamas kėdę. – Juk aš nužudžiau Rebeką. Manai, kad aš kvailys?

Rokis ėmė trauktis atatupstas, užkliuvo už kėdės ir vos nenugriuvo, bet netyčia spėjo atsiremti didele plaštaka į neperšaunamą stiklą.

Įėjo prižiūrėtojas, bet Jonas ramindamas iškėlė ranką. Matėsi, kad koridoriumi atbėga dar keli prižiūrėtojai.

– Mes netikime, kad tai jūsų darbas, – pasakė Jonas. – Ar prisimenate Eriką Mariją Barką?

– Hipnotizuotoją? – pasitikslino Rokis, apsilaižė lūpas ir nubraukė plaukus ant pakaušio.

– Jis rado moterį, kuri gali suteikti jums alibi.

– Ar turėčiau tuo patikėti?

– Jos vardas Olivija.

– Olivija Tūrebiu, – lėtai ištarė Rokis.

– Per hipnozę jūs pradėjote prisiminti... ir visos aplinkybės rodo, kad buvote nuteistas už žmogžudystę, kurią įvykdė Pamokslininkas.

Rokis priėjo arčiau.

– Bet jūs nežinote, kas tas Pamokslininkas?

– Ne, – tarė Jonas.

– Nes viskas užrakinta mano sumaigytose smegenyse, – dusliai ištarė Rokis.

– Ar sutiktumėte vėl būti užhipnotizuotas?

– O jūs mano vietoje? – paklausė vyras ir vėl atsisėdo.

– Taip, – sąžiningai pripažino Jonas.

Rokis žiojosi kažką sakyti, bet užsičiaupė ir prispaudė ranką prie kaktos. Viena akis ėmė virpėti – atrodė, kad virpa net vyzdys, vyras palinko į priekį, atsirėmė į stalą, jam pasidarė sunku įkvėpti.

– Po velnių, – nusikeikė jis po kiek laiko, įkvėpęs oro, ir pakėlė akis.

Kakta buvo išrasojusi prakaitu. Nesusigaudydamas, lyg apsvaigęs jis pažvelgė į Joną ir prižiūrėtojus, įėjusius į kambarį.

99

RAJONO PROKURORĘ SARĄ NYLSEN Jonas sustabdė ant laiptų prie apylinkės teismo Šėlės gatvėje. Kadangi jis negalėjo atsivesti Eriko į areštinę, reikėjo įtikinti prokurorę paleisti Rokį iki teismo posėdžio.

– Aš skambinau dėl Šiurklundo, – pasakė jis atsistodamas priešais. – Jis negali likti areštinėje.

– Taip nusprendė apylinkės teismas.

– Bet aš nesuprantu kodėl, – nepasidavė Jonas.

– Nusipirkite Švedijos teisės kodeksą.

Ant prokurorės veido nukrito šviesių plaukų sruoga. Moteris nubraukė ją pirštu ir nustebusi pakėlė antakius, kai Jonas ėmė dėstyti:

– Pagal dvidešimtą dvidešimt ketvirto skyriaus paragrafą prokuroras gali panaikinti nutarimą dėl arešto, jeigu nelieka tam pagrindo.

– *Bravo*, – tarė ji šypsodamasi. – Bet dabar esama aiškaus pavojaus, kad Šiurklundas vengs teismo; be to, esama akivaizdaus pavojaus, kad jis įvykdys daugiau nusikaltimų.

– Nors kalba eina apie smulkų nusižengimą įstatymui dėl narkotikų, už ką skiriama ne daugiau nei vieni metai... Be to, labai abejotina, kad apskritai bus įmanoma įrodyti, jog jis turėjo narkotikų...

– Telefonu jūs minėjote, kad tai ne jo striukė, – žvaliai prisiminė prokurorė.

– Ir kad pagrindas areštuoti niekaip neatitinka tokių veiksmų prieš suimtąjį.

– Staiga pasijutau, tarsi stovėčiau ant Rotušės laiptų ir diskutuočiau posėdyje dėl arešto su buvusiu policininku.

– Aš galiu pasirūpinti, kad jis būtų stebimas, – pažadėjo Jonas leisdamasis paskui ją laiptais.

– Šitaip nebūna, jūs pats žinote.

– Bet jis serga, jam reikia nuolatinės gydytojų priežiūros.

Prokurorė sustojo ir nužvelgė Jono Linos veidą.

– Jei Šiurklundui reikia gydytojo, jis gali ateiti į areštinę.

– O jeigu pareikšiu, kad jam reikia ypatingos terapijos, kuri areštinėje negalima...

– Tada aš pasakysiu, kad jūs meluojate.

– Aš galiu atnešti gydytojo pažymą, – nenusileido Jonas.

– Taip ir padarykite. Bet antradienį aš paskelbsiu apkaltą.

– Aš apskųsiu.

– Puikiai kovojate, – pasakė ji šypsodamasi ir nuėjo.

100

JONAS SĖDĖJO ANT VIENO iš galinių suolų Adolfo Fredriko bažnyčioje. Priešais altorių mergaičių choras repetavo prieš koncertą. Choro vadovui davus toną paauglės užgiedojo *O viridissima virga**.

Jonas paskendo prisiminimuose apie ilgas ir šviesias naktis Natavaroje po Sumos mirties.

Per arkinius bažnyčios langus vidun plūdo saulės šviesa, mirganti lapų šešėliais ir vitražo spalvomis.

Po kelių minučių choras padarė pertrauką ir mergaitės, išsitraukusios telefonus, susibūrė grupelėmis ir kalbėdamosi išsiskirstė per bažnyčią.

Tyliai atsidarė ir vėl užsidarė durys. Zakristijonas pakėlė galvą, bet paskui skaitė savo knygą toliau.

Margota įėjo su dviem sunkiais plastikiniais maišeliais ir bilsčiodama jais į suolą šiaip ne taip įsitaisė šalia Jono. Jos pilvas buvo padidėjęs tiek, kad jau rėmėsi į lentynėlę giesmynams.

– Man žiauriai gaila, – pusbalsiu tarė Margota. – Žinau, kad jūs nenorite tuo tikėti, bet pažiūrėkite.

Puškuodama ji pasikėlė vieną maišelį ant kelių ir ištraukė išrašą apie pirštų atspaudų atitikimą. Jonas skubiai perskaitė apie įvairius lyginimo parametrus, patyrinėjo pirmojo lygio detales ir įsitikino, kad linijos ir raštai atitinka.

---

* (Lot.) „Sielos vaisingumas“ – kompozitorės Hildegardos fon Bingen grigališkojo choralo kūrinys.

Tai buvo trys puikiai atskirti pirštų atspaudai ir jie šimtu procentų atitiko Eriko Marijos Barko.

– Kur jie rasti? – paklausė Jonas.

– Ant mažosios porcelianinės stirnos galvutės, rastos Susanos Kern delne.

Jonas pakėlė akis. Choras vėl rinkosi, jų vadovas suplojo, norėdamas atkreipti dėmesį.

– Jūs anksčiau prašėte įrodymų, – priminė Margota. – Pirštų atspaudai yra įrodymas, ar ne?

– Juridine prasme, – tyliai tarė jis.

– Vyksta krata. Mes radome serijinį žudiką.

– Tikrai?

Margota perkėlė maišelį su ikiteisminio tyrimo medžiaga Jonui ant kelių.

– Aš tikrai norėjau tikėti jumis ir Pamokslininko pėdsaku, – prisipažino ji ir atsilošusi sunkiai atsiduso.

– Turėtumėt.

– Jūs susitikote su Rokiu, aš suorganizavau taip, kad galėtumėte jį apklausti, – kiek nekantriai priminė ji. – Teigėte, kad to reikia tam, kad surastumėte purvinąjį Pamokslininką.

– Jis nieko neprisimena.

– Nes nėra ko prisiminti.

Choras vėl užgiedojo, mergaičių balsai užpildė visą erdvę. Margota pamėgino atsisėsti patogiau ir permetė kasą per petį.

– Jūs susekėte, kad Erikas Smolande, – pasakė Jonas.

– Policijos ekipažas puolė autobusą ir rado telefoną tarp sėdynių.

– Še tau, – abejingai tarė Jonas.

– Kol kas jis niekur nesuklydo, išsisuka kaip tikras profesionalas. Lyg būtų gavęs patarimų iš išmanančio žmogaus.

– Aš irgi taip manau.

– Ar jis kreipėsi į jus?

– Ne.

Jonas dirstelėjo į antrąjį maišelį, stovintį tarp jų ant grindų.

– Ar čia mano pistoletas?

– Taip, – patvirtino ji ir koja pastūmė maišelį link jo.

– Ačiū, – padėkojo Jonas ir dirstelėjo į maišelį.

– Jeigu toliau ieškotumėte Pamokslininko, turiu priminti, kad aš to neprašiau, – pasakė Margota ir ėmė spraustis iš suolo. – Aš nedaviau jokios medžiagos ir mes nebuvome susitikę. Aišku?

– Aš rasiu žudiką, – tyliai ištarė Jonas.

– Gerai. Bet mes negalime palaikyti ryšio...

Jonas išsitraukė pistoletą ir laikydamas jį po suolu leido dėtuvei nukristi ant kelių, atitraukė spyną, greitai patikrino mechanizmą, spyruoklę ir daužiklį, nuleido saugiklį ir įspaudė į vietą dėtuvę.

– Po šimts, kas naudoja *Colt Combat*, – nusistebėjo Margota. – Man po savaitės pradėtų skaudėti nugarą.

Nieko nesakydamas Jonas įsikišo pistoletą į dėklą, o papildomas dėtuves – į striukės kišenę.

– Kada suvoksite, kad Erikas gali būti kaltas? – šiurkščiai paklausė ji.

– Pamatysite, kad aš teisus, – atsakė jis ir su ledine ramybe atrėmė komisarės žvilgsnį.

101

NELĖ BRANT SPAUSDINO KOMPIUTERIU. Jos puikiai padažytas veidas susikaupęs ir bejausmis, šviesūs plaukai švelniai užsirietę ant pečių. Ji vilkėjo smėlio spalvos zomšinį sijoną ir aukso spalvos prigludusį megztinį aukštu kaklu.

Kai Jonas įėjo ir pasisveikino, ji neatsakė tuo pačiu, tik atsistojusi nuėjo prie atviro lango ir nuskynė nuo krūmo lauke tamsiai rožinį žiedą.

– Prašau, – tarė ji įteikdama Jonui gėlę. – Širdingai ačiū už puikią operaciją...

– Suprantu, ką jūs...

– Palaukite. Turiu nuskinti dar vieną žiedą.

Pasilenkusi nuskynė dar vieną ir padavė Jonui.

– Už visą Švedijos policiją. Velniškai įspūdinga... Ne, einu lauk ir išrausiu visą krūmą... Atidarykite savo bagažinę ir aš...

– Nele, aš taip pat žinau, kad policija klysta.

Atrodė, kad iš jos staiga būtų išsileidęs oras, – Nelė atsisėdo prie rašomojo stalo, užsidengė veidą rankomis ir pamėgino kažką pasakyti, bet negalėjo ištarti nė žodžio.

– Aš vis dar bandau rasti tikrąjį žudiką. Bet reikia, kad kas nors pratęstų ten, kur Erikas baigė.

– Aš mielai padėsiu, – sutiko ji ir pažvelgė į Joną.

– Ar mokate hipnotizuoti?

– Ne, – nustebusi nusijuokė ji. – Aš maniau... bet tai ne mano sritis. Tiesą pasakius, man tai šiek tiek nemalonu.

– Ar pažįstate ką nors, kas galėtų man padėti?

Moteris kelis kartus pasuko ant šlakuoto piršto vestuvinį žiedą ir pakreipė galvą.

– Hipnozė – nelengvas dalykas, – sąžiningai atsakė ji. – Bet yra keli, turintys gerą reputaciją... Net jei gera reputacija labai retai dera su išskirtiniais gabumais. Tai tarsi žmogiškasis algoritmas... bet kurios srities geriausiųjų reputacija nusmunka, kad būtų pusiausvyra.

– Norite pasakyti, kad nėra nė vieno, kuris prilygtų Erikui?

Ji nusijuokė parodydama baltus dantis.

– Nė iš tolo... net jei šiuo metu Erikas galbūt persistengė kaupdamas blogą reputaciją.

– Ar yra kas nors, su kuo galėčiau pakalbėti?

– Šiame pastate sakoma, kad gabumų turi Ana Palmer. Priklauso nuo to, ko jums reikia. Žinoma, ji neturi Eriko patirties dirbant su psichikos traumomis ir malšinant šoko būseną.

Nelė nuėjo su Jonu koridoriumi. Netrukus ji sulėtino žingsnį ir paklausė, ar jai negresia pavojus.

– Į tai negaliu atsakyti, – sąžiningai atsakė Jonas.

– Mano vyras dirbs iki vėlumos visą savaitę.

– Turėtumėte paprašyti policijos apsaugos.

– Ne, ne policijos apsaugos. Viskas per daug išsipūtė... Tik tiek, kad vakar pastebėjome, jog sugadinta užpakalinių durų spyna.

– Ar turite ką nors, pas ką galėtumėte pernakvoti?

– Taip, žinoma, – tarė ji ir truputį išraudo.

– Taip ir darykite, kol visa tai pasibaigs.

– Pamatysim...

102

ANA PALMER PRIĖMĖ Joną nedideliame kabinete, kurio sienos buvo užstatytos perpildytomis knygų lentynomis. Čia buvo siauras langas į ligoninės teritoriją ir rašomasis stalas. Ana Palmer – aukšta moteris su trumpais, grafito pilkumo plaukais. Paakiuose buvo išryškėjusios kraujagyslės.

– Pažįstu žmogų, kuris prieš dešimt metų buvo patekęs į avariją, – pradėjo Jonas. – Jo smegenų audiniai gana sunkiai sužaloti... Tai ne mano sritis, bet man buvo paaiškinta, kad po to abejuose smegenų pusrutuliuose išsivystė epileptinis aktyvumas.

– Taip pasitaiko, – patvirtino ji, užsirašinėdama, ką jis pasakė.

– Didžiausia jo problema – atmintis. Ir trumpalaikė, ir ilgalaikė... Kartais jis prisimena kiekvieną kokio nors įvykio detalę, kartais pamiršta, kad kas nors apskritai buvo įvykę... Dabar jis tikisi, kad hipnozė padėtų įveikti kliūtis.

Ana Palmer nuleido bloknotą ir sunėrė rankas ant stalo. Jonas pastebėjo ant jos krumplių raudonus egzemos šašus.

– Nenoriu jūsų nuvilti, – prabilo ji, lyg kiek pavargusi, – bet daug žmonių nepagrįstai tiki hipnozės poveikiu.

– Tam žmogui svarbu prisiminti.

– Per klinikinę hipnozę... taikoma sugestija, kuria žmogus pasinaudos kaip tam tikra vidine pagalba sau... Tai niekaip nesusiję su teisybės aiškinimusi, – paaiškino ji apgailestaudama.

– Bet tokia smegenų trauma juk nereiškia, kad jo prisiminimai buvo ištrinti. Juk jie išliko, tik užblokuotas kelias į juos... Noriu pa-

klausti, ar pasitelkus hipnozę negalima atrasti kito kelio? – spyrėsi Jonas.

– Žinoma, išmanant kaip, ten tikrai galima patekti, – pripažino ji, kasydamasi paraudusius krumplius. – Bet ką daryti ten patekus? Niekas negali atskirti jo tikrų prisiminimų nuo fantazijų, nes to neskiria jo paties smegenys.

– Ar jūs įsitikinusi? Juk mes tikime, kad galime atskirti savo prisiminimus nuo fantazijų. Juk mes tuo įsitikinę.

– Nes tam tikrą informaciją esame išsaugoję su tokia žinute, kad tai tikri prisiminimai. Ji virsta tarsi kodu, žymeniu, priešdėliu.

– Ar tas kodas neturėtų būti išlikęs ir jo smegenyse? – nenusileido Jonas.

– Bet iškelti jį kartu su atminties vaizdais... – numykė moteris purtydama galvą.

– Ar niekas to negali?

– Ne, – tarė ji ir užvertė užrašų sąsiuvinį.

– Erikas Marija Barkas mano, kad jis gali.

– Erikas labai puikiai moka... galbūt geriausiai pasaulyje moka įvesti pacientus į gilią hipnozinę būseną, bet jo tyrinėjimai nėra paremti įrodymais, – lėtai ištarė gydytoja ir jos akys žybtelėjo.

– Ar tikite tuo, kas apie jį rašoma laikraščiuose?

– Aš visiškai negaliu to vertinti... Bet jį traukia prie iškrypimų, psichozės...

Moteris nutilo.

– Ar šis pokalbis apie jį? – griežtai paklausė ji.

– Ne.

– Bet tai nesusiję su draugu, ar ne?

– Žinoma, ne... Aš esu Kriminalinių tyrimų biuro komisaras, turiu apklausti liudininką, kuriam nustatyta organiška atminties netektis.

Anos Palmer lūpų kampučiai suvirpėjo.

– Tai būtų neetiška, nes tai, kas pasakoma per hipnozę, yra priešingybė tam, kas patikima, ir negali būti panaudota teisiniame kontekste, – nukirto ji.

– Tai susiję su tyrimu, ne...

– Aš užtikrinu, kad nė vienas rimtas klinikinės hipnozės specialistas tuo neužsiims, – pareiškė ji pakeltu tonu žiūrėdama jam į akis.

103

ERIKAS ĖJO TILTU prie Siklos užsimaukšlinęs kepuraitę ir nuleidęs galvą. Apėjęs žaliuojantį Hamarbio kalną, kur Benjaminas išmoko leistis slidėmis, jis pasuko į mišką.

Stokholme beveik neįmanoma judėti taip, kad tavęs neįamžintų kameros. Pakelėse yra greičio matavimo kameros, prie kelių mokesčių stotelių – kontrolės kameros, sankryžose, tuneliuose ir ant tiltų – eismo stebėjimo kameros. Net ir parduotuvėlėse, traukiniuose, autobusuose, keltuose ir taksi automobiliuose. Kiaurą parą filmuojama kiekviena degalinė, garažas, uostas, keleivių terminalas, traukinių stotis ir peronas. Stebimi bankai, universalinės parduotuvės, prekybos centrai, galerijos, aikštės, aveniu, ambasados, policijos komisariatai, areštinės, ligoninės, gaisrinės.

Erikas buvo labai pavargęs. Einant per mišką link Bjorkhageno sutrūkinėjo vandens pūslės ant padų.

Dangus pradėjo tamsėti. Eriko kojos virpėjo, kai jis stabtelėjo parkelyje už namo, kuriame gyveno jo senasis pacientas Nestoras.

Erikas nuėjo žvyro taku iki medinių durų su pašto anga patamsėjusio žalvario plokštėje. Fasado spalva priminė šlapio porolono.

Apatiniame aukšte švietė virtuvės langas.

Iš čia jis matė net ir Nestoro svetainę. Perėjęs prie kito lango Erikas išvydo Nestorą sėdintį fotelyje.

Bute daugiau nieko nesimatė.

Eriko rankos drebėjo. Skambindamas į duris jautėsi taip, kad negalės žengti daugiau nė žingsnio.

– Ar galiu užeiti? – paklausė jis duris atidariusio Nestoro.

– Kaip netikėta, – sumurmėjo Nestoras. – Aš u-užkaisiu kavos.

Vyras įleido Eriką, uždarė ir užrakino duris ir nuėjo į virtuvę. Erikas dejuodamas nusiavė, pakabino suglamžytą švarką ir užuodė savo paties prakaitą. Kojinės buvo prilipusios prie žaizdotų kulnų, šiltame prieškambaryje ėmė dilgčioti sužvarbę pirštų galiukai.

Jis žinojo, kad Nestoras gyvena tame pačiame bute, kuriame užaugo. Žemos lubos, ąžuolinis parketas nusitrynęs tiek, kad neliko lako. Visur pilna suvenyrų, vaizduojančių šunis.

Erikas perėjo svetainę. Viena sofos minkštoji dalis buvo išsėdėta iki siūlų, ant žemo stalelio gulėjo skaitymo akiniai ir kryžiažodis šalia didelės statulėlės, vaizduojančios medžioklinius šunis ir negyvus fazanus.

Virtuvėje Nestoras dėjo ant stalo puodelius ir lėkštę su sausainiais. Ant viryklės stovėjo keptuvė su dešra ir bulvėmis.

– Tu sakei, kad galiu prašyti tavęs paslaugos, bet kokios, – priminė Erikas, sėsdamasis prie stalo.

– Taip, – stipriai pakinkavo galva Nestoras.

– Ar galiu pagyventi čia kelias dienas?

– Čia?

Nestoro veide švystelėjo skeptiška, berniukiška šypsena.

– Kodėl?

– Šiek tiek susipykau su savo mergina.

– Jū-jūs turite merginą?

– Taip.

Nestoras įpylė kavos ir pasakė, kad turi svečių kambarį su paklota lova.

– Ar galėčiau gauti truputį to likusio maisto?

– Žinoma, a-atsiprašau, – sumikčiojo jis ir įjungė viryklę.

– Šildyti nebūtina.

– Nenorite...

– Bus gerai ir taip.

Nestoras perkrapštė maistą į lėkštę ir padėjo ją priešais Eriką, o tada atsisėdo kitapus stalo.

– Ar dar ketini įsigyti šunį? – paklausė Erikas.

– Turiu u-užsidirbti pinigų, – atsakė Nestoras ir kilstelėjęs kavos šaukštelį paslapčia pasižiūrėjo į savo atvaizdą.

– Žinoma, – sumurmėjo Erikas valgydamas.

– Aš dirbu čia, ba-bažnyčioje, – pasakė Nestoras mosteldamas į langą.

– Bažnyčioje? – paklausė Erikas ir pajuto, kad nugara nubėgo šiurpas.

– Taip... nors ne visai taip, – ištarė šypsodamasis Nestoras ir užsidengė burną ranka. – Aš d-dirbu gyvūnų kapinėse.

– Gyvūnų kapinėse, – mandagiai linktelėjo Erikas ir pažvelgė į siauras Nestoro rankas ir gelsvus poliesterio marškinius po megztiniu.

Erikas suvalgė paskutinius gabalėlius ir atsigėrė kavos klausydamasis Nestoro pasakojimo, kad seniausios gyvūnų kapinės Švedijoje įkurtos Jurgordene. Jos atsirado tada, kai devynioliktame amžiuje rašytojas Augustas Blanšas palaidojo ten savo šunį Nero.

– Aš j-jums įkyrėjau, – pastebėjo Nestoras stodamasis.

– Ne, aš tik pavargęs.

Nestoras priėjo prie lango ir pažvelgė į lauką. Šviesesnio dangaus fone judėjo juodi pavidalai – vėjo judinami medžiai ir krūmai.

– Greitai sutems, – sušnabždėjo Nestoras savo atspindžiui.

Ant palangės šalia vazoninio augalo stovėjo du kurtai. Nestoras vogčiomis palietė jų galvas.

– Ar galiu pasinaudoti vonia? – paklausė Erikas.

Nestoras nusivedė jį per svetainę ir parodė duris už užuolaidos.

– Anksčiau čia b-buvo ūkvedžio butas, bet aš laikau tas duris kaip atsarginį išėjimą, – pasakė vyras.

Vonios kambarys buvo pusiau išklijuotas plytelėmis. Čia stovėjo gili vonia su dušo užuolaida, puošta jūrų arkliukais. Erikas užrakino duris ir nusirengė.

– Raudonasis dantų šepetukas yra mamos, – šūktelėjo Nestoras per duris.

Erikas atsistojo ant guminio kilimėlio subraižytoje vonioje, nusiprausė ir švariai nuplovė žaizdas. Ant spintelės virš praustuvės stovėjo kartoninė lempučių dėžutė. Iš jos kyšojo kelios lūpdažių tūtelės ir akių pieštukas.

Erikui išėjus Nestoras stovėjo ir laukė jo prieškambaryje. Jo raukšlėtas veidas atrodė neramus.

– Man t-tikrai reikėtų pakalbėti apie vieną dalyką... Yra vienas dalykas, kuris...

– Kas yra?

– Aš... ką aš darysiu, jei nu-nudvės naujasis šuo?

– Galėsime pakalbėti apie tai rytoj.

– Aš p-parodysiu jums svečių kambarį, – sušnabždėjo Nestoras ir nusisuko.

Jie vėl nuėjo į svetainę, iš jos pro virtuvę, o tada atsidūrė prie uždarytų durų, kurių Erikas anksčiau nematė, nes jos buvo kitapus spintos.

Svečių kambaryje virš lovos kabojo didelis plakatas su Bjornu Borgu, bučiuojančiu Vimbldono taurę. Ant priešinės sienos kabojo lentyna, pilna porcelianinių šuniukų.

Šalia siauros lovos stovėjo sena kampinė spinta, dekoruota liaudiškais Dalarnos regiono raštais. Ant lygių viršutinių durelių buvo

ranka nupieštas motyvas – žmogaus amžius nuo lopšio iki kapo. Šalia tilto, kurio kiekvienas laiptelis reiškia dešimtmetį, stovėjo vyras ir moteris. Aukščiausioje tilto vietoje penkiasdešimtmetė pora stovi pasitempusi, bet tilto apačioje jų laukia mirtis – skeletas su dalgiu rankoje.

– Kaip gražu, – pagyrė Erikas ir pažvelgė į Nestorą, vis dar stovintį koridoriuje.

– Aš miegu mo-motinos kambaryje. Persikėliau po to, k-kai...

Nestoras keistai suktelėjo kaklą, lyg norėtų pažiūrėti į kažką, stovintį už nugaros.

– Labanaktis, – palinkėjo Erikas ir paėmė už rankenos, norėdamas uždaryti duris, bet Nestoras sulaikė jas ranka ir įdėmiai pažvelgė gydytojui į akis.

– Turtingiesiems re-reikia, vargšai jau turi, o jūs b-bijote labiau nei mirties, – sušnabždėjo jis.

– Nestorai, aš per daug pavargęs, kad galėčiau minti mįsles.

– Turtingiesiems to reikia, vargšai j-jau turi, o jūs bijote labiau nei mirties, – pakartojo tas ir lyžtelėjo lūpų kamputį.

– Turėsiu pagalvoti, – pažadėjo uždarydamas duris Erikas. – Dabar labanaktis.

Jis atsisėdo ir nužvelgė atgrasius ornamentuotus tapetus, kurių raštai buvo panašūs į įmantrius kilmingųjų herbus, girliandas, povo plunksnas ir šimtus akių.

Ritininė užuolaida buvo jau nuleista. Erikas užgesino šviestuvą ir atkeldamas sunkią vatinę antklodę užuodė vos juntamą levandų kvapą.

Jis buvo toks pavargęs, kad visos mintys išsisklaidė ir neteko aiškumo. Jis jau beveik grimzdo į miegą, kai pasigirdo tylus girgždesys. Kažkas mėgino be garso atidaryti duris.

– Kas nutiko, Nestorai?

– Užuomina, – ištarė švelnus balsas. – G-galiu duoti užuominą.

– Aš labai pavargęs ir...

– Pastoriai mano, kad t-tai didingiau už patį Dievą, – pertraukė Nestoras.

– Būk geras, uždaryk duris.

Nestoro paleista rankena trakštelėjo, o vyras nutipeno svetainės parketu.

Erikas užsnūdo ir ėmė sapnuoti, kad prie jo lovos stovi mažoji Madelena, pučia jam į veidą ir šnabžda Nestoro mįslės atsakymą.

– Nieko, – sušnabždėjo ji ir papūtė jam į veidą. – Ko reikia turtingiesiems – nieko; ką turi vargšai – nieko... o tu nebijai nieko labiau už mirtį.

104

ERIKAS PABUDO NUO SKERSVĖJO, traukiančio per veidą. Kažkas skubiai sušnabždėjo ir nutilo tą pat akimirką, kai jis atsimerkė. Tamsa buvo beveik neperregima ir jam prireikė kelių sekundžių, kol susigaudė, kur esąs.

Jam verčiantis ant šono sugurgždėjo senas ašutinis čiužinys.

Nors miegojo giliai, pasąmonėje, matyt, buvo pasirengęs ir kažkokia jėga išplėšė jį iš sapno.

Galbūt jis išgirdo tik vandenį, tekantį namo vamzdžiais, arba į langą pučiantį vėją.

Čia, kambaryje, niekas nešnabždėjo, buvo tylu ir tamsu.

Erikas pagalvojo, ar tik kartais ne čia miegodavo Nestoras, kai jį apima psichozė, – kai triukšmas vamzdžiuose virsta balsais, sena moterimi, kuri šukuoja pleiskanas iš savo ilgų, žilų plaukų ir sako, kad žudant savo artimuosius nereikia žiūrėti jiems į akis.

Erikas žinojo, kad tai susiję su šunimi, kurį Nestoras vaikystėje buvo priverstas numarinti, bet kaskart, kai Nestoras pamėgdžiodavo gergždžiantį moters balsą, jį nukrėsdavo šiurpas.

Gydytojas prisiminė, kaip Nestoras sėdėdavo sunėręs rankas ant kelių ir nuleidęs akis, šiek tiek šypsodamasis bei paraudęs dalijosi patarimais, kaip numarinti vaiką.

Trakštelėjo senoji spinta. Prie durų matėsi kažkokie neaiškūs šešėliai. Jis užmerkė perštinčius vokus, vėl užsnūdo, bet iškart pabudo, kai užsidarė kambario durys.

Erikas pagalvojo, kad reikia paprašyti Nestoro, kad netrukdytų, kai jis miega, kad nereikia jo prižiūrėti, bet neturėjo jėgų atsikelti.

Gatve pravažiavo automobilis. Šalia ritininės užuolaidos įspindusi šalta šviesa nuslydo tapetais ir dingo.

Erikas spoksojo į sieną.

Atrodė, kad automobiliui nuvažiavus ant sienos liko mažas šviesos taškelis. Gydytojas pagalvojo, kad prie lentynos gali būti silpna lemputė, kurios nebuvo pastebėjęs.

Erikas sumirksėjo, įsižiūrėjo į neblėstančią mėlyną švieselę ir suprato, kad tarp kambarių yra akutė.

„Šviesa sklinda iš kito miegamojo“, – pagalvojo Erikas ir staiga jos neliko.

Tą akimirką Nestoras žiūrėjo į jo kambarį.

Erikas visiškai nejudėjo.

Buvo taip tylu, kad girdėjo pats save, kaip nuryja seiles.

Vėl suspindo mėlyna švieselė ir per sieną pasigirdo karštligiškas šnabždesys.

Erikas skubiai apsirengė tamsoje ir priėjo prie šviečiančio taško.

Jis buvo tarp dviejų apatinių lentynų. Būtų buvęs nematomas, jei šuniukai stovėtų kitaip.

Skylutė buvo tamsiausiame įmantraus rašto taške. Ji tokia maža, kad norėdamas ką nors pamatyti, turėtum priglausti veidą prie pat sienos.

Erikas patraukė vieną šuniuką krepšelyje, atsirėmė rankomis į sieną ir atsargiai įkišo galvą tarp lentynų, pakaušiu liesdamas viršutinę lentą. Nosimi palietęs sieną pažvelgė į gretimą kambarį.

Ant lovos staliuko gulėjo mobiliojo ryšio telefonas, kurio ekrano šviesoje matėsi žadintuvas ir ovalūs tapetų raštai.

Prieš telefonui užgęstant Erikas spėjo pamatyti paklotą lovą ir kūdikio baltais krikšto drabužėliais nuotrauką.

Kažkur bute pasigirdo skubrūs žingsniai ir Erikas pamėgino ištraukti galvą, bet jo plaukai užkibo už medžio atplaišos. Pajudintos porcelianinės figūrėlės suskimbčiojo viena į kitą pranašaudamos nelaimę.

Erikas įkišo ranką ir pamėgino ištraukti plaukus. Tą akimirką už jo atsidarė durys.

Jis ištraukė galvą, figūrėlės subarškėjo. Nestoras žengė link jo, Erikas ėmė trauktis.

– A-atėjau pasakyti, kad aš paskambinau p-policijai, – sušnabždėjo Nestoras. – Dabar j-jūsų eilė su-sulaukti pagalbos, a-aš kalbėjau su jais kelis kartus, dabar jie čia.

– Nestorai, tu nesupranti, – sustingęs išspaudė Erikas.

– Ne, ne, jūs ne-nesuprantate, – draugiškai pertraukė Nestoras ir uždegė lemputę lange. – Aš pasakiau, kad dabar j-jūsų eilė gauti vaistų ir...

Kažkas kaukštelėjo į langą, – toks garsas, kaip akmenukui pataikius į automobilio stiklą, – krustelėjo lempos apšviesta tamsi ritininė užuolaida ir už jos pažiręs stiklas ėmė kristi ant radiatoriaus.

Nestoras susvirduliavo. Kažkas peršovė jį greitašaudžiu ginklu. Per skylę mentėje ištryško kraujas.

Vyras nustebęs pažvelgė į kraują.

– Jie p-pažadėjo, kad...

Pasvirduliavęs Nestoras nugriuvo ant šono ir sutrikęs pažvelgė į Eriką.

– E-e-eikite per atsargines duris, – sušvokštė jis. – Iš ten žemyn į skalbimo patalpą, tiesiai per ją iš namo išeisite per kitą išėjimą...

Jis atsirėmė krumpliais į grindis, lyg mėgintų atsistoti.

– Gulėk, – sušnabždėjo Erikas. – Tiesiog gulėk prisiplojęs prie grindų.

– Bėkite per mokyklos kiemą, palei mūrinę bažnyčios tvorą l-link miško, į gyvūnų kapines.

– Gulėk, – pakartojo Erikas ir pasilenkęs pasitraukė link durų.

Išėjęs į svetainę išgirdo, kad kažkas šturmuoja lauko duris. Jos subraškėjo ir ant laiptų barškėdamos pabiro nuolaužos bei metalinės spynos detalės.

– Pasislėpkite mažame r-raudoname namelyje, – jam už nugaros gaudydamas orą patarė Nestoras.

Erikas atsisuko ir pamatė, kad Nestoras pasikėlęs parodyti jam kryptį. Staiga ant laimingo Bjorno Borgo veido suskilo stiklas ir tarp kaimyninių namų nuskriejo šūvio aidas. Nestoras prispaudė ranką prie kaklo. Jam tarp pirštų kliuksėjo kraujas.

Kažkas sviedė garsines ir šviesines granatas ir išdaužė tris buto langus. Tos taip žybtelėjo, kad kambarys, regis, sustingo laike.

Erikas susvirduliavo atatupstas.

Buvo tylu kaip didžiuliame paplūdimyje, kur bangos tai lėtai atrieda, tai kibirkščiuodamos atsitraukia.

Ištiesęs rankas jis ėmė ieškoti išėjimo iš svetainės, bet vis dar nieko nematė, nes akyse tebestovėjo vaizdas – Nestoro siluetas lango fone ir kraujo lašai, pakibę ore priešais spintos duris, ant kurių nupiešta mirtis po tiltu.

Erikas buvo apkurtęs, bet krūtine pajuto dar kelias sprogimo bangas. Jis atsitrenkė į nuzulintą sofą ir čiuopdamas ėmė slinkti palei jos atkaltę.

Paskui šoko būsena praėjo, jis vėl galėjo matyti. Erikas apėjo stalą ir laikraščių stovą, nors jautėsi apsvaigęs, lyg būtų gerokai išgėręs.

Prieškambarį ir virtuvę raižė ginklų prožektorių šviesos.

Ausyse ėmė gausti, bet jis dar negirdėjo jokių aplinkinių garsų.

Už užuolaidos radęs atsargines duris atrakino jas ir išsmuko į laiptinę, vos nenugriuvo nuo viršutinės pakopos, bet spėjo įsitverti turėklo.

Drebančiomis kojomis ėmė leistis laiptais, kol pamatė plienines duris, įsmuko į skalbyklą ir ėmė čiuopti sieną ieškodamas elektros jungiklio. Uždegęs šviesą, stengdamasis prisiminti, ką sakė Nestoras, jis nuėjo pro skalbiamąsias, vežimėlius ir šiukšlių kibirus, kuriuose buvo tuščių skalavimo skysčio butelių.

Keista – jis negalvojo apie nieką daugiau, lyg visa tai būtų ne jo reikalas.

Akyse vis dar mirgėjo sidabrinės dėmės. Ryškios, daugiau kaip penkių milijonų kandelų šviesos blykstelėjimas suaktyvina absoliučiai visus akių fotoreceptorius, todėl kurį laiką apakinto žmogaus akyse išlieka paskutinis matytas vaizdas.

Ilgo koridoriaus gale buvo durys. Erikas užbėgo siaurais laiptais ir atsidūrė kitoje laiptinėje.

Bėglys išėjo į vėsų naktinį orą. Šioje pusėje nesimatė jokių policijos ekipažų. Tikriausiai operatyvinis būrys liko toliau.

Erikas nuskubėjo per parkelį. Šaltyje pajuto, kad kairė ausis šlapia. Perbraukęs per skruostą suprato, kad jam bėga kraujas. Nesidairydamas perėjo Karlskronos gatvę, paskui pro automobilių aikštelę su purvinais perdirbamų atliekų konteineriais. Po kojomis grikšėjo stiklo šukės.

Perlipęs dviračių stovą nuėjo link toliau stovinčios mokyklos, o atsidūręs tarp jos pastatų pasileido bėgti palei pilkai gelsvų plytų sieną.

Asfaltuotas mokyklos kiemas tuščias. Pūsčiojant vėjeliui ridinėjosi alaus skardinė. Ant stulpų kabantys krepšinio lankai buvo be tinklelių.

Virš stogų nuaidėjo sraigto traškesys – kažkur aukštai artinosi sraigtasparnis. Erikas suprato, kad pradeda atgauti klausą.

Jis uždusęs gaudė orą. Sulėtinęs žingsnį nutykino aplink pastatą ir įsmuko tarp medžių. Čia buvo beveik juoda tamsa. Rankomis už-

sidengęs veidą ėmė brautis pro šakas link žemos mūrinės šventoriaus tvoros.

Brendant per aukštas dilgėles palei tvorą, pradėjo augti baimė.

Įžengęs į mišką staiga atsidūrė priešais daugybę mažų kapelių, kuriuos buvo išpuošę vaikai. Ant vienų paminklėlių kabojo šunų antkakliai, ant kitų kapų buvo padėta žaislų, piešinių, nuotraukų ir gėlių, rankų darbo kryžių arba nudažytų akmenų, sudegusių žvakių ir aprūkusių žvakidžių.

105

BUVO JAU PO ANTROS valandos nakties, bet Jonas tebestovėjo viduryje kambario *Hansson* viešbutyje. Grindys buvo nuklotos nuotraukomis, padarytomis per obdukciją ir nusikaltimo vietose.

Kadangi Eriko namas buvo uždarytas dėl vykstančios kratos, policija nusiuntė jį į viešbutį.

Jono striukė ir pistoletas gulėjo ant paklotos lovos. Kambaryje jis suvalgė „Cezario" salotų, kurių likučiai gulėjo lėkštėje po žvilgančiu metaliniu gaubtu ant staliuko prie sofos.

Skaitydamas ekspertų nusikaltimo vietų analizes, lygino jas su nuotraukomis, skrodimo protokolais ir mėginių rezultatais, gautais iš Švedijos kriminalistikos laboratorijos.

Rokio košmarai buvo tikri atsiminimai, viskas, ką jis pasakė per hipnozę, atitiko tikrovę. Grįžo tas pats žudikas – purvinasis Pamokslininkas. Nužudęs Rebeką Hanson, serijinis žudikas ilgą laiką buvo aprimęs. Ši sąstingio stadija tęsėsi daugelį metų, kol vėl prasidėjo naujas aktyvumo etapas.

Tokiam tipui persekiojimas prilygsta priklausomybei nuo narkotikų: jis negali liautis, turi prieiti arčiau, užmegzti ryšį, ką nors padovanoti, kol pamažu jam ima rodytis, kad yra užmezgęs tikrus santykius. Išoriškai jis gali demonstruoti nuolankų dėkingumą, bet iš tikrųjų yra siaubingai kerštingas ir pavydus.

Policija turi beveik septynių šimtų asmenų sąrašą. Visi atitinka bendrąjį nusikaltėlio profilį: vyskupai, pastoriai, kunigai ir jų šeimų

nariai, diakonai, vargonininkai, zakristijonai, laidotuvių apeigų ceremonmeisteriai, pamokslininkai ir dvasiniai gydytojai.

Jonui kilo mintis, kad žudikas tikslingai stengiasi padaryti taip, kad Erikas atrodytų kaltas dėl žmogžudysčių, tačiau buvusiam komisarui nesisekė rasti sąsajų tarp Eriko ir kurio nors žmogaus iš sąrašo.

Dabar, tyrinėdamas protokolus ir analizes, Jonas ieškojo konkretaus bruožo, kurį aptikus būtų galima išbraukti beveik visas pavardes.

Medžiagoje nebuvo jokios akivaizdžios detalės, bet gal galima aptikti kokią netikėtą sąsają tarp nesugretinamų detalių. Jonas norėjo išardyti dėlionę ir pažiūrėti, ar ją galima sudėlioti kitaip.

Perlipęs nuotraukas, kuriose matėsi stirnos galvutė ir indelis su ištirpusiais ledais, Jonas sustojo prie Sandros Lundgren nužudymo įrankio nuotraukos. Ištepliotas peilis nufotografuotas ten, kur buvo rastas – ant grindų šalia negyvo kūno. Rudame kraujyje tarsi tamsi saulė atsispindi fotoaparato blyksnis.

Perskaitęs, kad tai virtuvinis peilis su 20 centimetrų nerūdijančiojo plieno geležte, Jonas ėmė tyrinėti kruopščias Eriksono schemas, kai tas, analizuodamas kruvinus pėdsakus ir kaip kraujas ištiško aplinkui, mėgino rekonstruoti smurto eigą.

Nusikaltėlis kaskart avėjo tais pačiais auliniais – 43-iojo dydžio *Touring* firmos gamybos.

Jonas ieškojo pėdsakų, atsidūrusių nuošalėje, neatitinkančių užfiksuotų pastebėjimų. Jis apžiūrinėjo nuotrauką po nuotraukos ir galiausiai stabtelėjo ties 311-ąja, kurioje matėsi daug kartų išdidinta mėlyna keramikos šukė, panaši į paukščio kaukolę, su baltais rutuliukais palei vieną kraštą ir aštriu smaigaliu, lygiu kaip ledas.

Jis ėmė vartyti Eriksono ataskaitą, kol rado informaciją apie radinį: šukė buvo įsmigusi į medines Sandros grindis ir buvo aptikta,

kai patalpa buvo tiriama apšviečiant specialiu kampu. Laboratorijos analizėje parašyta, kad vos dviejų milimetrų skeveldra yra iš stiklo, geležies, smėlio ir šamotinio molio.

Paskui Jonas ėmė skaityti apie operaciją Adamo Jusefo namuose.

Nepaisydamas susišaudymo, žudikas nutarė įvykdyti savo planą iki galo. Pirmojoje ataskaitoje parašyta, kad nuo abiejų Katrynos rankų dingo priklijuojami nagai.

Pamokslininkas pasiima trofėjų ir demonstratyviai pažymi vietas aukos rankomis, tarsi tai būtų teismo nuosprendis.

Po trijų penkiolika paskambino Anja Larson ir pranešė ką tik sužinojusi apie vykdomą operaciją. Policija gavo informacijos, kuri buvo įvertinta kaip labai patikima. Kažkoks vyras tvirtino, kad Erikas miega jo svečių kambaryje. Prieš keletą metų Erikas buvęs jo psichiatras.

– Policininkai paprašė, kad jis išeitų iš buto.

– Kas vadovauja operacijai?

– Danielis Frikas.

– Tai vienas geriausių Adamo draugų.

– Aš suprantu, ką nori pasakyti, bet vis dėlto nemanau, kad situacija pavojinga. Juk operacija pavesta Švedijos specialiųjų pajėgų būriui.

Jonas priėjo prie lango ir pažvelgė į savo išsinuomotą automobilį, kurį buvo pasistatęs prie šaligatvio, o ne viešbučio garaže. Tai tamsiai pilkas šešių cilindrų ir 560-ies arklio jėgų *Porsche.*

– Kur tas butas?

– Kadangi visi žino, kad esu tavo pusėje, Margota nutarė neprileisti manęs prie vykstančio tyrimo... ir teisingai spėjo, nes jei žinočiau adresą, tau pasakyčiau.

Anja nežinojo, kur bus operacija, bet suprato, kad tai kažkur į pietus nuo Stokholmo. Be to, specialiajam būriui buvo leista naudo-

ti papildomus ginklus, tokius kaip automatiniai karabinai, pompinius ir snaiperių šautuvus.

Pakalbėjęs su Anja Jonas stovėjo ir žiūrėjo į kambario grindis. Ant jų eilėmis nuo sienos iki sienos gulėjo šimtai nuotraukų, kuriose atsispindėjo lubų šviestuvas.

Jis vėl ėmė skaityti Eriksono nusikaltimo vietos analizę, bet mintys visą laiką sukosi apie Eriką ir vykstančią operaciją.

Jonas nuėjo į kitą kambario pusę, žvilgtelėjo į nuotrauką, padarytą ant geltono tekstilinio pluošto, tada paskaitė laboratorijos ataskaitą apie sutryptus lapo likučius, rastus ant Marijos Karlson virtuvės grindų. Paaiškėjo, kad tai dilgėlės lapo gabaliukas.

Jonas pasiėmė padidinto vaizdo nuotrauką, kurioje per visą plotą matėsi lapo gabaliukas, panašus į žalią, aštrų liežuvį. Dilgėlės plaukeliai priminė kristalo adatas arba trapias pipetes.

Pradėjo aušti, dangus rytuose ėmė blykšti. Tarp kaminų ir aštrių kraigų, virš Vasastano stogų ir varinių kaldintų ornamentų įspindo plonyčiai saulės spinduliai.

„Operacija jau turėjo baigtis“, – pagalvojo Jonas ir paskambino Erikui naujuoju numeriu.

Pabandė dar kartą, bet niekas neatsiliepė.

Nors buvo dar tik pusė šešių ryto, jis nutarė paskambinti komisarei. Turėjo sužinoti, ar jie sugavo Eriką, bet negalėjo paklausti tiesiai šviesiai, nes nenorėjo sukelti Anjai nemalonumų.

– Ar jau pasisekė sugauti kokį nekaltą įtariamąjį?

– Jonai, aš miegu...

– Taip, bet kas vyksta?

– Kas vyksta? Jūs negalite šito klausti, bet – paskambino buvęs Eriko pacientas ir pranešė, kad Erikas pas jį namuose, – pavargusi patvirtino ji.

– Ar galiu sužinoti jo vardą?

– Tai įslaptinta. Jau sakiau, kad negaliu su jumis kalbėtis.

– Pasakykite tik tai, ką turėčiau žinoti.

– Pacientas pranešė policijai, kad paliko Eriką vieną bute... Specialusis būrys įsiveržė, pamatė ginkluotą vyrą ir ėmė šaudyti... bet paaiškėjo, kad lange sušmėžavęs žmogus buvo į butą sugrįžęs pacientas.

– O Eriko ten nebuvo?

Iš garsų Jonas suprato, kad Margota bando atsisėsti lovoje.

– Mes net nežinome, ar jis ten buvo, o pacientas guli ant operacinio stalo ir jo negalima apklausti arba...

– O jeigu tai Pamokslininkas, – pertraukė Jonas.

– Erikas kaltas... Bet pacientas galbūt žino, kur jis. Apklausime pacientą, kai tik bus galima.

– Turėtumėte ligoninėje pastatyti sargybinius.

– Jonai, Eriko automobilyje radome kraujo. Galbūt tai nieko nereiškia, bet nusiuntėme ištirti.

– Ar paciento namuose ieškojote geltono lietpalčio?

– Neradome nieko ypatinga.

– Ar prie namo auga dilgėlių?

– Ne, nemanau, – atsakė ji nustebusi.

106

PRASTOVĖJĘS KELIAS VALANDAS Jonas pirmą kartą atsisėdo ant kėdės ir ėmė toliau skaityti apie žudiko žingsnius Sandros Lundgren bute, žiūrėjo į judėjimo schemą ir galvojo, kad žmogžudystėms būdingas neįprastas skubėjimas ir karštligiškumas. Nors ir suplanuotos, bet jos nėra racionalios.

Obdukcijos protokole jis perskaitė apie teatrališką agresyvumą, bet galvojo apie suplanuotą pasirengimą, kuris atrodo dirbtinis, ir agresiją, kuri yra natūrali nusikaltėlio būsena.

Jonas jau ketino užsirašyti, kad reikia patikrinti buvusio Eriko paciento ligos eigą, kai suskambo jo telefonas.

– Jonai, čia aš, – sušnabždėjo Erikas. – Jie bandė mane nušauti. Aš slėpiausi namuose pas Nestorą, mano seną pacientą. Matyt, policininkai pagalvojo, kad lange pamatė mane. Jie iššovė du kartus, tai buvo tarsi egzekucija. Netikėjau, kad Švedijos policija gali šitaip elgtis. Tai visiška beprotybė.

– Ar tu dabar saugus?

– Taip, turbūt... Supranti, jis grįžo tik tam, kad pasakytų man, ką padaręs, kad policija pažadėjusi nieko man nedaryti, ir tada policininkai nušovė jį per langą.

– Ar nepagalvojai, kad jis galėjo būti Pamokslininkas?

– Tai ne jis, – iškart paneigė Erikas.

– Kokių problemų jis turėjo, kai...

– Jonai, tai nesvarbu, aš noriu tik teismo proceso. Man tas pats, ar būsiu nuteistas, aš negaliu likti...

– Erikai, mano telefono turbūt nesiklausoma, bet neskubėk sakyti, kur esi, – pertraukė Jonas. – Aš noriu žinoti tik tiek – kiek gali slėptis ten, kur esi?

Telefone sutraškėjo, lyg Erikas būtų sujudėjęs.

– Nežinau, gal parą, – sušnabždėjo jis. – Čia yra vandens, bet nieko valgomo.

– Ar tave gali rasti?

– Ko gero, gana maža tikimybė, – atsakė Erikas ir trumpam nutilo.

– Erikai?

– Nesuprantu, kaip aš atsidūriau tokioje situacijoje, – tyliai pasakė jis. – Viskas, ką dariau, tik pablogino mano padėtį.

– Aš surasiu Pamokslininką, – pažadėjo Jonas.

– Jau per vėlu, dabar jau viskas per vėlu. Aš noriu pasiduoti ir išlikti gyvas, supranti?

Iš Eriko kvėpavimo Jonas suprato, kad tas susijaudinęs.

– Jei mums pavyks perduoti tave policijai ir išlaikyti gyvą areštinėje, tai kalba eina apie nusikaltimus, už kuriuos skiriama kalėti iki gyvos galvos.

– Aš netikiu, kad būsiu nuteistas. Aš galiu užhipnotizuoti Rokį prieš teismą.

– Tau šito niekada neleis.

– Ne, galbūt ne, bet...

– Aš buvau susitikęs su Rokiu. Jis sėdi Hudingės areštinėje, sulaikytas už tai, kad turėjo narkotikų. Tave jis prisimena, bet nieko apie *Zoną* arba Pamokslininką.

– Tai beviltiška, – sušnabždėjo Erikas.

Jonas palinko link lango ir atrėmė kaktą į vėsų stiklą. Gatvėje prie viešbučio sustojo taksi. Vairuotojo veidas buvo papilkėjęs iš nuovargio. Vyras apėjo automobilį, ketindamas iškelti bagažą.

Jonas žvilgtelėjo į savo automobilį, į nuvažiuojantį taksi, o kai vėl pakėlė akis, jau buvo apsisprendęs.

– Aš pamėginsiu padaryti taip, kad Rokis šiandien išeitų... ir susitiksime su tavimi, kad galėtum jį užhipnotizuoti.

– Čia tavo planas?

– Tu sakei, kad jeigu vėl užhipnotizuotum Rokį, galėtum sužinoti apie Pamokslininką konkrečių detalių.

– Taip, galiu, aš tuo beveik įsitikinęs.

– Tokiu atveju, aš pasistengsiu rasti tikrąjį žudiką, kol tu slapstaisi.

– Aš noriu pasiduoti...

– Jeigu byla atsidurs teisme, tu būsi nuteistas.

– Bet tai kvailystė, juk aš tik netyčia atsidūriau šalia...

– Ne tik tai, – pertraukė Jonas. – Ant daikto, rasto Susanos Kern rankoje, yra tavo pirštų atspaudų.

– Kokio daikto? – nustebo Erikas.

– Porcelianinės stirnos gabaliuko.

– Nieko nesuprantu, man tai nieko nesako.

– Tačiau pirštų atspaudai atitinka šimtu procentų.

Jonas girdėjo, kad Erikas ėmė vaikščioti. Sprendžiant iš garso – medinėmis grindimis.

– Viskas nukreipta prieš mane, – tarė jis tyliai.

– Ar turi Nestoro nuotrauką?

Prieš užbaigdamas pokalbį Erikas pasakė jam prisijungimo kodą prie ligos istorijų Psichologijos klinikoje. Jonas įsikišo pistoletą į dėklą, apsivilko striukę ir nusileidęs į registratūrą paprašė, kad jam išspausdintų Nestoro nuotrauką.

Jis praėjo savo automobilį ir pasuko į siaurą Frejos gatvę.

Prie vieno namo įėjimo stovėjo senesnio modelio *Volvo* be apsauginių priemonių nuo vagių. Jonas skubiai apsidairė. Gatvė

buvo visiškai tuščia. Atsitraukęs per žingsnį jis išspyrė galinį šoninį langą.

Ėmė kaukti toliau stovinčio automobilio signalizacija.

Jonas atidarė iš vidaus priekines duris, atstūmė sėdynę, išsiėmė iš striukės kišenės atsuktuvą, nulaužė užvedimo spynelės gaubtelį ir nuėmė skydelius aplink vairą. Pasilenkęs įkišo atsuktuvą palei viršutinę vairo strypo dalį ir atsargiai atsuko vairo užrakto varžtą.

Skubiai apsimovęs pirštines atsisėdo prie vairo, ištraukė raudonus laidus prie užvedimo spynelės ir nulupo apsauginį jų sluoksnį. Vos suvijus laidų galiukus, viduje įsižiebė šviesa, per įsijungusį radiją užgrojo muzika. Jonas uždarė duris, ištraukė rudus laidus ir sulietęs juos užvedė variklį.

Važiuojant link Hudingės, gatvėse buvo dar tuščia. Ant galinio vaizdo veidrodėlio kabojo rožinis. Keliuose jau buvo atsiradę vilkikų, bet vykstantieji į darbą vis dar sėdėjo namuose gerdami kavą.

Hudingėje jis nesustojo prie areštinės pastato, o nuvažiavo toliau į pietus ir nuriedėjo į miško keliuką, apsuko automobilį, sustojo ir nuėjo atgal link Stokholmo.

107

JONAS LINA IŠLIPO iš taksi Surbruno gatvėje, sumokėjo ir nuėjo tiesiai prie savo pilko išsinuomoto automobilio. Tyliai sumurkė užvestas variklis. Jonas atsilošė odinėje sėdynėje ir nuvažiavo.

Privažiavęs Hudingės areštinę sustojo prie pat įėjimo, visai šalia metalinės tvoros, ir surinko Eriko numerį.

– Kaip tau sekasi?

– Gerai, bet pradedu jausti alkį.

– Aš pasikeičiau telefono kortelę. Dabar gali pasakyti, kur esi.

– Prie Morkaus bažnyčios, už mūrinės tvoros. Miške yra gyvūnų kapinės. Aš slepiuosi tamsiai raudonoje pašiūrėje.

– Tai gana arti Nestoro namų, ar ne?

– Taip. Šiąnakt girdėjau greitosios pagalbos sireną, – tyliai pasakė Erikas.

– Po valandos atvažiuosiu pas tave su Rokiu, – pažadėjo Jonas ir pažvelgė į didelį areštinės pastatą.

Jis padėjo pistoletą ir telefoną į daiktadėžę, raktą paliko užvedimo spynelėje ir išlipęs iš automobilio įėjo pro aukštas kolonas į pastatą.

Kioske nusipirkęs tris sumuštinius paprašė sudėti juos į maišelį ir nuėjo užsiregistruoti.

Praėjęs įprastas saugumo procedūras Jonas buvo palydėtas gilyn į pastatą. Jo laukė tas pats pareigūnas.

Jonas atkreipė dėmesį, kad Arnė turi teleskopinę *Bonowi* firmos lazdą, pagamintą iš plieninės spyruoklės ir skirtą nutraukti žastų ir šlaunų raumenims.

Ant apsipūkavusio NATO megztinio matėsi kreivai pritvirtinta juostelė su pavarde. Pakabinti ant diržo po stambiomis strėnomis siūbavo antrankiai.

Lifte Arnė nusiėmė akinius ir patrynė juos į megztinį.

– Kaip sekasi žvejoti? – paklausė Jonas.

– Šį rudenį su svainiu važiuosime į Elvkarlebį.

Apklausos kambarys buvo vadinamasis stebėjimo kambarys, nes viena siena buvo stiklinė ir per ją buvo galima matyti, kas vyksta viduje.

Jonas atsisėdo ant kėdės ir ėmė laukti abu delnus padėjęs ant stalo. Koridoriuje pasigirdo artėjantys balsai.

– Jį vadino nuoguoju virėju, nes iš pradžių jis buvo nuogas, – kalbėjo vyresnysis, atidaręs duris ir įleisdamas Rokį.

– Ne, – nesutiko Arnė. – Tai buvo ne...

– Ir aš, ir mano žmona matėme Džeimį Oliverį Geteborgo knygų mugėje prieš penkiolika metų. Jis buvo visiškai nuogas. Stovėjo sau ir gamino spagečius *alle vongole**.

– Man skauda pečius, – atsiduso Rokis.

– Užsičiaupk, – liepė Arnė ir paspaudė, kad sėstųsi ant kėdės.

– Brūkštelk man čia – ir jis tavo, – pasakė viršininkas ir juodu išėjo.

---

* (Ital.) Spagečiai su moliuskais.

108

ŠĮKART ROKIS ATRODĖ BLYŠKESNIS, paakiai patamsėję. Matyt, kankino abstinencija. Arnė Melanderis sėdėjo gretimame kambaryje ir stebėjo juos, bet negirdėjo, ką jie kalba. Garsui nelaidi stiklo plokštė turėjo garantuoti gynybos advokatų ir jų klientų pokalbių konfidencialumą, taip pat užtikrino, kad policininkai galėtų apklausti įtariamuosius ir apklausos turinio nesužinotų pašaliniai.

– Jie sako, kad gali laikyti mane šitoje sumautoje skylėje pusę metų, – šiurkščiu balsu pasiskundė Rokis ir ranka nusibraukė panosę.

– Tu kalbėjai apie Pamokslininką, – priminė Jonas, paskutinį kartą mėgindamas įvykdyti savo planą.

– Aš turiu problemų dėl atminties po...

– Žinau, – pertraukė Jonas. – Bet pamėgink prisiminti Pamokslininką. Tu matei jį nužudant moterį vardu Tina.

– Gali būti, – pasakė Rokis. Jo akys susiaurėjo.

– Jis nukirto moteriai ranką mačete. Prisimeni?

– Aš nieko neprisimenu, – sušnabždėjo Rokis.

– Ar pažįsti vyrą vardu Nestoras?

– Nemanau.

– Pažiūrėk, – tarė Jonas ir padavė jam nuotrauką.

Rokis įdėmiai pažvelgė į siaurą Nestoro veidą ir linktelėjo.

– Man atrodo, jis sėdėjo Karsudene...

– Ar pažinojai jį?

– Nežinau. Greičiausiai buvome skirtinguose skyriuose.

– Ar esi pasiruošęs susitikti su Eriku Marija Barku ir būti užhipnotizuotas?

– Gerai, – tarė Rokis ir gūžtelėjo.

– Tik problema tokia, kad prokurorė atsisako tave išleisti, – lėtai pasakė Jonas.

– Juk Erikas gali ateiti ir užhipnotizuoti mane čia.

– Negali, nes policija įtaria dėl žmogžudysčių.

– Eriką?

– Bet jis toks pat nekaltas kaip ir tu.

– Nesąmonių nesąmonė, – pareiškė Rokis plačiai šypsodamasis.

– Erikas rado Oliviją, kuri...

– Žinau, žinau. Aš klaupiuosi ir dėkoju jam kas vakarą... Bet ką man, tavo nuomone, reikėtų daryti?

– Mes išeisime kartu – tu ir aš, – ramiai pasakė Jonas. – Vieną iš prižiūrėtojų aš paimsiu įkaitu, o tau tereikės išeiti su manimi.

– Įkaitu?

– Mes išeisime per septynias minutes, gerokai iki tol, kol čia atsiras policija.

Rokis pažvelgė į Joną, paskui į Arnę, sėdintį už stiklo.

– Gerai. Jei atgausiu savo dozes, – pareiškė Rokis, atsilošė ir ištiesė kojas.

– Koks buvo heroinas?

– Baltas, iš Nimruzo... bet tiks ir iš Kandaharo.

– Aš pasirūpinsiu, – pažadėjo Jonas ir išsitraukė iš striukės kišenės suplotą ritinėlį sidabrinės lipnios juostos.

Rokis prisimerkęs stebėjo, kaip buvęs policininkas apsivyniojo plaštakas stora juosta.

– Tu aiškiai žinai, ką darai, – pasakė Rokis.

– Paimk maišelį su sumuštiniais, – liepė Jonas ir paspaudė greitojo iškvietimo mygtuką, duodamas ženklą, kad susitikimas baigtas.

Netrukus Arnė atidarė duris ir išleido Joną į koridorių. Pirma jis turėjo išlydėti Joną, o tada nuvesti Rokį atgal į celę.

Kol prižiūrėtojas rakino apklausos kambario duris, Jonas priėjo prie kitų durų, kurių apkaustai prie grindų buvo kiek atšokę. Pasilenkęs užkišo už krašto pirštus ir trūktelėjo viršun. Varžtai išlakstė iš betoninės sienos kartu su savo rudais plastikiniais varžtais.

– Šitaip negalima, – sušuko jam Arnė.

Jonui plėšiant metalinę juostą, ant grindų biro betono gabaliukai. Viršuje varžtai buvo tvirtesni ir Jonui teko trūktelėti taip stipriai, kad metalas persisuko ir zvimbdamas atšoko, iškritus paskutiniams varžtams.

– Ar girdėjai? – perspėjo Arnė ir išsitraukė lazdą. – Aš su tavim kalbu.

Jonas nekreipė į jį jokio dėmesio. Padėjęs juostą ant grindų, skubiai primynė pėda, perlenkė, apvertė ir vėl primynė.

– Po velnių, kas čia dabar? – nesuprato Arnė nervingai šypsodamasis ir priėjo arčiau.

– Apgailestauju, – tepasakė Jonas.

Jis žinojo, ko buvo mokomas Arnė Melanderis, – kad jis prisiartins ištiesęs kairę ranką, mėgins neprisileisti jo ir smogti lazda per šlaunis ir žastus.

Jonas priėjo prie jo dideliais žingsniais, nustūmė ranką ir taip smogė alkūne tiesiai į krūtinę, kad stambus vyras susvirduliavo atatupstas. Jo keliai sulinko, bet jis spėjo atsiremti ranka ir atsisėti ant grindų.

Iš inercijos Jonas vos nenugriuvo, bet sugebėjo išlaikyti pusiausvyrą ir apėjęs iš nugaros nukabino aliarmo pultelį, prižiūrėtojui ne-

spėjus susigaudyti. Maudamas Arnei ant kaklo metalinę kilpą Jonas įsipjovė dilbį. Jis nusegė Arnei nuo diržo antrankius ir užkabino vieną žiedą prie metalinės kilpos sukimosi taško.

– Kelkis ir išleisk Rokį, – liepė Jonas.

Arnė kosėdamas sunkiai apsivertė, nuropojo prie sienos, atsirėmė į ją ir atsistojo.

– Atrakink.

Arnės rankos buvo laisvos, bet Jonas valdė jį ilgomis „rankenomis" stovėdamas jam už nugaros. Vyro kaklas buvo surakintas kilpos, kurios aštrūs kraštai spaudėsi į odą.

– Nedaryk to, – gaudydamas orą paprašė Arnė.

Jo veidu bėgo prakaitas, atrakinant apklausos kambario duris rankos drebėjo. Rokis išėjo, pakėlė teleskopinę lazdą ir sustūmė ją įrėmęs į grindis.

– Arne, jeigu padėsi, mes išeisime per keturias minutes ir tada aš tave paleisiu.

Pareigūnas nušlubavo priešais Joną, visą laiką mėgindamas užkišti už kilpos pirštus.

– Perbrauk kortelę, suspausk kodą, – įsakė Jonas, o paskui nukreipė jį link lifto.

Leidžiantis Arnė laikė vieną ranką ant veidrodžio ir vis žvilgčiojo į kamerą tikėdamasis, kad kas nors jį pastebės.

Išėjus į foję, žinia apie įvykį pasklido tarp darbuotojų per kelias sekundes. Per juos nusirito tarsi slėgio banga, išsklaidanti ramybę ir sukelianti įtampą. Akivaizdu, kad buvo įjungtas tylusis aliarmas, nes po vienu stalu blyksėjo lemputė, o ką tik sėdėję ir šnekučiavęsi darbuotojai skubiai atsikėlė. Subrazdėjo stumiamos kėdės, ant grindų nusklendė popieriai.

– Praleiskite mus, – šūktelėjo Jonas ir nukreipė Arnę link išėjimo.

Iš koridoriaus artinosi septyni sunerimę pareigūnai. Buvo akivaizdu, kad jie nesusigaudo situacijoje. Jonas liepė Rokiui saugoti jį iš nugaros.

Rokis vėl ištraukė lazdą ir atbulas traukėsi paskui Joną link apsaugos šliuzo.

Iš stebėjimo centro atskubėjo apsaugos viršininkas. Jo užduotis – uždelsti išlaisvinimą ir išlošti kiek įmanoma daugiau laiko.

– Aš negaliu jūsų išleisti, – kalbėjo jis. – Bet jeigu pasiduosite...

– Pažiūrėk į savo kolegą, – pertraukė Jonas.

Jis patraukė į šonus už kilpos galų ir Arnė suinkštė. Kilpa pradėjo veržti jam kaklą, po tamsiu megztiniu ėmė bėgti kraujas. Jis mėgino užkišti rankas, bet veltui.

– Liaukis, – suriko viršininkas. – Po velnių, liaukis.

Gaudydamas orą Arnė susvirduliavo į šoną ir užkliudė stovą su informacija lankytojams. Aplink jį nuskriejo lankstinukai.

– Paleisiu jį, kai išeisime.

– Gerai, visi atsitraukite, – sušuko viršininkas. – Praleiskite juos, praleiskite, leiskit išeiti.

Jie praėjo pro pypsintį metalo detektorių. Prižiūrėtojai ir civiliais drabužiais vilkintys darbuotojai pasitraukė. Vienas pareigūnas filmavo savo mobiliuoju telefonu.

– Pirmyn, – įsakė Jonas.

Artinantis link išėjimo Arnė kvėpavo inkšdamas.

– Viešpatie, – sušnabždėjo jis ir susiėmė už kairės rankos.

Kitapus apsaugos šliuzo skalijo šuo, už stiklinių durų matėsi bėgantys rikiuotis sargybiniai.

– Praleiskite juos! – sušuko apsaugos viršininkas ir nuėjo paskui juos šliuzu. – Aš einu su jumis, pasirūpinsiu, kad išeitumėte.

Jis išsitraukė kortelę, suspaudė kodą ir atidarė duris.

– Kas tu toks, po velnių? – paklausė jis, žiūrėdamas į Joną.

Lauke švietė saulė, virš galvos plytėjo žydras dangus. Jie nusuko link pilko Jono *Porsche* per plytelėmis išklotą aikštelę priešais įėjimą.

Jonas apėjo automobilį ir liepė Arnei sėstis ant žemės. Segdamas kitą antrankio žiedą prie metalinės tvoros už automobilio, jis atsiprašė vyro. Apsaugos viršininkas stovėjo ir stebėjo juos, kiti pareigūnai trynėsi aplink stiklines duris vos už dešimties metrų.

Jonas skubiai įsėdo ir užvedė automobilį.

Rokiui nespėjus užsidaryti durų, jis užvažiavo ant šaligatvio krašto, nusileido žolėtu šlaitu, prasuko pro betoninius stulpelius, išvažiavo į kelią ir visu greičiu nurūko link miško, kur laukė senasis *Volvo*.

109

NESTORAS BUVO NUVEŽTAS į Karolinskos universitetinę ligoninę Hudingėje, kur jį operavusiai gydytojų komandai pavyko sustabdyti kraujavimą. Nestorui pasisekė – jo būklė stabilizavosi ir jis buvo perkeltas į intensyviosios terapijos skyrių.

Prie pooperacinio skyriaus durų Margota pastatė du uniformuotus policininkus.

Nestoras buvo sąmoningas, bet ištiktas didelio šoko. Jam buvo uždėta deguonies kaukė ir nuolat matuojamas kraujo įsotinimas deguonimi. Virš diafragmos buvo įvestas pleuros ertmės drenažas. Per žarnelę veržėsi purslotas kraujas.

Pasikalbėjusi su atsakingu gydytoju apie Nestorą ir galvodama apie jo anamnezę, Nelė pasiūlė veiksmingą raminamąjį vaistą.

Nestoras visą laiką verkė, kai Margota mėgino paaiškinti jam policijos versiją apie įvykių eigą iki pat buto šturmo.

– Bet Eriko ten nebuvo. Kur jis? – paklausė komisarė.

– Aš n-nežinau, – verkdamas išlemeno Nestoras.

– Kodėl paskambinote ir pasakėte, kad jis...

– Nestorai, jūs turite suprasti, kad dėl to, kas atsitiko, jūs visai nekaltas. Tai tik nelaimingas atsitikimas, – aiškino Nelė laikydama jį už rankos.

– Ar Erikas apskritai su jumis susisiekė? – paklausė Margota.

– Aš n-nežinau, – vėl pasakė jis ir nukreipė žvilgsnį į šoną.

– Jūs tikrai žinote.

– Aš nenoriu su jumis k-kalbėtis, – ištarė jis tyliai ir nusisuko.

– Kuo jūs dirbate? – paklausė Margota ir išsiėmė iš didelės rankinės sumuštinį su kumpiu.

– Aš pensininkas... bet šiek tiek uždarbiauju t-tvarkydamas sodus...

– Kur?

– Tik savivaldybės... į-įvairiose vietose.

– Ar daug rūpesčių dėl piktžolių?

– Nepasakyčiau, – atsakė jis nustebęs.

– Dėl dilgėlių?

– Ne, – tarė jis ir palietė žarnelę.

– Nestorai, – švelniai kreipėsi Nelė. – Jūs galbūt supratote, kad mes su Eriku esame geri draugai... Aš manau taip pat kaip jūs, kad jam būtų geriausia pasiduoti policijai.

Nestoro akys vėl paplūdo ašaromis ir Margota atsistojo prie lango, lyg todėl, kad nematytų jo verkiančio.

– A-aš pergręžtas, – pasiskundė jis pakėlęs balsą ir uždėjo ranką ant peršautos sutvarstytos krūtinės.

– Tai buvo baisus nelaimingas atsitikimas, – tikino Nelė.

– Dievas n-norėjo mane nužudyti, – lemeno jis ir nusitraukė deguonies kaukę.

– Kodėl jūs taip manote?

– Aš neturiu jėgų, – suaimanavo vyras.

– Žinote... Žydai sako, kad teisingieji gali parkristi septynis kartus ir vėl atsikelti, o nelaimės ištikti bedieviai žūva... O jūs juk pakilsite.

– Ar a-aš esu teisingasis?

– Nežinau, – pratarė ji šypsodamasi.

– Juk jūs t-taip sakėte?

Pamačiusi, kad kraujo prisotinimas deguonimi pablogėjo, Nelė vėl uždėjo jam deguonies kaukę.

– Erikas išgelbėjo mane, o aš norėjau išgelbėti jį, – sušnabždėjo vyras.

– Turite galvoje vakar? – paklausė ji atsargiai.

– Jis a-atėjo pas mane, aš jį p-pamatinau ir daviau lovą, – pasakė jis ir kostelėjo. – Jie p-pažadėjo man nesužeisti jo.

– Kaip jis atrodė, kai atėjo pas jus?

– Buvo užsimovęs bjaurią k-kepurę, jo ranka kraujavo, jis b-buvo purvinas ir nesiskutęs, jo veidas buvo žaizdotas.

– O jūs norėjote padėti.

– Taip.

Margota stovėjo nusisukusi į langą ir kramtė sumuštinį, klausydamasi atsargių Nestoro atsakymų. Tai, ką jis pasakojo, apibūdina žmogų, bėgusį per mišką ir miegojusį lauke.

– Ar žinote, kur Erikas dabar? – paklausė ji lėtai ir atsisuko.

– Ne.

Margota pažvelgė Nelei į akis ir išėjo iš palatos pasirūpinti, kad būtų pradėta didelė operacija.

– Aš p-pavargau, – pasakė vyras.

– Vaistai dar nepradėjo veikti.

– Ar j-jūs Eriko mergina? – paklausė Nestoras ir pažvelgė į ją.

– Ką pasakė Erikas prieš išeidamas? – paklausė Nelė ir nesusilaikė nenusišypsojusi. – Kaip manote, ar jis ketina pasiduoti?

– Jūs n-negalite pykti ant Eriko.

– Aš nepykstu.

– Mano m-mama sako, kad jis b-blogas, bet... aš manau, kad ji t-turi patylėti...

– Ilsėkitės.

– Jis puikiausias v-vyras, kokį galite gauti.

– Aš irgi taip manau, – pritarė ji šypsodamasi ir paglostė jam ranką.

– Mes kartais susitinkame... bet j-jūs manęs nematote. Jūs negalite manęs išgirsti ir užuosti m-mano kvapo. Aš g-gimiau anksčiau jūsų ir lauksiu jūsų, kai mirsite. Aš galiu apkabinti jus, b-bet jūs negalite manęs išlaikyti arba...

– Tamsa, – atspėjo Nelė.

– Gerai, – linktelėjo Nestoras. – Jeigu v-vyras neštų mano naštą, t-tai jis... t-tai jis...

Nestoras užsimerkė ir ėmė nelygiai kvėpuoti.

– Aš einu namo, – tyliai pasakė Nelė ir atsargiai pakilo nuo lovos.

Išeidama iš pooperacinio skyriaus ji pamatė, kad policininkų prie durų jau neliko.

110

MORKAUS BAŽNYČIOS VARPAI skambėjo po atviru dangum. Apsisukęs ratas patraukė didįjį varpą. Sunki šerdis atsitrenkė į varpo šoną ir skambesys nuaidėjo už bažnyčios tvoros, tarp medžių, iki palaidotų gyvūnų.

Pašiūrėje, kur slėpėsi Erikas, suvirpėjo nešvarus lango stiklas. Ji buvo pastatyta iš plonų lentų, grindys išklotos dėmėtomis medžio plaušo plokštėmis. Anksčiau čia galbūt buvo paklotas linoleumas. Galbūt anksčiau, kol viešieji pirkimai dar nebuvo tokie efektyvūs, nameliu naudodavosi vietiniai kapinių darbininkai. Pastaraisiais metais čia lankydavosi tik Nestoras, vienišas, kruopštus paskutinės gyvūnų poilsio vietos tvarkytojas.

Iš vienos sienos, virš didelės cinko plautuvės, kyšojo šalto vandens čiaupas.

Paguldęs ant žemės penkis plastikinius maišus su juodžemiu Erikas pasidarė lovą.

Dabar atsimerkęs gulėjo ant šono ir klausėsi bažnyčios varpo. Aplinkui tvyrojo žemės kvapas. Erikas jautėsi, lyg jau gulėtų savo kape.

„Kas gali suprasti savo likimą?“ – svarstė jis. Per pilką užuolaidą įspindusi ryto šviesa lėtai nukeliavo per maišus su žolės sėkla ir trąšomis, kastuvus ir semtuvus, o paskui grindimis link kirvio ir surūdijusio kirtiklio.

Jo žvilgsnis sustojo prie kirvio. Apžiūrėjęs atšipusius ašmenis su giliomis įkirtomis Erikas pagalvojo, kad kasdamas duobes Nestoras bus kapojęs šaknis.

Jis pasivartė guolyje ieškodamas patogesnės vietos. Pirmosiomis valandomis tupėjo susigūžęs kampe už maišų, virpėdamas visu kūnu. Jam buvo bloga, vienoje ausyje garsiai zvimbė, šlaunį buvo perrėžusi aštri šaka.

Greitosios pagalbos sirenos nutolo, dingo ir sraigtasparnio traškesys. Namelį apgaubė tyla.

Po kelių valandų, pasijutęs saugesnis, jis išdrįso atsikelti ir priėjęs prie čiaupo atsigėrė šalto vandens bei nusiprausė veidą. Vandens lašų užtiško ant plastikinės įmautės, prismeigtos ant sienos. Lašai bėgo Stokholmo gyvūnų kapinių kainoraščiu ir kapsėjo ant dėmėtų grindų.

Jis paskambino Jonui ir papasakojo, kas atsitiko. Susivokęs, kaip nerišliai, pasikartodamas kalba, suprato esąs ištiktas šoko. Jis vėl atsigulė ant maišų, bet negalėjo miegoti, nes širdis plakė per tankiai.

Ausis nebekraujavo, bet joje vis dar šniokštė. Jausmas toks, lyg klausytųsi per ploną medžiagą. Užsimerkus akyse blyksėjo vis siauresnė spygliuota aureolė.

Erikas galvojo apie Džekę ir Madę. Kažkur toliau pasigirdo vaikų balsai. Jis atsargiai priėjo prie lango. Gyvūnų kapinėse nieko nebuvo. Turbūt žaidžia miške netoli mokyklos.

Erikas neįsivaizdavo, ką reikėtų daryti, jeigu jie ateitų čia. Galbūt šiandien jo veidas jau visuose laikraščiuose. Jis pašiurpo nuo staiga užplūdusios nerimo bangos.

Patraukus užuolaidą dar kelis centimetrus sukrebždėjo voratinkliai.

Gyvūnų kapinės buvo graži, žalia vieta po lapuočiais medžiais. Nuo bažnyčios per medinį tiltą čia vedė takelis per aukštas dilgėles.

Ant vieno kapelio iš apvalių akmenukų buvo sudėliotas kryžius, stovėjo vaiko padaryta žvakidė iš uogienės stiklainio, apipiešto raudonomis širdelėmis. Į vidų buvo priliję ir prikritę sėklų, po kuriomis matėsi žvakutė.

Erikas vėl prisiminė pokalbį su Jonu. Jis žinojo, kad gali rasti priėjimą prie Rokio prisiminimų. Kad tik gautų progą. Kartą jau buvo jį užhipnotizavęs, bet tada ieškojo ne Pamokslininko.

Kiek galės čia likti? Buvo alkanas. Be to, neilgai trukus kas nors gali jį čia aptikti. Namelis per arti mokyklos, bažnyčios ir Nestoro buto.

Jis sunkiai nurijo seiles, atsargiai palietė žaizdą ant kojos ir dar kartą pergalvojo, kaip jo pirštų atspaudai galėjo atsirasti Susanos Kern namuose. Galbūt yra koks nors paprastas paaiškinimas, bet Jonas, regis, mano, kad kažkas nori suversti jam kaltę už žmogžudystes.

Mintis buvo tokia nereali, kad jis nenorėjo tuo tikėti.

Turi būti koks nors racionalus paaiškinimas.

„Aš nebijau teismo proceso, – svarstė Erikas. – Tiesa išaiškės, kad tik gaučiau galimybę apsiginti. Reikia pasiduoti."

Erikas svarstė, kad galėtų prašyti bažnyčios apsaugos. Paprašytų pastoriaus leisti priimti Komuniją, prašytų Dievo atleidimo, bet ko – kad tik jį apsaugotų.

„Policija negali šauti į mane bažnyčioje."

Jis buvo toks pavargęs, kad apsiašarojo pagalvojęs, jog pasiduos ir atiduos savo likimą į svetimas rankas.

Apsisprendęs išlįsti ir pažiūrėti, ar bažnyčia atrakinta, Erikas išgirdo, kad kažkas mediniu tilteliu artinasi link kapinių.

Erikas skubiai pasilenkė ir atsisėdo kampe, kur slėpėsi anksčiau. Kažkas ėjo taku ir keistai dejavo. Kažkas barkštelėjo, lyg ateinantis žmogus būtų paspyręs aną vaikišką žvakidę.

Žingsniai sustojo, pasidarė visiškai tylu. Galbūt deda gėlių ant šuns kapo? Gal suklusęs žiūri į namelį?

Erikas sėdėjo kampe ir galvojo apie šunį, kurį Nestoras buvo priverstas nuskandinti. Įsivaizdavo spurdančias kojas, gyvūno mėginimą plaukti, maišui grimztant į vandenį.

Vyras lauke garsiai nusispjovė. Erikas girdėjo jį artinantis. Nepažįstamasis žengė per nudžiūvusius krūmus, po kojomis traškindamas plonas šakeles.

„Dabar jis prie pat namelio“, – pagalvojo Erikas ir ėmė dairytis kokio ginklo – nužvelgė kastuvą, paskui kirvį trumpu kotu ir atšipusiais ašmenimis.

Kažkas ėmė tekėti ant namelio sienos ir teškėjo ant žolės. Vyras šlapinosi ir kažką švebeldžiavo.

– Žmogus stengiesi, – murmėjo žemas balsas. – Grįžti namo, esi geras, bet... niekas nebeįtinka...

Vyras prisvirduliavo prie lango ir pažvelgė vidun. Barkštelėjo stiklas, sieną su kastuvais ir semtuvais uždengė šešėlis. Erikas prisispaudė prie sienos, kurioje buvo langas, aiškiai girdėdamas vyro kvėpavimą. Iš pradžių jis šnopavo per burną, o paskui per siauras šnerves.

– Garbingas darbas, – sumurmėjo vyras ir nupėdino per mėlynių krūmokšnius.

Erikas nutarė palaukti, kol neblaivus vyras nutols, o tada eiti į bažnyčią pasiduoti.

Jis dar kartą pamėgino įsivaizduoti Nestorą žudiku, bet negalėjo patikėti, kad jį valdytų troškimas tapti tarpininku tarp gyvybės ir mirties.

Saulė pasislėpė už debesų ir pilka užuolaida vėl pasidarė neperregima.

Ant lentynos stovėjo apdulkėjęs termosas, o tarp jo ir sienos buvo užkištas plastikinis maišelis. Dar stovėjo nedidelė pelenų pilkumo urna ir dažyto gipso buldogas.

Erikas spėjo pamatyti, kad ant sienos suvirpėjęs Nestoro skutimosi veidrodis pašokdino ant grindų blyškų saulės zuikutį, ir staiga atsidarė durys.

111

ERIKAS VOS NENUGRIUVO traukdamasis atatupstas. Barškėdama nugriuvo žalia sulankstoma kėdė. Iš lauko pastumtos durys trenkėsi į sieną, atšoko ir atsitrenkė į tvirtą petį. Aplink didžiulę į namelį įpūškavusią žmogystą skraidė dulkės. Rokis Šiurklundas sukosėjo ir barkštelėjo galva į užgesintą lemputę. Jis vilkėjo areštinės drabužiais, veidas buvo išprakaitavęs, o blyškūs, žili plaukai išsidraikę.

Iškart paskui jį įžengė Jonas, uždarė duris ir ranka sustabdė linguojančią lemputę.

– *Viihtyisä* *, – tarė Jonas.

Erikas norėjo kažką pasakyti, bet vos galėjo įkvėpti. Durims taip staigiai atsivėrus jis taip išsigando, kad jam pradėjo dygčioti skruostai.

Rokis sumurmėjo kažką panosėje, pastatė žaliąją kėdę ir atsisėdo. Gaudydamas orą dairėsi po lūšnelę.

– Jūs atėjote, – vos ištarė Erikas.

– Mes atėjome per mišką iš Nakos sodybos, – paaiškino Jonas ir ištraukė iš maišelio tris didelius sumuštinius su sūriu ir salotomis.

Jie valgė tylėdami. Rokis prakaitavo ir tarp kąsnių vis sunkiai įkvėpdavo. Pavalgęs priėjo prie čiaupo ir pasilenkęs atsigėrė vandens.

– Užkasti žmones brangiau, – pasakė jis mosteldamas į kainoraštį.

Jo barzdoje žvilgėjo vandens lašai. Per užuolaidą sumirgėjo šešėliai.

---

* (Suom.) Jauku.

– Manau, kad čia mes gana saugūs, – pasakė Jonas ir nusiplėšė nuo rankų lipnios juostos likučius. – Operacijos statusas prioritetų sąraše jau sumažintas. Oficialiai skelbiama, kad tai buvo klaidinanti informacija – Nestoras neva norėjęs nusižudyti.

– Bet jis dar gyvas, ar ne?

– Taip, – patvirtino Jonas ir pažvelgė Erikui į akis.

Jo šviesūs plaukai pasišiaušę, akys vėl atgavusios šaltą spalio dangaus spalvą.

Erikas kramtė paskutinį duonos kąsnį.

– Jei tai nesuveiks, aš pagalvojau, kad galėčiau pasiduoti bažnyčioje, – pasakė jis, stengdamasis kalbėti ramiai, kad nedrebėtų balsas.

– Gerai, – tyliai tarė Jonas.

– Jie negali nušauti manęs bažnyčioje, – pridūrė Erikas.

– Ne, negali, – pritarė Jonas, nors abu žinojo, kad tai netiesa.

Rokis stovėjo priešais kainoraštį ir rūkė, kažką murmėdamas ir krapštydamas plastikines galvutes nuo visų smeigtukų.

– Aš pasiruošęs pradėti, – tarė jam Erikas ir suspaudė į kamuoliuką sumuštinio maišelį.

– Žinoma, – linktelėjo Rokis ir atsisėdo ant kėdės.

Erikas nužvelgė jį, jo išsiplėtusius vyzdžius, veido spalvą, atkreipė dėmesį į kvėpavimą.

– Tu ėjai per mišką, todėl vis dar esi įsitempęs.

– Gali nepavykti? – paklausė Rokis ir numetęs nuorūką ant grindų užmynė.

– Pirma reikia atsipalaiduoti... tai, kad smegenys aktyvios – ne problema, juk ne miegoti ruošiesi... Tik mums reikia sutelkti aktyvumą ir susikaupti...

– Gerai, – sutiko Rokis ir atsilošė.

– Patogiai atsisėsk. Per hipnozę gali keisti padėtį, kaip panorėjęs, negalvodamas. Bet kaskart, kažkam pasikeitus, tu vis giliau atsipalaiduosi.

Jonas ir Erikas žinojo, kad čia jų galimybė, tas momentas, kurio jie laukė.

Daug nereikės – tik vardo, vietos arba kokios kitos konkrečios detalės.

Turint vieną tikslų parametrą, jau sukurtas profilis gaus nuorodą, kuri nuves tiesiai pas Pamokslininką.

Skubėti negalima. Reikia skirti laiko ir įvesti Rokį į labai gilų transą, kad iškiltų sunkiai pasiekiami atminties vaizdai.

– Pasidėk rankas ant kelių, – ramiai tęsė Erikas. – Stipriai sunerk jas, o paskui atsipalaiduok, pajusk jų svorį, kaip jos svyra, nusmunka palei šlaunis, kaip suminkštėja riešai...

Erikas stengėsi, kad jo balse nesigirdėtų, kaip jam reikalingas šio seanso rezultatas. Jis lėtai vardijo visas Rokio kūno dalis ir matė, kad vyro pečiai pamažu atsipalaidavo. Kelias minutes jis kalbėjo apie sprandą, apie sunkią galvą ir gilų kvėpavimą pilvu, ir tuo pat metu nepastebimai artinosi link indukcijos.

Monotonišku balsu jis pasakojo apie nusidriekusį paplūdimį, baltą, žvilgantį tarsi porcelianas smėlį, švelnias bangas, kurios rieda į krantą ir šniokšdamos atsitraukia.

– Tu eini vandens pakraščiu link iškyšulio. Šlapias smėlis po kojomis tvirtas, juo lengva žengti. Drungnos bangos pribėga prie tavo kojų ir putoja, aplink sūkuriuoja smiltys...

Jis pasakojo, kaip atrodo mažos, juostuotos kriauklelės ir besiridinėjantys koralų gabaliukai sproginėjančiose putose.

Rokis sėdėjo susmukęs ant braškančios sulankstomos kėdės, jo žandikaulis buvo atvipęs, akių vokai apsunkę.

– Tu klausaisi tik mano balso ir gerai jautiesi, viskas aplinkui malonu ir saugu...

Jonas stovėjo šalia lango ir žiūrėjo į gyvūnų kapines. Po atsagstyta striuke šmėžavo raudona pistoleto rankena.

– Visai netrukus pradėsiu skaičiuoti nuo dviejų šimtų atgal ir su kiekvienu skaičiumi tu grimsi į vis gilesnį atsipalaidavimą, o kai liepsiu atsimerkti, tu atsimerksi ir prisiminsi kiekvieną tos dienos detalę, kai pirmą kartą sutikai vyrą, kurį vadini Pamokslininku.

Rokis sėdėjo nejudėdamas, pasidėjęs didžiules rankas ant šlaunų. Apatinė lūpa nukarusi, o veidas atrodė taip, lyg vyras miegotų ir sapnuotų.

Žemu balsu, migdančiu tonu Erikas skaičiavo atgaline tvarka, stebėdamas Rokio kvėpavimą ir storo pilvo krustelėjimus.

Pačiam Erikui atrodė, kad jis grimzta drumzliname vandenyje. Dėl dumblo vandenyje buvo taip tamsu, kad per jį vos matė Rokį ir burbuliukus, kylančius nuo jo barzdos ir sūkuriuojančių plaukų.

Erikas peršokdavo per skaičius, skaičiavo ne iš eilės, bet visą laiką atgaline tvarka ir nepastebimai lėtindamas.

Žinojo, kad turi pamėginti išgauti tikslius atsiminimus.

Nusileidus giliau vanduo patamsėjo, pasidarė sraunesnis – srovės nešė jį į šoną ir tampė drabužius. Atrodė, kad srūvančiame, dumbliname vandenyje Rokis nuolat ir groteskiškai keičiasi, – lyg jo veidas būtų iš maišinio audinio.

– Aštuoniolika, septyniolika... trylika, dvylika... netrukus tu atsimerksi, – pasakė Erikas, stebėdamas lėtai kvėpuojantį Rokį. – Čia nėra jokio pavojaus, jokios grėsmės...

112

ROKIS PANIRO į tokį gilų transą, kad jo širdis ėmė plakti rečiau negu giliame sapne, kvėpavo tarsi žiemos miegu užmigęs žvėris, tačiau tuo pat metu kai kurios smegenų dalys buvo ypač aktyvios.

Tuoj tuoj reikės nukreipti jo žvilgsnį į Pamokslininką ir pamėginti įkalbinti papasakoti tai, ką mato, iškelti visiškai aiškius prisiminimus, kurie glūdi išlikę tarp sapnų ir kliedesių.

Rokio galva nusviro ant krūtinės. Po žygio per mišką į nešvarius plaukus buvo prikritę spyglių.

– Keturi, trys, du, vienas. Dabar tu atsimerki ir tiksliai prisimeni, kada sutikai purvinąjį Pamokslininką pirmą kartą...

Per rudą, srūvantį vandenį Erikas matė, kad Rokis papurtė galvą, nors tikrovėje sėdėjo ant kėdės atsimerkęs, ir apsilaižė lūpas.

Pilvas judėjo pagal lėtą kvėpavimą, smakras pakilo, o akys žvelgė kiaurai per materiją ir laiką.

Erikas pagalvojo, kad reikia pakartoti žodžius ir įterpti slaptą komandą, kad jis pradėtų kalbėti.

– Vos tik pasijusi pasirengęs, gali... *papasakoti, ką matai.*

Rokis apsilaižė sutrūkinėjusias lūpas.

– Balta žolė... gurgžda po kojomis, – lėtai ištarė jis. – Lazdos viršūnėje plazda juodas šydas... link žemės sūkuriuoja mažos snaigės...

Rokis sumurmėjo kažką nesuprantama.

– Klausykis mano balso ir pasakok, ką prisimeni, – priminė Erikas.

Rokio kakta blizgėjo prakaitu. Jis ištiesė vieną koją. Kėdė subraškėjo nuo jo svorio.

– Kalkių spalvos šviesa, – tarė jis tyliai. – Ji krenta per langus giliose nišose... Auksinio dangaus fone kabo nugalėtas Išganytojas... kartu su kitais nusikaltėliais.

– Dabar tu bažnyčioje?

Rokis linktelėjo, giliai paniręs nešvariame, srauniame vandenyje. Jo akys išsiplėtusios, srovė pešė plaukus į dešinę pusę.

– Kokioje bažnyčioje?

Eriko balsas drebėjo. Jis pamėgino nurimti, pailsėti hipnoziniame rezonanse.

– Pamokslininko bažnyčioje...

– Kaip ji vadinasi? – paklausė Erikas ir jo širdis ėmė plakti greičiau.

Rokis prasižiojo, bet tik sučepsėjo. Erikas pasilenkė jam per petį. Rokis lėtai įkvėpė ir giliai iš gerklės, dusliai ištarė:

– Šiol-dingės.

– Šioldingės bažnyčia, – pakartojo Erikas.

Rokis linktelėjo, atlošė galvą ir be garso ištarė žodį, tik krutindamas lūpas. Erikas ir Jonas susižvalgė. Jie gavo tai, ko reikia. Dabar reikėtų išvesti Rokį iš šio gilaus transo, bet Erikui magėjo užduoti dar vieną klausimą.

– Ar purvinasis Pamokslininkas yra ten?

Rokis mieguistai nusišypsojo ir pakėlė pavargusią ranką, lyg rodydamas į įrankius prie sienos namelyje.

– Ar tu jį matai? – spaudė Erikas.

– Bažnyčioje, – sušnabždėjo vėl nuleisdamas galvą Rokis.

Prie drūžėto lango stovintis Jonas, regis, sunerimo. Galbūt į gyvūnų kapines atėjo lankytojų.

– Papasakok, ką matai.

Rokis sudrebėjo ir nuo jo nosies kaptelėjo prakaito lašas.

– Matau senąjį pastorių... Jis išsitepęs skaistalais šeriuotus nudribusius skruostus... dažytos lūpos ir jo kvaila mina, nepatenkintas ir tylus...

– Tęsk.

– *Ossa...ipsius in pace**...

Rokis kažką sušnabždėjo, jo veidas krustelėjo, vyras neramiai pasimuistė ant girgždančios kėdės. Ant grindų pabiro žalių dažų nuotrupos. Jonas atsitraukė ir tyliai išsiėmė pistoletą.

– Tu žinai, kuo jis vardu, – tęsė Erikas. – Pasakyk garsiai, kad aš girdėčiau.

– Bjaurus, senasis pastorius... su plonomis rankomis, visas taškuotas nuo tiek metų badytų prakeikto heroino injekcijų, – kalbėjo Rokis ir jo galva kryptelėjo į šoną. – Kraujosruvų tinklas po oda ir suėstos venos, bet dabar jis vilki sniego baltumo kamžą. Niekas nieko nepastebėjo, niekas nežino, kas dedasi... Šalia sesuo ir dukra, artimiausi bendradarbiai...

– Ar bažnyčioje yra daugiau pastorių?

– Suolai pilni pastorių, eilė po eilės, eilė po eilės...

Nors Jonas tyliai ragino jį užbaigti hipnozę, Erikas nugramzdino Rokį dar giliau.

– Nusileisk ten, kur yra tikri prisiminimai... Aš skaičiuosiu nuo dešimties... o kai pasieksiu nulį, tu būsi Šioldingės bažnyčioje ir...

Rokis atsistojo, krestelėjo galvą, akys atvirto ir vyras nugriuvo tiesiai ant kėdės, paskui ant grindų, galva dunkstelėjo į maišus su žeme, o pėdos ėmė mėšlungiškai spurdėti. Kūnas išsirietė, lyg vyras mėgintų padaryti tiltelį. Marškiniai atsismaukė, jis sugargė iš skaus-

---

* (Lot.) Liturginė frazė.

mo, burna pamažu išsižiojo, galva atsilošė, sutraškėjo stuburo slanksteliai. Pripuolęs Erikas patraukė nuo jo visus įrankius.

Versdamasis ant šono Rokis bilstelėjo į grindis. Kitą sekundę epilepsijos priepuolis perėjo į konvulsinius traukulius. Erikas atsiklaupė ir pakišo rankas po didele Rokio galva, kad jis nesusižeistų.

Rokis stipriai spardėsi, jo galva kretėjo, o pilvas drebėjo nuo staigių traukulių.

– Erikai, – kreipėsi Jonas.

Rokis vėl apsivertė ant nugaros. Jo kojos trūkčiojo taip, kad kulnai bilsnojo į grindis. Jonas laikė ginklą prie pat savęs ir žiūrėjo į Eriką ledo pilkumo akimis.

– Turi susirasti kitą slėptuvę, – perspėjo jis. – Miške prie mokyklos mačiau policininkus. Gali būti, kad jiems kažkas kažką pranešė, kitaip jie nebūtų čia grįžę. Jie atsiųs kinologus su šunimis, jei tik jau neatsiuntė, ir ieškos su sraigtasparniais.

Rokio priepuolis pamažu slopo. Vyras vis dar tankiai alsavo, viena koja trūktelėjo dar kelis kartus.

Erikas švelniai apvertė jį ant šono. Rokis užsimerkė. Jis buvo kiaurai šlapias nuo prakaito ir išsekęs kosėjo.

– Per hipnozę tau prasidėjo epilepsijos priepuolis, – paaiškino Erikas.

– Dieve, – sudejavo Rokis.

– Erikai, turi išeiti, nusigauti nuo čia kiek galima toliau ir pasislėpti, – vėl pasakė Jonas.

113

ERIKAS SKUBIAI ATSIGĖRĖ VANDENS, nusišluostė burną, atsargiai pravėrė duris, pažvelgė į gyvūnų kapines ir išslinko iš lūšnos. Nesidairydamas žingsniavo taku tarp medžių ir kapelių. Įėjęs į mišką paspartino žingsnį, o išėjęs į platų taką galelį pabėgėjo.

Nuo mokyklos atsklido šunų skalijimas. Erikas iššuko iš tako ir pasuko į tankesnį mišką, braudamasis per tankias eglių šakas persirėžė skruostą ir voką taip, kad nudiegė. Pasilenkęs brovėsi pirmyn po medžiais, per voratinklius ir grybus pavėsyje.

Jis buvo taip uždusęs, kūnu sruvo prakaitas. Staiga priešais jį atsivėrė status šlaitas. Skalijimas artėjo, girdėjosi policininkų komandos šunims.

Erikui pradėjo diegti šoną. Jis stipriai prispaudė ranką prie šono ir vėl pasileido per mišką, bet tas netikėtai baigėsi ir Erikas atsidūrė priešais nendres ir ajerus. Jis dar spėjo pajusti rūgštų pelkės ir rūgimo kvapą, prieš kojai prasmengant tarp šlapių samanų. Kiek toliau virš medžių suūžė sraigtasparnis.

Erikas bandė greitai žingsniuoti toliau, bet žemė siūbavo, kojos įsmigdavo į vandenį sulig kulkšnimis ir jis suprato, kad per pelkę eiti nesugebės. Reikėjo grįžti, bet jis klimpo vis giliau ir vos nenugriuvo, bet ranka atsirėmė į kamieną. Nuo žemės kilo vėsuma. Erikas šliurpsėdamas brido per šlapias samanas, paskui teko ropoti, keliai sušlapo ir sušalo. Galiausiai jis išlipo ant tvirtos žemės ir pasileido bėgti.

Pro šalį pražybsėjo laumžirgis, šalia sutrešusio rąsto gulėjo balta stirnos kaukolė.

Vyras peršoko gilų griovelį, pilną rudo vandens ir juodų lapų ant dugno. Nesidairydamas vėl pasuko gilyn į mišką. Po kojomis traškėjo šakos. Po kiek laiko jis nepajėgė bėgti, tik sparčiai žingsniavo, nustumdamas dideles šakas rankomis ir palenkdamas galvą, kad nesusibraižytų veido.

Šunys artėjo, jų skalijimo aidas buvo panašus į perkūnijos.

Jie užuodė pėdsaką ir netrukus pasivys.

Erikui kilo stiprus noras kristi ant pilvo ir pasiduoti, tiesiog atsiduoti policininkų valiai. Kad taip viskas pasibaigtų, jis galėtų sušilti, pailsėti ir apgalvoti, kas atsitiko, kas jį į visa tai įpainiojo.

„Pasiduodu", – nutarė jis ir sustojo. Širdis daužėsi. Miške nebuvo kur pasislėpti. O tada prisiminė, kad Nestorui buvo peršauta krūtinė.

Šūksniai artėjo. Medžiotojų būrys supo savo grobį.

Erikas sustingo iš baimės.

Reikia pamėginti nusigauti prie namų šalia slidinėjimo kalnelio, plačiu lanku apeiti pelkę ir iš miško pusės ieškoti pasitraukimo kelio.

Jis vėl ėmė bėgti, gilyn tarp kamienų, tiesiai per brūzgynus. Šakelės čaižė veidą, rankas ir kojas.

Už jo lojo įsiaudrinę šunys.

Erikas taip uždusо, kad nuo oro trūkumo ėmė spausti gerklę. Žinojo, kad neturėtų jokių galimybių pabėgti, jeigu šunys būtų palaidi.

Po kojomis treškėjo sausi pušų kankorėžiai, blauzdas brūžino žydintys viržiai. Prasidėjus įkalnei, raumenyse išsiskyrė pieno rūgštis – šlaunys tapo kietos ir sunkios.

Tarp kamienų iškilo aukšta uola, apaugusi baltomis samanomis ir kerpėmis. Jis ėmė lipti, iš visų jėgų ropštėsi aukštyn, bet slystelėjo samanomis ir čiuoželėjo žemyn. Mėgindamas užsikabinti kruvinai nusibrozdino delnus.

Galiausiai užsikabarojęs krito paslikas ant pilvo. Širdis daužėsi į akmenį. Nusibraukęs nuo akių prakaitą, virš medžių išvydo smailų

Morkaus bažnyčios varpinės bokštą. Vienos eglės viršūnėje kranksėjo patogios vietos ieškanti varna. Apačioje, įstrižai nuo uolos, matėsi policininkai, vaikštantys su nerimstančiais šunimis. Jie kalbėjosi radijo ryšiu, šūkčiojo vieni kitiems, rodydami į užpelkėjusį ežerą. Staiga vienas iš šunų davė ženklą radęs pėdsaką. Jis vedė gilyn į mišką, tuo pačiu taku, kuriuo nubėgo Erikas. Šuo įtempė pavadį ir ėmė skalyti.

Erikas pašliaužė atbulas. Pasigirdo sraigtasparnis. Jis ėmė bėgti pasilenkęs, suprato, kad reikia atsiplėšti nuo šunų. Kojos drebėjo iš įtampos, kai bėgo įstrižai žemyn šlaitu, ir vėl atsidūrė tankesniame miške. Lėkdamas takeliu išpuolė į bėgiojimo taką, išklotą šlapiomis skiedromis. Netoliese stovėjo moteris rožiniais sportiniais drabužiais ir darė tempimo pratimus. Trumpai padvejojęs jis prabėgo pro šalį. Jos kaklas ir tarpkrūtis buvo suprakaitavęs, o veidas bejausmis – moteris per ausines klausėsi muzikos. Tą akimirką, kai jis bėgo pro šalį, moteris pakėlė akis, sustingo ir kiek per greitai nusuko žvilgsnį. Erikas suprato, kad moteris jį atpažino. Akies kampučiu pastebėjo, kad ji nubėgo į priešingą pusę.

Takas pasisuko ir Erikas pribėgo gamtos rezervato žemėlapį. Raudonas taškas jo apačioje rodė vietą, kur jis stovėjo dabar, – tai Siklos apylinkės. Jis nusekė žvilgsniu Siormlando kelią, bėgiojimo takus, įsidėmėjo pelkes, nedidelius upelius bei ežerus ir apsisprendė traukti link Siklos ežero.

Erikas dideliais žingsniais nubrido per mėlynių krūmokšnius ir įbėgo tiesiai į mišką, kuriame nebuvo jokių takų.

Dabar policininkai su šunimis artinosi iš skirtingų pusių. Jis ėmė brautis per brūzgynus, bet striukė užsikabino už šakos. Erikas pajuto kylant paniką. Užgulęs šakas ėmė spraustis toliau ir klupdamas išpuolė į proskyną, susiplėšęs striukės šoną. Jis buvo toks uždusęs, kad pasilenkė iki pat šlaunų. Nusispjovęs patraukė gilyn tarp medžių.

114

PRABĖGĘS IŠVERSTĄ MEDĮ pasuko tarp medžių. Tarp jų aidėjo šunų skalijimas.

Nubėgęs daugiau kaip pusę kilometro pasiekė upeliuką, kurio dugne gulėjo raudoni akmenys, o vanduo žvilgėjo ruda geležimi.

Erikas nusileido į ledinį vandenį ir nubrido dugnu tikėdamasis, kad šunys kelioms minutėms pames pėdsaką.

Jis labai norėjo paskambinti Džekei ir pasakyti, kad yra nekaltas. Kankino mintis, kad ji galvoja jį esant žudiku. Žiniasklaidoje ir socialiniuose tinkluose turėtų būti pilna audringų kaltinimų, jo gyvenimo detalių, tolimos praeities įvykių, kurie paverčiami kaltinimais, įrodančiais jo kaltę.

Erikas pamėgino bristi greičiau, bet griuvo paslydęs ant akmens ir susitrenkęs kelį aiktelėjo. Šaltis ir skausmas pervėrė visus kaulus nuo nugaros iki sprando.

Jis pakilo ir pamėgino bėgti. Po batais barškėjo slidūs akmenys, aplink kojas taškėsi vanduo, drabužiai apsunko.

Brisdamas priėjo posūkį. Skardis čia aukštesnis, o vaga siauresnė, srovė sraunesnė.

Virš upelio buvo palinkusių medžių, todėl jam teko pasilenkus bristi į tankesnį mišką. Šunų jau nesigirdėjo, tik aplink kojas čiurlenantis vanduo.

Pasiekęs dar vieną posūkį Erikas nutarė išlipti iš upelio. Varvančiais drabužiais ir klapsinčiais batais jis nušlepseno tolyn per mišką. Jis vis griuvinėjo iš nuovargio, trukdė ir šlapi, judesius kaustantys drabužiai.

Toliau priekyje sumirguliavo pailgas Siklos ežeras. Vyras susmuko už didelio akmens ir įšliaužė tarp plonų šermukšnio kamienų, taip godžiai traukdamas orą, kad, regis, plyš krūtinė.

„Toliau taip neįmanoma, – pagalvojo Erikas. – Viskas baigta, aš neturiu kur dingti."

Jis turėjo daugybę pažįstamų, žmonių, su kuriais bendraudavo, su kuriais dirbo daugelį metų; turėjo keletą gerų draugų, bet šią valandą negalėjo paskambinti nė vienam.

Simona tikriausiai padėtų, bet ji turbūt stebima. Benjaminas padarytų viską, Erikas tai žinojo, bet verčiau mirtų, nei statytų savo sūnų į pavojų.

Buvo vos keli, į kuriuos, kaip jautė, galėtų kreiptis: Jonas, Nelė ir gal Džekė.

Jeigu Džekė išvažiavo pas seserį, galbūt jis galėtų pabūti jos bute, – tik jeigu ji netiki tuo, kas parašyta laikraščiuose.

Erikas dirstelėjo į telefoną. Liko tik keturi procentai baterijos. Jis nenorėjo užtraukti Nelei pavojaus, bet vis dėlto paskambino jai.

Jeigu kolegės klausomasi, bus kaip bus, bet jeigu nori išgyventi, turės rizikuoti. Jis visiškai apsuptas, neturi kito pasirinkimo.

Tolumoje griaudėjo sraigtasparnis, bet paskui girdėjosi tik medžių viršūnių ošimas. Telefonas trakštelėjo, pasigirdo pirmas signalas, paskui spragtelėjo.

– Nelė klauso, – pasigirdo ramus balsas.

– Čia aš. Ar gali kalbėti?

– Nežinau, bet atrodo, kad taip. Jei tai, ką sakau, galima vadinti kalbėjimu...

– Nele, klausykis. Aš nenoriu sukelti tau problemų, bet man reikia pagalbos.

– Kas čia vyksta?

– Aš nepadariau to, ką jie sako. Neturiu supratimo, kas dedasi.

– Erikai, aš žinau, žinau, kad tu nekaltas. Bet ar tu negali pasiduoti policijai? Pasakyk, kad pasiduosi ir aš tau padėsiu, liudysiu, darysiu bet ką.

– Jie nušaus mane vos tik pamatę. Tu neįsivaizduoji, ką...

– Aš suprantu, kaip tu jautiesi. Bet ar nebus taip, kad kuo ilgiau delsi, tuo blogiau bus? Policija visur...

– Nele...

– Jie išsinešė tavo kompiuterį, susidėjo į dėžes visą tavo kabinetą, jie stovi prie mūsų namo Bromoje, jie laukia Karolinskoje ir...

– Nele, man reikia trumpam pasislėpti. Neturiu jokio pasirinkimo, aš suprasiu, jeigu negalėsi man padėti.

– Dievinu nuotykius, – ironiškai pasakė ji.

– Būk gera, Nele... aš neturiu į ką daugiau kreiptis.

Vėl pasigirdo šunų lojimas. Jie priartėjo.

– Aš negaliu į tai įsipainioti, – tyliai pratarė ji. – Pats supranti, tai atsirūgtų Martinui, bet...

– Atleisk, kad paskambinau, – tarė Erikas, jausdamas, kad širdį užplūsta juoda neviltis.

– Bet aš turiu seną slėptuvę, – tęsė Nelė. – Ar nesu pasakojusi apie Saulės kalvą, kuri priklausė mano tėvo tėvams?

– Kaip ten nusigauti?

– Erikai, aš gal netinku gaudynėms automobiliais, man neužtektų kiaušų, bet galiu išsigauti iš namų ir... nežinau, galėčiau išsinuomoti automobilį *Statoil* ar ką...

– Padarysi tai dėl manęs?

– Pasakyk, kad myli mane, – žvaliai tarė ji.

– Myliu tave.

– Kur susitiksime?

– Ar žinai, kur yra Siklos maudyklos?

– Ne, bet tikrai rasiu.

– Visai netoli ežero yra mokykla arba darželis. Lauk ten, kol aš ateisiu.

Vėl pasigirdo šunys, tarp medžių aidėjo jų skalijimas.

Erikas pakilo ir pasilenkęs nubėgo į tankius krūmus prie vandens. Nusiavęs batus ir nusimovęs sunkias kelnes surišo į ryšulį ir palaukė, kol gana žemai virš jo praskrido sraigtasparnis.

Policininkai artėjo, nerimstantys šunys karštligiškai viauksėjo.

Mūvėdamas tik trumpikes ir vilkėdamas apatinius marškinėlius Erikas įbrido į ežerą. Šaltis kaustė pėdas ir blauzdas.

Operatyvinių patrulių ekipažų sirenos kaukė iš kelių pusių, sklido virš vandens ir tarp medžių.

Eltos plente, ant tilto virš kanalo link Jerlos ežero, Erikas matė žybsinčias mėlynas šviesas. Ten buvo mažiausiai trys policijos automobiliai. Jų blyksinčios šviesos atsispindėjo plieninių turėklų atramose ir virš lapuočių viršūnių abipus ežero.

Virš medžių dar kartą praūžė sraigtasparnis ir Erikas skubiai panėrė, bet praskridus sraigtasparniui vis tiek aiškiai pajuto vėją ant vandens paviršiaus. Ežeras subangavo nedidelėmis bangomis, kurios greitai plėtėsi ratilais.

Jis įbrido giliau, eidamas dumblinu dugnu tarp lelijų, tarp jų slidžių stiebų, ir ten nuskandino drabužių ryšulį ir telefoną.

Kitoje pusėje, už užtvankos, matėsi, kad Siklos kanalo tiltas atitvertas. Visur pilna policijos automobilių. Aukšti stiklo pluošto skydai švytėjo tarsi didžiulės mėlynos šviesos plokštės. Sraigtasparnis kybojo virš slidinėjimo kalnelio.

Erikas pradėjo plaukti dideliais grybšniais, užuosdamas vandens kvapą. Jo lūpos šalo. Iki kitos pusės galėjo būti tik keli šimtai metrų. Abu tiltai matėsi daugiaaukščių namų rajono fone, kompanija *Atlas Copco* po karo buvo pastačiusi namus pasikviestiems darbininkams.

115

ERIKAS PLAUKĖ AUKŠTAI nekeldamas galvos ir stengdamasis per daug nepliauškėti. Jis buvo nuplaukęs jau daugiau kaip šimtą metrų. Nuo stiprių grybšnių vanduo tik šiek tiek kliuksėjo, bet panardinus galvą atrodė, kad kelia didžiausią triukšmą.

Jis pakeldavo galvą tik tiek, kad pamatytų, kas priekyje. Blakstienose žvilgėjo lašeliai. Vieną akimirką matė du tiltelius, o kitą – jie jau buvo dingę už pakilusios bangos. Srovės nunešė jį toli į šoną.

Toliau, virš gamtos draustinio, tarškėjo sraigtasparnis, o šunų lojimo nesigirdėjo.

Plaukdamas Erikas galvojo, kaip prieš devynerius metus jo melas atėmė iš Rokio visą gyvenimą, bet jis, Erikas, iki šiol nebuvo apie tai nė karto susimąstęs.

Vyras ėmė plaukti šiek tiek lėčiau ir pamatė, kad atsidūrė tik už penkiasdešimties metrų nuo anų tiltelių. Jie buvo šlapi, jais bėgiojo vos keli vaikai maudymosi drabužiais. Žmonės mėgavosi vasaros pabaigos šiluma, pasidėję pikniko krepšius, pledus ir krėslus.

Iš įlankos link kanalo, regis, artinosi motorinė valtis.

Erikas praplaukė pro maudyklą ir ėmė artintis link kranto. Už maudyklos augo virš vandens nusvirę gumbuoti gluosniai. Nusvirusios šviesiai žalios šakos vis paliesdavo banguojantį paviršių.

Artėjanti motorinė valtis be garso plakė putas, priekiu skrosdama bangas, o paskui jis nusileido.

Įsidėmėjęs, kur auga medžiai, Erikas įkvėpė ir panėrė. Stipriais grybšniais nuplaukė po vandeniu, jausdamas jo vėsą veidu ir akimis,

o skonį burna. Ausų kanalams užsipildžius vandeniu, girdėjosi duslūs garsai.

Burbuliukuose, kylančiuose iš po rankų, atsispindėjo saulės šviesa.

Po vandeniu valties garsai priminė metalinį ūžesį.

Plaukdamas iš visų jėgų Erikas pečiuose buvo pradėjęs jausti tempimą. Sausuma buvo toliau, nei jis galvojo. Vanduo po juo tapo visiškai juodas, o paviršius – panašus į skystą alavą.

Dėl oro stygiaus ėmė plėšti plaučius. Netrukus turės įkvėpti. Valties ūžimas pagarsėjo.

Jis vis dar plaukė, bet jau artėjo link paviršiaus, nes ilgiau nebeištvers – trūko oro.

Aplink jį kilo švytintys burbuliukai.

Vyras atsispyrė kojomis. Diafragma mėšlungiškai susitraukė, versdama plaučius įtraukti oro.

Vandenyje pasidarė šviesiau, tik plaukiojo daug sukelto smėlio. Po Eriku jau matėsi dugnas – kampuoti išsprogdinti akmenys ir rupus smėlis. Jis grybštelėjo dar kartą ir nuplaukė pirmyn, rankomis kabindamasis į akmenis.

Erikas išnėrė, įtraukė oro, sukosėjo, užsidengė burną, vėl sukosėjo ir išspjovė gleives. Valties sukeltos bangos dar nebuvo nurimusios. Akyse aptemo, jis žiopčiojo gaudydamas orą ir drebančia ranka nusibraukė nuo veido vandenį.

Virpančiomis kojomis Erikas užsiropštė ant uolų ir susmuko. Sėdėdamas pasislėpęs už šakų visas drebėjo. Po ežerą naršė policijos valtis, bet jos motoro skleidžiamo triukšmo nesigirdėjo.

Jei Nelei pavyks išsmukti iš namų ir išsinuomoti automobilį, praeis nemažai laiko, kol ji čia atvyks. Geriau palaukti po medžiu ir šiek tiek apdžiūti prieš einant į sutartą vietą.

Šūkaujančių ir besijuokiančių vaikų balsai prislopo tarsi rūke. Tolumoje kaukė sirenos, sraigtasparniai vis dar skraidė virš draustinio anapus ežero.

Erikas paliko savo slėptuvę gal po pusvalandžio. Užlipo uolomis, kirto pėsčiųjų taką ir pasislėpė už didelio lazdyno. Po medžiu gulėjo ritinėlis tualetinio popieriaus. Vyras nuėjo link tamsiai raudonais dažais nudažytos Siklos laisvalaikio sodybos.

Staiga tarp sienų nuaidėjo sirenos – Erikas sustojo kaip įbestas. Širdis daužėsi. Kiek toliau esančioje lauko kavinėje sėdėjo žmonės ir visiškai nerūpestingai užkandžiavo. Policijos ekipažui nuvažiavus Erikas vėl pajudėjo. Ketino palaukti anapus sodybos, pasislėpęs krūmuose, bet pamatė Nelę. Ji vilkėjo žalią gėlėtą suknelę, šviesius plaukus buvo apsirišusi tokios pat spalvos skarele.

Kitapus gatvės stovėjo juodas miesto visureigis. Ranka prisidengusi akis nuo saulės Nelė pažvelgė link pakrantės.

Erikas pasuko per veją, perlipo žemus krūmus ir atsistojo ant šaligatvio. Tada Nelė jį ir pamatė. Regis, išsigando. Apsidairęs, ar nėra automobilių, Erikas perėjo kelią mūvėdamas vien šlapiomis trumpikėmis. Nelė skubiai nužvelgė jį nuo galvos iki kojų, tada pakėlė galvą, lyg tai būtų eilinis pasitarimas po vizitacijos ligoninėje.

– Originalu, bet gana seksualu, – konstatavo ji šypsodamasi ir skubiai atidarė galines duris. – Gulkis po pledu.

Jis iškart susigūžė ant grindų tarp sėdynių ir užsitempė raudoną pledą. Saulėje įkaitęs automobilis kvepėjo plastiku ir oda.

Erikas girdėjo, kad Nelė atsisėdo vairuotojo vietoje ir uždarė duris. Užvedusi variklį pavažiavo į kairę, nuriedėjo nuo šaligatvio ir taip paspaudė greičio pedalą, kad Erikas prisiplojo prie sėdynės.

– Mes žinome, kad Rokis buvo nekaltai nuteistas už Rebekos Hanson nužudymą, bet...

– Ne dabar, Nele, – pertraukė jis.

– Bet ar žinome, ar jis kaltas dėl kitų žmogžudysčių? Turiu galvoje... Gal jis pradėjo kopijuoti tos žmogžudystės, už kurią buvo nuteistas, braižą... ir bando suversti tau kaltę.

– Tai ne jis. Aš jį užhipnotizavau, jis matė Pamokslininką ir...

– O jo asmenybė negalėjo susidvejinti? Gal žudydamas buvo tapęs purvinuoju Pamokslininku?

Nelė nutilo ir įspaudė į grotuvą kompaktinę plokštelę. Automobilio saloną užliejo sodrus Džonio Kešo balsas:

*Wanted man in California, wanted man in Buffalo, wanted man in Kansas city, wanted man in Ohio... wanted man in Mississippi, wanted man in ol'Cheyenne. Whereever you might look tonight, you might see this wanted man.**

Erikas gulėjo apsiklojęs pledu, jautė smėlio kvapą, sklindantį nuo kilimėlių, ir negalėjo susilaikyti nesišypsojęs iš Nelės bandymo juokauti net tokią akimirką kaip ši.

---

* (Angl.) Ieškomas vyras Kalifornijoje, ieškomas vyras Bafale, ieškomas vyras Kanzas Sityje, ieškomas vyras Ohajuje... ieškomas vyras Misisipėje, ieškomas vyras Olšajene. Kad ir kur šįvakar žiūrėtum, gali išvysti šį ieškomą vyrą.

116

ROKIS MIEGOJO ANT KELEIVIO SĖDYNĖS šalia Jono. Posūkiuose jo didelė galva nusvirdavo ant šono. Krašte, per kurį dabar važiavo, buvo reta namų, mažai gyventojų, atrodė, kad žmonės beveik apleido šias vietoves.

Jonas lėkė dideliu greičiu ir galvojo apie vakar iš Lumės gautą žinutę. Ji parašė, kad įsimylėjo Paryžių, bet jai trūksta jų pokalbių Natavaroje.

Iškart už Fleno yra vieta, kur automobilių kelias ir geležinkelis driekiasi paraleliai siaura žemės juosta. Dabar šalia automobilio lėkė ilgas prekinis traukinys, o stačiame posūkyje atrodė, kad jis dar priartėjo. Vandenyje atsispindėjo rudi vagonai. Taške, kur kelias ir geležinkelis susiduria, traukinys palindo po tiltu ir vėl išlindo šalia kelio prieš pat tamsų eglyną, vėl išskyrusį juos.

Medžiai po truputį ėmė retėti, kraštas ėmė lygėti ir atsivėrė didžiuliai laukai. Keldamos dulkes per juos riedėjo kuliamosios, guldydamos javus ir atskirdamos grūdus nuo šiaudų ir pelų.

Šioldingė yra prie 55-ojo kelio prieš pat Katrineholmą. Jonas pasuko į dešinę ir tarp lapuočių išvydo kelis raudonus namus, o paskui ir smėlio spalvos bažnyčią su smailiu stogu, iškilusiu virš lygumų.

Šioldingės bažnyčia.

„Purvinojo Pamokslininko bažnyčia“, – pagalvojo Jonas.

Paprasta švediška kaimo bažnyčia, statyta dvyliktame amžiuje, apsupta runų akmenų.

Pasukus link parapijos namų po padangomis sugrikšėjo žvyras.

Galbūt jie jau rado serijinį žudiką – Pamokslininką iš košmariškų Rokio atminties vaizdinių, senąjį pastorių su dažytais skruostais ir subadytomis rankomis.

Bažnyčios durys buvo uždarytos, languose tamsu.

Išsitraukęs iš dėklo savo *Colt Combat* Jonas pastebėjo, kad ant rankenos apvyniota lipni juosta nešvari ir atsiknojusi. (Apatinę rankenos dalį jis apsivyniodavo sportine juosta, kad per ilgą susišaudymą ranka nepradėtų slysti.)

Ištraukęs dėtuvę patikrino, ar ji pilna, įspaudė ją atgal ir įstūmė į lizdą šovinį, nors nemanė, kad purvinasis Pamokslininkas lauktų jų bažnyčioje.

Taip paprasta nebūna.

Kiemas buvo nugrėbstytas, kapinės atrodė gerai prižiūrimos. Per didžiulę ąžuolų lapiją spindėjo saulė.

Pamokslininkas labai pavojingas. Tai toks serijinis žudikas, kuris neskuba, palaukia, stebi ir planuoja iki paskutinės minutės, kol kažkas spragteli ir jis virsta žvėrimi.

Jo silpnybė – pasipūtimas, narciziškas alkis.

Jonas nužvelgė bažnyčią ir laukus. Vienoje kišenėje jis turėjo dvi papildomas dėtuves su įprastais pistoleto *Parabellum* šoviniais, o kitoje – vieną dėtuvę su apvalkalinėmis kulkomis.

„Net jei Pamokslininko čia nėra, – galvojo jis, – net jeigu jo čia niekada nebuvo, čia – kelio pabaiga."

Jei čia neras nieko, kuo galėtų įtikinti Margotą, viskas bus baigta. Erikas bus nuteistas, nors yra nekaltas, lygiai taip pat kaip Rokis už Rebekos Hanson nužudymą prieš daugelį metų.

O serijinis žudikas liks laisvas.

Ši diena viską nulems. Erikas nebegalės ilgai slapstytis, jis neturi kur dingti. Persekiotojai išgins jį iš miško.

O jis pats – Jonas – išlaisvino iš areštinės kalinį, panaudojo smurtą prieš pareigūną, grasindamas jam mirtimi.

Disa būtų pasakiusi, kad jam trūko stimulo, kad jam reikia vėl pradėti dirbti. Dabar jau per vėlu. Bet jis neturėjo kito pasirinkimo, o tokiu atveju pasekmės yra neesminis dalykas.

Jonui atidarius duris Rokis pabudo ir mieguistai prisimerkęs pažvelgė į jį.

– Palauk čia, – liepė Jonas ir išlipo iš automobilio.

Rokis išlipo ir nusispjovė ant žemės, atsirėmė į automobilio stogą ir pirštu nubrėžė dulkėse brūkšnį.

– Ar atpažįsti šią vietą? – paklausė Jonas.

– Ne, – tarė Rokis ir žvilgtelėjo į bažnyčią. – Bet tai nieko nereiškia.

– Aš noriu, kad palauktum automobilyje, – pakartojo Jonas. – Nemanau, kad žudikas čia, bet gali iškilti pavojinga situacija.

– Man nusispjaut, – tepasakė jis ir nupėdino paskui Joną palei kapus.

Oras buvo gaivus, tarsi ką tik po lietaus. Jie praėjo pro vyrą, vilkintį džinsais ir marškinėliais. Jis stovėjo prie įėjimo į bažnyčią, rūkė ir kalbėjo telefonu.

Įėję iš ryškios saulėkaitos į tamsų bažnyčios prieangį jie beveik nieko nematė.

Jonas skubiai pasitraukė į šoną, pasiruošęs išsitraukti pistoletą.

Jis mirksėjo laukdamas, kol akys apsipras, ir tik tada žengė tarp suolų po vargonais. Galingos kolonos laikė žvaigždinį skliautą, dekoruotą įmantriomis freskomis.

Kažkas dunkstelėjo, sienomis sumirgėjo šešėlis.

Viename iš priekinių suolų sėdėjo žmogus.

Jonas sustabdė Rokį, išsitraukė ginklą ir paslėpė jį už šlaunies.

Į langą atsitrenkė paukštis, regis, kuosa, kurios koja užsikabino už virvutės. Paukštis daužėsi į langą, mėgindamas išsilaisvinti.

Durys į zakristiją buvo praviros. Ant sienos matėsi išblukęs kryžius apskritime.

Jonas lėtai artinosi prie susikūprinusio, nusisukusio žmogaus, kuris raukšlėta ranka laikėsi įsikibęs į priešakinį suolą.

Paukštis vėl trenkėsi į langą. Susitraukusi žmogysta lėtai pasuko galvą į tą pusę.

Tai buvo sena kinė.

Paslėpęs ginklą Jonas praėjo pro šalį ir dirstelėjo į moterį iš šono. Ji sėdėjo nuleidusi akis, veidas atrodė bejausmis.

Šalia viduramžių krikštyklos prie savo motinos sėdėjo Marija, dar vaikas. Jos plati medinė suknelė sunkiomis klostėmis krito ant pėdų.

Vidury altoriaus paveikslo, ant kryžiaus auksinio dangaus fone, kabojo Kristus – visai kaip Rokis pasakojo per hipnozę.

Kaip tik čia jis pirmą kartą sutiko purvinąjį Pamokslininką, kai visa bažnyčia buvo pilna pastorių.

Dabar jis grįžo.

Rokis sustojo tamsiame tarpduryje po vargonais. Instrumento vamzdžiai kilo virš jo tarsi sparnų plunksnų vamzdeliai.

Jis visai nejudėjo ir atrodė sutrikęs. Tarsi koks atsimetėlis stovėjo nuleidęs akis ir spoksojo ne į altorių, o į didelius, tuščius delnus.

Kinė atsistojo ir išėjo.

Jonas pasibeldė į zakristijos duris, stumtelėjo jas ir pažvelgė į prieblandą. Matėsi pakabintas mišių arnotas, bet viduje nieko nebuvo.

Jonas žengtelėjo į šoną ir pažvelgęs vidun pro durų tarpą prie vyrių, pamatė gumbuotą akmeninę sieną, panašią į banguojantį audinį.

Jis atidarė duris plačiau, įžengė vidun laikydamas pistoletą prie krūtinės ir skubiai nužvelgė liturginius tekstilės atributus. Per gilią nišą aukštai sienoje vidun sklido blyški šviesa.

Perėjęs patalpą Jonas atidarė tualeto duris, bet ten nieko nebuvo. Ant lentynėlės virš praustuvės gulėjo rankinis laikrodis.

Jis iškėlė pistoletą ir atidarė drabužių spintos duris. Joje kabojo įvairių spalvų, visokioms bažnytinėms ir gyvenimo progoms skirti apdarai: arnotai, albos ir stulos. Skubiai praskleidęs drabužius Jonas dirstelėjo į vidų.

Viename kampe apačioje kažkas sublizgo – šūsnis žurnalų apie sportinius automobilius.

Jonas grįžo į bažnyčią, praėjo pro Rokį, sėdintį viename iš suolų, ir nužingsniavo link vyro prie įėjimo pasiteirauti pastoriaus.

– Tai aš, – prisistatė šypsodamasis vyras ir numetė cigaretę į kavos puodelį prie savo kojų.

– Galvoje turėjau kitą pastorių.

– Čia esu tik aš.

Jonas jau buvo spėjęs nužvelgti jo rankas – jokių randų, likusių po injekcijų.

– Kada jūs tapote pastoriumi?

– Buvau paskirtas vikaru į Katrineholmą, o prieš ketverius metus čia tapau pastoriumi, – maloniai atsakė vyras.

– O kas buvo iki jūsų?

– Rikardas Magnusonas... o prieš jį Erlandas Lodynas ir Peteris Leras Jakobsonas, Mikaelis Fryzas ir... neprisimenu.

Vyras buvo įsipjovęs delną – ant žaizdos buvo užklijuotas nešvarus pleistras.

– Galbūt mano klausimas pasirodys keistas, bet kada bažnyčia būna pilna pastorių... sėdinčių suoluose, kaip bendruomenė?

– Per kunigų įšventinimą. Bet apeigos vyksta katedroje, – paslaugiai paaiškino pastorius ir pakėlė puodelį nuo žemės.

– O čia? – neatlyžo Jonas. – Ar šita bažnyčia niekada nėra buvusi pilna pastorių?

– Tokiu atveju per kokio nors pastoriaus laidotuves... bet tai sprendžia šeima – ką kviesti... Dėl pastorių nėra jokių specialių taisyklių.

– Ar čia yra vykusios pastoriaus laidotuvės?

Vyras nužvelgė kapų paminklus, siaurus takus ir apkarpytus krūmus.

– Žinau, kad šiose kapinėse yra palaidotas Peteris Leras Jakobsonas, – tarė jis tyliai.

Juodu įėjo į priebažnytį. Plonos jaunojo pastoriaus rankos pašiurpo nuo mūro vėsumos.

– Kada jis mirė?

– Seniai, iki man atvykstant. Gal prieš penkiolika metų. Nežinau.

– Ar yra koks registracijos sąrašas, kas dalyvavo laidotuvėse?

Mėgindamas prisiminti vyras papurtė galvą.

– Jokių sąrašų, bet jo sesuo tikrai žinos. Ji vis dar gyvena pastorių našlių bute... Jis buvo našlys ir išlaikydavo ją...

Jonas grįžo į bažnyčios prieblandą. Rokis stovėjo vidury centrinio tako po pat viduramžišku triumfo kryžiumi ir rūkė. Ant kraujo raudonumo kryžiaus kabojo Jėzus, kurio sulysęs kūnas buvo nusėtas raudonų žaizdų, lyg kokio užkietėjusio narkomano.

– Ką reiškia *Ossa ipsius in pace*? – paklausė Jonas.

– Kodėl klausi?

– Tu pasakei šią frazę per hipnozę.

– Tai reiškia „jo kaulai ramybėje“, – pasakė Rokis šiurkščiu balsu.

– Tu apibūdinai negyvą pastorių – štai kodėl jis buvo nugrimuotas.

Juodu skubiai žingsniavo po skliautais link išėjimo. Jonas prisiminė, kaip Rokis apibūdino laidotuvių ceremoniją su atviru karstu. Miręs pastorius buvo nugrimuotas ir apvilktas baltu rūbu. Jis – ne purvinasis Pamokslininkas. Tai buvo pirmas kartas, kai Rokis sutiko žudiką.

117

NUO RAITYTŲ KETAUS VARTELIŲ su iškaba *Fridhemas* iki pastoriaus našlės namo vedė akmeniniai laipteliai. Čia buvo leista gyventi mirusio pastoriaus Peterio Lero Jakobsono vyresniajai seseriai Elinorai. Kartu su jaunesne moterimi iš Šioldingės kaimo ji turėjo kavinę, kurioje buvo surengusi nedidelę parodą apie vietovę ir čia gyvenusių pastorių bei jų šeimų gyvenimą.

Fridhemo sodyboje buvo trys tamsiai raudoni pastatai su baltais langų rėmais ir skersiniais, atviromis langinėmis ir senų čerpių stogais. Pastatai stovėjo aplink išpuoselėta veja apaugusį kiemą, kuriame po svyruokliais beržais pristatyta kavos staliukų.

Jonas su Rokiu įėjo į kavinę ir kirto kambarį, ant kurio sienų kabojo įstiklintos nespalvotos nuotraukos. Jonas nužvelgė pastatų, darbininkų ir pastorių šeimų nuotraukas. Trijuose stikliniuose stenduose buvo išdėlioti gedulo papuošalai iš akmens anglies, laiškai, turto aprašai ir giesmynai.

Jaukioje kavinukėje Jonas užsakė du puodelius kavos ir sausainių. Sena moteris su gėlėta prijuoste sunerimusi nužvelgė Rokį, kuris nenusišypsojo, kai ji pasakė, kad už tą kainą svečiai galės įsipilti dar kavos, jei norės.

– Atsiprašau, – kreipėsi Jonas. – Jūs tikriausiai Elinora? Peterio Lero Jakobsono sesuo?

Moteris nustebusi linktelėjo. Kai Jonas pasakė ką tik sutikęs naująjį pastorių, kuris taip gražiai kalbėjęs apie jos brolį, žydros moters akys prisipildė ašarų.

– Peteris buvo labai, labai mylimas, – atsiduso ji ir virpėdama įkvėpė. – Visi jį vis dar prisimena ir ilgisi...

– Tikriausiai didžiavotės juo, – šypsodamasis pasakė Jonas.

– Taip.

Susijaudinusi senutė sudėjo rankas ant pilvo, lyg norėdama nusiraminti.

– Norėjau paklausti vieno dalyko. Ar jūsų brolis turėjo kokį kolegą, su kuriuo artimai bendradarbiavo?

– Taip, savaime suprantama – dekanas iš Katrineholmo... taip pat Flūdos ir Stūra Malmo bažnyčių klebonai... Be to, paskutiniais metais jis dažnai lankydavosi Lerbu bažnyčioje.

– Ar jie susitikdavo ir po darbo?

– Mano brolis buvo puikus žmogus, garbingas vyras... labai mėgstamas...

Elinora apsidairė tuščiame kambaryje, apėjo prekystalį ir parodė įrėmintą laikraščio iškarpą apie karališkosios poros vizitą Strengnese.

– Peteriui pavesdavo laikyti jubiliejines mišias katedroje, – didžiuodamasi pasakė ji. – Paskui vyskupas padėkodavo ir...

– Parodyk savo rankas, – liepė Jonas Rokiui.

Rokis lyg niekur nieko atsiraitojo marškinių rankoves.

– Mano brolis sakė kalbą per pastorių suvažiavimą Herniosande ir...

Senutė nutilo pamačiusi subadytas Rokio rankas, gumbuotas ir dėmėtas nuo šimtų randų, likusių po injekcijų, patamsėjusias nuo venų, kurias suėdė askorbo rūgštis, naudojama ištirpdyti heroinui.

– Jis taip pat pastorius, – pasakė Jonas, nenuleisdamas nuo moters akių. – Visi gali tapti priklausomi.

Raukšlėtas Elinoros veidas išblyško ir sustingo. Ji atsisėdo ant suoliuko ir užsidengė burną ranka.

– Mano brolis po nelaimės pasikeitė... kai mirė jo žmona, – tyliai pasakė ji. – Skausmas jį palaužė. Leras ėmė visų šalintis... Jam rodėsi, kad yra persekiojamas, kad visi jį šnipinėja.

– Kada tai nutiko?

– Prieš šešiolika metų...

– Ką švirkšdavosi jūsų brolis?

Moteris pažvelgė į jį lyg išsekusi.

– Ant dėžučių buvo parašyta „Epidūrinis morfinas"...

Senolė papurtė galvą, jos senos rankos nerimastingai čiupinėjo gėlėtą prijuostę.

– Aš nieko nežinojau... Galiausiai jis liko visiškai vienas, net dukra nebeištvėrė. Ji rūpinosi juo ilgiausiai. Nesuprantu, kaip ji pajėgė.

– Ar jūsų brolis galėjo laikyti mišias, atlikti savo darbą?

Ji pakėlė į Joną paraudusias akis.

– Taip, jis laikė mišias, niekas nieko nepastebėdavo, aš taip pat. Mes juk jau nebendravome... Tačiau aš dalyvaudavau sumos mišiose ir... Visi sakydavo, kad jo pamokslai įtaigesni nei kada nors anksčiau... nors jis silpo.

Rokis kažką sumurmėjo ir išėjo. Juodu matė jį per langą, einantį per kiemą ir atsisėdantį prie staliuko po dideliu beržu.

– Kaip jūs sužinojote? – paklausė Jonas.

– Aš jį radau. Tai aš pasirūpinau kūnu.

– Jis perdozavo?

– Nežinau. Kai Leras nepasirodė mišiose, aš nuėjau į butą... Viduje nenusakomai dvokė... Radau jį rūsyje... Jis buvo miręs prieš tris dienas, buvo nuogas ir purvinas, visas žaizdotas... gulėjo narve tarsi gyvulys.

– Narve?

Ji linktelėjo ir nusibraukė nosį.

– Ten buvo tik čiužinys ir bakelis vandens, – sušnabždėjo ji.

– Ar jums neatrodė keista, kad brolis gulėjo narve?

Senolė papurtė galvą.

– Jis buvo užrakintas iš vidaus... Aš visada maniau, kad jis norėjo užsidaryti, kad išsilaisvintų nuo narkotikų.

Įėjus kitiems svečiams, už prekystalio atsistojo jaunesnė moteris tokia pat gėlėta prijuoste.

– Ar gali būti, kad rašyti pamokslus jūsų broliui padėdavo koks nors kolega?

– Nežinau.

– Turbūt jis turėjo kompiuterį. Ar galėčiau jį pamatyti?

– Klebonijoje. Bet pamokslus rašydavo ranka.

– Ar jie išliko?

Elinora lėtai atsistojo.

– Aš perėmiau viską, kas liko. Išvaliau visą kleboniją, kad nepradėtų sklisti kalbos... bet jis nieko neturėjo... jokių nuotraukų, jokių laiškų arba pamokslų... Neradau net jo dienoraščių... Jis visada rašė dienoraštį... Laikydavo juos užrakintame sekretere, bet ir tas buvo tuščias.

– Ar jie galėtų gulėti kur nors kitur?

Senutė nejudėjo, tik jos lūpos krutėjo neišleisdamos nė garso. Galiausiai pratarė:

– Turiu tik vieną dienoraštį... Jis buvo paslėptas bare, slėptuvėje už butelių, kur vyrai anksčiau slėpdavo prancūziškas kortas, kurias išsitraukdavo susitikę.

– Kas parašyta dienoraštyje?

Ji nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Aš niekada neskaityčiau, taip nedaroma...

– Suprantama.

– Bet anksčiau Peteris išsitraukdavo dienoraščius kalėdiniu laikotarpiu ir paskaitydavo apie motiną ir tėvą, savo pastebėjimų, kaip gimdavo pamokslai... Jis labai gražiai rašydavo.

Vėl atsidarė kavinės durys ir per kambarį prasisuko skersvėjis, paskleisdamas šviežios kavos aromatą.

– Ar čia turite dienoraštį?

– Jis laikomas parodoje. Vadiname ją muziejumi, bet tai tik keli aptikti mažmožiai.

Jonas nusekė paskui senutę. Padidintoje nuotraukoje, padarytoje 1850 metais, matėsi trys liesos moterys, vilkinčios juodomis suknelėmis ir stovinčios priešais pastoriaus našlės namą. Jis atrodė beveik juodas. Fotografuota ankstyvą pavasarį. Medžiai pliki, tarp arimų vagų dar likę sniego.

Po nuotrauka buvo trumpas tekstas apie pastorių, kuris pastatė Fridhemą, kad jo žmonai nereikėtų tekėti už jo įpėdinio, jei numirtų anksčiau jos.

Šalia auskarų ir kaklo papuošalo iš šlifuotos akmens anglies gulėjo surūdijęs raktas ir nedidelė spalvota nuotrauka iš Peterio Lero Jakobsono laidotuvių. Juodai apsirengęs vyras laiko bažnytinę vėliavą su juodu šydu. Vyskupas, dukra ir sesuo stovi prie karsto nuleidę galvas.

Jonas su senute praėjo nuotraukas, kuriose buvo įamžintos Kantorpo kasyklos, moterys ir vaikai, plaunantys rūdą kepinami saulės, Šioldingės vargšų prieglauda ir geležinkelio stoties inauguracija. Viena nespalvota nuotrauka buvo nuspalvinta ranka – dangus melsvas, augmenija panaši į tropikų, o naujosios varpinės medinė konstrukcija švytėjo kaip nublizginta bronza.

– Štai dienoraštis, – parodė Elinora, sustojusi priešais vieną iš stendų, kuriame buvo išrikiuoti eksponatai.

118

ANT LININĖS SERVETĖLĖS gulėjo surūdijęs plaukų smeigtukas, kišeninis laikrodis, baltas giesmynas su aukso raidėmis užrašytu vardu „Ana“, vienas bažnyčios buhalterijos puslapis iš senų laikų, mažasis katekizmas ir pastoriaus dienoraštis su alyvinės spalvos juostele ant dėmėto odinio viršelio.

Senoji moteris išsigandusi pažvelgė į Joną, kai tas atidarė stendą ir paėmė dienoraštį. Ant viršelio įmantria rašysena buvo užrašyta „Klebonas Peteris Leras Jakobsonas, XXIV knyga“.

– Aš manau, kad nedera skaityti svetimų dienoraščių, – pasakė ji kiek sunerimusi.

– Žinoma, – pritarė Jonas ir atvertė dienoraštį.

Jis buvo senas, pradėtas rašyti beveik prieš dvidešimt metų.

– Mes neturime teisės...

– Aš privalau, – pertraukė Jonas.

Jis vertė ieškodamas, kas Peteriui rašė pamokslus.

Pastorato organizacija vis labiau kišasi, gairės darosi vis labiau iškreiptos. Bijau, kad mano bažnyčią vis labiau valdys pinigai. ~~*Kodėl vėl neįvedus indulgencijų [!]*~~

Penktas sekmadienis po Trijų karalių, liturginiai rūbai vėl tamsėja. Pavadinimas bus „Sėja ir derlius“. Man nepatinka Laiško galatams *įspėjimas, kad Dievas nesileidžia apgaunamas. „Nes ką žmogus pasės, tą ir pjaus.“ Bet kartais nesi pasėjęs, o vis dėlto*

esi priverstas nupjauti. Šito aš negaliu pasakyti savo parapijiečiams. Jie nori girdėti apie danguje dengiamus stalus.

Jonas pakėlė akis ir pamatė, kad moteris nuleidusi rankas išeina iš kambario.

Aš susitikau pakalbėti su blyškiuoju Lerbu dekanu. Jis, ko gero, pagalvojo, kad norėsiu pakalbėti apie tai, kad išgeriu. Jis jaunas, bet jo tikėjimas toks stiprus, kad man negera. Nutariau daugiau pas jį nevažiuoti.

Mano dukra jau tokia didelė. Neseniai stebėjau ją, jai to nežinant. Ji sėdėjo priešais veidrodį, susišukavusi visai kaip Ana, ir šypsojosi.

Dabar artėja penktas Gavėnios sekmadienis. Pamokslo tema – augti tikėjime. Aš prisimenu močiutę ir senelį, kurie prieš persikeldami į sodybą Roslagene buvo išvykę į Gvinėją. Mano parapijoje vietos misijoms nėra visai. Aš to nesuprantu.

Jonas atsisėdo ant vienos iš senų kėdžių po nuotraukomis. Jis toliau vertė puslapius, skaitė apie bažnytinių metų darbus, Bernelių mišių psalmę ir vasaros mišias prie kažkokio malūno. Paskui ėmė versti atgal, ieškodamas daugiau užrašų apie Lerbu pastorių, ir vėl aptiko įrašą apie Velykas.

Evangelijos nukreipia dėmesį į tuščią kapą, bet prie pietų stalo mes kalbėjomės apie Senojo Testamento tekstą, kuris pasakoja apie paskutinę bausmę Egipte. Mano dukra pasakė, kad Dievui labai patinka kraujas ir nurodė Biblijos žodžius: „Betgi kraujas

paženklins namus, kuriuose jūs esate. Matydamas kraują, jus praeisiu, ir jokia rykštė neištiks jūsų..."

Mudu su žmona jau metus miegame atskiruose kambariuose. Aš guluosi vėlai ir knarkiu kaip ekskavatorius (taip ji sako). Bet naktimis mes dažnai įtykiname vienas pas kitą. Kartais aš palydžiu ją į jos miegamąjį vien todėl, kad noriu pažiūrėti, kaip ji ruošiasi nakčiai. Man visada patiko žiūrėti, kaip ji vakare nusisega papuošalus, užspaudžia ant auskaro kojelės užpakalinę detalę ir padeda į dėžutę šalia kito auskaro. Ana ramiai ir atidžiai žiūri į visas smulkmenas. Ji neužlaužia rankų už nugaros, nusisegdama liemenėlę, o labai švelniai nubraukia petnešėles nuo pečių, nusmaukia ją ant liemens, apsuka ir ištraukia kabliukus iš kilpučių.

Kai vakar sėdėjau ant jos lovos ir žiūrėjau, kaip ji riša nakčiai supintą kasą, permetusi ją per petį, man pasirodė, kad tamsiame lange pamačiau veidą. Aš atsistojau ir priėjau, bet nieko neįžiūrėjau. Tada išėjau į verandą, paskui į sodą, bet visur buvo ramu, ir aš atlošiau galvą į žvaigždėtą dangų.

Jonas pažvelgė per langą. Rokis vis dar sėdėjo po medžiu, užsimerkęs ir ištiesęs kojas. Jonas skaitė toliau.

~~*Vakar parduotuvėje „Obs Stormarknad" mačiau blyškųjį pastorių iš Lerbu, bet man nereikėjo pasisveikinti.*~~

Gavėnios pasninko sekmadienis

Įpusėjo Gavėnios pasninko laikotarpis. Skaudėjo galvą, iki vėlumos gėriau vyną, skaičiau ir rašiau.

Šiandien mąstome apie Gyvenimo duoną. Greitai prasidės šventosios Velykų dienos ir sunkus egzistencijos kumštis prispaus mus prie žemės.

Jonas vertė puslapius toliau, akimis permesdamas tuos, kur buvo rašoma apie Šv. Trejybės dieną ir perėjimą į paprastesnį bažnytinio kalendoriaus pusmetį, ir staiga išvydo:

Tai atsitiko – siaubingas, neįmanomas dalykas. Rašau apie tai melsdamas Dievo atleidimo. Daugiau niekada šito neminėsiu. Rašant apie tai, kas atsitiko prieš dvi dienas, mano ranka dreba:

Kaip senasis Lotas buvau sugundytas sulaužyti Dievo įsakymą, bet rašau tam, kad suprasčiau savo vaidmenį, savo kaltę šioje gėdoje. Buvo vėlu, aš išgėriau daugiau vyno, negu pajėgiu, daugiau nei įprastai. Kai nusigavau į lovą ir užmigau, buvau girtas.

Dabar galvoju, kad aš lyg ir žinojau, kad tamsoje pas mane įsiropštė ne Ana, nors kvepėjo kaip Ana, segėjo mano žmonos papuošalus ir vilkėjo jos naktinius, bet buvo išsigandusi ir virpėjo visu kūnu, kai ją užguliau.

Ji nieko nešnabždėjo, ji nedejavo kaip Ana. Kvėpavo taip, lyg bandytų nepasiduoti skausmui.

Aš pamėginau įjungti lemputę, bet vis dar buvau toks girtas, kad numečiau ją ant grindų. Atsistojau, svirduliuodamas nuslinkau palei sieną, braukdamas per ją ranka, ir įjungiau lubų šviestuvą.

Lovoje sėdėjo mano dukra. Ji buvo pasidažiusi, pasipuošusi ir šypsojosi, nors buvo išsigandusi.

Aš sukriokiau, surikau ir pripuolęs išplėšiau jai iš ausų Anos auskarus, ėmiau trinti veidą kruvina paklode, nutempiau žemyn laiptais į lauką, į sniegą, paslydęs nugriuvau, vėl atsistojau ir pastūmiau ją.

Jai buvo šalta, iš ausų varvėjo kraujas, bet vis tiek šypsojosi.

Aš būsiu nubaustas, turiu būti nubaustas, turėjau tai numatyti. Jos uždarumą ir sužydėjimą, tykinimą ir šniukštinėjimą, nuolatinį krapštymąsi su Anos papuošalais ir kosmetika.

Jonas liovėsi skaitęs ir pažvelgė į surūdijusį raktą, juodus auskarus stende bei tekstą apie tai, kad privalu vesti ankstesnio pastoriaus žmoną. Pasiėmęs dienoraštį jis apsisuko eiti laukan. Praėjo pro nuotrauką su liesomis našlėmis. Kavinėje Elinora dėliojo į lentyną mažus kavos puodelius su lėkštutėmis. Dedami vienas ant kito jie tyliai skimbčiojo. Į langą caktelėjo per atviras duris įskridusi nugeibusi musė.

Išgirdusi ateinantį Joną Elinora atsisuko. Iš jos veido aiškiai matėsi, kad ji graužėsi prasitarusi jam apie brolio dienoraštį.

– Ar galiu paklausti, kaip mirė Peterio žmona?

– Nežinau, – teištarė ji ir vėl ėmė dėlioti puodelius ir lėkštutes.

– Sakėte, kad jūs su Ana buvote draugės.

Senolės smakras ėmė virpėti.

– Manau, jums reikia eiti.

– Negaliu, – tarė Jonas.

– Maniau, kad jus domino Peterio pamokslai, todėl aš...

Ji papurtė galvą, paėmė padėklą su kava bei dviem pyragaičiais ir pasuko link lauko durų.

Jonas nusekė iš paskos, palaikė jai duris ir laukė, kol ji nuneš padėklą svečiams, sėdintiems sode.

– Aš nenoriu apie tai kalbėti, – tyliai ištarė ji.

– Tai nebuvo nelaimė? – griežtai paklausė Jonas.

Nevilties apimtos moters veidas išsikreipė, matėsi, kad ji tuoj pravirks.

– Aš nenoriu, – prašė ji. – Ar nesuprantate? Per vėlu...

Ji nusvarino galvą ir tyliai pravirko.

Į lauką išėjo jaunesnioji moteris ir apkabino drebančius Elinoros pečius. Svečiai atsistojo ir perėjo prie kito staliuko.

– Aš policininkas, – nenusileido Jonas. – Aš galiu tai išsiaiškinti, bet...

– Prašau išeiti, – prabilo antroji moteris, apkabinusi Elinorą.

– Tai buvo tik nelaimė, – pasakė senoji pastoriaus sesuo.

– Aš nenoriu jūsų jaudinti, – tęsė Jonas, – bet turiu sužinoti, kas atsitiko. Dabar.

– Įvyko avarija, – suaimanavo Elinora. – Pylė lietus... jos įvažiavo tiesiai į šventoriaus sieną, automobilis susiplojo virš Anos ir taip baisiai sužalojo jos veidą, kad...

Senutė netvirtai atsisėdo prie vieno iš stalų ir įbedė akis į vieną tašką.

– Tęskite, – paprašė Jonas.

Moteris pažvelgė į jį, nusibraukė nuo akių ašaras ir linktelėjo.

– Mes matėme iš klebonijos... Mano brolis išbėgo ir pasileido gatve... Lijo, aš bėgau iš paskos, mačiau, kad dukra iš visų jėgų bandė ją išlaisvinti, smogė kėlikliu... tiesiai į automobilį... aš tik suklykiau... pasileidau per karklus...

Moters balsas užlūžo, ji porą kartų žioptelėjo ir tik tada galėjo tęsti:

– Aplink buvo pilna stiklo šukių ir skardos gabalų, trenkė benzinu ir įkaitusiu metalu... Dukra pasidavė, tiesiog stovėjo sustingusi ir laukė, kol pribėgs tėvas... Prisimenu šoką jos akyse ir tą keistą šypseną...

Elinora pakėlė rankas ir pažvelgė į savo delnus.

– Viešpatie, – sušnabždėjo ji. – Mergaitė buvo ką tik grįžusi iš Klokhamaro mokyklos, o dabar stovėjo, vilkėdama savo geltoną lietpaltį, ir žiūrėjo į savo motiną. Anos veidas buvo visiškai sumaitotas, viskas aptaškyta krauju iki pat...

Jos balsas dar kartą lūžo, moteris nurijo seiles ir lėtai pasakojo toliau.

– Atmintis – keistas dalykas, – tęsė ji. – Žinau, kad artėdama per lietų girdėjau visiškai ploną balselį, lyg kalbėtų vaikas... Ir kaip tik tada pradėjo degti – pamačiau, kad Aną apgaubė mėlyna liepsna, o kitą akimirką gulėjau griovyje, šlapioje žolėje, o ugnis spirale sukosi aplink visą automobilį. Šalia manęs užsidegė beržas ir aš...

– Kas vairavo?

– Nenoriu apie tai kalbėti...

– Dukra – koks jos vardas?

– Nelė, – pasakė moteris ir išsekusi pažvelgė į jį.

119

EIDAMAS PRO KAVINĖS STALIUKUS link Rokio Jonas mėgino prisiskambinti Erikui.

Draugo telefonas buvo išjungtas.

Jis surinko privataus Margotos Silverman telefono numerį, bet ir ta neatsiliepė. Tada paskambino savo buvusiam viršininkui Karlosui Eliasonui į Kriminalinių tyrimų biurą ir paliko trumpą balso žinutę.

Rokis vis dar sėdėjo šešėlyje po beržu ir rankiojo nuo pilvo sausainių trupinius. Jis buvo nusiavęs, nusitraukęs kojines ir lankstė žolėje pirštus.

– Turime eiti, – priėjęs paragino Jonas.

– Ar gavai atsakymus į klausimus?

Jonas praėjo pro Rokį ir skubėdamas nusileido laipteliais į automobilių aikštelę, galvodamas apie tai, kad Peteris nelaikė dvidešimt ketvirtojo dienoraščio iš sekretero su kitais todėl, kad jo turinys buvo pernelyg gėdingas. Todėl Nelė nesunaikino jo kartu su kitais dienoraščiais.

Dienoraščio pabaigoje Peteris rašė, kad išsiuntė dukrą į konservatyvų krikščionišką mergaičių pensionatą.

Jonas sustojo priešais pavogtą automobilį galvodamas apie tai, kad keturiolikos metų ji buvo perkelta į Klokhamaro mokyklą už Erebru miesto. Internate ji praleido šešerius metus. Gali būti, kad visą tą laiką ji su tėvais nebuvo susitikusi, bet įkyri mintis apie tėvą taip ir nedingo.

Mergaitė norėjo mylėti, bet buvo atstumta, norėjo atiduoti viską, bet iš jos viskas buvo atimta – taip išsivystė sunkus asmenybės sutrikimas.

Ji stebėdavo motiną, stengėsi būti į ją panaši ir užimti jos vietą.

Rokis vėl apsiavė, bet kojines nešėsi rankoje. Nusileidęs į aikštelę jis atidarė automobilio dureles.

– Ar purvinasis Pamokslininkas moteris? – paklausė Jonas.

– Nemanau, – žiūrėdamas jam į akis atsakė Rokis.

– Ar prisimeni Nelę Brant?

– Ne, – tarė jis ir atsisėdo keleivio vietoje.

Jonas atkėlė sugadintą plastikinį užvedimo spynelės gaubtelį, suvijo raudonuosius kabelius, nutraukė nuo rudųjų kabelių juostelę ir prilietė galus vieną prie kito. Suspragsėjo žiežirbos ir variklis užsivedė.

– Nežinau, ką atsimeni iš hipnozės, – prabilo važiuodamas Jonas. – Bet pasakojai apie pirmą kartą, kai pamatei purvinąjį Pamokslininką... Tu sutikai ją per laidotuves čia, Šioldingėje, bet asmuo, kurį apibūdinai, buvo pastorius karste, jos tėvas Peteris...

Rokis neatsakė, tik spoksojo akis įbedęs į siaurą kelią, vis greičiau lekiantį tarp laukų ir miško.

Jonas galvojo apie tai, kad mama pasiėmė suaugusią dukrą iš Klokhamaro mokyklos ir leido jai vairuoti.

Pati sėdėjo šalia ir išsukus iš didžiojo kelio, jau riedant link bažnyčios, galbūt atsisegė saugos diržą.

Galbūt Nelė, klebonijos lange išvydusi tėvą, staiga paspaudė greičio pedalą ir įvažiavo tiesiai į sieną.

Galbūt motina nebuvo mirusi, tik sužeista ir prispausta.

Tokiu atveju tiesa tai, ką Elinora matė per lietų, – Nelė išsitraukė iš bagažinės kėliklį ir tol daužė motinai veidą, kol ji mirė.

Galbūt padegė automobilį tėvo akivaizdoje.

Po mamos mirties ji rūpinosi tėvu, atskyrė nuo aplinkinių, turėjo jį vien sau ir pasistengė tapti jam viskuo.

Tėvas išgyveno dar ketverius metus. Nelė laikė jį uždarytą bejėgį narve ir pripratino prie morfino.

Sekmadieniais išleisdavo jį ir įduodavo savo parašytus pamokslus sumos mišioms.

Peteris buvo sugniuždytas, pavirto klipata, narkomanu.

Galbūt pasitaikydavo normalaus gyvenimo akimirkų – neretas reiškinys, kad ilgesnį laiką įkalinti žmonės leidžia laiką su pagrobėju kaip įprastoje kasdienybėje: galbūt kartu pietauja, sėdi ant sofos ir žiūri parinktas televizijos programas.

Galiausiai jis ėmė pats užsirakinti savo narvą iš vidaus ir miegodavo ant čiužinio. Gali būti, kad mirė perdozavęs arba tiesiog susirgo.

Į laidotuves buvo atsiųsta daug pastorių. Vieni sėdėjo suoluose, kiti dalyvavo apeigose.

Vienas iš jų buvo Rokis Šiurklundas iš Salemo parapijos.

Vos pravažiavus Fleną, kai dešinėje pusėje mėliu ir sidabru sublizgo vienas iš ežerų, Jonas išsitraukė telefoną, surado Karolinskos ligoninės personalo sąrašą, jame – Nelės nuotrauką, ir parodė Rokiui.

– Pažiūrėk.

Rokis paėmė telefoną, pakreipė ekraną, kad ant jo nekristų šviesa ir staiga aiktelėjo.

– Sustok! – suriko jis. – Sustok!

Nieko nelaukęs atidarė duris, tos trenkėsi į kelio atitvarą ir atšoko su tokia jėga, kad į saloną pažiro lango šukės. Nulaužtos durys brūžino asfaltą. Jonas sustojo kelkraštyje, užvažiavęs ant žolės.

Pro juos signalizuodamas ir drebindamas žemę prariaumojo sunkvežimis.

Rokis nubrido į lauką šalia kelio ir nužingsniavo tarp šieno ritinių, susuktų į plėvelę, ten sustojo ir delnais užsidengė veidą.

120

JONAS SĖDĖJO AUTOMOBILYJE neišjungdamas variklio. Pakėlęs nuo grindų telefoną vėl pamėgino paskambinti Erikui. Rokis ilgai stovėjo lauke, galvą atvertęs į dangų, paskui grįžo prie automobilio, nuplėšė kabančias duris ir numetė į griovį, o tada įsėdo.

– Aš ją prisimenu, – pasakė jis nežiūrėdamas į Joną. – Ji buvo nusiskutusi galvą, blyški kaip stearinas, buvo baigusi Klokhamaro gimnaziją... Po laidotuvių pasismaginau su ja ant prieškambario grindų klebonijoje... Tai nieko nereiškė. Prieš tai mes kalbėjomės, gėrėme kavą, aš neskubėjau namo.

Jonas nieko nesakė. Buvo aišku, kad Nelės nuotrauka pažadino Rokio atmintį, bet ji buvo ribota. Prisiminimų srautas galėjo nutrūkti bet kurią akimirką.

– Aš viską prisimenu, – svajingai pratarė Rokis. – Ji susirado mane Saleme, ateidavo į mišias... Tiesiog tapo mano gyvenimo dalimi. Nesupratau, kaip tai atsitiko...

Rokis susimąstė ir drebančiomis rankomis išsitraukė iš pakelio cigaretę. Šiurkštūs žili plaukai buvo susibangavę, vešlūs antakiai niūriai susiglaudė virš nosies.

– Aš pastorius, – galiausiai tęsė jis. – Bet ir vyras... galbūt darau tokių dalykų, kuriais nesididžiuoju. Su manimi nereikia susidėti, man tai akivaizdu. Niekam nesu buvęs ištikimas ar...

Jis vėl nutilo, lyg prisiminimai siurbtų iš jo orą.

– Kartais pergulėdavau su ja, kartais ji turėdavo laukti, aš nieko nebuvau jai pažadėjęs, nenorėjau paisyti jos prakeiktų pamokslų...

Prisimenu, visada primindavo, kad saugočiausi palaido elgesio moterų... „Per jos namus eina mirties karalystės keliai“...

Pravažiavus autobusui automobilis sudrebėjo. Rokis nužvelgė lauką, ežerą ir nedidelį šilelį kiek toliau nuo kelio.

– Kai pasakiau, kad ji man nusibodo, Nelė dingo, – tęsė jis. – Bet supratau, kad šmirinėja aplink kleboniją... Atidariau duris ir į tamsą sušukau, kad paliktų mane ramybėje.

Vyras vėl nutilo. Jonas tylėdamas laukė, nenorėdamas nutraukti trapios Rokio prisiminimų gijos.

– Kitą vakarą ji atėjo į bažnyčią ir atsinešė dvidešimt kapsulių balto heroino. Viskas prasidėjo iš pradžių... Velniškai greitai, – pasakė Rokis ir niūriai dėbtelėjo į Joną. – Aš iškart užsikabinau. Mes dalijomės injekcijomis, ji visur sekiojo iš paskos, kalbėjo apie Dievą, pamokslavo, nusileido su manimi į purvą, norėjo būti kaip aš, dalis manęs.

Vyras papurtė didelę galvą ir pasitrynė veidą.

– Mes trynėmės *Zonoje*, aš nekreipiau dėmesio į jos pamokslus... Tai buvo kraštutinės Biblijos interpretacijos, neva įrodymai apie mūsų santuoką... Sukūrė visą pasaulį, kuriame Dievas ją išteisino.

Iš jo niūraus žvilgsnio Jonas suprato, kad šį žmogų degina skausmas.

– Aš buvau nuo narkotikų apsvaigęs kvailys. Pasakiau jai, kad myliu Nataliją. Tai buvo netiesa, bet aš leptelėjau.

Netekęs jėgų Rokis nuleido galvą ant krūtinės.

– Natalijos rankos buvo tokios gražios, – pasakė jis ir nutilo.

Staiga jis išblyško ir nusuko žvilgsnį į laukus. Jo kakta išrasojo, nuo nosies galiuko ant krūtinės kaptelėjo lašas.

– Tu kalbėjai apie Nataliją, – po kiek laiko priminė Jonas.

– Ką?

Rokis nesusigaudydamas pažvelgė į jį, pasilenkė ir nusispjovė į žolę. Pro juos pravažiavo lengvasis automobilis su priekaba, pilna malkų.

– Nelė parodė tau nuotraukas tų, kurias ketino nužudyti, – tęsė Jonas. – O Natalija turėjo mirti tavo akivaizdoje...

Rokis papurtė galvą.

– Aš žinau tik tiek, kad Dievas pametė mane pakeliui ir nesuko galvos grįžti paieškoti, – sumurmėjo jis.

Jonas nieko nebesakė. Paėmęs telefoną vėl surinko Eriko numerį, bet draugas neatsiliepė, tada paskambino Margotai, bet po dešimties signalų pasidavė.

Dabar jis žinojo, kas yra Pamokslininkas, bet, savaime suprantama, nieko negalėjo įrodyti ir neturėjo ką perduoti policijai. Galbūt Margota jį išklausys, bet galbūt jis per toli nuėjo ištraukdamas Rokį iš areštinės.

Jonas bandė suprasti, kodėl Nelė persekioja Eriką. Jie tik kolegos, Nelė ištekėjusi už Martino Branto. Tas ryšys bus užsimezgęs prieš daug metų ir tai geruoju nesibaigs.

121

JUODU PAJUDĖJO IŠ VIETOS, iš po padangų spraigant žvyrui. Viduje ūžė nuo drabužius draskančio vėjo.

Gindamas automobilį didžiausiu įmanomu greičiu, Jonas mėgino susidaryti aiškų serijinės žudikės vaizdą. Po tėvo laidotuvių pergulėjusi su Rokiu Nelė perkėlė savo meilę jam. Stebėjo jį, persekiojo, tapo jo gyvenimo dalimi, mėgino suvaldyti jį narkotikais ir nužudė moteris, kurios kėlė grėsmę judviejų sąjungai. Ji sukūrė aplink Rokį nepakenčiamą pasaulį, paversdama pastorių pagrindiniu įtariamuoju dėl Rebekos Hanson žmogžudystės. Galiausiai įkišo jį į narvą, aprūpindavo heroinu ir manė, kad jis visiškai priklauso tik jai. Bet Rokiui pavyko pabėgti. Finstoje jis pavogė automobilį, bet pakeliui į Arlandą pateko į avariją, kurioje patyrė sunkią smegenų traumą ir teismo nutartimi buvo uždarytas į psichiatrinę ligoninę. Jis tapo Nelei visiškai nepatrauklus.

Galbūt ji atkreipė dėmesį į Eriką dar tada, kai jis buvo iškviestas į Rokio Šiurklundo teismo posėdį kaip liudytojas-ekspertas.

Jonas pašiurpo pagalvojęs, kad Nelė galbūt pradėjo sekti Eriką jau tada, artindamasi prie jo pamažu, sistemingai.

Ji įgijo išsilavinimą, tapo kolege, ištekėjo už Martino ir palaikė Eriką, kai tas skyrėsi su Simona.

Po skyrybų jos savininkiškumo poreikis galbūt sustiprėjo, ji ėmė stebėti ir analizuoti jį, nepakentė jokios konkurencijos ir tapo patologiškai pavydi. Tikriausiai norėjo, kad Erikas pasirinktų ją pats, kad

matytų tik ją, bet taip neatsitiko, o jos asmenybės sutrikimas ėmė gilėti ir moteris ėmėsi veiksmų.

Kai Erikas užmezgė romaną su Marija Karlson, Nelė galbūt pagalvojo, kad pakaks pašalinti konkurentę ir viskas bus gerai.

Persekiotojai vaizduotėje visada sukuria santykius su savo aukomis, įsivaizduoja, kad tai tikri ir abipusiai santykiai.

Galbūt Nelei atrodė, kad jie su Eriku vedę, o po to, kai jis išdavė ją su Marija Karlson, kai jį ėmė traukti Sandra, kai flirtavo su Susana Kern ir galbūt nusišypsojo Katrynai Jusef, Nelės viduje atgimė plėšrūnas.

Jonas pasuko link Malmšiopingo, sustojo automobilių aikštelėje prie įmonės „Lindblomo grindys ir statybų paslaugos" ir persėdo į geresnį automobilį.

Kai iš asmeninio telefono paskambino Margota, jie lėkė 20-uoju Europos greitkeliu 190 kilometrų per valandą greičiu.

– Ar suvokiate, kad esate ieškomas? – paklausė ji.

– Žinau, bet...

– Už tai pateksite į kalėjimą, – pertraukė komisarė.

– Bus verta, – tyliai atsakė jis.

– Dabar supratau, kodėl esate geresnis policininkas už mane, – dusliai prisipažino Margota.

Jonas aplenkė iš dešinės juodą *Corvette* ir įsuko iškart už vilkiko su vaško geltonumo tentu.

– Mūsų ekspertai rado Eriko plaukų Sandros Lundgren vonioje, prieš tai jau turėjome jo pirštų atspaudų, jis susijęs su visomis aukomis, rūsyje laiko tūkstančių valandų įrašus ir...

– To per daug, – pertraukė Jonas.

– O kraujo, rasto Eriko automobilyje, analizė parodė, kad jis Susanos Kern... dabar jau per daug net ir man, – išspaudė ji.

– Gerai.

– Erikas gydytojas... visa tai nelogiška, nes keturios žmogžudystės liudija apie daiktinių įrodymų išmanymą... Bet toks žmogus neiškruvintų savo automobilio... Kažkas ištepliojo jo galinę sėdynę, nes nori suversti jam kaltę.

– Tu buvai susitikusi su tikruoju žudiku.

– Tai Nestoras?

– Nelė Brant... Ji yra ta Pamokslininkė.

– Atrodote įsitikinęs.

– Ji nori Eriko, jį persekioja, o aukos buvo tik varžovės jos vaizduotėje.

– Jeigu jūs toks įsitikinęs, iškart iškviečiu operatyvinę grupę. Vienu metu įeisime ir į namus, ir į darbo vietą.

Jonas važiavo link Stokholmo galvodamas apie tai, kad Nelė sekė Eriką daug metų, išsiaiškindavo apie moteris, kuriomis jis susidomėdavo, ir stengdavosi suprasti, ką turi jos, ko negali pasiūlyti ji. Matė jas besipuikuojančias papuošalais, dažytomis lūpomis, gražiais nagais ir norėjo visa tai iš jų atimti, nubausti ir parodyti jų ausis be auskarų arba bjaurias rankas.

Kai to nepakako, pabandė atimti iš jo visą pasaulį. „Pradėjo persekioti kaip Artemidė su šunimis“, – dingtelėjo Jonui. Ji puiki medžiotoja, užspeičia auką, sužeidžia, apimtą baimės įgena į spąstus ir tada lieka tik viena išeitis.

Tikslas – kad Erikas suvoktų, jog visos aplinkybės nukreiptos prieš jį, ir imtų bėgti, kol policija jo nesugavo. Visi nusigręš nuo jo, o galiausiai jis ateis pas tą vienintelę, kuri atidarys jam duris.

Jeigu šiuo metu policija jo dar nesuėmė, Erikas bus pasiprašęs prieglobsčio pas Nelę.

122

DŽEKĖ NERADO SAU VIETOS. Kilo mintis nueiti į virtuvę ko nors užvalgyti, nors nesijautė alkana.

Gal geriau ramiai pasėdėti ir išgerti arbatos.

Ji braukė ranka per spintelę, palei plyteles, pro didelę piestą, kol rado arbatžolių indelį su mažu stikliniu bumbuliuku.

Rankos drebėjo.

Ji vėl susirado akmeninę piestą, bet joje nebuvo sunkios grūstuvės.

Ieškodama Džekė apčiupinėjo visą spintelę. Reikės paklausti dukters, kai ta truputį nurims.

Moteris užgniaužė žiovulį ir pripylė į virdulį vandens.

Kelias dienas po barnio pas Eriką Madė kalbėjo apie tai, kad Erikas nusiminęs, kad jis daugiau niekada nenorės ateiti pas jas; ji sakė, kad pati pamirštanti daugybę dalykų, paskui išsigalvojo ilgiausią pasakojimą apie tai, kaip pamiršo raktus, natas ir futbolo batelius.

Džekė mėgino pasakyti, kad jau nebepyksta, kad niekas nekaltas, kai du suaugusieji negali būti kartu. Paskui prasidėjo žiniasklaidos persekiojimas.

Džekė nepaaiškino dukrai, kodėl neleidžia jos į mokyklą. Ji atšaukė visus pianino užsiėmimus su mokiniais ir atsisakė visų užsakymų groti bažnyčiose.

Kad laikas nestovėtų vietoje ir nereikėtų galvoti, ji visą laiką, kai nemiegodavo, sėdėdavo prie pianino, repetuodama gamas, ištisas valandas mankštindama pirštus, kol pasidarydavo bloga nuo visko,

o alkūnę imdavo skaudėti taip, kad reikėdavo išgerti nuskausminamųjų.

Savaime suprantama, ji dukrai nesakė, kas kalbama apie Eriką per žinias.

Mergaitė niekada nesuprastų.

Pati Džekė negalėjo suvokti.

Ji nebesiklausė televizoriaus, neturėjo jėgų klausytis visų tų spėliojimų, mėgavimosi skausmu ir gedulu.

Madė liovėsi kalbėti apie Eriką, bet vis dar buvo prislėgta. Ji žiūrėjo programas, skirtas mažesniems vaikams. Džekei atrodė, kad ji paslapčia pradėjo čiulpti nykštį.

Džekė graužėsi, kad šiandien neteko kantrybės, kai Madė atsisakė groti pianinu. Pasakė dukrai, kad ji elgiasi kaip kūdikis. Madė pravirko ir suriko, kad daugiau niekada jai nepadės.

Ji vėl įsirangė į spintą, prisikrovusi ten pledų, pagalvių bei minkštų žaislų, ir kalbinama neatsiliepė.

„Turiu parodyti jai, kad neprivalo būti pavyzdinga, kad ją myliu, kad ir ką darytų, kad nekeliu jokių sąlygų."

Džekė perėjo vėsų prieškambarį ir atsidūrė svetainėje, nutviekstoje saulės šviesos. Ji buvo panaši į šilto vandens čiurkšles. Moteris žinojo, kad pianinas bus įšilęs kaip didžiulis gyvūnas.

Gatvėje kažkas buvo griaunama. Stovėdama ant grindų basomis pėdomis ji jautė duslų krovininių automobilių keliamą drebėjimą, girdėjo drebant langus senuose rėmuose.

Vidury kambario ji įlipo į kažką lipnaus. Gal Madė pritaškė sulčių. Kambaryje tvyrojo užsistovėjęs dilgėlių ir drėgnos žemės kvapas.

Džekę tarsi elektra nupurtė pavojaus nuojauta, jai pašiurpo nugara ir sprandas.

„Nekeista, kad jaučiuosi sukrėsta po viso to, kas atsitiko, po tų siaubingų dalykų, kuriuos pranešė apie Eriką“, – pagalvojo ji. Staiga jai pasirodė, kad kažkas sukrebždėjo prie lango, išeinančio į kiemą.

Ji sukluso ir priėjo arčiau lango. Buvo tylu, bet jei užuolaida atitraukta, kas nors gali stovėti lauke ir stebėti ją.

Ji atsargiai priėjo prie lango, ištiesė ranką ir palietė stiklą.

Džekei užtraukiant užuolaidas, ant karnizo subarškėjo kabliukai, o tada pasidarė beveik tylu – girdėjosi tik siūbuojančių užuolaidų šiurenimas į sieną.

Moteris priėjo prie pianino, atsisėdo ant kėdės, pakėlė dangtį, gerai įsitaisė, nuleido ant klavišų rankas ir pajuto, kad ant jų kažkas guli.

Medžiagos skiautė.

Džekė paėmė ją ir pačiupinėjo. Tai buvo servetėlė arba kažkoks nedidelis siuvinėtas paveiksliukas.

Matyt, padėjo Madė.

Medžiaga buvo įmantriai išsiuvinėta. Moteris ėmė braukti dygsnius pirštų galiukais.

Išsiuvinėta, regis, kažkokia figūra, keturkojis gyvūnas su sparnais arba plunksnomis ant nugaros ir vyro galva su garbanota barzda.

Ji lėtai atsistojo ir pašiurpo, lyg būtų įkritusi į grūstą ledą.

Kambaryje kažkas stovėjo, kaip ir buvo pajutusi prieš akimirką.

Jai už nugaros sugirgždėjo grindys – nuo suaugusio žmogaus svorio.

Absoliutaus pavojaus nuojautos akimirką pasaulis susitraukė į mažą tašką, kuriame ji stovi visiškai viena, sukaustyta siaubo.

– Erikai? – ištarė ji neatsisukdama.

Kažkas lėtai šiugždėjo. Nuo grindų vibracijos ant stalo ėmė barškėti tuščias vaisių dubuo.

– Čia tu, Erikai? – paklausė ji kaip galėdama ramiau. – Tu negali tiesiog imti ir ateiti...

Ji atsigręžė ir išgirdo svetimą kvėpavimą, paviršutinišką, karštligišką.

Džekė ėmė lėtai trauktis link durų.

Jis nepajudėjo, tik kažkas sušiugždėjo, lyg plastikiniai ar guminiai drabužiai.

– Mes galime apie viską pasikalbėti, – pasiūlė Džekė. Jos balse aiškiai girdėjosi baimė. – Žinau, aš sureagavau per karštai, norėjau tau paskambinti...

Jis neatsakė, tik perkėlė svorį ant kitos kojos. Sugirgždėjo grindys.

– Aš nebepykstu, visą laiką galvoju apie tave... Viskas bus gerai, – vos girdimai ištarė ji.

Džekė traukėsi link koridoriaus į prieškambarį, galvodama apie tai, kad turi išeiti į lauką, išvilioti Eriką iš buto, toliau nuo Madės.

– Mes galime atsisėsti virtuvėje. Madė dar negrįžo namo, – sumelavo ji.

Staiga subildėjo grindys – jis ėmė sparčiai artintis. Moteris ištiesė ranką, norėdama jį sustabdyti, bet Erikas trenkė per ją ir Džekė susvirduliavo atatupsta. Piestos grūstuvė nuslydo alkūne.

Į kraują plūstelėjus adrenalinui moteris rankoje nepajuto jokio skausmo.

Džekė ėmė trauktis atkišusi sužeistą ranką, apsigręžė ir atsitrenkė į sieną, paskui keliais atsidaužė į staliuką, čiupo nuo jo stiklinį dubenį, į kurį Madė prisidėdavo spragėsių, ir stipriai užsimojusi juo pataikė į užpuoliką. Dubuo išslydo iš rankų, o vyras griuvo tiesiai ant jos, pastumdamas į lentyną.

Džekė pajuto guminius lietaus drabužius. Abiem rankomis nustūmė jį, bet spėjo užuosti gaižų kvapą.

Ant grindų nubildėjo knygos.

„Čia ne Erikas, – dingtelėjo jai. – Čia ne jo kvapas.“

Ji nubėgo link prieškambario, ranka braukdama per sieną, ir pasiekusi duris ėmė drebančiomis rankomis sukti raktą.

Už nugaros artinosi sunkūs žingsniai.

Ji norėjo atidaryti duris, bet kažkas subarškėjo ir durys užstrigo.

Apsauginė grandinėlė, ji pamiršo apsauginę grandinėlę.

Moteris vėl pristūmė duris, ėmė grabalioti grandinėlę, bet rankos drebėjo taip, kad nepavyko jos ištraukti.

Ją norintis nužudyti žmogus urgzdamas artinosi.

Džekė pastūmė susivijusią grandinėlę į šoną ir ta staiga nukrito. Moteris atidarė duris ir išpuolė į laiptinę, vos nenugriuvo, bet spėjo pasiekti kaimyno duris ir ėmė daužyti delnu.

– Atidarykit! – suklykė ji.

Pajutusi už savęs judėjimą ji atsisuko ir mėgindama apsisaugoti iškėlė prieš veidą rankas kaip tik tą akimirką, kai užpuolikas smogė.

Džekė atsitrenkė į kaimynų duris. Jos skruostu bėgo kraujas. Vos spėjus įtraukti oro, galva loštelėjo į šoną nuo kito smūgio.

Burnoje išsiskleidė karti gėlė, užpildydama visą ertmę ir nosies kanalus. Šilta gėlė su plonais tarsi plunksnos žiedlapiais.

123

GULĖDAMAS ERIKAS GIRDĖJO tik variklio ūžimą, monotonišką padangų gaudesį ir nesąmoningus Nelės dūsavimus, kai ji vairuodama į ką nors sutelkdavo dėmesį.

Už nugaros palikusi Siklos pakrantę ji važiavo dvidešimt minučių per Stokholmą, stabčiodama prie daugybės šviesoforų, sukiodamasi ir keisdama eismo juostas. Paskui sustojo, išlipo ir ilgai negrįžo. Erikas gulėjo po pledais, atsargiai pakeisdamas padėtį, ir laukė. Sušilęs užsnūdo, bet iškart pabudo, kai prie pat automobilio pasigirdo balsai.

Panašu į du tyliai besitariančius vyrus. Erikas mėgino išgirsti, apie ką jie kalba. Jam pasirodė, kad galėtų būti policininkai, bet nebuvo įsitikinęs.

Jis sustingęs gulėjo ant pilvo po šiltu pledu, vos kvėpuodamas. Visa dešinė pusė buvo nutirpusi, bet jis nedrįso pakeisti padėties tol, kol balsai nenutolo.

Kol Nelė grįžo, praėjo dar gal keturiasdešimt minučių. Ji atidarė bagažinę ir stenėdama įkėlė kažką sunkaus. Automobilis sulingavo. Paskui ji įsėdo, užvedė variklį ir saloną užliejo Igorio Stravinskio „Psalmių simfonija“.

Išvažiavus į greitkelį Erikas išdrįso nusitraukti pledą nuo veido. Nelė džiaugsmingai šūktelėjo jam per muziką, kad ji, matyt, išprotėjo šitaip elgdamasi, bet būdama šešiolikos buvusi užkietėjusi pankė, todėl vis dar norinti atkeršyti farams ir kitiems sumautiems fašistams.

Praėjus daugiau kaip valandai ji taip staigiai sumažino greitį, kad Erikas prisispaudė prie vairuotojo sėdynės.

Kolegė staigiai pasuko masyvų automobilį į duobėtą žvyrkelį. Į automobilio dugną barškėjo akmenukai. Ji ėmė važiuoti dar lėčiau. Erikas girdėjo, kad stogą ir langus braižo šakos. Automobilis lingavo per nelygumus ir duobes, o paskui sustojo. Subraškėjo rankinis stabdis, o paskui viskas nutilo.

Vairuotojo durys atsidarė ir vidun plūstelėjo vėsus oras, atsiduodantis dyzelinių degalų išmetamosiomis dujomis. Tik dabar Erikas pagaliau išdrįso atsisėsti ant galinės sėdynės ir apžlibęs nužvelgė apaugusius griuvėsius, baltą dangų, tankias lapuočių viršūnes ir didelius pūdymuojančius laukus.

Jie buvo toli kaime. Aukštoje pievų žolėje čirškė žiogai. Nelė stovėjo ir žiūrėjo į jį blizgančiomis akimis. Žalia gėlėta suknelė aplink šlaunis buvo susiglamžiusi, iš po skarelės išsprūdusios nušviesintų plaukų sruogos. Vienas skruostas buvo keistai paraudęs, lyg būtų susitrenkusi. Aplink buvo taip tylu ir ramu, kad Erikas išgirdo, kaip subarškėjo jos apyrankės pakabukai, kai Nelė ant peties pasitaisė blizgančią rankinę.

Erikas pastūmė duris ir atsargiai išlipo ant žolės. Apatiniai marškinėliai buvo spėję išdžiūti. Skaudėjo visą kūną.

Nelė buvo sustojusi apaugusiame kieme. Tarp kažkokio fabriko griuvėsių stovėjo geltonas dviaukštis namas. Nuo aprūkusios krosnies kilo aukštas plytų kaminas. Pastatai buvo apaugę krūmokšniais, aukštoje žolėje dar matėsi didžiuliais kvadratais sumūryti pamatai.

– Eikš, eime vidun, – paragino Nelė ir apsilaižė lūpas.

– Čia Saulės kalva? – nustebęs paklausė Erikas.

– Žavinga, ar ne? – sukikeno ji.

Kieme žvilgėjo stiklo duženos, aukštoje žolėje mėtėsi plytos ir suodini gofruotos skardos lakštai. Kai kur pastato pamatai buvo įgriuvę į rūsį – žiojinčios duobės priminė tuščius baseinus su žole apaugusiu dugnu ir skliautuotas požeminių tunelių lubas.

Jaunų alksnių miškelyje stovėjo sena skalbyklė, kelios purvinos plastikinės kėdės ir pora traktoriaus padangų.

– Dabar noriu parodyti tau namą. Dievinu jį, – pasakė Nelė ir patenkinta įsikabino Erikui į parankę.

Aplink geltoną namą vešėjo tamsiai žalios dilgėlės. Ant verandos stogo gulėjo nukritęs lietvamzdis.

– Viduje labai gražu, – pasakė ji ir pamėgino jį timptelėti.

Eriko akyse ėmė linguoti žemė, staiga jam pasidarė bloga. Žvilgsnis užkliuvo už rudo vandens balos, mirgančios tepalų spalvomis.

– Kaip jautiesi? – paklausė Nelė. Ji vis dar šypsojosi, bet buvo sunerimusi.

– Sunkoka viską suvokti... kad dabar aš čia...

– Eime vidun, – paragino ji ir ėmė atbula trauktis link namo, nenuleisdama nuo Eriko akių.

– Šįryt buvau užhipnotizavęs Rokį, – pasisakė Erikas. – Jis prisiminė, kas nužudė Rebeką Hanson, ir pasakė bažnyčios, kur jie susitiko, pavadinimą.

– Turėsime pamėginti pranešti apie tai policijai, – tarė Nelė.

– Nežinau... viskas...

– Eikš vidun, – pertraukė ji ir nužingsniavo link namo.

– Aš nespėjau pagalvoti, visą laiką tik bėgau, – kalbėjo jis, sekdamas iš paskos per kiemą.

– Suprantama, – išsiblaškiusi pritarė ji.

Nuo stogo nušoko ir nuplasnojo varna. Nutįsęs per fasadą iki pat piktžolių kabojo televizijos antenos kabelis. Aplink seną dyzelino statinę su purvina *Shell* emblema gulėjo krūvos šlapių lapų.

– Man reikia sugalvoti, kaip pasiduoti, – tarė Erikas, eidamas paskui ją žaliu taku, išmintu per aukštas dilgėles. – Jie peršovė Nestorą mano akivaizdoje, negaliu šito suvokti.

– Žinau.

– Jie manė, kad ten aš, ir šovė į jį per langą. Ten buvo snaiperiai... lyg egzekucija...

– Galėsi viską papasakoti viduje, – pasakė Nelė, šiek tiek susiraukusi iš nekantrumo.

Dilgėlėse prie sienos gulėjo sniego kastuvas su nulaužta rankena. Verandos dažai buvo atšokę dideliais lopais, vienas langas išdužęs – vietoj stiklo buvo įstatytas faneros lakštas.

– Bet dabar tu čia ir gali jaustis saugus, – pasakė Nelė. – Noriu pasakyti, kad gali likti čia, kiek tik nori.

– Gal galėtum susisiekti su kokiu advokatu, kai viskas aprims? – paprašė Erikas.

Ji linktelėjo, vėl apsilaižė lūpas ir užkišo už skarelės šviesią sruogą.

– Paskubėk, – paragino ji.

– Kodėl?

– Dėl viso pikto, – skubiai patikino ji. – Aš tik... žinai... tos kalbos, kad visi tave medžioja... Pastebėję, kad aš atvažiavau, kartais čia užsuka kaimynai.

Erikas nužvelgė siaurą keliuką palei laukus. Nesimatė jokių kitų namų, tik apaugę laukai ir pamiškė.

– Einam, – šypsodamasi, bet įsitempusi vėl paragino Nelė ir paėmė jį už rankos. – Tau reikia atsigerti ir šiltai apsirengti.

– Taip, – sutiko jis ir nusekė iš paskos per išmintas dilgėles.

– O aš paruošiu ko nors skanaus.

Jie užlipo laiptais į nedidelę verandą. Atremti į sieną šalia plastikinės dėžės su lietaus vandens pilnais buteliais stovėjo purvini šiukšlių maišai. Nelė pasuko raktą, atidarė duris ir pirma įėjo į prieškam-

barį. Kai spustelėjo elektros jungiklį, tas spragtelėjo, bet šviestuvas neįsijungė.

– Reikia patikrinti saugiklius, – sukikeno ji.

Ant pakabos šalia pūkinės sidabro spalvos striukės kabojo mėlynas kombinezonas su tepalo dėmėmis. Batų lentynoje stovėjo nudėvėtos klumpės ir grubūs guminiai kaliošai su tamsiomis dėmėmis. Virš nedidelės sofos kabojo išsiuvinėtas paveikslas su žodžiais iš Biblijos: „Juk meilė stipri kaip mirtis. Giesmių giesmė 8:6“.

Kvepėjo žalia vištiena ir pernokusiais vaisiais.

– Namas senas, – švelniai pasakė ji.

– Taip, – teištarė Erikas ir pagalvojo, kad iš tikrųjų nori nešdintis iš čia.

Nelė stovėjo taip arti ir šypsodamasi žiūrėjo į jį, kad Erikas matė paakiuose ratilais susikaupusią pudrą.

– Ar nori nusiprausti po dušu prieš vakarienę? – paklausė ji nenuleisdama akių.

– Ar panašu, kad man reiktų maudytis? – nusijuokė jis.

– Tu pats žinai, ar esi nešvarus, – rimtai nusiteikusi atsakė Nelė. Jos akys sublizgo kaip stiklas.

– Nele, aš be galo dėkingas už viską, ką tu...

– Šiaip ar taip, čia – virtuvė, – pertraukė ji.

Jai pastūmus sunkias duris šalia sofos, sugirgždėjo, sugaudė metalas ir staiga nutilo.

Erikas dvejodamas įžengė iš paskos į pustamsę virtuvę. Į šnerves tvokstelėjo sugedusio maisto kvapas. Per nuleistas žaliuzes skverbėsi menka šviesa. Buvo sunku ką nors įžvelgti. Nelė atsuko vandens čiaupą.

Erikas sustojo tarpduryje ir pašiurpo. Visa spintelė šalia plautuvės buvo apkrauta surūdijusiais įrankiais ir variklio dalimis, beržinė-

mis kaladėmis, suglamžytais maišeliais, batais ir puodais su pagedusius maistu.

– Nele, kas čia atsitiko?

– O ką? – nerūpestingai paklausė ji pildama į stiklinę vandenį.

– Kaip atrodo virtuvė.

Ji nukreipė žvilgsnį ten, kur žiūrėjo Erikas – į apkrautą spintelę ir aptaškytas užuolaidas. Ištrauktame įrankių stalčiuje stovėjo trys žibalinės lempos.

– Matyt, kažkas buvo įsilaužęs, – pasakė ji ir ištiesė jam stiklinę.

Erikas žengė link jos ir buvo jau beveik šalia, kai už nugaros su trenksmu užsidarė durys.

Erikas atsigręžė, jo širdis daužėsi kaip pašėlusi. Jis pažvelgė į vis dar čirpiančią storą spyruoklę neproporcingai dideliame, palyginus su durimis, mechanizme, kuris netyčia suveikė ir uždarė duris.

– Dieve, kaip aš išsigandau, – atsiduso jis.

– Atleisk, – nerūpestingai tarė Nelė.

124

NELĖ ĮJUNGĖ KIŠENINĮ ŽIBINTUVĖLĮ ir atsainiai padėjo ant spintelės. Jo šviesoje ant žaliuzių išryškėjo keli sluoksniai voratinklių.

Erikas stovėjo sustingęs, stengdamasis suvokti, ką mato. Apsukusi virtuvėje ratą, ant rūsio durų nutūpė didelė musė. Palei vieną jų pusę kabojo geležinis strypas, kuriuo, matyt, jos būna užrakinamos.

– Pašlovinta ta moteris, kuri bijosi Viešpaties, – sušnabždėjo Nelė.

– Nele, aš ne visai susigaudau, kas ir kaip.

Ant grindų priešais susuktą skudurinį kilimėlį, pavarų dėžę ir purviną giesmyną gulėjo du peiliai.

– Tu namuose, – tarė ji šypsodamasi.

– Ačiū, bet...

– Ten durys, – parodė ji.

– Durys? – pakartojo jis nesuprasdamas.

– Geriau pats nusileisk, – pasiūlė ji ir ištiesė vandens stiklinę.

– Nusileisti kur?

– Neprieštarauk man, – sukikeno ji.

– Manai, kad man reikia pasislėpti rūsyje?

Nelė karštai palinksėjo.

– Ar tu neperdedi? Aš nemanau, kad...

– Tylėk! – suriko Nelė ir sviedė į jį stiklinę.

Ta pataikė į sieną už jo, tėškėsi ant grindų ir sudužo, aptaškydama Eriko kojas.

– Ką tu darai?

– Atleisk, aš tik šiek tiek įsitempusi, – paaiškino ji ir pasidraskė kaktą.

Jis linktelėjo ir pasuko link durų į prieškambarį, patraukė už rankenos, bet standi spyruoklė buvo užtrenkusi užraktą. Spynoje nebuvo jokio rakto. Išgirdus, kad už nugaros artinasi Nelė, Erikui į kraują plūstelėjo adrenalinas. Jis stipriai trūktelėjo už rankenos, bet durys nepajudėjo nė per milimetrą.

– Noriu tik tiek, kad darytum taip, kaip aš sakau, – paaiškino Nelė.

– Bet aš neketinu leistis į kažkokį sumautą...

Erikui nespėjus susigaudyti, kas vyksta, Nelė taip stipriai smogė į nugarą, kad jam užėmė kvapą ir jis vožėsi kakta į duris. Vyras susvirduliavo. Jautėsi taip, lyg petį virš kairės mentės trauktų mėšlungis, bet tada pajuto nugara bėgantį šiltą skystį.

Pažvelgęs žemyn, ant nešvaraus linoleumo pamatė kraujo lašus. Pažvelgęs per petį į Nelę suprato, kad ji trenkė jam malka, kuri dabar gulėjo ant grindų šalia jos kojų.

– Atleisk, Erikai, – beveik juokdamasi ištarė ji. – Aš nenorėjau...

– Nele, – žioptelėjo jis gaudydamas orą. – Tu mane sužeidei.

– Taip, žinau, ir man nelengva, bet aš tau padedu. Nieko baisaus.

– Aš nepadariau to, ką apie mane kalba, – pamėgino pasiaiškinti jis.

– Nepadarei?

Erikas pasislinko į šoną ir atsisuko į ją. Nuo spintelės Nelė pasiėmė didelį laužtuvą.

– Negi nesupranti... aš nekaltas.

Jis ėmė trauktis ir atsitrenkė į stalą, ant kurio stovėjo vandens pilna skalbimo vonelė. Purvinas vanduo suteliuškavo, šliūkštelėjo per kraštą ir teškėti ant grindų.

Nelė greitai priėjo ir smogė. Erikas atrėmė smūgį dilbiu. Nuvėrė toks skausmas, kad jis vos nenualpo ir susvirduliavo atatupstas, atsitrenkdamas į šviesiai mėlynas spintos duris.

Nelė smogė dar kartą, bet pataikė ne į galvą, o nuskėlė spintos kampą. Traukdamasis šonu Erikas nuvertė tuščių stiklainių bokštelį. Tie barškėdami suvirto į plautuvę, nukrito ant grindų ir sudužo plačiai pažerdami šukes.

– Nele, liaukis, – uždusęs paprašė jis.

Ranka, ko gero, bus sulaužyta, nes turėjo prilaikyti ją kita.

Sekdama iš paskos moteris atrodė susikaupusi. Ji užsimojo ir vėl smogė, bet Erikas atsilošė ir strypas prašvilpė pro pat nosies galiuką. Erikas trenkėsi pakaušiu į atidarytas spintelės duris. Traukdamasis jis užmynė ant šukės kaip tik tą akimirką, kai Nelė vėl smogė.

Jis vėl sulaikė stiprų smūgį ta pačia ranka ir suriko iš skausmo. Akyse kelioms sekundėms patamsėjo, ėmė linkti keliai ir jis suklupo. Prieš save išvydo purvinas grindis ir kraują, tekantį sužeista ranka.

– Liaukis, liaukis, – maldavo jis, bet gavo dar vieną smūgį, šįkart į smilkinį.

Jo galva loštelėjo į šoną, viduje viskas nutilo ir nurimo.

Erikas grabaliojo ore, ieškodamas atramos.

Regos laukas susitraukė iki siauro vamzdelio, susitraukė ir virtuvė. Matė, kad Nelė pasilenkė ir šypsodamasi žiūrėjo į jį.

Erikas pamėgino atsikelti. Kai nudiegė pėdą, suprato, kad mina ant šukių, bet tas skausmas atrodė toks tolimas, kaip dygčiojimas kažkur žemai apačioje, po pėda, iš po žemės.

Jis nugriuvo ant nugaros, apsivertė ant šono ir gulėjo skruostu į grindis, gaudydamas orą.

– Dieve...

– Ir taip nekaltasis tapo pajuokos objektu, – sumurmėjo Nelė. – Bet paklausk bandos, tai...

Per siaurą regos vamzdelį jis matė, kaip Nelė atidarė rūsio duris ir pėda įstūmė kaištį.

Jai pasilenkus padvelkė kvepalais. Kolegė pakišo rankas jam po pažastimis ir nuvilko grindimis. Jis buvo visiškai bejėgis, kojos vilkosi, brėždamos ant grindų kruviną pėdsaką.

– Nedaryk to, – meldė Erikas, gaudydamas orą.

Nelė nutempė jį link laiptų. Erikas mėgino užsikabinti už spintos, bet pirštai nuslydo. Per skruostą, žemyn kaklu, per sprandą bėgo kraujas. Vyras pamėgino įsikibti į durų staktą, bet neužteko jėgų išsilaikyti.

Nelė leidosi laiptais tamsoje atbula ir vilko jį. Eriko kojos dunkstelėdavo ant kiekvienos pakopos.

Jis nieko nematė, jautė tik skausmą, nudiegiantį ranką su kiekviena pakopa. Aukštai viršuje šmėkščiojo žibintuvėlio šviesa. Paskui jis neteko sąmonės.

125

ATSIMERKĘS TAMSOJE ERIKAS užuodė senų išmatų ir seniai pūvančios mėsos dvoką. Nežmoniškai gėlė dešinį dilbį, galva tvinksėjo iš skausmo.

Jis nieko nematė. Bet kokias mintis nuskandino ir blyksinčioje tamsoje išsklaidė plūstelėjusi karšta panikos banga. Jis nesusigaudė, kas atsitiko. Kūnas įsitempė, pasiruošęs gelbėtis ir būdrauti.

Iš tikrųjų norėjo šauktis pagalbos, bet prisivertė gulėti visiškai ramiai ir įtempęs ausis. Patalpoje buvo visiškai tylu.

Kartais kažkur tyliai suūždavo, lyg vėjas kamine.

Jis atsargiai pačiupinėjo sužalotą ranką ir pajuto, kad ji apvyniota popieriumi.

Eriko širdis ėmė plakti greičiau.

„Beprotybė, – pagalvojo jis. – Nelė trenkė man, sunkiai sužeidė, ranka turbūt sulaužyta."

Pamėginęs apsiversti pajuto, kad krešėdamas kraujas sulipino plaukus ir tiek jie, tiek skruostas buvo pridžiūvę prie čiužinio.

Vyras pakėlė galvą ir aiktelėjo, kai ši ėmė suktis. Jis prisivertė atsiklaupti. Smilkinys dunksėjo.

Iš įtampos Erikas sunkiai šnopavo per nosį. Jis pamėgino vėl įsiklausyti, bet niekas nejudėjo. Girdėjo tik savo kvėpavimą.

Išplėtęs akis mėgino ką nors įžvelgti tamsoje, bet akys neapsiprato.

„Jei neapakau, tai čia visai nėra šviesos."

Tada prisiminė, kad prieš prarasdamas sąmonę buvo nuvilktas stačiais rūsio laiptais.

Prieš stodamasis jis prispaudė prie pilvo sužalotą ranką, bet dar nespėjęs atsitiesti, galva į kažką atsitrenkė.

Sutarškėjo metalas.

Pasilenkęs ir ištiesęs ranką ėmė judėti pirmyn, bet vos už dviejų žingsnių užčiuopė grotas.

Viena pėda įmynė į kažką šlapia.

Ištiesęs ranką slinko palei grotas, kol atsidūrė kampe.

Tai narvas.

Širdis krūtinėje ėmė baladotis, vėl užplūdo panika, nuo sukilusio spaudimo ausyse ūžė, vos galėjo įkvėpti.

Pamažu Erikas pradėjo suprasti. Visa, kas jam nutiko, išsiskaidė aiškiais, pavieniais įvykiais, lyg juos būtų apšvietusi šalta šviesa.

Ėmęs tyrinėti toliau Erikas užlipo ant kažko minkšta, regis, pledo. Jis braukė per grotas sveikąja ranka, čiupinėdamas storus strypus ir kampus. Narvas buvo suvirintas – pirštais užčiuopė gumbus, kur metaliniai strypai buvo įtvirtinti ties lubomis ir grindimis.

„Nelė. Visa tai padarė Nelė."

Ji yra tas žmogus, kurį jie vadino purvinuoju Pamokslininku. Serijinė žudikė ir persekiotoja.

Erikas vėl užmynė ant čiužinio ir užčiuopė narvo dureles. Trūktelėjus už jų visas narvas subarškėjo.

Iškišęs pirštus apčiuopė didelę pakabinamą spyną, apvertė ją, patampė, bet buvo akivaizdu, kad ji nesulaužoma net tvirtu laužtuvu.

Erikas vėl atsiklaupė, atsirėmė kaire ranka, užsimerkė tamsoje ir pamėgino pradėti kvėpuoti ramiai, bet staiga krūptelėjo, kai atsidarė durys į virtuvę.

Ant laiptų sukaukšėjo žingsniai, pamažu artėjo šviesa.

Kažkas leidosi su žibintuvėliu rankoje.

Pasilenkęs jis pamatė žalios suknelės apačią ir Nelės kojas.

Šviesa šokinėjo ant laiptų ir sienos, nuo kurios gabalais buvo nubyrėjęs tinkas. Turėklas buvo išklibęs ir kaskart jį pajudinus, iš atramų vietų byrėjo cementas.

Erikas pasijuto taip, lyg tuoj apsivems.

Ši moteris nužudė Mariją Karlson, Sandrą Lundgren, Susaną Kern ir Katryną Jusef – visiškai nekaltas, su juo susijusias moteris.

Kaip suvokti, kad Nelė tai padarė? Kad sėdėjo ant jų ir peiliu badė veidus ir kaklus, kai moterys jau seniai buvo mirusios?

Dabar ji leidosi į rūsį. Šviesa nuslydo narvu ir Erikas pamatė, kad jis padarytas iš suvirintos armatūros. Jį supo rūdžių rudumo tankios geležinės grotos. Narvo durys padarytos iš dvigubo tinklo, kurio kilpos tarpusavy suvirintos, ir užrakintos tvirta kabamąja spyna iš nušvitrinto plieno.

Kai Nelė sustojo ir pažvelgė į jį, rūsio sienomis nuslinko šešėliai.

Ji tankiai alsavo, veidas buvo raudonas iš įkarščio. Erikas pastebėjo, kad jo kairė ranka parudavusi nuo rūdžių, apatiniai baltiniai suplyšę ir aplink liemenį kabo tik skarmalai.

– Nebijok, – prabijo Nelė ir prisitraukė prie narvo biuro kėdę. – Žinau, šią akimirką tu bandai suprasti, kaip viskas susiję, bet tau nereikia skubėti.

Neatitraukdama nuo jo akių Nelė padėjo žibintuvėlį ant seno virtuvinio stalo. Tas apšvietė sieną prie laiptų, bet buvo galima šį tą įžvelgti ir likusioje patalpos dalyje.

Šalia gulėjo senas čiužinys, kurio dryžuota medžiaga viduryje buvo dėmėta nuo purvo, lyg kažkas būtų gulėjęs ant jo ilgesnį laiką.

Kitame kampe stovėjo nublukęs bakelis su drumzlinu vandeniu, o šalia – lėkštė su nusitrynusiu gėlių ornamentu po smulkiai suskilinėjusia glazūra.

Čia turi būti tas narvas, apie kurį pasakojo Rokis.

Prieš pabėgdamas jis ištupėjo čia septynis mėnesius.

Jis išsilaisvino iš narvo ir Finstoje pavogė automobilį, bet padarė avariją ir buvo nuteistas už Rebekos nužudymą.

Šešėliuose už narvo Erikas pamatė negyvų žiurkių ir glėbį medinių lazdų su suodinais galais.

Juoda Nelės rankinė stovėjo po stalu.

Erikas nusibraukė nuo akių kirpčius ir pagalvojo, kad reikia su ja pakalbėti, pasirodyti jos akyse ne auka, o kažkuo kitu.

– Nele, – tarė jis lyg išsekęs. – Ką aš čia darau?

– Aš saugau tave.

Jis atsikosėjo ir pagalvojo, kad turi kalbėti įprastu balsu, kaip kolega iš Karolinskos ligoninės, o ne išsigandusi, nužmoginta būtybė.

– Kodėl manai, kad mane reikia saugoti?

– Dėl daugybės dalykų, – sušnabždėjo ji šypsodamasi.

Šviesių plaukų sruogos buvo išlindusios iš po skarelės, o plonos suknelės pažastys ir priekis patamsėję nuo prakaito.

„Ji sako, kad saugo mane. Nelė mano, kad gina mane nuo daugybės dalykų. Ji atsivežė mane čia ne nužudyti. Rokis sėdėjo narve ir nebuvo nei kankinamas, nei sužalotas, nebent baudžiamas ir auklėjamas."

Ant grotų arčiau grindų siūbavo voratinkliai, pilni musių ir vėdarėlių. Jis pažvelgė į tamsų tarpdurį kitapus narvo. Iš tunelio pažeme pūtė silpnas skersvėjis.

Reikia galvoti.

Tai Nelė nukreipė policiją link jo. Ji žinojo, kad jis bėgs, kad neturės kur pasislėpti, kad anksčiau ar vėliau ateis pas ją savo noru.

Jis pats paskambino Nelei ir paprašė jos atvažiuoti.

Nelė norėjo, kad viskas susiklostytų būtent taip, tai ne atsitiktinumas, nes viskas per daug gerai sutampa.

Ji turėjo ruoštis kelerius metus, galbūt stebėjo dar anksčiau, nei jis pradėjo dirbti Karolinskos ligoninėje.

Nelė persekiojo jį.

Ji praleido šalia jo tiek daug laiko, kad galėjo nuspėti kiekvieną veiksmą, paruošti įkalčius taip, kad jis atrodytų kaltas.

Erikas pamatė vorą, lėtai rėpliojantį per negyvą žiurkę. Jis galvojo apie tai, kad gyvenimas sudaužytas, kad galbūt liks uždarytas čia iki mirties. Nes niekas nežino, kur jis yra.

Jonas ieško ne toje vietoje – Šioldingės bažnyčia yra tik painiavos Rokio smegenyse padarinys.

Eriko šeima, draugai ir visi kiti prisimins jį kaip pasislėpusį ir be pėdsakų dingusį serijinį žudiką.

„Turiu pabėgti. Net jei policija sučiups mane ir būsiu nuteistas kalėti visą gyvenimą.“

126

NELĖ PALINKO Į PRIEKĮ ir pažvelgė į Eriką. Jis nesuprato, ką reiškia tas žvilgsnis. Šviesios akys blizgėjo kaip porcelianiniai rutuliukai.

– Nele, tu ir aš esame racionalūs žmonės, – prabilo Erikas ir pats išgirdo, kad balsas virpa iš baimės. – Mudu gerbiame vienas kitą... Aš suprantu, kad nenorėjai manęs sužeisti.

– Tiesiog labai sunku, kai tu nedarai taip, kaip aš sakau, – atsiduso ji.

– Žinau, kad gali atrodyti sunku, bet taip yra visiems, tai gyvenimo dalis.

– Gerai, – tepasakė ji.

Nelė kažką sušnabždėjo ir patraukė ant stalo kažkokį daiktą. Ant dulkinos stiklinės plokštelės, nedidelio lyg ir paveikslėlio, atremto į sieną, pabiro smėlis. Tai buvo įrėminta bendradarbiavimo sutartis tarp Emabudos, *Saint-Gobain* ir Saulės kalvos stiklo fabrikų.

– Man labai skauda ranką ir...

– Bene pasakysi, kad tau dabar reikia važiuoti į ligoninę? – paniekinamai paklausė ji.

– Taip, reikia peršviesti ranką...

– Išgyvensi, – pertraukė Nelė.

– Ne, jei tai epiduralinė hematoma, – paprieštaravo jis ir palietė žaizdą smilkinyje. – Man gali prasidėti arterinis kraujavimas, čia, tarp dangalų ir kaukolės vidinės pusės.

Nelė nustebusi pažvelgė į jį, o paskui ėmė juoktis.

– Viešpatie, kaip tai patetiška.

– Norėjau pasakyti... tik tiek, kad jeigu nori, kad man čia būtų gera, turi manimi rūpintis, stengtis, kad gerai jausčiausi...

– Aš taip ir darau. Turi visko, ko reikia.

Erikui kilo mintis, kad žmogus, kuris elgiasi taip kaip Nelė, jaučia nepasotinamą emocinį alkį, jos poreikiai neriboti ir per sekundę atsidavusi meilė gali virsti aistringa neapykanta.

– Nele, – atsargiai kreipėsi jis. – Kaip ilgai ketini laikyti mane užrakintą?

Ji susidrovėjusi nuleido akis ir nusišypsojo, apžiūrinėdama savo nagus, o tada nužvelgė jį.

– Iš pradžių tu prašysi ir gal grasinsi, – ėmė aiškinti ji. – Žadėsi įvairiausių dalykų... Netrukus pamėginsi visaip mane paveikti sakydamas, kad neketini pabėgti, kad tik nori padėti man nušluoti laiptus.

Ji pasitaisė suknelę ir tylėdama pažvelgė į jį. Netrukus ji užsikėlė koją ant kojos ir šiek tiek atsitraukė, kad žibintuvėlio šviesa kristų ant skruosto.

– Nele, aš tau dėkingas, kad galiu čia būti, bet rūsys man nepatinka. Nežinau kodėl, tiesiog nepatinka, – pasakė Erikas, bet atsakymo nesulaukė.

Žiūrėdamas į ją stengėsi prisiminti, kaip jie susipažino.

Nelė turėjo būti netoliese, kai jis tyrė Rokį, o paskui, matyt, susirado darbą jo skyriuje.

Kaip ji galėjo gauti tą darbą?

Personalo vadovas nusižudė. Tai įvyko iškart po to, kai ji pradėjo dirbti.

Nelė buvo smagi, lengvai bendraujanti, žavingai šneki ir saviironiška.

Kai jis išsiskyrė su Simona, buvo sunkus laikotarpis. Ypač ilgomis, bemiegėmis naktimis. Nelė įtikino jį vėl pradėti vartoti tabletes ir davė jam valiumo, rohypnolio, sobrilo*, citodono** – visų tų vaistų, nuo kurių prieš keletą metų buvo išsilaisvinęs.

Juodu kartu pavartojo tablečių užgerdami alkoholiu ir juokėsi iš to. Dabar jis negalėjo suvokti, apie ką tada mąstė. Paskui juodu pradėjo bučiuotis, o netrukus atsidūrė lovoje. Ji užsispyrė apsivilkti Simonos naktinius, o jis stengėsi neparodyti, kaip jam nemalonu.

Dabar prisiminė vieną neseną įvykį. Buvo neįprastai sunki diena – vienas iš jo pacientų buvo atvežtas prievarta ir pririštas diržais, o jam teko kelias valandas sėdėti su artimaisiais ir klausytis jų kaltinimų. Paskui jis pasijuto toks pavargęs ir sukrėstas, o metas buvo toks vėlyvas, kad nutarė likti klinikoje ir permiegoti ant gulto.

Nelė taip pat buvo pasilikusi po darbo. Ji davė jam rohipnolio tabletę, o paskui sumaišė abiem po kokteilį iš medicininio spirito ir *Schweppes Russchian*.

Matyt, vaistai buvo per stiprūs arba jis buvo visiškai persidirbęs, nes iškart atsijungė, tarsi būtų netekęs sąmonės.

Žinojo, kad miegojo ilgai ir giliai, kad prieš tai Nelė jį nurengė ir išvažiavo namo.

Bet jis sapnavo, kad kažkas jį bučiavo, laižė jo suspaustas lūpas ir įspaudė į atsipalaidavusią ranką šaltą stiklinį rutuliuką.

Paveiktas tabletės jis sapnavo, kad Nelė grįžo pas jį, persivėrusi liežuvį papuošalu, ir lėtai apžiojo jo penį. Paskui sapnavo, kad į kabinetą, tuo pačiu keliu kaip Nelė, įžengė stirna, praėjo pro jo gultą, sustojo už toršero, pakėlė galvą ir pažvelgė į jį baikščiomis akimis. Pro blakstienas prasiskverbus šviesai jis išvydo Nelę. Ta klūpojo ir

* Raminamieji, migdomieji.

** Citodonas – analgetikas.

spaudė jam į delną šaltą, kietą daiktą. Tai buvo maža, ruda, porcelianinė stirnos galvutė.

Dabar Nelė sėdi nejudėdama ir žiūri į jį, o jos veidas bejausmis. Lyg nusiteikusi ilgai laukti, kol jis pasveiks.

Po kiek laiko ji ištraukė iš plono šiukšlių maišelio tvarkingai sulankstytų rūbų ir pasidėjo juos ant kelių.

– Ar jie man?

– Taip, atleisk, – tarė ji, susuko drabužius į volelį ir prakišo per grotas.

– Ačiū.

Tai buvo purvini džinsai su žemėtais keliais ir išblukę marškinėliai su užrašu *Saab 39 Gripen*. Drabužiai atsidavė prakaitu ir pelėsiais, bet Erikas nusitraukė suplyšusius apatinius baltinius ir atsargiai persirengė.

– Tau atsirado mielas pilvukas, – pastebėjo ji ir sukikeno.

– Tikrai, – tyliai tarė jis.

Nelė koketiškai kilstelėjo smakrą ir nusirišo nuo galvos skarelę. Šviesios sruogos buvo sulipusios nuo kraujo. Erikas prisivertė pažvelgti jai į akis, nenusukti žvilgsnio, nors širdis iš baimės ėmė plakti greičiau.

– Nele, mes esame kartu, – ištarė jis ir sunkiai nurijo seiles. – Mes visada buvome kartu... bet aš laukiau, nes maniau, kad tu su Martinu.

– Su Martinu? Bet... nemanyk, kad tai ką nors reiškė, – pasakė ji ir išraudo.

– Jūs atrodėte laimingi.

Jos veidas surimtėjo, lūpos ėmė virpėti.

– Esame tik tu ir aš, – patikino ji. – Visada buvome tik mes...

Erikui buvo sunku kvėpuoti, bet stengėsi, kad balsas skambėtų natūraliai.

– Aš nežinojau, ar tu graužeisi dėl to, kas atsitiko aną kartą...

– Niekada, – sušnabždėjo ji.

– Aš taip pat ne. Žinau, padariau kvailų dalykų, bet tik todėl, kad jaučiausi apleistas.

– Mielasis...

– Nes visada jaučiau, kad mudviejų ryšys unikalus, Nele. Taip buvo visada visada.

Moteris apsiašarojo ir nusisukusi virpančiais pirštais nusibraukė panosę.

– Aš nenorėjau tavęs sužeisti, – tyliai paaiškino ji.

– O aš neatsisakyčiau poros tablečių *Morfin Meda*, – kiek žvaliau pasakė jis.

– Gerai, – iškart linktelėjo Nelė, nusišluostė veidą, atsistojo ir išėjo.

127

VOS TIK NELĖ UŽLIPO į virtuvę, uždarė duris ir nuleido ant durų sunkų buomą, Erikas ėmė tampyti narvo strypus. Jis traukė taip stipriai, kad pajudino vieną strypą keletą milimetrų, bet paskui suprato, kad nieko iš to nebus.

Erikas spyrė į jį basa koja. Padą nutvilkė skausmas, o grotos tyliai sugaudė. Apimtas nevilties jis ėjo ratu, patampė grotas kampuose, ieškodamas silpnesnio konstrukcijos taško, pamėgino pastumti narvo viršų aukštyn, bet niekur nebuvo jokių spragų, jokių atšokusių suvirinimo taškų. Paskui jis atsigulė ant pilvo, ištiesė kairę ranką ir pirštų galiukais sugebėjo pasiekti vieną iš pagalių. Prisiridenęs jį arčiau sugriebė ir įsitraukė į narvą. Jis perėjo prie kitos narvo pusės, ištiesė lazdą ir užkabino juodos *Gucci* rankinės dirželį. Atsargiai keliant pagalio galą rankinė nusmuko prie Eriko. Jis aiktelėjo iš skausmo, kai šiek tiek svorio teko perkelti ant sužalotosios rankos. Praėjo, regis, amžinybė, kol įsitraukė rankinę į narvą. Rausiantis tarp Nelės dėžutės su pudra, paauksuotų lūpdažių tūtelių, kelioninio flakonėlio su plaukų laku ir ieškant spynos rakto Eriko rankos drebėjo. Šoninėje kišenėlėje aptiko jos telefoną. Kadangi galėjo naudotis tik viena ranka, padėjo telefoną ant grindų, pasilenkė virš jo ir surinko SOS tarnybos numerį.

– SOS 112. Kas atsitiko? – paklausė ramus balsas.

– Klausykite... Turite pamėginti išsiaiškinti, iš kur aš skambinu, – pasakė Erikas taip garsiai, kiek išdrįso. – Mane rūsyje uždarė serijinė žudikė. Jūs turite atvažiuoti ir...

– Ryšys labai blogas, – pertraukė balsas. – Ar galite pereiti...

– Žudikės vardas – Nelė Brant. Aš sėdžiu geltono namo, esančio pakeliui į Rimbu, rūsyje.

– Dabar aš nieko negirdžiu... Ar sakėte, kad jums gresia pavojus?

– Tai rimta, jūs turite atvykti, – aiškino Erikas ir skubiai dirstelėjo į laiptus. – Aš esu geltoname name pakeliui į Rimbu, aplinkui laukai, sodyboje mačiau griuvėsius – seną fabriką su aukštu kaminu ir...

Subarškėjo durys į virtuvę ir Erikas drebančiais pirštais išjungė pokalbį. Telefonas iškrito iš rankų, bet vyras pakėlė jį ir įkišo į rankinę. Nelė ėmė leistis stačiais laiptais. Paėmęs pagalį Erikas stumtelėjo rankinę link stalo. Ji vos nenuvirto, bet vyras prispaudė apatinį kraštą, ištiesė ranką kiek galėdamas toliau ir nustūmė rankinę likusį galelį.

Nelė jau beveik apačioje.

Erikas įsitraukė pagalį, paslėpė jį po čiužiniu ir pastebėjo, kad ant purvinų grindų liko neryškus dryžis.

Nelė priėjo. Jos rankoje buvo plačiaašmenis virtuvinis peilis. Kolegės veidas suprakaitavęs. Moteris nusibraukė kruvinus plaukus ir pažvelgė į rankinę po stalu.

– Tavęs ilgai nebuvo, – pasakė Erikas ir atsilošė į grotas.

– Virtuvėje buvo šiokia tokia netvarka.

– Bet morfino turi?

– Kai žmogus pakankamai išalkęs, kartus daiktas tampa saldus, – sumurmėjo ji ir padėjo baltą tabletę ant peilio galiuko.

Nelė abejingai nusišypsojo ir ištiesė peilį.

– Išsižiok, – lyg išsiblaškiusi tarė ji.

Eriko širdis daužėsi. Jis pasilenkė link surūdijusių grotų, išsižiojo ir žiūrėjo, kaip artėja peilio smaigalys.

Peilis virpėjo. Kai Nelė įkišo peilio galiuką į pravirą Eriko burną, jos kvėpavimas padažnėjo.

Šalti ašmenys palietė liežuvį ir Erikas atsargiai suglaudė lūpas.

Nelė ištraukė peilį. Jo ašmenys skambtelėjo į grotas.

Erikas apsimetė, kad nurijo tabletę, o iš tikrųjų užkišo ją tarp skruosto ir galinių dantų. Seilėse pradėjus tirpti apvalkalui, burnoje pasidarė kartu. Erikas nedrįso nuryti tabletės. Nesvarbu, kad jam skauda – negalėjo rizikuoti apsnūsti ir užmigti.

– Tu įsisegei naujus auskarus, – pastebėjo jis ir atsisėdo ant čiužinio.

Nelė šyptelėjo ir įsmeigė akis į peilį.

– Tačiau manęs nepakako, – tyliai ištarė ji.

– Nele, jei tik būčiau žinojęs, kad tu manęs laukei...

– Aš stovėjau sode ir mačiau, kaip žiūri į Katryną, – sušnabždėjo ji. – Žinau, kad vyrams patinka gražūs nagai, bet mano rankos visada buvo keistos. Nieko nepadarysi...

– Tavo rankos gražios, man jos gražios. Jos...

– O ji vis tiek gražesnė, – nukirto Nelė. – Dabar liko tik tavo mieloji mokytoja... Mačiau jus, mačiau jos slidžią burną ir...

– Esi tik tu, – pareiškė Erikas kaip galėdamas tvirčiau.

– Bet aš neturiu vaiko, neturiu mažos mergaitės, – sušnabždėjo ji.

– Apie ką tu kalbi? – paklausė Erikas ir pašiurpo.

– Gal nereikia traukti ugnies iš marškinių klostės, jei ne...*

– Nele, man jos nerūpi. Aš nematau nieko daugiau, tik tave.

Staiga ji smogė peiliu. Erikas loštelėjo ir peilis praskriejo ten, kur ką tik buvo jo veidas.

Nelė sušnopavo ir nusivylusi pažvelgė į jį. Erikas suprato, kad persistengė, kad ji pajuto, jog vyras meluoja.

– Tai, ką tu sakai, – išspaudė ji šnopuodama. – Nežinau... Tai panašu į mirties paieškas gaudant vėją.

* Nelė iškreipia Biblijos citatą iš Patarlių knygos (6:27).

– Ką nori pasakyti? Nele, aš neieškau mirties.

– Tu nekaltas, – sumurmėjo ji ir pasikasė kaklą ašmenimis. – Aš tavęs nekaltinu.

Ji šiek tiek atsitraukė ir jos šviesus veidas dingo šešėliuose. Ten, kur turėjo būti akys, liko tik juodos skylės, aplink smakrą išryškėjo grubūs kontūrai.

– Bet tu pamatysi, Erikai, kaip atrodo tai, kas praeina, – pažadėjo ji ir pasuko link laiptų.

– Tik nekvailiok, – sušuko Erikas jai nueinant.

Moteris sustojo ir atsigręžė. Jos skruostais nubėgęs prakaitas buvo beveik visai išterliojęs makiažą.

– Aš nesitaikstysiu su tuo, kad tu vis dar galvoji apie ją, – tvirtai pareiškė Nelė. – Jei galvosi apie ją, pamatysi veidą be akių ir lūpų.

– Ne, Nele! – sušuko jis.

Moteris užlipo siaurais laiptais.

Erikas susmuko ant grindų, išspjovė į delną aptirpusią tabletę ir įsikišo ištižusius likučius į džinsų kišenę.

128

MARGOTA ŽINOJO, kad maža tikimybė, jog Nelė Brant būtų savo bute Bromoje arba darbe Karolinskoje. Vis dėlto ji labai nerimavo sėdėdama automobilyje toliau nuo balto, funkcionalizmo stiliaus namo, kurį iš visų pusių siautė specialiųjų pajėgų būrys.

O šiaip, jei nekreiptum dėmesio į tuos juodai vilkinčius, iki dantų ginkluotus policininkus, šis kvartalas atrodytų svajingai ramus, tarsi vieną iš anų vaikystės vakarų.

Margota stebėjo operaciją įsijungusi radijo ryšį. Vidinė įtampa graužė iš vidaus. Nori nenori, prieš akis iškilo vaizdas, kaip ramybę sudraskys riksmai ir šūviai.

Radijo stotelė sutraškėjo ir pasigirdo operacijos vado Rogerio Stormo balsas:

– Jos čia nėra.

– Ar visur apieškojote? Rūsyje, palėpėje, sode?

– Jos čia nėra.

– O vyras?

– Sėdėjo ir žiūrėjo šuolių į vandenį varžybas.

– Ką sakė?

– Aš paklausiau tiesiai šviesiai, bet jis pareiškė esąs įsitikinęs, kad Nelė su tuo nesusijusi... Juodu skaitę apie Eriką ir žmona esanti tokia pat sukrėsta kaip ir jis.

– Gerai, dabar į tai nusispjaut, tik tegu pasako, kur ji šiuo metu, – pasakė komisarė žiūrėdama į namą.

– Jie neturi jokių kitų namų. Vyras nieko nežino.

– Ar operacija baigta?

– Vyrai jau eina lauk.

– Tada aš einu į vidų, – pasakė Margota ir atidarė duris.

Tą pat akimirką, kai išlipo, kryžkaulį nusmelkė skausmas. Ji iškart suprato kodėl, bet vis dėlto nulingavo link plačiai atidarytų durų.

– Aš gimdysiu tada, kai baigsiu šitą bylą, – pareiškė ji tarpduryje stovinčiam policininkui.

Didelis prieškambaris buvo jaukus ir svetingas. Priešais duris kabojo Karlo Larsono paveikslas. Specialiojo būrio vyrai ėjo laukan su šalmais rankose, ant diržų siūbuojant automatiniams karabinams.

Svetainės prieblandoje fotelyje sėdėjo apvalainas vyras. Jis buvo atpalaidavęs kaklaraiščio mazgą ir prasisagstęs marškinius. Ant staliuko stovėjo padėklas su mikrobangų krosnelėje pašildytais pusfabrikačiais.

Vyras atrodė ištiktas šoko. Jis visą laiką braukė rankomis per šlaunis ir sutrikęs šypsojosi su juo kalbančiam policininkui.

– Šitas namas didelis. Pakanka... nes žiemą mes dažnai važiuojame į Karibus ir...

– Jūsų giminės, šeimos nariai – ar jie neturi namų? – pertraukė Margota.

– Švedijoje gyvenu tik aš.

– Jeigu jūsų žmona vis dėlto turėtų namą, kuriuo galėtų naudotis, – kur jis galėtų būti?

– Apgailestauju, nežinau, aš...

Margota paliko jį, užlipo laiptais, apsidairė, nuėjo į miegamąjį ir išsitraukė savo telefoną.

– Nelės Brant nebuvo nei namuose, nei Karolinskoje, – pranešė ji atsiliepusiam Jonui.

– Ar ji susijusi su kokias nors kitais pastatais? – paklausė Jonas Lina.

– Mes patikrinome visus registrus, – pasakė Margota ir žioptelėjo užėjus sąrėmiui. – Jie neturi jokių kitų namų, vasarnamio ar sklypo.

– Kur ji gyveno anksčiau?

Margota išsitraukė išrašą, kurį buvo gavusi iškart po pokalbio su Jonu.

– Sprendžiant pagal gyventojų registrą, prieš dešimt metų ir visą laiką iki to ji buvo registruota Šioldingės klebonijoje... o paskui yra keturių metų tarpas, kol ji atsiduria čia, Bromoje.

– Ji gyveno su Rokiu Šiurklundu jo klebonijoje.

– Taip, mes nusiuntėme ten žmonių, bet tas būstas yra skirtas...

– Žinau, žinau.

– Žinoma, gali būti, kad ji nuomojosi butą iš antrų ar trečių rankų.

– Tėvo dienoraštyje minima sodyba Roslagene, – prisiminė Jonas.

– Nėra jokios sodybos, su kuria ji būtų susijusi. Jos giminės niekada nieko nėra turėję. Ji yra paskutinė iš savo giminės.

– Bet Rokis pabėgo nuo jos ir pavogė automobilį Finstoje. Mes nežinome, kokį atstumą jis ėjo pėsčias...

– Aplink Nortelję bus tūkstančiai sodybų, – pertraukė Margota.

– Paieškokite tarp dokumentų. Jeigu ji nuomojasi sodybą iš antrų rankų, galbūt yra sąskaitų už elektrą, išrašytų ne jos pavarde.

– Manau, kad už poros valandų gausiu kratos orderį.

– Ieškokite dabar, kol tave sustabdys.

– Gerai, nuo ko pradėti?

– Jei tikite, kad vyras sako tiesą, turite ieškoti tarp jos asmeninių daiktų.

– Aš esu viršutiniame aukšte... Jie turi atskirus miegamuosius, – pasakė komisarė ir įėjo į erdvų kambarį su švelniai žydrais tapetais.

– Ieškodama išsamiai pasakokite, ką matote.

– Lova paklota, ant naktinio stalelio – kelios knygos, regis, specialioji psichologinė literatūra.

– Patikrinkit stalčius.

Margota atidarė du stalčius ir pasakė, kad jokių dokumentų nėra.

– Jie beveik tušti... Plokštelė mogadono, tabletės nuo gerklės ir rankų kremas.

– Paprastas?

– *Clarins* firmos.

Margota įkišo ranką giliau ir rado mažą plastikinį vaistų buteliuką.

– Buteliukas maisto papildų.

– Kokių?

– Ant etiketės parašyta geležies... hidroksidas.

– Kam jie reikalingi? Ar jūs vartojate?

– Aš valgau mėsos už penkis, – pasakė Margota ir uždarė stalčių.

– Ar drabužių spintos nėra?

– Aš įeinu į jos drabužinę, – pasakojo Margota, įžengdama tarp drabužių eilių.

– Kas ten?

– Suknelės, sijonai, kostiumėliai, palaidinės... Nemanykit, kad aš pavydžiu, bet čia *Burberry*, *Ralph Lauren*, *Prada* ir...

Ji nutilo ir nužvelgė ilgą sieną.

– Kas atsitiko?

– Jos batai... Ko gero, vis dėlto nubrauksiu vieną kitą ašarą.

– Tęskite.

– Jonai, aš noriu pasakyti tik tai, kad... Aš pasirinkau specializaciją ir išstudijavau visas garsias bylas apie persekiojimo sindromą –

nuo Džono Hinklio iki Monos Valen-Jerpės... bet niekas nė iš tolo neprilygsta Nelės pamišimui... Ji pati baisiausia iš visų.

– Žinau.

– Kur man ieškoti toliau?

– Pasikapstykite tolimiausiame kampe. Pažiūrėkite už lentynų, po dėžutėmis. Ką nors turite rasti.

Jie užbaigė pokalbį ir Margota ėmė visur ieškoti, remdamasi į sieną nulindo į tolimiausią kampą, bet nerado visiškai nieko. Vos išėjusi iš drabužinės pamatė viršun belipantį Rogerį Stormą. Jo veidas buvo išpiltas prakaito, o akys išsiplėtusios. Margota atsiduso ir įrėmė sau į kryžkaulį kumštį, kad atlaikytų kitą sąrėmį.

– Kas yra? – sušvokštė ji.

– Gavome naują įrašą.

129

SAULĖ BUVO JAU NUSILEIDUSI, kai Rokis atsibudo šalia vairuojančio Jono. Įsižiebė gatvių žibintai. Kai paskambino Margota, jie artėjo prie Siodertelјės.

– Gavome dar vieną įrašą, – išspaudė ji, sukandusi dantis iš skausmo. – Tikriausiai Erikas ją pažinojo arba bent...

– Papasakokit, kas nufilmuota.

– Nelė filmuoja jau viduje, aukos namuose... Moteris atrodo sužeista, susigūžusi sėdi kampe... o pabaigoje, baigiantis įrašui, pasimato maža pėda... Tamsu, bet atrodo, kad ant grindų guli vaikas.

– Tęsk.

– Paprastas kambarys, senos sienos su atšokusiais tapetais... už lango matosi lyg ir kaminas, bet ekspertai dar nebaigė analizuoti.

– Tęskite.

– Dabar aš žiūriu įrašą per *iPad*... Moters plaukai trumpi, juodi. Ji liekna ir... nežinau... ji kraujuoja, yra beveik be sąmonės ir laiko ištiesusi rankas taip, lyg nieko nematytų arba...

– Klausykite, – pertraukė Jonas. – Tai Džekė Federer. Ji gyvena prie Mažojo Janso skvero.

– Išsiunčiu policijos ekipažą, – pasakė komisarė ir išjungė pokalbį.

Jonas nespėjo pasakyti, kad jos galbūt jau nėra bute, nes Nelė norės nužudyti Džekę Eriko akivaizdoje, kaip nužudė mamą tėvo akivaizdoje, o Nataliją – matant Rokiui.

Jie pravažiavo mikroautobusą, stovintį kelkraštyje su nuleista padanga. Barzdotas vyras su šortais ir raudonai nusvilusiomis kojomis kaip tik statė avarinį trikampį ženklą.

– Tu pasakojai apie narvą, sakei, kad sėdėjai narve, – kreipėsi į Rokį Jonas.

– Kada?

– Nelė kažkur buvo tave uždariusi.

– Nemanau, – nutęsė jis ir nusuko akis į kelią.

– Ar žinai, kur tai galėtų būti?

– Ne.

– Tu pabėgai ir nuvarei automobilį kažkur netoli Norteljės.

– Ar čia ne tu visą laiką vagi automobilius? – sumurmėjo jis.

– Pagalvok... ten buvo sodyba, gal buvo kaminas...

Rokis žiūrėjo į pro šalį lekiantį kraštovaizdį. Važiuojant pro Salemo sankryžą jis giliai atsiduso, didelėmis rankomis persibraukė veidą ir barzdą, tada vėl pažvelgė į kelią.

– Nelė Brant nužudė Rebeką Hanson, – lėtai ištarė jis.

– Taip.

– Vis dėlto Dievas grįžo manęs ieškoti, – pasakė jis ir suglamžė tuščią cigarečių pakelį.

– Regis, taip.

– Galbūt mane nuteis už pabėgimą ir heroiną kišenėse... bet paskui aš vėl dirbsiu pastoriumi.

– Tu ir taip jau nekaltai nuteistas. Antrą kartą tavęs nenuteis.

– Ar gali čia sustoti? – visiškai ramiai paprašė Rokis. – Noriu žvilgtelėti į savo bažnyčią.

Jonas sustojo kelkraštyje ir Rokis išlipo. Augalotasis pastorius uždarė duris, pabarškino į automobilio stogą ir pasuko atgal link posūkio į Salemą.

130

NORTELJĖS KOMISARIATO NURODYMU, policijos išorės operacijų vadas Ramonas Šiolynas nusprendė, kad Ulė ir Džordžas Bomanai važiuos automobiliu, kuriame yra radijo stotelė.

Tėvas retai dirbdavo su sūnumi vienoje poroje. Kolegos pajuokavo, kad tėtis Ulė pagaliau išklausys kursus apie policijos darbą.

Ulei labai patikdavo kolegų kalbos. Jis be galo didžiavosi savo sūnumi, kuris buvo aukštesnis už jį visa galva.

Kaip visada, diena praėjo ramiai ir vakarėjant juodu nuvažiavo į Valbio pramoninį rajoną, nes pastarąjį pusmetį buvo gauta pranešimų apie organizuotas vagystes. Bet ten irgi buvo ramu, todėl niekam nieko nepranešę jie įvažiavo į Rimbu, ketindami užsukti į tualetą.

Ulei pradėjo skaudėti nugarą, todėl jis žemiau nuleido sėdynės atlošą. Pažvelgęs į laikrodį tėvas pasakė, kad už pusvalandžio bus galima pajudėti link komisariato, bet iškart po to jiems buvo pranešta apie apskrities ryšių centro paskelbtą aliarmą.

Prieš pusvalandį į pagalbos centrą „SOS 112“ skambino vyras. Ryšys buvęs labai prastas, operatorius beveik nieko negirdėjęs, bet ištyrus trumpo pokalbio įrašą tapo aišku, kad vyrui, regis, reikia pagalbos, o jis apibūdino vietą su fabriko griuvėsiais netoli Rimbu gyvenvietės.

Pavyko nustatyti, kad tai gyvenamasis namas, pastatytas po didžiojo gaisro Saulės kalvos stiklo fabrike.

– Mes jau pakeliui į komisariatą, – subambėjo Ulė.

– Ar dar spėsite ten užsukti? – paklausė operatorius.

– Taip, žinoma.

Į automobilio stogą subarbeno lietaus lašai. Ulė nusipurtė ir uždarė langą, sutraiškydamas į tarpą pakliuvusį citrinuką.

– Įtariama, kad viename iš namų Jemlingėje kilo barnis, – pasakė jis sūnui.

Džordžas apsuko automobilį ir nuvažiavo į pietus pro dideles sodybas, išsiplėtusias tarp juodų miškų.

– Mama sako, kad tu valgai per mažai daržovių, tai nutarė pagaminti lazaniją iš morkų, – pasakė Ulė. – Bet aš pamiršau nupirkti morkų, tai dabar bus kotletai.

– Skanu, – šyptelėjęs sučepsėjo Džordžas.

Laukuose visiškai tamsu. Vienas drugelio sparnas ėmė skrajoti po saloną, nešiojamas ventiliatoriaus oro srovės.

Džordžas išsuko iš kelio ir nuvažiavo siauru žvyrkeliu. Automobilis dundėjo per duobes, šakų braižomas per šonus ir stogą.

– Po velnių, juk šita vieta apleista, – nusistebėjo Džordžas.

Automobilio žibintai tamsoje atvėrė tunelį. Jų šviesoje plazdenantys naktiniai drugeliai ir aukšta kelkraščio žolė švytėjo kaip žalvaris.

– Kuo skiriasi sūris nuo skylės? – paklausė Ulė.

– Nežinau, tėti, – sumurmėjo Džordžas, nenuleisdamas nuo kelio akių.

– Sūryje būna skylių, bet skylėse nebūna sūrio.

– Juokinga, – atsiduso sūnus ir pabarbeno pirštais į vairą.

Jie įsuko į didelį kiemą ir naktinio dangaus fone išvydo didžiulį kaminą. Automobilis lėtai riedėjo per grikšintį žvyrą. Ulė palinko link priekinio stiklo.

– Tamsu, – sumurmėjo Džordžas ir pasuko vairą.

Prožektorių šviesos perbraukė krūmus ir surūdijusias automobilių detales. Staiga kažkas sušvytėjo.

– Registracijos numeriai, – tarė Ulė.

Privažiavę arčiau, kieme tarp fabriko griuvėsių išvydo automobilį su atvira bagažine. Vyrai pažvelgė į geltoną namą. Aplink dilgėlės, languose tamsu.

– Gal palaukim ir pažiūrėkim, ar jie išmes televizorių? – tyliai pasiūlė tėvas.

Džordžas pastatė automobilį taip, kad prožektorių šviesos kristų ant verandos.

– Buvo pranešta, kad reikia nuvykti dėl įtariamo barnio, – pasakė jis ir atidarė automobilio duris. – Einu pažiūrėti.

– Tik ne vienas, – nesutiko tėvas.

Po uniforma juodu vilkėjo lengvas apsaugines liemenes, o ant diržų kabojo tarnybiniai ginklai, papildomos šovinių dėtuvės, lazdos, antrankiai, prožektoriai ir radijo stotelės.

Siauri vyrų šešėliai nutįso žeme iki pat dilgėlių ir namo.

Džordžas įsijungė prožektorių ir jam iškart pasirodė, kad griuvėsiuose tarp stiklo šukių kažką pamatė.

– Kas ten? – paklausė tėvas.

– Nieko, – tarstelėjo Džordžas, jausdamas, kad burna išdžiūvo.

Tamsoje sušlamėjo lapai, paskui pasigirdo keistas garsas – lyg miške kažkas šauktų, apimtas baimės.

– Prakeiktos stirnos, kaip gąsdina, – nusipurtė Ulė.

Džordžas pašvietė į gilią duobę tarp sugriuvusių plytinių sienų. Tarp piktžolių blizgėjo šukės.

– Kokia čia vieta? – sušnabždėjo jis.

– Tik nenueik nuo kelio.

Prožektoriaus šviesa slinko purvinais langais. Jie buvo tokie pilki, kad šviesoje nespindėjo.

Juodu nubrido per aukštas dilgėles. Džordžas pajuokavo, kad šitas sodas žalesnis už tėvo.

Verandos langas buvo užkaltas fanera. Atremtas į sieną stovėjo surūdijęs dalgis.

– Turbūt susiginčijo, kieno eilė tvarkyti namus, – tyliai nusišaipė Ulė.

131

PER NARVO GROTAS Erikas matė, kad Džekė žengė vieną žingsnį atatupsta. Ji buvo išsigandusi ir sutrikusi, mėgino susigaudyti ir nepasiduoti panikai. Matyt, Nelė buvo kažkur ją uždariusi, o paskui privertė nusileisti laiptais.

Erikas nežinojo, ką Nelė ketina daryti, bet matė, kad atstačiusi smakrą ji žiūri į Džekę, apimta egzaltuoto įtūžio.

Jis nedrįso ko nors prašyti – viskas, ką pasakytų, tik pakurstytų pavydą. Galvoje ūžė mintys, ką sugalvoti, kaip prasilaužti pro įžeistos savimylos sukeltą įtūžį.

Džekė caktelėjo liežuviu ir žengė žingsnį pirmyn. Ji įėjo į žibintuvėlio šviesą ir sustojo, pajutusi šilumą.

Dabar Erikas pamatė, kokia ji sužalota: ant smilkinio blizgėjo tamsus kraujas, veidas buvo nusėtas mėlynėmis, apatinė lūpa prakirsta. Jos šešėlis dengė visą sieną. Priešais ją stovinti Nelė nusišluostė į suknelę suprakaitavusią dešinę ranką ir pasiėmė nuo stalo peilį.

Išgirdusi judėjimą Džekė ėmė trauktis, kol atsirėmė į plytinę sieną. Erikas matė, kad ji pirštais čiuopia ko nors, kas padėtų susiorientuoti.

– Ką aš padariau? – paklausė ji išsigandusi.

Erikas nuleido akis, pabuvo taip kelias sekundes ir pažvelgė į Nelę, bet ta jau buvo pastebėjusi, kad jis prieš tai apžiūrėjo Džekę.

Nelės lūpos tvirtai suspaustos, kakle iššokusios gyslos.

Ji nusibraukė nuo skruostų ašaras ir neskubėdama ėmė artintis prie Džekės. Dešinėje rankoje krusčiojo peilis.

Erikas suprato, kad Džekė jaučia, jog Nelė arti. Ji nenorėjo išsiduoti, kad bijo, bet besikilnojanti krūtinė rodė, kad moters kvėpavimas pagreitėjęs. Matėsi, kad instinktyviai nori susigūžti, bet vis dėlto prisivertė išsitiesti.

Nelė lėtai pasuko į šoną, traškindama žvyrą.

Išgirdusi tai Džekė šiek tiek palenkė galvą. Ant ausies, smilkinio ir skruosto matėsi sukrešėjęs kraujas.

Nelė ištiesė link jos peilį ir prisimerkusi įsistebeilijo, peilio galiuką nukreipusi priešais nieko nematantį veidą. Ant lubų sumirgėjo ašmenų atšvaitas.

Džekė pakėlė ranką ir Nelė atitraukė peilį, bet paskui iškart atsargiai kilstelėjo juo palaidinės apykaklę.

– Nele, ji akla, – prabilo Erikas, iš visų jėgų stengdamasis išlikti ramus. – Nesuprantu, kodėl tu...

Ta ėmė ir bakstelėjo smaigaliu Džekei tarp krūtų. Moteris suaimanavo ir palietė paviršinę žaizdą, susikruvindama pirštus. Jos šviesų veidą iškreipė baimė ir sumišimas.

– Dabar žiūrėk į ją, – liepė Nelė. – Žiūrėk į ją! Žiūrėk!

Džekė ėmė trauktis palei sieną, braukdama per ją pirštais, atsitrenkusi į stalą vos nenugriuvo, kluptelėjo per plytą ir žengė didelį žingsnį, kad neapvirstų.

– Elegantiška, – sukikeno Nelė ir nusibraukė nuo veido kruvinus plaukus.

Džekė slinko atatupsta, kvėpuodama tarsi sužeistas žvėris.

Nelė vaikščiojo aplink ją ratu, o neregė sukiojosi pagal garsą, mėgindama susiorientuoti ir visą laiką ištiesusi priešais rankas, kad galėtų apsiginti.

Ji vėl atsitrenkė į stalą, Nelė tyliai užėjo jai už nugaros ir smogė peiliu.

Erikas laikėsi iš visų jėgų, kad nesuriktų.

Džekė iš skausmo sudejavo, žengė pirmyn, už kažko užkliuvo ir trenkėsi keliu į grindis, bet iškart atsistojo. Drabužiais ir koja tekėjo kraujas. Sutrikusi moteris žengė kelis žingsnius ištiesusi rankas.

– Erikai, kodėl jūs taip darote? – drebančiu balsu paklausė ji.

– Kodėl jūs taip darote? – pakartojo Nelė.

– Erikai? – gaudydama orą pašaukė Džekė ir atsigręžė.

– Tarp mūsų viskas baigta, – šiurkščiai atrėžė jis. – Nemanyk, kad...

– Nekalbėk su ja! – suriko Nelė. – Dabar man ant visko nusišikt, neketinu jums leisti...

– Nele, aš noriu kalbėti tik su tavimi, daugiau su niekuo, – pertraukė Erikas. – Noriu žiūrėti tik į tave, į tavo veidą ir...

– Girdėjai? – suriko Nelė Džekei. – Kas tau negerai? Jis nenori tokios sumautos aklos kekšės. Suvoki? Jis tavęs nenori.

Džekė nieko neatsakė, tik atsitūpė, užsidengusi veidą ir galvą rankomis.

– Nele, jau gana, – paprašė Erikas jau nesuvaldydamas virpančio balso. – Ji supranta, ji mums nepavojinga, ji...

– Stokis. Jis mano, kad jau gana, jis nori pažiūrėti į tave... Parodyk veidą... savo mielą gražų veidelį.

– Nele, būk gera...

– Stokis!

Džekė ėmė pamažu stotis, o Nelė smogė iš visų jėgų, bet į kaklą nepataikė. Peilis kirto per petį visai šalia gerklės. Džekė sukliko ir teškėsi ant nugaros. Nelė kirto dar kartą, bet aštrūs ašmenys perskrodė tik orą. Ji netyčia stumtelėjo lentyną prie sienos, o nuo jos ant grindų nubarškėjo kelios konservų skardinės.

– Nele, liaukis, tu privalai liautis! – rėkė Erikas, tampydamas grotas.

Džekė abiem rankomis pastūmė Nelę ir ta klupdama atbula nugriuvo ant medinių strypų ir pametė peilį.

– Nors ir grūstuvėje sutrintumei kvailį grūstuvu drauge su grūdais*, – plonai suinkštė Nelė, rankomis braukydama grindis.

Užčiuopusi skardinę atsistojo ir stipriai trenkė ja Džekei į pilvą, į kairę krūtį, raktikaulį. Džekė suriko, bet kažkaip sugebėjo išmušti jai iš rankos skardinę, dusdama persivertė ant šono ir pamėgino atsistoti.

– Tiesiai priešais tave yra tunelis, – sušuko jai Erikas.

Nelė atsikėlė, priėjusi sugriebė Džekę už trumpų plaukų ir ėmė kumščiu daužyti nugarą ir pakaušį. Džekė griuvo į priekį, vienu keliu atsirėmė į grindis ir vėl pamėgino atsistoti.

Gaudydama orą Nelė dairėsi po tamsų rūsį, kol pamatė peilį ant grindų šalia sienos.

– Dabar aš pasiimsiu jos veidą, – sušvokštė Nelė taip, lyg jos burna būtų pilna seilių.

Džekė klūpojo nejudėdama. Moters nugara plūdo kraujas. Ji buvo užčiuopusi nedidelį atsuktuvą. Atsikvėpusi ėmė svirduliuodama keltis.

Nelė nusibraukė nuo akių prakaitą. Jos žalia suknelė buvo ištepliota juodomis dėmėmis. Džekė nusisuko nuo jos ir susirado laiptus.

Nelė nusišypsojo Erikui, priėjo prie Džekės, užsimojo peiliu ir kirto. Ašmenys nuslydo nugara, perpjaudami kūną įstrižai tarp peties ir sprando.

---

* Biblijos citata iš Patarlių knygos, 27:22: „Nors ir grūstuvėje sutrintumei kvailį grūstuvu drauge su grūdais, kvailumo iš jo neišvarysi."

Džekė griuvo ant kelių, stipriai susitrenkė kaktą į pirmąsias laiptų pakopas ir susmuko.

Nelė svirduliuodama atsitraukė su peiliu rankoje ir nusipūtė nuo akių plaukus. Staiga kažkas suskambo.

Ji pakėlė akis į laiptus. Ranka su peiliu drebėjo. Atrodė sutrikusi.

Vėl suskambo. Nelė kažką sumurmėjo, skubiai užlipo laiptais pro Džekę, uždarė duris ir užrakino.

132

POLICININKAI LAUKĖ VERANDOJE, bet nieko nesigirdėjo, išskyrus vėją medžiuose ir vabzdžių dūzgesį piktžolėse.

– Kuo skiriasi sumuštinis su kumpiu ir marinuotu agurkėliu nuo... senio, kuriam į užpakalį įkišta cigaretė? – paklausė Ulė ir vėl paspaudė durų skambutį.

– Nežinau, – numykė Džordžas.

– Tiek to. Bet rytoj aš, ko gero, prašysiu, kad sumuštinį man pirktų kas nors kitas.

– Na... tėti...

Ulė nusijuokė ir pašvietė į apsilaupiusias duris su surūdijusia rankena. Džordžas stipriai pabarbeno į langą ir atsitraukė.

– Eime į vidų, – paragino Ulė ir davė sūnui ženklą nulipti nuo laiptų, tuo pat metu spausdamas rankeną.

Jau ketino atidaryti, bet staiga viduje įsižiebė šilta šviesa ir pilkas prieškambario langas svetingai nušvito. Duris atidarė elegantiška moteris, galvą apsirišusi skarele. Rankoje ji laikė žibalinę lempą. Ji sagstėsi geltoną lietpaltį ir žiūrėjo į policininkus maloniai nustebusi.

– Viešpatie, o aš pamaniau, kad čia elektrikas. Pas mus dingo elektra. Kas atsitiko?

– Iš čia gavome pagalbos signalą, – paaiškino Ulė.

– Kodėl?

– Ar čia viskas gerai? – paklausė Džordžas.

– Taip... regis, – sunerimusi pasakė ji. – Koks pagalbos signalas?

Džordžui lipant aukščiau, sugirgždėjo laiptai. Nuo moters sklido aštrus prakaito kvapas, o jos kaklas buvo kažkuo aptaškytas.

Be jokios priežasties Džordžas atsigręžė ir pašvietė tiesiai į tamsą palei namo fasadą.

– Skambino vyras. Ar namuose yra kas nors daugiau?

– Tik Erikas... Ar jis jums skambino? Mano vyras serga Alzheimerio liga...

– Mes norėtume su juo pakalbėti, – pasakė Ulė.

– Ar negalite padaryti to rytoj? Jis ką tik gavo savo dozę donepezilo*.

Moteris pakėlė ranką nusibraukti nuo kaktos plaukų. Jos nagai buvo juodi, lyg būtų kasusi žemę.

– Tik trumpam, – pasakė jis ir žengė vidun.

– Geriau nereikia, – ištarė ji.

Policininkai nužvelgė prieškambarį, išklijuotą rudais tapetais. Nutrintą linoleumą dengė namų darbo skudurinis takas. Ant sienos kabojo paveikslėlis su Biblijos žodžiais ir keli lauko drabužiai, tvarkingai sukabinti ant pakabų. Žiūrėdamas, kaip tėtis įeina, Džordžas pašiurpo ir atsigręžęs pažvelgė į automobilį. Ryškios žibintų šviesos buvo pritraukusios vabzdžių, kurie skrajojo priešais tarsi užburti.

– Deja, turime pakalbėti su jūsų vyru, – pasakė Ulė.

– Turime? – pusbalsiu paklausė sūnus.

– Mes gavome pranešimą, – toliau aiškino Ulė. – Apgailestauju... bet tokios taisyklės. Turime užeiti.

– Ilgai netruksime, – patikino Džordžas.

Jie kruopščiai patrynė batus į prieškambario kilimėlį. Prieškambaryje ant to paties kablio kaip šviestuvas kabojo ir lipni juosta nuo musių. Ji buvo aplipusi šimtais musių ir panaši į juodą kailį.

---

* Donepezilas – vaistas, vartojamas žmonių, kuriems diagnozuota lengva ar vidutinio sunkumo Alzheimerio liga, demencijos, simptomams gydyti.

– Ar galite palaikyti, – paprašė moteris paduodama lempą Ulei.

Lempos šviesa sumirgėjo ant sienų. Džordžas laukė už tėvo, kol moteris abiem rankomis atstūmė duris į tamsią virtuvę. Per prieškambarį nuaidėjo metalinis gaudesys. Įeidama į tamsią virtuvę moteris kalbėjo apie vyro ligą. Pro praviras duris į juos tvokstelėjo smarvė. Ulė sukosėjo ir įžengė paskui moterį, nešdamas lempą.

Siūbuojanti geltona šviesa šokinėjo po sujauktą virtuvę. Visur mėtėsi stiklo šukės, puodai ir seni įrankiai. Purvinos grindys buvo aptaškytos šviežiu krauju, taip pat ir spintelių durys.

Ulė atsigręžė į sūnų, sekantį paskui jį, bet staiga durys užsitrenkė su didžiule jėga ir vožė Džordžui tiesiai į veidą. Vyras griuvo ant nugaros ir susitrenkė į prieškambario grindis galvą.

Ulė spoksojo į duris, į didžiulę spyruoklę, į sūnaus koją, kyšančią tarp durų ir staktos.

Kai atsisuko, moteris stovėjo priešais jį, ant peties laikydama ilgakotį kirvį, ir smogė juo, policininkui nespėjus pasitraukti. Ašmenys įstrižai susmigo į kaklą. Nuo smūgio vyras susvirduliavo į šoną ir pamatė savo kraują, tykštantį ant moters lietpalčio. Kai moteris trūktelėjo kirvį, norėdama jį ištraukti, Ulė žengtelėjo pirmyn, kad nenugriūtų.

Moteris ramiai paėmė jam iš rankos lempą ir pastatė ant spintelės, o tada vėl užsimojo sunkiu kirviu.

Ulė norėjo pašaukti sūnų, bet balsas buvo dingęs, pamažu geso ir sąmonė, akyse plaukiojo juodos dėmės.

Jis prispaudė vieną ranką prie kaklo ir pajuto, kad po marškiniais bėga kraujas. Norėjo išsitraukti pistoletą, bet pirštai neklausė.

Moteris kirto dar kartą ir akyse visiškai aptemo.

Prieškambaryje nugriuvęs Džordžas atsimerkė ir apsidairė. Jis gulėjo ant nugaros, jo kakta kraujavo.

– Kas atsitiko? – paklausė jis įtraukdamas oro.

Drebančiais pirštais palietė nosį ir kruviną kaktą.

– Tėti? – pašaukė jis ir pamatė, kad koja įstrigusi tarpduryje.

Kulkšnis, regis, sulaužyta, tačiau keista, kad neskauda. Jis ėmė traukti koją, bet pastebėjo, kad visai nejaučia pirštų.

Sutrikęs pažvelgė į lubas ir pamatė linguojantį popierių su musėmis. Virtuvėje kažkas dunksėjo. Jis atsisėdo pasiremdamas alkūnėmis, bet per durų plyšį nieko nesimatė.

Grabaliodamas palei šoną atkabino nuo diržo žibintuvėlį ir pašvietė į virtuvę. Jo tėvas gulėjo ant grindų išsižiojęs ir spoksojo į jį.

Staiga moteris pastūmė jo galvą koja ir ta nuriedėjo. Riedėjo vartydamasi kruvinomis grindimis.

Džordžą užvaldė neapsakoma panika ir jis suriko, numetė žibintuvėlį ir pamėgino atsitraukti, ėmė spardyti į staktą laisvąja koja, bet buvo įstrigęs tarsi spąstuose. Jis ėmė grabalioti pistoleto, bet niekaip negalėjo jo ištraukti. Reikėjo nusimauti pirštinę. Jis pakėlė ranką prie burnos, ketindamas nusitraukti pirštinę dantimis, kai durys staiga atsivėrė ir jis galėjo ištraukti koją.

Gaudydamas orą jis ėmė ropoti atatupstas, kol nugara atsitrenkė į nedidelę komodą. Dėl smūgio nuo jos nukrito dubenėlis su monetomis ir aplink jį pabiro pinigai.

Džordžui pavyko nusimauti pirštinę ir jis pamėgino išsitraukti pistoletą, bet į prieškambarį išėjo moteris su geltonu lietpalčiu. Ji taip užsimojo kirviu, kad trinktelėjo į šviestuvą ir nuplėšė juostą su musėmis. Sunkūs ašmenys susmigo į policininko krūtinę kiaurai ploną apsauginę liemenę, krūtinkaulį iki pat širdies.

133

ERIKAS IŠTIESĖ RANKĄ per grotas, mėgindamas pasiekti Džekę, bet ji buvo per toli. Jo pirštų galiukai krutėjo ore jai už nugaros. Nežinodamas, ar ji girdi, Erikas visą laiką kalbino ją, sakė, kad turi keltis ir ieškoti išėjimo.

Nelės nebuvo jau kelias minutes.

Iš pradžių jis nežinojo, ar Džekė dar gyva, nes gulėjo susmukusi ir nejudėjo, bet kai jis prisiplojo ant grindų šalia grotų, išgirdo jos kvėpavimą.

– Džeke? – vėl pašaukė jis.

Žinojo, kad moteris jau būtų negyva, jei ne skambutis į duris. Nors buvo tylu, suprato, kad atvažiavo policija. Ten turi būti policija, jie išgirdo jį.

„Kad tik būtų supratę, kaip tai rimta, kad tik būtų atsiuntę daug policininkų."

Jis pakėlė nuo grindų lazdą ir iškišęs per grotas pabaksnojo Džekę bukuoju galu.

– Džeke?

Ji pamažu pajudino koją, pasuko veidą į šoną ir silpnai sukosėjo.

Erikas ėmė pasakoti, kas atsitiko, ką Nelė padarė, kaip suvertė jam kaltę, bet Jonas žinąs teisybę.

Moteris palietė ranka paviršinę žaizdą kakle.

Erikas nenutuokė, ar ji supranta, bet vis kartojo, kad Džekė turi išsigauti iš čia, kad reikia skubėti.

– Dabar tu turi kovoti, kitaip neišgyvensi.

Laiko liko nedaug. Erikas klausėsi, ar nepasigirs šūvių ar balsų, bet buvo tylu.

– Džeke, pamėgink atsikelti, – prašė jis.

Galiausiai ji atsisėdo. Nuo antakio per skruostą tekėjo kraujas, ji tankiai alsavo.

– Ar girdi mane? – paklausė jis. – Ar supranti, ką sakau? Turi bėgti, Džeke. Ar gali atsistoti?

Jis nesakė, kad paskambino policijai – nenorėjo suteikti jai nepagrįstos vilties. Ji turi bėgti, nes Erikas nuogąstavo, kad Nelė bus apgavusi policininkus.

Džekė dejuodama atsistojo ir išspjovė kraujo, susvirduliavo, bet ant kojų išsilaikė.

– Privalai išsigauti iš čia, kol ji negrįžo, – pakartojo Erikas.

Gaudydama orą Džekė ėjo ištiesusi rankas link jo balso.

– Eik į kitą pusę. Turi nusigauti iki griuvėsių, o paskui eiti tolyn per laukus.

Džekė atsargiai praėjo pro konservų skardines, gulinčias ant grindų, ir palietė grotas.

– Aš uždarytas narve.

– Visi sako, kad tu nužudei keturias moteris, – sušnabždėjo ji.

– Tai Nelė... Tu neprivalai manimi tikėti, tik išeik iš čia...

– Aš žinojau, kad tai padarei ne tu.

Erikas paglostė jos pirštus, įsikibusius į grotas. Džekė priglaudė kaktą prie surūdijusių strypų.

– Turi ištverti dar šiek tiek, – kalbėjo jis, glostydamas jai skruostą. – Apsisuk, kad galėčiau pažiūrėti. Tu sužeista... Džeke, tu sunkiai sužeista, turi nusigauti iki ligoninės. Paskubėk ir...

– Madė liko namuose, – suaimanavo ji. – Viešpatie, ji gulėjo drabužių spintoje, kai...

– Jai viskas bus gerai, jai viskas bus gerai.

– Aš nieko nesuprantu, – sušnabždėjo Džekė ir jos veidas persikreipė iš baimės.

– Koks jausmas, kai kvėpuoji? Sukosėk... Nieko baisaus. Plautis galbūt pažeistas, bet tau pasisekė, Džeke. Dabar klausyk. Ant stalo guli žibintuvėlis. Tu pajusi šilumą ir suprasi, kur jis.

Ji perbraukė sau ranka per lūpas ir linktelėjo, mėgindama susikaupti.

– Ar gali atnešti? Tarp tavęs ir stalo nieko...

Viršuje kažkas stipriai subildėjo – duris užtrenkė ta tvirta spyruoklė.

– Kas tai? – sušnabždėjo ji virpančiomis lūpomis.

– Paskubėk. Eik tiesiai link šviesos. Tarp tavęs ir stalo ant grindų nieko nėra.

Ji apsisuko ir ėmė eiti link šilumos, čiuopdama surado žibintuvėlį ir grįžo pas Eriką.

– Ar žinai, kur yra išėjimas į požeminį koridorių?

– Maždaug, – sušnabždėjo ji.

– Jis gana siauras, sumūrytas iš plytų, nėra jokių durų, – aiškino jis. Tuo pat metu viršuje kažkas suriko. – Turi bėgti ir nusigauti nuo čia kiek galima toliau... Imk šitą lazdą, galėsi ja pasiremti.

Atrodė, kad Džekė tuoj pravirks. Buvo išblyškusi, lūpos pabalusios dėl trauminio šoko.

– Erikai, tai neįmanoma...

– Nelė grįš ir nužudys tave... Paklausyk, yra vienas požeminis koridorius. Nežinau, kaip jis atrodo giliau, galbūt jis užtvertas, bet turi pamėginti išsigelbėti iš čia... Visa sodyba – vieni griuvėsiai ir tu... tu galėsi...

– Aš negaliu, – suinkštė ji purtydama galvą iš baimės.

– Būk gera, klausykis... Kai rasi rūsio patalpas, kuriose nebus lubų, turi lipti aukštyn, kad pasiektum paviršių...

– Ką tu darysi? – sušnabždėjo ji.

– Aš neišeisiu, nes raktas kabo ant Nelės kaklo.

– Kaip aš rasiu?

– Tamsoje aklasis yra karalius, – tepasakė jis.

Džekės lūpos drebėjo, kai ji nusisuko ir ėmė eiti lazda baksnodama grindis prieš save.

Jis pašvietė žibintuvėliu. Laužtoje šviesoje šešėliai tai išsitempdavo, tai susitraukdavo.

– Tiesiai prieš tave ant grindų guli daug čerpių, – įspėjo jis. – Eik šiek tiek dešiniau ir pataikysi tiesiai į išėjimą.

Abu išgirdo, kad nuo durų nukeliamas buomas, paskui jis bilstelėjo į sieną ir ėmė siūbuoti braižydamas sieną.

– Ištiesk ranką, – sušnabždėjo Erikas. – Kairėje pusėje pajausi sieną... Tiesiog eik palei ją...

Džekė ant kažko užlipo ir tai subarškėjo – grindimis nuriedėjo dažų skardinė. Erikas matė, kad Džekė išsigandusi susigūžė.

– Nesustok, – sušvokštė jis. – Turi grįžti į namus pas Madę.

Durys atsidarė, užsidarė ir caktelėjo, o paskui ant laiptų pasigirdo žingsniai.

Džekė buvo jau prie išėjimo, Erikas matė, kaip ji įžengia į koridorių, lazda braukydama žemę.

Erikas nukreipė šviesą į grindis ir pamatė nusileidžiančią ir artėjančią Nelę. Geltonas lietpaltis buvo iškruvintas. Rankoje ji nešėsi nedidelį virtuvinį peilį.

Moteris žiūrėjo į jį.

Neaišku, ką ji spėjo pamatyti, prieš jam užgesinant žibintuvėlį. Pasidarė visiškai tamsu, lyg kažkas būtų nušlavęs visą pasaulį.

– Nele, jie atsiųs daugiau policininkų, – pasakė jis ir prispaudė delną prie savo sužeistos rankos. – Ar supranti? Viskas baigta...

– Tai niekada nesibaigia, – nukirto ji ir sustojo priešais jį gal per metrą.

Tunelyje kažkas subarškėjo. Nelė sukikeno ir pasitraukė. Erikas išgirdo, kad ji atsitrenkė į čerpių krūvą, apėjo jas ir ėmė tamsoje ieškoti išėjimo.

134

KAIP GALĖDAMA GREIČIAU Džekė judėjo pirmyn siauru koridoriumi, dešine ranka braukdama per sieną, o kaire laikydama lazdą, kuria tikrino kelią priešais save.

Reikėjo nusigauti kaip galima toliau, pamėginti surasti išėjimą ir eiti tol, kol ras kokį žmogų, kuris galės jai padėti.

Bangomis vis užplūsdavo baimė. Po kojomis subarškėjo stiklinis butelis, kurio nepastebėjo baksnodama lazda. Jis barškėdamas nuriedėjo nelygiomis grindimis.

Pirštų galiukais braukdama per plytas ir trupantį cementą ji pajuto, kad praeina jau septintą vertikalią įdubą sienoje. Džekė skaičiavo, kad būtų lengviau grįžti, jeigu prireiktų.

Buvo sunku kvėpuoti, su kiekvienu žingsniu skausmas perverdavo nugarą, lyg ugnimi nudegindavo. Iš žaizdos visą laiką sruvo šiltas kraujas ir tekėjo sėdmenimis, žemyn kojomis.

Ji nebuvo įsitikinusi, ar Erikas nemelavo, kai pasakė, kad ji nėra sunkiai sužeista. Gal tik mėgino ją nuraminti, kad išdrįstų bėgti.

Moteris sukosėjo. Po mente mėšlungiškai nudiegė sužeistą plautį.

Ji ėjo taip greitai, kad vos spėjo tikrinti lazda taką priešais save.

Jos „trečia koja“ atsitrenkė į kažkokį aparatą su kampuotu plastikiniu dangčiu ir nukarusiais laidais. Reikėjo perlipti. Kojos drebėjo iš įtampos ir baimės. Neturėjo jokių galimybių įvertinti, kokio ilgio tas koridorius, bet nujautė esanti požeminių koridorių ir kambarių labirinte.

Ėjo kiek per greitai, žinodama, kad kyla didelė rizika suklupti.

Iš akustikos suprato praėjusi kambarį kairėje pusėje.

Nutarė nebeskaičiuoti įdubų ir visą dėmesį sutelkti į tai, kaip rasti išėjimą.

– Ateina Nelė! – sušuko Erikas. – Ji ateina!

Jo balsas išdavė, kad jis išsigandęs. Tiesiame požeminiame tunelyje balsas prislopo, bet Džekė vis dėlto išgirdo ir suprato įspėjimą.

Nelė seka iš paskos.

Džekė pamėgino eiti greičiau. Aplenkusi kėdę su ranktūriais vėl ėjo palei sieną, paskui užčiuopė kelias lentynas. Kai už jos kažkas subarškėjo, Džekė vos nesuklykė iš baimės.

Kvėpuoti darėsi vis sunkiau. Nesustodama moteris užsidengė burną delnu ir tyliai sukosėjo. Staiga rėžėsi į kažką veidu. Atidarytos spintelės durys. Nuo smūgio jos su trenksmu užsidarė, subarškindamos stiklinius daiktus lentynose.

Į galvą ėmė lįsti mintys apie patirtą smurtą – jausmą, kai ištraukiant aštrų peilį skausmas nutvilkė visą nugarą, paskui sutraukė mėšlungis.

Jai taip trūko oro, lyg krūtinė būtų kuo nors prispausta. Žinojo, kad alsuoja per tankiai, bet niekaip negalėjo įkvėpti pakankamai oro.

Viena ranka Džekė greitai mojavo lazda, o kita braukė per plytas ir cementą, storą kabelį, vėl plytas ir senus langus, atremtus į sieną.

Ji visą laiką stengėsi susiorientuoti patalpoje. Išgirdusi esant angą stabteldavo kelioms sekundėms ir įsiklausydavo, ar tai jos koridorių kertantis kitas koridorius, o gal uždara patalpa.

Ji vis dar skubinosi tuo pačiu tuneliu, nes pažeme traukiantis nedidelis skersvėjis, regis, sklido iš lauko.

Džekė susibraižė krumplius į atsikišusį varžtą. Staiga už nugaros pasigirdo persekiotojos balsas.

Nelė kažką sušuko jai, bet Džekė nesuprato.

Moterį apėmė panika, suprakaitavo lazdą laikanti ranka.

Kluptelėjusi ant plytos ji neteko pusiausvyros ir vos nenugriuvo, mostelėjo ranka, plaštaka užkabino voratinklį ir skaudžiai susitrenkė į sieną. Staigiai pasisukus taip nuvėrė nugarą, tarsi ji būtų perdurta ietimi. Burnoje pasijuto kraujo skonis.

Tunelyje už jos kažkas subildėjo, sudžeržgė. Tikriausiai nuvirto spinta su stikliniais daiktais – dužo, skilinėjo krentantis stiklas.

Džekė nusišluostė sudrėkusį delną į koją, tvirtai suėmė lazdą ir žengė toliau kaip galėdama greičiau. Dešinės rankos pirštų galiukai įsiskaudėjo nuo šiurkščios plytinės sienos.

Už nugaros girdėjosi žingsniai – daug spartesni negu jos.

Apimta panikos Džekė pasuko į šoninį koridorių.

Širdis daužėsi.

„Man nepavyks. Nelė suras mane šiuose tuneliuose, tai jos namas."

Nepaisant to, ji prisivertė judėti toliau. Šitas koridorius buvo siauresnis už aną. Belipant per kažkokius senus audinius ant kojos kažkas užkibo ir ėmė vilktis iš paskos.

– Džeke! – pašaukė Nelė. – Džeke!

Džekė stengėsi nesukosėti. Vienoje vietoje pajuto einanti pro skylę sienoje gana arti lubų, girdėjo per ją švilpiantį skersvėjį. Staiga kažkas sugriebė ją už rūbų, laikė už palaidinės ir tempė atgal. Apimta panikos ji sumosavo rankomis ir medžiaga ėmė plyšti. Mėginant išsilaisvinti vėl pasigirdo Nelės balsas.

Ko gero, persekiotoja bus pasukusi į tą patį šoninį koridorių.

Džekė truktelėjo palaidinę, apsigręžė, ėmė čiuopti po kaire ranka ir suprato užkibusi už didelio vamzdžio, nusvirusio nuo lubų. Štai už ko užkibo jos drabužiai. Reikėjo atsitraukti porą žingsnių, kad nusikabintų.

Nelė jau arti – girdėjosi po batais grikšintis cementas ir šlamantys drabužiai.

Džekė kvėpavo per nosį. Skubėdama tolyn, už nugaros išgirdo, kad Nelė suaimanavo – ji taip pat atsitrenkė į kabantį vamzdį.

Tarp sienų nuaidėjo metalinis gaudesys.

Džekė skubėjo tolyn, kol atsidūrė didesnėje patalpoje, kurioje aidas sklido lėčiau.

Jautėsi užsistovėjusio vandens kvapas, lyg senų akvariumų. Džekė vėl pajudėjo ir beveik iškart į kažką atsitrenkė ir pametė lazdą.

Ji kvėpavo per greitai. Pasilenkusi užčiuopė didelį kibirą, pilną visiškai sausų žemių, pagaliukų ir žievės gabaliukų. Dėl nugarą nuvėrusio skausmo ji vos nenugriuvo, bet toliau ieškojo šalia kibiro, užčiuopdama senus butelius, voratinklius ir pagalius.

Nelė vėl pašaukė ją ir šįkart dar arčiau.

Džekė liovėsi ieškojusi lazdos. Toliau reikės apsieiti be jos. Ištiesusi rankas ji nuėjo pro mūrinėmis sienomis atskirtas patalpas.

Bėglė sustojo priešais didelį daiktą. Kelią pastojo ilgas, plieninis plovimo lovys. Moteris apėjo jį ir išgirdo aidint Nelės žingsnius.

Džekė garsiai pliaukštelėjo liežuviu, kaip buvo išmokusi. Sugrįžusį tylų aidą smegenys pavertė trijų matavimų žemėlapiu. Ji vėl pliaukštelėjo, bet buvo per daug išsigandusi, todėl ne visai pavyko, ji gerai neįsiklausė ir nesusidarė patalpos vaizdo. Tankiai alsuodama ėjo toliau, drebėdama visu kūnu ir nežinodama, kaip nurimti. Moteris pasuko galvą, vėl pliaukštelėjo liežuviu ir staiga išgirdo esant angą kairėje pusėje, įstrižai nuo jos.

Ištiesusi rankas pasiekė sieną, pasislinko palei ją, rado angą ir vėl pajuto vėsų iš lauko sklindantį orą.

Tai buvo siauras koridorius, ant kurio grindų buvo pribirę žvyro ir kažko, atsiduodančio apanglėjusia mediena ir plastiku. Viena koja

ji užlipo tiesiai ant gulinčio lango ir to stiklas garsiai sueižėjo. Nors įsipjovė pėdą, bet stūmėsi toliau, remdamasi į sieną. Iš po pirštų byrėjo sausas cementas. Už nugaros išgirdo, kad Nelė taip pat užmynė ant stiklo.

Ji visai už nugaros.

Džekė ėmė bėgti, viena ranka braukdama sieną, o kitą ištiesusi priešais save. Ji atsitrenkė į medinį ožį ir nuvirto per jį į kitą pusę, susitrenkdama kairį petį. Džekė sudejavo iš skausmo. Pamėgino ropoti, bet visai šalia kažkas nukrito – plastikinis vamzdis ar šluotos kotas.

Beropodama atsitrenkė galva į sieną. Remdamasi į ją atsistojo, svirduliuodama perlipo per nukritusias plytas ir vėl atsirėmė į sieną.

135

DŽEKĖ NEBESUSIGAUDĖ, į kurią pusę eiti. Apsisukusi grįžo palei sieną gal metrą, sukluso, bet Nelės nesigirdėjo. Ji pati alsavo taip garsiai, kad turėjo užsidengti burną ranka.

Kažkas sutraškėjo priešais ją ant grindų, lėtai sučežėjo.

Viso labo tik žiurkė.

Džekė stovėjo sustingusi, kvėpuodama per nosį. Neįsivaizdavo, kaip iš čia išeis. Surakinta baimės negalėjo aiškiai mąstyti, buvo per daug įsitempusi, kad galėtų tinkamai įvertinti aplinką.

Šiek tiek toliau kažkas sugirgždėjo – sunkios durys arba senas lyginimo presas. Iš tikrųjų ji norėjo tik pasislėpti, susigūžti ant grindų, galvą užsidengusi rankomis. Vis dėlto prisivertė eiti toliau, lipdama per akmenis, apanglėjusius medinius rėmus ir smėlio ar žvyro krūvas. Koridorius buvo užgriuvęs visokiomis nuolaužomis, per kurias reikėjo perlipti. Už jos byrėjo akmenukai, į smulkesnes šukes sudužydavo stiklo gabalai.

Kažkur aukščiau Džekė išgirdo per siaurą angą ošiantį orą. Ji ropštėsi toliau, remdamasi rankomis, slidinėdama ant plytų ir cemento. Nulūžusi lenta perrėžė jai šlaunį.

Už bėglės kažkas subarškėjo ir ji ėmė lipti greičiau, kol galva atsitrenkė į lubas. Veidu jautė skersvėjį, bet negalėjo rasti angos. Beviltiškai braukė prieš save rankomis, mėgindama patraukti akmenis, įsipainiojusius į metalinį tinklą, kapstydama išbyrėjusį cementą. Galiausiai rado siaurą angą. Džekė įsikabino į metalinį tinklą ir ėmė traukti. Jai pavyko nustumti didelį akmenį. Bekasdama, kad skylė

taptų didesnė, įsipjovė delną. Ji ėmė spraustis per skylę, mėgindama išlįsti, dejuodama iškišo galvą ir vieną ranką. Už jos žemyn ritosi akmenys. Ji muistėsi, bandė į ką nors atsispirti, kaustė panika, kad gali įstrigti.

Džekė makalavo priešais save ranka, mėgindama ko nors įsitverti, kad galėtų išlįsti iš skylės. Ji negirdėjo, ar Nelė už jos, ar žudikė šią akimirką braunasi per griuvėsius iškėlusi peilį.

Moteris užčiuopė virvę ir pabandė prisitraukti, tuo pat metu stumdamasi kojomis. Petį braižė metalinis tinklas ir akmenys, bet ji vis dėlto išlindo. Per skylę pažiro daugybė žvyro. Jos koja užstrigo už angos krašto. Iš pradžių Džekė trūktelėjo ją, paskui nuleido žemyn, pasuko kitaip ir pagaliau ištraukė.

Džekė nuslydo nuo griuvėsių ir atsidūrė ant grindų. Nenutuokdama, kur yra, ji tiesiog ėjo į priekį ištiesusi rankas, kol rado sieną ir pasuko palei ją.

Plytos čia vėsesnės, vadinasi, ji artėja link išėjimo. Užėjusi už kampo pateko į didesnę patalpą. Lubos čia buvo daug aukštesnės, garsas sklido toliau ir plėtėsi kaip švelni jūra.

Tankiai alsuodama Džekė sustojo trumpai pailsėti. Ji pasilenkė. Visas kūnas drebėjo iš nuovargio ir šoko.

„Reikia eiti toliau. Turiu rasti išėjimą."

Ji nuėjo palei sieną, braukdama per ją žaizdotais pirštais. Staiga toliau dešinėje sugirgždėjo atidaromos metalinės durys.

Džekė pasilenkė tikėdamasi, kad ją kas nors užstoja. Ji stengėsi kvėpuoti tyliai, bet širdis krūtinėje daužėsi taip, kad, regis, dundėjo.

„Nelė bus nuėjusi kitu keliu. Ji žino, kaip patalpos atrodo, kur veda koridoriai."

Pjautinės žaizdos dabar skaudėjo dar labiau, jautėsi keistas tempimas, buvo sunku kvėpuoti. Ji tyliai sukosėjo ir pajuto nugara tekantį šiltą kraują.

Pasilenkusi ėmė atsargiai judėti pirmyn ir užlipo ant kažkokio daikto, sprendžiant pagal garsą, metalinio. Pasilenkusi ir pačiupinėjusi suprato, kad tai kastuvas.

– Džeke, – šūktelėjo Nelė.

Džekė atsargiai atsistojo, pasislinko palei sieną, pliaukštelėjo liežuviu ir išgirdo, kad kairėje pusėje yra anga.

– Džeke?

Nelės balso aidas atsimušė į priešingą sieną. Džekė sustojo ir sukluso. Staiga ji suprato, kad Nelė šaukė į kitą pusę.

„Ji manęs nemato. Čia taip tamsu, kad ji manęs nemato. Nelė akla."

Dabar Džekė ėmė eiti lėtai. Pasilenkusi paėmė akmenuką ir nusviedė jį. Tas tarkštelėjo į sieną, nukrito ant grindų ir į kažką atsimušė.

Moteris stovėjo nejudėdama ir išgirdo, kad Nelė pasuko link garso.

Džekė grįžo prie kastuvo ir atsargiai keldama netyčia brūkštelėjo per grindis. Nelė sustojo. Ji garsiai alsavo.

– Aš tave girdžiu, – pasakė Nelė beveik juokdamasi.

Džekė artinosi link jos, užuosdama moters kvepalus. Žingsnis po žingsnio, klausydamasi tylaus žvyro grikšėjimo.

Nelė atsitraukė, bet užkliudė kibirą ir tas barškėdamas nuvirto.

„Ji manęs nemato, o aš ją matau", – pagalvojo artindamasi Džekė, klausydamasi uždususios žudikės alsavimo ir užuosdama aštrų, kvepalus nustelbiantį, prakaito kvapą.

Džekė aiškiai jautė netoliese esančią Nelę, girdėjo peilio judesius ore ir tai, kad Nelė atsitraukė dar per porą žingsnių.

„Ji žino, kad aš čia, bet manęs nemato", – vėl pagalvojo Džekė, suspaudė kastuvo kotą, atsargiai suėmė jį kitaip, pliaukštelėjo liežuviu ir iškart suprato, kur yra siena ir kur stovi Nelė.

Toji garsiai šnopavo ir kapojo peiliu aplink save, bet tik tuščią erdvę. Persekiotoja sustojo ir sukluso. Kvėpavimas išdavė, kad moteris sunerimusi.

Džekė tyliai artinosi, jausdama Nelės kūno skleidžiamą šilumą. Įsiklausiusi, kaip Nelė smaigsto peiliu, žengė žingsnį ir stipriai smogė kastuvu.

Sunkus kastuvas pataikė Nelei į skruostą. Jos galva loštelėjo, moteris nugriuvo ant šono ir suriko iš skausmo.

Džekė apėjo ją ratu, klausydamasi judesių ir kiekvieno kvėptelėjimo.

Nelė suinkštė ir pamėgino atsistoti. Džekė smogė dar kartą, bet kastuvas praskriejo virš galvos ir zvimbdamas brūkštelėjo per plaukus.

Nelė atsistojo, susvirduliavo žengdama pirmyn ir kirto peiliu. Jo galiukas perpjovė Džekei dilbį. Ji instinktyviai atsitraukė, atsitrenkė į kibirą, kurį prieš tai buvo užkliudžiusi Nelė, ir pasislinko į šoną. Širdis daužėsi. Pjūvį nutvilkė skausmas, ranka paplūdo krauju. Dėl priplūdusio į kraują adrenalino pasišiaušė rankų plaukeliai. Ji nukratė nuo rankos kraują, nusišluostė ją į sijoną ir vėl sugriebė kastuvą.

Džekė ėmė artintis kiek galėdama tyliau. Girdėjo, kad Nelė pasilenkė ir ištiesė ranką su peiliu, jautė jos karkiantį, tankų alsavimą. Be garso apėjusi ją vėl trenkė iš visų jėgų. Smūgis buvo labai stiprus. Kastuvas pataikė Nelei į pakaušį. Džekė išgirdo, kad ta aiktelėjo ir nugriuvo ant pilvo, nespėjusi atsiremti rankomis.

Moteris trenkė dar kartą, vėl pataikė į galvą. Garsas buvo šlapias. Po to įsivyravo tyla.

Džekė atsitraukė gaudydama orą, rankos drebėjo. Ji sukluso, bet Nelės kvėpavimo nesigirdėjo. Atsargiai prisiartinusi bakstelėjo kastuvu, bet kūnas buvo suglebęs.

Džekė laukė, ausyse girdėdama tik savo dundantį pulsą. Paskui ji stipriai bakstelėjo kastuvu, bet Nelė nejudėjo.

Džekės kvėpavimas ėmė trūkčioti, ją užliejo baimė ir nerimas. Pasidarė bloga. Padėjusi kastuvą, drebančiomis kojomis prisiartino prie Nelės. Nuo jos garavo šiluma. Džekė ėmė atsargiai lenktis, kol pirštais palietė Nelės nugarą. Tarp pirštų sučežėjo standi lietpalčio medžiaga.

Erikas sakė, kad raktus ji pasikabino ant kaklo.

Džekė braukė per nugarą link sprando, kol užčiuopė nuo šilto kraujo sušlapusius plaukus.

Drebančiais pirštais ji ėmė čiupinėti už apykaklės, ant ištერlioto sprando, kol rado grandinėlę. Trūktelėjo ją, bet ta nepasidavė.

Teks apversti Nelę ant nugaros. Ji nelengva. Džekė sugriebė abiem rankomis ir ėmė versti stumdama ir koja.

Kūnas apsivertė ir Džekė iš inercijos peržengė jį viena koja. Drebančiais pirštais ji atsegė lietpalčio sagą prie kaklo, bet išgirdusi lipnų garsą, – lyg Nelė laižytųsi lūpas, – sustingo. Paskui atsegė dar vieną sagą, bet vėl kažką išgirdo, – lyg Nelė klapsėtų sausais vokais.

Plūstelėjus baimei Džekė perplėšė suknelę prie kaklo, surado raktą ant grandinėlės ir ėmė traukti ją per kruviną galvą.

136

JONAS VAŽIAVO LINK RIMBU, orientuodamasis pagal ženklus, ir prie Vesbio išsuko iš 280-ojo kelio. Bevažiuojant link Finstos paskambino Margota ir pranešė, kad Džekės ir jos dukters namuose nebuvo. Viskas rodo, kad jos pagrobtos. Ant grindų bute ir laiptinėje pritiškę kraujo. Drabužių spintos durys sulaužytos, o ant vidinės sienos vaikas buvo parašęs, kad „teta keistai kalba“.

Jonas kelis kartus pakartojo, kad jie turi ieškoti namo netoli Finstos, nes Džekė ir Madelena buvo nuvežtos ten, o Erikas jau irgi ten, uždarytas narve, arba labai greitai ten atsidurs.

– Suraskite namą – dabar tai vienintelis svarbus dalykas, – pasakė Jonas prieš užbaigdamas pokalbį.

Tamsoje jis pravažiavo daug sodybų pakelėje, matė ūkių, lentpjūvių ir nemažų kaminų.

Jis lėkė juodu keliu, neleisdamas sau net pagalvoti, kad jau per vėlu, kad laikas išseko.

Reikėjo surinkti tarpusavyje derančias dėlionės dalis.

Visada būna likę klausimų, kuriuos reikia užduoti ir gauti į juos atsakymus.

„Nelė visą laiką kartojasi, grįžta prie senos schemos, – mąstė Jonas. – Roslagene turi būti sodyba, kuria Nelė gali naudotis.“

„Sodyba jos giminei nepriklausė, bet galbūt senelis ją administravo. Jis taip pat buvo pastorius. Švedijos liuteronų bažnyčia turi daugybę žemių, miškų ir nekilnojamojo turto.“

Važiuodamas Jonas stengėsi dar kartą pergalvoti visą bylos medžiagą, kurią perskaitė: ką pamatė, kol dar nežinojo, kad Nelė yra ta, kurią Rokis vadino purvinuoju Pamokslininku.

Visi klysta.

Reikėjo rasti ką nors, kas susietų sodybą Roslagene su įrašu apie Džekę.

Jonas galvojo apie geltoną lietpaltį, narkotinius preparatus, trofėjų kolekcionavimą, kaip ji pažymėdavo tam tikras kūno vietas tarsi kaltindama, apie nieko nežinantį sutuoktinį Bromoje, brangius drabužius, rankų kremą, indelį su maisto papildais. Paskui pasiėmė telefoną ir paskambino Nolenui.

– Tu užsiropštei ant gana plonos šakos, – įspėjo Nolenas. – Tas išlaisvinimas iš areštinės nebuvo...

– Taip reikėjo, – pertraukė Jonas.

– O dabar tu nori kažko paklausti, – spėjo Nolenas ir atsikrenkštė.

– Nelė vartoja geležies tabletes.

– Galbūt jai mažakraujystė.

– Dėl ko išsivysto mažakraujystė?

– Dėl tūkstančio dalykų... vėžys, inkstų ligos, nėštumas, mėnesinės.

– Bet Nelė vartoja geležies hidroksidą.

– Nori pasakyti – geležies oksido hidroksidą?

– Jos rankos taškuotos.

– Šlakuotos?

– Dėmės tamsesnės... tikrai pasikeitęs pigmentas ir...

– Apsinuodijimas arsenu, – pertraukė Nolenas. – Geležies oksido hidroksidas vartojamas kaip priešnuodis prieš arseną... jeigu jos rankos sausos ir taškuotos, tai...

Jonas nebesiklausė, kai prisiminė vieną nuotrauką, likusią ant grindų viešbutyje.

Joje matėsi dviejų milimetrų skeveldra, panaši į mėlyną paukščio kaukolę.

Skeveldra buvo rasta Sandros Lundgren grindyse. Panašu į keramiką, bet iš tikrųjų tai buvo stiklo, geležies, smėlio ir šamotinio molio mišinys.

Važiuodamas pro didelę tamsiai raudoną daržinę jis pagalvojo, kad tai galėtų būti šlakas – šalutinis produktas stiklo gamyboje.

– Stiklas, – sušnabždėjo jis.

Žemė aplink senus stiklo fabrikus dažnai būna užteršta arsenu. Anksčiau didelis šio pavojingo pusmetalio kiekis buvo naudojamas kaip valymo priemonė, pašalinanti pūsles ir homogenizuojanti stiklą.

– Stiklo fabrikas, – garsiai ištarė Jonas. – Jie yra stiklo fabrike.

– Visiškai įmanoma, – pritarė Nolenas, lyg būtų girdėjęs Jono mintis.

– Ar tu prie kompiuterio?

– Taip.

– Paieškok seno stiklo fabriko netoli Finstos.

Jonas važiavo palei ežerą, blizgantį tamsoje tarp medžių ir krūmų, girdėdamas, kad Nolenas kažką mykdamas spaudo kompiuterio klaviatūrą.

– Ne... randu tik vieną, kuris sudegė 1976 metais. Tai Saulės kalvos stiklo fabrikas Rimbu kaime. Jie gamino stiklą ir veidrodžius... Sklypas priklauso Švedijos liuteronų bažnyčiai ir...

– Atsiųsk adresą ir koordinates į mano telefoną, – pertraukė Jonas. – Ir paskambink Margotai Silverman.

Jonas nuspaudė stabdį, užrakinęs ratus staigiai pasuko į dešinę, o paskui ėmė stumtis atbulas, padangomis žerdamas žvyrą. Išsukęs į kelią perjungė pavarą ir vėl nuspaudė greičio pedalą iki dugno.

137

ŽIOPČIODAMAS IŠ SKAUSMO Erikas iškišo varinį vamzdį per narvo viršų, atrėmė į vieną grotų strypą kaip atramos tašką ir pamėgino išlaužti kitą strypą. Vamzdis buvo kiek per trumpas. Erikas pasikabino ant paties jo galo visu svoriu, bet vamzdis išslydo. Erikas nukrito ant grindų susidauždamas į grotas sveikąją alkūnę.

Jis atsistojo gaudydamas orą, pašvietė žibintuvėliu ir pamatė, kad jam pavyko įlenkti strypą dar porą centimetrų.

Vėl pasiklausė, kas dedasi tuneliuose, bet po to, kai Nelė išbėgo paskui Džekę, nieko nebesigirdėjo.

Joms dingus, Erikas apsidairė po rūsį pasišviesdamas žibintuvėliu, ieškodamas kokio nors geresnio įrankio už varinį vamzdį, kurį buvo aptikęs ir prisitraukęs.

Visi suvirinimo mazgai buvo nepažeisti, kokybiški, bet įrėmęs vamzdį jis sugebėjo įlenkti vieną viršutinį strypą tiek, kad buvo pradėjęs tikėti, jog gali jį nulaužti. Galbūt prireiks valandų ar dienų, bet tai nėra neįmanoma.

Jis vėl užkišo vamzdį, bet sukluso.

Kažkas ėjo tuneliu vilkdamas kojas. Erikas ištraukė vamzdį, paslėpė jį po čiužiniu, pasiėmė žibintuvėlį ir įsiklausė. Jis gerai išgirdo – ten tikrai kažkas buvo, žingsniai artinosi.

Užgesinęs šviesą pagalvojo, kad turės žaisti Nelės žaidimą, kad ir kas nutiktų. Kito pasirinkimo nėra – narve jį lengva nužudyti.

Visiškai sustingęs klausėsi žingsnių krebždesio ir kažkieno kvėpavimo šalia narvo.

– Erikai? – sušnabždėjo Džekė.

– Tu turi eiti iš čia, – greitai sušnabždėjo Erikas.

Įjungęs žibintuvėlį pamatė, kad Džekė stovi per metrą nuo jo. Jos veidas purvinas ir kruvinas, ji žiopčiodama gaudė orą, atrodė labai pavargusi.

– Nelė negyva. Aš ją užmušiau.

– Tu sužeista?

Moteris neatsakė. Ji priėjo prie narvo ir įkišo ranką. Erikas paglostė jos pirštus ir pašvietė į ją norėdamas apžiūrėti žaizdas.

– Ar pajėgsi išeiti į lauką ir iškviesti pagalbą? – paklausė jis nubraukdamas plaukus nuo kruvino veido.

– Aš turiu raktą, – ištarė ji vos girdimai ir silpnai sukosėjo.

Ji pasilenkė prie narvo, nusiėmė nuo kaklo grandinėlę ir padavė jam raktą.

– Aš ją užmušiau, – pakartojo Džekė gaudydama orą ir susmuko ant grindų. – Užmušiau žmogų...

– Tai buvo savigyna.

– Nežinau, – sušnabždėjo Džekė. Jos veidą iškreipė verksmas. – Niekada nežinai...

Erikas iškišo rankas prie narvo durų, įkišo raktą į spyną ir pasuko. Spyna trakštelėjo ir atsidarė.

Jis išlindo iš narvo laikydamas žibintuvėlį ir apkabino ant grindų gulinčią Džekę. Jos kvėpavimas buvo trūkčiojantis ir paviršutinis.

– Parodyk žaizdą nugaroje, – sušnabždėjo jis.

– Nieko baisaus. Aš turiu grįžti namo pas Madę. Duok man kelias sekundes...

Erikas pašvietė į aptrupėjusias sienas, stalą ir lentyną.

– Man atrodo, kad virtuvės durys užrakintos, bet aš užlipsiu patikrinti.

– Gerai, – linktelėjo Džekė ir pamėgino atsistoti.

– Sėdėk, – liepė Erikas ir užlipo stačiais laiptais.

Ant rudo linoleumo, apklijuoto apsauginėmis juostomis nuo paslydimo, matėsi kruvini aulinių pėdsakai. Pasiekęs tvirtas metalines duris paspaudė rankeną, patraukė, pastūmė, bet durys buvo užrakintos. Patampęs rankeną apsidairė pasišviesdamas ir ieškodamas kokio kabliuko su raktu, bet nieko neradęs grįžo pas Džekę. Ji buvo atsistojusi ir dabar laikėsi viena ranka įsikabinusi į narvo grotas.

– Durys užrakintos. Reikės eiti tuneliais.

– Gerai, – tyliai tarė ji.

– Man atrodo, kad ji nužudė čia atvykusius policininkus, – pasakė jis. – Policija ras mus, bet neaišku, kiek laiko tai užtruks, o tau reikia į ligoninę.

– Einam, – pratarė ji įtraukdama oro.

– Tu sugebėsi, – patikino Erikas ir užsidėjo jos ranką ant peties. – Aš turiu žibintuvėlį, matau, kur reikia eiti.

Erikas įvedė ją į tunelį, aplenkė kėdę su ranktūriais ir nedidelį pufą. Atremti į sieną stovėjo seni langai, pageltusiuose cilindruose kabojo apdulkėjusios lemputės.

Jie praėjo vieną šoninį koridorių, iš kurio leidosi statūs laiptai, paskui aplenkė gulinčią spintą, atsargiai lipdami per stiklo duženas.

Lengva žingsniuoti turint žibintuvėlį ir einant paskui Eriką. Jie įėjo į didelę patalpą su ilgais metaliniais plovimo loviais, palei kuriuos buvo daug čiaupų ir mūrinių talpyklų su atšokinėjusiu tinku.

Lubose matėsi šviestuvų rėmai su nukarusiais laidais, be gaubtų ir dieninių lempų. Viduryje patalpos stovėjo didelis kibiras, pilnas sausų žemių. Pro žalius dažus buvo prasigriaužusios rūdys. Netoliese prie sienos gulėjo Džekės pamesta lazda.

Jie perėjo patalpą ir atsidūrė koridoriuje, kuriame stovėjo sulankstytos drabužių spintelės. Palube driekėsi vandens vamzdis, ku-

rio vienas galas buvo nukritęs ir dabar kabojo tarsi ietis, išlinkęs nuo savo svorio.

Erikas pašvietė į ankštą koridorių. Sienos buvo įgriuvusios, taip pat ir dalis stogo. Koridorius buvo iki pat lubų užverstas plytomis, žvyru ir pagaliais.

Erikas atidarė duris ir jie įėjo į kitą koridorių, pasuko į dešinę, pralindo pro arką ir staiga atsidūrė po atviru dangumi.

Juodu stovėjo didelėje patalpoje, perpučiamoje vėsaus vėjo. Stogo nebuvo, tamsaus dangaus fone matėsi aukštas kaminas. Žibintuvėlio šviesa atsimušė į metalinį didžiulio ventiliatoriaus gaubtą. Grindų plytelės buvo purvinos ir suskilinėjusios.

Priešais didžiulę krosnį gulinčios aliuminio kopėčios buvo apaugusios aukštomis piktžolėmis. Erikas beveik nepajėgė pakelti sužeistos rankos, bet jam vis dėlto pavyko atplėšti nuo žemės apžėlusias kopėčias. Koja nustūmęs nukritusias plytas ir žvyrą jis atrėmė kopėčias į sieną.

Erikas padėjo Džekei kabarotis lipdamas jai iš paskos, bet moteris paslydo, gaudydamas ją, pametė žibintuvėlį ir tas nubarškėjo tarp pakopų, atsitrenkė į grindis ir iškart užgeso.

Išlipę iš griuvėsių jie atsidūrė aukštoje žolėje. Eriko ranka taip tvinksėjo iš skausmo, lyg būtų įstrigusi kokiame nors mechanizme. Brisdama per usnis ir žemus krūmus Džekė sunkiai rėmėsi į Eriką. Kieme stovėjo tuščias policijos automobilis, kurio šviesos buvo nukreiptos tiesiai į geltoną namą. Juodu praėjo pro šalį ir nužingsniavo keliu tolyn nuo namo.

138

JONAS LĖKĖ TAIP GREITAI, kiek buvo galima tokiais prastais keliais. Margota buvo davusi įsakymą pradėti operaciją, bet jis negalėjo rizikuoti, jei jie pavėluotų. Norteljės policija nesulaukė atsakymo iš tose apylinkėse patruliavusio ekipažo.

Įsukus į siaurą miško žvyrkelį automobilio šviesos nuslydo lauku. Ratai ant netvirto pagrindo ėmė slysti, padangos neturėjo už ko užsikabinti, bet Jonui pavyko suvaldyti automobilį. Jis vėl paspaudė greičio pedalą ir nubildėjo duobėtu žvyrkeliu.

Kelią perbėgo dvi stirnos. Jis paspaudė stabdį ir pamatė jas išnykstančias iš šviesos lauko į tamsą tarp medžių.

Pataikius įvažiuoti į gilią balą vanduo lėtai prasiskyrė ir abipus automobilio iškilo vandens kaskados.

Pasibaigus posūkiui Jonas vėl padidino greitį. Baltos šviesos nutįso tiesiu keliu palei lauką, tamsoje išpjaudamos šviečiantį tunelį.

Tarp medžių pasimatė aukštas stiklo fabriko kaminas – tarsi juodas obeliskas švino pilkumo danguje.

Toli, pačiame prožektorių šviesų pakraštyje jis pastebėjo du žmones. Jie sustingę stovėjo ant kelio apsikabinę.

Jonas buvo beveik įsitikinęs, kad tai Erikas ir Džekė.

Į automobilio apačią subildėjo akmuo ir šviesa kelioms sekundėms nukrypo nuo kelio.

Per šakas, besiplakančias į priekinį stiklą, buvo sunku įžvelgti jų veidus, kurie, regis, drebėjo šokinėjančioje šviesoje.

Toliau, prie sugriuvusių pastatų, matėsi tuščios cisternos ir stiklo duženų talpyklos.

Pamatęs gilią duobę Jonas turėjo pristabdyti ir aplenkti ją. Automobilis subildėjo, prožektorių šviesos pašoko aukštai virš žmonių.

Staiga jos atsispindėjo kažkokiame geltoname daikte kelkraštyje.

Nelė.

Ji buvo už Eriko ir Džekės. Šviesa atsispindėjo jos lietpaltyje. Ji artinosi nuleidusi galvą, nudelbusi akis į žaliomis stiklo šukėmis žvilgančią žemę.

Jonas pasignalizavo, perjungė pavarą ir paspaudė greičio pedalą. Po ratais sutarškėjo žvyras. Automobilis pasviro, atsidarė daiktadėžė ir iš jos ant sėdynės išbiro popierių. Ratai nuslydo nuo kelio ir priekį ėmė plakti aukštos piktžolės.

Jonas signalizavo, matydamas prie poros artėjančią Nelę. Ji dideliais žingsniais brido per dilgėles ir sąžalyną.

Erikas prisimerkė apakintas automobilio šviesų ir pamojavo. Matėsi, kad jam palengvėjo.

Jonas vis spaudė signalą. Posūkyje jie dingo iš akių, o išniręs Jonas pamatė, kad Nelė laiko peilį.

Žudikė perlipo per griovį ir dabar buvo jau visai netoli už jų, pasilenkusi sėlino, prisidengdama jų šešėliais.

Signalizuodamas Jonas padidino greitį tiesioje atkarpoje ir lėkė taip, kad viskas bildėjo. Šokinėjančioje žibintų šviesoje jis matė, kad Nelė jau visai Džekei už nugaros ir smogia jai.

Sunki šaka išdaužė vieną žibintą ir dešinėje buvę griuvėsiai staiga dingo tamsoje.

Blankesnėje šviesoje Jonas dar pamatė, kad Džekė sukniubo ant kelio, Erikui tebelaikant ją už rankos.

Šalia kelio sulingavo kelios šakos, o Nelė dingo.

Jonui staigiai nuspaudus stabdį, padangos ėmė rūkdamos slysti palaidu žvyru. Jis pasuko vairą, priekinis stiklas sudužo, pažirdamas Jonui į veidą ir po visą saloną. Automobilis, braižomas šakų ir žolių, nuslydo dviem ratais į griovį ir sustojo.

Jonas išlipo ant variklio dangčio, nušoko ant kelio ir pribėgo prie Eriko, klūpančio šalia Džekės.

– Aš nieko nemačiau, – teisinosi Erikas, perplėšė Džekės palaidinę ir palietė peilį, tikrindamas, kaip giliai jis įsmigęs. – Gali būti sužalotas inkstas. Kuo greičiau reikia iškviesti greitąją...

– Kur Madelena?

– Namuose, mes turime paskambinti...

– Bute jos nėra, – pertraukė Jonas. – Nelė pagrobė jas abi.

– Viešpatie Dieve, – sušnabždėjo Erikas ir pažvelgė į Joną.

– Ar ji gali būti name?

– Rūsyje yra narvas ir daugybė tunelių, kurie...

Džekė tankiai alsavo. Erikas pajuto, kad jos pulsas silpsta. Jis skubiai pažvelgė į namo pusę, kruvinais pirštais nusibraukė nuo kaktos plaukus ir pamatė, kad viename iš viršutinių langų švyti geltona šviesa.

– Žiūrėk, šviesa lange, – parodė jis. – Jos turi būti...

Jis nutilo pajutęs, kad Džekės pulsas dingo. Priglaudė ausį jai prie krūtinės. Širdis neplakė. Giliai krūtinėje kažkas dusliai traškėjo.

– Iškviesk greitosios pagalbos sraigtasparnį, – suriko jis. – Sustojo širdis, reikia skubėti, labai labai skubėti!

Kad nereiktų ištraukti peilio, Erikas paguldė ją ant šono ir ėmė daryti širdies masažą. Skaičiuodamas iki trisdešimties greitų spustelėjimų, skausmo rankoje nebejautė. Du kartus įpūtė oro ir vėl trisdešimt spustelėjimų. Tuo metu Jonas diktavo pagalbos centro operatoriui adresą ir koordinates.

– Pasirūpink, kad Džekė išliktų gyva, o aš surasiu mergaitę, – riktelėjo Jonas ir nubėgo link namo.

139

BĖGDAMAS PER KIEMĄ Jonas išsitraukė pistoletą. Policijos automobilio žibintai švietė į lengvąjį automobilį atvira bagažine ir geltoną namą. Naktiniame ore iškart pasijuto ugnies kvapas. Perlėkęs per aukštas dilgėles pamatė iš žolės prie pamatų tumulais kylančius baltus dūmus, panašius į vandens garus.

Užlipęs į verandą iškėlė pistoletą, atidarė prieškambario duris ir pamatė ant grindų negyvą policininką.

Jo krūtinė buvo tamsi nuo kraujo, veidas nusuktas.

Jonas nukreipė pistoletą į kitas duris, perlipo per kūną, pasilenkęs pasiėmė nuo grindų suskilusį žibintuvėlį ir pašvietė į virtuvę.

Silpstančioje šviesoje šmėsčiojo smurto pėdsakai. Grindys buvo kruvinos, ant jų per metrą nuo kūno gulėjo kito policininko galva. Vyras buvo nespėjęs net pistoleto išsitraukti. Ant kėdės stovinti žibalinė lempa aptaškyta krauju. Giliai rūsyje kažkas ūžė, palube skleidėsi plonas pilkų dūmų šydas, uždengdamas ir seną gaisro detektorių.

Jonas iškart perėjo chaotišką virtuvę ir atidarė kitas duris. Perėjęs svetainę atsidūrė siaurame prieškambaryje, iš kurio kilo laiptai į antrą aukštą. Palube tarsi drumzlina upė veržėsi suodini dūmai.

Gretimame kambaryje nuo karščio sprogo žibalinė lempa ir ant sienų bei lubų šoktelėjo šviesiai mėlynos liepsnos. Dalis degančių medinių grindų įgriuvo į rūsį, iš kurio pakilo žiežirbos ir dūmai.

Lipant aukštyn Jono veidas kaito nuo kylančio karščio. Degė tapetai, ugnis skverbėsi po lubomis.

Jonas suprato, kad Nelė nori sudeginti visus įkalčius, kad ji yra žudikė. Jei Džekė neišgyvens, o namas sudegs, visi įrodymai liks tik prieš Eriką.

Žibintuvėlio šviesa dar susilpnėjo ir pasidarė geltona.

Jis užlipo į viršutinį aukštą, iškėlęs prieš save pistoletą, ir atsidūrė mergaitiškame kambaryje. Tapetai su rausvomis rožėmis buvo apklijuoti Eriko nuotraukomis. Daugelis jų padarytos paslapčia, kitos – portretinės, kai kurios, regis, iškirptos iš profesinių žurnalų arba albumų.

Vienoje lentynoje stovėjo daiktai, pavogti iš Eriko: vyno taurės, knygos, dezodorantai ir medinis dramblys iš Malaizijos. Ant pakabos kabojo mėlyni marškiniai ir rudas zomšinis švarkas.

Giliai po grindimis kažkas šniokštė – tai ugnis siurbė deguonį. Jonas pajuto, kad kvėpuoti darosi sunkiau.

Žibintuvėlis užgeso, Jonas papurtė jį ir tas vėl sužibo silpna, virpančia šviesele.

Paėjęs toliau vyras pamatė ant kosmetinio stalelio priešais veidrodį išrikiuotus trofėjus, Nelės paimtus iš aukų.

Čia buvo tik keli buteliukai nagų lako, lūpdažis iš *H&M* parduotuvės ir raudona liemenėlė. Ant rožinės servetėlės gulėjo blizgesio netekęs liežuvio papuošalas su Saturnu, plaukų segtukas ir Susanos Kern auskaras, nulaužti priklijuojami nagai ir perlų vėrinys, patamsėjęs nuo kraujo.

Žibintuvėlis užgeso ir Jonas atsargiai padėjo jį ant grindų, o tada ėmė artintis link durų į miegamąjį su nuskliaustomis lubomis. Šiek tiek pasitraukęs į šoną, blankioje šviesoje pamatė Madeleną.

Mergaitė gulėjo ant grindų šalia sofos vidury kambario. Jos burna buvo užklijuota, po galva telkšojo kraujo bala.

Jonas pagalvojo, kad mergaitė bus tapusi Nelės trofėjumi, paimtu iš Džekės.

Mergaitė kvėpavo, bet atrodė be sąmonės.

Nelės nesimatė, bet durų rankena buvo kruvina.

Kambariuose pradėjo plisti šviesūs dūmai. Jonas žinojo, kad laikas senka.

Dirstelėjęs į mergaitę jis nukreipė ginklą į dešinę ir žengė priekin.

Sunkus kirvis smigo iš kairės. Jonas neteisingai įvertino kambario išdėstymą ir per vėlai pastebėjo judesį, bet vis dėlto spėjo atlošti galvą. Ašmenys praskriejo pro veidą ir įsmigo giliai į gipskartonio sieną, sukeldami dulkes. Iš skylės pabiro statybinės medžiagos gabaliukai.

Nelė pamėgino ištraukti kirvį, bet Jonas smogė iš apačios jai į veidą pistoleto rankena.

Moters galva loštelėjo, iš burnos ištiško seilių. Ji nugriuvo nugara ant grindų, kurios, atrodė, ėmė linkti, o iš plyšių ėmė kilti juodi dūmai.

Nuo savo smūgio Jonas klupdamas žengtelėjo priekin, nuversdamas kėdę su plastikinėmis pakabomis.

Nelė atsisėdo ir staiga atsidūrė šalia Madelenos. Jonas nesuprato, kaip jai pavyko priartėti mažiau nei per sekundę.

Pasislinko sofa.

Tada jis suprato, kad žiūrėjo į didelį veidrodį, todėl pamanė, kad Madė guli vidury kambario per saugų atstumą nuo Nelės.

Šniokšdama ir traškėdama ugnis siurbė deguonį.

Jonas nuleido ginklą prie šono. Jis bandė iš naujo susigaudyti kambaryje. Atremtos į sienas ir baldus stovėjo didelės veidrodinio stiklo plokštės. Jos ir iškreipė kambario erdvę.

Nelei iš nosies bėgo kraujas. Ji buvo prisitraukusi mergaitę ir laikė tvirtai suspaudusi glėbyje. Aplink jas rūko dūmai ir nebuvo galima suprasti, ar ji ginkluota.

– Paleisk mergaitę, – sušuko Jonas, atsargiai artindamasis.

Per uždaras duris kairėje pusėje į vidų skverbėsi juodi dūmai. Ant grindų gulinčios Eriko nuotraukos susiraitė nuo karščio, kylančio iš apačios.

– Paleisk mergaitę, – vėl paragino Jonas.

– Taip, – švelniai ištarė Nelė, bet nepaleido mergaitės iš glėbio.

Madelena pramerkė mieguistas akis ir Nelė pabučiavo jai galvą.

– Nele, mes turime eiti į lauką... visi. Ar supranti?

Ji nežymiai linktelėjo ir pažvelgė jam į akis.

Priešais esančios durys užsiplieskė šviesiai mėlyna liepsna ir jas iškart prarijo banguojanti ugnis, laižanti lubas ir paliekanti ant jų juodus dryžius. Kambaryje po jais ūžė, visas namas braškėjo taip, lyg trintųsi didžiuliai akmenys.

– Ar gali man padėti? – paklausė Nelė nenuleisdama akių.

– Taip, galiu, – atsakė Jonas, stengdamasis suprasti, ką ji slepia prie šlaunies.

Ji keistai nusišypsojo, tarsi įsimylėjusi, lyg būtų patenkinta kažkokia gauta garantija.

Karšto oro srovė kėlė aukštyn žiežirbas ir lengvas suodinas plėnis, o vėsesnis oras sruvo pažeme link ugnies. Užsiliepsnojo purvinos užuolaidos – liepsnos greitai vijosi aplink audinį.

– Ką sako ugnis? – sumurmėjo ji ir atsistojo.

Abejingai ir šiurkščiai Nelė sugriebė Madeleną už plaukų ir pakėlė nuo grindų. Išsigandusios mergaitės skruostais ritosi ašaros.

– Nele. Mums reikia eiti lauk. Aš tau padėsiu, bet...

Dundėdama tarp jų nugriuvo gretimo kambario siena – gipso plokštės su nudraskytais tapetais ir medinės sijos, apgaubtos juodų dūmų. Pilkoje iškilusioje migloje žybsėjo skrajojančios žiežirbos.

– ...bet neleisiu nuskriausti mergaitės, – užbaigė Jonas mintį.

Veidrodyje jis pamatė, kad Nelė išsitraukė peilį. Viena ranka sugriebusi už plaukų, ji pakėlė Madeleną tiek, kad vaikas turėjo remtis tik pirštų galais.

Grindys po kojomis drebėjo.

Iš šono plūdo karštis, nugriuvusi siena užsiliepsnojo, o kambarys prisipildė juodų dūmų. Nerimstančios liepsnos kilo sienomis ir jau laižė lubas.

– Mesk peilį. Tau nereikia šito daryti, – šūktelėjo Jonas nukreipęs pistoletą į figūrą anapus liepsnų.

Jis pasislinko į šoną, bet per dūmus ir ugnį geltono lietpalčio beveik nesimatė.

– Niekada negana, – ištarė šviesus vaikiškas balsas.

Jonas susivokė greičiau nei per sekundę. Iš pradžių jis pagalvojo, kad kalba Madelena, bet prisiminęs, kad jos burna užklijuota, nusitaikęs į liepsnas triskart nuspaudė pistoleto nuleistuką.

Kulkos susmigo Nelei tiesiai į krūtinę. Per veidrodį jai už nugaros Jonas pamatė tarp menčių ištiškusį kraują. Didelis veidrodis nuvirto kartu su ja ant grindų ir suskilo.

Madelena stovėjo sustingusi, ranka užsidengusi žaizdą kakle. Tarp pirštų varvėjo kraujas, bet ji buvo gyva.

Plonas Nelės balsas kaskart pranašaudavo mirtį.

Pripuolęs prie mergaitės Jonas nuspyrė peilį toliau nuo Nelės, nors žinojo, kad ji negyva, pakėlė vaiką ir išnešė per dūmus.

Išsižiojusi Nelė gulėjo nugara ant grindų tarp veidrodžio šukių. Ji buvo pametusi vieną aulinį. Purvina nailonine kojine aptraukta koja spurdėjo.

Ant grindų nukrito bakelis ir iš jo išsiliejo žibalas. Iš pradžių kažkas sušnypštė, o paskui per lentas iššoko ugnis.

Joną su mergaite nubloškė karšta slėgio banga. Laikydamas vaiką glėbyje Jonas nugriuvo ant nugaros į rožinį kambarį, o tuo pat metu

miegamajame nuo Nelės svorio įdubo grindys. Pro atsivėrusią angą kūnas įkrito į siautėjančios ugnies duobę ir dingo.

Jonui besitraukiant užsidegė viena jo klešnė.

Riaumojančios liepsnos šoktelėjo iš rūsio ir atsitrenkė į miegamojo lubas. Į lakiojančių žiežirbų debesį nukrito degančios šviestuvo dalys, užsidegė lango rėmas, sprogo stiklas.

Jonas įsitraukė vaiką giliau į kambarį. Jau buvo pradėjusios pokšėti sienos, nukabinėtos Eriko nuotraukomis.

– Aš nulupsiu šitą, – pasakė Jonas traukdamas nuo burnos lipnią juostą. – Ar skaudėjo?

– Ne, – sušnabždėjo mergaitė.

Į žiojinčią angą miegamojo grindyse nukrito ir ūžiančioje ugnyje pranyko spinta.

– Dabar pamėginsime išeiti, – pasakė Jonas susupdamas ją į savo odinę striukę. – Dūmai pavojingi, todėl noriu, kad kvėpuotum per striukę. Galėsi?

Madelena linktelėjo, Jonas ją pakėlė ir ėmė leistis laiptais. Ant sienų šokinėjo liepsnų atšvaitai, tarp laiptų pakopų kilo žiežirbos. Kažkur apačioje šaižiai gergždė besisukantis metalas.

Ugnis laižė sienas. Liepsnoms atsitraukus ant tapetų likdavo suodini pėdsakai.

Jonas įtraukė svilinančio oro ir skaudžiai sukosėjo.

Patalpoje po jais driokstelėjo, kai dėl karščio vienu metu susproginėjo langų stiklai. Skeveldros pažiro ant grindų, įleisdami oro, o tada ugnis riaumodama ūžtelėjo iki pat lubų.

Palubėje sukosi liepsnojantis šviestuvas.

Mergaitei sukosėjus Jonas riktelėjo, kad ji kvėpuotų per medžiagą.

Kambarys po miegamuoju liepsnojo nuo grindų iki lubų. Karščio banga nustūmė Joną link svetainės. Įgriuvus daliai degančių lubų ant jų pasipylė degančios atplaišos ir mergaitė suspiegė.

Jonas vėl sukosėjo ir turėjo pasiremti ranka į karštas grindis. Atrodė, kad plaučiai dega, dėl apsinuodijimo dūmais svaigo galva ir suėmė silpnumas. Vyras žinojo, kad jam liko tik kelios sekundės, tad sulaikė kvėpavimą ir vėl pakilo. Svirduliuodamas su vaiku glėbyje jis pasilenkęs judėjo per svetainę, paskendusią tirštuose dūmuose.

Akys ašarojo, jis beveik nieko nematė. Užsiliepsnojus sofai karštas oro gūsis tvoskė jam į veidą žiežirbų.

Už nugaros ūžė, tarsi ten būtų vėjyje plakama burė. Ugnis vijosi juos puldama viską savo kelyje. Perlipęs krūvą rūkstančių kilimų Jonas pastūmė duris.

Virtuvė degė, krito degančių lubų gabalai. Sprogus lango stiklui, tarp sienų ir lubų pažiro šukės ir ūžtelėjo liepsna.

Jono plaučius draskė, smaugė oro trūkumas – netrukus jam reikės įkvėpti. Širdis desperatiškai daužėsi.

Vienos lubų sijos galas atsipalaidavo ir nusviro kaip didžiulė švytuoklė, pakeliui sukneždindamas stalą. Pasiekusi grindis sija giliai įsirėžė į jas.

Sienomis ribuliavo liepsnos, o linoleumas burbuliavo.

Kibire virė vanduo.

Tvirta spyruoklė, besiraitydama nuo karščio, buvo iškėlusi duris iš vieno vyrio. Jonas perlipo per negyvą kolegą. Prieškambaris liepsnojo. Jie atsidūrė karščio ir nežmoniško dundėjimo apsuptyje. Plaučiai reikalavo deguonies, bet Jonas nugalėjo refleksą įkvėpti.

Apsuptas ugnies perėjo prieškambarį ir išspyrė degančias duris. Tos nulėkė nuo vyrių ir nubildėjo laiptais.

Jonas žengė į verandą. Jo veidas buvo suodinas, drabužiai degė. Prie jo pripuolė policininkai bei greitosios pagalbos darbuotojai su gesintuvais ir pledais.

Margota Silverman turėjo atsitraukti nuo karščio. Ji žioptelėjo užėjus stipriam sąrėmiui ir pajuto, kad tarp šlaunų nubėgo vandenys.

Sutarškėjo kylančio sraigtasparnio sraigtas ir jo sukeltame vėjo gūsyje dideliu ratu ėmė suktis šiukšlės ir dulkės.

Kylant Erikas laikė Madę už rankos. Ji gulėjo prisegta ant gulto šalia Džekės. Kol akys užsimerkė, mergaitė šypsodamasi žiūrėjo į jį.

Sraigtasparnis linguodamas kilo. Erikas pamatė, kad Jonas klūpo ant žemės visomis keturiomis ir kosėja. Aplink jį stovėjo policininkai ir medikai. Margota, vedama link laukiančios greitosios, bandė priešintis.

Kiemas mirgėjo nuo geltonai švytinčio degančio namo ir mėlynų blyksinčių policijos automobilių šviesų.

Jonas sunkiai atsistojo, ištraukęs iš dėklo pistoletą numetė jį ant žemės ir ištiesė rankas, kad jį surakintų.

Sraigtasparnis apsuko ratą, palinko į priekį ir greitai nuskrido.

Erikas spėjo pamatyti, kad namas prasmego liepsnose ir virš jo pakilo dūmai, susivijęs stulpu tarsi juoda bambagyslė. Virpantis aukšto kamino šešėlis nutįso per griuvėsius ir apleistus laukus.

Epilogas

Erikas Marija Barkas sėdėjo savo avikailiu aptrauktame fotelyje, žiūrėdamas į baltą spalio dangų už aukštų langų. Komisarė Margota Silverman vaikščiojo pirmyn ir atgal lakuotomis grindimis, prie krūtinės glausdama mergaitę.

Ir Erikas, ir Rokis Šiurklundas buvo visiškai išteisinti dėl visų įtariamų nusikaltimų, susijusių su žmogžudystėmis. Dėl nieko neatsiprašinėdama Margota dabar atpasakojo pagrindinius dalykus iš ilgos įvykių rekonstrukcijos, kuriai ji paskyrė visą rugsėjį.

Gali būti, kad Nelė pradėjo sekti Eriką dar per Rokio Šiurklundo teismo procesą. Ji perkėlė savo susidomėjimą į Eriką lygiai taip pat, kaip buvo perkėlusi nuo tėvo į Rokį per tėvo laidotuves.

Paaiškėjo, kad Nelė buvo užsiregistravusi vienoje JAV medicinos mokykloje, bet nebuvo jokių duomenų apie jos pažymius, praktiką ir specializaciją. Gali būti, kad visko, ko reikėjo, ji išmoko savarankiškai. Name Bromoje buvo šimtai knygų apie neurologiją, psichotraumatologiją ir katastrofų psichiatriją.

Nebuvo jokių ženklų, kad jos vyras būtų žinojęs apie dvigubą žmonos gyvenimą. Nelė paslapčia šnipinėjo Eriką, palaipsniui artėdama ir kaupdama jo nuotraukas name prie sudegusio stiklo fabriko. Po Eriko skyrybų ji ėmė įsivaizduoti, kad juodu su Eriku yra vedę.

Erikas užsimerkė. Klausydamasis Margotos jis girdėjo ir per sienas sklindančius ramius pianino garsus.

Persekiojimo sindromas buvo susijęs su narcisistiniu asmenybės sutrikimu, todėl Nelė jautėsi turinti būti panaši į jį ir tapti jam viskuo. Kuo labiau jautė, kad Erikas priklauso jai, tuo didesnis buvo poreikis stebėti jį ir kontroliuoti.

Ji norėjo būti jo pastebėta, geidžiama ir mylima. Tas poreikis tapo nepasotinamas. Moteris pavirto į ugnį, kuri plečiasi, kol viską suryja.

Nelę visiems laikams paženklino vaikystė religingoje šeimoje, nuolatinis bažnyčios artumas ir tėvo pamokslai. Ji buvo studijavusi Senąjį Testamentą, pagal kurį pavydusis Dievas pateisino visus jos jausmus.

Ji šnipinėjo moteris, kurios, jos supratimu, traukė Eriką, ir taip susiformavo jų atributų fikcija. Skatinama patologiško pavydo filmuodavo jas, norėdama atskleisti jų koketiškumą, o tada atimdavo iš jų grožį ir patrauklumą.

Ne taip paprasta suprasti, kas sukeldavo jos pavydą ir kaip ji pasirinkdavo aukas. Daug kas rodo, kad žudymas tą procesą pagreitino. Kai neliko kelio atgal, pradėjusi ginti Eriką į spąstus, Nelė virto įniršusia plėšrūne, sudraskančia viską.

Dėl augančios įtampos jai ėmė rodytis, kad policijos tyrimas vyksta per lėtai, tad ji ėmė palikinėti daugiau pėdsakų. Genama pavydo, ji žudė konkurentes, tuo pat metu spęsdama kolegai spąstus, tarsi nukreipiančius atitvarus, kurie atves Eriką pas ją.

Nelė nužudė mamą savo tėvo akivaizdoje, Rokio akivaizdoje nužudė tą, kurią jis pasisakė mylįs, ir planavo nužudyti Džekę Eriko akivaizdoje.

Ji būtų pasilikusi Madeleną kaip trofėjų, o Džekę palikusi be veido ir prispaudusi ranką ant gimdos, taip parodydama jos nusikaltimą.

Margota nutilo, atsargiai pasiguldė mergaitę ant peties ir glostė jai nugarytę tol, kol vaikas atsiraugėjo.

Margotai išvažiavus, Erikas nuėjo ten, iš kur sklido čiurlenanti pianino muzika. Jis atidarė dvivėres svetainės duris. Viduryje kambario stovėjo rojalis su atidarytu dangčiu. Atrodė, kad jis groja pats. Tik apėjus didelį instrumentą pasirodė susikaupęs Madelenos veidas ir klavišais bėgiojantys pirštai.

Erikas tyliai atsisėdo ant sofos šalia Džekės ir netrukus ji atrėmė galvą į jo petį.

Dar prieš išskraidindami ją sraigtasparniu, medikai defibriliatoriumi stabilizavo jos širdies ritmą. Ji iškart buvo užmigdyta, o paskui operuota Akademinėje ligoninėje Upsaloje. Operacija truko septynias valandas.

Erikui atrodė, kad jis pabudo iš ilgo košmaro. Kai Džekės pirštai susipynė su jo, Erikas pajuto dėkingumą, kad jie gyvi, ir džiaugsmą, kad Kupidonas savo strėlinėje buvo pasilikęs jam dar vieną strėlę.

Madelena palaukė, kol nuaidės paskutiniai tonai ir prispaudė stygas. Įsivyravus tylai mergaitė atsisuko į juos ir nusišypsojo.

Erikas atsistojo ir plojo tol, kol Madelena nepaaukštino kėdės. Priėjęs atsisėdo, pasiėmė kitas natas, kelioms sekundėms užsimerkė, o paskui pradėjo skambinti savo etiudą.

Penktadienį, spalio dvidešimt ketvirtą, Stokholmo apylinkės teisme baigėsi ilgas pagrindinis bylos nagrinėjimo posėdis. Teisėjas ir trys prisiekusieji nutarė, kad nesama jokių pagrįstų abejonių, kad Jonas Lina kaltas dėl kelių sunkių nusikaltimų, susijusių su išlaisvinimu iš Hudingės areštinės.

Toks sprendimas buvo tikėtinas, nepaisant švelninančių aplinkybių. Skaitant nuosprendį Erikas atsistojo. Šalia jo atsistojo Džekė ir Madelena, paskui ir Nilsas Olenas, Margota Silverman ir Saga Bauer.

Nuleidęs galvą Jonas sėdėjo šalia savo advokato. Teisėjas skaitė vienbalsiai priimtą nuosprendį:

– Apylinkės teismas nuteisia Joną Liną už smurtą prieš pareigūną, sunkų sužalojimą, pavojingą skatinimą pabėgti, piktnaudžiavimą pareigūno vardu, stambią vagystę ir padarytą žalą... Jonas Lina nuteisiamas kalėti ketverius metus.

Kepler, Lars

Ke-123 Persekiotojas : romanas / Lars Kepler : iš švedų kalbos vertė Virginija Jurgaitytė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2016]. – 605, [3] p.

ISBN 978-609-403-961-4

Dviejų rašytojų, pasivadinusių Larso Keplerio pseudonimu, duetas nepaliauja stebinti kasmet vienu už kitą geresniu detektyvu. Kraują stingdanti įtampa, įtaigus siužetas neleidžia atsikvėpti iki paskutinio puslapio.

UDK 821.113.6-31

Lars Kepler
PERSEKIOTOJAS

Iš švedų kalbos vertė *Virginija Jurgaitytė*
Redagavo *Raimonda Kavaliauskienė*
Tekstą tvarkė *Jolita Giedraitienė*
Viršelį pritaikė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

38 sp. l. Tiražas 3000 egz. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas,
kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt

Spausdino UAB „BALTOprint“,
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius, tel. (8 5) 210 1115

Kai šviesos uždegtos, persekiotojas mato tave iš lauko. Kai šviesos užgęsta, nematai persekiotojo, kuris jau viduje. Užrakinkite duris ir užtraukite užuolaidas – trilerių meistras Larsas Kepleris grįžta su nauju šedevru.

Penktoji knyga apie komisarą Joną Liną pagerino visus populiarumo rekordus ir tapo geriausiai parduodama 2014 metų knyga! Šiais metais ji bus išversta į tuziną kitų kalbų, tarp jų ir lietuvių.

Policija gauna trumpą filmuką. Žmogus su kamera iš sodo slapta filmuoja moterį už lango. Kitą dieną ji randama žiauriai subadyta peiliu. Policija gauna antrą filmuką, bet nustatyti, kokia moteris nufilmuota jame, kol neįvyko nelaimė, nėra jokių galimybių. Aišku tik, kad veikia serijinis žudikas. Nelaimingos nužudytosios moters vyrą taip sukrečia žmogžudystė, kad jis ištiktas šoko sutvarko visus namus ir paguldo žmoną į lovą. Galbūt jis rado ką nors labai svarbaus, bet nelaimėlio būklė kliudo policijai jį apklausti. Pagelbėti kviečiamas talentingas psichiatras ir hipnotizuotojas Erikas Marija Barkas, tačiau tai, ką vyras papasakoja, verčia gydytoją meluoti policijai...

Persekiotojas – nepaprastai įtraukianti knyga. Pasak Larso Keplerio (o tiksliau, Alexanderio ir Alexandros Ahndorilų dueto), detektyvinis romanas pavykęs tik tada, kai jis skaitytojui sukelia atjautą. Atjautą ne tik aukoms ir tyrėjams, bet ir kitiems personažams.

Jei emocinio prieraišumo lygmuo lemia kūrinio kokybę, tai *Persekiotojas* yra puikus gero detektyvo pavyzdys. Tik nepatartume jo skaityti, jei esate vieni namuose su didžiuliais langais be užuolaidų kur nors tyrlaukiuose...

SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

ISBN 978-609-403-961-4

Viršelio nuotrauka © Love Lannér